

C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\M\May Karel\May Karel - Karavana otroků.pdb

PDB Name: May Karel-Karavana otroku
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXT
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 11.4.2007
Modification Date: 11.4.2007
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

Karel May
Karavana otroků

1. KAPITOLA OTEC ČTYŘ OČÍ

Slunce již bylo dávno za zenitem, ale ještě stále vysílalo žhnoucí paprsky na vyprahlou půdu.

Šejk el džammálín, vůdce karavany, se zvedl ze země, protáhl si údy, vztáhl ruce k obloze, obrátil se k jihovýchodu a zvolal:

„Hajjá es salát, vzhůru k modlitbě! Nadešel el asr, doba k pokleknutí, třetí hodina odpoledne.“

Odpočívající Arabové se vzchopili a vykročili ze stínu svých velbloudů na výsluní. Hbitě se vrhli na horkou písečnatou půdu, nabírali sypký písek do hrstí, třeli si jím tváře a přitom hlasitě provolávali el fáthu, první síru koránu: „Ve jménu Boha milosrdného. Čest a sláva Pánu světa milosti-plnému, jenž bude vládnout v den soudu. Tobě chceme sloužit, k tobě chceme utíkat, abys nás vedl po pravé cestě, po cestě těch, co se těší tvé milosti, ne těch, na které se zlobíš, ne těch, kteří bloudí.“

Všichni byli obrázeni směrem k jihovýchodu, kde leží posvátná města islámu Mekka a Medina. Znovu a znovu se ukláněli a umývali se pískem, až konečně povstal šejk a dal znamení k ukončení modlitby.

Korán povoluje pocestným v pouštích použít k očištění písek místo vody, které je v těchto oblastech nedostatek. Tato symbolická očista je plně v souladu se zvyky obyvatel pouště - beduínů - kteří nazývají tuto nehostinnou část zemského povrchu „bahr bila majja lákin malán bi nukat el raml“ čili „moře bez vody, plné kapek písku“ a porovnávají písek nekonečných plání s vodstvem stejně nekonečného moře.

Nebyla to ovšem ohromná Sahara, ani Hamáda, která svým vlnitým terénem a četnými písčitými kopci se podobá rozvlněnému jezeru, ale byla to přece jen poušť, kde se tato malá karavana nacházela. Rozkládala se do šířky i do dálky. Kam až oko dohlédlo nebylo nic, jen písek a písek... Nikde jediný strom, nikde jediný keř, nikde ani stéblo trávy. A slunce ze své nebeské výše posílalo stále nové a nové žhnoucí paprsky na vyprahlou zemi. Trochu stínu poskytovaly jen rozeklané, zvětřelé skalnaté útesy, které se tu a tam vynořovaly z písku a podobaly se nepatrným zbytkům skalní tvrze.

V skromném stínu jednoho skaliska odpočívala karavana již čtyři hodiny, aby dopřála zemdlým velbloudům trochu odpočinku v nejparnějších denních hodinách. Nyní, když uplynul čas el asru, třetí hodina odpolední, bylo třeba znovu se vydat na cestu. Každý muslim, a zvláště každý beduín, nastupuje pouť jen v době el asru, a jedině velká nutnost ho pohne k výjimce z tohoto pravidla. Když se však jeho putování setká s nezdarem, přičítá to právě této okolnosti.

Karavana nebyla velká, měla jen šest mužů na hedžínách, jízdních velbloudech, a pět džemelů, nákladních velbloudů.

Pět mužů karavany, pocházelo z kmene Homrů, který je znám svou přehnanou pravověrností až pověřivostí. Že je tato pověst pravdivá, prokázalo se ihned po modlitbě. Sotva se Homrové pozvedli z písku, šejk el džammálín zabručel:

„Alláh jibíd el kelb el nasráni, Bože, znič toho psa, křesťana.“

Přitom skrytě vrhl nenávistný pohled na šestého muže, který seděl na skalisku a zaměstnával se vykucháváním nějakého malého opeřence.

Tvář tohoto muže postrádala beduínské rysy a jeho očím chyběl známý pronikavý lesk, vlastní všem Arabům. Jeho postava se také nedala porovnat s hubenou postavou synů pouště. Když viděl, že se beduínové zvedají z písku a chystají se na další cestu, povstal také. Byl vysokého vzrůstu, silný a široký v ramenou, jako pěkně urostlý evropský kyrysník. Hlavu mu pokrývaly plavé kadeře a hustý, světlý plnovous, na bradě přistřížený do hrotu. Měl modré oči a rysy jeho tváře byly měkčí, než je to u Arabů obvyklé.

Byl oblečen stejně jako jeho beduínské průvodce, do bílého burnusu, s kapuci staženou přes hlavu. Když si vysedl na hedžina a jeho burnus se rozevřel, bylo vidět jeho vysoké, nepromokavé boty, což byl v těchto krajinách zcela neobvyklý jev. Z opasku mu vyčnívaly rukojeti dvou revolverů a handžáru, dýky. Na sedle mu visely dvě pušky, lehčí k lovu ptactva, těžší k zabíjení větší zvěře, obě zadovky. Na očích měl brýle.

„Pojedeme dále?“ ptal se šejka el džammálín káhirským nářečím.

„Ano, když se to bude líbit Abúl arba i junovi, Otci čtyř očí,“ odpověděl beduín.

Tato slova pronesl zdvořile, ale bylo vidět, že se přemáhá. Arabi mají ve zvyku cizincům, jejichž pravá jména obvykle neumějí vyslovit, dávat jména, která se vztahují k nějakému výraznému rysu jeho zevnějšku. U tohoto cizince byly tím

„výrazným rysem“ brýle a podle toho ho také nazvali Otcem čtyř očí.

Veškerá jména Arabů se začínají označením otec nebo syn, matka nebo dcera. Abú Bekr je tedy Otec Bekrův, Ben Ismail je syn Ismailův, Omm Omaj je matka Omajova a Bent Aram je dcera Aramova. Statečnému bojovníkovi se říká Otec meče, moudrému jinochovi Syn rozumu. Žena, která dobře vaří je Matkou kuskusu, pšeničné placky. Dívka, která ráda mluví je Dcerou hovorů. Ostatně tato zvyklost nebyla příznačná jen pro Araby. Pro-slaví-li se někde něčím cizinec, jehož jméno je pro obyvatelstvo těžko zapamatovatelné, připojí k jeho jménu nějakou vlastnost, kterou se vyznačuje. Takových příkladů je mnoho: Richard Lví srdce, Bedřich Rudovous. Na americkém západě se tvoří přezdívky proslulých lidí pomocí slova „Old“ čili „starý“, k čemuž připojují význačné vlastnosti přírodního lovce, třeba Firehand, Ohnivá ruka. Cizinec, který nosil brýle, měl podle domorodců čtyři oči, proto to označení.

„Kdy dorazíme k Bahr el Abjadu?“ tázal se cizinec.

„Zítرا večer,“ odvětil šejk el džammálín.

„A do Fašody?“

„Bude-li to vůle Alláhova, tak ve stejnou dobu. Měli bychom dorazit k řece v místě, kde stojí město Fašoda.“

„Výborně. Neznám dobře tuto krajinu. Doufám, že se tu vyznáš lépe a že nezabloudíme.“

„Synové Homrů nikdy nezabloudí. Znají dobře krajinu mezi Džezírou, Sennárem a Vadají. Otec čtyř očí nemusí mít obavy.“

Poslední větu pronesl velice sebevědomě, přičemž významně pohlédl na své společníky. Byl to výřečný pohled, z kterého bylo zřejmé, že cizinec jen stěží uvidí Bahr el Abjad, západní rameno Nilu, a tím méně Fašodu.

„Kde budeme dnes nocovat?“ tázal se cizinec.

„U Bir Aslanu, studnice Lvů, kam dorazíme hodinu po el magr-hibu, večerní modlitbě.“

„Není to zrovna lákavý název. Jistě se v okolí studny potulují lvi.“

„Teď už ne. Ale před mnoha lety se tam usadil Pán s tlustou hlavou s manželkou a dětmi. Padlo jim za oběť mnoho lidí a zvířat. Bojovníci, kteří ho chtěli zabít, se vrátili s pochroumanými údy, nebo se nevrátili vůbec. Stali se potravou lvů. Alláh nechť zatratí jeho duši i duše jeho předků a potomků! Pak přišel cizí muž z Frankistánu, otrávil kousek masa prudkým jedem a položil jej poblíž studny. Příští den byl lidožrout mrtev. Jeho sultána, žena, se zalekla jeho mrtvolou a zmizela se svými dětmi. Kam, to ví jen Alláh. Od těch dob se žádný Pán s tlustou hlavou u studny neobjevil, ale název zůstal.“

Arab hovoří o lvu neuctivě jen tehdy, když už nežije a nemůže mu škodit. Sťeží se však urážet živého lva. A nejen to. Sťeží se vůbec vyslovit slovo „saba, lev“ a jestliže je vysloví, činí to šepem, aby ho dravec neuslyšel. Domnívají se, že lev slyší člověka na hodinu cesty a kráčí mu vstříc, jakmile ho zaslechne.

Mnohé kmeny sudánských černochů, ale i arabské, věří, že ve lvím těle vězí duše zemřelého šejka. Proto trpí jeho loupeže, dokud si to nevyžádá mnoho obětí. Dlouho se odhodlávají, nakonec však vyrazí v houfu na lov, aby lva zničili.

Evropský lovec vyrazí většinou na lva sám, bez pomocníků, a napadá ho nejraději v noci u napajedla. Snaží se ho skolit jedinou, dobře mířenou ranou do oka. Arab považuje takový způsob lovu nejen za nebezpečný, nýbrž přímo za šílenství. Jestliže vinou lva příliš prořídnu stáda arabské stanové vesnice, duáru, dojde lidem trpělivost. Všichni muži, schopní unést zbraň, vyrazí za bílého dne na lov dravce. Vyzbrojí se vším možným, včetně kamení, pomodlí se el fáthu, první sůru koránu a vydají se hledat lva, který obvykle přes den přespává ve skalách, obklopených trnitým houštím. Když se lovci přiblíží k jeho úkrytu, nejvýšečnejší z nich vystoupí, aby králi pouště zdvořile sdělil, že si obyvatelstvo vesnice přeje, aby opustil okolí a vrátil zadávená zvířata. Tato řeč nemá žádný úspěch. Lvu se tedy sdělí usnesení džemy, rady starších, znovu a důrazněji, ale nadarmo. Pak řečník prohlásí, že je nutné použít násilí a tím se zahajuje lov. Všichni se chopí kamení a házejí je do houští tak dlouho, dokud se lev neprobudí a neobjeví se v celém svém majestátu. V tom okamžiku, za strašného vytržení lovců, zasvíští šípy, zabzučí klacky a zarachotí výstřely z ručnic. Lev, pokud je jen trošku hudebně vzdělaný, stáhne ocas mezi nohy a pádí pryč, není-li náhodou zraněn. Obvykle nemá ani škrábnutí, neboť Arabové strachem střílí Pánubohu do oken.

Nikoho totiž ani ve snu nenapadne, aby při střelbě mířil. Většina střel přelétne vysoko a zasáhne-li ho náhodou některá, nastává poprask. Lev zařve vztekem, z očí mu srší blesky, hřívá se mu zježí, mohutný skok, a strhne některého lovce k zemi. V tom padnou další výstřely, které lva poraní. Zvíře pustí svou oběť, podnikne další vražedný útok na nejbližšího lovce, ale zpravidla klesá k zemi, prostřelen na několika místech.

Teď, když je král pouště mrtev, je konec veškeré úcty. Lovci se vrhají na jeho tělo, kopou do něj, tloučou vším, co je po ruce, přičemž proklínají jeho přibuzenstvo od praděda po pravnuka štávnatými nadávkami a kletbami, kterých má arabský slovník bezpočtu.

Cizinec se při šejkově řeči jen lehce usmíval. Z výrazu jeho tváře bylo zřejmé, že nemá nejmenší chuť nechat se sežrat lvem.

Tento rozhovor se konal v čase příprav na další cestu. Nezkoušený člověk by si mohl myslet, že tyto přípravy nezaberou mnoho času. Jsou-li ve výpravě pouze koně, pak je celá věc jednoduchá. Vysedne se do sedla a jede se dál. Když však jsou ve výpravě velbloudi, a zvláště nákladní velbloudi, není to vůbec lehké vydat se na další cestu. Tato zvířata nejsou poslušná ani trpělivá, jak se to vypráví v četných knihách nezkušených spisovatelů. Velbloudi jsou líní, zlomyslní, potměšilí a zapáchají přímo odporně.

Tento zápach je tak nesnesitelný, že se i koně mnohdy vzpírají, když mají trávit noc s těmito zvířaty, byť i na vzduchu. „Koráb pouště“, jak taky bývá velbloud nazýván, je kousavé stvoření, které rádo vyhazuje nohy, je nepřítulný a pověstný svou tupostí, kterou předčí jen jeho pomstychtivost. Jsou mezi nimi i takové kusy, k nimž se Evropan nesmí ani přiblížit, nechce-li být pokousán nebo pošlapán.

Je pravda, že velbloud je přičinlivé a vytrvalé zvíře, ale zprávy o jejich neobyčejné vytrvalosti bývají přehnané. Žádný

velbloud nevydrží bez vody více než tři dny. Nedostane-li čtvrtý den vodu, položí se na zem a ani nejsurovější donucovací prostředky ho nepřinutí k tomu, aby se postavil na nohy. Leží, nechá do sebe kopat, ale zůstane ležet, dokud nepojde.

Je také lži, že beduín, dojde-li mu cestou voda, zabíjí velblouda, aby se napojil vodou z jeho žaludku. Velbloudí žaludek neobsahuje vodu, nýbrž horkou a hustou, zbytky potravin promísenou břečku, která čpí jako hnůj. Obsahuje množství amoniakových solí, vedle jiných chemických látek, podobně jako naše žumpy. Ani ten, kdo umírá žízní, není schopen pozít ani jen kapku této nevábné tekutiny.

Ty horší vlastnosti velblouda se projevují hlavně v dobách odpočinku a zvláště když se na něho nakládá břemeno. Brání se tomu ze všech sil, zuby i nohama, vzdychá, sténá, chroptí a řve. Když se k tomu přidruží křik a hašteření poháněčů, kteří bez ohledu na své okolí nadávají a kopou do zvířat, odehrává se výjev, od něhož by každý Evropan nejraději utekl.

Poněkud ušlechtlejší povahy jsou jezdečtí velbloudi, hedžíní. Nejceněnější jsou šedí bíšarínhedžíní, za které se platí nepředstavitelné sumy. Sedlem džemela, nákladního velblouda, je střežovitý podstavec - havíja. Jezdečtí velbloudi nesou štíhlé sedlo, které se nazývá machlúfa. Je uzpůsobené tak, že jezdec, který sedí pohodlně v prohlubíně, může obě nohy zkřížit na krku zvířete a opírat se lýtkem nebo stehnem o hrušku sedla. Sedá-li jezdec do sedla, musí velbloud klečet na zemi. Sotva se jezdec dotkne sedla, vymrštní se velbloud na přední, a pak i na zadní nohy, takže jezdec se musí pořádně držet, aby neztratil rovnováhu.

Když se však dá velbloud na pochod, vyznamená se vytrvalým a hbitým krokem, takže urazí za den pěkný kus cesty. Homrové měli dost práce, aby vykonali všechny přípravy, nutné k dalšímu pochodu. Cizinec, který se nechtěl zúčastnit těchto příprav a surových výjevů, pobídl svého hedžína a pustil se napřed. Krajinu sice neznal, ale věděl, kterým směrem se má ubírat.

„Nevěřící pes!“ ulehčil si šejk el džammálín. „Ani se nehnul, když jsme se modlili. Ani ruce nesepnul, ani ústa neotevřel. Necht' ho pohltní džehenna, peklo!“

„Proč jsi ho tam už dávno neposlal?“ zabručel jeden z beduínů.

„Když to nechápeš, pak tě Alláh neobdařil ani kouskem rozumu. Neviděl jsi, jaké má zbraně? Nevíš, že může z každé pistole - a má dvě - vystřelit až šestkrát bez nabíjení? V jeho puškách jsou další čtyři rány. Umíš počítat? To je šestnáct ran a nás je jen pět.“

„Usmrtíme ho ve spánku!“

„Nikdy! Jsem bojovník a ne vrah! Nikoho nezabíjím ve spánku. Proti šestnácti výstřelům nemáme šanci, a proto jsem vzkázal Abúl Mótovi, že dnes dorazíme k Bir Aslanu. On zařídí vše potřebné a my se s ním rozdělíme o kořist.“

„Když se bude vůbec o co dělit. Co má ten džaur u sebe? Kůže zvířat a ptáků, které vycpává, láhve s hady, mloky a štíry. Necht' ho s nimi Alláh usmaží na společné pánvi! Pak má sušené květiny, trávy a listí, které rozmačkává v papírech. Myslím, že ho občas navštěvuje šejtan, jehož krmí těmito neřadý.“

„Teď už vím bezpečně, že jsi cestou pozbyl rozum. Nebo jsi ho nikdy neměl? Byl jsi hluchý, když nám džaur vysvětloval, co si počne s těmi věcmi?“

„Neposlouchal jsem, když o tom žvanil.“

„Ale co je madresa, univerzita, to snad víš?“

„Ano. Slyšel jsem o tom.“

„Nevěřící je učitelem na takové madrese a vyučuje softy, studenty, o všech zvířatech a rostlinách na zemi. Přišel do těchto končin, aby zde nasbíral naše byliny a zvířata a pak je doma ukazoval svým žákům. Také chce poslat několik beden a košů svému sultánovi, který prý má pro podobnou havěť vystavěno několik velkých domů.“

„Co je nám do toho? Jaký užitek z toho můžeme mít my?“

„Veliký. Větší, než si myslíš. Sultánovi se přece může darovat jen vzácná věc, a proto ty zvířata a rostliny, které nasbíral, musejí mít v jeho vlasti velkou cenu. Už to chápeš?“

„Už mě Alláh osvětluje,“ zvolal muž.

„Musíme mu ty věci sebrat a prodat v Chartúmu. Možná za mě dostaneme celkem slušnou cenu. A to není všechno, nevšímal sis, co všechno má ještě u sebe?“

„Ale ano, náklad různých látek, skleněných perel a jiných předmětů k výměnnému obchodu s černošskými kmeny.“

„A dále?“ - „Dále? Už nevím.“

„Tvé oči jsou zakryté temnotou. Cožpak jeho zbraně, prsteny, hodinky, ty nemají žádnou cenu?“

„Ale jistě. A pak má koženou toboleku pod vestou. Jednou, když ji měl otevřenou, viděl jsem, že je plná velkých papírů s namalovanými písmeny.“

„Ano, podobné papíry jsem viděl jednou v Chartúmu, u bohatého kupce. Dozvěděl jsem se, že by člověk dostal za takový papír moc peněz, kdyby ho odevzdal tomu, kdo ten papír podepsal. Ty papíry si vezmeme, stejně jako vše, co má při sobě. Budeme bohatí! Vše ostatní ať si ponechá Abúl Mot.“

„Bude s tím souhlasit?“

„Bude. Už jsem s ním o tom mluvil a souhlasil.“

„A přijde jistě? Dnes je poslední den naší poutě. Džaur nás najal jen k cestě do Fašody. Dorazíme-li tam zítra, bude všemu konec, neboť dále bude cestovat bez nás.“

„Až tam nedojdeme. Jsem přesvědčen, že Abúl Mot slídí v našich patách. Dnes v noci, krátce před úsvitem, nás jistě přepadne. Dvě hodiny po půlnoci se s ním mám setkat šest set kroků západně od Bir Aslanu.“

„O tom jsi dosud nic neřekl. Jestliže jste se tedy domluvili, bude kořist naše. Jsme přece Ibn es Sahar, synové pouště. Bydlíme v poušti, poušť nám poskytuje obživu, a vše co se zde nalézá, je našim vlastnictvím. Platí to i o tomto prašivém džaurovi, který se ani nepokloní, když vyzýváme Alláha.“

Tím vyslovil všeobecný náhled obyvatel pouště, kteří považují loupež za bohubilý skutek a veřejně se tím chlubí. Za tohoto rozhovoru se konečně zvířata pohnula k dalšímu pochodu a vyrazila za cizincem. Když ho dostihli, hovor ustal. Cizinec ani ve snu netušil, že ho jeho průvodci chtějí odstranit. Jeho pozornost byla soustředěna na zcela jiný předmět.

Najednou zastavil svého velblouda, hlasitým „kche, kche“ ho přiměl k pokleknutí a seskočil ze sedla. Vytáhl ze sedlového úchyty jednu ze svých dvouhlavňových pušek.

„Alláhu!“ rozeřval se šejk. „Jsme napadeni?“

„Nekřič a neboj se!“ přerušil ho cizinec a ukázal na oblohu. „Vidiš ty ptáky?“

Arabi se rázem podívali naznačeným směrem.

„Ano, je to hedája, luňák, se svou ženou,“ pravil šejk el džammálín a při tom si odplivnul. „Cožpak ve tvé vlasti hedáje nežijí?“

„Žijí, ale zcela jiný druh. U nás je nazývají havrany nebo krkavci, čili Corvus. Já však chci tohoto krkavce!“

„Chceš ho zastřelit?“

„Ano.“

„To není možné, nedokázal by to žádný střelec.“

„Uvidíme,“ usmál se cizinec.

Havrani poletovali nad karavanou ve velkých kruzích, jako dravci, kteří číhají na kořist. Když se jezdci zastavili, havrani se snesli níž. Cizinec si upravil brýle, postavil se zády k slunci, několik sekund mířil, přičemž se snažil sledovat hlavní let ptáků.

Ozvala se rána. Luňák, který letěl vpředu, náhle srazil křídla k tělu, znovu je rozepjal na několik okamžiků, a spadl na zem. Cizinec se rozběhl k místu, kde luňák dopadl, zvedl tělo ze země a pečlivě si ho prohlížel. Arabi se vydali za ním, vzali mu ptáka z ruky a kroutili hlavami.

„Alláh akbár, Bůh je veliký!“ zvolal šejk el džammálín. „Střílel jsi kulkou?“

„Ano, docela malou kulkou. Broky zásadně nepoužívám.“

„A přece jsi zasáhl hedáju...“

„Jak vidíš,“ přikývl Otec čtyř očí chladně, „střela mu prorazila hrud' právě uprostřed, což je ovšem náhoda. Jsem rád, že se mi ta rána zdařila. Myslím, že má netknuté vnitřnosti.“

„Sestřelit krkavce... kulkou... malou kulkou... z takové výšky... a za letu! A zrovna do prsou! Efendi, jsi znamenitý střelec. Žádný učitel na arabské madrese neumí takto střílet! Kde ses to naučil?“

„Na lovech.“

„Lovils ptáky i dříve?“

„Nejen ptáky, ale i medvědy, divoké koně, tygry a jiná divoká zvířata.“

„Všechny tyto zvířata žijí ve tvé vlasti?“

„Jen draví ptáci. Ostatní zvěř jsem lovil v zemi, které se říká bilád Amríká.“

„Bilád Amríká? Už jsem slyšel o této zemi. Máme uložit hedáju k ostatním ptákům?“

„Ano. Vyvrhnu ji až večer při ohni, jestli ho vůbec rozděláme.“

„Rozděláme. Kolem studny jsou hustá křoviska.“

„Zatím tedy toho krkavce uklidíme. Je to samec. Má pro mne větší cenu, než samice.“

„Ano, je to samec. Poznávám jej. Jeho sultána již odletěla. Bude ho oplakávat, dokud ji nepotěší jiný samec. Alláh se stará o každé stvoření, i o toho nejmenšího ptáčka. Nejlépe se stará o ptáčata ráje, vlaštovky, které přijímá ve svém ráji, když od nás na jaře odlétají.“

Tato víra je rozšířena hlavně v Egyptě. Obyčejní lidé nevědí, že vlaštovky si staví hnízda v Evropě a jen na zimu táhnou na jih. Poněvadž na jaře odlétají do neznámých končin, vysvětlují si to prostí lidé tím, že odlétají do ráje. Tam se prý uhnízdí a předzpěvují tam písně a modlitby pravověrným muslimům.

Karavana pokračovala v cestě. Po krátké jízdě vystoupily na obzor stíny hor, které se táhly od severu k jihu, ve směru karavany. Otec čtyř očí zavrtěl hlavou, ohlédl se a pátravým pohledem pozoroval několik černých bodů, které jako by visely ve vzduchu stále na téže místě. Aby nabyl jistoty, vytáhl ze sedlové brašny dalekohled a chvíli ty body upřeně pozoroval. Pak dalekohled schoval a obrátil se k vůdci karavany:

„Poslyš! Cesta, kterou se ubíráme, je hodně užívaná?“

„Ne,“ odpověděl šejk. „Nejedeme po karavanní cestě, neboť bychom museli objíždět značný oblouk. Tím bychom ztratili dva dny.“

„Takže tady se nemůžeme setkat s jinou karavanou?“

„Ne, na této stezce, zvláště teď, v létě, kdy není voda. Naše zásoby už také docházejí. Pohled, měchy jsou prázdné!“

„Ale u Bir Aslanu vodu najdeme?“

„Jistě, efendi.“

„Hm, je to zajímavé,“ řekl cizinec a zahloubal se do svých myšlenek.

Šejk el džammálín se ho rychle zeptal:

„Nad čím přemýšlíš, efendi? Stalo se snad něco, co vzbudilo tvou nelibost?“

„Myslím, že ano.“

„Co je to?“

„Tvrdíš, že nejedeme obvyklou cestou, a přece jedou za námi lidé.“

„Za námi? To není možné! Museli bychom je přece spatřit.“

„To není nutné.“

„Jak tedy můžeš tvrdit něco takového?“

„Nevidím sice jezdce, ale vidím jejich stopy.“
„Žertuješ, efendi?“ ptal se šejk zasmušile.
„Nežertuji, mluvím zcela vážně.“
„Jak může člověk poznat stopu lidí, kteří jsou za ním?“
„Myslíš patrně dhárb, stopy, nebo ethar, známky, které zanechává lidská noha, nebo kopyto zvířete. Jsou však i jiné stopy, třeba ve vzduchu.“
„Ve vzduchu? Alláh akbár, Bůh je veliký! On může vše, ale ještě jsem neslyšel, že by obyčejný smrtelník mohl zanechávat stopy ve vzduchu,“ prohlásil šejk a pohlížel na Otce čtyř očí, jako by ho nepovažoval za normálního.
„Ano, stopy ve vzduchu,“ opakoval Otec čtyř očí. „Jejich známky jsou zcela zřejmé, ale člověk musí vědět, jak je hledat. Vzpomeň si na luňáky.“
„Jaká je spojitost mezi havranem a stopami po lidech?“
„Značná. Tito havrani prozrazovali cizímu pozorovateli naši přítomnost. Pozoroval jsi je předtím, než jsem toho samce sestřelil?“
„Ano. Tato dvojice nad námi kroužila od rána a neopustila nás ani v době el asru. Hedáje se vyznačují tím, že se zdržují v blízkosti karavan, a sežerou vše, co jezdci a velbloudi po sobě nechají. Živí se také hmyzem, který vybírají zvířatům z chlupů.“
„Připouštíš tedy, že na místě, nad nímž poletují hedáje, se nachází karavana?“
„Ano.“
„Nuže, daleko za námi poletuje ve vzduchu jiná dvojice havranů, k nimž se přidružila naše osiřelá samice. Vidíš je?“
„Vidím je, efendi,“ odpověděl.
„To ale znamená, že tam musí být nějaká karavana.“
„Připouštím.“
„Sám jsi však říkal, že nejsme na karavanní cestě. Ti, co jedou za námi, sledují naše stopy.“
„Snad zabloudili, a proto jedou za námi.“
„To je nesmysl. Každá karavana má svého šejka el džammálín a ty větší dokonce i chabíra, průvodce.“
„I ten nejlepší chabír se občas zmýlí.“
„Ano, v rozlehlé Sahaře, ale ne v této krajině, jižně od Dárfúru, kde o skutečné poušti nemůže být ani řeči. Vůdce karavany, která jede za námi, zná cestu právě tak dobře, jako ty. Musí ji znát, rozumíš? Když však úmyslně opustil karavanní cestu a vydal se za námi, má něco zlého za lubem.“
„Něco zlého? Co to máš za myšlenky, efendi? Snad si nemyslíš, že tito lidé...“
„...patří k nějaké gum, loupežné karavaně? To jsi chtěl říci? Myslím si to, dokonce jsem o tom přesvědčen.“
„Alláh kerím. Bůh je milostivý!“ dušoval se šejk. „Pokud vím, tak v celé této krajině není jediná gum.“
„Těm lidem nevěřím. Proč nás pronásledují?“
„Zatím nevíme, jestli nás pronásledují. Proč by nemohli mít stejný směr, jako my?“
„Aby si zkrátili cestu? Je to možné.“
„Nejen možné, nýbrž pravděpodobné. Ničeho se neobávám. Zdejší okolí znám dobře a vím, že jsme tu v bezpečí, jako v lůně Prorokově.“
Cizinec se pronikavě podíval na šejka. Ten se znovu tázal:
„Proč se na mně tak díváš?“
„Chci ti vidět až do duše!“
„A co tam vidíš? Pravdu?“
„Ne.“
„Alláhu! A co tedy? Lež?“
„Ano.“
Šejk sáhl po rukojeti nože, který mu vyčníval z opasku.
„Urazil jsi mě!“ zvolal. „Něco takového nestrpí žádný syn pouště!“
Cizincova tvář se po těchto slovech náhle změnila. Její rysy se zostřily, z očí mu šlehaly blesky a jeho rty se zachvěly hrdým, sebevědomým úsměvem.
„Nech ten nůž tam, kde je!“ rozkřikl se pohrdavě. „Nestrpím, aby kdokoliv hovořil o urážkách a držel nůž v ruce. Jestliže ho vytáhneš z opasku, postřelím vás všechny jako psy!“
Šejk pustil rukojet' a spustil ruku ke stehnu. Chvěl se rozčilením i vztekem, ale nechtěl se k tomu přiznat.
„Nestrpím, abys mě podezíral ze lži!“
„Mluvil jsem pravdu! Před chvílí mě znepokojovali jen lidé, kteří nás sledují, teď však už nevěřím ani tobě.“
„Proč, efendi?“
„Protože se snažíš ukolébat mou nedůvěru.“
„Alláh jífadak, Bůh mě opatruj! Efendi, kde bloudí tvé myšlenky? Co je mi po lidech, kteří jedou za námi?“
„Zdá se, že mnoho. Proč by ses jinak snažil rozptýlit mé podezření?“
„Nejsem si vědom žádné lži.“
„Že ne? Netvrdil jsi, že je tato krajina bezpečná, jako Prorokovo luno?“
„Ano, říkal jsem to.“
„Říkal jsi to jen proto, že jsem cizinec. Myslíš si, že neznám poměry v této zemi? Ovšem, karavanní stezky neznám, ačkoli pomoci mapy a kompasu bych i bez tebe dovedl určit správný směr, ale jinak vím o této zemi, jeho obyvatelích a zvycích víc, než ty. V mé vlasti se tisknou obrazy a knihy o všech krajinách a národech světa. Pomocí nich známe národy těchto krajin lépe, než ti, kteří mluví řečí těchto národů. Dobře vím, že tato země vůbec není bezpečná. Zde tekla

a stále teče lidská krev. Na tomto místě, kde stojíme, se rvali a potírali mezi sebou Džurové a Luové, Tui-čové a Báriové, Eliábové a Kreišové, Abgalangové, Agérové, Abu-gové a Dongolci. Vraždili se a požírali se navzájem.“

Všichni Homrové se dívali na cizince s netajeným úžasem.

„Efendi,“ zvolal šejk el džammálín a vrtěl sebou na velbloudím hřbetě, „znáš hodně věcí, ale znáš i ty národy, které jsi jmenoval?“

„Ano, lépe než ty. Ale vím ještě mnohem víc. Víš, že právě zde, kudy jedeme, se plíží za temných nocí hrozná ghazva, karavana otroků, aby unikla z dosahu fašodského paši. V těchto místech umřelo bezpočet černých otroků. Vykrváceli pod nožem beduínského dozorce, aby nemohli nic prozradit o hrůzách, které se na nich páchají. Dole, u Mokrán el Báhru, se nakládají tito ubožáci na lodě a voží se podél břehu až k Fašodě, kde se vykládají a odvádějí do Chartúmu, a tam se prodávají. Tady mnohý z nich vydechl naposledy a mnohý z nich vyslal svůj smrtelný výkřik do nočních temnot... A ty říkáš, že je to bezpečné, jako v lůně Prorokové? Je vůbec možné vyřknout ještě větší lež?“

Šejk hleděl tiše před sebe. Cítil, že je poražený, ale stále si to nechtěl připustit. Odpověděl až po dlouhém mlčení.

„Nevzpomněl jsem si na ghazvu, efendi. Jsi pod naší ochranou a rád bych viděl toho, kdo by se odvážil zkřivit ti jen jediný vlas na hlavě.“

„Nenamáhej se zbytečně. Víš moc dobře, co si mám o tobě myslet. Spočítal jsi už někdy všechny černochoy kmene Šilluků, kteří byli v těchto místech zajati tvými krajany a odvedeni do otroctví? Myslíš, že nevím, že je mezi Araby a Šilluky nesmířitelné nepřátelství? Nejsme teď zrovna na území Šilluků? Proč jsi opustil karavanní cestu a zavedl mě do této pustiny? Abys zkrátil cestu? Ne. Myslím, že netoužíš po střetnutí se Šilluky, ale to asi nebude ten pravý důvod. Máš i jiné příčiny pro toto jednání!“

„Jaké?“ ptal se šejk, i když viděl, že jeho hra je již prohlédnutá.

„Abys mě oloupil a usmrtil.“

„Alláh, valláh, talláh! Jaké myšlenky bouří tvou duši, efendi?“

„Je to tvá vina. Vzpomeň si na karavanu, která spěchá za námi. Možná je to gum, která nás chce přepadnout. Máte zálusk na můj majetek, ale nemůžete se ho zmocnit, dokud jsem živý. Na mém území mě nemůžete usmrtil. Bylo by to příliš okaté a nevyhnuli byste se vyšetřování a trestu. To je ten důvod, proč jste mě zavedli k Bir Aslanu, kde mě chcete usmrtil beze svědků, aby na vás nepadlo podezření. Bude-li nalezena má mrtvola, nic se nestane. Je to území Šilluků, připočte se jim to na vrub. Tímto způsobem zabijete dvě mouchy jednou ranou. Získáte mou kořist, a zároveň i omluvu pro další zotročování Šilluků.“

Cizinec mluvil bezstarostným, ba skoro přátelským tónem, jakoby se jednalo o cosi každodenního a obyčejného. Jeho slova však měla neobyčejný účinek. Homrové se neodvažovali sáhnout po zbraních. Konečně, co by zmohli jejich dlouhé a nepřesné předovky proti moderním zbraním Otce čtyř očí. Něco však udělat museli, aby se zdálo, že jsou jeho bezdůvodnou obžalobou hluboce dotčeni. Proto se zastavili a prohlásili, že dál nejedou, složí náklad do písku a vrátí se domů.

Cizinec se dal do hlasitého smíchu.

„To neuděláte,“ řekl jim chladně, „vždyť nemáte vodu. Musíte tedy za každou cenu dorazit ke studnici Lvů. Kromě toho jsem vám dosud nezaplatil ani piastr. Peníze obdržíte až ve Fašodě, ale jen tehdy, když tam dopravíte i má zavazadla. Co se týče mého podezření, mluvil jsem s vámi otevřeně, abych vám dokázal, že se vás nebojím. Je-li má domněnka mylná, prosím vás o prominutí.“

Když se to potvrdí, dám ve Fašodě porazit tučného vola, kterého pak rozdělím mezi vás. A kromě smluveného platu vám přidám bakšiš, o jakém se vám ani nesnilo.“

Na tamní poměry to byla výtečná nabídka, ale vztek Homrů se tím nijak neotupil, ačkoliv se všemožně snažili nedat to najevo. Stále si ještě mysleli, že cizinec se příštího rána nedočká. Proto prohlásili, že když je nebude nadále podezřívát, jsou ochotni ho doprovodit do Fašody. Otec čtyř očí jim dal na srozuměnou, že souhlasí s jejich podmínkou, ale jeho další počínání svědčilo o tom, že jeho podezření i nadále trvá. Zařadil se se svým velbloudem až na konec karavany, aby měl Homry stále na očích.

Arabi se tvářili, jakoby nic nezpозorovali. Po chvilce jízdy se šejk el džammálín přiblížil k jednomu z Homrů, tvářil se, že mu něco ukazuje a vztekle mu šeptal.

„Tento nevěřící pes je opatrnější a zkušenější, než se zdál. Zná celou zemi, její obyvatelstvo a všechny události, které se tu přihodily.“

„Hm, uhodl všechno, co jsme zamýšleli,“ odpovídal jeho společník šeptem. „Kéž by ho šejtán odnesl do džehenny!“

„Nejraději bych to udělal sám.“

„Kdo ti v tom brání?“

„Jeho zbraně.“

„Jeden z nás by se měl jakoby opozdit a zastřelit ho zezadu.“

„Zkus to. Je to asi jediné možné řešení. Nemuseli bychom čekat do svítání a dělit se s Abúl Motem o kořist. Jeho mrtvolu můžeme nechat tady. V klidu si dojdeme ke studnici Lvů, napojíme dobytek, naplníme měchy a ještě dnes nastoupíme zpáteční cestu. Zítra už budeme daleko a nikdo nezjistí, kdo zabil toho nevěřícího.“

„Mám ho tedy zastřelit?“

„Nechtěl jsem, aby ho usmrtil kdokoli z nás, ale když nás takto neslýchaně potupil, ať zemře naší rukou.“

„Co za to dostanu?“

„Dám ti ten zlatý řetěz, co mu visí u hodinek.“

„A samozřejmě stejný podíl z kořisti, jako ostatní.“

„Dobře.“

„Staň se tedy. Zastřelím ho zblízka.“

Arab zastavil svého hedžína, seskočil z něho a začal opravovat uchycení sedla. Všichni Homrové ho předjeli. Cizinec se u něho zastavil a přátelsky prohodil:

„Pamatuj, že sedlo se připevňuje před zahájením pochodu.

Slézáš-li z velblouda, zdržuješ nás. Jakmile budeš hotový, pospěš si za námi. Podívej, tvá puška spadla velbloudu až na břicho a může se lehce poškodit. Vezmu si ji k sobě, aby tě netížila.“

Sklonil se v sedle a metrem, holí na pohánění velbloudů, zachytil řemen Homrovy pušky. Přitáhl ji k sobě a pokračoval v jízdě.

Homr se díval za ním s nechápavým výrazem ve tváři. Jeho puška byla pryč. Pistoli neměl a přepadnout nožem dobře vyzbrojeného Evropana, sedícího na velbloudu, byla sebevražda.

„Tušil snad něco vnuk nevěřících pekelných oblud?“ hučel si Arab mezi zuby. „Hm, tento pokus se nezdařil, ale brzy bude noc. Pak ani jeho čtyři oči neuvidí, míří-li na něho někdo puškou. Možná se mi povede zastřelit ho ještě před tím, než dorazíme ke studnici Lvů.“

Vysedl znovu na velblouda a vyrazil za svými společníky. Jel kolem cizince, který mu vrátil jeho pušku.

„Křesadlo se uvolnilo a vypadlo,“ pravil omluvně. „Dnes si už tedy nezastřílíš. Zítřka ti dám nové křesadlo, mám jich několik ve svých zavazadlech.“

2. KAPITOLA

DŽALLÁBA

Bylo jasné, že Otec čtyř očí křesadlo vyšrouboval. Šejk si v duchu přiznal, že ho Frank zase doběhl a hořel touhou zasadit cizinci smrtelnou ránu vlastní nebo cizí rukou. „Daur“ jel naoko lhostejně vedle něho, ale měl nyní svou pušku, až dosud připevněnou k sedlu, před sebou na kolenou, připravenou k výstřelu. Pozoroval bystře každý pohyb svých průvodců.

Čas pomalu míjel a písčité roviny přecházela v nevýraznou pahorkatinu. Hřeben těchto nevysokých hor se vypínal od severu k jihu a dodával krajině změněný ráz. Po krátké jízdě se karavana dostala opět na rovinu, kde rostla sporá tráva, sežehlá žhnoucím sluncem, které pozvolna zapadalo a rozlévalo své rudé červánky po nekonečné rovině.

Šejk zastavil svého hedžína a zvolal táhlým hlasem:

„Hajjá es salát, vzhůru k modlitbě! Slunce zapadá do moře písku. Nadešla doba večerní modlitby, el maghribu.“

Homrové poslušně zastavili své velbloudy, přinutili je k pokleknutí, seskočili ze sedel a zahájili modlitbu. Každý muslim se musí denně pětkrát pomodlit a přitom očistit své tělo. Ráno, při východu slunce je modlitba ef fadžr, v poledne el zuhr, ve tři odpoledne el asr, večer el maghrib, a konečně o hodinu později el išá. Rozumí se, že tyto časy nejsou příliš přesně dodržovány a čím více se rozšiřuje do Orientu západní kultura, tím je pro muslimy těžší udržet je předepsané. Při každé z těchto modliteb se odříkává el fátha, první súra koránu. Homrové ukončili modlitbu, nasedli znovu na své velbloudy a pokračovalo se v jízdě. Od cizince se nedalo čekat, že se k modlitbě připojí a ani odkrytím hlavy nemohl dát najevo svou úctu k islámu, neboť muslim považuje za pohanu, ukáže-li někdo nepokrytou hlavu. Jedině meza jin, holič, se má právo dívat na zbožné, hladce ostříhané lebky muslimů, na nichž smí zůstat jen ta prostřední kadeř. Tato kadeř je pro každého pravověrce moc důležitá, ba přímo nevyhnutelná. Kráčí-li muslim po své smrti do ráje po úzké stezce, která tam vede, a klopýtne, zadrží ho před pádem do pekla archanděl Džeraíl uchopením za tuto kadeř.

V jižních krajinách, jakmile slunce zajde za obzor, nastává rychle noc. Šeření a smrákání je tam neznámé. Proto poháněl Otec čtyř očí Araby k rychlejšímu pochodu. Nedošli však daleko, když se na severu objevila malá skupinka jezdců.

Byla to džallába, malá a chudá obchodní karavana.

Osm mužů džalláby nesedělo ani na koních, ani na hedžínech nebo džemelech, nýbrž seděli přikrčení v různých pozicích na zvířatech, jejichž podoba bývá pro výstrahu malována na dřevo a zavěšována na hrdla líným žákům, na oslech.

Tato karavana v ničem nepřipomínala káfily, velké obchodní karavany, které někdy tvoří i několik set nákladních velbloudů, a které spojují osady a státy při Středozemním moři se saharskými oázami. Byla to prostě pravá súdánská džallába. Pohled na ní vzbuzoval soustrast a útrpný posměšek. Džallába vzniká většinou takto: Súdánec nemá rád práci ani námahu. Když se mu podaří ušetřit několik tereziánských tolarů, které si vydělá jako námořník nebo nosič, rázem pocítí touhu stát se obchodníkem. K tomu si zakoupí osla, což pohltí část kapitálu. Pak si musí kupec pořídit dva kožené pytle, do kterých naloží své zboží. Tyto pytle, džuruby, se přehazují přes hřbet osla. Nejčastějším zbožím je kochl, oblíbené černidlo na oči, několik kousků vyškvařeného hovězího loje, jímž si Súdánec natírá tělo, pak kostky soli, která je v těchto krajinách hotovým pokladem. Vždy si bere s sebou jehlice, nejvyhledávanější zboží mezi černoškami a hlavně několik loktů bavlněných látek, které na jihu slouží jako platidlo.

Na ochranu svou a svého zboží si majitel koupí nakonec i nějakou „strašnou“ zbraň, třeba starou šavli bez ostří, nebo prastarou bambitku s nálevkovitě rozšířenou hlavní, která sloužila jako obydlí myším. Někdy dokonce i pušce podobný vražedný nástroj, který má, kromě různých vynikajících vlastností, jen jednu záadu. Nestřílí, ani když má hlaveň přecpanou prachem. Tyto zbraně uchovává jejich majitel jako drahocenný poklad, i když je nikdy nepoužije. Súdánec je zastáncem teorie odstrašování a doufá, že nepřítel uprchne už při pouhém pohledu na jeho arzenál. Když se tak nestane, vezme neohrožený obchodník bez ostychu nohy na ramena.

Tím jsou všechny přípravy k obchodní výpravě odbyté a „džallábí, handlíř“ může zahájit svou činnost. Jelikož se mu samotnému nechce do světa, pátrá po stejně smýšlejících a stejně vyzbrojených společnících. Brzy se sejde několik takových obchodníků, sami budoucí obchodní radové černošských náčelníků. Každý má osla, ale jakého! Jelikož nikdo z nich nebyl ochotný věnovat za koupi zvířete větší částku, podle toho vypadá i vzhled zvířat. Některý z nich má

okousané ucho, jiný nemá ocas, třetí je opelichaný a má okousané kýty od hladových krys, čtvrtý je slepý. Tyto tělesné nedostatky však bývají vyvážené duševními a charakterovými přednostmi, které většinou přivádějí jejich majitele do zoufalství. Přes všechny tyto nedostatky je však Súdánec pyšný na své zvíře a častuje ho stejnou měrou pochvalnými názvy i ranami holí.

Všechny přípravy jsou konečně ukončeny a mohlo by se vyrazit, ale chyba lávky! Dřív, než se džallába vydá na cestu, džallábi vyhledá nejproslulejší fukvary, fakíry, aby je požádal o zázračný amulet. Svět je zlý a všude bydlí džinové a proto je nutné mít na krku, na rameni, na břiše a na nohách různé amulety, které pomáhají čelit nebezpečí a v příhodné chvíli mu ukázat záda.

Když jsou amulety na svých místech, naloží se na osla džuruby. Džallábi se chopí pořádného klacku, který slouží k „umravňování“ neposlušného zvířete a také k vydávání „povzbuzujících“ pokynů a posadí se na jeho hřbet. K bokům zvířete se přiváže meč, za opasek se zastrčí bambitka a džallába může vyrazit.

Slzy se roní, srdce pukají.

„Bt'smi alláhi, ve jménu Boha!“ ozývá se ze všech stran. Každých sto kroků se výprava zastaví, neboť osel vyhazuje kopyty a shazuje svého jezdce, jiný osel se válí v bahně, aby se zbavil svého nákladu, další se zapřel všemi čtyřmi do země a ani dobře mříené „povzbuzující“ pokyny ho nedovedou přimět k další jízdě. Tu musí pomoci příbuzenství.

Několik paží se vrhne na osla a tahají ho za hlavu nebo ocas, přičemž se všichni zpotí, bez valného výsledku. Konečně se džallába dostane za vesnici, do širé krajiny a spěchá za svým štěstím.

Čas od času se „džallábi“ rozdělí a domluví si schůzku na jiném místě. Mezitím uzavírají skvělé obchody, zažijí velkolepá dobrodružství. Někteří zkrachují, jiní zase rozmnoží svůj majetek a stávají se z nich zámožní lidé.

Někteří obchodníci se odvažují i hluboko do súdánského vnitrozemí, odkud se vracejí po několika letech jako boháči.

Mnozí z nich zapadnou do močálů, ztratí se v pralesích nebo v poušti, kde bídně zahynou. Nikdo se nedozví, kde složili své kosti.

S takovou džallábou se tedy setkala i naše karavana. Homrům přišlo toto střetnutí nevhod a jejich šejk si bručel mezi rty tisíce prokletí. Jediný, který byl s tímto setkáním spokojen, byl Otec čtyř očí. Popojel k nim, přátelsky je pozdravil a pravil:

„Kam máte namířeno? Slunce již zapadlo. Kde budete tábořit?“

Mužové džalláby byli jen nutně oblečení. Někteří měli pouze zástěry na bocích, ale ze všech vyzařovala dobrá nálada a spokojenost. Nebyli z jednoho kmene, bylo mezi nimi i několik černochů. V čele džalláby jel malý, hubený chlapík, s tváří zohyzděnou po neštovicích, jehož knír měl jen několik chlupů. Jeho jediným oděvem byly kalhoty a na zádech měl upevněnou mohutnou arabskou pušku. S pokrývkou hlavy si nedělal žádné starosti. Husté, tmavé vlasy mu splývaly přes čelo a šíji. Připomínaly prostý účes pruských dráteníků.

Když uslyšel Evropanovu otázku, roztáhl ústa do záhadné grimasy, která vzdáleně připomínala úsměv, a hlasitě odpověděl:

„Jedeme z Dar Takaly a směřujeme do Fašody.“

„Ale dnes už tam asi nedorazíte?“

„Ne. Až zítra. Dnes v noci si chceme odpočinout u Bir Aslanu.“

„Máme společnou cestu a stejný záměr. Můžeme tábořit společně.“

„Pane, jak si můžeme troufnout my, ubozí džallábové, prodlévat v blízkosti tvého majestátu a dýchat též vzduch, jako ty. Utáboříme se v uctivé vzdálenosti od vás. Jen nám dovol, efendi, abychom napojili svá zvířata a naplnili měchy.“

„Všichni lidé jsou si před Alláhem rovni. Klidně můžete tábořit s námi. Přeji si to.“

Evropan pronesl své přání důrazně, ale džallábi se přece jen zdráhal:

„Žertuješ, pane?“

„Nežertuji. Myslím to úplně vážně. Jsem rád, že jsme se setkali.“

„Budou s tím souhlasit i tví společníci?“

„Proč by neměli souhlasit?“

„Jste přece Arabové. Smím se zeptat, z kterého kmene?“

„Z kmene Homrů.“

„Alláh kerím, Bůh je milostivý, ale ne Homrové!“ zvolal vyděšeně. „Dovol, abychom jeli svou cestou.“

„Proč?“

„Poněvadž vám - Homrům - nelze důvěřovat.“

Džallábi považoval Otce čtyř očí za Araba a vůdce karavany. Byl však odvážný, nebál se říct své mínění. Evropan se ho zeptal:

„Považuješ nás snad za zloděje?“

„Homrové jsou nepřáteli Šilinků, na jejichž území se nacházíme,“ odpověděl vyhýbavě. „Může dojít k boji, a proto volíme raději další pout, než zůstat s vámi.“

„Jak pozoruji, neoplyváš přílišnou odvahou. Jak se jmenuješ?“

Džallábi se napřímil v sedle a hrdě odpověděl:

„Jsem-li bojácný, nebo ne, do toho ti nic není. Chceš-li se dozvědět mé jméno, sestup a pojď si pro mě.“

Při těch slovech seskočil z osla, odhodil pušku a vytáhl dlouhý nůž. Homrové nezúčastněně pokračovali v jízdě, ale džallába zůstala stát na místě. Za horkokrevným mluvčím Súdanců seděl na oslu další menší muž. Zřejmě se začal obávat krvavého střetu, proto seskočil ze sedla, předstoupil před svého společníka a spustil:

„Promiň, efendi. Tento muž má vždy velké řeči, ač je postavou spíše trpaslíkem, který ničemu nerozumí. Nazýváme ho Ibn el džidrí, Syn neštovic, nebo taky Abú hedášar šar, Otec jedenácti vousů.“

„Proč se tak jmenuješ?“ ptal se Evropan.

„Protože jeho knír sestává z jedenácti vousů. Napravo od nosu jich má šest, nalevo pět. Je velice hrdý na svůj knír a stará se o něj, jako černoška z kmene Nuerů o své vlasy.“

Bylo vidět, že se Súdánec snažil předejít střetnutí šprýmem, ale u svého společníka nepochodil. Jeho druh hněvivě zvolal:

„Mlč, Otče nerozumu! Můj knír je daleko cennější, než tvá hlava. Sám máš velikou hubu a vychloubáš se svým rodokmenem, kterému stejně nikdo nevěří.“

Byla to urážka a teď i druhý Súdánec nasadil bojovnější tón:

„Co ty vůbec víš o mém rodokmenu?“ rozkřikl se. „Jak se jmenuješ ty a jak říkají mě?“

Obrátil se k Otci čtyř očí a pokračoval:

„Pane, dovol mi, abych ti řekl, kdo jsem. Jmenuji se hadži Alí ibn hadži isá el Fárisí ibn hadži Utmán ibn Umar ibn hadži Marván el Gandesí hafid Jakub Abdalláh el Sandžakí.

Čím je delší beduinovo jméno, tím více si ho váží. Mít slavné otce a praotce je mu nade všechno. Proto řadí jejich jména vedle svého až do čtvrtého nebo pátého pokolení a dovede z nich udělat takový propletenec, že se musí každý Evropan, byť někdy třeba jen potají, zasmát.

Hadži Alí se pátravě podíval na cizince, co řekne jeho cizímu jménu.

„Jmenuješ se tedy hadži Alí?“ tázal se Otec čtyř očí. „A tvůj otec byl hadži isá el Fárisí?“

„Ano. Slyšel jsi snad o něm?“

„Neslyšel. A otec tvého otce se nazýval hadži Utmán ibn Umar?“

„Ano. Jeho jméno je ti povědomé, nebo ne?“

„Bohužel, ne. A tvůj praděd se jmenoval hadži Marván el Gan-desí?“

„Je to tak. O něm jsi také neslyšel?“

„Ne. Tento tvůj praděd byl potomkem Jakuba Abdalláha el Sandžatého, praporečnicka?“

„Ano, nosil prorokův sandžak, prapor, do boje.“

„Toho znám, četl jsem o něm v jedné knize. Jakub Abdalláh el Sandžatý byl asi opravdu znamenitý bojovník.“

„Byl to hrdina, efendi. Dodnes se o něm zpívá v písních,“ přivukoval horlivě Alí.

„Ale není tvým předkem,“ vpadl mu do řeči Otec jedenácti vousů. „Neprávem si přisvojuješ celý jeho rodokmen.“

„Proč mě stále urážíš? Musím přece vědět lépe než ty, odkud a z koho pocházím.“

„Proč si vlastně říkáš hadži. Vždyť jsi Mekku nikdy neviděl!“

„Tys tam snad někdy byl?“

„Nebyl, ale také se tím nechlubím. Nikdy nelžu.“

„Ani by ses s tím nemohl chlubit, protože jsi vlastně d'aur. A d'aurům je přístup do Mekky zakázán!“

„Jakže, ty jsi křesťan?“ tázal se Evropan udiveně Otce jedenácti vousů.

„Ano, pane,“ odpověděl, „byl by to přece hřích, kdybych zapřel svou víru. Jsem křesťan a budu jím až do smrti.“

Až do této chvíle naslouchal Otec čtyř očí hádce obou Súdanců pobaveně. Nyní však zvážněl a pronesl důrazně:

„Konáš správně. Žádný křesťan nezapře svou víru, byť by měl jakoukoliv příčinu. Byl by to hřích proti svatému Duchu, který je podle kitáb el mukadáš, svaté knihy, neodpuštělný.“

„Hřích proti svatému Duchu?“ tázal se džallábí a žasnul. „Tys o něm slyšel?“

„Ovšem.“

„Znáš naše svaté písmo?“

„Tak trochu.“

„Ty, muslim, mně radíš, abych se držel své víry?“

„Nejsem muslim, nýbrž křesťan.“

„Křesťan? Koptický?“

„Ne.“

„Tak co tedy? Nikdy jsem nepovažoval za možné, aby byl některý příslušník kmene Homrů křesťanem.“

„Nejsem Homr, ani Arab, dokonce ani nepocházím z Východu. Jsem Evropan.“

„Bože můj! Je to možné? Já jsem také Evropan.“

„Z které země?“

„Z Uherska. Jsem Maďar, a vy?“

„Promluvíme si později. Homrové nás předjeli a já jim nedůvěřuji. Musím rychle za nimi. Nyní už jistě nebudeš mít nic proti společnému táboření.“

„Ze srdce rád. Mám velkou radost, že jsem potkal Evropana. Pojďme rychleji, abychom dohonili Homry a dorazili co nejdříve ke studnici.“

Karavana se znovu dala do pohybu. Oslové klusali kupodivu celkem svižně. Tato paličatá zvířata zde, na jihu, jsou zcela jiná, než u nás. Egyptský osel unese i toho nejtěžšího muže, a když se mu chce, cválá s ním dlouhou dobu, jakoby břemeno ani necítil.

Asi za čtvrt hodiny dohonila džallába Homry. Arabi nevěnovali Súdancům ani pohled a neopětovali ani jejich pozdrav. Džallába jim s konečnou platností zhatila plány na zastřelení cizince.

Mladý Maďar se všemožně snažil navázat hovor s Otcem čtyř očí, ale nebylo to vůbec snadné. Je těžké se domlouvat s člověkem, který sedí na velbloudu, z oslí perspektivy. Maďar si mohl ukroutit hlavu, když chtěl na něho za hovoru pohlížet.

Rovňkové nebe bylo poseto hvězdami a jejich pronikavé světlo zářilo tak jasně jako měsíc, který byl v první čtvrti.

Po nějaké době se před karavanou začaly rýsovat obrysy skal, vystupujících příkrě ze země a pnoucích se až k nebesům. Třpyt hvězd jim propůjčoval strašidelný vzhled.

„To je Bir Aslan,“ řekl Maďar, „za pět minut tam dorazíme.“
„Mlč, džallábi!“ vyjel na něho šejk el džammálín. „Kdy ty tam dorazíš, to záleží jen na nás. Dosud jsme tě ani slůvkem nepozvali, abys nás doprovázel.“
„To není třeba. Jedeme tam i bez vašeho pozvání.“
„Když vám to dovolíme.“
„Nepotřebujeme vaše povolení. Studnice je pro všechny a mimochodem, leží na území Šilluků, vašich nepřátel. Dej si pozor!“
„Alláh jihrikak, ať tě Bůh sežehne!“ zasípěl Homr, ale dále už nic nenamítal.

3. KAPITOLA STUDNICE LVŮ

Karavana konečně dorazila k úpatí skal, v jejichž blízkosti ležel Bir Aslan, studnice Lvů. Nebyla to tekoucí voda, ale spíš přírodní nádrž, obklopená nízkým, hustým křovím a živěná několika skrytými prameny. Muži hbitě seskákali ze sedel, skládali břemena z velbloudů a oslů, napájeli zvířata a shromažďovali suché kletí, aby rozdělali oheň. Jakmile byla hranice zažehnuta, Homrové si posedali kolem ní tak, že pro Súdánce nezůstalo u ohně místo. Neřekli ani slovo, pustili se znovu do sbírání kletí a založili si oheň na druhé straně nádrže. Maďar zavolal na Otce čtyř očí:

„Rozhodni se, pane, chceš-li sedět s námi, nebo s nimi.“
„Sednu si k vám,“ odpověděl Evropan. „Odepni od sedla mou brašnu, mám tam zásoby. Pohostím vás. Klidně můžeme sníst všechno, zítra stejně dorazíme do Fašody.“

„Mýlí se, d'aur,“ zašeptal šejk Homrům, „Opovrhuj námi a dává přednost těm špinavým džallábům. Musíme se tvářit, jako by nám to nevadilo. Stejně se nedožije rozbřesku. Necht' se ještě jednou v klidu nají.“

Homrové se s chutí pustili do svých zásob. Pochutnávali si na sušeném masu s trochou suché durry, chleba, a zapíjeli to vodou z nádrže, kterou si nabírali dlaněmi.

Otec čtyř očí se rozhodl prozkoumat okolí tábořiště. Skála u studnice byla porostlá skromnou travou, která se tu udržela díky vodě z nádrže. Severní a západní část skaliska byla holá, kdežto východní a hlavně jižní strana, kde se nacházela studnice, byly porostlé zakrslými keři fitny, akácie, jejichž porost se táhl až do roviny. Nikde nebylo ani živáčka, okolí vypadalo naprosto bezpečně. Co se týče divé zvěře, ledaže by se v noci potloukal kolem nádrže duch otráveného Pána s tlustou hlavou.

Když se cizinec vracel z obchůzky, byla zvířata napojena a klidně okusovala mladé výhonky keřů. Evropan si přenesl k ohni Súdanců svá zavazadla a složil je ke skalisku, aby je měl neustále na očích.

Maďar vyprázdnil cizincovu brašnu a její obsah rozložil před sebe. Byla tam durra, datle a několik perliček, které Otec čtyř očí zastřelil již včera, ještě před vstupem do písečné pouště.

Některé súdánské kmeny odmítají ptačí maso z náboženských důvodů. Příslušníci džalláby k nim nepatřili. Bylo na nich vidět, jak se těší na pernatou pečínku. Oškubávali perličky, kuchali je, rozřezávali, nabodávali na tenké oloupané větve a opékali nad ohněm.

Zatím, co se opékala večeře, vyptával se Maďar na různé podrobnosti.

„Mohu se dozvědět, pane, odkud pocházíš?“ obrátil se na Otce čtyř očí.

„Z Německa. A ty, z které oblasti Uherska pocházíš?“

„Z Nagy Mihályu, od Užhorodu.“

„Od Užhorodu? Takže nejsi čistokrevný Maďar, nýbrž Slovák. Za svůj původ se nemáš co stydět.“

„Nestydím se, ale protože pocházím z Uherska, jsem Maďar. Znáš můj rodný kraj? Byl jsi tam někdy?“

„Byl.“

„Mluvíš maďarsky nebo slovensky?“

„Nerozumím ani tě, ani oně řeči, nemůžu se s tebou bavit v tvé mateřtině. Jak ses dostal do Súdánu?“

„V průvodu svého chlebodáře.“

„Kdo to byl?“

„Matyáš Wágner, ze šopronské stolice...“

„Toho znám, i když ne osobně. Byl to zkušený cestovatel. Procestoval Egypt, Arábii a v průvodu vévody Ghotského i Habeš. Umřel asi před rokem, v Chartúmu. Je to tak?“

„Ano, pane. Naše poslední výprava směřovala do Kordofánu, kde jsme obchodovali se pštrosími péry. Cestou onemocněl a po návratu do Chartúmu umřel. Od té doby mě stíhala jedna nehoda za druhou. Abych neumřel hladu, stal se za mně džallábi.“

„Měl jsi štěstí?“

„Co nazýváš štěstím? Před šesti měsíci jsem začínal se šesti tereziánskými tolary a nyní jich mám třicet. Chudý nejsem, ale k boháči mám ještě daleko.“

„Protože ti k tomu Alláh nepropůjčil dostatek rozumu,“ ozval se džallábi s dlouhým jménem.

„Mlč, Abú dichk, Otče smíchu!“ vyjel na něho Maďar ostře. „Sám Alláh si mě už dávno vyhlédl pro vysoké postavení, ty bys však nemohl dělat ani hamévla, nosiče břemen, i když máš tak sáhodlouhý rodokmen.“

„Ano, je dlouhý, ale pravidelný. V mých žilách koluje krev Prorokova praporečníka. Znáš mé jméno, mám ti ho zopakovat?“

„Ne, chraňbůh! Vždyť je roztrubuješ do světa někdy i dvacetkrát denně, takže ho hvízdá každý pták po celém Súdánu.“

„Co bych ho nevytruboval, když je tak slavný? Poslyš je a vyslechni si, co vykonali moji předkové. Jak se vlastně

jmenuješ? Už jsem to zapomněl.“

„Kutya.“

„Jak to zní v arabštině?“

„Kelb, pes.“

„Ó, jaké to jméno! Jak se jen může jmenovat člověk po tak opovrhovaném zvířeti? A tvůj otec?“

„Také Kutya.“

„A tvůj děd?“

„Stejně.“

„A další tvoji předkové?“

„Taky tak.“

„Alláh il Alláh! To je rodokmen! El Kelb ben Kelb ibn Kelb hafid Kelb. Kelb a nic než Kelb. Jaký to div, že neštekáš, když otevřeš hubu. Mé jméno je však hadži Alí ben hadži...“

„Už dost! Dost!“ zvolal Maďar a zvedl obě ruce, jakoby na obranu proti nekonečnému jménu. „Nechci ho slyšet.“

Kdybych ho vdechoval, svíjel by se mi ve střevech jako tasemnice a vyžral by mé vnitřnosti. Co je však tvé jméno proti mým vědomostem a zkušenostem? Ty máš své zásluhy po svých předcích, já jsem si je vysloužil sám. Věz, že ovládám i řeč vši moudrosti, latinu, které mě naučil můj bývalý pán.“

„A ty víš,“ doptával se hadži Alí do varu, „že znám všechny země a národy světa, všechna města, vesnice a dovedu je také pojmenovat?“

„Aha, zeměpis je tvůj koníček. Řekni nám, Otče smíchu, kdes studoval tento obor?“

„U svého strýce, který dříve bydlel v Istanbulu a pak se přestěhoval do bilád Almánija, do Lipsíku, Lipska, kde dlouhá léta prodával halvu, turecký med. Tam zbohatl a vrátil se domů, aby mne vyučoval. Když jsem vystudoval, šel jsem do Egypta, kde jsem byl askárijem, vojákem, a pak jsem se dostal do Súdánu, kde jsem se stal džallábím.“

„Ale Otče smíchu,“ chechtal se Slovák, zakuklený do maďarské hrdosti, „snad si nezakládáš na tom, že tvůj strýc prodával v Lipsku turecký med? Snad přitom nestudoval latinu?“

„Nejen to, nýbrž všechno, co je obsaženo v knihách Nemetšů, Němců. A já jsem se to naučil od něj. Jen Alláh zná ty názvy milionů zemí a vesnic, které nosím ve své hlavě. Ty však nevíš nic, vůbec nic. Jsi Synem neštovic a Otcem jedenácti vousů. Slyšel jsi mé jméno, jak se tedy opovažuješ mě nazývat Otcem smíchu?“

Oba se rozhořčili a útočili si na své slabé tělesné a duševní stránky. Přezdívky, kterými se vzájemně častovali, byly velice přiléhavé. Maďarova tvář byla opravdu příšerně zjizvená neštovicemi a bylo divem, že mu tato nemoc ponechala aspoň zbytky mužné ozdoby. Jeho knír tvořilo víc než jedenáct vousů, ale přes třicet jich rozhodně nebylo. A tento nad horním rtem nepravidelně roztroušený důkaz mužnosti se těšil velké lásce svého majitele, neboť jej v každé volné chvíli kroutil a hladil a snažil se ho upravit do podoby maďarského kníru.

Otec smíchu byl také postižen nějakou zvláštní nemocí, neboť jeho tvář se v pravidelných intervalech svrašťovala do divných úšklebků a křečí. Vypadalo to, jako by se Alí s dlouhým jménem všemu vysmíval. Je zavrženíhodné smát se někomu pro jeho tělesné nedostatky, ale grimasy muže, který měl milióny zemí a vesnic ve své hlavě, účinkovaly tak neodolatelně, že se ani ten největší zádumčivec neubránil smíchu. A nakonec, Alího to vůbec nerozčilovalo, rád viděl kolem sebe usměvavé tváře.

„I kdybys měl v hlavě všechny národy, ostrovy a vesnice celého světa, přece neznáš ani slovo z latiny,“ tvrdil Otec jedenácti vousů a obrátil se na cizince: „Rozumíš snad latinsky, pane?“

„Ano, trochu ji znám,“ přisvědčil.

„Kde ses jí naučil?“

„Také v Lipsku.“

„Ne však při prodávání medu, že?“

„Naučili mě to moji profesori.“

„Profesori? Copak jsi studoval?“

„Lékařství.“

„Ach! Takže jsi doktor?“

„Samozřejmě. Dokonce jsem tři roky učil na Madrese.“

Maďar vyskočil.

„Pane,“ zvolal sebevědomě, „znám tvou národnost. Jsi Němec.“

„Uhodl jsi. Rozumíš-li německy, můžeme mluvit mou mateřštinou.“

„Jestli umím německy? To se ví, že umím, a to výborně. Vždyť v Rakousko-Uhersku se také mluví německy. Alláh il Alláh! Rájís el tibb, doktor léků, a já jsem se mu opovažoval tykat! Ale hned to napravím. Přejdeme tedy na němčinu?“

„Proč ne?“ odpověděl učenec. „Zkuste to a řekněte mi například, čím byl váš ctěný otec?“

Maďar tedy spustil němčinou. Hovořil však takovou hatmatilkou, kterou lze slyšet při nedělní procházce vídeňským Prátreem, naslouchá-li někdo hovoru jihočeských, moravských nebo slovenských učňů, kteří předvádějí svou znalost německého jazyka a lávou Goetheovu a Schillerovu mluvu tak, že se tito básníci obracejí v hrobě.

„Můj otec byl muzikant. Dělal dilideldum, dilideldii.“

„Na jakém nástroji?“ tázal se lékař, který jen s vypětím všech sil zadržoval svůj smích.

„On pískal na klarinet viviviva, viviviva,“ tvrdil svérázně Maďar, přičemž napodoboval zvuky klarinetu.

„A vy? Vy jste se také věnoval nějakému dechovému nástroji?“

„Ne. Neměl jsem na to ústa.“

„Jak se vlastně jmenujete?“

„Kutya István.“

„Aha, to je jako Štěpán Pes, nemýlím-li se. Jednou jsem ve Vídni slyšel podobné jméno. Její zvláštnost vyniká až tady, v muslimských zemích, kde je slovo „pes“ největší urážkou. Neměl jste svým společníkům předkládat své jméno.“

„Už je pozdě, pane doktore. A jaké je vaše ctěné jméno?“

„Jmenuji se Emil Schwarz a cestuji po těchto krajích, abych se blíže seznámil se zdejší flórou a faunou. Chtěl bych si shromáždit co největší sbírku a věnovat jí naší univerzitě.“

„Faunu a flóru? Ó, latina. Trochu latinsky rozumím, naučil mě tomu pan Wágner. Fauna jsou kytky a flora dobytek.“

„Tak trochu naopak,“ opravoval ho Schwarz.

„Tak nebo naopak, vždyť je to jedno. Procestoval jsem celý Súdán, viděl jsem jeho flóru a faunu. Kdybyste náhodou potřeboval sluhu, jsem vám plně k dispozici.“

„Opravdu?“

„Na mou hřišnou, pane doktore. Už mám „džallabování“ po krk. Myslím, že byste mě mohl potřebovat. Pomáhal bych vám svými zkušenostmi, svou latinou, lepil bych etikety na vaše vycpávky, kuchal bych vaše zdechliny, sušil kytky...“

„Budu o tom přemýšlet. Sluhu bych potřeboval...“

Doktor Schwarz nedomluvil. V dálce se ozval zvuk, který vzbudil pozornost všech lidí, ale i zvířat.

„Co to bylo?“ ptal se Schwarz arabsky. „Hrom to být nemohl, vždyť je období sucha!“

„Ne. Nebyl to hrom,“ odpovídal Štěpán rovněž arabsky.

„A co to tedy bylo?“

„Aslan, pane, král pouště.“

„Lev? Tak přece jen jsou tady lvi!“

„Vypadá to tak. Pán s tlustou hlavou uviděl náš oheň a teď nás má v měru.“

„Tak brzy? Myslel jsem, že lvi opouštějí brloh až po půlnoci.“

„Má-li hlad, kašle na ponocného a vypraví se na procházku klid'ánko i dříve.“

Doktor Schwarz se Štěpánem mluvili hlasitě. Tu se zvedl od protějšího ohně šejk el džammálín, skrčmo přeběhl k ohni Súdanců a zasyčel:

„Pro Alláha a věčnou spásu duše! Nemluvte tak hlasitě, nebo nás uslyší a přijde, aby nás sežral. Poslouchejte!“

Znovu se ozval ten podivný zvuk, který připomínal dunivý hřmot nákladního vozu, jedoucího po dřevěném mostě. Velbloudi se již třásli a osli se tlačili k sobě a smutně přitom hýkali.

„Takže lev? Konečně!“ pravil Schwarz nadšeně. „Poprvé slyším jeho řev ve volné přírodě.“

„Ó, to ještě není ta jeho pravá písnička,“ pravil Maďar, „teprve si zkouší hlas. Má hlad a je mrzutý. To je pouhé mručení.“

„Slyšel jsi již někdy jeho řev?“ ptal se Schwarz.

„Jestli jsem slyšel? Nejen slyšel, ale i viděl. Už několikrát.“

„Měl jsi už s ním co do činění?“

„Ještě ne. Ono je totiž víc těch zbabělých, než těch hrdých a majestátních lvů. Ty zbabělejší člověk nikdy neuslyší. Připlíží se k oběti a vykonají loupež tak tiše, že se až ráno zjistí, že někdo zmizel. Odvážný lev vystupuje ze svého brlohu s patřičným hlukem, v celém svém majestátu. Oznamuje každému, že má hlad, a že si kráčí pro jídlo. Blíží se zvolna k místu, které si vybral pro svou královskou návštěvu a řve, aby si člověk mohl vypočítat, kdy se objeví. Takového lva nevystaší žádná nebezpečí a snaží se vykonat to, co si umíní. Většinou se mu to povede.“

„Podle všeho tedy můžeme očekávat hosta?“

„Uvidíme. Jakmile znovu zařve, zjistíme, kam směřuje.“

Po třetí se rozlehl hlas dravce, ale tentokrát mohutněji. Bylo zřejmé, že je mnohem blíže, než předtím. Homrové přispěchali k ohni Súdanců. Báli se.

„Přichází k nám, chce nás navštívit,“ bědoval šejk a třásl se strachem.

„Asi ses mýlil, když jsi tvrdil, že u této studnice nejsou lvi,“ prohodil Schwarz klidně.

„Jak jsem mohl vědět, že sem některý zabloudí? Musí se tu potloukat jen krátce. Kdybychom nepřišli ke studnici za tmy, museli jsme si všimnout jeho šlépějí. Tahle studnice mu slouží jako napajedlo, neboť odtud až k řece Bahr el Abjad není ani kapka vody.“

„Myslíš, že přespává v poušti? Vždyť lvi to nemají ve zvyku.“

„Máš pravdu, efendi. Ale asi tři čtvrtě hodiny odtud je skupina skal, kde si patrně našel brloh. Jeho hlas zaznívá z toho směru. Pozoroval jsem již mnoho lvů a vím, jakým způsobem se přibližují ke kořisti. Tento přichází zvolna jen proto, že se bojí našich ohňů. Za půl hodiny tady bude a začne obcházet naše ležení.“

„Aby provedl lup?“

„Zcela jistě, efendi. Oznámil nám to zřetelně a svému slibu dostojí. Naložme rychle náklad a opusťme toto místo!“

„Ty chceš odtud utéct?“

„Ano, a co nejrychleji.“

„Čtrnáct mužů před jedinou kočkou?“

„Efendi, lev není kočka.“

„Ale je, jen o trochu urostlejší. Ostatně, kdo chce utéct, ať utíká, ale velbloudi zůstanou zde. Ty jsem si najal.“

„Co když nám některého zadává?“

„Zaplatím ti ho.“

„A co když zadává někoho z nás?“

„V tom případě se dotýčný octne ještě dnes v Alláhově ráji.“

„Jdu. Nechci umřít.“

„Pospěš si tedy, ale tím, že se vzdaluješ od ohně, jehož se lev bojí, se vydáváš ve větší nebezpečí, než kdybys zůstal. V

noční temnotě se přiblíží a napadne tě dříve, než pomyslíš na obranu.“

„Alláhu! Zůstanu tedy s vámi. Budeme čekat, dokud někoho Aslan neusmrtí?“

„Nebudeme. Já ho zabiju.“

„Ty, efendi? Nikdo ti nepomůže.“

„Stačím na to sám.“

„Sám se mu chceš postavit? Zešlel jsi?“

„Ani mě to nenapadlo. Už jsem skolil hodně zvířat, právě tak nebezpečných jako lev. S ním jsem se dosud nesetkal, ale myslím si, že bude přístupný k výměně názorů. Budu se snažit, aby vám neublížil.“

Znovu se ozval řev lva, teď už z blízkosti ležení. Tentokrát se neomezil na pouhé mručení. Jeho mohutné hrdlo vyrazilo krátký, ale tak strašlivý řev, že se posluchačům zdálo, jako by jim přitom drápem stahoval kůži přes hlavu.

„Za chvíli tady bude!“ bědoval šejk. „Moji velbloudi, moji ubozí, krásní velbloudi!“

„Sám jsi velbloud! Rychle, učinite náležité přípravy! Musíme donutit lva, aby se vybral na místo, kde ho budu očekávat. Vodou se nepřebrodí, skálou se neprovtá. Přejde zprava nebo zleva, protože jsme se zvířaty mezi studnicí a skaliskem. Tento oheň musíte zvětšit. Přivážeš všechna zvířata ke křovinám, aby se nemohla rozutíkat a způsobit zmatek. A pak se třeba schovejte za zavazadla. Zkrátka, dělejte si, co chcete.“

„A co ty, efendi? Co budeš dělat?“

„Půjdu na druhou stranu, uhasím oheň Homrů, aby se lev nezalekl, a budu na něj čekat.“

„Sám?“

„Ovšem. Nepotřebuji žádnou pomoc.“

Schwarz se choval klidně a rozvážně, jako člověk, který ví, co má udělat, a jde si za svým cílem. Vydával pokyny s klidem poddůstojníka, který nařizuje svému mužstvu honit po kasárenském dvoře zbloudilou kočku.

Homrové a džallábové si pospíšili, aby včas rozdmýchali oheň a pevně přivázali zvířata. Když byli hotovi, zalehli mezi zavazadla a přitiskli se k sobě. Jen Ali a Štěpán zůstali u Schwarze, aby mu pomohli uhasit oheň Homrů. Když se jim to konečně povedlo, ozval se král pouště znovu, ale tentokrát docela jinak, než dosud. Ano, to už byl důstojný řev krvežíznivého despoty. Napřed se zachvěla půda, pak následoval mohutný, hřimavý zvuk, který projížděl až do morku kostí s ďábelskou britkostí a končilo to táhle a usínavě, jako vzdalující se hrom, pod nímž se otrásá půda. Ne bez příčiny nazývají Arabové lva Abú ra'd, Otec hromu.

„Není teď dál než tisíc kroků,“ skučel šejk. „Lá iláh illá, iláh va Muhammad rasúl iláh, Bůh je Bůh a Mohamed je jeho Prorok! Modlete se potichu svatou fáthu, ó mužové, a pak súru „roztrhání“, osmdesátou čtvrtou súru koránu. Zkáza se blíží a za několik minut si přijde pro jednoho z nás.“

Velbloudi se třásli a úzkostlivě sténali. Leželi vedle sebe s krkem pevně přitisknutým k zemi. Oslové žalostně hýkali a trhali sebou ve snaze osvobodit se a utéct.

Schwarz pevně uchopil svou těžkou dvojku, prohlédl náboje, zkusil spoušť a kohoutek, připravil si nůž a revolvery. Maďar take nezahálel a chňapnul hbitě po své ohromné pušce, zatím co Ali třímal ve svých rukách dlouhé silné kopí - svou jedinou zbraň.

„Jděte víc dozadu a schovejte se,“ šeptal jim Schwarz.

„Efendi, sám si s ním neporadíš,“ namítal Štěpán.

„O mně se nestarej. Pro tvůj klid ti můžu říct, že jsem přestál už i větší nebezpečí, když jsem lovil v severoamerických prériích.“

„Je to možná pravda, ale mám o tebe starost a neopustím tě.“

„S tím tvým střílejícím klackem mi budeš spíše na obtíž.“

„Ne, pane. To je můj kátíl el fil, zabíječ slonů, jehož koule projde lvem skrz naskrz. Zůstanu při tobě.“ Jeho hlas prozrazoval svéhlavou odhodlanost, která je Slovákům vlastní, takže doktor Schwarz uznal, že toho malého, ale odvážného chlapa nemůže odmítnout. Blížil se rozhodný okamžik a čas byl vzácný. Doktor pravil:

„Tak dobře. Postav se vedle mne, ale nestřílej, dokud nevypálím obě rány.“

Prohlédl si pušku, popošel dopředu asi o deset kroků a položil se na zem.

Sotvaže Maďar zaujal stejnou pozici, zaslechl za sebou tichý šelest. Ohlédl se a spatřil Alího, Otce smíchu, který si těsně za ním poklekl na jedno koleno, opřel píku o vyčnívající skálu a naklonil ji šikmo nad oba střelce.

„Co zamýšlíš s tím haraburdím?“ zeptal se Schwarz zlostně.

„Nic, efendi. Jen kdybyste ho náhodou ihned neusmrtili, skočí na vás z dálky,“ odpovídal Súdánec, „po výstřelu se musíte ihned odvalit stranou a Abú ra'd se nabodne na kopí.“

Už už chtěl Schwarz pronést nějakou peprou poznámku o zbytečnosti tohoto obranného opatření, když tomu zabránil nový řev. Řev hrůzný a majestátný, který přicházel z blízka, asi sto kroků od jejich stanoviště.

Lovců se zmocnilo rozechvění, zvláště, když jim temnota bránila v rozhledu. V této rozhodné chvíli, jak je známo, se zbystří zrak i duch smělého, zkušeného lovce a jeho srdce bije zcela klidně.

„Bojiš se?“ tázal se Maďar.

„Ne,“ odpovídal Alí.

„Není daleko, každou chvíli se musí objevit.“

Trojice měla ležení za svými zády. Tam by se lev asi neodvážil neboť se bál ohně. Po levici měli křoviska a po pravici prudce se zvedající skalisko. Mezi křovisky a skálou bylo asi patnáct kroků široké prostranství, v jehož středu byli lovci seskupeni. Kdyby se splnil jejich předpoklad, že by se v těchto místech měl dravec objevit, nemohla jim ujít jeho silueta, neboť musel k táboru těsně vedle nich.

Schwarz sejmul své brýle a rozhlédl se pátravě po nejbližším okolí. Náhle se ozval strašlivý řev blízko za vodou, těsně u studnice, asi dvacet kroků od lovců.

„Pozor, je tady!“ zašeptal Maďar.

Bezprostřední nebezpečí zbystřilo doktorovu pozornost. Sluch nepotřeboval, neboť po posledním řevu lva se začal šejk el džammálín hlasitě modlit osmdesátou čtvrtou sůru koránu.

„Ve jménu Boha milosrdného! Roztrhnou-li se Nebesa, je to vůle Pána, rozevře-li se země a vyvrhne, co v ní spočívá, snaž se, ó pravověrný, dojít ke svému Pánovi...“

Šejk pokračoval ve své oslavě Alláha tak skuhravě, že by ho Schwarz nejraději srazil k zemi. Pro jeho skuhrání nebylo slyšet tichá našlapování dravcových tlap, což mohlo znamenat zkázu pro odvážné lovce.

Nezbylo, než se spolehnout na oči. Nakonec to nebyl zrak, který zpozoroval lva, nýbrž čich. Vzduch se náhle naplnil ostrým, pronikavým zápachem, který je vlastní všem dravcům. Vzápětí se objevilo na konci křovin mohutné tělo šelmy.

Neplížil se jako tygr nebo panter, nýbrž volným a pevným krokem jako vládce, který se cítí doma ve své říši.

Jeho rozevřené a světlé oči pátraly po nejsnazší cestě ke kořisti, když uviděl nehybné postavy lovců. Lev trhl tělem a položil se na zem, jako by nechtěl vystavovat odvážlivcům svou lehce zranitelnou hrud'. Měřil zrakem vzdálenost, která ho dělila od lovců.

Schwarz se zmocňoval pocit, jako by mu někdo přejel kusem ledu po zádech. Jen s největším vypětím se mu podařilo opět nabýt potřebný klid. Četl nejednou zprávu a příběhy lovců lvů a věděl, jak se chová dravec za okolností, které nastaly.

Neučiní-li lev svůj smrtonosný skok ihned, když spatří svou kořist, položí se na zem, jako ostatně všechny kočky, přičemž má přední tlapy natažené a zadní skrčené pod břichem. Přitom zamhouří oči a pozoruje svou oběť jen úzkou štěrbinou mezi přivřenými víčky. Jakmile se odhodlá ke skoku, pozvedne zadek, napne svaly zadních tlap a rozevře oči do široka. Když se jeho zornice, které se v klidu podobají čárkám, rozšíří v ohnivá kola, vymršť se a jeho tělo prolétne vzduchem jako meteor.

Střelec musí mířit přímo do oka a musí stisknout spoušť dříve, než se dravec vymršť. Lev, zasažený do lebky přes očníci, učiní svůj poslední skok, přičemž druhá rána musí směřovat do srdce, a to ve chvíli, když se dravec odlepí od země. Ihned po vypálení druhé rány se musí střelec odvalit stranou, aby ho nezasáhl dravcovy tlapy, které umí zabíjet i ve smrtelné křeči.

Zcela proti těmto zkušenostem měl tento dravec doširoka rozevřené oči a vysílal k lovcům dlouhý, zkoumavý pohled, jako by se divil, jak se můžou tak nicotná stvoření postavit proti němu - králi pouště.

Schwarz toho chtěl využít. Zvedl hlaveň pušky a namířil ji na dravce. V tom okamžiku však lev přimhouřil zrak a hrozivě zamručel, jako by uhořel lovcův úmysl.

Trvalo to dlouho, než začal opět rozevírat víčka. Hvězdy svítily jasně, takže ho bylo dobře vidět. Ležel natažený na zemi. Hlavu měl položenou na přední tlapy a ocas natažený do délky. Doktor usoudit, že musí s výstřelem počkat až do chvíle, když dravec otevře oči dokořán a nadzvedne zadek, aby se připravil ke skoku. Otec jedenácti vousů však byl jiného mínění, neboť náhle zašeptal:

„Nyní je ta pravá chvíle, efendi! Vystřel!“

„Výčkám“, pravil Schwarz.

„Vystřelím tedy sám, jinak bude pozdě.“

„Nestřílej, pro Boha, protože...“

Na další slova nezbyl čas, neboť s posledním slovem namířil Maďar svůj „zabíječ slonů“ přímo na hlavu lva. Zbraň byla možná špatně nabitá a kdo ví, kdy z ní vyšla poslední rána, neboť se zámek pohyboval velice těžko. Štěpán musel použít veškerou sílu svého ukazováčku, aby stiskl spoušť a přitom vychýlil hlaveň ze svého směru. Konečně zahřměl výstřel, ale pažba této ctihodné starožitnosti udeřila našeho človíčka takovou silou do hlavy, že zasažený Maďar pustil pušku z ruky a zaklel slovensko-maďarskou hatmatilkou:

Taková nestydatost! Táhni do pekel!“ Mrštil zbraní daleko od sebe. Na přítomnost dravce úplně zapomněl.

Jakmile se rozlehla rána, lev vyskočil na nohy. Rozevřel oči doširoka a již se řtil vzduchem na lovce.

Schwarz naštěstí neztratil svou duchapřítomnost, vypálil v rychlém sledu dvě rány a zvolal:

„Převal se na stranu! Rychle!“

Maďar ho poslechl a přitiskl se ke skále. Schwarz si nebyl jistý, zda lva zasáhl přesně, neboť neměl čas na dlouhé mýření. Rychle se odvalil do křoví.

Nesmírná, ba přímo neuvěřitelná síla vymrštila lví tělo do vzduchu a to dopadlo na místo, které před chvílí opustil doktor Schwarz. Kdyby tam zůstal, jistě by ho zasáhl. Nyní tam klečel pouze Abú dichk, Otec smíchu. Jak byl postavou malý, tak velká byla jeho odvaha a neohroženost. Neposlechl doktorovu výstrahu. Neodvracel svůj zrak od dravce, sledoval jeho skok a v duchu si vypočítával oblouk jeho dopadu. Sotva lev dopadl na zem, napíchl se na nastavené kopí. V té chvíli upustil Súdánec jilec své zbraně a bleskurychle se odkutálel do křoví, kde už ležel Schwarz. V tom okamžiku již stál doktor na nohách a v rukou třímal nůž, aby se hájil proti dravci, kdyby nebyl mrtev.

Tato opatrnost však byla zbytečná. Lovci zaslechli praskot lámajícího se kopí. Lev dopadl na zem, okamžitě se vzbudil, obrátil se směrem ke křoví, kde se schovával Abú dichk a doktor Schwarz, ale ke skoku se již nedostal. Jeho tělem projelo chvění, vyrazil ze sebe krátký a žalostný řev, překulil se na hřbet, stáhl křečovitě tlapy k břichu, natáhl se, a v příštím okamžiku zůstal nehybně ležet.

Toto vše se událo daleko rychleji, než je to možné vylicit. Lovci však neměli čas přesvědčit se, je-li lev mrtev. Zaslechli poblíž jiný řev, řev druhého lva. Nebyl to ten majestátní řev, jako u prvního dravce, nýbrž trvalý, dušený a krvežíznivý. Podle toho, jak se mrukot zesiloval, lovci poznali, že se zvíře přibližuje k místu děsného zápasu ohromnou rychlostí.

Poněvadž tam, kde stáli lovci, byla temnota, nemohli Honrové a džallábové vědět, jak dopadl zápas se lvem.

„Lá iláh illalláh, Alláh je Alláh!“ bylo slyšet šejka, „Assad-bej, Škrtič stád, zavraždil všechny tři a leží nyní na jejich mrtvolách, aby je snědl. Má při sobě svou sultánu, která zaslechla výstřely a přichvátala, aby pomohla svému muži.“

Nyní se vrhne na nás, aby rozsápala naše těla. Jste ztracení, zachraňte svou duši! Modlete se sůru jásin a pak sůru věřících, která je dvacátou třetí...“

„Zavři hubu!“ rozkřikl se na něho Schwarz zlostně. „Žijeme a tvůj Assad bej je mrtev. Svým křikem upozorňuješ na sebe jeho sultána a ona tě za to sežere.“

„Alláh kerím, Bůh je milostivý!“ zaskuhral zbabělec. „Již mlčím. Zastřelte ji, tu sultánu, zastřelte ji, aby doprovodila svého muže do džehenny.“

Schwarz, ačkoli okřikl šejka, nemařil ani sekundu. Znovu nabil svou pušku.

„Je to lvice, dejte si pozor!“ pravil Maďar. „Musím také nabít...“

Kam jsem jen strčil...“ Prohledával všechny kapsy a hledal náboj.

„Nesmysl!“ odpověděl doktor. „Než nabiješ, zakousne se ti lvice do šíje. Oba se schovejte. Abú dichk je stejně beze zbraně. Jeho kopí je zničeno. Pryč odsud!“

Byl připravený k výstřelu a poklekl na stejné místo, kde očekával i prvního dravce. Už se neohlížel po svých společnících.

Nezaregistroval, že ho poslechl jen Otec smíchu, kdežto Syn neštovic zůstal. Ukryl se pouze do křoví, kde pokračoval v nabíjení své pušky. Konečně nahnatal v opasku munici...

Lvice teď zařvala docela blízko. Držela se stopy samce. Kráčela proto prvně k ohni a odtud přešla na druhou stranu k vodě. Tím poskytla Štěpánovi dostatek času na nabíjení své zbraně, „zabíječe slonů.“

Lovci rozeznávali jednotlivé kroky zvířete. Konečně zahrnula ke křovinám. Srst měla zjezenou a z jejích očí sršel oheň. Ve svém slepém vzteku by minula Schwarze, kdyby ji neupozornil na sebe náhlým vztyčením. Lvice ho zahlédla v poslední chvíli, odskočila ke skalisku a připravovala se ke skoku.

Schwarz poklekl a namířil na dravce. U skály byla tma a lvice stála ve stínu. Jelikož byl dravec podrážděný, doktor soudil, že skok nebude tak pečlivě připravovaný a přesný, jako skok lva, nýbrž rychlejší, ale o to zuřivější.

Sotvaže se Schwarz přikrčil, vylétly z očí lvice dva divé blesky a nadzvedla hřbet. Doktor na nic nečekal a stiskl bez přesnějšího míření spoušť. Zarachotil výstřel a lvice se vznesla do vzduchu. Zazněl druhý výstřel. Doktor pustil ručnici a odkutálel se. Ne však do křoví, jako předtím, nýbrž dopředu, proti směru skoku. Lvice nad ním přeletěla a on se ihned vymrštil na nohy s nožem v ruce. Obrátil se ke dravci.

Lvice doskočila a chtěla se obrátit, ale její pozornost přitáhl mrtvý samec. Dotkla se čenichem jeho těla, pozvedla hlavu a vyrazila ze sebe táhlý, dlouhý řev, při němž se svíralo srdce. Její řev byl přehlušen novým výstřelem.

Otec jedenácti vousů vyrazil z houštiny a skokem se octl u lvice. Namířil hlaveň svého „zabíječe slonů“ na hlavu překvapeného zvířete a vpálil do hlavy čtvrtliberní koulí.

Lvice klesla k zemi jako zasažena bleskem. Ihned se však vzchopila a obrátila se k novému útočníkovi. Ten však nelenil, obrátil pušku, mohutně se rozpřáhl a těžkou pažbou počal mlátit zvíře po hlavě. Přitom řval:

„Alláh jíl'anak, Alláh jihrikak, já ifrit, el ifrit, já kelb, já kelba, já umm el tóláb, Bůh tě zatrat', Bůh tě sežehni, ty ďáble všech ďáblů, ty pse, ty čubko, ty psí matko!“

Milý Maďar si to patrně popletl a myslel si, že buší do hyeny a nikoliv do lvice. Jeho zběsilá odvaha se mu mohla šeredně vymstít, kdyby mu ty tři předcházející výstřely neulehčili jeho katanskou práci. Zvíře bylo smrtelně raněné a pod údery „zabíječe slonů“ kleslo k zemi.

„Zde se váli, ta bestie,“ volal vítězoslavně, „leží u mých nohou. Neměla odvahu ukázat mi své drápy a zuby. Utloukl jsem jí jako kočku. Pojdte sem a prohlédněte šiji!“

Sklonil se, aby jí popadl za čenich, ale Schwarz ho varoval.

„Buď rozvážný!“ pravil. „Takovýto dravec má tuhý život a zatím nevíme, jestli je skutečně mrtev. Musíme postupovat opatrně!“

Nabil svou pušku a vpálil lvovi a lvici po jedné ráně do čela. Lev se již nepohnul, ale lvice sebou několikrát trhla, což bylo neklamným znamením, že dosud nebyla mrtvá.

Oba mluvili hlasitě a bylo je tedy slyšet až k ohni. První se ozval Otec smíchu:

„Přemohli jste ji? Můžu se podívat?“

„Ano, zvítězili jsme,“ volal Štěpán. „Můžete přijít a obdivovat naše hrdinství. Škrtič stád se odebral do říše smrti a jeho sultána ho následovala. Jejich těla jsou provrtána našimi kulkami a lebky rozbité pažbou mé kátíl el fil, jemuž neodolá žádná lebka.“

Abú dichk přichvátal, uchopil nejdříve lva, pak i lvici za tlapy, popotahoval jimi a když se přesvědčil o smrti obou dravců, oddechl si.

„Vidíš, jak si to dají líbit,“ podotknul Štěpán. „Stačí, když jim polechtáme břicha kulkami a můžeš si s nimi hrát jako s koťaty.“

„Hadži Ali má také svůj podíl na našem vítězství,“ připomenul doktor Schwarz. „Zůstal klečet za námi a nabol lva na kopí jako na rozen. Teď musíme zjistit kdo zabil zvířata, neboť tomu patří jejich kožešiny. Naneste sem dříví a hořící větve, abychom mohli znovu oživit oheň.“

Ač Súdanci a Homrové slyšeli každé slovo, přece jen se neodvažovali přiblížit. Teprve když přišli Alí a Štěpán, aby vytáhli z ohně několik hořících větví, vylezli zbabělci ze svých úkrytů mezi zavazadly a šejk se zeptal:

„Opravdu žijete? Pán s tlustou hlavou a jeho sultána vás ne-pozřeli?“

„Proč se tážeš, když máš oči?“ odsekl mu Štěpán. „Nedám se pozřít žádným pánem, ani jeho paní. Pamatuj si to! Kdyby sám šejtán přišel, aby mě sežral, je ještě otázka, kdo by komu skončil v žaludku. Rozumíš? Pojdte a podívejte se na hrdinský čin, který jsme provedli, aniž by nám Assad-bej a jeho sultána na hlavě zkřivili vlas.“

Arabové a Súdanci se za ním váhavě vydali. Když uviděli těla obou dravců, zůstali stát. Teprve když se rozhořel oheň a uviděli, že jsou obě zvířata lovci postrkována sem a tam, dodali si odvahy a přistoupili blíže.

Konečně se přesvědčili, že jim nic nehrozí a vrátila se jim odvaha. Rychle obklopili mrtvá těla, šejk si rázně odplivnul a pozvedl ruce na znamení, že se chystá řečnit.

„Lá iláh illáhláh, va Muhammad rasúl il'lláh!“ zvolal. „Ten stvořil nebe i země, rostlin i zvířat a také člověka. A když bylo všechno stvořeno, stvořil muslima, aby se stal pánem světa. Jemu musí sloužit všechna zvířata, a jestliže to odmítá, usmrcuje ji svou silnou rukou. Tento vrah koní, velbloudů, volů, oslů i ovcí, který před námi leží, měl hlad. Místo toho, aby se spokojil s masem nečistého prasete, halúfa, nebo vavího, šakala, osmělil se na nás, aby nás pozřel, miláčky Proroka, jenž vládne rájem. Přivedl si i svou sultánu, která ani nebyla jeho pravou manželkou, neboť se s ní neoženil před kádím, soudcem. Oba toužili po naší krvi. Těšili se na naše maso a chutný morek našich kostí. Ale Alláh stál při nás. Modlili jsme se svatou fáthu a súru jásin, jejíž slova ochraňují věřícího před nebezpečím. Sestoupila na nás odvaha hrdinství a síla vítězství. Chopili jsme se zbraní a poslali ty lidožravé šejtany do pekel! Nyní jásáme a děti našich dětí, jejich vnukové a pravnukové nám vzdají chválu. Ve všech městech a vesnicích budou o nás vyprávět. My však využijeme svého vítězství a stáhneme kůži padlým nepřítelům. Prvně jim však musíme ukázat, jak jimi opovrhujeme.“

Přistoupil ke lvu a lvici a plivnul na ně. Když tak učinil, pustili se Homrové a Súdanci do díla. Plivali na mrtvá těla dravců, kopali do nich a nadávali jim květnatě, jak to dokází jen Arabové.

Tento výjev trval asi čtvrt hodiny, přičemž si počínali, jako by byly smyslů zbavení. Pak vytáhl šejk nůž a promluvil sebevědomě:

„Naši nepřátelé pocítili, jak jimi opovrhujeme. Nyní jim odejmeme roucha, abychom se jimi ozdobili. Vítězi náleží plášť poraženého a jakmile se vrátíme do stanů kmene Homrů, budou nám všichni závidět.“

Ostatní Homrové také vytasili své handžary.

„Tak, to by stačilo. Ustupte!“ rozkřikl se náhle doktor Schwarz. „Kožesiny tu nenecháme, to je pravda. Víte, komu patří?“

„Přece vítězům!“

„Kdo byl vítězem?“

„My všichni.“

„Ach tak! Tedy podle vás by se měli tyto královské kožichy rozdělit na čtrnáct dílů?“

„Ne. Žádných čtrnáct dílů! Mají cenu jenom vcelku. Víš přece, že já jsem vůdcem karavany.“

„Vím. Ale nechápu, co to má společného s těmito kožesinami.“

„Ty se stanou majetkem šejka.“

„Takový je u vás zvyk?“

„Ano.“

„Před chvílí jsi sám říkal, že kožesina patří vítězi.“

„Je to pravda, ale je-li vítězů více, obdrží je nejvznešenější. A tím jsem já. Zakazuji rozřezání kožesin!“

„Vskutku zvláštní! Ty jsi tedy vítězem? Hm!“

„Samozřejmě. Nebyl jsem snad přítomen zápasu?“

„Proč si myslíš, že jsi nejvznešenějším z vítězů?“

„Protože jsem šejk.“

„Jsi na omylu! Snad víš, kdo jsem?“

„Ano, jsi jen efendi!“

Šejk pronesl tuto větu opovrhlivým přízvukem.

„Jsou různí efendiové na světě,“ přerušil ho Schwarz příkře. „Například pode mnou stojí několik set různých efendiů, ale i ten nejnižší z nich stojí výše, než ty. Nejvznešenějším zde jsem já. Ostatně nemáš vůbec právo chlubit se vítězstvím. O tvém hrdinství, o tvých činech nebude nikdo zpívat ani vyprávět. Vynadal jsi sice mrtvolám dravců, ale jak to chceš porovnat s mou odvahou nebo s odvahou mých pomocníků? Jakmile jsi zaslechl hlasy dravců, chtěl jsi uprchnout.“

„To byl pouhý žert. Vždyť jsem zůstal.“

„Ano, když jsem ti řekl, že by ses útekem vydal do většího nebezpečí, než ti hrozilo tady. Když se objevil Pán s tlustou hlavou, zahrabal ses mezi zavazadla, právě tak, jako ostatní „stateční“ synové Homrů. Když jsme dravce zabili, neodvažoval ses přikročit, dokud jsme tady nerozdělali oheň a dokud ses nepřesvědčil, že ti už nic nehrozí.“

„Efendi, zdá se mi, že mě chceš urážet.“

„Ani mě nenapadne. Dávám ti jen výstrahu, aby ses nepyšnil cizím peřím. Jsou tady jenom tři lidé, kterým ty kůže právem patří, pouze tři, kteří bojovali: já, Abú dichk a Abú hedášar šar. Nikdo jiný nemá právo...“

„To nepřipustím!“ přerušil ho vztekle šejk. „Můžeš být třeba efendi všech efendiů, přece však d'aurem, který nemá žádná práva. Jsme muslimové a vezmeme si kůže těchto dravců. A budeš-li se zdráhat...“

Nedořekl.

„Co když se budu zdráhat?“ vyběhl ho Schwarz.

„Donutíme tě!“ Řekl drze šejk a učinil prudký pohyb rukou, ve které svíral nůž.

Doktor přistoupil těsně k němu, položil mu ruku na rameno tak, že se šejk pod její tíhou prohnul v bocích.

„Před lvem jste zalezli do děr, ale my jsme ho přemohli. Myslíte, že se snad bojím vás, když jsem se nebál lva? Okamžitě schovej svůj nůž a ostatní také!“ zařval Schwarz a v jeho ruce se objevily revolvery. „Jinak vás postřelím jako šakaly.“

Nože zmizely.

„A ještě něco,“ pokračoval Schwarz. „Považuješ své náboženství za jediné správné. Jistě mi tedy dovolíš, abych já považoval za nejlepší své náboženství. Každý na to má právo, ale nikdo nemá právo, aby hanil náboženství toho druhého. Ještě jednou se opovázíš nazvat mě d'aurem, odpovím ti na tuto urážku bičem. Švihnu tě přes tvář, abys do

smrti nosil znamení hanby. Ubezpečuji tě, že co jsem řekl, to udělám!“

Slibovat svobodnému beduinovi výprask bičem je velkou urážkou.

„Efendi, víš, co mluvíš?“ zvolal šejk.

„Ano, vím, co mluvím. Nazval si mě d'aurem a já ti vyhrožuji bičem. Jsme tudíž vyrovnáni. Postarej se o to, abychom byli vždy varováni, a neopovažuj se vícekrát dotknout něčeho, co ti nepatří. Ty lvy si dopravíme k našemu ohni, vy si zůstaňte při svém.“

Vysoký a mocný Evropanův vzrůst jistě imponoval vyzáblým Arabům, ale jeho zmužilé vystupování je přesvědčilo dokonale. Nikdo z nich se už neodvážil odporovat. Vrátili se zpátky ke svému ohni. Sesedli se kolem něho a tiše hovořili. Z pohledů, které vysílali k druhému ohni, se dalo soudit, že asi nerozebírají otázku přátelství k jinověrci a chudým Súdancům.

Džallábové, kteří zůstali u doktora Schwarze, měli co dělat, aby odtáhli mrtvá těla dravců k ohni. Stáhli je z kůže a pak se zkoumalo, které rány byly smrtelné.

První Schwarzova kulka vnikla samcovi do mozku a druhá zavadila o srdce a uvázla v břišní dutině. Obě rány byly smrtelné, kůže tedy náležela Schwarzovi. Bylo však nutné vzít v úvahu, že se lev nabodl na kopí, které mu projelo tělem. Ulomený hrot vězel v páteři. Tato rána, byť možná později, byla také smrtelná. Doktor měl přednost, neboť jeho kulky vnikly do dravce spíše než kopí, ale Otec smíchu si také zasloužil odměnu.

Na řadu přišla lvice. První Schwarzova kulka jí vnikla tlamou do chřtánu a vyjela za prvním krčním obrátek z těla. Bylo to sice těžké poranění, ale ne smrtelné. Druhá kulka provrtala hrud' a plíce a rozpleskla se u kloubu posledního žebra o páteř. Po těchto ranách nemohla lvice žít déle než pět minut, ale ještě byla schopná poslat svého nepřítele na práh ráje. „Čtvrtlibemí“ koule Otce jedenácti vousů vnikla lvici do mozku a zkrátila lvici posledních pět minut života na jedinou. I tato kůže tedy náležela doktorovi Schwarzovi.

Hadži Alí a Otec jedenácti vousů s lítostí připustili, že kůže náleží doktorovi, i když bylo na nich vidět, že by rádi měli podíl na kořisti. Doktor Schwarz navrhl toto řešení:

„Každý dravec má tři smrtelné rány, dvě ode mně, jednu od vás. Náleží mi tedy dvě třetiny z každého zvířete. Zmíním svůj nárok na polovinu a ponechám si samce. Samici si rozdělíte mezi sebou. Na každého z vás tedy připadne půl kůže, souhlasíte?“

„Ano,“ přisvědčil rychle Štěpán, „vezmu si hlavu a Alí obdrží ocas.“

„Nechci!“ vykřikl Alí. „Proč bys měl dostat hlavu?“

„Protože jsem ji střelil do hlavy.“

„Alláhu! Cožpak jsem probodl lvu ocas? Rozřízneme kůži po délce. Každý dostane půl hlavy a půl ocasu.“

To však Štěpán nechtěl připustit. Hádky pokračovala, až se jich doktor Schwarz zeptal:

„Co vlastně chcete dělat s tou kůží?“

„Pořídím si z ní oblek,“ pravil Otec smíchu.

„Já také,“ pospíšil si Syn neštovic.

„Pak nesmíte řezat kůži podélně. Z toho byste moc nepořídili. Rozřežte ji našir a necht' rozhodne mezi vámi los.“

Návrh byl přijat a kůže rozdělena. Los přál Štěpánovi, který obdržel přední část kůže.

„Mám, co jsem chtěl,“ vysmíval se Otcí smíchu. „Ty jsi od nynějška nejen Otec smíchu, nýbrž i Abú'd danab, Otec ocasu.“

Hadži Alí měl patrně v úmyslu tvářit se zasmušile, avšak vrásky na jeho obličej se seskupily tak, jako by měl propuknout v pronikavý smích. Usedl rychle na zem, roztáhl svou polovinu kůže a počal ji opracovávat. Vyřezával z ní zbytky masa a zasypával odřená místa popelem. Přitom zlostně křičel:

„A tebe budeme nazývat Abú el buz, Otec tlamy, neboť jsi dostal tlamu, ačkoliv by ti mohla stačit ta tvá, která je tak velká, že ji nemůžeš ani zavřít. Stále ji rozevíráš, abys urážel lidi. Kdybys měl v hlavě tolik národů, zemí a vesnic jako já, byl bys vzdělanější a mohl bych tě nazývat Abúl latíf. Otec zdvořilosti.“

„Nechci myslet na tvé národy a vesnice. Chci mít jasnou hlavu.“

„Je snad v mé hlavě tma?“

„Ano, protože v těch tvých zemích a vesnicích nejsou pouliční světla. Mé vědomosti jsou však pravým světlem. Již má latina by z tebe udělala učeného muže i bez ostatních vědomostí, kterými mě Alláh obdařil. Ale na takovou slávu se ty nezmůžeš, ani kdybys žil sto let.“

„Znám všechny osady světa, ale neznám žádnou, která by se jmenovala „Latina“.“

„Alláhu! Tento nevzdělanec si myslí, že latina je vesnice. Což nevíš, že je to řeč, která na druhé straně moře...“

„Poslyšte, vskutku umíte latinsky?“ přerušil ho Schwarz, aby ukončil hádku.

„Dokonce výtečně,“ poznamenal Maďar. „Naučil mě to pan Wagner. Vždyť jste již slyšel ode mně slova fauna a flora.“

„Slyšel, ale obráceně.“

„To byla jen náhoda. Vždyť já znám i zoologii a botaniku.“

„Co je tedy zoologie?“

„Zoologie je vše, co se suší v herbářích.“

„A botanika?“

„Botanika obsahuje všechny živé tvory, jako jsou opice, housenky i ještěrky.“

„Vidíte? Zase opačně. Botanika je nauka o rostlinstvu a zoologie zkoumá živočichy.“

„Zase jen malé nedopatření a záměna mých vědomostí. Jak je známo, uherská latina je nejdokonalejší na světě. Také jsem studoval Horáce a Vergilla. Například báseň o rakouském císaři Maximilliánovi na Martinské stěně.“

„Jak se zdá, pletete si všechno.“

„To je možné. Můj učitel byl pořád popletený. Kupříkladu vyšel na procházku místo deštníku s koštětem pod paží.“

Vyprávěl mi, že všichni němečtí profesori mají o kolečko víc. Proč bych se tedy já nemohl poplést?“

„Sám, se divím, co všechno znáte, ač jste nestudoval vysokou školu.“

„Nechodil jsem do žádné školy. Pásl jsem kozy a ovce a na učení nezbyl čas. Něco jsem pochytil od syna našeho souseda, který mně daroval tabulku, na které jsem se učil psát. Pak jsem četl kalendáře. Když jsem se dostal do ciziny, četl jsem kdejakou knihu, která se mi dostala do rukou. Sloužil jsem u učených lidí a u každého jsem něco pochytil. Pak se mi to v hlavě celé popletlo...“

„Ano, to je patrné, ale nic si z toho nedělejte. Tou nemocí trpí spousta Evropanů. Poslyšte, nechtěl byste si opracovat tu svou půlku kůže? Je to nutné, jinak se vám kůže zkazí.“

„Ano, pustím se ihned do toho...“

Doktor se ohlédl a viděl, že džallábové se z vděčnosti za záchranu života pustili do opracovávání samcovy kůže...

4. KAPITOLA LOUPEŽNÁ KARAVANA

Džallábové opracovávali lví kůži a přitom mluvili o nebezpečí, ze kterého právě vyvázli. Uznávali statečnost cizince, který se chtěl pustit do zápasu s králem pouště úplně sám. Vzpomínali si na různé pověsti a báje o Pánu s tlustou hlavou, neboť obyvatelstvo Afriky neobklopuje žádné jiné zvíře takovým obdivem, jako lva. Čím omezenější je lidský duch, tím víc obdivuje despotu.

„Nevěřte takovým nesmyslům,“ okřikoval je Maďar. „Lev je stejné zvíře, jako ty ostatní. Má-li hlad, žere, má-li žízeň, chlastá, a je-li nažrán a nachlastán, válí se a spí. Nežije v něm žádná duše zemřelého šejka. Má sice mimořádně bystré smysly, ale není pravda, že rozumí, když se o něm mluví. I kdyby ta slova slyšel, vůbec by jim nerozuměl, neboť má právě tolik rozumu, jako ostatní zvířata.“

Súdánci se však nedali ovlivnit a pokračovali ve vyprávění strašlivých a úžasných historek, při kterých se posluchačům vlasy ježily hrůzou, ačkoli byli přesvědčeni, že vyprávějící lže, jako když tiskne. Ve všech těchto historkách hrál hlavní roli Pán s tlustou hlavou. Schwarz naslouchal pozorně. Zajímal se o národopis a pilně zaznamenával bajky a legendy súdánských kmenů. Ani přitom však nespouštěl ze zřetele Homry, kteří se bavili velice horlivě, i když potichu.

Doktor věděl, že každý beduín má loupež v krvi a kromě toho byl přesvědčen, že svým rázným zákrokem proti drzému šejkovi popudil proti sobě všechny Homry, kteří se jistě chopí každé příležitosti, jak se mu pomstít. Nemohl zapomenout ani na to odpolední poletování krkavců za karavanou. Vždyť i sám šejk el džammálín připustil, že poletování těchto ptáků je neklamným znamením blízkosti jiné karavany. Kde jen může být? Vždyť by již dávno musela dorazit ke studnici? Proč nedorazila, když nikde jinde nebyla voda? Že by tito lidé neměli ani potuchy o Bir Aslanu? To nebylo možné a i kdyby, jejich velbloudi by se zdráhali ulehnout bez vody, když dovedou vyčenichat ze vzdušné vlhkosti vodu i na několik hodin cesty. Spíše bylo pravděpodobné, že příslušníci této karavany přinutili zvířata k ulehnutí násilím. Ale proč? Nato byla jen jedna odpověď: měli něco zlého za lubem. Karavana musela být nablízku a protože nedala o sobě vědět, dalo se předpokládat, že jde o gum - loupežnou karavanu.

Karavan je mnoho druhů. Slovo karvan či kervan znamená vlastně hromadnou pouť. Karavana poutníků, tedy shromáždění lidí, kteří táhnou do posvátných měst islámu - do Mekky a Medíny, aby se pomodlili u svatých hrobů, se jmenuje hadž. Obchodní karavana je káfla, nebo také džallába. Loupežná karavana se jmenuje gum. Lupičské výpravy v muslimském světě nejsou zvláštností a stává se, že káfla i hadž se příležitostně promění v gum a po vykonání loupeže se opět mění v pokojnou karavanu.

Zvláštní odrůdou gumu je ghazva, jejíž účelem je loupež lidí, tedy zajímání otroků. Ve vlastní poušti se obvykle neobjevuje, spíše v jižních oblastech Sahary, v blízkosti území černošských kmenů. Pokud otrokářská karavana používá vodní cestu, nazývá se poeticky bahra, vodní pouť. Bahry se vyskytují hlavně v okolí Nilu, jehož obě hlavní ramena mají nespočet pobočných ramen, která v období dešťů, charifu, zaplavují celou krajinu.

Doktor Schwarz považoval karavanu, která musela být někde nablízku, za gum. Bylo třeba zachovávat opatrnost a bdělost, zvláště, když se dalo předpokládat, že Homrové jsou s lupiči spolčeni. Zatím se nedalo dělat nic jiného, než je pozorovat a upozornit Súdánce na hrozící nebezpečí. Schwarz si k sobě nenápadně zavolal Štěpána a tázal se:

„Přijíždíte zřejmě ze země Baggárů. Chovali se k vám černoši přátelsky?“

„Ano,“ odvětil Maďar. „Žádný kmen se k nám nechová nepřátelsky. Vždyť nás - džalláby - potřebují, protože jsme jediní, kteří jim vozí potřebné zboží.“

„Slyšel jsem však, že mnohdy bývají džallábi přepadání a olu-pování.“

„To jsou spíše výjimky. Stává se to obvykle u těch kmenů, s kterými běžně neobchodujeme. Všude kam přijdeme, zjišťujeme, není-li někde poblíž gum, nebo jiný nepřítel.“

„Dozvěděli jste se něco takového v poslední době?“

„Ne. Baggárové jsou ve svých vesnicích a Šillukové, jejichž územím procházíme, žijí s námi v přátelství.“

„Obchodujete i s Homry?“

„Ne. Jejich osady jsou příliš daleko od našich tras.“

„Před nimi tedy nejste úplně bezpeční?“

„Můžeme-li, raději se jim vyhýbáme. Dnes, když jsme se s nimi a s tebou setkali, nedalo se nic dělat. Nechovali se k nám příliš přátelsky, ale bát se jich nemusíme.“

„Myslíš?“

„Ano, vždyť jsme pod tvou ochranou.“

„To je pravda, ale co vám bude platná tato ochrana, když nás někdo přepadne?“

„Proč by neměla být? Homrové jsou tví přátelé a Arab je vždy přítelem přátel svého přítele.“

„Což jsi neviděl a neslyšel, že se ke mně nechovají přívětivě?“

„Pozoroval jsem to, ale to nevadí. Slíbili ti přece, že tě doprovodí do Fašody a musí své slovo dodržet.“

„Nedůvěřuji jim. Slíbili mi, že na svých velbloudech dopraví mně a má zavazadla do Fašody. Já jsem jim slíbil, že jim ve Fašodě zaplatím. Toť vše.“

„Jakže? Tys po nich výslovně nepožadoval, aby tě bránili za všech okolností?“

„Ne.“

„Neslíbili jste si vzájemně přátelství přísahou enta fi hifzí, já šejch, jsem tvým ochráncem, pane?“

„Ne. Chtěl jsem to udělat, ale oni tvrdili, že to není jejich zvykem a že to není třeba.“

„Pak jim nesmíš důvěřovat a také my nejsme před nimi v bezpečí. Jen přísaha by je donutila, aby tě chránili s nasazením svého života. Takto však nemají k tobě žádné závazky a mohou tě podle svých zvyků oloupit nebo zavraždit bez toho, že by si zatižili své svědomí hříchem. Že ti odepřeli přísahu, to je neklamným znamením toho, že se na něco chystají. Dnes mají poslední příležitost, neboť zítra dorazíme do Fašody. Snad jsou mé obavy liché, přece ti však radím, abys stále myslel na hrozící nebezpečí. Nebudu spát a znovu nabiji svého zabíječe slonů.“

Štěpán se opravdu chopil svého kátel el fil a pustil se do nabíjení. Otec smíchu, jenž jim naslouchal, dodal:

„Má harba, kopí, se zlomilo v břiše lva, ale mám ještě své ruce. Tito otcové a synové loupeže se nezmocní ani mého života, ani mého osla, ani mého zboží. Zardousím jednoho po druhém. Znáš Homry velmi dobře. Mají sice na rtech slova koránu, nezapomínají na abriku, předepsané umývání, ani na salavatu, modlení, ale přesto jsou to zloději a vrazi, jimž je zrada stejně obyčejná jako datle. Slyší-li někdo o gum, může si být jistý, že se skládá z běni Uelad Homr. Kéž by jim Alláh zavřel ráj před nosem na sto západů!“

„Takže to bude gum Homrů, který táboří blízko nás.“

„Cože?“ ptal se Štěpán. „Poblíž nás táboří gum?“

„Nevím to jistě, ale mám vážné podezření.“

Schwarz jim podrobně sdělil příhodu s krkavci, jakož i domněnku, která v něm vznikla. Jeho slova vyvolala rozruch, který však Schwarz s poukázáním na blízkost Arabů úspěšně tlumil. Homrové nesměli tušit jejich podezření.

„Musíme být připraveni na noční útok,“ podotkl Štěpán. „Nebylo by nejlepší Homry postřílet?“

„Chraň Bůh! Nemáme důkazy. I kdybychom je měli, nemohl bych souhlasit s masakrem. K usmrcení člověka bych přistoupil jen tehdy, kdyby nebylo jiné východisko.“

„Tak se musíme rychle sbalit a opustit toto nebezpečné místo.“

„To bych ti neradil. Zde aspoň víme, co nás očekává. Tyto skály a keře nám poskytují výtečný úkryt. Když opustíme toto místo, gum se poženě za námi a napadne nás na širé rovině. Nevíme, jak jsou silní. Nás je devět. Kdyby jich bylo jen tolik, kolik je nás, stálo by nás vítězství několik životů. Navíc se dá očekávat, že se Homrové přidají k lupičům, čímž se naše výhledy ještě zhorší. Musíme zůstat tady. Máme je na očích a můžeme je pohodlně pozorovat.“

„Nevíme však, kdy nás chce gum přepadnout. Nebudeme přece sedět celou noc s puškami v rukách.“

„Nebude to nutné, když uděláme potřebné přípravy. Především musíme nechat vyhasnout oheň, protože nás oslňuje.“

Kdo sedí u ohně, špatně vidí do tmy a neví, co se tam děje. Když tu bude tma, Homrové nebudou vědět, co děláme.

Nechme je v domněnku, že se ukládáme k odpočinku. Jakmile plameny zhasnou, opustíme ohniště a rozložíme se u skály. Já se pokusím vypátrat, kde je gum.“

„Budu ji hledat. Táhl za námi, musí být tedy západně od studnice Lvů.“

„Vydáváš se do velkého nebezpečí.“

„To si nemyslím.“

„Příliš si důvěřuješ, pane. Uvidí tě a zavraždí.“

„Nikdo mě neuvidí. Nepůjdu tam rovně, nýbrž oklikou, a budu se plížit.“

„Prozradí tě tvůj háik, plášť.“

„Odložím jej. Mé kalhoty a kazajka jsou tmavé, takže mě neprozradí.“

„Efendi, hvězdy svítí jasně, který člověk se umí plížit jako had?“

„Je jich mnoho, co to dokáží. Musel jsem se to naučit. Když jsem byl v bílád Amriká, v Americe, učili mě tomu znamenití lovci. Jeden z nich, který by se arabsky nazýval Abú jadd el darb, Otec drtící ruky, mě naučil lézt po loktech a po kolenou, takže ani tráva, ani oblázek pode mnou nezašelestí. Tomuto lovcovi děkuji i za svůj výcvik ve střelbě, bez kterého bych dnes jen stěží skolil lva a lvici. Jezdil jsem s ním po rozlehlých stepích, abych sbíral květiny a naučil se zápasit s dravci a zlými lidmi. Jsem přesvědčený, že gum najdu a vyslechnu, aniž by mě někdo zpozoroval.“

„Jejich velbloudi tě vyčenichají a prozradí tě. Chceš se vskutku vydat na tuto nebezpečnou cestu?“

„Ano.“

„Dobře. Dám ti prostředek na uklidnění velbloudů. Je to majlja en nušídír, čpavek, rozředěný vápennou vodou.

Velbloudi ho rádi čichají. Mám ho tady mezi zbožím.“

Štěpán odešel ke svému oslu a za chvíli se vrátil s lahvičkou, obsahující čpavek. Schwarz uschoval lahvičku do kapsy. Džallábové se báli lva, před kterým se schovali mezi zavazadla, ale zvěsti o gum je přivedli jen do přechodných rozpaků. Odhodlali se k zmužilé obraně, neboť důvěřovali v Evropanovu neohroženost. Ze zápasu s lidmi neměli takových strach, jako ze setkání s mohutnými dravci, ve kterých dle pověry vězí duše zemřelých.

Na pokyn doktora Schwarze ulehli a přikryli se pokrývkami, aby vzbudili zdání, že se chystají ke spánku. Zakrátko uhasl i oheň a tato část tábořiště se ponořila do tmy. Homrové však udržovali svůj oheň starostlivě dál, takže bylo vidět, co dělají.

Schwarz si svlékl háik a bez hluku se vzdálil. Obě své pušky svěřil Štěpánovi, protože by mu překážely.

Homrové tábořili na jižní straně nádrže. Schwarz se odplížil na sever kolem skaliska, které nebylo pokryté křovinami. Zde se zastavil a naslouchal. Nic však nezpозoroval a proto šel zvolna dál, směrem na západ.

Půda byla písčitá. Doktorovy kroky nezpůsobily žádný hluk. Šel asi deset minut a již se domníval, že jde správným směrem, když náhle uslyšel jemný šelest, jako by o sebe zavadily dva kovové předměty. Zvuk přicházel z přímého směru. Doktor Schwarz zdvojnásobil svou pozornost a kráčel opatrně ve směru zvuku.

Zanedlouho se z temnoty před ním vynořily neurčité obrysy jakýchsi šedavých stínů a jeho čich pomalu začal rozeznávat velbloudí zápach. Nebylo pochyb, narazil na gum. Po chvíli již rozeznával jednotlivé postavy: klečící velbloudy i muže sedící na zemi.

Muži měli na sobě popelavé háiky, jaké nosívali beduínské kmeny. Schwarz se položil na zem a plížil se dál.

Poněvadž byla většina beduinů otočena tváří ke směru, odkud přišel, zahnul doktor Schwarz napravo, aby se ke skupině přiblížil od severu. Jeho postava splývala s půdou a ačkoliv svítily hvězdy, nebyla vůbec k rozeznání. Aby ho neprozradila bělost tváře, ovázal si ji až k očím tmavěmodrým kapesníkem. Pokrývku hlavy, fez, si posunul hluboko do čela.

Připlížil se až k tábořišti gumu. Spatřil jednotlivé siluety klečících velbloudů, které neležely pohromadě, takže si je mohl pohodlně spočítat. V tábořišti sedělo dvanáct mužů. V jejich blízkosti klečeli tři velbloudi. Tato okolnost přišla doktorovi velmi vhod, neboť mu umožnila připlížit se tak blízko, aby vyslechl rozmluvu lupičů. Lehký vánek mu vál přímo do tváře, takže ho zvířata dosud nezpозorovala. Bylo načase použít čpavku. Schwarz vytáhl Štěpánovu lahvičku a pokapal se několika kapkami roztoku.

Je všeobecně známo, že výpary velbloudů mají složení podobné čpavce a že z hnoje a moče těchto „korábů pouště“ se získává salmiak. Proto nepovažoval Schwarz za nemožné, že velbloudy uklidňuje zápach čpavky, o čemž se brzy mohl přesvědčit. Sotva lahvičku zavřel, obrátili velbloudi hlavy k němu a počali čenichat široce rozevřenými nozdrami, aniž projeвили známky neklidu. Jak se zdálo, vdechovali čpavek s nevýslovnou rozkoší.

Schwarz se plížil stále blíž, zastavil se u velbloudů, přitiskl se k jednomu z nich a začal ho hladit po srsti.

Skupina mužů byla od něho jen několik kroků. Arabové mluvili polohlasitě, ale noční temnota umožňovala slyšet každé jejich slovo.

Mezi Araby zvlášť vynikal muž hubené postavy, který i v sedě převyšoval ostatní. Seděl kousek dál od polokruhu mužů a jeho hlas zněl dutě, jako by vycházel z hrobu. Právě mluvil.

„Není třeba se přesvědčovat. Viděli jsme stopu - osm oslů. Kdo tady jezdí na oslech? Pouze džallábové. Tito handlíři jsou obvykle zbabělí. Čeho se tedy bojíte? Kdybychom poslali zvěda ke studnici, mohl by být zpozorován.“

Džallábové jsou jistě u studnice. Naše kořist bude značná!“

„Džalláby také usmrtíme?“

„To se rozumí.“

„Je mi jich celkem líto. Jsou to užiteční lidé a přívrženci Prorokovy. Jen ten cizinec je ďaur, nechť šejtán sežehne jeho duši!“

„Tvůj mozek ti slunce vysmažilo, mluviš-li o lítosti. Máme se dopustit chyby? Nechat osm svědků naživu? Cizinec je pod ochranou svého kunsula, konzula, který bude volat po pomstě, jakmile se dozví o jeho smrti a neustane do té doby, dokud nás nepolapí a nepověsí.“

„Nefekneme jim přece, kdo jsme.“

„Máš opravdu asi změkklý rozum. Co když někoho z nás znají?“

„Toho bychom umlčeli.“

„Stejně je musíme usmrtit všechny. Mne by poznali, i kdyby mě dosud neviděli. Alláh byl až příliš marnotratný, když mou duši zahalil do těla, za což mu nemohu být vděčen. Dostal jsem do vínku postavu, která každému ihned padne do oka. Každý přece ví, že jsem lovcem otroků. Nechť Alláh sežehne Francouze, kteří prosadili zákaz otrokářství v Chartúmu. A teď dřepí i ve Fašodě mudír, který nepustí dál ani jednu loď s otroky. Kvůli němu se musíme vyloďovat již před Fašodou a podnikat dlouhý, namáhavý pochod po souši. Kdybych mu padl do rukou jen s jediným otrokem, byl by se mnou konec. Když mě uvidí tito džallábové, budou vědět, že jsem Abúl Mot, Otec smrti, a oznámí by to mudírovi. Ten ví, kde se honím za černochoy a také ví, kdy vstupuji se svým lidským nákladem na jeho území. Vyčítá mě a je-li již nyní těžké mu uniknout, po vraždě tohoto ďaura by to bylo zcela nemožné. Džallábové musí umřít! Máš-li s nimi soustrast, vrať se domů a pojídej durhu, kaši z ovesa. Nepotřebuji bojovníky, kteří mají srdce z vlny!“ Otec smrti vytasil svůj kindžál, dlouhý nůž a začal si s ním významně pohrávat.

Druhý muž poznal, že není radno se přit s vůdcem a proto raději ustoupil. Odpověděl:

„Slyšel jsi mě někdy plakat, zasáhla-li má zbraň člověka? Proč bych se měl teď stát ženou? Snad proto, že mě napadlo mírnější řešení? Budu prvním z vás, který utopí svůj kindžál v hrudi prvního džallába!“

„To také doufám! Musíš rozehnat mé pochybnosti, ke kterým si svou váhavostí zavdal příčinu. Pravý otrokář musí umět vraždit, aniž by pohnul brvou. Když to neumí, nehodí se pro tento obchod. Zítra ráno budou sedět supi na kostrách devíti mužů. Kořist dopravíme do Kaky.“

„Do Kaky? To bychom museli proti proudu Nilu na severovýchod, tedy nazpět. Proč ne do Fašody?“

„Je to sice lepší a bližší tržiště a mohl bych se tam objevit, neboť nemám u sebe otroky, ale nemůžu tam prodávat věci, které odejmu ďaurovi. V Kace jsou mí společníci, kteří dopraví ďaurovy sbírky do Chartúmu a tam je prodají.“

„Nebude to nikomu podezřelý?“

„Nebude, protože moji společníci mají tolik rozumu, aby vymysleli nějakou báčorku. V Chartúmu se zdržuje hodně cizinců, kteří znají cenu těchto sbírek a zaplatí za ně slušnou sumu. A že mají vysokou cenu, to se dá usuzovat i z toho, že tento ďaur opustil svou vlast a vydal se do těchto nebezpečných končin, aby natrhal několik bylinek a postřílel pár ptáků. Zanedlouho uděláme podobný lov. Poslední posel, který za mnou přišel ze zeríby, opevněné otrokářské osady.“

Omm et Tamásih, mi oznámil, že tam přibyli dva Evropané, mladší a starší muž, kteří sbírají rostliny a kladou je mezi dva papíry. A nejen to, chytají prý i brouky, hady a různé červy, které strkají do lahví. Mají s sebou černé sluhy, mnoho zbraní a několik beden a balíků směnného zboží, které se zde používá místo peněz. Tito Evropané vnikají do našich obchodních oblastí. To nesmíme strpět a musíme je poslat do pekel. Věří v ísá ben Maryám, Krista, který prý učil, že nikdo nesmí být otrokem. Tvrdí, že i černoši jsou děti Alláhovy. Nezbavíme-li se jich vraždami, rozšíří se jejich učení a bude konec našemu obchodu. Nesnáším přísluhovače této víry a nejméně jejich fakíre, kteří štvou proti nám černochoy tím, že jim vykládají o vzájemné rovnosti. Všichni Evropané, kteří se objeví na našich obchodních územích musí zemřít.“

„Myslíš, že se d'aur bude bránit?“

„Nesmíme mu poskytnout čas. Jakmile se dostaví šejk el džammálin, dozvíme se, kde d'aur leží a kde se válejí džallábové. Přiblížíme se k nim potichu a zabijeme je ve spaní, takže sestoupí do džéhenny dřívě, než procitnou. D'aur snad ani nemá nabitě pušky, vždyť z nich prve vystřelil, aby zahnal lvy.“

„Alláhu! V jakém nebezpečí se nacházíme! Co tomu chybělo, aby se Škrtič stád vrhnul na nás?“

„Nemyslím si, že se to mohlo stát. Má brloh východně od studně a teď se tam zase vrátil. Kdyby byl někde poblíž, velbloudi by byli neklidní a prozradili by ho. Dříve byli nepokojní, ale po výstřelech se utišili. Pán s tlustou hlavou se vzdálil. Ale nemluvme již a raději pozorujme. Šejk by se mohl dostavit dříve a musíme se postarat, aby nás neminul.“

Z těchto slov bylo zřejmé, že je rozprava u konce a Schwarz uznal za vhodné vrátit se do ležení. Odplížil se tiše a opatrně z blízkosti gumu a rychle se vrátil do tábora. Do tábořiště džallábů se dostal plížením, aby ho Homrové nezpозorovali. Povedlo se to. Džallábům rychle vyprávěl, co vyslechl a zeptal se jich, je-li jim Abúl Mot povědomý. Nikdo z nich ho ještě neviděl, ale jeho jméno znali všichni. Slyšeli o něm, že je nejnebezpečnější a nejsurovější obchodník s otroky. Nikdo z nich však nevěděl, odkud podniká své loupežné výpravy.

„Zdá se, že sídlí v zeríbě Omm et Tamásih,“ pravil doktor. „Nevíte, kde to je?“

„Ne,“ odvětil Štěpán. „Znám všechny zeríby až k zemi Dinků, ale o této zeríbě jsem nikdy neslyšel. Teď však musíme spíš myslet na obranu.“

„To není tak složité, vždyť jsem vyslechl plány nepřitele,“ odvětil doktor.

„Ale nevíme, kdy přijde.“

„Víme. Šejk se vydá do jeho ležení. V protějším tábořišti udržují pečlivě oheň. Snadno se dozvíme, kdy šejk odejde. Řekne lupičům, kde a jak jsme se uložili a pak je přivede ke studnici.“

„Postřílíme je?“

„Není třeba. Je jich sice dvanáct a nás je devět, ale napadneme my je a ne oni nás. Tím získáme převahu. Nezůstaneme tady ležet. Vyčkáme na kraji křovin. Tam se rozložíme a budeme na ně čekat. Když se objeví, každý z nás si vezme na starost toho nejbližšího lupiče a zasaď mu pořádnou ránu do hlavy, aby se skácel k zemi. Se zbylými třemi už nebudeme mít těžkou práci. Budou-li utíkat, necháme je běžet, budou-li se bránit, nebudeme je šetřit. Ty, co přežijí náš útok, zajmeme a předáme mudírovi ve Fašodě.“

„A co se stane s Homry?“

„To závisí na jejich chování. Myslím, že se nezúčastní útoku. Vraždění ponechají gumu, který se taky skládá z Homrů. Naši průvodci patrně zůstanou sedět u svého ohně tak dlouho, dokud boj neskončí. Nejdůležitější je tedy srazit nejbližšího protivníka k zemi.“

„Rozmáchnu se pažbou své kátel el fil a přivítám Araba, jako jsem přivítal lvici,“ podotkl Štěpán.

„Mám sice jen polovinu rukojeti svého kopí,“ řekl hadži Alí, „ale je z tvrdého dřeva, kterému neodolá ani kámen. Ať Alláh ochraňuje tu hlavu, která se s ní setká!“

I ostatní džallábové byli bojovně naladěni. Doktorova zmužilost jim dodávala odvahy. Souhlasili s tím, že se lupiči nebudou zbytečně usmrcovat, neboť se těšili na slávu, s jakou budou ve Fasodě uvítáni, když tam přivedou zajaté lupiče. Každý z nich si přichystal pořádný klacek, nebo si vyhledal jinou vhodnou zbraň.

Homrové byli přesvědčeni, že Otec čtyř očí a džallábové spí. Ti se domlouvali potichu a padlo-li občas nějaké hlasitější slovo, nebylo ho slyšet u ohně Homrů. Zvířata ještě stále nebyla klidná. Zvláště oslové byli neklidní, neboť stále ještě cítili pach zabitých dravců.

Čas plynul hrozně pomalu. Konečně se šejk zvedl od ohně.

„Už jde,“ šeptal Alí.

„Ještě ne,“ řekl Štěpán. „Přijde k nám, aby se přesvědčil, jestli spíme. Bude se přetvařovat, jako by ho zajímali velbloudi. Musíme být potichu!“

Měl pravdu. Šejk se vskutku přišoural k velbloudům, jako by ho opravdu zajímali a pohlížel přitom na džalláby. Když viděl, že se nehýbají, pravil:

„Velbloudi se dosud bojí. Nechtěli byste uklidit mrtvolu lva a jeho sultány?“

Ptal se ovšem jen proto, aby se přesvědčil, zda džallábové opravdu spí. Když se nikdo neozval, popošel k nim blíž a chvíli je pozoroval. Zřejmě byl spokojen, neboť se už za chvíli plížil kolem holé skály a zmizel z tábora. Schwarz ho potichu následoval. Spatřil šejka, jak kráčel k ležení gumu a zmizel v temnotě. Vrátil se k džallábům a šeptal:

„Nyní je vhodná chvíle. Jděte za mnou, ale tiše, aby nás Homrové nezpозorovali,“ řekl a odplížil se k místu, kde křoviny řídly a rozestupovaly se v jednotlivé keře. Dalo se předpokládat, že tudy budou útočníci postupovat do tábora.

Džallábové se schovali za keře, aby nebyli předčasně prozrazeni.

Asi po půlhodině uslyšeli tiché kroky, které se stále přibližovaly. Za chvíli již rozeznávali jednotlivé postavy. Útočníci přicházeli za sebou a když se přiblížili, Schwarz rozeznal šejka v jejich čele. Dlouhá a vyzáblá postava Abúl Mota vyčnívala přes ostatní. Homrové se u nejkrajnějšího skalního výběžku zastavili. Kdyby bylo u křovisek jasno jako u skály, museli by Arabové zpозorovat džalláby, krčící se za řídkými keři, které nebyly dostatečně husté, aby je zakryly. Schwarz byl nejbliž opuštěnému ležení, ale příslušníci gumu došli zatím jen k úkrytu Štěpána, který byl na opačné

straně křovin. Ten zaslechl šejka:

„Tak. Přivedl jsem vás až k našemu ležení. Džallábové a ten d'aur odpočívají tam vpravo, všichni hluboce spí. Ted' půjdu ke svým společníkům a řeknu jim, že nadešla chvíle pomsty,“ řekl a zmizel za západním okrajem skály.

„Kupředu!“ zasípěl dutý chřtán Abúl Mota. „Alláh nechť propůjčí vašim rukám jistotu!“

Schwarz chtěl vyčkat, až k němu první lupič dojde, ale Štěpán se neovládl.

„Rychle! Na ně!“ vykřikl, vyskočil a zasadil pažbou svého zabíječe slonů nejbližšímu Arabovi takovou ránu, že ten se skácel jako zasažený bleskem.

Všichni džallábové najednou vyskočili a pustili se do gumu. Doktor číhal na Abúl Mota, ale Štěpán mu jeho záměry překazil.

Příslušníci gumu byli tak překvapeni, že se v první chvíli ani nehnuli z místa a nechali se bušit bez odporu. Byli by všichni ztraceni, kdyby horkokrevný Maďar vyčkal a neunáhlil se. Jeho předčasný útok poskytl lupičům dostatek času, aby se chopili, nožů.

Schwarz dvěma skoky překonal vzdálenost k nejbližšímu Arabovi srazil ho pažbou k zemi a vzápětí i druhého. Pak se ohlížel po Abúl Mótovi, který právě vykřikl:

„Kdo jsou ti ďáblové? Vrhňte se na ně!“

„Zachraňte se!“ vykřikl jiný Arab. „Šejk nás zradil.“

Schwarz mezitím skolil i třetího lupiče a hnál se k Abúl Mótovi. V tom se ale rozpřáhl Otec smíchu po Arabovi, který prchal vedle Schwarze a jeho nepřesný úder místo lupiče zasáhl doktora Schwarze. Úder do spánku a do ucha byl tak silný, že doktor zavravoral, spadl na zem a překotil se.

„Alláhu!“ vykřikl polekaně Súdánec. „Snad jsem tě nezabil, efendi?“

„Skoro,“ sténal doktor Schwarz a silou vůle přemáhal mdlobu. „Nechte je utíkat, nesmíme odsud kvůli Homrům.“ Před očima se mu dělaly mráčky, ale přemohl se, zacítil na prchající Araby a dvakrát rychle za sebou vystřelil. Ozval se výkřik bolesti, jedna rána zasáhla. Po výstřelu se už doktor nedokázal přemoci a klesl na zem se zavřenýma očima. Džallábové poslechli Schwarze a nepustili se bezhlavě za gumem. Štěpán zaslechl výstřely a vykřikl:

„Jen do nich! Pošlu jim také svůj pozdrav!“

Zvedl svůj kátel el fil, zamířil a stiskl spoušť. Ohlušující rána byla korunována úspěchem, což potvrdil řev jednoho z prchajících.

Džallábové se shromáždili kolem doktora Schwarze a hořekovali nad ním. Přiběhl i Štěpán.

„Co se stalo?“ zeptal se.

„Zabil jsem efendiho,“ nařikal Otec smíchu a nasadil přitom výraz, jako by chtěl propuknout v smích.

„Zbláznil ses?“

„Nezbláznil. Někdo do mne strčil.“

„Hlupáku! Pro samé národy a vesnice, které nosíš v kotrbě, nevidíš, koho mlátíš. Efendi, jsi mrtev?“

„Nejsem,“ odpověděl Schwarz, pomalu vstal a zvedl pušku, která mu vypadla na zem.

„Bohudík! Ten Otec lvího ocasu byl raněn slepotou. Musíme...“

„Ticho!“ poručil Schwarz. „Nyní máme jiné starosti. Zneškodnili jsme jen čtyři lupiče, což je málo, než jsem předpokládal. Svažte je, jsou jen omráčeni,“ řekl, když si je prohlédl ležící.

Schwarz postoupil k okraji skaliska a pohlédl směrem k ohni. Stáli tam bezradní Homrové, kteří ještě stále nevěděli, co se děje. Doktor Schwarz předpokládal, že se odsud nepohnou, dokud k tomu nebudou vyzváni, a proto poručil džallábům:

Zůstaňte zde a zbytečně nemluvte. Půjdu do ležení gumu, snad se mi podaří ukořistit několik velbloudů.“

Popadl obě pušky a rozběhl se směrem, kudy Arabové prchali. Věděl, kde táboří, a že velbloudy nelze přinutit k rychlému odchodu. Předpokládal, že se lupiči zdrží déle, než jim bude mílo.

Doktor Schwarz v běhu dobil vypálenou pušku a druhou si přehodil přes rameno. Přitom narazil na ležícího lupiče, kterého zasáhla kulka. Ležel bez pohybu, byl patrně mrtvý. Počet zneškodněných lupičů se tím zvýšil na pět.

Dříve, když musel postupovat opatrně, potřeboval Schwarz dvacet minut, aby se dostal k ležení gumu, nyní mu však stačilo několik minut. Užel před sebou tábořiště Arabů a viděl marnou snahu mužů přimět velbloudy k rychlému odchodu.

Doktor Schwarz se zastavil a vypálil dvě rány. Po druhém výstřelu zařval jeden z Arabů a klesl k zemi.

„Pryč!“ křičel Abúl Mot. „Nechte zbylé velbloudy zde, žene se na nás šejtán.“

Schwarz vypálil dvě rány i z druhé ručnice, což dodalo váhy Abúl Mótovim slovům. Arabi již dále nevyčkávali.

Výšvihli se na velbloudy a za vzteklého pokřiku prchali. Bez kořisti a chudší o šest mužů a jejich zvířata.

Schwarz se opatrně přiblížil ke zbylým zvířatům a pátral, jestli na něj nepřichystali léčku. Když se přesvědčil, že jsou velbloudi opuštěni, nechal vše na místě a vrátil se k džallábům.

Džallábové tiše seděli u zajatých a netrpělivě očekávali Schwarzův návrat. Lupiči byli dosud v bezvědomí.

„Máte dost provazů a řemenů?“ tázal se doktor.

„Ano, efendi,“ odpovídal Maďar, „takových věcí mají džallábové plné kapsy.“

„Nyní zajmeme a svažeme Homry.“

„Myslíš, že si to nechají líbit?“

„Pokusíme se o to.“

Doktor znovu popošel na okraj skály. Homrové stáli dosud u ohně a byli zcela zkoprnělí. Slyšeli sice výstřely a hluk a tušili, že se útok nepovedl podle přání, ale nepovažovali za vhodné se o tom přesvědčit. Opatrnost jim kázala, aby se do ničeho nemíchali a vyčkali na výsledek. Ačkoli k tábořišti džallábů nebylo vidět, pozornost Homrů byla soustředěna tímto směrem. Najednou uviděli doktora Schwarze, jak kráčí k jejich ohni a vztekle zamručeli.

„Slyšeli jste střelbu?“ zeptal se Schwarz, když k nim došel.

„Ano,“ odpověděl šejk. „Kdo to byl a co se stalo?“

„Nevím,“ řekl Schwarz, „vzbudil mě hluk a když jsem se rozhlédl, nikde jsem neviděl džalláby. Pátral jsem po nich a zaslechl jsem výstřely. Přicházely od východu. Bděli jste přece a musíte vědět lépe než já, co se stalo.“

„Nevíme nic, efendi, vůbec nic. Domnívali jsme se, že jsi vystřelil vy a že se znovu objevili lvi.“

„To by už asi byli džallábové sežráni i se škorněmi, neboť zmizeli z tábořiště. Ne, přihodilo se asi něco jiného. Nechtěl bys se mnou vykonat obchůzku?“

„Ano, půjdu hned,“ pravil ochotně beduín.

Hořel nedočkavostí dozvědět se, kam zmizeli džallábové a příslušníci gumu. Ochotně tedy kráčel se Schwarzem.

Nevěděl, že padl do léčky.

Došli ke skaliskům, zahrnuli za okraj a zmizeli Homrům z očí. Sotva však udělali několik kroků, spatřil šejk džalláby a překvapeně vykřikl:

„Vždyť jsou zde! Ale kde je gum?“

„Gum?“ tázal se Schwarz příkře. „Ty tedy víš o gumu? Nikdy bych si nemyslel, že budeš tak upřímný.“

„Gum... efendi... gum... je... pochop to... chtěl jsem...“ koktal Arab.

„Dobrá,“ pravil Schwarz, pokynul. Štěpánovi a pravil: „Svázat.“

Chytil šejka oběma rukama a zmáčkl mu krk. V okamžiku byl darebák spoután a umlčen roubíkem.

Schwarz se objevil na okraji skály a zavolal na Homry:

„Sajf el Abálik má přijet za šejkem!“

Doktor Schwarz znal jména všech Homrů. Vyzvaný Homr se okamžitě vydal k tábořišti džallábů. Aby ho nemohl šejk nějak varovat, klekl si Štěpán vedle něho, nasadil mu nůž na hrud' a hrozil:

„Pohni rukou a probodnu tě!“

Šejk byl však tak vystrašený, že od něj nic nehrozilo.

Sajf přišel. Bez jediného slova mu Schwarz zmáčkl hrdlo a za chvíli ležel vedle šejka. Podobně pochodil i třetí Homr, jehož sem Schwarz zavolal.

U ohně zbývali už jen tři darebáci a nebylo tak těžké se jich zmocnit. Dva džallábové zůstali u zajatých, ostatních šest se vydalo se Schwarzem k ohni Homrů. Mlčky se jich chopili a svázali. Homrové byli tak překvapení, že kromě výkřiků se nezmohli na žádný odpor. Několik vzteklých dotazů, několik nadávek a pohlavků na odpověď, a již měli pouta.

Džallábové je ponechali u ohně a přinesli k nim i spoutané příslušníky gumu a jejich dva svázané společníky. Pak poslal Schwarz tři džalláby, aby přivlekli do tábora lupiče, kterého našel postřeleného při pronásledování gumu. Když ho přinesli, zjistilo se, že je vážně raněn. Kulka mu roztránila stehenní kost a Schwarz, pokud mu to okolnosti povolovaly, se ho snažil ošetřit.

Doktor Schwarz ponechal čtyři džalláby u zajatých a vypravil se s ostatními do opuštěného ležení gumu, aby přivedli velbloudy a pobrali zanechané předměty.

Zanedlouho se vrátili do tábora s bohatým lupem a posedali si kolem zajatců. Šejk, který se již uklidnil si myslel, že nastala vhodná chvíle k dotazům. Zpupně se zeptal:

„Alláh je nevyzpytatelný, jeho se člověk nesmí ptát, ale od vás bych chtěl vědět, proč jste mne a mé lidi přepadli a svázali.“

„Jen jsme vás předešli, abyste nemohli vy přepadnout nás,“ řekl Schwarz a čistil si přitom brýle. „Ostatně to víš právě tak dobře, jako já.“

„Nevím nic, vůbec nic!“

„Stala se vám menší nepříjemnost, kterou jste vy plánovali nám. Chtěli jste nás přepadnout a zavraždit, zatím co vy jste dostali jen pouta.“

„Kdo že vás chtěl zavraždit?“

„Gum, o které jsi před chvílí sám hovořil.“

„Nevím o žádné gum!“

„Nelži. O mé smrti bylo rozhodnuto už dávno. Proč ses vplížil do našeho ležení, proč ses dotýkal mého ramene? Aby ses přesvědčil, že spím? Proč jsi vyhledal gum a přivedl sem lupiče, z kterých jsme některé zajali?“

„Alláh akbár, Bůh je veliký!“ zvolal šejk, neboť na chytřejší odpověď se nezmohl. Chvilí uvažoval, zesnoval si další lež a vykřikl hněvivě:

„Kdo mě tak drze pomlouvá? Byli jsme tvými ochránci a zasluhujeme si tvůj vděk. Místo toho jsi nás srazil k zemi a spoutal jako nějaké zločince. Jsme svobodné děti kmene Homrů. Kdo ti dal právo nás soudit? Důrazně tě žádám, abys nás propustil na svobodu!“

„Nemohu, a to právě proto, že nejsem tvým soudcem. Tvůj osud není v mých rukou, nýbrž v rukou fašodského mudíra, kterému tebe a tvé kumpány ještě dnes odevzdáme.“

„Alláh kerím, Bůh je milostivý!“ zvolal polekaně šejk. „Mudír je přece naším nepřítelem.“

„Má asi k tomu své příčiny. Myslím, že je nepřítelem všech zločinců, nejen Homrů. Neujeď jeho trestající ruce, i kdybys měl na rtech svatou fáthu a súru jásin. Nemusíte se vytáčet ani omlouvat, stejně vám to nepomůže. Nedám se přemluvit ani prosbami, ani výhrůžkami a vydám vás mudírovi! Jistě vyslyší naši žalobu i vaše obhajování a vynese spravedlivý rozsudek.“

„Když to uděláš, propadneš krevní mstě kmene Homrů!“ křičel šejk.

„Opovrhuj kmenem, jehož bojovníci zbaběle zalézají do příkryvek, když uslyší řev lva, kdežto obyčejní džallábové dokáží překonat svůj přirozený strach a zabijí Abú ra'da, Otce hromu.“

„Měj se na pozoru před mocným Abúl Motem!“

„Proč bych se ho bál, když přede mnou utíká? Vždyť od samého strachu zde zapomněl i své velbloudy.“ Šejk se stále snažil přesvědčit doktora Schwarze, aby je propustil na svobodu, ale marně. Když nic nezabralo, pustil se do strašného proklínání. Ostatní zajatci se zájmem sledovali jeho souboj s doktorem Schwarzem, ale mlčeli. Viděli Evropanovu pevnou odhodlanost, a proto se podrobili jeho rozhodnutí. Zbývala jim jen poslední naděje: Abúl Mot. Tato naděje byla celkem oprávněná. Za chvíli přiběhl jeden z džallábů - strážců - a oznamoval, že viděl jakousi hyenu, která se spíše podobala člověku. Doktor Schwarz a Štěpán se vydali ihned za hlídačem. Džallábí je dovedl na místo, kde domnělou hyenu spatřil, ta však už tam nebyla.

Schwarz se rozhodl, že prohledá celé okolí studnice. Pustil se tedy se Štěpánem do pouště. Když se blížili ke skále u tábořiště, najednou před sebou uviděli tmavou pohyblivou hmotu, podobnou zvířeti, která se pohybovala směrem ke skále u tábořiště. Podle všeho byla pozornost záhadné bytosti upřena k ležení, neboť vůbec nevníkala, co se děje za jejími zády.

„Efendi, mám tu dab'a, hyenu, zastřelit?“

„Ne. Zdá se mi, že je to člověk. Plíží se po rukou a nohou, aby oklamal stráž. Polezeme za ním. Pohybuje se pomalu ke skalisku. Tam ho dohoníme a zneškodníme. Je moc těžkopádný na zvíře a kdyby to byla hyena, už by nás dávno ucítila. Vitr vane od nás k ní.“

Schwarz i Štěpán se položili na zem. Plížili se rychle a zanedlouho se octli za záhadnou bytostí. Byl to člověk, patrně lupič, bez háiku. Netušil nebezpečí za sebou a pozoroval skálu, ke které směřoval.

Jeho pronásledovatelé se k němu přiblížili na dvacet kroků. V tom vyskočil Štěpán, udělal několik hbitých skoků a dopadl na zvědův hřbet s takovou prudkostí, že se přes něho převálil a setrvačností udělal kotoul. Chlapík se mu vymknul, vyskočil, couvl zpátky a - padl doktorovi přímo do rukou. Ten ho uchopil za ruce, zkroutil mu je za záda a vykřikl:

„Provaz!“

„Nemám,“ odpověděl Maďar a přispěchal Schwarzovi na pomoc.

„Vytáhni mi tedy z kapsy mendil, kapesník.“

Štěpán uposlechl. Arab se sice snažil vytrhnout, ale proti mohutným svalům doktora Schwarze se nemohl na nic.

Štěpán mu svázal ruce za zády a odvedl ho do ležení.

„Kdo tě posílá?“ zeptal se ho doktor Schwarz.

Arab mlčel.

Doktor vytáhl revolver a zakroužil jím Arabovi před tváří.

„Mluv, nebo tě oslepím!“

„Abúl Mot,“ zasípěl Arab.

„Chtěl vědět, co se děje v našem táboře?“

„Ano.“

„Kde je zbytek gumu? Mluv pravdu, nebo tě zmrzačím! Já nežertuji!“

„Na jih odsud.“

„Daleko?“

„Asi deset výstřelů pušky.“

„Přesvědčím se o pravdě tvých slov. Běda, když zjistím, že jsi mi lhal.“

Lze si představit reakci ostatních Homrů, když uviděli nového zajatce. Naděje na vysvobození se jim začala rozplývat před očima. Nový zajatec byl spoután provazy a uložen mezi ostatní.

Schwarz si vzal pušku a vypálil jižním směrem dvě rány naslepo. Abúl Mot je jistě zaslechl a musel se domnívat, že kulky byly určeny jeho zvědovi. Doktor Schwarz si vzal Štěpána a hadžiho Aliho a vypravil se za gum. Hadži Ali si vypůjčil pušku zajatého šejka el džammálín, která se zdála, být ze všech nejlepší.

Kráčeli opatrně na jih asi do vzdálenosti, kterou určil chycený zvěd, ale nic nenašli. Zahnuli více na jihozápad a brzy se přesvědčili, že jdou správným směrem. Před nimi se zaběhly světlé háiky příslušníků gum.

Přiblížili se ke zbytkům gum a vypálili z pušek. Ne ani proto, aby zasáhli, jako spíše, aby zastrašili Homry a donutili je k útěku. To se jim podařilo. Jakmile dozněla improvizovaná salva, Arabové se vymrštili na velbloudy a pádili přes poušť.

„Ti se už nevrátí,“ řekl Štěpán.

„A nepošlou žádného zvěda,“ podotkl Alí. „Alláh stál u nás a daroval nám vítězství nad nepřítelem.“

„U tebe asi nestál!“ odsekl Štěpán. „Vždyť místo nepřítele jsi mlátil naše lidi! Nikdo o tobě nebude zpívat hrdinské písně, spíše písně hany.“

„Snad o tobě, ty nejhoupější Otče největší lví tlamy! Umíš snad pojmenovat národy, vesnice...“

„Nechci vědět jejich jména, poněvadž zamlžují zrak, který pak považuje poctivého efendiho za lupiče. Zatím jsi nám nepředložil žádný jiný důkaz své moudrosti, než to, že jsi málem umlátil efendiho.“

„Přestaňte se konečně hádat!“ nařídil jim doktor. „I ty, Štěpáne, jsi provedl velikou hloupost.“

„Já?“ ptal se Maďar udiveně.

„Ano. Nemáte si co vyčítat.“

„Co jsem vlastně provedl?“

„Chtěl jsem se zmocnit Abúl Mota. Tím, že jsi mě neposlechl a předčasně zaútočil, překazil jsi můj plán. Měl jsi počkat, dokud se lupiči nedostanou až ke mně.“

„Má odvaha byla příliš velká, pane. nemohl jsem ji ovládnout.“

„Tedy je odvaha k něčemu, když je spojena s rozvahou a klidem. Chyba Otce snichu zasáhla jen mne, tvá bohužel, však zavíná neštěstí mnohých tvých bližních. Za tvou odvahu budou pykat mnozí cestující a stovky otroků. Kdybych se Abúl Mota zmocnil, jistě by ho fašodský mudír zneškodnil.“

„Máš pravdu, efendi,“ doznával Maďar, „má duše je zchvácena žalem a srdce zármutkem. Doufám, že mi odpustíš.“

„Odpustím, ale očekávám, že mě příště poslechněš a že nebudeš činit výčitky jiným, když je sám zasluhuješ.“

„Ó efendi, to vlastně ani nejsou výčitky. Vždyť hadži Alí je můj nejlepší přítel. Máme se tak rádi, že se ze samé radosti stále hašteříme.“

„Je to pravda, efendi,“ dosvědčoval Alí horlivě. „Alláh spojil naše srdce, takže bijí jedním tepem. Jen ty naše vědomosti, ty se trochu různí a vůbec se nám nedaří si je vzájemně doplňovat. Budu prosit Proroka, aby nás i v tomto směru umoudřil.“

„Když se tato trojice objevila v tábořišti, zhasly i poslední naděje zajatců. Slyšeli výstřely a když nyní viděli, že se d'aur vrací i s oběma svými průvodci, pochopili, že to nebyl Abúl Mot, který zvítězil.

Schwarz postavil ještě jednu stráž, i když byl přesvědčen, že Abúl Mot se již nevrátí. Držet stráž nebyla žádná oběť, neboť nikomu nebylo do spánku a do svítání nebylo daleko.

Zajatci se chovali tiše, jen ten, kterého skolil Štěpán svým nabíječem slonů, sténal. Měl rozbité stehno. Schwarz mu často čistil ránu a dával studené obklady.

Při této příležitosti se Štěpán, který doktorovi Schwarzovi pomáhal, nezdržel, aby nedal doktorovi napít z bohaté studnice svých vědomostí. Jeho „samospasitelná“ němčina byla opravdu hrozná a Štěpán podle vzoru všech neuvědomělých a málo inteligentních lidí se nepřestával chlubit znalostí tohoto jazyka. Je to všeobecný zvyk všech nedoučených a omezených vystěhovalců, kteří zakotvili v německy mluvících zemích a zvláště ve Vídni. Při svých nahodilých návratech do vlasti švitoří několika německými frázemi s hroznou výslovností a vyvyšují se nad svými bývalými sousedy a známými, kterým osud nepopřál „znalosti“ hatmatilky Babylonu nad Dunajem, nebo jiného hnízda velkého německého světa.

„Taková rána,“ hovořil Štěpán němčinou, která doktorovi Schwarzovi rvala uši, „není tak hrozná, i když zasáhla stehno. Brzy se z toho vylíže. Už jsem léčil takové poranění.“

„Který nešťastník byl tím pacientem?“

„Nebyl to člověk, nýbrž pták. Pan Wagner jednou postřelil čápa, ochromil mu křídla a několik broků mu vjelo do levé nohy. Vzal jsem milého čápa, vymyl mu ránu a vytáhl broky, pak jsem ránu ovázal, přiložil destičky a znovu ovázal.

Milý čáp chodil po dvoře a věčně stál na pravé noze, dokud se mu levá nezahojila. Naučil se chodit pro čerstvé obvazy vždy ve stejný čas a spokojeně přitom klepal zobákem. Pan Wagner mě za to pochválil a nazval mě šikovným dramaturgem.“

„Snad chirurgem?“

„Ne. Dramaturgem.“

„Opět se mýlíte, milý Stepané. Víte vůbec, kdo je dramaturg?“

„To slovo je z latiny. Je to doktor, který studoval medicínu a léčí hlavně zlomeniny.“

„Hm! A co je tedy podle vás chirurg?“

„Chirurg?“ To je takový člověk-umělec, který dělá divadlo.“

„To že dělají chirurgové?“

„Zajisté. Ještě předtím, než jsem šel do světa, byl jsem jednou také v divadle - v Olomouci. Hráli tam nějakou operu

„Preciosu“ a viděl jsem tam i „Fausta a Markétu“.

„Dobře, dobře, jenže jste si to zase popletl. Poslouchejte: chirurg je lékař, který léčí různé nemoci, nejen zlomeniny. Jeho hlavním lékem je skalpel, tedy nožik. Dramaturg je učený muž, který píše pro divadla hry, řídí divadlo a vyučuje herce. Nesmíte zaměňovat lůžko nemocného s divadelními lůžky.“

„Jakápak velká záměna? Proč by nemohlo do divadla lůžko nemocného? Vždyť se to děje v uplakané hře „o Mlynáři a jeho dítěti. Viděl jsem ji v Liberci. Proč si myslíte, že stále něco zaměňují? Mám v hlavě dostatek mnohostranných vědomostí.“

„Snad i mnohoramenných. Ano. Jako Otec smíchu své vesnice...“

„Ó ne, efendi. Jeho hlouposti se nedají porovnat s mými vědomostmi. Já jsem poznal na svých cestách všechno, dokonce i nautiku a antropologii. Jen se neptejte, co to je, abych to zase nezaměnil. Jel jste již někdy, pane doktore, po Nilu?“

„Ano.“

„Lodí?“

„Lodí. Na dahábíji i na sandálu.“

„Nokvery neznáte?“

„Znám, ale ještě jsem se na nich neplavil.“

„Uvidíte je zítra ve Fašodě. V Súdánu se hojně používají.“

„Znáte dobře Fašodu?“

„Ano. Byl jsem tam již několikrát.“

„Znáte fašodského mudíra?“

„Viděl jsem ho jen jednou. Říkají mu Ali efendi, ale říká se mu Abúl Chumsumíja, Otec pěti set.“

„Slyšel jsem o něm. Dřívější mudír, Alí efendi el Kurdí byl sesazen, protože se dával podplácet - hlavně otrokáři a jejich náhončími. Nový mudír, Alí efendi, prý dohlíží na obchod s otroky velmi přísně. Jeho rozsudky jsou sice jednotvárné, ale velice účinné. Jakmile se zmocní provinilce, vynáší jediný rozsudek - pět set ran holí. Proto mu také říkají Otec pěti set.“

„Je to tak. Spousta lovců otroků „okusila“ jeho spravedlnost. Jestliže mu zítra odevzdáme tyto Homry, jistě je nemine hůl, která jim bude tancovat po zádech a po chodidlech. Říká se tomu baštonáda.“

„Může člověk vydržet pět set ran na chodidla?“

„Nevím. Ještě jsem nikdy nebyl trestán pěti sty. Myslím si však, že pět set ran na holá záda nemůže vydržet žádný člověk. Ale - co to je? Něco tu funí! Něco šelestí v křoví.“

Schwarz také zaslechl nějaké podivné zvuky. Posuňkem utiřil džalláby a naslouchal. V nastalém tichu bylo slyšet těžké funění a vrnění, jako by se v křoví ukrývalo nějaké zvíře a projevovalo úzkost.

„Alláhu!“ zaječel šejk. „Zase lev! Rozvažte nás, jinak nás sežere!“

„Buď ticho, hlupáku!“ vykřikl Štěpán. „Je to lvíče. Však by tě velká škoda nebyla. Starý lev by ti už dávno drtil kosti. Toto mládě ještě nemá vycvičený čich, ale neodvažuje se mezi nás, protože nás již vidělo.“

„Myslíte, že je to lvíče?“ tážal se Schwarz. „Mohli bychom je chytit živé!“

„Můžeme to zkusit, ale je to nebezpečné. Musíme být opatrní, nevíme jak je veliké. Může to být také hyena, která zvětřila maso zabitých dravců.“

„Podívám se,“ pravil Schwarz, připravil si pušku a chvátal ke křovinám. Ještě tam ani nedošel, když se dravec objevil sám na okraji skaliska. Byl veliký jako statný pudl a měl už dostatek síly, aby se mohl bránit. Jakmile spatřil před sebou člověka, uleh na zem, mrsknul ohonem a zlobně vrčel.

„Zmocníme se ho!“ vykřikl Schwarz. „Přineste pokrývky, rychle!“

Hadži Alí a Štěpán, jediná, kteří se nebáli, chvátali, aby vyhověli rozkazu. Zvíře již bylo celkem vyspělé, než aby se dalo na zbabělý útěk, ale nebylo ještě dostatečně silné, aby zaútočilo na dospělého člověka. Zůstalo tedy ležet na zemi, zlostně mručelo a dívalo se upřeně na Evropana, který ho chtěl zajmout živého. Konečně přicházel Štěpán a hadži Alí s pokrývkami z velbloudí srsti. Schwarz je vzal do ruky a rychle je hodil na hlavu mladého Pána s tlustou hlavou. Lvíče bylo překvapeno nenadálým útokem, protože se ani nepohlo. Patrně je zaleklo náhlé přikrytí, dlouho váhalo s vyproštěním z příkrývek. Tím získal Schwarz dostatek času. Vrhel se na mládě a celou tíhou těla je přitiskl k zemi. Dravec se vzpamatoval a začal se bránit. Na svůj věk byl neobyčejně silný a Schwarz měl co dělat, aby ho udržel.

„Rychle! Provazy!“ volal na své pomocníky.

Hadži Alí běžel pro provazy, kdežto Štěpán se snažil pomoci Schwarzovi a držel lva ze všech sil.

Za chvíli se zjevil Alí s provazy. Díky společnému úsilí všech třech mužů bylo lvíče zabaleno do pokrývek a pevně spoutáno.

„Hamdulilláh, chvála Bohu!“ křičel Alí. Zastřelili jsme Škrťce stád i jeho sultána a nyní jsme zvítězili nad jejich synem! Zde leží v potupné porobě a sotva se zmůže na kňučení. Alb sálejhu, hanba mu!“

„Díky Alláhovi jsme zachráněni,“ ozval se spoutaný šejk. „Jsme zachráněni. Je spoután, teď nás už nemůže sežrat.“

„Bylo by ti líp, kdyby tě pohltil,“ vysmíval se Homrovi Štěpán, „zítra budeš odevzdán fašodskému mudirovi, který ti dá vysázet pět set piastrů, ale bambusem na chodidla. Pak poznáš, že zuby lva jsou daleko milejší, než biče turecké spravedlnosti.“

„Jsem svobodný Arab. Nikdo nemá právo mě bít!“ sípěl šejk.

„Počkej, uvidíš. Co že seš? Svobodný? Nevidíš, že jsi v zajetí, stejně jako to lvíče? Kdo by nám zabránil vysázet ti na záda tolik ran, kolik by se nám zlíbilo? Zasloužíš si to, ale jsme příliš hrdí, než abychom se tě dotýkali. Zítra si s tebou promluví bambusová hůl.“

Chycený dravec byl dovláčen k ohni, kde se mohl lépe hlídat.

„Toto lvíče je vaším Vlastnictvím,“ řekl Štěpán Schwarzovi. „Pomohli jsme sice, ale vy jste ho první chytil a držel. Co s ním zamýšlíte?“

„Pošlu své sbírky z Fašody do Chartúmu, kde mám přítele, který je spolehlivě vypraví do mé vlasti. Toho lvíčka pošlu také do Německa. Snad se ho podaří dostat živého do Evropy.“

„Aha, pošlete ho do botanické zahrady.“

„Ne,“ smál se Schwarz, „do zoologické zahrady. Lev patří do zoologických zahrad, můj milý Štěpáne. Protože máte čirou náhodou zvířecí jméno, neměl byste si již tyto pojmy splést.“

„Nejsou snad botaničtí psi?“

„Snad ano, ale jen ve vašich myšlenkách. Za chvíli mi tu budete vyprávět o astronomickém psovi. Pohledte však na oblohu. Mléčná dráha začíná blednout a hvězdy Hadonoše mizí na obzoru. Blíží se svítání. Musíme se připravit na další pochod.“

„Také jsem to věděl, neboť jsem studoval hvězdy. Jak ale dopravíme zajaté do Fašody?“

„Jednoduše. Přivážeme je na velbloudy, které jsme ukořistili v ležení gum.“

„Ale máme tady šest lidí z gum. Jeden velbloud nám chybí...“

„Šejk poběží vedle velbloudů. Zaslouží si to.“

Džallábové se dali do práce. Noc rychle ustupovala a po krátkém svítání se rozednilo.

5. KAPITOLA OTEC PĚTI SET

Přípravy na další pochod byly ukončeny až těsně před časem ranní modlitby. Doktor Schwarz vyvrátil sanice zabítým dravcům, které si uschoval jako trofej. Nastal čas el fadžru, ranní modlitby. Po modlitbě byli zajatci přivázáni k velbloudům a karavana mohla konečně opustit studnici Lvů. Na místě zůstala jen stažená těla mrtvých dravců. Homrové byli naštvaní, že nemohli odbýt ranní modlitbu předepsaným způsobem, protože byli spoutáni. Vražda a loupež jim vůbec nevadila, ale nedodržení náboženských zvyklostí ano. Seděli svázáni na velbloudech a jen šejk musel pěšky, což ho naplňovalo nevýslovným vztekem. Nejhuře se dařilo raněnému, který měl rozdrcené stehno. Neustále skuhral, i když se doktor Schwarz snažil všemožně ulehčit jeho trápení.

Všude kolem se táhla písčítá, vyprahlá rovina. Čím více se karavana blížila k řece, tím vlhčí byl vzduch a tím se také více zelenaly skromné chomáčky trávy pod kopyty zvířat. Výprava se blížila k osadám Šilluků, kterým se musela vyhnout. Jednak proto, že Šillukové byli vykřičení lupiči, jednak z ohledu k zajatcům, jelikož mezi Homry a Šilluky řádila krevní msta. Schwarz se oprávněně obával, že by mohli Šillukové zaútočit na karavanu, aby se zmocnili Homrů. Byl to však těžký úkol, neboť tento kmen obýval levý břeh Bahr el Abjadu od jeho přítoku Keilaku až po Makadát el Kelb, a to v osadách postavených hustě vedle sebe.

Džallábové naštěstí důkladně znali tuto krajinu a Štěpán ubezpečoval Schwarze, že dovede karavanu bezpečně do Fašody.

Na jeho radu se pustila karavana oklikou, aby se vyhnula největším osadám Šilluků. Poprvé zastavili až v poledne, aby popřáli lidem i zvířatům krátký odpočinek. Jakmile skončil el asr, čas odpolední modlitby, vydali se k dalšímu pochodu. Asi po hodině další pouti se objevily za širými lány prosa tokuly, slaměné chýše se střechovitými hroty, šillucké vesnice.

„Dorazili jsme šťastně až sem, aniž jsme narazili na Šilluky,“ řekl Štěpán hrdě. „Nebyl jsem snad výborným vůdcem? Vesnice, která je před námi, je jediná, které se nemůžeme vyhnout. Hned za ní se rozkládá Fašoda. Dáme nyní oslům i velbloudům okusit biče, aby cválali co nejrychleji. Kdo se nám postaví do cesty, skončí pod kopyty zvířat.“

Dosud jeli všichni krokem. Těsně před vesnicí, když spatřili první jeho obyvatele, popohnali svá zvířata do cvalu. Šejk el džammálíh byl uvázan dlouhým provazem k sedlu velblouda, na kterém jel Schwarz. Musel nejen běžet, nýbrž se hnát úprkem, aby nebyl povalen a vlečen. Byla to strašlivá potupa pro Homra, příslušníka kmene, jehož muži považovali za hanbu ukazovat se mimo vlastní stany jinak, než v sedle.

Tokuly vesnice byly daleko od sebe. Skládaly se z dřevěné základny, sláma a bahno Nilu tvořily tmel. Střechy byly pokryté rákosím a jako ozdobu měly na štítech lebky žiraf a buvolů.

O nějaké ulici nebo silnici v evropském pojetí se tu nedalo mluvit. Mezi chatrčemi ležela pole prosa, nyní vyschlá a tvrdá. Tvořily cestu, po které to namířil Štěpán, kličkuje od chatrče k chatrči.

První Šillukové, kteří spatřili karavanu, pohlíželi na ni s úžasem. Tito lidé měli urostlé a štíhlé postavy, velmi tmavou pleť a vyduté rty. Nenosili žádný oděv, běhali po světě, jak je Alláh stvořil.

Šillukové si nikdy nestříhají vlasy. Nechají je volně růst a pletou si je kolem hlavy tak obratně, že si z nich vytvářejí jakýsi hustý věnec, podobný široké stříšce klobouku. Někteří splétají vlasy odzadu vpřed na čele v podobě vysokého hřebenu, který má tvar hasičské přilby. Do hustých pletenců si pak zastrkávají jako ozdobu bílá péra, takže jejich hlavy vypadají jako gloriola svatých.

Před jednou z chatrčí seděl postarší muž a bafal z dýmky. Ale z jaké! Hlavičkou této dýmky byla vydlaná tykev a krátkou troubelí propálená větev, silná jako mužský loket. Jelikož troubel neměla zúžený konec, musel černoš, když si chtěl potáhnout, rozevřít ústa do široka, div mu oči z hlavy nevypadly. Takové „potíže“ zvyšují podle Šilluků požitky z kouření. Tabák se u nich suší a roztírá na mouku, pak se hněte na těsto a uschovává se v bochnících. Před použitím se promísí vonnými bylinami.

Černoši s nýmým úžasem sledovali kličkování karavany a když prolétla kolem nich, vypukli v ohlušující ryk. Schwarz nerozuměl jejich řeči a nevěděl, co tento křik znamená, ale poněvadž se často opakovalo slovo Homr, domyslel si, že Šillukové poznali v zajatcích svého nepřítele.

Z blízkých tokulů vybíhali muži, ženy i děti. Jejich ryk se mísil s rykem předešlých, což působilo blahodárně na zvířata, která běžela s vypětím všech sil.

Naštěstí Šillukové neznají luk a šípy, jejich jedinou zbraní je kopí a klacek. Někteří z nich, co se dostali do kontaktu s civilizací, měli i stříelné zbraně, ale značně zašlé a neupotřebitelné.

Karavana se šťastně dostala z vesnice. Štěpán zadržel svého osla.

„Povedlo se to!“ zvolal vesele, „tamhle leží Fašoda.“

Schwarz se rozhlédl a spatřil nedaleko před sebou tuto pověstnou africkou osadu, která se skládala z chudých chatrčí, z jejichž poniženosti se hrdě vypínají kamenné stavby vládních budov.

Šejk, jenž šel celou dobu pěšky a přes osadu Šilluků musel dokonce běžet, lapal po dechu. Nikdo však na něj nedbal a pokračovalo se dál, do Fašody.

Mezi vesnicí a městem se nevyskytly žádné další překážky a karavana vkročila do města.

„Kde se ubytujete?“ zeptal se Schwarz Štěpána.

„Každý z nás má ve městě nějakého známého, u kterého může nocovat,“ řekl Maďar. „Kde se chceš ubytovat ty, efendi?“

„U mudíra.“

„Zná tě.“

„Nezná.“

„Máš snad taskiru, průvodní list?“

„Nejen taskiru, nýbrž i chitáb tausíja, doporučení místokrále.“

„V tom případě se ti dostane znamenitého pohoštění. Přeješ-li si, zavedu tě až k mudírovi obydlí.“

„Ano, neboť budu žádat přijetí nejen pro sebe, nýbrž i pro vás. Odevzdáme mu zajatce a jistě vás bude chtít vyslechnout.“

„Alláh nechť požehná jejich záda a chodidla! Pět set je nemine.“

Fašoda vlastně ani není město, nýbrž bídná, prastará osada. Rozkládá se na místě bývalého hlavního města Šilluků - Danebu, o kterém se již Plinius zmiňuje jako o hlavním městě Etiopie, zvaném Danupskis, což je řecká zkomolenina původního koptského názvu. Řekové překrucovali cizí jména a názvy podle své výslovnosti, nedbaje na jejich původní výslovnost. Fašoda nevypadá z dálky nejhůř, poněvadž výstavné objekty vládních budov jsou zdaleka patrné. Tento

dojem však ihned mizí, jakmile člověk vkročí do města.

Mudírovo obydlí a kasárna askárijů, vojáků, jsou obklopeny cihlovou zdí. Na zdech stojí děla a v noci se zde procházejí hlídky, což není zbytečné opatření, poněvadž Šillukové jsou nezkrotní a mají sklony k povstání.

Kolem zdi stojí několik větších domů a spousta tokulů, obývaných hlavně vojáky, pro jejichž rodiny již nebylo v kasárnách místo.

Fašoda má stálou vojenskou posádku jednoho tisíce mužů. Skládá se z Arnautů a především z Gebáhídů, černošské pěchoty, kteří žijí sice volným životem, ale jsou přece jen disciplinovanější, než Dongolci, Berbeři a Egyptané.

Kromě těchto obydlí je okolí zamořeno nedbale stavěnými chatrčemi, rozpadlými chýšemi, hliněnými jeskyněmi, smrdutými loužemi a celými kopci hnoje, které otravují zdejší ovzduší. Připočteme-li k tomu, že rameno řeky Nilu se v době dešťů rozvodní a zabahní okolní pobřeží, snadno pochopíme, proč má Fašoda tak nezdravé podnebí a proč jsou trestanci vysláni do zdejší trestnice nejen odsouzení k smrti, nýbrž jí i přímo zasvěcení.

Mimo obvod města se nacházejí zelinářské zahrady, v nichž se kromě africké zeleniny pěstují i ředkev, cibule, česnek, melouny, tykve a okurky.

Jako každé správné orientální město má i Fašoda svůj bazar. Elitu obchodnictva tvoří několik špinavých Řeků a Egyptanů, jinak jsou obyvatelé města odkázáni jen na potulné džalláby.

Ve městě bydlí i Šillukové, kteří však dělají různou neplechu a musí být drženi na uzdě. Tito Šillukové, sotva uviděli karavanu, spustili stejný pokřik, jako jejich soukmenovci, bydlící ve vesnici před Fašodou. Pod dohledem děl pevnosti se sice neodvážili projevit otevřené nepřátelství, ale běželi v houfu vedle zvířat a hučeli, až uši brněly. Jejich povyk zavinil sročení všeho lidu, takže průvod několika zvířat a jezdců vzrostl na několik set hlav, který je doprovázel až k mudírovu sídlu.

Stráž stojící u brány do pevnosti se jich zeptala, jaký je účel jejich příchodu. Doktor Schwarz, aniž sestoupil z velblouda, odpověděl stručně, že má chítáb tausíju chedíva, egyptského místokrále, a že si přeje mluvit s mudírem. Stráž zavřela bránu a šla oznámit příchod cizince do strážnice. Po hodně chvíli se objevil ve vratech onbaši, desátník, který se rovněž tázal po příčině návštěvy a odešel, aby přivedl buluk eminiho, ubytovatele, který chtěl vědět totéž a když obdržel odpověď, vyhledal cause, četaře, který dotaz opakoval a pak chvátil pro bas cause, šikovatele. Tímto způsobem se vystřídaly u brány všechny důstojnické hodnosti orientální posádky. Každý přichází se dotazoval a když obdržel odpověď, vyhledal svého nejbližšího, představeného, zatím co přichází si netrpělivě okusoval nehty. Bůh je vysoko a car daleko, praví ruské přísloví. Cesty byrokracie jsou všude stejné: v Berlíně, Strakonicih nebo ve Fašodě. Všude musí být zachován úřední postup. U vrat fašodské pevnosti se vystřídali po bas čau-šovi mylasi, poručík, po něm jysbaši, setník a konečně kolagasi, pobočník velitele pevnosti, který aspoň pustil přichází do dvora a zavřel čumícím černošům před nosem vrata.

Tato procedura trvala téměř hodinu a za tu dobu se hluk na ulici stal desetkrát silnější. Jezdci sestoupili ze sedel, ale když očekávali, že je kolagasi odvede k mudírovi, velice se zklamali. Řada důstojnických hodností posádky ještě nebyla vyčerpána. Pobočník přivedl do dvora alaj eminiho, majora, ten bimbašiho, velitele praporu, po něm následoval kamaikam, podplukovník, který konečně zavolal vojenského velitele pevnosti, miralaje, plukovníka. To byla patrně ta pravá osoba. Vyžádal si od doktora Schwarze listiny a odešel za mudírem. Vrátil se asi za deset minut. Odložil svou důstojnickou zdrženlivost a projevil cizinci náležitou úctu. S náležitým úklonem pozval doktora Schwarze, aby ho následoval.

Mudír spěchal svému hostu vstříc, zkřížil ruce přes prsa a pozdravil ho „es salám álejkum“, načež mu Schwarz odpověděl zdvořile „v'álejkum es salám“. Pro toho, kdo pozná orientální zvyky, nemusím vysvětlovat význam mudírova pozdravu, neboť přísný pravověrný muslim užívá vůči d'aurovi zkráceného pozdravu „salám“. Pak ho mudír odvedl do selamliku, přijímacího salonu, usadil ho na divan, posadil se proti němu a zatleskal. Ihned se v místnosti objevili dva černí sluhové. První z nich přinášel siníju, stoleček, vysoký jen několik coulů s hlazenou měděnou deskou, který postavil mezi oba muže. Druhý sluha rozestavil na stůl findžány, číšky, ve kterých se podávala káva. Když se mudír a doktor Schwarz napili kávy, přinesl třetí černoš čibuky a čtvrtý hoříky k zapálení tabáku. Mudír kývl rukou a černoši se bez slova vzdálili.

Mudír kouřil ze svého obvyklého čibuku, kdežto Schwarz obdržel drahocenný čibuk, jehož troubel byla z růžového dřeva, ovinutá zlatým drátem a vykládaná perlami a diamanty. Násada byla vyrobena z jediného kusu velkého zakaleného jantaru, jemuž dávají v Orientu přednost před průhledným.

Čím vzácnější a vznešenější host, tím drahocennější čibuk se mu předkládá. Kdyby se to posuzovalo z tohoto hlediska, mohl být německý učenec úplně spokojený s projevem mudírovy zdvořilosti.

Až teď, při kouření, nastal okamžik hovoru. Mudír pečlivě složil Schwarzovy doporučující listiny a podal mu je s uctivým úklonem.

„Jsi pod ochranou našeho chedíva,“ pravil, „jehož vůle nás osvětluje. Četl jsem tvé jméno a vím, že jsi ten, jehož očekávám.“

„Věděl jsi, pane, že přijdu?“

„Ano. Můj představený, Mumtáz pasa, guvernér Chartúmu, nechť mu Alláh požehná, mi psal. Seznámil se s tebou v Chartúmu a našel v tobě zalíbení. Vřele mi tě doporučil, proto čekám na tvá přání. Splním je všechna, pokud to bude v mých silách. Kromě toho čeká zde na tebe posel, aby ti doručil dopis.“

„Od koho?“

„Od tvého bratra. Odpočívá v zemi Nam-Namů a očekává tě tam.“

„Už je tam?“ zvolal Schwarz radostně. „Cestoval ze Zanzibaru na západ, kdežto já z Káhiry na jih. Slíbil mi, když jsme se loučili, že mi ihned dá do Fašody zprávu, když dorazí do země Nam-Namů. Přišel jsem do města vlastně jen proto, abych se poptal, dorazil-li posel.“

„Je zde a má pro tebe dlouhý dopis. Posel je sice věkem velice mladý, ale zároveň moudrý. Alláh ho obdařil bystrým rozumem. Bydlí již několik dní u mne a čeká na tvůj příchod. Přicházíš přímo z Chartúmu?“

„Ne. Z Chartúmu jsem vyrazil do Kordofánu a Dárfúru, abych poznal národy, zvířata a rostliny těchto zemí. Shromáždil jsem rozsáhlé sbírky, které nese několik velbloudů. Chci je odsud poslat do Chartúmu.“

„Odevzdej mi je. Dám je dopravit do Chartúmu s bezpečným doprovodem. Ty i tvůj bratr jste velice odvážní lidé. Nevěděl jsi, že tvůj život bude v Kordofánu a zvláště v Dárfúru neustále ohrožen?“

„Věděl jsem to, ale láska k vědám byla větší než starost o život.“

„Alláh nad tebou držel svou ochrannou ruku. Vy křesťané jste vskutku neohrožení a nepochopitelní lidé. Muslim neustále děkuje Alláhovi za svůj život a nevystavuje ho nebezpečí pro několik bylin, nebo brouků. Jak se zdá, nesetkal ses se zlými lidmi.“

„Setkal, ale na štěstí vím, jak s takovými lidmi jednat. Poslednímu a největšímu nebezpečí jsem ušel včera, když mé chtěli zavraždit.“

„Včera večer?“ vykřikl mudír. „Kdo se odvážil vystoupit proti tobě, aby ti zkrivil co jen jediný vlas? V tu dobu jsi přece musel být v dosahu mé pravomoci?“

„Byl jsem právě u studnice Lvů.“

„Toto místo leží již na území mé mudíříje. Kdo to byl? Jmenuj ho a já ho vypátrám, i kdyby se ukrýval pod zemí!“

„Byli to Homrové, které jsem najal, aby mne dopravili do Fašody.“

„Homrové nespádají pod mou pravomoc. Mohu je trestat jen tehdy, když překročí hranice a nalézají se na území mého obvodu.“

„Jsou zde. Dokonce na tvém dvoře a v poutech. Zmocnil jsem se jích a přivedl je, abych ti je odevzdal.“

„Jakže? To že jsi dokázal? A oni šli dobrovolně s tebou, když tě předtím chtěli úkladně zavraždit? Tomu nemůžu uvěřit. Museli přece vědět, co je zde čeká.“

„Donutil jsem je.“

„Vypravuj, efendi.“

Mudír vzplanul. Byl neomezeným vládcem svého obvodu, kde byla potřebná pevná ruka a neobyčejná energie, mělo-li se dostat spravedlivému ochrany před nespravedlivým.

Schwarz mu stručně vyprávěl včerejší události a taky se zmínil o lovu na lvy. Mudír napjatě naslouchal a když doktor skončil, zvedl se rychle z divánu. Odhodil čibuk a nadšeně zvolal:

„Usmrtil jsi dva lvy a jejich mládě chytil živé! Jsi hrdina, skutečný hrdina! A přece se ti padouchové postavili proti tobě? Budou rvát o milost, ale nedořvou se slitování. Jmenoval jsi toho starého lotra Abúl Mota? Znáš ho?“

„Neznám, ale slyšel jsem, že je pověstným otrokářem.“

„Ano. Je to lovec lidí, jeden z nejukrutnějších. Běda mu, padne-li mně do rukou! Proč ti ten hlupák Otec smíchu zabránil, abys ho chytil? Nyní zaleze do své zeríby Omm et Tamásih a vrátí se, až se všechno uklidní.“

„Víš, kde leží tato zeríba?“

„Ano. Je široko daleko známá ohavnostmi, které se tam páchají. Je daleko na jihu, v zemi Ňam-Ňamů.“

„Cože?“ zvolal Schwarz polekaně. „Vždyť někde tam se nachází i můj bratr.“

„Nevím, jestli je právě v té oblasti, kde se nachází zeríba Omm et Tamásih leží na území kmene Makrara. Ačkoliv... Posel, kterého poslal tvůj bratr, je právě z kmene Makrara.“

„Můj bratr je tedy ve velkém nebezpečí! Na něho se tedy vztahovala ta pohružka, kterou vyslovil Abúl Mot. Dozvěděl se, že se tam objevili dva Evropané, kteří sbírají rostliny a živočichy. Chce je zavraždit.“

„Má tvůj bratr průvodce?“ „Pokud vím, byl sám.“

„Snad se tedy nejedná o něho, nýbrž o někoho jiného. Promluvíme si o tom, když přečteš jeho dopis. Prvně však budeme soudit zajaté Homry. Nejdříve vyslechnu džalláby a pak ty zlosyny a jejich šejka.“

Mudír zatleskal rukama a když vešel černý sluha, udělil mu několik úsečných rozkazů. Zakrátko vešlo několik důstojníků, kteří zaujali místa jako přísedící soudu po boku mudíra. Pak byli uvedeni džallábové. Poklonili se až k zemi a čekali shrbení, až budou vyzváni. Museli v krátkosti povyprávět co se přihodilo u studnice Lvů a pak jim bylo vykázano místo v koutě místnosti. Jejich výpovědi potvrdily vyprávění doktora Schwarze.

Homrové byli na dvoře pod dohledem stráží. Když je předvolali před soud, sňala se jim pouta z nohou a se spoutanými rukama předstoupili před mudíra. Donesli tam i raněného Homra a položili ho na zem. Za obžalovanými stáli kavasové, dozorcí, s karabáci v rukou.

Ani jeden z Homrů neuznal mudíra za hodného pozdravu. Každý svobodný Arab se považuje za vznešenějšího a lepšího, než je Arab usedlý a ještě méně si cení Egyptřana, kterého nazývá pašovým otrokem. Šejk si patrně myslel o sobě, že je přinejmenším rovnocenný mudírovi a chtěl to také dát patřičně najevo. Nečekal, až bude tážán a podrážděně spustil:

„Byli jsme lstivě a úkladně přepadeni, svázáni a vlečeni před tebe. Byli jsme slabší a hůře ozbrojeni, nemohli jsme klást odpor. Nyní jsme však na místě, kde očekáváme spravedlnost. Jsme svobodní Arabové z kmene Homrů a neznám nikoho, kdo by nám mohl poroučet. Proč nám nebyla sundána pouta z rukou? Pošlu chedívovi zprávu, jak fašodský mudír zachází se svobodnými Araby.“

Touto drzou řečí však šejk docílil úplně jiného výsledku, než očekával. Mudírovo obočí se zlověstně svařilo a z oka mu vyšlehl divoký blesk. Zkrotl však svůj vztek a klidným hlasem odpovéděl:

„Co to říkáš, pse? Ty, že jsi svobodný? A mne že udáš pašovi? Nevíš-li dosud, jak bídným a hnusným červem jsi v porovnání se mnou, podám ti o tom pádné důkazy. Vrazili jste sem jako ovce, aniž byste sklonili hlavy před mým úřadem. Neznám žádného důstojníka, úředníka, ani efendiho, který by mně odepřel povinný pozdrav a vy, smrduté hyeny, kteří jste byli ke mně přivlečeni jako zločinci, odvažujete se k podobné neslušnosti? Já vás naučím, jak hluboko

se máte klanět před fašodským mudírem! Na zem s nimi a každému dvacet ran! Šejkovi za jeho drzost čtyřicet.“ Kavasové srazili beduíny k zemi a klekli jim na záda. Jeden z nich za chvíli přinesl dřevěný nástroj podobný lavici, jež měl nohy pouze na jedné straně. Lavice byla postavena na zem tak, že její nohy trčeli do výše. Poté tři Kavasové uchopili jednoho Homra, svalili ho zády na lavici, zvedli mu nohy, z kterých sundali sandály, a přivázali je k nohám lavice, takže byla Homrova chodidla obrácena vzhůru. Jeden z Kavasů, baštonádží, se chopil na prst silné bambusové hole a vysázel mu na každé chodidlo deset ran.

Homr se chtěl nejprve bránit, ale kopnutí do žeber mu vzalo chuť k dalšímu odporu. Zahryzl se pevně do rtů, aby nemusel křičet, ale když mu po prvních ranách začala praskat kůže na chodidlech, zalomcoval jím srdcelomný nářek. Když ho odvázáli, nemohl se postavit na nohy a zůstal sedět na zemi.

Jeho společníkům se dařilo stejně, jen šejk obdržel dvojnásobek. Jedině raněného nestihl trest za nezdvořilost, neboť mudír moudře řekl:

„Ležel přede mnou na zemi, nikoli ze zdvořilosti, nýbrž pro své zranění. Chci ho však oslnit svou milostí a myslet si, že se mi pokořil z dobré vůle. Tito beni kelb, synové psů, a ne Homrů, se nesmí bez trestu postavit proti fašodskému mudírovi. Nyní mně šejk zdvořile řekne, zná-li tohoto efendiho, který sedí po mém boku?“

Šejk, který dostal čtyřicet ran, nemohl snést bolest a sténal ještě víc, než ostatní. Když nepřestával naříkat a zdráhal se s odpovědí, pohrozil mudír:

„Nebudeš-li mluvit, otevřu ti ústa. Za každou odepřenou odpověď dostanete dalších dvacet ran. Řekni, znáš tohoto efendiho?“

„Znám,“ vyhrkl ze sebe šejk. Tušil, že mudír by svůj slib splnil.

„Přiznáváš se, že jsi ho chtěl přepadnout a zavraždit?“

„Ne! Kdo to tvrdí, je lhářem.“

„Tvrdím to já - Alí efendi - a nazval jsi mě tedy lhářem, což neopomenou ocenit při vynesení rozsudku. Znáš lovce lidí, který se jmenuje Abúl Mot?“

„Neznám.“

„Včera v noci jsi s ním hovořil.“

„To není pravda!“

„Tento efendi, když jsi se válel u ohně, se připlížil k ležení gum a vyslechl rozmluvu lupičů. Vrátil se do tábora a pak tě viděl jít za Abúl Motem. Později jsi přivedl do tábora celou gum. To viděli i tito počestní džallábové. Máš ještě chuť zapírat?“

„Já jsem to nebyl. Tito lidé se mýlí.“

„Ó, ty jsi tedy zatvrdělý hříšník. Nevíš snad, jak mi říkají? Abúl Chumsumíja, Otec pěti set. Protože zapíráš, což považuji za těžkou urážku, a považuješ mě za lehkověrníka, jemuž Alláh odepřel rozum, stane se ze mně Abúl suttumíja, Otec šesti set. Ven s ním na dvůr! Vysázejte mu šest set ran na záda!“

„Neodvažuj se!“ vykřikl šejk. „Šest set ran nemůže vydržet nikdo. Zabiješ mě. Vzpomeň si na krevní mstu! Bojovníci Homrů smyjí tuto hanbu tvou krví!“

„Ať se tedy dozvědí, že jsem také Abúl Sabámíja, Otec sedmi set. Vysázejte mu sedm set ran a za každé slovo, které vypustí z huby, přidejte dalších sto ran.“

Mudír mluvil tak důrazně, že se šejk již neodvážil ani ceknout. Kavasové se ho chopili a vyvedli ho ze síně. Za chvíli bylo slyšet jeho strašlivý nářek.

„Slyšíte ho?“ ptal se mudír zbylých Homrů. „Přežije-li svůj trest, může běžet za pašou a žalovat. Postarám se o to, aby se v dosahu mé pravomoci každý člověk mohl ubírat bezpečně svou cestou. Zaženu každému loupežné choutky! Lidé, jako vy, jsou podobní dravcům, kteří se musí vyhubit. Kdo mě obelže, kdo mně vyhrožuje, tomu ukáži hůl nebo bič. Proč bych se nemohl stát Abúk Alfahem, Otcem tisíce? Nuže, řekni mi ty, chtěli jste tohoto efendiho zavraždit?“ Ukázal na Homra, který mu stál nejbliže.

„Ano,“ pravil zastrašený lupič.

„Ty jsi ho chtěl také zavraždit?“ tázal se mudír druhého.

„Ano,“ přiznával se druhý Homr.

Stejně doznali svůj úmysl i ostatní. Pochopili, že jejich situace by se zapíráním jen zhoršila. Nejraději by se vrhli na mudíra a pomstili se za svůj potupný trest a jakkoliv se přemáhali, svůj vztek nedovedli popřít.

„Protože se přiznáváte, budu milostivý,“ pokračoval mudír a považoval soudní řízení za skončení. „Vy se však nepoznáváte z lítosti, nýbrž ze strachu a ve vašich špinavých tvářích se zračí nenávist a pomsta. Nedostanete ani o ránu víc, než kolik vyplývá z mého jména. Pět set ran stačí, aby se vám dostalo ponaučení, že si Prorok ani svatý korán nepřejí, abyste usmrcovali muže, který se svěřil do vaší ochrany. Jen raněný bude pro dnešek ušetřen. Odpočine si v sídlnu, vězení, dokud se mu rána nezhojí. Dožije-li se uzdravení, podstoupí stejný trest jako ostatní. Soud je ukončen. Rozhodl jsem podle práva ve jménu spravedlnosti. Alláh stojí nad každým, kdo ctí jeho zákony, zlošyny však uvrhne jeho hněv do prachu.“

Mudír povstal a jeho přísedící ho následovali. Udělali před mudírem hlubokou poklonu a opustili místnost. Ctihodným džallábům mudír dovolil doprovodit Homry na dvůr a být svědky jejich potrestání. Selamlík se vyprázdnil.

„Spravedlnosti bylo učiněno zadost,“ promluvil mudír, když zůstal o samotě se Schwarzem. „Soudy ve tvé vlasti jsou také tak rychlé?“

„Ne. Rozsudek by vynesli později, poněvadž by se celý případ podrobně vyšetřoval.“

„K čemu by to bylo? Nakonec by i váš soud dospěl k názoru, že Homrové jsou vinni.“

„Pravděpodobně.“

„Takže jsem rozhodl stejně, jen o něco rychleji. Jaký trest by stihl proviněné ve tvé zemi?“

„Mnoholeté vězení.“

„I v tom jsem praktičtější. Viník dostane pět set ran. Když to náhodou přežije, sebere si své kalhoty a může jít.“

„Na úkladné vrahy je tento trest příliš mírný, vydrží-li výprask.“

Mudírovi zamračenou tvář rozzářil výmluvný úsměv.

„Je-li můj rozsudek krutý nebo mírný, o tom rozhoduje Alláh. To on propůjčil zločincům údy, které buď vydrží nebo nevydrží trest. Nedělej si žádné starosti o Homry. Jejich život je zapsán ve velké knize. Já jim nemůžu jejich život zkrátit ani prodloužit. Dovol mi, abych tě dovedl k poslovi tvého bratra a pak tě doprovodil do pokojů, které jsem ti vykázal.“ Schwarz byl rád, že konečně může opustit selamlík, kde mu drásal uši strašlivý nářek bičovaných Arabů.

Mudír odvedl Schwarze na zadní nádvoří, kde stál dřevěný altán, po jehož zdech se pnuly různé popínavé rostliny.

„V tomto letohrádku budeš bydlet,“ pravil mudír, „a zde je posel tvého bratra. Bude ti sloužit. Můžeš ho použít i jako tlumočníka, neboť ovládá řeč Ňam-Ňamů a vyzná se také v arabštině.“

Vedle dveří letohrádku ležela rákosová rohožka, na níž seděl mladý černoch. Když uviděl mudíra, vyskočil, ale okamžitě se vrhl na pozdrav tváří k zemi. Černochovi bylo kolem šestnácti let a byl téměř nahý. Barva jeho pokožky byla červenohnědá, jako barva půdy v jeho domovině.

Je to zvláštní, ale zbarvení černochů střední Afriky úplně odpovídá barvě půdy, na které žijí. Tato skutečnost byla potvrzena různým pozorováním. Obyvatelé nížin při velikých řekách a jezerech, kde je černozem - kmeny Dinků, Šilluků a Nuérů - mají černou pleť, kdežto Bongové, Ňam-Ňamové a Monbutové, kteří bydlí na písčitých rovinách, kde je země zbarvená železitými sloučeninami, mají pleť zbarvenou rudým nádechem na hnědém podkladě. Stejně pravidlo se uplatňuje i v jižní Africe u Zulu, Botswanců a Mašukulumbů a na západě u Suahelů, Berberů a Hotentotů.

Mudír pokynul černochovi, aby povstal. Když se napřímil, plně vynikla jeho podsaditá, svalnatá postava. Zvláště jeho nohy byly vyvinuté více, než je to u černochů obvyklé. Rysy jeho tváře spíše připomínaly rysy bělochů. Měl sice odulé rty, jeho ústa však byla malá a nos nikoli plošný, nýbrž rovný a u kořene zúžený. Jeho široce rozevřené oči byly posazeny daleko od sebe a dodávaly plně okrouhlé tváři těžce li čitelný výraz bojové odhodlanosti a přímosti, která vzbuzovala důvěru.

Vedle černocha ležely jeho zbraně - prostý luk a toulec, naplněný šipy, nůž se srpovitou čepelí a železný trumbaš, strašlivá vrhací zbraň, podobná australskému bumerangu, ale s tím rozdílem, že trumbaš má zevní hranu posetou zuby a hroty. Předpaží jinocha od pěstí až po lokte, trčely v ochranné manžetě, která se skládala z kovových, řemínkem spojených kruhů, určených k zachytávání a odrážení ran. Podobná chránidla pokrývala jeho holeň až ke kolenům. Tato ochranná zbroj se nazývá dangabor a používají ji hlavně černoši z kmene Bongů.

Jinohovy vlasy byly upraveny ve zcela zvláštní účes. Byly sice vlnité, ale poměrně dlouhé, spletené do tenkých, vedle sebe splývajících copů, které tvořily na hlavě hustou korunku, ze které trčelo několik pestrých per. Kolem čela, těsně u kadeří, měl připevněnou ozdobu, složenou ze špičáků psů a hyen, provlečených šňůrou.

„Jak se jmenuje?“ ptal se doktor.

„Jsem synem krále Ňam-Ňamů,“ odpověděl černoch. „Jmenuji se Nuba, ale bílý muž, který mě sem poslal, mi říká Ibn al Vafá, Syn věrnosti.“

„Krásné jméno, vzbuzuje důvěru. Jak se jmenuje ten bílý muž?“

„Sám sebe nazývá Švaca.“

„Snad Schwarz?“

„Asi tak,“ přikývl jinoch, „ale nedokážu to jméno vyslovit.“

„Jmenuji se také Schwarz a jsem bratrem muže, který tě za mnou poslal.“

„Jsem rád, efendi, že jsem tě našel. Líbíš se mi. Tvé oko září právě tak přívětivě jako jeho a ne tak ukrutně jako znak Arabů, kteří k nám přicházejí chytat rakíky, otroky. Budu ti sloužit stejně věrně jako jemu.“

Úsměv jeho tváře i zvuk hlasu nasvědčoval, že pozdrav mu vyvěrá ze srdce a jeho oduševnělá tvář zářila upřímností.

„Máš mě k němu doprovodit?“ tázal se Schwarz.

„Ano, efendi.“

„Bude to však asi obtížné. Naše cesta povede krajinami, kde žijí nepřátelé Zandů, tedy tvoji nepřátelé.“

Jinoch uchopil učencovu ruku, stiskl ji a zvolal:

„Efendi, jsem rád, že nám neřikáš Ňam-Ňamové, lidožrouti, nýbrž používáš pravé jméno mého národa. Jsem synem krále a nepotřebuji sloužit nikomu. Pro tebe však udělám všechno, co jen budeš chtít. Stal jsem se poslem jen proto, že jsem si oblíbil tvého bratra. Každého jiného by Dinkové a Nuerové buď zajali, nebo prodali do otroctví.“

„Nebál ses stejného osudu?“

„Ne. Já se nedám zajmout. Jsem bojovník, který již několikrát vedl svůj kmen do války.“

Jinoch pronesl tato slova s obdivuhodným klidem, bez příměsí pýchy a sebechvály.

Tento mladý černoch musel být statným hochem, odvážil-li se pustit sám na dalekou cestu divokým krajem, plným nepřátel a nebezpečí a dorazit bez újmy až do Fašody.

„Nebylo by lepší, kdyby tě doprovodilo několik spolehlivých bojovníků?“

„Ne. Jednotlivec má vždy větší šanci projít nepozorovaně nepřátelským územím.“

„Běžel jsi?“

„Ne. Udělal jsem si malou falúku, člun, s plachtou a plul jsem po proudu Bahr el Rolu a Bahr el Džebel. Měl jsem dost vody k pití a když jsem měl hlad, ulovil jsem si rybu. Objevil-li se nepřátelský člun, schoval jsem falúku do rákosí nebo pobřežního křoví.“

„Cestu jsi znal?“

Ano. Už dvakrát jsem byl v Chartúmu, kde jsem se naučil řeči Arabů.“

„Nezastavil ses cestou v nějaké zerbě?“

„Jak bych mohl, efendi? V zeríbách bydlí jen otrokáři. Kolem zeríb jsem proplouval jen v noci a vždy velice rychle.“

„Znáš zeríbu Omm et Tamásih?“

„Znám. Leží na hranici našeho území a náleží ukrutnému Arabovi, nejhoršímu ze všech zlých.“

„Jak se jmenuje?“

„Abúl Mot.“

„Už jsi ho někdy viděl?“

Ano. Má tvář a postavu mrtvoly a smrt kráčí i v jeho slépějích. Jeho zeríba je místem žalu, děsu a smrti, shromáždštěm koster ubíčováných otroků, usmrcených žen a nemluvňat, které se těžko prodávají. Vzduch kolem zeríby páchne hnílobou lidských těl. Draví ptáci a mrchožrouti si tam dávají dostaveníčko.“

„Kde byl můj bratr, když jsi ho opustil?“

„U mého otce?“

„Tedy nedaleko Abúl Mótovy zeríby?“

„Ano, efendi. Naše vesnice leží tři dny cesty od zeríby.“

„Můj bratr je jediný cizinec, který se zdržuje na vašem území?“

„Ne. Je s ním ještě jeden bílý muž.“

„Ach! To jsou tedy ti dva Evropané, o nichž se Abúl Mot zmínil! Kdo je ten cizinec a jak se jmenuje?“

„Je to tádzír et tujúr, obchodník s ptactvem. Má nohy jako čáp a jeho nos je také dlouhý a pohyblivý jako zobák čápa. Říkají mu Abúl laklak, Otec čápa. Jeho původní jméno neumím vyslovit.“

„Musíme rychle za nimi, neboť Abúl Mot je chce zavraždit.“

„Řekl to?“ tázal se mudír.

„Ano. Sám jsem ho slyšel.“

„Abúl Mot nestrpí cizince kolem své zeríby a myslím, že svou pohružku uskuteční, jakmile dorazí do Omm et Tamásih. Tvému bratru hrozí veliké nebezpečí, neboť král Zandú nemá dost sil, aby ho uchránil před úklady otrokáře, zvláště, když nemá skoro žádné zbraně.“

„Ó mudíre, Zandové jsou udatní,“ namítl mladý černocho.

„To nepopírám,“ usmál se mudír, „ale kolik tvých soukmenovců skončilo v jeho rukou? Odvaha nic nezmůže, když není podepřena zbraněmi. Co zmůžou vaše šípy proti puškám zlosynů?“

„Kolik lidí tvoří takovou otrokářskou výpravu?“ zeptal se Schwarz.

„Často i několik set,“ vykládal mudír. „Stává se, že se spojí tři až čtyři zeríby ke společnému lovu, a pak je tolik lupičů pohromadě, že se jim nikdo nemůže postavit na odpor. Zeríba Omm et Tamásih je největší, kterou znám, a Abúl Mot má dost lidí, aby provedl i tu největší zlotřilost.“

„Pak ovšem nesmím mamit čas. Musím předstihnout Abúl Mota a varovat svého bratra.“

„To je velice nepříjemné, rád bych tě u sebe zdržel. Oblíbil jsem si tě, efendi, a kromě toho jsi mi byl vřele doporučen. Nesmím tě nechat bez ochrany při výpravě, kde ti hrozí mnohé nebezpečí. Chci se zmocnit Abúl Mota, a proto připojím k tvé výpravě padesát vojáků, jimž poskytnu vše potřebné. Souhlasíš?“

Schwarz odpověděl kladně, neboť mudírův návrh mu přišel velmi vhod. Černocho vytáhl z toulce několik šípů, chvíli si je prohlížel a z jednoho, který byl dutý, vytáhl dopis a podal jej doktorovi.

Mudír zavedl doktora do altánu a ukázal mu dvě hezky zařízené místnosti.

„Zde bydlí jen hosté, kterých si zvláště vážím,“ pravil. „Mladý Nam-Nam ti bude sloužit. Bude čekat venku před vchodem. Řeknu svému pobočníkovi, aby upozornil všechny lidi, že tvá přání jsou jako má přání. Džallábové, které jsi přivedl, budou také pohoštěni, neboť ti poskytnou ochranu proti lupičům.“

„Co se stane s Homry?“

Mudír se zachmuřil a mávl odmítavě rukou.

„Co se mělo stát, stalo se. Chci zavést přísný pořádek na území, které mi bylo svěřeno. Kdo poruší zákony, ten pocítí mou trestající ruku. Alláh buď milostiv jejich duším! U mne milost nenajdou, jen spravedlnost.“

Po těchto slovech odešel a Schwarz se posadil na měkkou podušku, aby si přečetl bratrův dopis. Tento psal, že ze Zanzibaru šťastně pronikl až k Viktoriinu a posléze k Albertovu jezeru. Odtud se vypravil k pramenům Bahr al Cahazál, Gazelí řeky a teď se prý zdržuje u Makraků, kde čeká na bratrův příchod.

V Zanzibaru se setkal s německým přírodovědcem, znamenitým ornitologem, který ho požádal, aby se k němu mohl připojit. Tento muž pocházel z Bavorska a byl prý přes všechny povahové nedostatky výborným a odvážným společníkem. Oba dosáhli pozoruhodných vědeckých výsledků a nyní odpočívají, aby uspořádali své sbírky a počkali na Schwarze,

Sotva doktor dočetl dopis, vstoupil k němu Štěpán.

„Odpusťte, že ruším,“ omlouval se rychle, „ale musím vám přednést naši prosbu.“

„Copak si přejete, příteli?“

„Mudír s námi hovořil a pravil, že nás pohostí ve svém domě. To bych nikdy nečekal od Otce pěti set. Také nám řekl, že prý odcestujete s jeho vojáký. Poslyšte, pane, já a Alí, Otec smíchu, nechceme zůstat s džalláby a chceme s vámi do země Nam-Namů, kde bychom mohli udělat dobré obchody. Nakoupíme ve Fašodě zboží a tam je prodáme s velkým ziskem. Chci vás poprosit, abyste nás vzal s sebou.“

„Proč ne? Váš návrh se mi líbí. Vy i Otec smíchu jste užiteční lidé a takových bych chtěl mít ve výpravě co nejvíc.“

„Souhlasíte tedy?“

„Milerád.“

„Výborně! Moc jste mě potěšil, pane. Vyznám se v některých černošských nářečích a jistě využijete mé znalosti.

Budeme dělat přírodovědecké výzkumy a proslavíme naše jména. Běžím za Alím, abych mu řekl tu radostnou novinu,“

řekl Štěpán a opustil altán.

6. KAPITOLA ČERNÉ ÚMYSLY

Na pravém břehu řeky Bahr el Ghazál, kde její proud začíná omývat území kmene Bongů, stojí několik palem druhu Dalep, jejichž tmavozelené listy se mírně houpají v teplém vánku. Na levé straně řeky se rozkládá les akácií, který sahá až k břehu. Ušchlá tráva, zavěšená v chuchvalcích na větvích a na haluzích, ukazuje, jak vysoko stoupá hladina za období dešťů.

Na řece je několik plochých, rozlehlých ostrovů, které vznikly z nánosů písku. Na jejich bahnitě půdě bují tropická zeleň, ze které zvlášť vyniká omm safá, divoká cukrová třtina. Proud řeky mezi ostrovy a břehem je následkem zúžení říčního koryta prudký.

Ve vysoké třtině, takřka úplně zakrytý pozorovateli na břehu, kotvil malý nokver, malá plachetnice, jakých se hodně užívá na horním Nilu. Hlavní stěžen uprostřed lodi a pomocný na přídi byly sklopené. Kdo nevěděl o přítomnosti nokveru, projel by vedle něho bez povšimnutí.

Bylo zřejmé, že takto ukrytá a odstrojená loď se nepoužívá k běžným účelům a přece bylo na palubě několik osob zaměstnaných různými pracemi.

Pět nebo šest otrokyň klečelo v řadě vedle sebe uprostřed paluby a mlelo durru, proso, na rahanu. Rahan je okrouhlý vydlaný kámen, který je podobný mlýnským kamenům, jaké se nacházejí v kolových stavbách starověku. Zavlhlá durra se nasypává do vydlaného dolíku a rozdrtí se namáhavě na mouku pomocí menšího kamene, který se nazývá ibn ér rahá, syn rahanu. Toto primitivní mletí, při němž stékaly proudy potu po tvářích otrokyň, je velice namáhavé a zdoluhavé. Když člověk dře od rána do večera, stěží námele víc, než kolik stačí pro patnáct mužů na jeden den. Je to vskutku otrocká dřina.

Husté těsto, které vznikne tímto vlhkým mletím, je základem súdánského jídelníčku. Pečené na železných nebo kamenných deskách poskytuje kisru, hnědé pečivo, které je chlebem Súdanců. Když se uvaří ve vodě, vzniká lukma - jakýsi druh pudinku, který by žádného Evropana neuvedl v nadšení. Kisra je potravina, která doprovází každého Súdánce na cestách a uvaří-li se ve vodě, poskytuje kromě jídla i merissu, nakyslý osvěžující nápoj nevalné chuti, který je v Súdánu oblíbený.

Na zádi plachetnice se dva černoši zaměstnávali splétáním provazů z palmového lýka, při čemž potichu rozmlouvali.

Pohledy, které občas upírali na otrokyně, dokazovaly, že si nepřejí, aby byli slyšeni.

Oba měli na obličeji guluf, tři naběhlé jizvy, na znamení, že byli kdysi uloupeni a zotročeni. Po ukončení lovu na otroky obdrží každý mladý chycený černoch na obě tváře tři řezy nožem, jako věčné a nesmazatelné znamení své poroby. Tyto čerstvé rány se zasypávají pepřem, solí a popelem, aby se hojily jen pomalu, takže jizvy po čase vystoupí, a již nikdy nezmizí.

Černoši měli pouze zástěrku kolem beder. Jejich vlasy, sčesané pomocí nějaké husté klovatiny do válcovitého tvaru, vypadaly jako cylindr bez střechy. Mluvili belandským nářečím.

„Lobo je smutný, velmi smutný,“ šeptal první černoch. „A Lobo nesmí dát nikomu najevo, že je smutný.“

„Tolo je také smutný, smutnější než Lobo,“ odpovídal mu druhý tiše. „Když byli Lobo a Tolo uloupeni, zabil Abúl Mot celou svou rodinu, ale matka a otec Tola uprchli a žijí. Ubohý Tolo k nim nemůže, a proto je dvojnásobně smutný.“

„Proč by byl Lobo jen na půl smutný? Protože byla jeho rodina vyvražděna? Je smutnější než ty, neboť nemá nikoho.“

A víš,“ pokračoval Lobo tak tiše, že mu Tolo sotva rozuměl, „co musí učinit dobrý Belanda, když mu bílý muž usmrtí jeho příbuzné?“

Tolo se opatrně podíval na otrokyně, zda je náhodou neslyší a tiše zasípěl:

„Pomstít se. Abúl Mot musí umřít.“

„Ano, musí, ale Belanda o tom nesmí mluvit.“

„Svému příteli to může říct. Ty mne přece nezradíš, nýbrž pomůžeš nožem i šípem, jehož hrot se napustí jedem.“

„Ale pak nás ubíjejí k smrti.“

„Ne. Uprchneme.“

„To bude těžké. Bílí muži na nás poštvou psy, kteří nás jistě vyčenichají.“

„Pak se raději Tolo zabije sám. Bičovat se nedá a žít se mu nechce, nemůže-li být u matky a otce. Bílý muž zapomíná, že i černý muž má srdce. Má je dokonce lepší než Arab, neboť miluje své rodiče a chce být u nich, nebo zemřít. Když tady zůstaneme, kdo ví, jak dlouho budeme žít. Jsme majetkem Araba, který nás může beztrápně usmrtit, kdy se mu zachce. A zúčastní-li se ghazvy, honu na otroky, musíme s ním a bojovat proti našim bratrům. Tolo nechce zotročovat své bratry.“

„Myslíš, že se zase chystá ghazva?“

„Ano. Proč by jinak ženy mlely tolik duny? Nevidíš, že se peče spousta kisry? Zásoby kisry dělají Arabové jen tehdy, když chystají ghazvu.“

Lobo sprásknul ruce na znamení úžasu, zadíval se na svého druha a šeptal:

„Jsi chytrý, Tolo. Lobo na to nepomyslel. Předpokládal, že se ghazva uskuteční až po návratu Abúl Mota ze země Homrů.“

„Abd el Mot, Služebník smrti, může také vytáhnout na ghazvu. Vždyť zastupuje Otce smrti. Když tu není první, poručí druhý. Proč by jinak otrokáři už dva dny čistili své zbraně a brousili nože?“

„Nevíš, kam se chtějí vypravit?“

„Jak by to mohl Tolo vědět? Ani bílí vojáci, kteří jsou v zeribě, nevědí nic. Jedině Abd el Mot...“

Nedomluvil. Shýbl se rychle ke své práci a kroutil lýkovými provázky tak rychle, jakoby při svém úmorném zaměstnání neměl čas ani vydechnout. Lobo se řídil jeho příkladem. Oba totiž spatřili, že jakýsi Arab přirazil člun k nokveru a vystoupil na palubu.

Byl to muž vysoké a statné postavy. Tvář přichoziho, vroubená hustým, tmavým vousem, byla osmahlá sluncem a podobala se vylouhované kůži. Jeho rysy byly tvrdé, oči mu plály zasmušile a nevlídně. Měl na sobě přiléhavý burnus, přepásaný širokou šálou, za nímž trčely dvě pistole a nůž. Jeho bosé nohy byly obuté do zelených pantoflí a hlavu mu zahaloval zelený turban na znamení, že jeho majitel odvozuje svůj původ od Proroka. V ruce držel bič z hroší kůže.

„Abd el Mot,“ šeptal Lobo svému druhovi.

„Mlč!“ odpovídal mu Tolo úzkostlivě.

Tento Arab byl tedy zástupcem Abúl Mota. Přijal jméno Služebník smrti, protože velitel zeriby byl Otcem smrti.

Procházel se po palubě a na chvíli se zastavil u otrokyň, které po jeho příchodu pracovaly s dvojnásobnou pílí. Abd el Mot však nebyl spokojený a rozkřikl se:

„Nechť vás Alláh zdrtí. Chcete ho okrádat o čas, kůže líné? Kdy chcete péct chléb? Zítřa vyrážíme a vy nemáte umletou ani mouku.“

Rozpřáhnul se a mlátil bičem ženy hlava nehlava. Ty skuhraly bolestí, aniž se však opovážily přerušit práci.

Poté se obrátil k otrokům. Chvilí na ně mlčky pohlížel, chopil se jednoho provazu, zkoušel ho v ruce, odhodil jej a zasadil jim několik ran bičem, takže jejich kůže byla v okamžiku zalita krví. Černoši zaťali zuby, nevydali ani hlásek a pokračovali v práci.

„Asi to moc nebolelo,“ zachechtal se Abd el Mot, „příště však budete skuhrat bolestí. Na zem, mluv-li s vámi váš pán!“

Tento rozkaz byl doprovázen dalšími ranami bičem. Černoši klesli na palubu. Arab se na ně díval bezcitně, kopal do obou a tázal se:

„Oba jste Belandové. Znáte dobře vaši zemi?“

„Ano, pane,“ odpověděl Tolo se sklopenou hlavou.

„Znáte osadu Ombulu?“

„Tolo tam byl několikrát.“

„Cos tam dělal?“

„Bydlí tam sestra mé matky se svým mužem a dětmi.“

„Máš tedy v Ombule příbuzné? Bydlí tam hodně rodin?“

„Velmi mnoho, pane, více než v jiných osadách,“ odpověděl černoš, který uměl počítat jen do dvaceti.

„Je to místo dobře opevněné?“

„Má dvojité trněné plot.“

„Jaké je okolí? Rovina? Les?“

„Jsou tam křoviska, ale jinak je to rovina.“

„Mají hodně dobytka?“

„Ne, pane. Jsou velmi chudí.“

Dobytek je hned po otrocích nejmilejší kořistí otrokářů. Tato zvířata mají pro černocho takovou cenu, že při přepadení vesnice se především snaží zachránit dobytek a raději obětují ženu a děti.

Belanda odpověděl záporně, aby odvrátil Abd el Mótovu pozornost od Ombuly, ale Služebník smrti ho prohlédl.

Přetáhl ho bičem několikrát přes záda a zahřměl vztekle:

„Pse! Nelži, nebo tě ubičuji k smrti! Mluv pravdu, jinak ti odtluču maso od kosti! Ještě jednou se tě ptám: mají hodně dobytka?“

„Mnoho,“ přiznal se Tolo.

„Jaké mají zbraně?“

„Luky, kopí a nože.“

„Kolik mají pušek?“

„Ani jednu, pane.“

Abd el Mot ještě chvíli vyzvídal a pak zahrozil:

„Jestli se tam objeví jediná puška, vybičuji ti tu černou duši z toho špinavého těla. Znáš cestu do Ombuly?“

„Ano.“

„A Lobo?“

„Ten také.“

„Když vyrážíme zítřa brzy ráno, kdy tam dorazíme?“

„Třetího dne navečer, pane.“

„Dobrá. Rozhodl jsem se přepadnout Ombulu a přivést pro Abúl Mota nové otroky a dobytek. Chci, aby při svém návratu viděl, že jsem nezahálel. Oba půjdete jako vůdcové v čele ghazvy a radím vám abyste se nesnažili podvádět.

Budu-li s vámi spokojený, prodám vás dobrému pánovi, který vás nebude tlouct, ani když budete lenošit. Když mě oklamete, zahrabu vás do termitiště, aby vás termiti sežrali za živa. Zapamatujte si to! Ptám se vás: zachováte mi věrnost a oddanost?“

„Ano, pane,“ odpověděli oba pokorně.

„Teď slibujete věrnost, ale já nevěřím žádnému černošovi. Až do našeho odchodu neopustíte loď! Za chvíli sem pošlu strážce, jemuž vydám rozkaz, aby vás ihned zastřelil, jakmile se přiblížíte k okraji paluby. Za pochodu dostanete na nohy závaží, aby vás přešla chuť k útěku. Nyní pilně pracujte a držte huby, jinak vám je dám zašít a pojdete hladý.

Víte sami, že nehrozím do větru. Už několikrát jsem to udělal.“

Šlehnul ještě několikrát bičem a pak sestoupil do člunu. Viděli, že zmizel ve vysokém rákosí, ale stále se báli, že je odtud pozoruje. Proto pracovali mlčky dál, dokud ho nespátřili vystoupit na břeh a kráčet úzkou strmou stezkou k lesu.

Až teď se odvážil Tolo zašeptat:

„Tolo mluvil pravdu. Ghazva začne již zítra.“

Lobo sáhl rukama na poraněná záda, z nichž stále prýštila krev, zaskřípěl zuby a vztekale syčel:

„Míří k našim příbuzným, do Ombuly. Alláhu! Naši přátelé se stanou ratóky, otroky.“

„A my tam otrokáře přivedeme. Uděláme to?“

Lobo váhal s odpovědí.

„Proč nic neříkáš? tázal se Tolo. „Povedeme Arabý, aby vraždili a otročili naše bratry?“

„Ne,“ odpověděl Lobo tiše. Konečně se rozhodl a šeptal: „Utečeme.“

„Utečeme,“ potvrdil Tolo.

„Ale když utečeme, nebudeme moci zabít Abúl Mota. Ještě se nevrátil ze země Homrů.“

„Zabijeme místo něho Abd el Mota. Vezmeme-li mu dneska život, zítra se ghazva neuskuteční a tím zachráníme Ombulu.“

„Ale jak ho zabijeme? Ve dne je to nemyslitelné a v noci spí obklopen několika strážci. Nebude lépe nevystavovat se nebezpečí, že nás stráže chytí?“

Tolo uznal, že má Lobo pravdu a přemýšlel. Tu uslyšel od lesa hrozný lomoz. Arabi zpívali, výskali a řvali. A do tohoto hluku se mísily nevyličitelné zvuky súdánských hudebních nástrojů.

Tola něco napadlo. Pokýval hlavou a zeptal se svého druha:

„Slyšíš ten jásot? Abd el Mot oznámil mužstvu, že zítra začíná ghazva. Ted' rozvinou prapor a budou se dotazovat čaroděje.“

„Ten jim předpoví dobrý výsledek a oni ho poslechnou, protože je to nábožný fakír. Měli bychom ho také poslechnout, i když nevyzýváme Alláha jako naši katané.“

„Ne, Tolo nebude poslouchat fakíra, nýbrž někoho jiného.“

„Koho?“

„Velikého šejka, jenž bydlí nad hvězdami a nikdy nezemře. Toho, který vidí vše a každý den odměňuje nebo trestá.“

„Vyprávěl jsi již o něm Lobovi, ale Lobo tohoto šejka nevidí.“

„Je všude, jako vzduch, který také není vidět.“

„Snad tě ten cizinec oklamal, který ti o něm vyprávěl.“

„Neoklamal. Tento cizí běloch byl khásis, misionář, dobrý člověk, jenž neuměl lhát. Vyprávěl o velkém všemohoucím šejkovi, který stvořil nebe a lidi. Poručil jim, aby byli dobří a zbožní, ale oni ho neposlechli. Proto jim poslal z nebe svého syna, který jim přinesl milost a byl za to usmrcen. Učil, aby se lidé vzájemně milovali a dobré dobrým spláceli. Toto učení rozšiřoval khásis mezi námi. Naučili jsme se ho milovat a věřili jsme mu. Pak ale přišli synové Arabů a zabili ho. Tolo si však zapamatoval jeho slova a bude se řídit podle nich. Tato láska mu poroučí, aby vyhledal své rodiče a zachránil Ombulu. To udělá, i kdyby ho to stálo život. Syn nebeského šejka také umřel bez reptání. Kdo na zemi koná dobro a dodržuje zákony velkého šejka, neumírá vůbec, nýbrž vystoupí na nebesa k synu šejkovu, aby žil po jeho boku a nikdy neumřel.“

Černoch hovořil nadšeně, pevně přesvědčený o pravdivosti božské nauky o lásce. Jeho společník však vrtěl hlavou.

„Lobo tomu nerozumí, ale protože jsi mu ještě nikdy nelhal, věří ti a učiní jen to, co učiníš ty. Kdybych khásise slyšel a viděl, byl bych jistě tak přesvědčený jako ty. Utečme tedy a zachraňme Ombulu!“

„Ano, ale Abd el Mot zemře za trest za své činy a aby nemohl zítra zahájit ghazvu.“

„Vždyť jsi říkal, že je vůlí velkého šejka prokazovat lidem dobro. A ty ho chceš připravit o život?“

„Není to nic zlého,“ odsekl Tolo tak přesvědčivě, že bylo až příliš patrné, že dosud není ve věcech víry úplně jistý.

„Lobo ti věří. Ale i kdyby se ti povedlo ho zabít, jak utečeme? Člunu se nezmocníme, musíme tedy pěšky. Psi nás brzy dohoní.“

„Nesmíš tolik váhat,“ šeptal Tolo, „veliký šejk na nebesích nám pomůže. Smrt Abd el Mota zpozorují až ráno a náš útěk také. Budeme zatím daleko, takže nás psi těžko dohoní. Vezmeme si tolik kisry, kolik budeme potřebovat, abychom neumřeli hladem.“

„Velký šejk přece zakazuje krádež.“

„Nevezmeme si tedy nic. Cestou najdeme všude ovoce, kořinky a vodu, abychom utišili hlad a žízeň.“

Lobo však ještě stále váhal. Tupě pohlížel před sebe a pak pronesl:

„Jak se dostaneme z lodě, když sem pošle Abd el Mot strážce?“

„Počkáme, až usne.“

„Tak ho zabijeme.“

„To však není dobrý čin, ale zlý.“

„Strážný je však také zlý. Když zemře, stane se to po právu, vždyť náleží k lupičům, kteří vypálili naše vesnice, odvěkli nás do otroctví, pobili ženy, děti a starce, odvěkli dobytek.“

„Vyprávěl jsi mi, že je vůlí velkého šejka na nebesích i nepřátelům konat dobro. Ty však chceš konat zlo.“

„Sami si to zavinili,“ pravil Tolo a pomohl si proti důvodům křesťanské nauky vzdorným vrtěním hlavy. „Nyní však mlč a pracuj! Strážný se blíží.“

Opět se objevil člun, který se blížil k lodi. Seděl v něm běloch, který vystoupil na palubu. Byl vzteklý, že musí hlídat černochy a že se nemůže zúčastnit slavnosti, která předchází každou lupičskou výpravu za otroky. Sotva se přiblížil k černochům, udělal jim několik příšerných vyhrůžek, posadil se v jejich blízkosti a potěžkával si v rukou bič z hroší kůže.

Otroci dále pracovali. Spolu mluvit nesměli, ale o to usilovněji přemýšleli o svém útěku. Tolo byl pevně odhodlán usmrtit strážce i Abd el Mota, neboť nauka, kterou mu vštěpoval misionář, se nedostala do rozporu s jeho pohanskými názory.

Lobo nebyl zdaleka tak důvtipný. Jako všichni, kterým to myslí pomaleji, těžko si osvojoval nový názor, který byl v rozporu s jeho dřívějším. Ale chopil-li se nějaké myšlenky, držel se jí pevně a uvažoval o ní pilně, dokud na to rozumem stačil. Nemohl pochopit, proč je nutné zavraždit dva lidi a přitom dbát na vůli „velikého šejka na nebesích.“

Na levém břehu řeky se rozkládal les. Byl značně rozlehlý. Spíše do dálky než do šířky. Od pobřeží k němu vedlo několik cestíček, které v něm mizely. Kdo by se pustil těmi stezkami, prošel by lesem za pět minut a před ním by se otevřela volná rovina.

Na jihu se každá cesta podél řeky nazývá darb tahtání, dolní cesta. Cesta kolmá k toku řeky se nazývá mišrá. Vede obyčejně z vysokého břehu dolů k řece. Vzhledem k pravidelným zátopám musí být lidské příbytky položeny vysoko, takže skoro u každého mišrá je lidské obydlí a někdy i zeríba. Zeríba Omm et Tamásih také ležela na břehu v blízkosti mišry.

Poutník, který by vystoupil po stezce na břeh, přešel les a stanul na volném prostranství, viděl by před sebou vysokou ohradu z trnitých keřů a rostlin. V ohradě stály jednotlivé tokuly a sruby. Plot byl dostatečně silný a mohl úspěšně odolávat útokům lidí a zvířet. Každá zeríba je ohrazená trnitým plotem, který sice neodolá palbě evropských zbraní, ale poskytuje dostatečnou ochranu proti šípům a kopím. Vchody a východy nejsou opatřeny dvířky nebo vraty, nýbrž trnitými křovisky, u nichž jsou v noci roztavené strážce, které mají zvýšené strážní budky na kůlech.

Zeríba Omm et Tamásih byla rozlehlá. Skládala se asi z dvěstě tokulů, jejichž spodek byl uhnětený z hlíny, stěny ze dřeva a střechy z rákosí. Všechny tokuly byly okrouhlé a každý z nich byl jednotlivě obklopen trnitou ohradou. Ani tokuly neměly žádné dveře.

Mezi obyvateli zeríby nedocházelo ke krádežím.

Pěšícky mezi jednotlivými tokuly byly udržovány jakž takž v čistotě. Tím hůř to však vypadalo za vnější ohradou. Tam byly celé kopce různého smetí. Odpadky a nečistoty se zde válely bez ladu a skladu, včetně hnijících mrtvol zemřelých nebo ubíčováných černochů. Zápach, který se odtud rozšiřoval, byl pro nos civilizovaného člověka nesnesitelný. Zde také „sněmovala“ hejna různých opeřených dravců a mrchožroutů, která obstarávala „pohřby“ mrtvol, jejichž maso roznášeli po celém okolí.

Nedaleko zeríby se nacházela murra, ohrazená ohrada, kam se na noc zaháněl dobytek, který se ve dne volně pásal. Hnůj těchto zvířat se pečlivě sbírá, suší na slunci a večer se snáší do murry, kde se zapaluje. Hustý štiplavý kouř poskytuje zvířatům, ale i lidem, ochranu před útoky baudů, bodavého súdánského hmyzu. Zdejší černoši se až po krk zahrabávají do hustého popela z hnoje, čímž, když se pomine ofěsný zápach, se pokrývá jejich kůže odporným šedým potahem, urážejícím Evropana. Podle domorodců je tato „koupele“ nejen zdravá, ale napomáhá i k udržení krásy.

Uprostřed zeríby stály dva tokuly, které byly větší a výstavnější než ostatní. Zde bydleli vůdcové - Abul Mot a Abd el Mot. Poněvadž se dalo předpokládat, že v tokulech bydlí více než jedna osoba, bylo pravděpodobné, že v zeríbě žije přes pět set obyvatel. Kolem zeríby se pásli koně a velbloudi, ale ty, jakmile začalo období dešťů, odváděli daleko na sever, jinak by zdejšímu podnebí podlehli.

Skuteční majitelé zeríby se málokdy zdržují ve svých osadách. Tito lidé většinou bydlí ve výstavních domech v Chartúmu nebo jiných osadách Súdánu. Netouží po tom, aby se osobně zúčastnili loupežných výprav za otroky. Na podobné podniky vysílají své zástupce - vatóly.

Těmto vatólům, kteří mají rozsáhlé pravomoce, podléhají rubbáni, kapitáni, a baháři, lodníci. Služby těchto lidí jsou nezbytné, protože ghazvy jsou zpravidla podnikány po období dešťů, a to po rozvodněných řekách. Na dobu výpravy najímají sajjády, lovce a askárijé, vojáky. První z nich jsou povinni zásobovat výpravu čerstvým masem. Jsou to většinou zkušené, obratné a čestné lidi. Askárijové jsou zpravidla rekrutováni z potulné bílé i barevné čeládky, z nesvědomitých lidí, jenž nedbají božských ani lidských zákonů, z různých banditů a zrádníků, kteří se neradi zdržují v dosahu lidské spravedlnosti.

Vatólové jsou zpravidla slušně odměňováni a kromě toho dostávají i podíl z kořisti. Ostatní mužstvo dostává mzdu až deset tereziánských tolarů měsíčně. Veškeré své potřeby, kromě stravy, si musí tito muži pořídit ze své mzdy. Když je lov mimořádně úspěšný, stává se, že mzda je vyplácena v živých otrocích. Černoch se stává výhradním majetkem vojáka, který si s ním může nakládat podle své vůle.

Dvacet až pětadvacet vojáků podléhá desátníkovi, bulukovi, setnina čaušovi. Účetní práce a starost o pokladnu se svěřují buluk eminimu. Tento muž se musí vyznat v psaní, čtení a počítání. Vybírá se obyčejně z nižších duchovních, fatóru a zároveň zastává i úřad čaroděje, určuje šťastné a nešťastné dny, léčí nemoci těla i duše různými amulety, které sám zhotovuje a prodává. Nepřátelství takového člověka může být pro každého nebezpečné.

Chystá-li se ghazva, vyzve se šejk kraje, kde se zeríba nachází, aby poskytl své lidi jako nosiče a vyzvědače. Po skončení ghazvy, je-li úspěšná, dostane odměnu v podobě dobytka, což mu je milejší, než výplata v otrocích. Den zahájení výpravy určuje fakír.

Jakmile oznámí velitel zeríby zahájení ghazvy, vztyčí se baraka, posvátná korouhev. Je to žerd' s vlajícím čtverhranem rudého plátna, na němž je vyšito vyznání víry a někdy i první súra koránu.

Zavlaje-li tato korouhev, všichni vědí, že je o výpravě rozhodnuto a účastníci se oddávají nezřízenému veselí.

Abd el Mot, když se u fakíra ubezpečil, že zítřejší den je šťastný, dal v zeríbě vztyčit korouhev. Jásot těch, kteří toto vítané znamení spatřili jako první, svolal i ostatní obyvatelstvo lupičského hnízda. Objeví se různé hudební nástroje, vyluzující strašlivé tóny. Lid se shromáždil, na prostranství se objevily mechy opojné merissy, pak se dostavil fakír, promlouval ohnivé řeči a nabízel amulety, které měly chránit účastníky ghazvy před zraněním a smrtí. Začalo nehorázné sou doprovázené hroznou hudební kulísou.

Rozezvučel se rabáb, primitivní loutna o třech strunách, bučely bulenky z vydílaných větví, vřeštěly nogary, válečné kotle potažené kůží, a darabukky, malé ruční bubínky. Ozvaly se i houkavé flétny i dřevěné rohy, jejichž strašlivý vřesk se podobá řevu několika volů, kamenné chřestivé kastaněty, trouby, vyrobené z antilopích rohů, které vydávají zvuky podobné vytí mrznoucího psa, pak spousta větších i menších píšťal, napodobujících hlasy ptactva. Někteří podnikavci tloukli do starých vydílaných tykví, v nichž bylo plno oblázků.

Kdo neměl nástroje, řval, skuhral a vřískal, jak jen uměl. Kdekdo se snažil vydávat co nejrozmanitější zvuky. Jeden tloukl holí do suchého rákosí, druhý štípal psa do ocasu, takže zvíře ukrutně vylo a štěkalo, třetí točil šňůrou, na níž byl upevněn kus plechu, aby napodobil zvuk vichřice. Zkrátka - nastal hrozný „koncert“, který byl přerušený jen na chvíli, když fakír vybídl všechny shromážděné hrdiny, aby zazpívali bojovou píseň otrokářů. Chlapi se seřadili proti sobě do dvou řad a spustili: „U marra bassalí! U marra allá džebel, u marra antahí ghába. U marra bassallí! U marra ketír hámí. U marra fi ghába jidžrí damí, u marra katar barúd, jantalík ér ratók mál lá'l vádí.“ Což znamená asi toto:

„Pítí je mou radostí. A pak ven do hor, ven do lesů, kde přebývá lev. Pítí je mou radostí! Přijde-li na mne rozpustilost, pak teče krev v divé poušti, vystřílí se prach a já si přivedu domů otroky.“

Jaké hlasy však zpívaly tuto píseň! Jeden řval jako lev, jiný jako žába. Třetí ječel ve vysokých fistulích a čtvrtý vpadl do zpěvu nuceným basem. Vlastní melodie písně se vůbec nedala rozeznat. Každý zpíval jak chtěl, hluboko či vysoko a co bylo v možnostech jeho hlasivek. Jediný soulad byl ve slovech této písně, protože ji fakír předzpíval. Dělal při tom tak podivné pohyby, že by ho za ně v civilizovaném světě zavřeli do blázince.

Když zpěv dozněl, začalo se znovu pít. Vše doprovázela hudba. Poté následoval tanec, podobný křepčení dervišů. A takto to pokračovalo dlouho do noci, až se zásoba merissy úplně vyčerpala.

Slavnostní hluk se rozléhal do okolí, pronikal lesem až na pobřeží a byl slyšet i na nokveru. Oba černoši seděli na palubě a před nimi jejich hlídač s bičem v ruce. Otrokyň již nebyly na lodi. Odvedly je večer do zeríby, aby obsluhovaly otrokáře.

Hlídač se občas zvedl, procházel se po palubě bručel si mrzutě do vousů, že se nemůže zúčastnit slavnosti.

Krátce po půlnoci se znovu dostavil na palubu Abd el Mot, aby se přesvědčil, koná-li stráž svou povinnost. Po jeho odchodu se utišil i hluk v zeríbě. Opilí otrokáři se odebrali na lože, kde brzy usnuli.

Strážce se znovu vydal na pochůzku po palubě. Černoši toho využili a tiše rozmlouvali.

„Tento běloch je nahněvaný,“ šeptal Lobo. „Má sice bič, ale dosud nás neudeřil. Lobo by ho nerad zavraždil.“

„Musíme. Jinak bychom nemohli prchnout.“ řekl Tolo. „Co kdybychom ho jen trochu přiškrtili a svázali? Zápeme mu ústa, aby nemohl křičet.“

„Tolo s tebou souhlasí, ale stačí jediný výkřik a jsme ztraceni.“

„Lobo má silné pěsti. Uchopí Araba tak, že nebude moci vykřiknout.“

„Zatím, co ho podržíš, Tolo ho spoutá. Ano, takto to uděláme. Provazů je na nokveru dost.“

„Kdy začneme?“

„Za chvíli, až všichni běloši usnou.“

„Nemáme však žádný člun. Odvezli jej večer na břeh.“

„Doplaveme ke břehu.“

„Zapomněl jsi, kolik je v řece krokodýlů? Co si myslíš, proč se zeríba nazývá Omm et Tamásih, Matka krokodýlů?“

„Tolo se raději nechá sežrat krokodýly, než aby vedl ghazvu proti Ombule.“

„Ještě věříš na velikého šejka?“

„Lobo o něm přemýšlel celý večer. Nebyl-li khásis lhář, pak je asi pravda, co mi říkal, neboť byl moudřejší než jsme my. Pro černého muže je dobré, když sedí takový veliký šejk na nebesích. Lobo v něj věří a bude ho prosit, aby požehnal našemu úteku.“

Černoch sepnul ruce a pohlížel k nebi. Jeho rty se pohybovaly, ale jeho prosbu slyšel jen Bůh.

Hlídač se opět posadil. Trvalo dlouho, než znovu vstal. Když poodešel, zašeptal Lobo:

„Počkáme ještě?“

„Ne. Tolo již drží v ruce provaz. Jakmile se k nám Arab přiblíží, vyskočíme a ty ho popadneš zezadu.“

Také se tak stalo. Hlídač došel až k otrokům a obrátil se. Černoši vyskočili, Lobo popadl muže oběma rukama za hrdlo a mocně mu je stiskl. Arab se nezmohl na obranu. Stál úplně nehybně a odevzdaně. Nepohnul se, když mu Tolo svazoval ruce a nohy a nebránil se, ani když mu Lobo strhl z hlavy fez, roztrhl jej a nacpal mu kus do úst. Odvedli ho do podpalubí, kde mu odebrali nůž a bič.

Černoši se tiše, aby ani šramotem nepřivábili krokodýly, spustili do vody a plavali ke břehu. Nebylo to vůbec lehké, neboť se museli prodírat rákosím. Konečně stanuli na pevné půdě.

„Milosrdný šejk na nebesích nás ochránil před krokodýly a pomůže nám i dále,“ šeptal Tolo a ždímal vodu ze své zástěry.

„Nebylo by lépe, kdybychom nechali Abd el Mota naživu a spěchali pryč?“ tázal se Lobo.

„Ne! Musí zemřít.“

„Mluvil jsi tak hezky o velikém šejkovi a jeho synovi... Lobovi se nezdá, že by bylo dobré usmrtit Abd el Mota.“

„Ponecháme-li ho naživu, dohoní nás. Usmrtíme-li ho, zmocní se všech Arabů takový strach, že nás nebudou pronásledovat.“

„Lobo udělá vše, co chceš. Jak se však dostaneme do zeríby? Strážce způsobí poplach.“

„Máš přece nůž. Vyřízneš si do ohrady díru.“

„Zvěští nás psi a vrhnou se na nás.“

„Ne. Vždyť nás znají. Pojďme.“

Kráčeli k lesu, překročili jej a dostali se na volné prostranství, kde se rozkládala zeríba. Tady si už museli počínat velice

opatrně, neboť nebe bylo jasně ozářené hvězdami. Černoši se položili na zem a plížili se k místu ohrady, odkud bylo nejbližší k Abd el Mótovu tokulu. Lobo vyřezal v trnitém plotu otvor, kterým se mohli oba protáhnout. Konečně byli v zeribě. Chvilí se rozhlíželi, ale nikde nepozorovali nic podezřelého. Bylo slyšet jen funění skotu v ohradě a z dálky se ozývalo žalostné vyti hladové hyeny. Zeriba byla ponořena do hlubokého ticha.

„Podej mi nůž!“ pravil Tolo.

„Proč?“

„Chci zabít Abd el Mota.“

„Ne. Lobo ho zabije, protože je silnější.“

„Říkal jsi přece, že nechceš zabít člověka?“

„Rozhodl ses, že Arab musí zemřít. Je tedy lhostejné, kdo ho skolí. Bude-li se proto šejk na nebesích hněvat, odpustí Lobovi, který v něho věří jen od večera, spíše, než tobě. Zůstaň zde a vyčkej, až se vrátím.“

„Chceš jít sám?“

„Ano.“

„Tolo ti to nedovolí. Doprovodí tě až k tokulu a bude ti krýt záda.“

„Pojďme tedy.“

Oba dobře znali cestu. Plížili se obratně mezi tokuly, jejichž obyvatelé tvrdě spali, zmožení merissou.

Nikým nepozorováni se oba doplížili k tokulu Abd el Mota, kolem něhož leželo osm až deset spících askárijů černé pleti. Všichni hluboce spali.

„Počkej tady,“ šeptal Lobo. „Nebude těžké se proplížit mezi těmito spáči. Arab je v chatrči asi sám a bude také opilý. Jediná rána a je po všem.“

Tato řeč byla trochu hlasitější, neboť černoch byl patrně rozechvělý. S nožem v sevřené pěstí proklouzl jako had kolem spících vojáků a stanul u vchodu do stanu. Začal pomalu odhrnovat rákosovou rohožku, která sloužila místo dveří.

„Zevnitř chýše se ozvalo zlověstné vrčení. Černoch spustil rohožku, ale neočekávaný nepřítel se dal do zuřivého štěkotu a trhal vztekle rohožkou. Byl to jeden z rasy mohutných šilluckých psů, které otrokáři kupují, aby je vycvičili proti černochům. Pes se konečně vyřítíl ven a ihned zaútočil na Loba. Ten se obratně vyhnul prvnímu útoku, uchopil psa levicí za chřtán, zvedl ho do vzduchu a několikrát mu vrazil nůž mezi žebra.“

Najednou se celá zeriba naplnila mohutným psím štěkotem. Lidé se probouzeli. Vojáci ležící kolem tokulů ihned stáli na nohách a vrhli se na Loba. Ten se však bránil statně, ale nebýt Tola, podlehl by přesile. Lobo se oháněl nožem a Tolo praskal kolem sebe bičem. Vojáci si chránili obličej a roztupovali se před nimi. Oba toho využili. Pádili dlouhými skoky k ohradě, aby se dostali vyřezaným otvorem na svobodu.

Jeden ze strážců tokulů, kteří se vrhli na Loba, byl poddůstojník, tedy muž, zvyklý rozkazovat. Hned ho napadlo, že oba zločinci by unikli potrestání, kdyby nebyli ihned odhaleni. Proto napnul všechny své síly a překřikl hlučící dav dotazem:

„Kdo jsou ti dva? Kdo jim viděl do tváře?“

„Lobo a Tolo, černoši z Belandy,“ dostalo se mu odpovědi.

„Ach, asi unikli z nokveru a vplížili se do zeriby ještě za slavnosti, aby zavraždili Abd el Mota. Jsou dosud tady. Ihned obsadte vchody a nepouštějte je ven! Zavolejte psy!“

Všichni Arabové letěli ke strážním brankám. Abd el Mot se také probudil a vyšel z tokulu, aby zjistil příčinu nočního hluku. Poddůstojník mu podal stručnou zprávu a Služebník smrti souhlasil s jeho postupem.

Tím, že se všichni Arabové nahnuli ke strážním brankám, umožnili černochům, aby se bez překážek dostali k vyřezanému plotu. Lobo chtěl ihned proklouznout ven, ale Tolo ho zadržel.

„Počkej,“ šeptal, „neslyšíš, že volají na psy? Kdybychom teď vylezli, srazili bychom se s nimi. Neublíží nám, ale můžou nás prozradit. Musíme vyčkat, až psi vběhnou do ohrady.“

Lobo uznal, že má Tolo pravdu. Oba slyšeli, jak psi běží kolem otvoru k nejbližší brance.

„A teď rychle ven!“ šeptal Tolo.

„Psi stejně najdou otvor a zachytí naši stopu. Kdybychom mohli uprchnout na koních, stopu by ztratili,“ namítal Lobo.

„To nejde.“

„Proč? V murre jsou koně a velbloudi...“

„Ale také hlídači, kteří už jistě vědí o našem útěku.“

„Přepadneme je.“

„Ne. Je jich mnoho a my máme pouze jeden nůž. I kdyby se nám to podařilo, ztratili bychom tolik času, že by nás mezitím vyčenichali psi. Musíme po svých.“

Černoši se protáhli otvorem a prchali podél murre do temné noci směrem, kde ležela jejich rodná vesnice.

Když se domnívali, že otrokáři brzy najdou vyřezaný otvor v plotu, mylili se. Přes dvacet psů čenichalo v zeribě. Tam však bylo tolik stop, že pátrání nevedlo k výsledku. Arabové nevěděli, jak je přivést na pravou stopu. Psi zmateně pobíhali mezi tokuly, vraceli se a nerozhodně zírali na své pány.

„Tak daleko nedojdeme,“ ozval se Abd el Mot. „Psi nevědí, koho vlastně mají hledat. Musíme jim to ukázat.“

„Nemůžeme,“ ozval se poddůstojník. „Nedovedeme jim přece ukázat něco, co sami nevidíme a neznáme.“

„Tvůj vous je sice bílý, ale tvé myšlenky jsou zatemněné,“ obořil se na něho Abd el Mot. „Černoši uprchli z lodě. Tam je to místo, které musíme ukázat psům. Půjdu tam sám a vezmu si svého psa. Je nejlepší ze všech. Odneste člun na vodu, ale ne stezkou, jinak zahladíte všechny stopy. Povedu vás.“

Pokynul svému psovi, který přežil rány způsobené nožem bez větší újmy. Přivázal ho na silnou šňůru a vedl jej k hlavnímu vchodu. Šest mužů si vzalo člun na ramena a kráčelo za ním. Abd el Mot vyrazil k řece úzkou pěšinkou, která ležela nedaleko pěšiny. Ta vedla přímo k lodi. U břehu byl spuštěn člun do vody. Nastoupili jen dva muži k veslům a

Abd el Mot se psem. Ostatní askárijové zůstali na břehu.

Jakmile člun přirazil k nokveru, vystoupil velitel na palubu a vzal psa s sebou. Veslaři na loď nesměli, aby nezahladili stopy.

Abd el Mot se chvíli rozhlížel po palubě, kde nebylo ani živáčka. Zavolal na strážného, nikdo se však neozval. Volal i na černochoy, ovšem se stejným výsledkem. Pes stíhal ušima, zvedal hlavu k pánovi a čenichal. Zavrtěl ocasem.

„Ach! Slyšel jsi snad něco? Hledej!“ pobídl Arab zvíře.

Pes ho táhl za sebou do podpalubí, kde ležel spoutaný strážce. Arab se k němu sklonil, ohmatal ho a vytáhl mu roztrhaný fez z úst, aniž mu povolil pouta. Vztekla se tála:

„Kdo tě spoutal?“

„Černoši. Amán, amán, milost, milost!“

„Kam zmizeli?“

„Nevím. Snad uprchli. Nemohu za to. Přepadli mě zezadu, aniž jsem něco tušil. Odpuť, pane!“

Hlídač znal přísnost Abd el Mota, jeho hlas se třásl strachem. Služebník smrti mu neodpověděl. Popadl svázaného muže, naložil si ho s námahou na ramena a vynesl na palubu.

„U Alláha a jeho Proroka, milost!“ křičel hlídač.

„Alláh i Prorok bude k tobě možná milostivý. Mne však o milost nepros. Kdo neuposlechne mé rozkazy a zanedbá službu, toho nepotřebuji. Protože jsi nechal otroky uprchnout z paluby, půjdeš za nimi.“

Muž se marně kroutil ve vzduchu, aby se vymknul vrahovi a úpěnlivě prosil:

„Buď milostivý, pane, aby se i tobě jednou dostalo boží milosti!“

„Mlč, pse. Táhní do džehenny, ale prvně okusíš tlamu krokodýla.“

Přehodil hlídače přes zábradlí a chvíli se díval, jak svázaný muž zápasí s vodou. Po chvíli se hlídač vynořil, vydával vodu, která mu svírala útroby a řval:

„Alláh jí Fanak la kulli abad, Alláh tě zatrat' na věky!“

„Ma'assaláme iá kelb, měj se dobře, pse!“ usmál se Abd el Mot.

Na vodní hladině se objevily dvě světlejší brázdy a rychle směřovaly k místu, kde se topil nešťastník. Byly to hřbety dvou krokodýlů, které přivábil pohyb vody. Oba chňapli současně. Ozval se praskot kostí a srdcervoucí řev, dušený vodou. Oba netvorové zmizeli pod hladinou s roztrženým lidským tělem.

Netvor na palubě se krvelačně usmál a zabručel:

„Kdo nevykoná mé rozkazy, umře. A teď po stopě!“

Dovedl psa k místu, kde pracovali ve dne černoši, přitlačil mu hlavu k palubě a pravil:

„Dauwir, fattiš, hledej, hledej!“

Pes běhal kolem, až se dostal k místu, kde černoši slezli do vody. Tady se zastavil, zvedl čenich a zaštekál.

„Našel jsi to? Pojd'!“ zvolal Arab. Spustil psa do člunu, seskočil za ním a poručil veslovat ke stezce na břehu.

Oba veslaři byli svědky příšerné události, ale nad smrtí svého druhá neprojeвили žádnou lítost. Podobné potrestání černochoů a vojáků bylo pro ně obyčejnou událostí.

Když vystoupili na břeh, Abd el Mot uchopil pevně šňůru a poručil psovi hledat. Už po několika krocích vyrazil pes ze sebe štekot, který dokazoval, že vypátral stopu. Hnal se kupředu.

„Pes je na stopě a už ji neztratí,“ řekl Služebník smrti. „Je to počátek konce obou uprchlíků.“

Pes táhl šňůru tak silně, že jeho pán musel mít značnou sílu, aby ho udržel. Klusem se psem proběhl pobřeží, pak vzhůru stezkou i úzkým lesem a podél plotu až na místo, kde černoši vyřezali otvor. Pes chtěl tudy zprvu proklouznout, ale pak se obrátil, čenichal dále a hlasitým štekotem pobízel svého pána k novému klusu přes rovinu, kudy Lobo a Tolo utíkali.

V zeribě mezitím vzplanuly strážní ohně a jejich zář zřetelně osvětlovala ohradu i otvor.

„Tudy vnikli dovnitř,“ pravil Abd el Mot, „a tudy také unikli. Zatím, co jsme pátrali, získali značný náskok. Co jim to však pomůže. Dohoníme je dříve, než si to pomyslí.“

Kráčel k hlavní bráně zeríby a krotil přitom odpor psa, který se stále snažil pustit za černochoy. U brány se shromáždilo veškeré obyvatelstvo zeríby. Abd el Mot jim stručně sdělil výsledek svého pátrání. Pak vydal rozkazy čaušům, šikovatelům. Z řady vystoupil bělovlasý caus a ozval se:

„Poslyš, pane, tvá vůle je naší vůlí a vím, že nemáme právo ti radit. Myslím si však, že několik mužů na koních se psy musí ihned vyrazit a dovézt zpátky utečence. Kdybychom si nepospíšili, moli by utečenci dorazili do Ombuly a vyrazili naše záměry...“

„Jen tvé stáří omlouvá tvou troufalost, že mi činíš návrhy,“ přerušil ho Abd el Mot příkře, „ale příště počkáš, až se tě zeptám. Myslím jsem na to dříve, než tebe tato moudrost vůbec napadla. Myslíš si snad, že bych poručil jezdcům vrátit se do zeríby, kdyby černochoy nepolapili? Pak by se znovu museli vypravit na cestu a to by koně nevydrželi. O ghazvě je rozhodnuto. Jestli začne dnes nebo zítra, to vám může být ukradené. Zaleží to na mé vůli. Chci se sám zúčastnit lovu na uprchlíky, ale stejně důležitá je má přítomnost zde, dokud se pochod nenastoupí. Všichni do práce! Za hodinu musí být každý připravený na cestu. A ty, čauši, za trest, že ses mi opovážil radit, zůstaneš tady s padesáti muži k ochraně zeríby, o nichž rozhodne los.“

Nemůže být horší trest pro otrokáře, než zůstat k ochraně ležení. Tito muži také obdrží mzdu, ale za to nemají příležitost se soukromě obohatit při přepadení černošské vesnice. Proto nechce nikdo dobrovolně zůstat v zeribě, a proto je zvykem o tuto nepříjemnou povinnost losovat. Týká se to nejen askárijů, nýbrž i cause, kterému je svěčena ochrana ležení.

V tomto případě se Abd el Mot rozhodl bez losu a přikázal nejstaršímu poddůstojníkovi zůstat doma za trest. To bylo nespravedlivé a caus to nemínil trpět, zvláště, když neměl v úmyslu něco předepisovat veliteli. Pro své stáří, zkušenosti

a důstojnost se caus považoval za oprávněného vyslovit svůj názor, který ostatně nebyl v rozporu s Abd el Motovým názorem. Proto se znovu ozval uctivým tónem:

„Pane, Alláh je mým svědkem, že jsem tě nechtěl urazit. Nejsem si vědom žádné viny a nezasluhuji si trest. Nemáš právo uvalit na starou tvář ruměnců studu a potupy. Nemáš právo vyhlášovat mi trest před tolika mými podřízenými.“

„Ticho!“ zahřměl vztekle Abd el Mot, „neznáš snad zákony zeríby? Když budeš vzdorovat, nechám tě usmrtit.“

„Neuděláš to, pane. Víš, že jsem nejzkušenější a nejdovádčivější z celé posádky. Mou smrtí bys přišel o nejlepšího cause. Co by na to řekl Abúl Mot, jenž mě najal a který je mým pánem a velitelem zeríby?“

Caus mluvil sebevědomě. Abd el Mot uznával pravdivost jeho slov, ale považoval za svou povinnost ukázat, kdo je tady pánem. Odpověděl zhurta:

„Ne. Neodsoudím tě k smrti. Potrestám tě, aniž bych se musel zříct tvých služeb. Od tohoto okamžiku tě zbavuji hodnosti. Už nejsi caus, nýbrž obyčejný voják. Zůstaneš v zeríbě jako zajatec a o tvém osudu rozhodne Abúl Mot. Nyní budeme losovat, který poddůstojník převezme velení za mě nepřítomnosti.“

Odsouzení, degradace a vězení vyvedlo cause z míry.

„Jakže?“ vykřikl zlostně, „já že bych měl být prostým askárijem a ještě k tomu vězněm? Já, svobodný Arab? Alláh to nedopustí a já také ne. Myslím, že je tady dost lidí, kteří stojí za mnou!“

Rozhlédl se hrdě a sebevědomě kolem sebe. Tiché reptání, které následovalo po jeho slovech, mu dávalo za pravdu. Abd el Mot vytrhl z opasku pistoli a vykřikl:

„Zastřelím každého, kdo jen pohne prstem! Pamatujte si, když padne caus, bude mít každý z vás příležitost k postupu. Chcete se připravit o větší mzdu? Odejmete mu zbraně a svažte ho!“

„Mně odzbrojit a svázat?“ zařval caus. „Raději zemřu! Stílejš, když máš odvalu!“

Vytasil šavli, vrhl se směrem k Abd el Motovi a - zarazil se. Někáká myšlenka mu proběhla hlavou. Sklonil šavli, pohladil si levicí dlouhý, bílý vous a pokorně promluvil:

„Promiň, pane. Máš pravdu, jsi velitel zeríby a já tě musím poslechnout. Učiň mě prostým vojákem. Však já se brzy vyznamenám a znovu si zasloužím postup. Alláh je veliký! On nejlépe ví, co se může přihodit.“

Poslední slova obsahovala skrytou výhrůžku, které však Abd el Mot neporozuměl. Vlastní rukou odzbrojil cause a řekl mu:

„Děkuj svému stáří a mé milosti, že přijmu tvou pokoru. Postavil ses proti mně se zbraní, zasloužíš si tedy smrt. Daruji ti život, ale můj rozsudek platí. Svažte ho a odvedte do vězení, aby nemohl uprchnout.“

Dva čaušové ochotně vyplnili velitelův rozkaz. Vzali starce a odvedli ho. Starý caus se nevzpíral. Pochopil, že naděje na postup a vyhlídka vyšší mzdy se u mužstva neminula účinkem.

Ostatní se odebrali k velitelskému tokulu, kde se přistoupilo k losování. Padesát mužů a caus, kterým štěstí nepřálo, se podrobilo mlčky, byť s utajeným vztekem. Zbytek mužstva se připravoval na pochod, když se ozval fakír:

„Každý pravděpodobný muslim nastupuje pochod v době posvátného asru. Poněvadž nám však Alláh dovolil vydat se na cestu ihned po ranní modlitbě, vyrazíme hodinu po úsvitu.“

Výpravy se mělo zúčastnit přes čtyři sta lidí, kteří byli rozděleni na dvě skupiny. První se skládala výlučně z jezdců. Jejich úkolem bylo zmocnit se uprchlíků a vyčkat na příchod druhé skupiny, která bude postupovat na volech, kterým neškodí zdejší tropické podnebí, a někteří i pěšky. První skupině velel sám Abd el Mot a do čela druhé skupiny se postavil poddůstojník, který dočasně postoupil na místo sesazeného cause.

Netrvalo to ani hodinu a obě skupiny byly připraveny k pochodu. V jejich čele stáli praporečníci s posvátnou barakou. Ačkoliv je účel ghazvy nelidský, nemravný a nezákonný, pochod se nezahájí, dokud se nevykoná modlitba. Všichni vyzývají Alláha, prosí o ochranu a požehnání právě tak, jako se v minulosti vyzýval Bůh v německých, jutských a skandinávských osadách, aby dal požehnanou kořist - z trosek bouří zničených korábů. Ostatně lupiči jižní Itálie a Sicílie dodnes vyzývají Pannu Marii, aby jim požehнала při jejich vražedných výpravách. Nejsou snad polní bohoslužby před bitvami křesťanských armád stejnou urážkou Boha?

Fakír, vykonávající úřad duchovního, se postavil před shromáždění, zvedl obě paže a hlasitě zvolal:

„Sáidná iá rabb, tidim aléna báraktak, pomoz nám, ó Bože, obdař nás svou milostí a požehnáním!“

Shromáždění sborově opakovali modlitbu. Pak fakír pokračoval:

„Háfizná, iá mabrúk, iá dá'im, požehnej nám, ó požehnaný, ó nesmrtelný!“

I toto bylo opakováno všemi přítomnými. První věta vyzývala Boha, druhá Proroka Mohameda. Pak byla přednášena slova, které se odříkávají před každou sůrou.

„Be ism lilláhi ér rámanu ér rájim, ve jménu Boha všemohoucího.“

Následovala slova fáthy, první sůry koránu, pak se odříkávala třicátá šestá sůra, kterou nazval Mohamed „srdcem koránu“. Tato sůra se modlí při každém nebezpečí a předčítává se umírajícím. Je dlouhá a končí slovy:

„...nevěřící popírá zmrtevýchvstání, v chrámu božím vystavuje obrazy a zapomíná, že Alláh je tvůrce všeho. I mluví: Kdo může oživit kost zemřelých, zetlelých v prach? My mu odpovídáme: Oživí je ten, kdo je i dříve z prachu stvořil. Což by ten, kdo stvořil nebe i zemi, neměl sílu oživit mrtvé? Má. On je Pánem a Tvůrcem. Chce-li něco, je to rozkaz a řekne-li budiž, stane se! Čest a sláva Bohu, v jehož rukou je vláda všech věcí.“

Trvalo dlouho, než se celá sůra předříkala a opakovala. Když se modlitba skončila, začalo svítat a po zeríbě se rozlila zář vycházejícího slunce. Nastal čas ranní modlitby, el fadžru. Když se vykonal i tento bohudělý skutek, věřící vstali, aby vyrazili na hon otroků, doprovázené surovým vražděním a vypalováním vesnic.

Jezdci, v čele s Abd el Motem, vysedli na koně. Velitelův pes byl uvázan na dlouhý provaz, který si Abd el Mot připevnil k sedlu. Pes vyrazil po stopě a jezdcí se pustili za ním.

Zanedlouho vyrazila i druhá skupina. Se zeríbou se rozloučili hromadným výstřelem do vzduchu, který byl zbylou posádkou opakován. Je to sice plýtvání střelivem, ale neopouští se od toho, poněvadž to káže „dobrý mrav“.

Posádka setrvala před ohradou, dokud jim ghazva nezmizela z očí. Vojáci ani jejich velitel nebyli spokojeni. Ušla jim kořist, ve kterou doufali a neupokojilo je ani vědomí klidu, že jsou zbaveni únavných pochodů a nebezpečných bojů. Vždyť práce, kterou až dosud vykonávalo pět set lidí, zůstalo na bedrech padesáti. Kromě toho tu bylo značné nebezpečí, že oslabená zeríba bude napadena nejbližšími sousedy.

Nebylo tedy divu, že ihned po odchodu výpravy se ozvalo reptání jednotlivců, jednak nad nespravedlností losování, jednak nad přílišnou přísností a krutostí Abd el Mota. Byl to přece jen zástupce velitele, nic víc, nic méně.

Všichni obyvatelé zeríby se báli Abd el Mota, ale zároveň ho i nenáviděli. Zato zdegradovaný caus jim rozuměl daleko lépe, jednal rozvážně a spravedlivě s těmi, z jejichž řad sám pocházel. Byl sice přísný, ale ne krutý a zásadně se nevyvyšoval nad ostatní.

Poddůstojník, jehož určil los, slyšel poznámky svých lidí, ale nestavěl se proti nim. Starý caus s ním vždy jednal laskavě a přívětivě a proto s ním cítil. Při degradaci starce neprotestoval, protože doufal, že postoupí na jeho místo. Abd el Mot však vybral jiného poddůstojníka, ačkoliv ten neměl nárok na povýšení. Měl tedy pádný důvod nezasahovat do reptání svých podřízených.

Svěřený úřad mu velel, aby mlčel, ale v duchu se poddůstojník rozhodl dát najevo svůj odpor vůči Služebníku smrti tím, že bude laskavě zacházet se zajatcem a podle možností mu zmírní trapné vězení. Dal upéct kysru a nalovit ryby.

Každý muž dostal svůj podíl a se zbytkem se buluk odebral za čaušem do tokulu, ve kterém bylo vězení.

Tento žalář neměl pevné zdi, které by bránily uvězněnému v útěku. V zeríbě si to pořídili levněji a pohodlněji. Vykopali asi čtyři metry hlubokou jámu a do této prohlubně spustili vězně. Nad jámou byl postavený příkrov z rákosí, ani ne tak pro ochranu vězně před slunečními paprsky, nýbrž pro hlídače. Jáma nebyla nikdy čištěna. Pobyt v ní byl nedůstojný i pro nejzvrhlejšího zločince.

Jediným vězněm byl caus. Když hlídač spatřil přicházejícího poddůstojníka, poodešel uctivě stranou. Buluk přistoupil k jámě a zavolal na cause:

„Čauši, přináším ti pokrm. Kysru a pečené ryby, což se vězňům nikdy nedává. Později dám navařit merissu a pošlu ti plný hrnec.“

Vězeň stál až po kolena v polozetlelé nečistotě a výkalech.

„Děkuji ti, synu, Alláh ti to odplatí,“ odpovídal klidně, „ale v této jámě nemám chuť na jídlo.“

„Tak si ho uschovej.“

„Kam? Myslíš, že tato špinavá díra je vhodná k uskladnění jídel?“

„Máš pravdu. Co kdybych jídlo zabalil do pokrývky?“

„Děkuji ti, synu. Už tě poznávám. Alláh tě obdaroval milostivým srdcem. Byl jsem k tobě někdy přísný?“

„Ne. Nikdy.“

„Urazil jsem tě někdy?“

„Ne, pane.“

„Zasloužíš si tedy Prorokovo požehnání. Prokaž mi malou milost.“

„Co mám udělat?“

„Vytáhni mě a dovol, abych se najedl na čerstvém vzduchu.“

„Nesmím.“

„Kdo ti může poroučet? Jsi přece velitel zeríby. Nemůžeš snad dělat to, co se ti zachce?“

„Jsem velitel. Stane se vše, co poručím.“

„Pak ti ovšem chybí jen dobrá vůle. To bych si o tobě nemyslel...“

„Je to nebezpečné. Mohl bys uprchnout.“

„Uprchnout? To je přece nemožné. Vždyť nemám zbraně. Padesát mužů snad stačí, aby mi v tom zabránilo.“

„To je pravda,“ odvětil buluk.

„Nesmiš taky zapomenout, že tu nebudu věčně trčet. Abúl Mot si umí vážit mých služeb a jakmile se vrátí, stanu se zase čaušem.“

„Také si to myslím,“ pronesl buluk upřímně.

„Pak se ti budu moci odměnit, že jsi mi udělal vězení snesitelnější. Doufám, že mé skromné žádosti vyhoviš.“

„Dobrá. Své povinnosti však musím plnit, a proto nařídím hlídači, aby byl připravený a okamžitě střílel, kdyby ses chtěl vzdálit od ohrady jámy.“

„Je to tvoje povinnost.“

Zatím, co buluk uděloval hlídači rozkazy, pohladil si uvězněný caus svůj dlouhý vous a zamručel:

„Byla to zkouška, ve které buluk obstál se ctí. Alláh ho jistě osvíti rozumem, aby souhlasil i s mými dalšími návrhy. Do této díry se již nevrátím a prokletý Abd el Mot - nechť ho Alláh zničí! - již nikdy neponíží starého zasloužilého cause před prostými, hloupými vojáky.“

Buluk se objevil u jámy, spustil do ní provaz, po kterém se caus vyšplhal nahoru. Posadil se a pustil se do jídla. Strážce poodešel na své stanoviště a pečlivě ho hlídal s puškou připravenou k výstřelu. Buluk se posadil k vězni a díval se na něho s vnitřním uspokojením. Po chvíli se ozval:

„Dokud budu velitelem zeríby, dostaneš vždy tolik jídla, kolik jen budeš chtít. Doufám, že na to nezapomeneš.“

„Nezapomenu. Vím, že jsem ti vděčný, ale i užitečný, neboť se zanedlouho stanu pánem velké zeríby a budu podnikat výnosné obchody s otroky.“

„Ty že bys...“ tázal se buluk udiveně.

„Ano, já,“ odvětil starce sebevdomě.

„Máš potřebné peníze?“

„Peníze? K čemu potřebuji peníze?“

„Potřebuješ peníze, hodně peněz, tolik, kolik jich má Abúl Mot.“
„Hm! Myslíš si snad, že byl bohatý, když zakládal zeríbu?“
„Nevím.“
„Ale já vím. Jsem v jeho službách dvakrát tak dlouho co ty a znám celou jeho minulost.“
„Jsi asi jediný. Nikdo z nás neví odkud pochází a čím byl.“
„Je to Arab z kmene Homrů. Když začínal, byl úplně chudý. Předtím dělal prostého askárije u nějakého otrokáře, u něhož to postupně dotáhl až na cause.“
Nebyla to sice pravda, ale caus chtěl získat buluka pro svůj záměr.
„Opravdu byl chudý?“ tázal se poddůstojník, „A že byl bulukem a čaušem jako my?“
„Ano.“
„Jak se zmohl na tak velkou zeríbu?“
„Zcela jednoduše. Jeho velitel ho kdysi urazil a on mu za to přísahal pomstu. Jednou se vypravil jeho velitel na ghazvu a Abúl Mota zanechal doma jako velitele.“
„Ale... to je stejná situace, jako nyní.“
„Ovšem. Ty však sotva máš v sobě tolik chytrosti, kolik jí měl tenkrát Otec smrti a jeho buluk.“
„Měl i buluka?“
„Zajisté, vždyť ho znáš.“
„Já? Neznám nikoho.“
„Zapomněl jsem, že neznáš tento příběh. Tehdejší buluk teď dělá jeho zástupce.“
„Snad ne Abd el Mot?“
„Ale ano. Oba tehdy provedli smělý kousek, kterým se obohatili.“
„Co udělali?“
„Něco, co si může domyslet každý buluk, který je vyloučen z ghazvy a tím i z podílu na kořisti. Abúl Mot a Abd el Mot čekali, až velitel odejde, a pak vydrancovali zeríbu, vypálili jí, sebrali dobytek a odtáhli na jih. Tedy založili zeríbu Omm et Tamásih a začali podnikat obchody na vlastní pěst.“
„Alláh il Alláh! Zůstává mi rozum stát!“ zvolal buluk a vyvalil oči na starce.
„Hm, lituji tě,“ chechtal se caus, „ztratíš-li rozum, pak těžko zbohatneš.“
„Já... zbohatnout...“
„Alláh je všemohoucí. On může vše a koho chce obdarovat svou milostí, tomu stačí jen natáhnout ruce, pokud je vůbec má. Ty je však asi nemáš.“
„Já? Vždyť mám dokonce dvě!“
„Ale neumíš sáhnout po štěstí.“
„Mám vztáhnout...“
„Nyní?“
„Ano. Věř mi, že sotva se ti naskytne jiná příležitost k tak rychlému zbohatnutí.“
Buluk vykonával své poddůstojnické povinnosti zcela správně, ale nevynikal nadprůměrnými duševními vlastnostmi. Seděl před čaušem ohromený a díval se na něho s vytřeštěnými očima.
„Alláh akbár!“ vyrazil konečně ze sebe. „Rozuměl jsem dobře? Já abych udělal to, co udělali Abúl Mot a jeho buluk?“
„Ano, ale ne sám, nýbrž se mnou.“
„To se... přece... nemůže podařit.“
„Přemýšlej trochu a pochopíš. Ted' je na to vhodný čas. Každou chvíli se může vrátit Abúl Mot a pak bude pozdě. Taková příležitost se už nikdy nenaskytne.“
„Myslíš to opravdu vážně?“
„Přisahám při bradě Prorokově!“
„Myslíš si, že by se to mohlo povést?“
„Ano. Vždyť se to povedlo i Abú Mótovi a jeho bulukovi. Považ jen, co vše je v zeríbě: zbraně, střelivo, šatstvo, náradí, nástroje, obchodní zboží, zásoby potravin. A co dobytek, který strážíme? Víš, kolik slonoviny můžeme dostat od černochoů za jedinou krávu?“
„Vím. Tolik, za kolik bychom dostali v Chartúmu sto třicet krav.“
„V murre je dalších tři sta kusů dobytka. Když uděláme to, co tehdy udělal Abúl Mot a jeho buluk, staneme se boháči obratem ruky.“
„Máš pravdu, čauši, ale je to hřích, těžký hřích!“
„Hřích? Klameš se! Je to jen spravedlivý trest pro oba. Přemýšlej o tom. Nesmíme ztrácet už ani minutu!“
Buluk se chytil oběma rukama za hlavu a ohmatával se, aby se přesvědčil, jestli se mu to nezdá. Pak zvolal:
„Alláh mě osvětl svou milostí. Zdá se mi, že sním.“
„Procitni rychle, dokud nebude pozdě.“
„Měj strpení. Moje duše se nemůže vyznat, je to neuvěřitelné. Musím chvíli uvažovat a...“
„Co ještě?“
„...a doběhnout si pro tabák.“
Caus se zamyslel.
„Dobře,“ ozval se konečně. „Mám sice čibuk u sebe, ale nemám tabák.“
„Přinesu i pro tebe.“
Buluk se postavil a spěchal do svého tokulu. Náhle se však zarazil a obrátil se.
„Snad mi neutečeš? Slíbil jsi...“

„Bud' bez starostí! Zůstanu,“ přerušil ho caus.

„Nezapomeň. Když se pohneš, hlídač tě zastřelí.“

„Splním svůj slib. Nikomu však neříkej, o čem jsme mluvili.“

„Stejně by mi nikdo neuvěřil.“

Desátník odešel a šikovatel zůstal sedět na místě. Pustil se s chutí do jídla.

Buluk se brzy vrátil s měšcem tabáku, který byl poloprázdný. Tabák je ve všech zeríbách drahocenné zboží. Skromná zásoba však zatím stačila pro oba. Buluk se posadil a nacpal svůj čibuk. Pak podal měšec čaušovi. Ten měšec ohmatal, sáhl dovnitř a zkoušel rozemletý tabák promíchaný vonnými bylinami. Pohrdavě se usmál, nacpal si svůj čibuk a tázal se:

„Komu patří tento tabák?“

„Přece mně,“ odpověděl buluk.

„Odkud jej máš?“

„Koupil jsem ho zde, v zeríbě.“

„Měl jsi tedy pravdu, opravdu nemáš rozum.“

„Proč si to myslíš?“ tázal se buluk a křesal oheň.

„Jiný nemáš?“

„Ne.“

„Ó Alláhu! Což ti Abd el Mot nesvěřil celou zerību?“

„Svěřil.“

„I tokuly se zásobami?“

„Ano. Mám je sčítat. Jsou uzamčeny na zámky a závory.“

Obytné tokuly jsou stále otevřené, ale tokuly se zásobami jsou opatřeny dveřmi a dají se zavírat.

„Ale klíče tady nechal?“ tázal se caus.

„To se rozumí.“

„Co ti tedy brání, abys vkročil dovnitř? Jdi a vyhledej sud výborného tabáku, který kouří jen Otec smrti a Služebník smrti. Proč vlastně kouříš tento hnůj?“

Buluk otevřel ústa úžasem, díval se vytřeštěně na svého vězně a zeptal se:

„Myslíš to...“

„Myslím!“ přerušil ho caus.

„Alláh, valláh, talláh! To by se mi líbilo. Nacpat si plný měšec, aniž bych to musel platit...“

„Komu bys platil? Všechno si můžeš vzít! Zničíš tuto zerību a založíš si novou!“

„Kde?“

„Na jihu. Tam je zboží dražší, ale rakík je lacinější.“

„Někde na území Nam-Namů?“

„Ano. Tam se nejvýhodněji obchoduje.“

Buluk se drbal pod paží, na břicho i na zádech. Bylo mu z toho všeho nevolno, ale zároveň měl i hřejivý pocit, jaký ještě nikdy nezažil. Rád by zbohatl, ale váhal. Chvilí uvažoval a pak se nesměle ozval:

„Hm, kdybych přistoupil na tvůj návrh, mohl bych sice založit vlastní zerību, ale myslím si, že nejsem dost chytrý...“

„Vždyť zůstanu s tebou. Budu se na všem podílet.“

„Ach tak! To je vlastně pravda.“

„Brzy se to naučíš sám. S penězi se obvykle dostavuje i rozum.“

„Myslíš?“

„To ti řekne i nejhoupější otrok. Vždyť jsi už nyní velitel zeríby!“

Buluk se udeřil pěstí do prsou.

„Ano. Jsem velitel zeríby. Při bradě Prorokově, jsem! Kdo by to chtěl popírat, toho spráskám bičem.“

„Abd el Mot dobře věděl, proč svěřuje velení právě tobě. Zná tě jistě lépe, než ty sám sebe.“

„Věřu, zná mě až příliš dobře a ví, že se k tomu hodím. Myslíš...“

„Jsem přesvědčený, že v krátké době budeme nejúspěšnějšími a nejbohatšími obchodníky v Súdánu.“

„A nejslavnějšími,“ přizvukoval buluk sebevědomě.

„Poslechni tedy mou radu. Ukázal jsem ti cestu k bohatství. Když nedovedeš pochopit, jaké z toho poplynou výhody, tak ti to názorně předvedu. Pojd'!“

„Kam?“ tázal se nechápavě buluk.

„Do zásobárny. Ukážu ti zboží a odhadnu jeho cenu.“

„Tak pojdme,“ pravil buluk horlivě. „Klíče mám v kapse a sám bych rád věděl, jak jsme bohatí.“

Uchopil cause za ruku a odváděl ho. Strážník se neopovážil zakročít, když sám velitel odváděl vězně.

Posádka byla rozptýlená po celém okolí. Část byla na stráži, část v zeríbě a několik vojáků se staralo o stáda. Někteří vojáci se udiveně dívali na buluka, že táhne za sebou cause, který měl dřepět v jámě. Neříkali však nic. Bylo jim docela vhod, že si velitel nepočíná přísně. Věděli, že buluk na své velitelské povinnosti nezapomíná. Buluk, sotva došel k nejbližšímu tokulu, se zarazil. Napadlo ho, že se stalo něco, co se přičilo jeho rozkazům.

„Alláhu!“ vykřikl zlostně. „Dám zbičovat toho psa.“

„Koho?“

„Strážce vězení.“

„Proč?“

„Protože tě nezastřelil. Výslovně jsem mu rozkázal...“

„Vedl jsi mě přece sám. Viděl, že mě odvádí jeho velitel. Kdyby mě zastřelil, dopustil by se vzpoury. Jsi přece velitelem, nebo ne?“

„Jsem velitelem a neradím nikomu, aby se proti tomu vzpíral.“

U šejtana! Sám bych ho ubíchoval, kdyby vystřelil. Pojď a řekni mi, jakou cenu má zboží uložené v tokulech.“

Procházel jeden tokul za druhým. Bulukova tvář zářila stále víc a víc. Když vycházeli z poslední zásobárny, položil desátník ruku na čaušovo rameno a pravil:

„Přísahaj mi na svůj vous a při bradě Prorokově, že jsi přesvědčen o zdaru našeho podniku.“

„Přísahám!“

„A radíš mi, abychom to provedli?“

„Ano. Až nashromáždíš milión abú nukátů, levantinských tolarů, jistě mi budeš vděčný za tuto radu.“

„Sami dva však nemůžeme vůbec nic.“

„My dva? Vždyť si získáme posádku...“

„Myslíš, že vojáci půjdou s námi?“

„Postarám se o to. Promluví si s nimi.“

„Pak se však budou chtít s námi dělit o kořist.“

„Nestarej se. To nedopustím. Kdyby každý dostal stejný podíl, nemohli bychom založit novou zeríbu. Slíbím jim dvojnásobnou mzdu a všechnu kořist, se kterou se vrátí Abd el Mot. Tím nám zůstane vše, co je v Omm et Tamásih.“

„Kořist, kterou přivede Abd el Mot? Jak to můžeš slíbit? Vždyť ji nemáš.“

„Ale budu ji mít, neboť mu ji vezmu.“

„Alláh kerím. Bůh je milostivý! Pomátl ses?“

„Dosud ne. Můj záměr sahá dále, než to ty tušíš. Vytáhnu proti Abd el Mótovi a přepadnu ho při zpáteční cestě.“

„Svého velitele?“

„Mlč! Odňal mi hodnost, zkrátil mě o kořist a uvrhl mě do vězení. Za to bude pykat!“

„Má s sebou čtyři sta mužů.“

„Slíbím jim také dvojnásobnou mzdu a stejný podíl z kořisti, které se zmocní v Ombule. Získám je na svou stranu. Kdo neuposlechne, bude usmrcen. Ne, budu milosrdný - ať si běží, kam chce.“

„Zbláznil ses? Když se ti je nepodaří přesvědčit, jsme ztraceni. Jsou v desetinásobné přesile!“

„Nevadí. Už vím, jak vyvážneme z nebezpečí. Teď je však hlavní, abychom rychle vypadli ze zeríby. Abú Mot získává vojáky u Nuerů. Když včas nevypadneme, bude po našich plánech.“

„Vždyť se to vůbec nedá provést,“ namítl buluk nedůvěřivě.

„Proč?“

„Je to nebezpečné. Riskuješ víc, než jsem si myslel.“

„Snad sis to nerozmyslel?“

„Rozmyslel. Rád bych byl bohatý, ale myslím si, že tvé plány jsou neskutečné. Nechci s tím mít nic společného!“

„Tak to provedu sám.“

„Sám? Vždyť jsi mým vězněm.“

„Už dlouho nebudu. Promluví s vojáky a jsem přesvědčený, že půjdou se mnou. Když vystoupíš proti mně, uvězním tě.“

„Alláhu!“ zvolal buluk zmateně. „Slíbil jsi mi, že neutečeš.“

„Neuteču. Nemám chuť utéct. Odtáhnu odtud jako vítěz. Jako majitel všeho bohatství zeríby. Nenechám tady nic, kromě tebe.“

„Jsi opravdu odhodlaný a nebojácný člověk.“

„Jsem pevně odhodlaný udělat to, co jsem si umínil. Máš poslední příležitost. Pokud souhlasíš, budeš spolujednatel všeho. Když ne, zůstaneš tady, nebo potáhneš se mnou jako obyčejný askárij. Nerad bych s tebou jednal tvrdě, ale musel bych, kdybys mě k tomu donutil. Rychle se rozhodni. Ghceš být spolujednatel zeríby a boháč, nebo ne?“

Buluk se zahleděl do země a pak odhodlaně pronesl:

„Jdu s tebou. Myslím, že bude lépe s tebou, než u Otce smrti.

Stejně bych to tady dál nedotáhl a zůstal bych chudým bulukem až do smrti. Zmocníme se otroků, tisíce otroků, a jakmile zbohatneme, půjdeme do Káhiry. Tam si koupíme kamenné domy a budeme žít jako v Alláhově ráji.“

„Dobrá. Dej mi klíče.“

„Musí to být?“

„Ano. Teď jsem já pán zeríby!“

Caus odebral bulukovi klíče a odebral se s ním ke kůlu, na kterém visel veliký buben. Jakmile buben zazněl, bylo povinností celé posádky shromáždit se na volném prostranství mezi tokuly. Bulukovi bušilo srdce.

„Zabubnuj!“ poručil caus.

Buluk rozezněl buben a za několik minut se kolem nich shromáždilo všech padesát mužů. Askárijové se divili, když uviděli stát vedle svého velitele i zajatce. A jejich údiv se ještě zvětšil, když caus přistoupil k nim a začal hovořit. Stál před nimi beze zbraně, ale hrdě a bez bázně. Byl přesvědčený, že se mu jeho podnik podaří. Znal dobře tuto sebranku, která dovedla prodat pro nepatrný zisk i vlastní bratry. Byla to spodina bez citu a náboženství. Každý z nich měl za sebou několik dobrodružství, ve kterých nechyběla zrada, vražda a loupež. Byli to lidé zvyklí na nebezpečí a nedali se ničím odstrašit, když z toho byl zisk. Byli to lidé, jaké caus potřeboval.

Začal jim líčit jejich dosavadní život, který jim dosud nic nepřinesl a začal jim vykládat svůj záměr. Slíbil, že když přejdou do jeho služeb, zdvojnásobí jim platy a rozdělí mezi ně kořist, kterou Abd el Mot uloupí v Ombule.

Když se jich pak tázal, souhlasí-li s ním a jestli jsou ochotni mu sloužit, přislíbili mu to všichni s jásotem. Ani jediný

muž z posádky se nerozpakoval zradit Abúl Mota ve vidině většího zisku. Žádali jen o vydání merissy, aby si na oslavu dnešního šťastného dne mohli náležitě svlažit vyprahlá hrdla.

Caus obratně tuto věc zamluvil a přešel raději k přísaze věrnosti, což se mu v této chvíli zdálo nejdůležitější. Poněvadž nebyl v zeríbě fakír, pomohl si caus tím, že přinesl z Abd el Mótova tokulu korán. Každý z vojáků musel ztvrdit svou přísahu položením pravé ruky na korán.

Tato přísaha je každému muslimovi posvátná. Po přísaze jim caus odepřel merissu. Předstíral, že čas kvapí, neboť už dnes mohl dorazit do zeríby Abúl Mot s najatými Nuéry. Přesvědčil askárije, aby se ihned pustili do práce a připravili se k odchodu.

Slíbil jim, že v dostatečné vzdálenosti od zeríby se můžou oddat radovánkám.

Vojáci uznali, že má pravdu a oddali se bez reptání osudu, zůstat alespoň pro tuto chvíli střízliví. Aby je odmítnutí oslavy tak „nebolelo“, nechal mezi ně rozdělit značnou část tabáku.

Pak začalo vyklízení zeríby. Askárijové sehnali stáda, zboží z tokulů nakládali na nákladní velbloudy a voly. Otroci, v počtu třiceti mužů a žen, byli spoutáni k sobě a připraveni k odchodu. Když se ukončily přípravy, na čaušův rozkaz několik lidí podpálilo zeríbu.

Ani nokver zakotvený u břehu neušel svému osudu. I zde vyšlehly plameny, které rychle zachvátily dřevěnou stavbu, vyprahlou tropickým suchem.

Bylo jasné, že v panujícím horku oheň rychle zahladí všechny stopy a na místě zeríby zbyde jen hromada popele.

Horko, které vyvolal požár, bylo tak nesnesitelné, že výprava se vydala na pochod, aniž vyčkala na dobu odpolední modlitby, el asru. Směřovala k jihu, ve stopách ghazvy.

7. KAPITOLA

ÚTĚK Z OTROCTVÍ

První skupina ghazvy - jezdci - se pustila po stopách obou uprchlíků. Řeka zahýbala v těchto místech velkým obloukem vlevo, tedy k východu. Stopa černochů však vedla přímo na písčitou poušť, porostlou krátkou a sporou trávou, sežehlou sluncem, která se válela v chomáčích jako větrem rozptýlené seno.

Stopy uprchlíků na tvrdé půdě byly skoro neznatelné, ale pes se nedal zmýlit. Vytrvale věřil stopu a ani na okamžik nebyl v rozpacích.

Míjela hodina za hodinou. Vzdálenost od zeríby stále rostla, ale uprchlíci dosud nebyli vidět. Patrně běželi, neboť dosáhli dvouhodinového náskoku před jezdci.

Naštěstí pro černochy, koně otrokářů nebyli z ušlechtilé arabské rasy. V Súdánu se rychle kazí i nejlepší chov koní. Neprospívá jim extrémní vlhkost v období dešťů, ani obrovské letní sucho. Majitelé zvířat v těchto oblastech nerozlišují mezi volem, koněm, velbloudem a oslem. Toto nerozumné zacházení degraduje koně na obyčejné nosiče nákladů. Také jedovaté mouchy banda, suretha a tse-tse sužují tato ušlechtilá zvířata. Za horkého léta vyprahne půda, takže koně nalézají píci jen u větších vodních toků. Zde se však shromažďují i mračna hmyzu. Když začíná bujet vegetace, tato mračna se rozmnoží. Nesmírná hejna, milionové roje komárů a much se vznášejí ve vzduchu a trýzní obyvatele i zvěř těchto oblastí.

Pupipary, okřídlená veš, pokrývají celý povrch těla koňů, skotů, velbloudů i psů v takovém množství, že ani srst nelze rozeznat. Surethy patří mezi nejnebezpečnější hmyz těchto oblastí. Jejich bodnutí může způsobit i smrt. Stejně nebezpečné jsou i mouchy tse-tse. Následkem působení těchto „bohulibých“ tvorů jsou těla zvířat jedinou živou a mokvající ranou. Neustálé kopání, vzpínání a ošívání unaví každé zvíře, oloupí ho o klid a ubírá mu chuť k žrádлу.

Tato tortura, trvající i několik měsíců, způsobuje těžké onemocnění a úhyn zvířat. Sebenapadnější odřenina nebo otlak se mění v palčivou, vředovitou ránu, plnou červů. Proto se v letním období stěhují na sever celé kmeny a národy, jejichž obživou je chov zvířat a jih Súdánu se vyliňuje.

Nelze se tedy divit, že v těchto oblastech se jen zřídka najdou dobří koně. Když jsou tam přivedena plamenná zvířata, znetvoří se již v prvním pokolení.

Proto také koně, na nichž jeli jezdci Abd el Mota, nevyhlíželi příliš vábně. Za minulého dešťového období a za nynějších veder byli vystaveni značným útrapám. Z klusu přecházeli sami do kroku, těžce funěli a tekli z nich potůčky potu. Jen této okolnosti mohli uprchlíci vděčit, že dosud nebyli chyceni.

Kolem poledne se jednotvárná poušť začala měnit a na obzoru se objevil tmavý pruh lesa. Bahr Džur, rameno Bílého Nilu, se tady vracelo po velké oklice do svého původního směru. Travnatý porost houstnul a před očima jezdců se začaly objevovat jednotlivé stromy sufarrahu.

Tento druh akácií má při spodní části trnů zvláštní zduřeniny, z nichž si sudánští hoši vyrábějí píšťalky. Jméno stromu pochází ze súdánského „suffar, pískat.

Pes běžel s čenichem přitisknutým k zemi. Porost stromů stále houstl, takže jezdci museli zpomalit.

Tu a tam se objevily první louže, jejichž nejbližší okolí bylo za-bahněno. Na takových místech se zřetelně rýsovaly šlépěje uprchlých černochů. Zkušený westman nebo rudoch by z těchto otisků zcela určitě uhodl, kdy tudy prochájeci prošli.

Vzdálenost mezi uprchlíky a jejich pronásledovateli se už značně zmenšila. Oba černoši už byli smrtelně unavení. Když spatřili před sebou les, doufali, že se tady svým pronásledovatelům ztratí. Ohlédli se a na severním obzoru spatřili hlouček jezdců, což je přimělo k poslednímu vypětí sil.

Hnali se k lesu a hledali břeh řeky. Byli rozhodnuti raději utonout, než se vzdát krvežíznivým Arabům.

Dorazili ke břehu, kde z bahna vyčnívaly hlavy několika krokodýlů. Snad by bylo přece jen lepší nechat se ubíčov

než skončit v nenasytných chřtánech těchto netvorů! Uprchlíci pádili dále po břehu, pokud jim dech stačil. Najednou začal ochabovat Tolo, který měl sice bystřejšího ducha, ale slabší tělesnou konstrukci.

„Tolo už nemůže,“ nařikal a těžce lapal vzduch.

„Lobo tě bude podírat,“ odpovídal mu jeho druh, objal ho pravicí a namáhavě vlekl dále.

„Zachraň se sám,“ napomenul ho Tolo, „ať Tola zajmou, jen když ty utečeš.“

„Ne. Ty se musíš zachránit a ne Lobo. Jsi chytřejší a máš větší šanci dorazit do Ombuly, abys varoval naše bratry.“ Urazili kus cesty, ale najednou se Tolo zastavil.

„Dobrý šejk na nebesích snad nechce, abychom žili. Chce nás povolat k sobě. Tolo již nemůže dále a zůstane zde.“

„Lobo tě ponese.“

Unavený Lobo popadl svého druha, naložil si ho na široká, svalnatá ramena a kráčel hbitě dále. Netrvalo to dlouho a musel se zastavit. Jeho unavené svaly nedokázaly unést dvojnásobnou tíhu. Složil své břímě na zem, poklekl a smutně pravil:

„To je konec. Jsi vskutku přesvědčený, že tam nahoře pod hvězdami žije dobrý šejk, který nás miluje?“

„Ano,“ šeptal Tolo, „musíme tomu uvěřit.“

„Když zemřeme, budeme žít po jeho boku?“

„U něho a jeho syna, abychom nikdy nezemřeli.“

„Pak je veliký šejk lepší než Alláh Arabů, který jim dovoluje vraždit, loupit a chytat otroky!“

„Uklidni se. Když umřeme, sestoupí k nám, aby nás vzal k sobě.“

„Lobo chce zemřít, neboť nemá nikoho na tomto světě, ale smrt je zlá. Zde jsou krokodýlové a za námi Abd el Mot a jeho bič. Kdo z nich je horší?“

„Je to stejné zlo, krokodýl i Arab, neboť ani ten ani onen nevěří ve velikého šejka a jeho syna, který zemřel, aby zachránil všechny lidi.“

„Kdybych tě tím zachránil, nerozpakoval by se Lobo umřít.“

„Nemůžeš mě zachránit. Oba jsme ztraceni. Tolo však zná začátek modlitby, kterou prý uctíváči velikého šejka odříkávají před smrtí. Tolo bude její slova předříkávat a ty je budeš po něm opakovat. Já abána iledší fi semavátí jába hadésí smoka, Otčenáš, jenž jsi na nebesích, posvět' se jméno Tvé...“

Tolo sepnul ruce a Lobo to po něm opakoval. Opakoval i slova modlitby, ale ne nábožně, i když částečně věřil jejímu účinku. Přitom se pilně rozhlížel a sotvaže dořekl poslední slova, rozzářil se jeho pohled, jakoby našel, po čem pátral.

„Jestliže syn velikého šejka zemřel, aby zachránil jiné, můžeme to také udělat?“ zeptal se Tola.

„Ano, můžeme.“

„Kdyby tě chtěl Lobo zachránit, co uděláš?“

„Tolo by se nenechal zachránit. Raději by zemřel sám.“

„Ale může-li být jen jeden z nás zachráněný, musíš to být ty!“

„Ne, Tolo ne, ale ty.“

„Možná se můžeme zachránit oba.“

„Ale jak?“

„Vidíš ty dva stromy, subák a lubán? Rostou blízko sebe, jejich větve srůstají a jsou tak husté, že sotva v nich lze spatřit dva lidi, kteří nahoru vyšplhají. Vylezeme tam!“

Subák je středně vysoký štíhlý strom s hustou korunou a šťavnatě zelenými listy na dlouhém řapíku. Lubán je vyšší a mohutnější, se stejně hustou korunou a s drobnějšími listy. Získává se z něj africké kadidlo.

Oba stromy rostly těsně vedle sebe a měly společnou korunu, která mohla poskytnout výtečný úkryt pro dva lidi, aniž by je bylo zdola vidět.

„Tolo příliš zeslábl a nemůže se vyšplhat.“

„Lobo tě vyzvedne. Jakmile se zachytíš o spodní větev, bude to lepší a vydrápeš se. Musíme se o to pokusit!“

Lobo zvedl Tola, odnesl ho ke stromům a vyzvedl ho do výše. Ten nepochopil, že se Lobo chce obětovat, a začal pomalu šplhat až do koruny.

„Vylez výše,“ napomínal ho Lobo, ještě by tě mohli uvidět, ještě o větev, o dvě. Dobrá. A teď se posad' mezi dvě větve a obejmi kmen, abys nespádl.“

Tolo poslechl svého přítele, pohodlně se usadil a zvolal:

„Teď vylez také!“

„Hned, hned, ale poslouvej!“

Z dálky doléhal hluk lidí, do kterého se mísilo zuřivé vytí psa.

„Arabové přicházejí! Už jsou blízko. Rychle, ke mně!“ sípěl úzkostlivě Tolo.

„Už je pozdě,“ odpovídal Lobo, „zahlédl by mne. Prozradil bych nás oba. Musím si najít jinou skrýš.“

„Ale rychle!“

Lobo zůstal stát nehybně na místě a přidušeně pravil:

„Lobo slyšel, že když pes ochutná krev, ztratí čich. Tento pes ochutná krev, aby tě nevyčenichal. Mlč a už nemluv!“

Než mohl Tolo říct nějaké námitky, rozběhl se Lobo k jinému stromu, aby ho otrokáři nespatriili tam, kde se skrýval Tolo. Vytí psa se ozvalo z bezprostřední blízkosti, bylo slyšet dusot koní a zřetelné hlasy jedno tlivých lidí.

Lobo oběhl několik stromů a postavil se tak, aby ho pes spatřil, jakmile vyrazí z hustého křoví. Hustota lesa nedovolovala, aby jeli jezdci vedle sebe. Jelikož nechtěli sesednout z koní, jeli za sebou, v čele s Abd el Motem.

Ve chvíli, kdy se Služebník smrti objevil na okraji lesa, přikřivil se Lobo na bobek. Arab ho zahlédl. Lobo se znovu rozběhl.

„Zde běží jeden z těch černochoů a před ním druhý. Rychle, za nimi!“

Arab popohnal koně, ale zapomněl uvolnit psa. Pes se vztekal a zuřivě trhal provazem, Arabové řvali z plných plic a Lobo se k nim připojil, aby obrátil na sebe jejich pozornost.

Tolo seděl na stromě a strachoval se o svého přítele. Divý lov na člověka pokračoval.

„Uvolni psa!“ zařval jeden z Arabů.

Abd el Mot zaslechl jeho slova, vytáhl nůž a přeřezal provaz. Pes vyrazil ze sebe zuřivý štěkot a hnál se tryskem za černochem. Loba napadla myšlenka, že by mohl psa usmrtit. Vždyť jednou ho už pobodal. Vypadalo to tak, že otrokáři nemají s sebou více psů. Kdyby ztratili tohoto, měl šanci uprchnout. Zastavil se u jednoho stromu, opřel se zády o kmen a lapal po dechu. Zahlédl psa, který se k němu rychle přibližoval se spěšnou tlamou a krví podlitýma očima. Lobo vytrhl nůž.

„Dolů z koní! Máme ho!“ křičel Abd el Mot.

Všichni pronásledovatelé zarazili koně a seskákali ze sedel, čímž nastal značný zmatek. Jen pes se nedal zmýlit a vytrvale se hnál ke stromu, o který se opíral černocho. Už byl jen několik skoků od černocho, poslední skok a v tom se Lobo uhnul a pes vrazil v plné rychlosti čumákem do kmene. Ještě než se mohl vzchopit, klečel již Lobo na něm a vrazil mu nůž hluboko do hrudi. Umírající pes se mu zahryzl do levé paže.

Lobo se rychle vztyčil, vytrhl uvězněnou paži a pádlil dále. Arabové ječeli vztekem a hnali se za ním. V této rychlosti nemohli použít své dlouhé pušky, které jim navíc překážely. Za to však usilovně stříleli ze svých pistolí. Padlo několik výstřelů, ale nebylo možné rozeznat, byl-li Lobo zasažen, neboť prchal dále.

Lobo už byl unavený k smrti, kdežto jeho pronásledovatelé byli stále čerství. Blížili se stále ke svému štvanci. Lobo se ohlédl a viděl, že ho Arabi dohánějí.

„Raději smrt v zubech krokodýla, než zajetí,“ řekl si v duchu a zamířil přímo ke břehu.

Řeka tvořila v těchto místech oblouk, na jehož vnitřní straně probíhala tato nelidská štvance. Černocho dorazil k řece, vyrazil ze sebe zoufalý pokřik a vrhl se do proudu.

Za několik okamžiků stáli Arabi na místě, kde skočil pronásledovaný do vody a dívali se upřeně do řeky.

„Potopil se, aby nám unikl,“ zvolal jeden z nich.

„Nám snad unikne,“ odpovídal Abd el Mot, který právě dorazil na břeh, „ale za to ho pohltní Abúl Tamásíh, Otec krokodýlů. Dávejte pozor!“

U břehu bylo asi na šířku dvacet loktů volné řečiště, pak se táhla pod hladinou bahnitá jespa, vyvýšenina, porostlá rákosím a omm safá, divokou cukrovou třtinou. Za tímto bahništěm byla zase volná voda až do středu řeky, kde se nacházel asi deset loktů široký ostrov, porostlý travou.

Nedaleko bahniště se vynořila hlava černocho. Obrátil se ke svým pronásledovatelům.

„Střílejte!“ zařval Abd el Mot.

Jeden z Arabů si strhl z ramene pušku, namířil a vystřelil. Byl však rozechvělý prudkým během a nedovedl klidně mířit. Ozvala se rána a kulka pleskla o hladinu jen několik palců od černochovy hlavy. Lobo obeplul několika rozmachy hrot bahníka a plaval statečně proti proudu, směrem k ostrůvku.

Náhle však přestal plavat, jakoby se ulekl něčeho, co uviděl před sebou, vyrazil ze sebe pronikavý výkřik a zmizel Arabům z očí.

„Proč křičel?“ tázal se jeden Arab.

„Asi spatřil krokodýla,“ pronesl klidně Abd el Mot.

„Znělo to, jako by křičel radostí.“

„V této řece není nic, z čeho by se mohl radovat. Pohleďte! Vidíte ten pruh na hladině?“ Napřaženou rukou ukazoval k travnatému ostrovu, odkud se táhla rychle se pohybující rýha přímo k bažině. Na hrotu této rýhy byl zřetelný čenich obrovského Ještěra.

„Timsáh, krokodýlové!“ vykřikli Arabi.

„Ano, timsáh. Alláh posílá černého psa do pekel! Krokodýl ho dohoní a pohltní,“ řekl Abd el Mot.

Krokodýl zmizel za rákosím a v příštím okamžiku se ozval strašlivý řev z úst člověka, zápasícího se smrtí. Pak nastalo ticho.

„Chytil ho a stáhl pod hladinu,“ zvolal Abd el Mot. „Dopadlo to pro něj celkem dobře. Já bych ho nechal zahrabat do půl těla mezi termity, aby mu zaživa ožírali maso z kostí. Ale co se nestalo jemu, stane se Tolovi, který se asi ukrývá v lese. Tito šejtani usmrtili mého nejlepšího psa. Tolo zemře dvojnásobnou smrtí.“

„Myslíš, že je opravdu ještě v lese?“ zapochyboval jeden z otrokářů.

„Ano. Zhlédl jsem ho. Byl jen kousek cesty před Lobem. Dva z vás ať vyvedou koně z lesa a počkají venku.“

Nastalo nové hledání, tentokrát bez psa. Oba jezdci, střežící koně mimo les, čekali přes hodinu, až se jejich společníci vrátili bez uprchlíka.

„Černocho zmizel, jakoby ho pohltila zem,“ skřípěl Abd el Mot zubama, „nenašli jsme po něm ani stopu.“

„Ale ty jsi ho přece zhlédl, pane?“ ozval se jeden z askárijů.

„Ano, zcela zřetelně. Ale které lidské oko dovede nalézt stopu bosé nohy v lesní půdě? Les je veliký a táhne se na několik hodin cesty podél toku řeky. Kdo by taky něco našel?“

„Černý pes nám ujde živý a zdravý, ale jeho druha sežral krokodýl.“

„Ne. Neujde nám,“ poznamenal Abd el Mot. „Tok řeky směřuje přímo k východu, kdežto Ombula leží odtud na jihozápad, kde je zase volná písčitá půda. Tudy musí černocho projít a chceme-li se ho zmocnit, můžeme projít rovinu a vyčkat na něj před Ombulou.“

„Když tam dorazí v noci, tak ho nespátříme.“

„Roztáhneme se do šířky a utvoříme pevný řetěz. Na některého z nás musí narazit. A nyní kupředu!“

Arabi se vyšvihli do sedla a vyrazili k jihu. Okolnost, že jejich vůdce byl přesvědčený, že zhlédl černocho, zachránila

Tolovi život. Arabi po něm pátrali jen před sebou a nikoliv za sebou, kde se uprchlík skrýval.

Odvážný Lobo byl opravdu sežrán krokodýlem? Na tuto otázku by nejlépe odpověděli plavci na plochem člunu, kteří v poledne téhož dne opustili břeh u černošské osady Mehany a pluli dolů po proudu. Jejich loď byla středně velká a bylo v ní asi třicet osob. Na palubě však nebylo víc než dvacet černošů - veslařů. Kormidlo obsluhoval asi šestnáctiletý mladík světlejší pleti, zřejmě Arab. Na přídí se pohodlně rozvalovali dva běloši.

Černoši měli na sobě jen bederní zástěru. Jejich vlnité, černé vlasy byly spletené v tenkých, olejem napuštěných praménkách kolem celé hlavy. Hoch u kormidla se honosil tmavou, lesklou kšticí. Jeho oděv se skládal z veliké plátěné suknice, kterou měl obtočenou kolem těla jako tógu.

Plavba nebyla tak idylická, jak by se na první pohled zdálo, o čemž svědčila i hromada zbraní, které ležely ve člunu.

Běloši seděli vpředu. Jeden z nich byl oděn do světlého háku s kapuci a na nohách měl vysoké boty - zcela tak, jako doktor Emil Schwarz. Podobal se mu i statnou, vysokou postavou, mocnými rameny a rysy tváře. Zkrátka, tento muž byl také doktor Schwarz, a to Josef, který poslal Syna věrnosti do Fašody s dopisem.

Druhý běloch nosil šedé plátěné střevice, šedé punčochy, šedé kalhoty, krátké, ale velice široké, šedou vestu, šedou kazajku a šedý turban. Šedou barvu měla i šála, kterou měl opásanou kolem pasu. Tento člověk byl celý šedý. Měl šedé oči i pleť, dlouhý nákrčník i husté, šedé vlasy, které mu zpod turbanu splývaly až na záda. Nejpodivuhodnější byl však nos tohoto člověka. Nos, který se často nevidí, skutečný čenich. Byl strašlivě dlouhý, strašlivě úzký a neuvěřitelně rovný. Vybíhal z tváře v ostrý, životu nebezpečný hrot. Tento nos se vskutku podobal ptačímu zobáku, měl jediný rozdíl - nebyl červený.

Kdo slyšel ve Fašodě hovořit Syna věrnosti o Abú Laklakovi, Otcí čápa, musel ihned uhodnout, koho má před sebou. Běloši bedlivě pozorovali hladinu řeky, která byla v těchto místech značně široká. Nic neušlo jejich očím a zvláště šedý muž byl vždy ve vytržení, když někde vylétl z rákosí pták, který přelétal z jednoho břehu na druhý. Přitom neustále s doktorem Schwarzem rozmlouval - německy. Doktor Schwarz se vyjadřoval spisovně, kdežto Otec čápa používal německé nářečí, kterým se mluví v jižním Německu mezi Šumavou, Durýnským lesem a Mohanem.

„V tom ti dávám úplně za pravdu,“ hovořil Schwarz, „u nás máme dosud klamné představy o súdánských národech.

Aby je člověk blíže poznal, musí k nim.“

„A zamlouvají se ti?“ ptal se šedivec.

„Nejsou nejhorší.“

„I když žerou lidi?“

„Ano, když neokusují mé maso. Nemají ani potuchy, že by dělali něco špatného. Musí se jim to vysvětlit. Vždyť stejně požírají jen zabité nepřátele a svorně tvrdí, že je to jedno, jestli je sežerou oni, nebo červi.“

„Nu, ten jejich jídelní lístek nemám zrovna v lásce a co se týče mých ostatků, dávám přednost kypré hlíně a červům před jejich špičatými zuby.“

„Já také doktore. Musíme však vidět rozdíl...“

„Přestaň!“ přerušil ho Bavor. „Nazveš-li mne ještě jednou doktorem, vytáhám tě za uši. Ty jsi také doktor, ale nenadávám ti proto. K čemu tyto poklonky mezi lidmi, kteří zapíjeli bratrství džbánkem merissy, která mi může být ukradená. Není nad bavorské pivo! Snad víš, jak mi říkají?“

„Zajisté,“ smál se Schwarz.

„Tak tedy! Pro učený svět jsem panem doktorem Ignaciusem Pfotenhauerem. Doma mi říkají jen Vogel-Naci, ptačí Nácek, protože odjakživa jsem jevil živý zájem o pozorování všeho, co létá a neplazí se. Zde mě však nazývají Abú Laklak, Otec čápa, pro můj dlouhý nos. Ostatně, kdy já tobě říkám Sepp, můžeš mi prokázat kousek bratrského smýšlení tím, že mi budeš říkat Naci. Je to kratší, než Ignaciuse. Rozuměl jsi mi?“

„Dokonale. Doufám, že se už nepřeknu.“

„To bych si vyprosil. Víš, že jsem tak trochu podivín a - počkej! Vidíš ho?“

„Koho?“

Šedý Bavor se vztyčil a ukazoval ruku kupředu.

„Tam! Teď letí k nám. Znáš ho?“

„Ano. Perleťáček, Trachyfonus margaritatus.“

„Správně. Po našem. Ale víš, jak ho nazývají domorodci?“

„Nevím,“ odpověděl Schwarz.

„Dokážu ti, že tyto národy se vyznají v pozorování živočichů. Říkají mu podle skřeku bašarretu, bašarretu. Víš, co to znamená?“

„Ano. Roztrhla sis šaty.“

„Celkem správně. Samička je totiž na hřbetě tmavší, ale má bílé skvrny, což vypadá jako závada na garderóbě.

Odpovídá samečkovi: baksíki, baksíki. Co to znamená?“

„Zašij mně to.“

„Také správně. Když pozoruje člověk tuto duchaplnou mluvu, sotva ho napadne, že má před sebou lidožrouty.“

„Nam-ňamské národy jsou také obviněny z kanibalství. Ale dosud jsem nepozoroval nic, co by to potvrdzovalo.“

„Protože vědí, že opovrhujeme touto pečením a nechtějí se s ní před námi chlubit. Jinak se mi u nich líbí. Udělají vše, co vidí člověku na očích. Nosí mi ptáky dnem i nocí. Za celý loňský rok jsem neshromáždil takovou sbírku, jako nyní za měsíc.“

„A doma z toho pořídíš velké učené dílo.“

„Ano, nějak to sešroubuji dohromady. Není u nás nikdo, kdo by se tak vyznal ve zdejších ptačím světě jako já. Tuto citelnou mezeru v německé ornitologické literatuře vyplním já.“

„Hodíš se k tomu. Kde však pramení tvá nesmírná láska k opeřencům?“

„Ani nevím... Při mé kolíbece nešvitořil žádný pták a ještě ani v patnácti jsem to netušil. S hrůzou si vzpomínám na své první ornitologické dobrodružství.“

„Jaké?“

„To bylo... stalo se to na gymnáziu, v kvartě. Profesor přírodopisu mě neměl pravé v lásce, protože jsem mu stále pokládal otázky, na které neuměl odpovědět.“

„Ano, to se stává v takovém věku a bývá to důkaz dychtivosti po vědě.“

„Dychtivost po vědě? Náš profesor to považoval za nemístnou zvědavost a chtěl mi to dát za vyučenou. Nastala doba zkoušek. Měl jsem tehdy novou košili a pořídil si k ní nový nákrčník z modrého hedvábí. Domníval jsem se, že už tento nákrčník mi musí pomoci při zkoušce, abych obstál se ctí. No, jakž takž to šlo, až došlo na přírodopis. Otázky létaly ze všech stran. A víš, na co se mě profesor zeptal? Proč mají ptáci peří?“

„Hm! Chtěl tě patrně utopit. Cos mu odpověděl?“

„Co jsem mu odpověděl? Především jsem si pomyslel, že... Tamhle sedí! Vidíš ho?“

Bavor znovu vyskočil a rozčileně ukazoval na břeh.

„Kdo? Co? Kde?“ tázal se překvapeně Schwarz.

„Tam na té akácii, úplně na vrcholku.“

„Říční orel, *Haliaetus vocifer*. Nádherný opeřenec.“

„Ano. Domorodci mu říkají Abú lundž, Otec ryby. Žere výhradně tato stvoření. Víš, jak domorodci tlumočí jeho skřek?“

„Nevím.“

„Šéf šaríf jakúľ hut hut' Co to znamená?“

„Horké i deštivé období pohlcuje ryby.“

„Správně. To je potvora! Žere ryby celý rok. A to je další důkaz zkoumání přírody zdejšími obyvateli. Černoši nejsou takoví pitomci, jak si to naši učenci vykládají. Kdybych byl sebou, napsal bych knihu na jejich obranu.“

„Snad to jednou udělám, zbude-li mi na to čas.“

Pozornost obou se obrátila na kormidelníka, který pronesl stručný povel a veslaři přestali veslovat.

„Cože? Přirazíme ke břehu?“ tázal se Schwarz udiveně.

„Ne, efendi,“ odpovídal kormidelník, „tady nemůžeme jen tak přistát. Musíme se na chvíli schovat v rákosí a pozorovat břeh, jestli na nás nečihá nepřítel.“

„Co chceš podniknout? Proč neplujeme dále?“

„Dostali by jsme se příliš blízko k zeríbě Omm et Tamásih, kde bydlí Abd el Mot. Kdybychom padli do jeho rukou, udělal by z nás otroky.“

„Ať to zkusí!“ vyprskl Schwarz.

„Nejen, že to zkusí, ale i udělá. Jste sice odvážní a moudří muži, kteří se nikoho nebojí, ale Abú Mot velí pěti stům dobře ozbrojených otrokářů. Proti takové přesile bychom nic nezmohli. Potloukli bychom dvacet, třicet i čtyřicet nepřátel, ale ostatní by nás udusili.“

Mladík mluvil klidně a jasně. Na svůj věk byl velice vyspělý a zkušený.

„Myslíš, že můžeme proplout kolem zeríby až v noci?“

„Ano.“

„Můžeme to přece zkusit i za dne. Budeme rychle veslovat a použijeme plachty.“

„Nikdo nemůže předvídat, jaký bude vítr za hodinu. Bude-li foukat proti nám, nepomůže nám ani plachta ani veslaři. Abú Mot má na řece nokver, sice ukrytý, ale vím o něm. Z vysokého břehu může sledovat velký kus řeky. Uvidí nás již z dálky. Pak postaví nokver do středu řeky a nemáme šanci uniknout. Ne, ne - musíme vyčkat do noci, abychom mohli proklouznout bez rizika.“

„Ale i v noci nás můžou zpozorovat.“

„Když naklademe přes člun trávu a rákosí, bude nás hlídka považovat za plovoucí ostrůvek, odtržený od nějakého ostrova. Dovolíš, abych zakormidloval ke břehu?“

„Ano, dělej, jak to uznáš za vhodné.“

Člun zarejdoval po proudu k levému břehu a plul podél bahnité jespy, za kterou zmizel Lobo. Když dosáhl její dolní konec, kde rostlo vysoké rákosí a omm safá, kormidelník spustil železnou kotvu a člun se zastavil.

Z levého břehu, v jehož blízkosti se člun nacházel, ho nebylo vidět, neboť byl zakrytý hustým rákosím. Pravý břeh byl sice daleko, ale bystré oči mohli člun spatřit. Černoši proto nasekali dostatečné množství třtiny a rákosu, zatížili spodní část silných stvolů kameny a nakládali tyto rostliny podél pravého boku člunu, čímž proměnili člun v zdánlivý ostrůvek. Žádný pozorovatel by netušil, že půdou tohoto ostrůvku je zakotvený člun s dvaceti třemi lidmi.

Všichni mluvili tiše a napínali sluch. Práce s rákosím ještě nebyla ukončena, když na loď dolehly zvuky, vycházející z lidských hrdel. Loďníci naslouchali se zvýšenou pozorností a úzkostlivě se vyhýbali každému pohybu, který by je mohl prozradit.

Mladý dumandží, kormidelník, se náhled zvedl, aby lépe slyšel.

„Jsou to dva černoši. Stojí nedaleko od nás, směrem po proudu.“

„Jak to víš?“ tázal se Schwarz.

„Mluví nářečím Belandů. Rozuměl jsem několika slovům.“

„O čem hovořili?“

„Nevím. Zaslechl jsem jen úryvky: záchrana... zemřít... otrokáři...“

„Snad jsou to uprchlí otroci.“

„Zdá se. Patrně utekli ze zeríby Omm et Tamásih.“

„Zachráníme je! Vezmeme je s sebou.“

„Musíme to rozvážit, efendi! Rád přispěchám na pomoc každému, kdo je v nouzi, ale nevrhám se smrti do náruče. Nebezpečí se nebojím, ale moje smrt by nikomu neposloužila.“

„Mluvíš jako zkušený muž.“

„Vysmívej se, ale taky uznej, že mám pravdu. Poslyš!“

Lodníci zaslechli zuřivý štěkot psů a volání lidských hlasů.

„Zde běží jeden z těch černochů a před ním druhý. Rychle, za nimi!“ Dolehlo do člunu.

Byl to výkřik Abd el Mota, když uviděl černocha.

„Uvolni psa!“ zaslechli lodníci další hlas.

„Vskutku! Jsou to dva otroci, pronásledovaní Araby,“ šeptal doktor Schwarz. „Musíme je zachránit.“

Chopil se pušky. Otec čápa také sáhl po své zbraní a poznamenal:

„Postřílíme tu otrokářskou verbež.“

„Tiše!“ napomínal kormidelník. „Pronásledovatelů je mnoho a patří k družině Abd el Mota. Chcete se prozradit? To by nebylo rozumné. Ani kotvu bychom nestačili vytáhnout a už by nás měli. Slyšte? Někdo skočil do vody. Když se neutopí, sežere ho krokodýl.“

Kormidelník vyskočil z člunu a plížil se rákosím. V téže chvíli se objevil Lobo na kraji bažiny. Kormidelník rozhrnul rákosí a pokynul černochovi, aby obeplul bažinu. Lobo se na chvíli zarazil, ale rychle pochopil, že přichází záchrana. V tom zahřměl výstřel a kulka pleskla o hladinu nedaleko Lobovy hlavy.

„Rychle, rychle, krokodýlové!“ zvolal kormidelník.

Lobo napnul síly, obeplul bažinu a zmizel Arabům z očí. Z posledních sil se odrazil a stanul u člunu. Spatřil pár rukou, které se k němu natahovaly. Už se chystal podávané ruky, když v tom nejbližší veslař ucukl a přidušeně pronesl:

„Tamásíh, tamásíh, amál, amál, krokodýl, krokodýl, dělej, dělej!“

„Kde? Z které strany?“ tázal se kormidelník.

Veslař ukázal na volný proud mezi bažinou a ostrovem.

„Vlevo!“

„Rychle všichni vlevo, aby nám nepřekotil člun!“

Rychle vytáhli Loba do člunu, ale už se blížil i netvor. Jeho mohutný ocas pleskl do levého boku člunu a kdyby lodníci stáli na pravé straně, jistě by sletěli do vody. Krokodýl vynořil čenich z vody, chňapnul po Lobovi, ale dříve, než mohl sklápnout zubatou tlamu, vytáhli černoši uprchlíka, takže v zubech netvora zůstal jen kus jeho lýtko.

Lobo zařval bolestí. Právě tento výkřik byl Abd el Mótovy lidmi považován za smrtelný řev. Černoch dopadl na dno člunu a krvácel ze dvou ran - na rameni, kde ho popadl pes a na lýtku, kde měl velkou krvavou ránu. Bylo to nad jeho síly. Zavřel oči a ztratil vědomí...

„Je mrtvý?“ ptal se Schwarz.

„Ne,“ odpověděl Bavor, který se sklonil nad černochem, aby ho prohlédl, „rameno mu prokousl pes a lýtko mu okousal krokodýl. Dohromady nic. Arabova kulka ho nezasáhla.“

„Ticho!“ ozval se kormidelník. „Na břehu je slyšet hovor.“

Lodníci naslouchali a uslyšeli i jednotlivá slova rozmluvy. Hlasy se pomalu vzdalovaly, až úplně zanikly. Arabové odcházeli.

„Bohudík! Alespoň jeden je zachráněný,“ pravil Schwarz, „ale druhý ubožák jim padne do spárů. Jak tomu zabránit?“

„Nedostanou ho,“ odpověděl mladý kormidelník.

„Proč si to myslíš?“

„Rozuměl jsem každému slovu. Ztratili dva psy. Tento černoch usmrtil jednoho. Dosud má v ruce zakrvavený nůž.

Kdyby měli ještě jednoho psa, neutekl by. Pes by ho rozsápál, neboť by za ním skočil do vody, aby ho zadržel. Jelikož nemají dalšího psa, druhého uprchlíka nechytí.“

„Snad máš pravdu.“

„Nemyslím, že bych se mýlil. Musíme vyčkat tady, v bezpečném úkrytu, co se vlastně stane a pak budeme vědět, co můžeme podniknout.“

Oba Němci obdivovali rozvahu tohoto Afričana. Přes své mládí působil dojmem duševní síly, ba až převahy. I jeho pohyby a posunky byly klidné.

Otec čápa přidržel u nosu Loba lahvičku se čpavkem. To pomohlo. Černochovi se pomalu vracelo vědomí.

„Tolo... drž se... pevně... kmene...“ blábolil.

Ještě i v této chvíli, i když se ho zmocňovala mdloba, pomýšlel na záchranu svého druha. Pfotenhauer mu znovu podržel lahvičku u nosu a Lobo otevřel oči. Jeho zrak utkvěl na tváři Otce čápa, zakalil se, pohasl, přičemž černoch šeptal:

„Tolo... ty žiješ... a Lobo je... u dobrého šejka... na nebesích...“

„Jistě tím myslí Boha,“ pravil Schwarz, „že by byl křesťan?“

„Křesťan nebo pohan, vždyť je to jedno,“ poznamenal Otec čápa, „předně je člověk a musíme mu pomoci.“

Nadzvedl viko bedničky, která byla schovaná pod sedadlem, vytáhl z ní obvazy a několik lahviček. Vymyl černochovy rány, přiložil na ně náplasti a obvázal je s obratností zkušeného ranhojiče. Schwarz mu ochotně pomáhal.

V těchto oblastech se stávají i sebelehčí poranění, pokud se jim nevěnuje náležitá pozornost, životu nebezpečné, čímž se zvyšuje úmrtnost populace v těchto oblastech, která je už i tak vysoká v důsledku neustálých bojů a šarvátek mezi jednotlivými kmeny a národy.

Krokodýlův chrup zanechal na Lobově lýtku značnou stopu. Svalstvo i šlachy byly zpřetrhány a v ráně se objevily i zbytky roztřepeného masa a kůže, což se muselo pečlivě odstranit. Bolest, která tento zákrok doprovázela, probudila černocha. Rozhlédl se kolem sebe.

„Bílí muži a sandál...“ pravil překvapeně, pak poznal Nam-ňany podle jejich zvláštních účesů, „to nejsou otrokáři.

„Ne. Nejsme otrokáři,“ ozval se doktor Schwarz, jsi mezi přáteli.“

„Lobo tedy nezemřel?“

„Žiješ. Vlevo je břeh, z něhož jsi skočil do vody.“

„Ach!“ zvolal černoch a hmátl na dno lodice. „Člun! Už to vím! Vytáhli jste Loba z vody. Lobo se již pamatuje. Jste dobří lidé. Kde je však Tolo?“

„Také se zachránil. Arabové ho nenašli.“

„Rychle! Ke stromům! Tam se ukrýl.“

Chtěl vyskočit, ale bolestivé rány mu v tom zabránily. Musel klidně vyčkat, dokud ho obvážou. Osud jeho přítele ho tak znepokojoval, že se ničím nedal upokojit. Uznával, že to s nim myslí cizinci dobře a že se musí podrobit jejich vůli. Zatím, co ho obvazovali, musel vyprávět, co se vlastně stalo. Když dokončil, Schwarz řekl:

„Abúl Mot tedy není v zeribě, nýbrž někde na cestě. Mám strach o svého bratra. Abd el Mot tedy podnikl ghazvu na svůj vrub? Pak je však zeriba opuštěna?“

„Ne úplně,“ ozval se Lobo. „Vždy tam zůstává posádka padesáti mužů.“

„Těch se nebojím. Teď už však nemusíme čekat do večera. Poplujeme dál.“

„Lobo půjde na břeh. Musí za Tolem.“

„Ty? Nemůžeš nikam. Sotva stojíš na nohou. Musíš ležet a nehýbat se, aby se ti rány nezanítily. Propustíme tě, až budeš úplně zdravý.“

„To není možné. Lobo musí k Tolovi. Kde je?“

„Uklidni se. Je zachráněný. Říkáš, že blízko břehu stojí vedle sebe subák a lubán? Vaši pronásledovatelé se zatím nevrátili. Půjdeme po něm pátrat.“

„Musím ho nalézt. Pospíchá do Ombuly, aby varoval naše bratry před ghazvou. Lobo by tam nedošel.“

„Vystoupím na břeh a rozhlédnu se,“ prohlásil kormidelník.

„Půjdeme všichni. Přirazíme s člunem ke břehu,“ navrhl Otec čápa.

„To by nebylo moudré, efendi,“ namítal mladík. „Člun může ke břehu, až se potvrdí, že Arabové skutečně odtáhli. Vypravím se na břeh sám.“

„Musel bys do vody a tam mě může napadnout krokodýl.“

„Ne. Zhotovím si primitivní kelek, vor, z rákosy a třtiny. Bude-li dostatečně veliký, abych si na něj mohl lehnout, nevšimne si mne žádný krokodýl.“

Pohnul kormidlem, zavedl člun hlouběji do rákosí a začal si připravovat materiál pro stavbu voru.

„Poslyš,“ varoval ho Schwarz, „nemáme jistotu, že Arabové odešli. Mohli by tě spatřit a odvést do otroctví.“

„To se jim nepovede,“ odpověděl sebevědomý mladík. „Vím, jak je mám pozorovat, aniž by mě uviděli.“

Černoši zatím dokazovali svou obratnost a zručnost v rychlém splétání pevné rohože, pod níž upevnili silné svazky rákosí, které by-unesly daleko více, než tíhu kormidelníkova těla. Mladík se chopil vesla, vkročil na kelek a lehl si na břicho. Pustil se dolů po proudu, obeplul bažinu a zavesloval ke břehu bez nejmenšího hluku.

Běloši i černoši s napětím sledovali jeho počínání. Doktor Schwarz by se nejraději sám pustil do tohoto podniku, ale musel uznat, že by se vydal ještě většímu nebezpečí, než kormidelník. V případě nenadálého útoku měl větší šanci dovolat se pomocí bělochů, než tomu bylo opačně.

„Odvážný hoch,“ pronesl Schwarz. „Při první známce nebezpečí zvedneme kotvu a přirazíme ke břehu.“

„To se rozumí,“ řekl Bavor, „mám rád tohoto chlapce. Vězí v něm cosi vznešeného. Rád bych věděl, odkud pochází. K Nam-ňamům nepatří...“

„Také nevím, kam ho mám zařadit,“ přikývl Schwarz. Mohl by to být mišenec, ale i čistokrevný Somálec. I před námi to tají. Nikoli bez příčiny ho nazývají Ibn es Sirr, Syn tajemství. Z tohoto jména by se dalo soudit, že je Arab.“

„Na čistokrevného Araba nevypadá. Myslím, že zažil něco strašlivého v mládí. Nikdy se nesměje. Viděl jsi ho snad někdy na slavnostech Nam-ňamů?“

„Nikdy.“

„Ani já. Zasmušilá vážnost, do níž se halí, připouští domněnku, že ve svém nitru uschovává vzpomínky na tragické události z útlého mládí. Je muslim, jak jsem si stačil všimnout. Viděl jsi ho někdy při modlitbě?“

„Viděl, ale neslyšel jsem, že by se modlil. Nemodlí se předepsané modlitby, nýbrž jen tehdy, když si myslí, že není pozorován.“

„Dvakrát jsem ho skrytě pozoroval a všiml si, že v modlitbě el fátha nepoužívá slov „pán světa“ a „všelstovník“, nýbrž „emír el intikám, pán pomsty“ a „kádi el kudát, nejvyšší soudce“. Z toho soudím, že myslí na pomstu.“

„Také si to myslím,“ přikyvoval Schwarz. „Všiml jsem si, že když si myslí, že je sám, zatíná pěsti, jako by chtěl někoho rozdrtit. Při tom koulí očima a skřípe zuby, až si člověk - sakra! Vidiš je? Tamhle letí. Znáš je?“

Bavor vyskočil a ukazoval rukou na hejno ptáků, které letělo přes řeku.

„Ano, znám je,“ odpovídal Schwarz, „jsou to vlhy-včelojedi, me-rops coeruleocephalus. Nádherní opeřenci. Mají překrásné peří, které se ve slunečním jasu třpytí jako drahokamy.“

„Ano, jsou to překrásní ptáci,“ říkal nadšeně Otec čápa, „víš, jak mu říkají domorodci?“

„Ano, džurul.“

„Proč?“

„Protože jejich hlas se podobá těmto dvěma slabikám.“

„Vidím, že bys byl nejhorším ornitologem. Aha! Zmizeli mezi stromy.“

Bavor se opět posadil a pokračoval:

„V Evropě žije jen jeden druh vlh - merops apiaster, s bílým čelem, modrými kruhy kolem očí, modrou hrudí a

zelenomodrými perutěmi. Právě vlhy mě zvláště zajímají. Byl to první pták, kterého jsem namaloval a který mi byl namalován na záda.“

„Kým?“

„Profesorem přírodopisu. Vypůjčil jsem si od něho knihu, v níž byla rytina vlhy. Mrzelo mě, že byla jednobarevná, tak jsem ptáčka omaloval, že hrál všemi barvami. Profesor si toho všiml, zavolal mě do kabinetu a tam mi pravítkem namaloval vlhu tak důkladně na hřbet, že mě z toho přecházel zrak i sluch. Na záda jsem sice nedohlédl, ale že byl tento obrázek modrý a zelený jako vlha, cítil jsem několik týdnů. Profesůrek mě měl i jinak na mušce, protože jsem mu neustále kladl otázky, na které neuměl odpovědět. Vypravoval jsem ti už...“

„Ibn es Sirr!“ zvolal jeden z veslařů a ukázal rukou proti proudu.

Kormidelník se vracel. Dopravil vor podél břehu proti proudu, obeplul bažinu a směřoval ke člunu. Hbitě přeskočil z voru do člunu a oznamoval, že je les prázdný.

„A Tolo?“ ptal se Lobo.

„Nevím. Budeme ho muset hledat, ale jistě ho najdeme. Prošel jsem lesem až na planinu a spatřil jsem jezdce, kteří ujížděli přes chalu, step.“

„Kterým směrem?“ tázal se Schwarz.

„Na jihozápad.“

„Takže jsou pryč. Doufejme, že jim Tolo unikl. Vystoupíme na břeh a pustíme se do pátrání.“

Vytáhli kotvu a přirazili s člunem ke břehu. Lobo, kterému vadil obvaz při chůzi, zůstal ve člunu se dvěma veslaři, zanechanými na ostrahu sandálu. Podrobně však popsal Schwarzovi místo, kde rostl subák a lubán.

Schwarz měl u sebe dalekohled. Dovedl celou skupinu na okraj lesa, aby se přesvědčil o kormidelníkových slovech.

Dorazil tam právě včas. Dalekohledem spatřil v dálce vzdalující se tlupu otrokářů. Všichni se pustili do hledání.

V lese bylo ticho a jen z protějšího břehu sem doléhali zádumčivé zvuky „nur-nuk, nur-nuk“ jeřába pávího. Když se skupina přiblížila k místu, popsanému Lobem, zaslechla z koruny slabé sténání.

„Tolo? Jsi nahoře?“ tázal se Schwarz.

Odpověď nedostal, jen sténání zesílilo. Poněvadž nedostal odpověď ani na opakovaný dotaz, vyšplhal se Schwarz ke spodním větvím a lezl dále do koruny. Tady nad sebou spatřil černocho, objímajícího rukama i nohama štíhlý kmen.

„Hledáme tě, slez dolů!“ volal na něho.

Ubožák vykřikl ve smrtelné úzkosti:

„Zabte Tola, usmrťte Tola, ale nechte Loba naživu! Lobo je dobrý, chtěl Tola zachránit.“

„Oba jste zachráněni. Slez dolů! Nic se ti nestane. Jsme tví přátelé.“

„Lžeš! Jsi běloch, Arab a otrokář. Patříš k Abd el Motovi.“

„Nelžu! Jsem nepřitelem Abd el Mota. Chci tě zachránit. Sestup!“

„Tolo nemůže slézt. Tolo zeslábl. Zřítel by se, kdyby se pustil.“

„Pomůžeme ti.“

Černoch byl námahou a strachem tak zesláblý, že se držel kmene jen s vypětím všech sil. Schwarz přivolal dva černochoy a společně snesli ubožáka na zem.

Tolo však dosud nevěřil, že se cizinci pokouší o jeho záchranu. Přes všechno ubezpečování bělochů i černochoů nevěřil a ustavičně naříkal. Nemohl se postavit na nohy, proto ho do člunu odnesli. Když Tolo uviděl Loba, spokojeně sedícího ve člunu, vyrazil ze sebe jásavý výkřik, zhroutil se a upadl do bezvědomí.

Lobo nadšeně jásal a těšil se ze záchrany svého druha. Když však viděl Tola v bezvědomí, začal hořekovat. Konečně ho však běloši upokojili a ubezpečili, že se Tolo z mrákot brzy probere.

Tolo procitl, ale plné vědomí se mu nevrátilo. Zmítal sebou sem a tam, sténal a stále naříkal a prosil o milost pro Loba. Dlouhé zajetí plné muk, touha po svobodě, námaha při útěku a rozčilení posledních okamžiků přemohly jeho síly úplně. Doktor musel znovu použít bedničku s léky. Černoch obdržel uklidňující lék a tvrdě usnul. Položili ho vedle jeho druha. Nastala porada, co dále. Lobo usilovně naléhal, aby byl vyslán spěšný posel do Ombuly, který by upozornil obyvatele vesnice na otrokářskou hrozbu. Sám nemohl vyrazit a Tolo také nepřicházel v úvahu. Žádný z Ňam-ňamů však nechtěl podniknout tuto nebezpečnou cestu. Neznali cestu do Ombuly a neměli chuť padnout do rukou otrokářů.

Zbývali tedy jen oba běloši. Syn tajemství naslouchal pozorně poradě, ale ani slovem se jí nezúčastnil.

„Co dělat?“ ptal se Schwarz. „starost o vlastní bezpečnost nám velí nepouštět se do této záležitosti, ale čistě lidské stanovisko nám káže pravý opak. Máme snad dopustit, aby velká osada podlehla zkáze? Co tomu říkáš, doktore?“

Nos ornitologa se nadzvedl, jako by chtěl nozdrami chrlit blesky, obočí se mu hněvivě stáhlo a nevrle odsekl:

„Poslyš, nazveš-li mě v této pustině ještě jednou doktorem, pocítíš sílu mých pěsti na tvé mandibule, ty kluku zapomnětlivá. Říkám ti Sepp a ty mě říkej Naci. Nelíbí-li se ti to, táhni si, kam chceš. Rozumíš?“

„Promiň, už se to víckrát nestane.“

„Tak dobrá. A co se týče té Ombuly, podívám se, jestli ji máme na mapě. Nemám ani ponětí, kde se nalézá, vím jen, že je to někde na území Belandů.“

Bavor vytáhl ze spodní náprsní kapsy opotřebovanou a potrhanou mapu, rozložil ji a začal nad ní hloubat.

„Není to tady,“ zabručel po chvíli, složil mapu a zastrčil ji do kapsy. Belandové bydlí mezi Bongy a Ňam-ňamy, tedy asi jihozápadně odtud, poblíž pohoří Pambisa. Ale kde je Ombula, o tom nemám ani potuchy.“

„Pambisa!“ zvolal Lobo, který sice německému hovoru nerozuměl, ale postřehl známým názvem. „Tam je Ombula.“

„Takže tam? Jak je to daleko?“ tázal se Schwarz.

„Tři dny cesty od zeríby Omm et Tamásih.“

„Odsud tedy dva a půl. Naše výstraha by došla asi pozdě. Otrokáři mají koně a jiná zvířata, které my nemáme. Museli bychom pěšky a Abd el Mot bude rychlejší.“

„Ne. Nebude rychlejší,“ ozval se nečekaně Syn tajemství. „Můžeme tam dorazit dřív než Arabové.“

„Jak?“

„Na rychlých velbloudech.“

„Vždyť je nemáme!“ divil se Schwarz.

„Kmen Džurů chová v této roční době velbloudy. Znáám dobře džurskou osadu, ležící západně od Omm et Tamásih. Můžeme si tam koupit nebo vypůjčit velbloudy.“

„Není tato osada příliš daleko od zeríby?“

„Není. Její obyvatelé byli porobení Abúl Motem a jsou mu povinni sloužit za malou úplatu. Když však mohou, rádi mu způsobí škodu.“

„Mohli bychom je přemluvit, aby vyslali posla do Ombuly.“

„Nepokoušej se o to, efendi. Žijí s Belandy v nepřátelství. Nechali by si zaplatit, naoko by vyslali posla, který by však nikdy nedorazil do Ombuly. Nezbyvá, než vyslat někoho z nás. Šel bych sám, ale musím zůstat u člunu, neboť nikdo z veslařů nezná řeku a nemůže kormidlovat.“

„Volba tedy padá na nás dva,“ pravil Schwarz Otci čápa. „Myslíš, že se máme do toho pustit?“

„Ano. Je mou povinností přispěchat ohroženým na pomoc a pak bych měl ukrutnou radost, kdybych mohl Abd el Mótovi pověsit pořádného bulíka na nos, aby se mu protáhl do délky, do větší, než je můj vlastní. Musím tedy sehnat velblouda.“

„To nepřipustím. Oba jsme na tom stejně, ponechme tedy rozhodnutí náhodě. Losujme!“

„Nemám námitky. Nebezpečí na nás číhá všude, ať jedeš bratrovi naproti po řece, nebo se vydáš do Ombuly...“

„Vezmeme dvě třtiny, kratší a delší...“

„Čerta starého!“ přerušil ho ornitolog. „Ponecháme rozhodnutí ptactvu. Dávej pozor, poletí-li pták přes řeku. Když poletí odtamtud sem, pojedou do Ombuly já, poletí-li odsud tam, převezmeš poselství ty. Platí?“

„Souhlasím. Zatím však pokračujeme v plavbě, abychom co nejrychleji dorazili do osady Džurů.“

Nam-ňamové se chopili vesel a Syn věrnosti prohlásil:

„Protože je v osadě jen padesát mužů, nemusíme se příliš obávat. Mohou nás klidně spatřit, když popluje kolem nich. Pod zeríbou zabočíme k levému břehu, ukryjeme člun v rákosí a pustíme se do džurské osady. Tamního šejka znám.“ Po těchto slovech zamířil s člunem do středu řeky a člun, hnaný dvaceti vesly, se rozletěl po hladině jako šíp. Léč účinkoval. Tolo ležel, pohroužený do hlubokého spánku. Loba také přemohla únava. Věděl, že někdo bude varovat jeho sou-kmenovce, a tím se zbavil těžkého břemena, které ho až dosud tížilo.

8. KAPITOLA NOVÝ SPOLEČNÍK

Oba běloši seděli vedle sebe na přední člunu. Jejich rozdělení sice nemuselo mít dlouhé trvání, ale taky mohlo být věčné. Otec čápa hloubavě přemýšlel. Dalo se to vyčíst z jeho tváře, na které stále naskakovaly nové vrásky. Jeho nos byl neuvěřitelně čilý. Zmítal sebou vpravo, vlevo, nahoru i dolů. Bavor mu občas pomáhal i rukou a kýval s ním sem a tam, odkáslával, polykal sliny, bručel cosi do vousů a konečně ze sebe vyrazil:

„Když je člověku u srdce jako mně, to se může jít ďábel klouzat. Musíme se rozloučit a nevíme, uvidíme-li se ještě někdy. Co se však dá dělat? Považoval bych se za zločince, kdybych dopustil, aby byli zabíjeni bezbranní černoši, bez toho, že bych neučinil ani nejmenší pokus o jejich záchranu.“

„Mám stejné pocity,“ připojil se Schwarz, „ale nemusíme si namlouvat, že je to tak nebezpečné. Jeden z nás pojedou na jihozápad a bude se snažit vyhnout se všem nepřítelům. To přece není tak těžké.“

„Je a není. Když se přes veškerou opatrnost setkáš s nepřítelem a není-li pomoc nablízku, zhasneš a ani kohout po tobě nezakokrhá. Přál bych si, aby osud rozhodl v můj prospěch.“

„Nepoddávej se příliš obavám...“

„Mlé! Jestli mám někoho rád, nerad vidím, když jde vstříc nebezpečnému dobrodružství, při kterém mu nemohu pomoci. Raději bych - stůj! Vidíš je? Tamhle letí.“

Ornitolog vyskočil a ukazoval na pravý břeh, odkud se zvedlo hejno křičících ptáků a přelétalo řeku. Jeho vztyčená ruka sledovala směr jejich letu.

„Znáš je?“

„Ano. Čejky trusné, Hoplopterus spinosus.“

„Celkem správně. Když se po ránu ozývá jejich siksak, siksak, zní to právě tak, jako by lišky světily narozeniny starého lišáka. Nyní zmizely v rákosí, kde budou lovit hlemýžďe,“ řekl ornitolog a opět se posadil.

„Doufám, že v osadě Džurů dostaneme dobrého hedžína, jízdního velblouda. Ten, kdo pojedou do Ombuly, se musí zásobit potravou na šest dní. Druhý zase bude muset čekat na příchod tvého bratra. Ale kde? U zeríby je to nebezpečné.“

„Nejlepší bude, když pojedáš dál po proudu až k zeribě Madunga. Náš kormidelník tam má známé. Říkal mi, že bychom tam byli vřele uvítáni. Můj bratr musí připlout k této zeribě, takže se nemůžete minout.“ „Já se mám plavit do Madungy? A proč?“

„Vždyť jsi to navrhl sám.“

„Já? Nikdy by mě to nenapadlo.“

„Vidím, že máš krátkou paměť. Kdo navrhl, že rozhodne let ptáků?“

„Přece já.“

„Tedy je rozhodnuto.“

„O tom nic nevím. Co se mi tady snažíš namluvit? Myslíš, že jsem hňup nebo...“

Bavor nedomluvil. S otevřenými ústy a se strnulým zrakem zíral na svého přítele. Hrot jeho hlasu se zvedl do závratné výše a Otec čápa náhle ze sebe vyhrkl:

„Na mou duši! Tohle mě ani nenapadlo! Čejky...“

„Ano. Čejky. A víš kterým směrem?“

„Odtamtud sem.“

„No vidíš. Kdo tedy pojede do Ombuly?“

„Hm - ty? Ta ničemná havěť nemohla udělat nic moudřejšího, než přeletět odtamtud sem? Kdybych měl po ruce pušku, naučil bych je dobrému chování! Budeme losovat znovu.“

„Nebudeme. Čejka rozhodla. Jedu do Ombuly.“

„Od této chvíle nechci vidět jedinou čejku! Kdo by si pomyslel, že los padne na tebe?“

„A proč ne?“

„Protože jsem to chtěl chytře navléknout.“

„Jak to?“

„Myslel jsem si, že u tohohle břehu spíš vyplašíme ptáky hlukem vesel a nějaká pitomá čejka mi překazila plány.“

„Pak ses pořádně přepočítal. Vyplašený pták by stejně neletěl přes člun ke druhému břehu, spíše by se držel vlevo od nás.“

„Tím však můj návrh pozbývá platnosti. Pouze má hloupost rozhodovala při losování.“

„Nikoliv, příteli, rozhodnutí čejky platí.“

„Tak dobře. Dej mi tedy pohlavek, ale pořádný. Zasloužil jsem si ho. Když se ti něco přihodí, budu si to vyčítat celý život. Tak to dopadá, když si člověk o sobě myslí, že je bůhvíjak chytrý a že drží pytel s moudrostí za všechny čtyři konce. Přitom se však dopouští pitomostí, za které by se styděl i venkovský kluk na první hodině latiny.“

Ornitolog sklonil hlavu a šediny mu zakryly tvář tak důkladně, že mu bylo vidět z tváře jeho dlouhý nos, z jehož ustavičného pohybu se dalo soudit, že jeho majitel je ustaraný.

Čas utíkal a svalnaté paže černochů veslovaly tak rychle, že se zdálo, jako by břehy na obou stranách řeky přímo letěly. Scenérie se však vůbec neměnila. Přes řeku, při pravém břehu, bylo vidět třtinu a rákosí, kdežto po levém břehu se táhl hustý les.

Slunce již dávno překročilo zenit a vrhalo na řeku stíny stromů. Najednou Syn tajemství začal kormidlovat člun k pravému břehu. Schwarz to zpozoroval a zajímala ho příčina.

„Omm et Tamásih je blízko,“ odpovídal, mladík. „Když nechceme, aby nás zpozorovali, musíme se držet pravého břehu.“

Až teď pozvedl ornitolog hlavu, aby se rozhlédl po nebezpečné krajině a zároveň se jeho dlouhý nos začal čile pohybovat a nasávat vzduch.

„Cítíš něco?“ ptal se Schwarz.

„Cítím kouř.“

„Nemýlíš se? Já nic necítím.“

„Co bys taky mohl cítit tím nosíčkem, který je viditelný jen dalekohledem?“

„Snad někdo rozložil na břehu oheň, aby upekl potravu.“

„Ne. To není pečeně. Smrdí to spáleninou. Čpí to po dříví, slámě a hlině, jako když hoří stavení. Dám na to krk, že někde na levém břehu hoří nějaký africký „palác“.“

Teď už i Schwarz ucítil kouř a Ňam-ňamové také zvýšili pozornost. Kormidelník se zvedl, obrátil se k levému břehu a chvíli ho pozoroval.

„Hoří,“ pravil, „zeríba Omm et Tamásih je v plamenech. Je to veliký požár, neboť kouř stoupá vysoko, že je ho už vidět i mezi stromy.“

Rukou ukazoval vlevo, kde se objevil kouř. Černoši přestali veslovat a čekali na další pokyny Syna tajemství.

Kormidelník tiše naslouchal a pak pravil:

„Celá zeríba hoří. Je tu jen jedna možnost - úmyslné pálení. Kdyby vypukl požár v nějakém tokulu, rychle by byl uhašený, neboť řeka je blízko. Spíše ji Arabové opustili a odtáhli k jihu. Zeptáme se Loba.“

Probudil Loba a zeptal se ho, co si myslí o požáru. Ten se velice divil a prohlásil, že ani on, ani Tolo nevědí nic o úmyslu otrokářů opustit a spálit zeríbu. Kormidelník nabádal ke zvýšení opatrnosti.

Člun byl zatažen do rákosí a zakotven. Veslaři se pustili do řezání rákosí, aby zamaskovali člun. Pak se pokračovalo v plavbě, ale tak, že člun byl hnaný jen proudem a jen malinko řízený kormidlem. Pozorovateli ze břehu musel připadat jako plovoucí rákosový ostrůvek.

Čím byli blíže k zeribě, tím více pronikal kouř vzduchem. Lidé seděli na lávkách a pozorovali levý břeh přes rákosí, které hustě pokrývalo celou loď. Konečně se přiblížili k požáru tak blízko, že sloup dýmu zřetelně vystupoval nad stromy.

Syn tajemství ukázal tím směrem a řekl:

„Za těmito stromy je zeríba Omm et Tamásih. Vidíte ten kouř nad stromy? Hoří celá usedlost. A zde na řece hořelo také. Vidíte to místo nedaleko břehu, kde je zčernalé rákosí?“

„Řeka přece nehoří,“ řekl Otec čápa.

„Řeka sotva, ale nokver, který byl ukrytý v tom rákosí, ano. To mohli udělat jen nepřátelé Abú l Mota. Přepadl snad někdo zeríbu?“

„Musela to být neočekávaná událost.“

„Takové věci se dělají neočekávaně. Nepřítel nemusel být příliš silný, vždyť v zeribě bylo jen padesát mužů. Možná to

byli Džurové. Musíme zjistit, co se tady stalo.“

„Poplujeme tam přímo?“ ptal se Schwarz.

„Ne. Pustíme se dolů po řece a až nás nebudou moci zpozorovat, ukryjeme člun v rákosí.“

Na řece se válely kotouče dýmu. Běloši teď pochopili kormidelníkovu opatrnost a čekali netrpělivě na chvíli, až budou moci vystoupit na břeh.

Abd es Sirr řídil člun po proudu k pravému břehu, kde bylo bahniště pokryté vodními trávami, hustými jako rýže. Člun nebyl zakotvený veslaři ho přivázali silným palmovým lanem ke stromu, který stál na břehu. Černoši zůstali ve člunu a dostali pokyn ihned odrazit od břehu a držet se středem řeky, jakmile by se na břehu objevili nepřátelé nebo cizinci.

Měli plout po proudu, až by dostali z břehu znamení k přistání.

Kormidelník a oba běloši vystoupili na břeh. Syn tajemství se ozbrojil kopím a trumbašem. Běloši si vzali nabitě pušky, střelivo a nezapomněli ani na dalekohled. Stoupali vzhůru po hustě porostlém pobřeží. Prošli opatrně úzkým pruhem lesa až na jeho vnější kraj. Dosud nenarazili na nic podezřelého.

Na kraji lesa se zastavili a rohlédli se po rovině. Ze zeríby zůstal jen veliký, dýmající kopec zřícenin.

Nikde nebylo ani živáčka. Všechno, co mělo nohy a křídla, uteklo před plameny, vedrem a hustým dýmem.

Když se přesvědčili, že jim nic nehrozí, vydali se všichni tři ke spáleništi. Tam kde dříve stály tokuly, ležely jen hromady hlíny, z nichž se dosud kouřilo. Mezi těmito hromadami se pohybovaly tmavé postavy.

„Jsou tam lidé,“ pravil Syn tajemství. „Kdo to může být? Obyvatelé zeríby asi těžko... Kdybych jen věděl, jsou-li mezi nimi běloši.“

„Přesvědčíme se,“ odpovídal Schwarz a přiložil si k oku dalekohled.

„Vidím jen černochoy,“ oznámil, „a není jich příliš mnoho. Jen něco kolem dvaceti.“

„Jsou ozbrojeni?“

„Mají tyče, jimiž prohrabují hlínu a smetí.“

„Takže oni zeríbu nepřepadli. Snaží se jen zachránit, co se dá. Jak jsou oblečení?“

„Mají jen bederní zástěry. Vlasy mají sčesané na způsob věnce kolem hlavy.“

„Jsou to Džurové, moji přátelé. Doplížím se k nim. Kdybych se snad mylil a přepadli by mě, vykřiknu jméno Abú laklak. Pak mi spěchejte na pomoc. Vaše pušky mě zachrání.“

Syn tajemství se položil na zem a plazil se k vnější obrubě spáleniště, kde byla dříve trnitá ohrada, a zmizel bělochům z očí. Ti měli připravené pušky k okamžitému výstřelu, aby si pospíšili, kdyby to byla potřeba.

Minuty mijely a všude bylo ticho. Pak uviděl Schwarz, že se všichni černoši shromáždili a předstoupili před ně dva muži. Měli na sobě šedé háiky. Jeden z nich byl černocho, kdežto druhý spíše vypadal jako běloch.

Po nějaké chvíli běloch v průvodu jednoho černocho vyrazil k místu, kde stáli přírodovědci.

„Jdou k nám,“ ohlašoval Schwarz ornitologovi.

„Snad nemají nepřátelské úmysly?“

„Ne. Jeden z nich je patrně náčelník Džurů a druhý Syn věrnosti.“

„Ach tak! Nemusíme se tedy obávat.“

Oba přichozí mezitím došli tak blízko, že bylo možné rozeznat jejich tváře. Syn tajemství se spokojeně usmíval. Druhý byl tlustý černocho, v jehož vypasené tváři zářila přívětivost. Již z dálky zvedal ruce nad hlavu a kynul bělochům na pozdrav. Když přišel blíž, zastavil se, hluboko se poklonil a pozdravil:

„Es salám álejkum! Marhába, vítám vás. Alláh mě obdařil velkou milostí, když vás poslal za mnou. Já, moje chatrč a všichni moji bojovníci jsou vám k službám.“

„Jeho řeči se nesmí brát vážně,“ šeptal ornitolog Schwarzovi, „tento chlap ví o Alláhovi asi tolik, jako jeho velbloud o astronomii.“

Pak nahlas odpověděl na pozdrav. Schwarz mu statečně přizvukoval.

Černocho se stále přibližoval, znovu a znovu se ukláněl a pokračoval:

„Jsem šejkem kmene Džuru, který obývá tuto krajinu. Zpozorovali jsme požár v okolí zeríby a spěchali bělochům na pomoc. Když jsme sem dorazili, viděli jsme, že bílí muži odešli a pustili jsme se do hledání, abychom zachránili to, co se zachránit dá.“

„Kam odešli bílí muži?“

„Jen Alláh zná všechno, já nevím.“

Černocho byl pohanem, ale domníval se, že běloši jsou muslimové, a proto věčně omílal Alláha.

„Znáš obyvatelstvo zeríby?“ ptal se Schwarz.

„Znám je všechny.“

„Kdys byl v zeríbě naposledy?“

„Včera to byl den.“

„Tedy předevčírem. Co jsi tady dělal?“

„Abd el Mot mi vzkázal, abych mu prodal několik jízdních velbloudů, které potřeboval na svou výpravu.“

„Na jakou výpravu?“

„Do země Belandů.“

„Do které osady?“

„Nevím. Nikdy neřekne jméno osady.“

„Kde je Abul Mot?“

„V zemi Homrů, odkud se však má každou chvíli vrátit.“

„Jsi jeho přítel?“

Šejk roztáhl ústa od ucha k uchu, hrabal se rozpačitě ve věnci vlasů, takže byl velice podobný vzduchové podušce.

„Pane, chudý muž musí být přítel všech bohatých a mocných mužů, nechce-li být jimi pohlcen. I tobě rád posloužím, neboť vím, že mi dobře zaplatíš za mé služby.“

„Zaplatím-li dobře nebo ne, to záleží jen na tobě. Víš, kdy vyrazila ghazva?“

„Vím. Dnes, brzy ráno. Velbloudy jsem musel dodat již včera odpoledne.“

„Zůstala tady posádka.“

„Ano. Vždycky tady nechávají padesát mužů.“

„Kde jsou ti lidé?“

„Pryč. Nevím, kam odešli.“

„Kdo zapálil zerību?“

„Asi posádka. Vzbouřila se, zradila Abúl Mota, neboť odešli všichni a sebrali odtud vše, včetně dobytka.“

„Asi máš pravdu. Z Abd el Mota se stal chudý muž.“

„Brzy zase zbohatne. Než odešel, pravil, že najme velké množství nuérských bojovníků a připojí je k výpravě, protože prý pochyťá hodně otroků. Až se vrátí a uvidí, že ho posádka zeríby zradila, vypraví se za ní, pobije je a vezme jim všechnu kořist.“

„Co když nařídil vypálit zerību právě Abd el Mot?“

„Ne. Vím určitě, že ne. Je spolujeditelem zeríby a je věrný Abú1 Motovi.“

„Tak věrný, jako ty,“ vstoupil do hovoru ornitolog a velmi ostře se podíval na šejkův vypasený obličej. Černoch se líbezně usmál, ukláněl se na všechny strany a odpovídal rozpačitě:

„Jsem věrný každému, pane, kdo mi dobře zaplatí.“

„A čím si necháváš platit? Látkami nebo dobytkem?“ ptal se Schwarz.

„Dobytkem i látkami, ale abú nukat, tereziánský tolar, mi je nejmilejší.“

„Je možné, že dostaneš ode mně několik tolarů. S Belandy žijete v nepřátelství?“

„Ano, pane. Mezi nimi a námi je krevní msta.“

„Znáš cestu do jejich osad?“

„Každý Džur zná tyto cesty.“

„Chci do Ombuly. Znáš tu osadu?“

„Ano. Leží na úpatí hor, které nazýváte Pambisa.“

„Potřebuji muže, který by mě tam doprovodil.“

„Každý z Džurů tě může doprovodit. Když zaplatíš tři abú nukáty, dám ti spolehlivého průvodce.“

„Zaplatím s podmínkou, že mě ten muž opravdu dovede do Ombuly.“

„Můžeš se spolehnout.“

„Dobrá. Doprovodí mě tam a pak se vrátí se mnou. Když se vrátíme, zaplatím mu ne tři, nýbrž čtyři abú nukáty.“

Černoch spráskl ruce, zakoulel očima a zvolal:

„Alláh tě ochraňuj, pane. Co to máš za myšlenky? Musíš zaplatit předem!“

„Ne. To neudělám.“

„Tak ti průvodce nedám, protože ty peníze nikdy nedostanu.“

„Proč?“

„Protože se nikdy nevrátíš. Belandové vás oba zavraždí, i kdybych ti dal průvodce, šel by s tebou jen tak daleko, dokud by se cítil bezpečný.“

„To je upřímná řeč! Nechci tedy žádného průvodce. Ty však neuvidíš ani jeden abú nukát.“

Černoch uznal, že si nepočínal nejlépe. Aby zachránil peníze pro sebe, odhodlal se k nové výmluvě.

„Žádný Džur se nevydává na vlastní pěst na území Belandů. Průvodce tě bezpečně dovede až na hranici jejich území, ale odtamtud se musí vrátit. Zahrával by si se životem, kdyby pokračoval dál. Zeptej se koho chceš, třeba sajjádařfála.“

„Sajjád“ znamená lovec a „afjál“ je množné číslo od slova „fil, slon“. Tedy lovec slonů. Doktor Schwarz byl překvapený, že se v kmenu Džurů vyskytuje takový lovec, a proto se zeptal:

„Čím zabíjí tento lovec slony?“

„Svou puškou.“

„Tvoji bojovníci mají i palné zbraně?“

„Džurové? Nemají. Lovce slonů není bojovník našeho kmene.“

„Ze kterého kmene pochází?“

„Nevím. Nemá ani černou pleť. Nevíme o něm nic. Známe akorát jeho jméno. Je to slavný muž, o němž hovoří všichni lidé. Navštívil poprvé naši osadu a přiběhl s námi do zeríby, aby si prohlédl spáleniště.“

„Kam má namířeno?“

„Nevím. Zatím jsem neměl čas si s ním promluvit.“

„Chceme se rovněž podívat na spáleniště. Pojdme.“

„Pojdte se mnou a buďte mými hosty. Nachystali jsme hodně ryb, takže vám můžeme nabídnout bohaté pohoštění.“

Černoch odvedl bělochy ke spáleništi. Moc toho nezůstalo. Popel, ohořelé dřevo a požárem spečené zdivo, k němuž se používá nilské bahno. Co se z tokulů zachránilo, bylo uloženo na hromadu.

Schwarz poslal kormidelníka ke člunu oznámit veslařům, že není čeho se obávat a aby vyčkali na příchod obou bělochů. Černoši z kmene Džurů stáli dosud v hloučku. Vedle nich stál muž, který se od nich viditelně lišil. Jeho pokožka sice byla opálená sluncem, ale byla přece jen světlejší, než pokožka černocho. Jeho rysy svědčily o jeho černošsko-arabském původu.

Byl to sajjádařfál. Tento muž neměl vysokou postavu, ale celá stavba jeho těla svědčila o mimořádné síle. Měl na sobě lehký háik, jehož kapuce mu chránila hlavu. Na nohou měl sandály a v ruce držel těžkou dvouhlavňovou pušku téhož

strašlivého kalibru, s jakou jsme se seznámili u Otce jedenácti vousů.

Šedý, dlouhý vous mu splýval až k pasu. Jeho tvář byla silně vpadlá a svědčila o vnitřním žalu a sklíčenosti. Pohled jeho tmavých očí byl ohnivý, nezvykle ostrý až pronikavý.

„To je sajjádaťjál,“ pravil náčelník Džurů, „dosvědčí mi, jak je nebezpečné vniknout na území Belandů.“

„Kdo se chce vydat k Belandům?“ tázal se cizinec a prohlížel si příchozí.

„Chci se tam vydat sám,“ pravil Schwarz.

„Pak jsi statečný muž. Můžu se dozvědět, ke kterému kmeni patříš?“

„K žádnému. Jsem Almání, Němec. Je to národ, který jistě neznáš.“

„Znám. Bydlel jsem u jednoho Almáního, který mě vysvobodil z velkého nebezpečí a vyprávěl mi hodně o své vlasti. Tvá rodná země se skládá z mnoha zemí a každá z nich má vlastního sultána. Ale největší nade všemi je šach, který poroučí všem sultánům. Jmenuje se prý Uilelem, Vilém. Je to tak?“

„Máš pravdu,“ přisvědčoval Schwarz.

„Jeho vrchní vezír je prý Bisemar, Bismarck, a jeho nejslavnějším džaranalem, generálem, je Moltika, Moltke.“

„Ano. Máš dobrou paměť.“

„Vidíš tedy, že znám svou vlast i svůj lid. Šli jste do veliké války a vyhráli veliké bitvy. Dokonce jste zajali i mocného sultána Franků. Miluju národy, které jsou statečné a miluju vás, neboť váš krajan mi zachránil život.“

„Mohu se zeptat, kdo to byl?“

„Ano. Jeho jméno mám stále na jazyku, abych ho velebil. Je to Emin pasa a vládne ve Vadelaji.“

„Znám ho. Je to slavný muž, který se všemožně snaží o blahobyt svých poddaných. Zvláště dbá, aby zamezil obchodu s otroky a ve své provincii ho přímo zakázal.“

„Správně dělá, a proto jsem jeho dvojnásobný přítel, ačkoli je křesťan, jako vy.“

„Jakže? Ty - Arab - jsi odpůrcem otrokářství?“

„Jsem z Dar Rungy a dříve jsem měl sám hodně otroků, kteří mi sloužili. Měl jsem však i nepřítele, který mně z pomsty uloupil syna a prodal do otroctví. Daroval jsem všem svým otrokům svobodu, a vydal jsem se hledat syna.“

„Dosud jsi ho nenalezl?“

„Ne... Uplynulo již mnoho let, ale nespátřil jsem už svého syna ani své stany. Bloudím po světě jako Jahudi el Abádí, věčný žid, o němž křesťané vypravují, že musí bloudit na věky věků, protože nenechal odpočinout ísu ben Myriáma, Ježíše. Nikdy víc jsem nespátřil ani svého nepřítele, který mi unesl syna. Nyní bloudím od země k zemi, od národa k národu, od kmene ke kmeni a věřím ve šťastnou náhodu, že mi ukáže potřebné stopy. Přišel jsem z Idrisu a mám namířeno k Belandům a pak Babukurům.“

„Říkal jsi, že je nebezpečné navštívit území Belandů?“

„Jen z území Džurů, protože mezi Džury a Belandy je krevní msta. Neřeknu jim však, že přicházím odtud. Co chceš u Belandů?“

Schwarz odpověděl šeptem, aby ho Džurové neslyšeli:

„Chci je varovat před Abd el Motem, který se vypravil na ghazvu do Ombuly.“

„Ghazva? Vědí tito černoši o tvém úmyslu?“

„Náčelník by to mohl uhodnout, ale neřekl jsem mu nic.“

„Raději o tom nemluv, neboť Džurové jsou přátelé Abd el Mota. Musíš být ostražitý, aby ti nekladli do cesty překážky. Pojď raději dál, abychom mohli nerušeně mluvit.“

Lovec slonů odvedl oba Evropany daleko od Džurů, opřel se o svou pušku a pátravě pohlížel na Schwarze.

„Proč chceš zachránit černochoy? Vždyť vám to může být jedno, jestli jsou otroci nebo ne. Jste jejich přátelé?“

„Nejsme,“ odpovídal Schwarz, „dosud jsme nebyli u Belandů a vůbec to tam neznáme. Musíme je však varovat, protože nám to káže naše náboženství a vlastní svědomí.“

„Nejste tedy takovými křesťany, kteří vnikají do cizích krajin, aby si porobili tamní národy, ale jste jako Emin pasa, který přišel, aby učinil lid šťastným. Proč jste se vydali do těchto nehostinných krajů?“

„Abychom poznali zdejší lidi, zvíř a rostlinstvo.“

Arab vrtěl nechápavě hlavou.

„Jaký z toho máte užitek?“

„Zajisté jsi slyšel o různých vědách, jimiž se zaměstnávají bílí učenci.“

Ano. Znal jsem takového muže, který se noc za noci díval na hvězdy velikou troubou. Co z toho měl?“

„Vypočítal pohyb hvězd a podle těchto výpočtů určoval doby oběhu jiných hvězd a míjení času, abychom věděli, jak dlouhé jsou roky, měsíce, dny a hodiny.“

„Dělal tedy užitečnou věc. Ale viděl jsem také, že Emin pasa sbírá kameny a rostliny. K čemu je to dobré?“

„Z rostlin zkoumá jejich léčebnou sílu, aby z nich mohl vyrábět léky a uzdravovat jimi nemocné. Kameny sbírá proto, aby se jejich zkoumáním přesvědčil, obsahují-li v sobě užitečné kovy a rudy, snad zlato nebo železo. Můžou to být i drahokamy.“

„Už začínám chápat, že každá věda přináší nějaký užitek. Vy dva jste také učenci?“

„Ano. Chceme někde na území Nam-ňamů založit takovou osadu, ze které bychom mohli podrobně zkoumat celou zemi, její zvířectvo, rostlinstvo, bohatství kovů a rud. Chtěli bychom zkoušet a poznávat, zdali by jejich užívání a prodej nemohl být zdejšímu obyvatelstvu k prospěchu. Kdyby si mohli prostřednictvím výměnného obchodu pořídit to, co potřebují k životu, mohli by upustit od nedůstojného a hanebného obchodu s otroky.“

„Takové úmysly schvaluji, pane, protože jsou užitečné. Přicházíte jako praví přátelé zdejších národů.“

„Ano. A protože jsme přátelé všech národů, chceme varovat obyvatelstvo Ombuly před otrokáři. Snad ani nebudu muset za nimi. Ty máš stejně cestu k Belandům. Nemohl bys je varovat?“

„Nemohu. Byl bych ztracený, kdyby zjistili, že přicházím ze země Džurů.“

„Podle toho bych však byl i já ztracený!“

„Nikoliv. Nejsi Arab, nýbrž cizinec. Se mnou by jednali jako s příslušníkem kmene, z jehož území bych přišel. Z opatrnosti jsem nucený lhát, že přicházím od spřáteleného kmene. Vy - cizinci - nepodléháte zákonům krevní msty, jestliže sami neproležete krev zdejšího muže. Odkud však víte, že Abd el Mot zamířil právě do Ombuly?“

Schwarz mu vyprávěl dnešní dobrodružství. Lovec slonů ho pozorně poslouchal a když Schwarz skončil, nadšeně zvolal:

„Alláh! Jste vskutku spravedliví a stateční lidé, Rád tě doprovodím do Ombuly, kde se mi snad povede nalézt stopu po mém synovi nebo po jeho únosci. Musíš však zatajit, že ses setkal se mnou u Džurů. Jinak by mě Belandové uvítali jako svého nepřítele. Když se to nedozvědí, mohu ti být užitečný, neboť mé jméno znají všude. Všechny kmeny odtud až po jezero, které nazýváte Tanganika, mají v úctě muže, jemuž se říká sajjádaťjál.“

„Jsem vděčný náhodě, která mě s tebou svedla.“

„Ano, bez mého průvodu by ses nikdy nevrátil z území Belandů. Upadl bys do rukou otrokářů.“

Tato řeč zněla samolibě, a proto Schwarz odpověděl:

„Tak zlé by to snad nebylo. Už jsem jednal s lidmi, kteří jsou přinejmenším právě tak nebezpečí, jako tito lupiči. I když zdejší krajinu neznám, proto by to poprvé, co bych se potloukal na cizím, nepřátelském území.“

„Učenci si myslí, že všechno vědí,“ usmíval se Arab pod vousy. „Alláh by ti možná pomohl a vyvedl ze všech nebezpečí. Myslím si však, že ti můžu být nápomocný. Almání, chci být tvým přítelem. Doufám, že mě neodmítneš.“

„Odmítnout tvé přátelství? Co tě to napadá? Zde je má ruka. Chci být tvým přítelem a říkám ti upřímně, že mě ze srdce těší setkání s tebou.“

Sajjádaťjál přijal nabízenou ruku.

„Prohlašuji,“ pravil, „že půjdu s tebou do Ombuly a budeš pod mou ochranou. Jsi pevný a odvážný muž, ale učenci obvykle nerozumí tomu, jak se bojuje se lvem a panterem, se slonem, nosorožcem a hrochem. Já se však živím lovem těchto zvířat a mohu tě před nimi ochránit. Se svou lehkou puškou bys nezabil ani jedno z těchto zvířat. Podívej se na mou ruku!“

Pozvedl svou těžkou zbraň a ukazoval ji Evropanovi.

„Pravda, je aspoň dvakrát tak těžká a tlustá jako má puška, Alláh však někdy i slabému propůjčuje sílu. Jsem vděčný, že se můžu spolehnout na tvou ochranu. Pocestujeme tedy společně. Kdy budeš připravený k odjezdu?“

„Jakmile získám od těchto Džurů nové zvíře. Vůl, na kterém jsem přijel, je unavený, a jelikož musíme postupovat rychle, potřebuji zvíře čerstvé.“

„Budeme shánět společně. Máš peníze?“

„Peníze nemám. Platím slonovinou nebo rohy nosorožců. Dorazil jsem na tato místa se dvěma zvířaty. Na jednom jsem seděl a na druhém byly naložené kly a rohy. Budou stačit na to, abychom za ně dostali dva koně nebo velbloudy. Ty mně pak můžeš zaplatit stříbrem, abych také jednou v životě měl abú nukát.“

„Dobrá. Dovol mi však, abych si své zvíře vybral sám.“

„Ne, to ti nedovolím. Nesmíme se dopustit neprozřetelnosti. Těmto Džurům nelze důvěřovat. Jsou přívrženci Abúl Mota, který se může vrátit každou chvíli. Když mu řeknou, že jsi odcestoval do Ombuly, postará se, abys tam nedorazil. Udělal jsi chybu, když ses na Ombulu vyptával. Chceš-li to napravit, předstírej, že jsi od svého úmyslu upustil. Jak vidíš, Džurové se připravují k návratu do své osady. Já je doprovodím. Jakmile s nimi domluví výměnu klů a rohů za zvířata, vrátím se a vyrazíme k Belandům.“

„Takže tě mám čekat tady?“

„Ano, ale skryj se pečlivě, aby tě nevypátral Abúl Mot, kdyby se snad vrátil. Tomu tlustému šejkovi řekni, že nejedeš do Ombuly, protože to považuješ za příliš nebezpečné. Vráť se se svým druhem do člunu a odpluješ. Když se ztratíte z dohledu, přirazíte znovu ke břehu a vrátíš se na tato místa. Vidíš tam vlevo nad ostatními stromy vyčnívající hegelik? U jeho kmene na mne počkáš, kdežto tvůj člun popluje dál do Madungy, kde se později se svými druhy shledáš.“

„Mohu se tedy spolehnout? Co bych si tady počal, kdyby člun odplul a tys nepřišel?“

„Neměj obavy. Zde je má ruka a přísahám ti při Alláhovi a jeho Prorokovi, při své bradě a kostech svých praotců, že se postarám o všechno, co budeme potřebovat na cestu a pak se k tobě vrátím.“

Podobnou posvátnou přísahu neporuší žádný pravověrný Muslim. Raději obětuje život, jen aby ji dodržel. Schwarze to uklidnilo.

Sotva domluvili, přichvátal k nim šejk, kterému bylo nápadné, že ti tři jsou dlouho pryč. V jeho tváři byla nedůvěra.

„Smím vědět, o čem jste hovořili? Půjdeme nyní do osady a chce-li tento efendi k Belandům, vyhledám mu průvodce, který ho doprovodí až na hranice jejich území.“

„Z toho asi nebude nic,“ odpověděl mu sajjádaťjál, „tito muži se dali přesvědčit, že je to nebezpečná cesta a vzdali se svého úmyslu. Rozhodli se, že budou pokračovat ve své plavbě po řece.“

„Ale slíbili mi peníze,“ namítal černoch mrzutě.

„Za průvodce. Teď ho však efendi nebude potřebovat, takže nedostaneš žádné peníze.“

„Kam se vydají odtud?“

„Po řece dolů, až se setkají s lodí, která je doveze do Chartúmu.“

„Zdvořilost mi přikazuje, abych je doprovodil až ke člunu a popřál jim šťastnou plavbu.“

Jeho nedůvěra přetrvávala. Chtěl se přesvědčit o odplutí cizích bílých mužů. Lovec slonů se tedy rozloučil s Evropany a tajnými posunky jim dal najevo, že se mohou na něho spolehnout.

Černoch je doprovázel až na břeh řeky, kde byl přivázaný člun. Prohlédl si veslaře a pak pravil:

„Musel jsem se zřítí peněz, ale neodplujete dříve, dokud mi nevěnujete nějaký dárek. Jsem šejkem zdejší osady a mám

proto právo vyžadovat od každého, kdo vkročí na mé území, poplatek.“

„Nebyli jsme ve tvé osadě, vkročili jsme jen na území zeríby,“ odpověděl Schwarz, „ale nechci ti odepřít dárek. Dám ti ho však z dobré vůle, abys na nás vzpomínal v přátelství. Vezmi si ho!“

Jako každý Evropan i Schwarz měl s sebou zásobu výměnného zboží. Vytáhl ze svých zásob několik šňůr skleněných perel a podal je černochovi.

V poslední době přivezli obchodníci tolik perel do těchto krajů, že zboží, dříve tak cenné, ztratilo na své přitažlivosti.

Náčelník držel chvíli perly v ruce, pak je ale hodil zpátky do člunu a vztekle vykřikl:

„Takový dar se mi odvážíš nabídnout? Nepotřebuji vaše bezcenné perly! Zavěste si je sami na hrdla, když jste ženy.

Nechť vám Alláh sešle špatný vítr k plavbě a tisíce krokodýlů, aby vás pohltili.“

Obrátil se a hnál se pryč za svými soukmenovci. Veslaři se mu vysmívali, ale běloši brali tuto událost vážně. Sotva člun odrazil od břehu, pravil doktor Schwarz:

„Tento člověk už cítil peníze v hrsti. Nyní se musíme mít před Džury na pozoru.“

„Rozhodně si musíme dávat pozor,“ míní ornitolog. „A hlavně ty se jim nesmíš zbytečně ukazovat. Nyní se odebrali do své vesnice, ale ještě několikrát se vrátí, aby zeríbu úplně vyplenili. Kdyby té uviděli, bylo by to s tebou špatné.

Považuji za bezpečnější, zůstanu-li u tebe, dokud se lovec slonů nevrátí. Co tomu říkáš?“

„Nic. Nechci tě přesvědčovat o opaku, stejně by to nemělo smysl. Doprovod' mě tedy. Ale abys pak neosířel na zpáteční cestě, přibereme si několik veslařů. Těm černochoům bych neradil, aby mě přepadli. Nešetřil bych nikoho! Jen by utíkali před hvízdajícím olovem!“

Člun letěl po vodě jako šíp, takže se brzy dostal z dohledu zeríby. Schwarz poručil přirazit ke břehu. Veslaři ukryli člun v rákosí a Schwarz si vybral ze zásob věci potřebné na cestu do Ombuly. Potom vystoupil na břeh a v doprovodu ornitologa a několika veslařů, kteří se náležitě ozbrojili, šel na dohodnuté místo. Kormidelník dostal příkaz vyčkat s lodí až do návratu ornitologa a veslařů.

I na tomto úseku břehu byl jen úzký pruh lesa, takže poutníci jej brzy zdolali a vydali se zpátky k zeríbě.

Asi za čtvrt hodiny uviděli spáleniště, z něhož se dosud valily kotouče dýmu. Aby nebyli zpozorováni, ubírali se

krajem lesa, až šťastně dorazili k hegeli. Usadili se pod jeho košatou korunou a očekávali příchod lovce slonů.

Přáli si, aby se objevil brzy, protože slunce už zapadalo.

Černoši seděli v uctivé vzdálenosti od bělochů, kteří mluvili o nastávající rozluce. Ornitolog se všemožně snažil udělit svému druhovi různé „užitečné“ rady.

„Máš dostatečnou zásobu střeliva?“

„Na takovou věc se nezapomíná,“ odpověděl Schwarz, „při takové jízdě, jakou podnikám, je střelivo nejdůležitější výbavou.“

„Jak se ti líbí lovec slonů? Jako průvodce bude jistě dobrý. Rád bych ho považoval za poctivce, ale málem jsem se dal do smíchu, když porovnával tu svou starou pušku s tvou moderní zadovkou, a přitom se dušoval, že tě bude chránit.

Pokud se týče zbraní, myslím, že ho vezmeš sám pod svou ochranu.“

„To je možné, ale stejně mám k němu plnou důvěru. Pociťuji k němu tak trochu soucit. Je to otec, který už tolik let hledá uloupeného syna...“

„Máš pravdu. U nás považují zdejší lid za divochy, ale oni mají stejný cit, stejné srdce a porozumění. Tento člověk - aha! Vidiš je? Sameček a samička. Znáš je?“

Rukou ukazoval na dva dlouhonohé hbité ptáky, kteří pobíhali mezi stromy. Když uviděli skupinu lidí, zastavili se a upřeně ji pozorovali. Jejich hřbet byl černý, břicho měl barvu mokrého říčního písku, ocas a křídla byla černá se střídavě bělavými a popelavými pruhy.

„Znám je, latina jim říká pluvianus egyptus,“ odpovídal Schwarz. „Bohužel, německý název mě nenapadá. O těchto ptácích se zmiňuje už i Hérodotos.“

„Ano, ale víš, jak ho nazývá zdejší lid?“

„Tair et timsáh, džaddat et timsáh nebo také ghafir et timsáh, čili krokodýlí pták, babička krokodýla a krokodýlův hlídač.“

„Správně. Nebyl bys nejhorším ornitologem. Hle! Kráčí dále. Zdalipak jsi viděl, když takový sameček vletí do otevřené tlamy krokodýla a vyštípne mu tlusté červy z jazyka? Obrovský netvor roztáhne přitom čelisti jako městskou bránu a ani ho nenapadne, aby zaplašil malého ptáka nebo ho dokonce pohltil. Ví dobře, že je to jeho dobrodinec.“

„Chůd balák, pozor!“ zašeptal nejbližší černocho a ukázal rukou k místu, kde ústila z lesa stezka, která vedla od řeky k zeríbě.

Bavor umkl. Uviděl dva dobře ozbrojené muže, kteří se zastavili na okraji lesa a upřeně se dívali na spáleniště. Zdálo se, že jsou překvapeni, neboť se náhle rozběhli k tlející zeríbě a zlostně přitom mávali rukama:

„Běloši,“ zašeptal Otec čápa a díval se za nimi, přičemž se mu nos ohýbal na stranu jako zobák ptáka, seskakujícího z větve na větev. „Kde se tu vzali?“

„Evropané to nejsou,“ míní Schwarz, Jsou to nejspíš obyvatelé zeríby. Soudím tak z úžasu, který se jich zmocnil při pohledu na tu spoušť.“

„Snad máš pravdu. Náleží k tlupě velitele zeríby, Abúl Mota. Patrně byli vysláni do zeríby, aby oznámili jeho příchod.“

„Je to pravděpodobné. Budeme je chvíli pozorovat.“

Schwarz vytáhl dalekohled a se zájmem sledoval počínání dvou otrokářů. Pobíhali chvíli po spáleništi a pak hledali stopy směrem, kterým se ubírala ghazva a vzbouřenci. Pak se vrátili a zmizeli západním směrem.

„Teď zamíří k Džurům, aby zjistili, co se tady vlastně stalo,“ prohlásil Schwarz a vrátil dalekohled do pouzdra. „Tím jsme získali dostatek času a pohodlí prozkoumat, odkud přišli. Člun asi nechali u břehu. Pojdme tam.“

Ornitolog a Schwarz se vydali ke břehu. Černochoům nařídili, aby vyčkali na místě a hlídali. Kdyby se ti dva předčasně

objevili, měli Evropany varovat.

Když dorazili ke břehu, našli tam úzký, dvouveslový člun, připevněný ke břehu palmovým provazem. Kolem člunu bylo málo rákosí a na dně člunu ležela vesla.

„Je to tak, jak jsem to předpokládal,“ pravil Schwarz.

„Ano. Je to jen předvoj Otce smrti. Dá se tedy očekávat, že se co nevidět vrátí ke člunu a odplují, aby mu oznámili, jaké smutné divadlo ho tu očekává. Tím ho pobídnou k většímu spěchu...“

„...což jim trochu znesnadníme.“

„Jak?“

„Tím, že jim rozbijeme člun.“

„To není dobrý nápad. Poznali by, že jsou tu lidé, kteří nejsou právě jejich přátelé. Odvážeme člun a pustíme jej po proudu. Otrokáři si pomyslí, že ho špatně uvázali,“ řekl ornitolog. Nečekal na Schwarzův souhlas. Uvolnil provaz a odkopl člunek od břehu, kde byl uchvácen proudem.

Evropané se vrátili k černochům pod hegelik a očekávali návrat lovce slonů. Čas ubíhal, hodiny mýjely, slunce se již dotýkalo západního obzoru, ale sajjádafjál se neobjevoval. Místo něho se znovu objevili oba otrokáři a rychle zmizeli na cestě, vedoucí k řece.

„Vrátí se, jakmile zjistí, že jim zmizel člun,“ pravil ornitolog. „Musíme se řádně ukrýt, aby nás nespatri.“

Jelikož v těchto místech nebyly houštiny ani křoví, běloši i černoši vylezli na okolní stromy a skryli se v jejich korunách.

Z břehu se ozývaly zklamané hlasy obou mužů. Z jejich výkřiků se dalo soudit, že se domnívají, že člun špatně upevnili. Neprojevili ani slůvko nedůvěry a vrátili se rychle do osad Džurů. Schwarz a jeho společníci sestoupili ze stromů.

Kratičký soumrak se proměnil v noc, ale lovec slonů se stále neobjevoval. Přírodovědci měli nejrůznější obavy, které se stupňovaly s utíkajícím časem. Byla již téměř půlnoc, když konečně zaslechli kroky.

„To by mohl být on,“ pravil Schwarz, „jsou to kroky koní nebo velbloudů.“

Měl pravdu. Brzy se ozvalo z kraje lesa Arabovo volání:

„Já išáb elbet, haló, lidé!“

Schwarz poznal lovce slonů po hlase, ale přece se zeptal:

„Min hajdá, kdo to je?“

„El sajjád afjál, lovec slonů. Taa a lihene, pojdte sem!“

Všichni vyrazili ve směru hlasu s náležitou opatností, která však byla zbytečná. Sotva dorazili k posledním stromům, uviděli na zemi ležet dva velbloudy, u nichž stál sajjádafjál. Hvězdy svítily jasně a bylo vidět, že je sám.

„Už jsem si myslel, že nepřijdeš,“ vítal Schwarz. „Jistě jste mě už netrpělivě očekávali. Dřív to však nešlo.“

„Proč?“ tázal se ornitolog.

„Šejk byl nedůvěřivý, protože viděl, jak jsme se tajně dorozumívali. Byl vzteklý, že jste ho odbyli chatrným darem. Potom se objevili vyslanci Abúl Mota a tím bylo naše obchodní jednání přerušeno.“

„Byli to tedy jeho lidé?“

„Ano. Měli oznámit, že se Otec smrti vrátí do dvou dnů. Když se dozvěděli, co se stalo v zeribě, rozhodli se, že se k němu vrátí, aby ho přiměli k pronásledování zrádců a paličů. Nemohli však vykonat svůj úmysl, protože nedbale připevnili člun u břehu a ten jim uplaval...“

„Ovšem,“ zasmál se ornitolog, „voda jej však sama nevzala. My jsme jí trochu pomohli. Tušili jsme, co mají ti chlapíci za luhem.“

„Jednali jste moudře. Ztratili člun a na postavení dalšího nemají Džurové nástroje. Abúl Mot nebude včas vyrozuměn.“

„Kde je vlastně Abúl Mot?“

„Dva dny cesty dolů po řece. Najal si v Diakinu dvě lodě - sandál a nokver - a na nich přiváží tři sta dobře vyzbrojených Nuerů. Došly mu však zásoby, a proto vyslal dva posly do zeríby, aby mu poslali potravu. Nyní však bude muset hladovět a Nuerové s ním. Z Omm et Tamásih nedostane nic a v zeribě Madunga, na jediném místě, kde by se mohl zásobit, se nesmí ani ukázat, protože žije v nepřátelství s jejím velitelem. Je odkázaný na lov ryb a zvěře, a to ho zdrží. Chcete-li se svým člunem do Madungy, pospěšte si a mějte se na pozoru.“

„Vyrazíme odtud hned a poplujeme celou noc. Proud je příznivý. Dorazíme do Madungy dříve než on. Vy se také vydáte na cestu?“ tázal se ornitolog.

„Nikoli. Vyrazíme až za rozbřesku,“ odvětil lovec slonů.

„Proč až za svítání?“ ozval se Schwarz.

„Ze dvou důvodů. Jste křesťané a nevíte, že pravověrný se smí vypravit na cestu až v době el asru, v čase odpolední modlitby. Výjimečně může vyrazit v době el fadžru, ranní modlitby, ale nikdy nevyrazí po el išá, noční modlitbě. Jen zcela výjimečně, v případech ohrožení života, může porušit tato pravidla. Nemám nic proti tomu, abys žil podle zákonů své víry, ale musíš mi dovolit, abych dbal na zákony mé víry. Ostatně, k čemu by byla noční jízda? Musíme se přece pustit po stopách otrokářů a jak je v noci poznáš?“

„Když vyčkáme do svítání, přijdou sem Džurové a spatří mě.“

„Nepřijdou. Opíjí se merissou a budou tvrdě spát až do bílého dne. Když jsem od nich odcházel, šejk už o sobě nevěděl, bylo to štěstí pro nás oba, neboť jenom v opilosti projevilo ochotu prodat mi dva velbloudy. Jeden z nich je tvým vlastnictvím. Zaplatíš mi za něj pět abú nukátů, což je velice skromná cena, protože nadchází období dešťů a velbloudi budou v těchto krajích velice vzácní a drazí. Chci však, aby abú nukáty byly bez chyby.“

Levantinský dolar má v Súdánu cenu jen tehdy, když není poškozena ražba a zvláště musí být zřetelné hroty diadému, od nichž se odvozuje arabský název tolaru - abú nukát, otec bodů, agraфа a písmena S. F. Chybí-li některé z těchto znamení, buď tolar nikdo nevezme, nebo srazí z jeho hodnoty několik piastřů.

Pět tolarů za osedlaného velblouda byl pakatel. Schwarz ihned zaplatil. Byla však tma, a poněvadž nebylo možné rozeznat ražbu, slíbil lovcí slonů, že mu ráno vymění všechny poškozené mince. Schwarz se nechtěl dotknout Arabovy víry a proto se rozhodl vyčkat do rána. Ornitolog chtěl dorazit do Madungy před Otcem smrti, a tak se rozloučil se svým přítelem. „Dej Bůh, abychom se zase brzy setkali,“ pravil a podával mu ruku. „Teď, když se musíme rozloučit, myslím si, že ani všichni Belandové nemají takovou cenu, abys riskoval svůj život. Co je nám vlastně po nich? Když ti to však káže svědomí, tak jen teď. Nerozmyslel sis to? Klidně půjdu za tebe. Je ještě čas...“ „Ani mě to nenapadlo, abych se vyvlékl ze své povinnosti, milý doktore, já...“ „Mlč!“ rozkřikl se ornitolog. „Už mi zase říká „doktore“! A zrovna, když se s ním loučím.“ „Promiň, přerekl jsem se. Vyjelo mi to z úst.“ „Tak to tam pořádně přitluč kladivem, aby ti to víckrát neujelo. Když ti nevoní Nácek nebo ptačí Nácek, nemusíš se vůbec vracet. Nepopíjel jsem s tebou na bratrství proto, abys mi otloukal o hlavu tituly! Když si to nedokážeš zapamatovat, zůstaň raději v Belandě a dej se tam najmout jako královský vlásenkář nebo taneční mistr. Jistě by ses tam neztratil ani jako výrobce komplimentů. Teď už víš, na čem jsi a podle toho se zaříd. Žij blaze, vyhýbej se malérům a vzpomínej často na svého Nácka, který se bude těšit na tvůj návrat.“ Po těchto slovech se ornitolog obrátil a vykročil směrem k řece. Schwarz za ním pohlížel s lítostí, dokud se neztratil v noční temnotě. Tento starý podivín mu přirostl k srdci a velice nerad se s ním loučil.

9. KAPITOLA PŘÍBĚHY LOVCE SLONŮ

Sajjádafjál se posadil u kmene hegeliku a Schwarz, jakmile mu zmizel ornitolog s oči, usedl k němu. Rozmlouvali o svém záměru, i když se o tom moc mluvit nedalo. Chtěli se jednoduše vydat po stopě otrokářů a až by se dostali do jejich blízkosti, vyhnout se jim obloukem, předstihnout je a ještě před nimi dorazit do Ombuly. Oba muži seděli vedle sebe. O čem by také hovořili? Rádi by se něco jeden o druhém dozvěděli, ale zdvořilost jim nedovolila začít se ihned vyptávat. Noc zvolna končila a na oba začínala jít dřímota. Procitli, až když bahenní jeřáb ohlásil příchod nového dne. Přes stromy přeletělo několik volavek a pak se ozvala čejka svým pronikavým „sik-sak, sik-sak“, což probudilo i kachny, které se za strašného křiku vznesly do vzduchu. Hvězdy na východě bledly a ustupovaly rostoucímú úsvitu. Sotva vyšlehl na obzoru první plamínek sluneční záře, poklekl sajjád afjál na rozestřenou přikrývku a zahájil el fadžr, ranní modlitbu. Po modlitbě, aniž promluvil slovo, vysedl Arab na svého velblouda a Schwarz ho následoval. Velbloudi se vymrštili a zamířili na jih. Jízda začala. Kdo však mohl říct, jak skončí? Rozbřesk netrval ani deset minut a změnil se v bílý den. Celá rovina se dala přehlédnout. Kolem džurské osady nebylo vidět ani živáčka. Jejich odjezd tedy nebyl zpozorován. Schwarz si až teď všiml, že jeho nový druh zajistil bohatou zásobu potravin. Ze sedla mu viselo několik kuřat a dva kožené měchy naplněné moukou. Hlad tedy nehroutil. Zjev obou velbloudů však Schwarze příliš neuspokojoval. Obě zvířata byla hubená a jejich kůže byla poseta vředy. Jestliže nepodlehla nemocem a strádáním posledního dešťového období, těžko se dalo předpokládat, že přežijí i další. Tlustý šejk prodal lovcí slonů asi svá nejhorší zvířata v posledním tažení. K rychlejšímu kroku se nedali přimět ani domlouvami, ani bitím. Jejich rychlost se „vyrovnala“ rychlosti zdatnějšího chodce. Až k poledni dorazili k místu, kde byli včera zachráněni Lobo a Tolo. Stopy honičky byly stále zřetelné a směřovaly k jihozápadu, kdežto řeka Bahr el Abjad se velkým obloukem obracela na východ, stejně jako les na jejím břehu. Dříve než se odchýlili od řeky, napojili jezdci důkladně oba velbloudy a nasekali noží zásobu listnatých větví a pobřežních travin - potravu pro velbloudy. Pak vyrazili po stopách otrokářů. Polední vedro bylo tak nesnesitelné, že velbloudi kráčeli stále volněji a volněji, až se jim začaly plést nohy, což vzbudilo Schwarzovy obavy. Dosud mlčel, protože se nechtěl dotknout lovce slonů, nyní se však již nezdržel poznámky: „Džurové nemají lepší velbloudy? Možná by bylo lepší, kdybys koupil koně.“ „Koně už nemají, Abd el Mot si je najmul,“ odpověděl sajjádafjál, „a z velbloudů jsem musel koupit ty, které mi nabídli.“ „A co jízdní voly?“ „Nemají ani jednoho, vzala si je ghazva. Alláh ví, co se má stát.“ „Já zase vím, co se stane. Do Ombuly dorazíme pozdě. Jsme stejně pomalí, jako pěchota Abd el Mota, která však má před námi výhodu celodenního pochodu. Vypadá to, že se naši velbloudi každou chvíli složí. Těžko je donutíme k rychlejšímu pochodu.“ „Já znám prostředek, který nám pomůže. Nařezali jsme větve suffarahu a ty nám pomohou.“ Vytáhl nůž a ze zduřeniny u spodní části trnu vyrobil píšťalku. Vložil si ji do úst a foukl do ní. Píšťalka vydala táhlý zvuk, při němž velbloudi stříhali ušima. Arab pískal dál a zvířata zrychlila své kroky tak vydatně, že tomu Schwarz nechtěl věřit. „Vidíš?“ usmíval se Arab. „Udělám i tobě píšťalku a budeme se v pískání střídát, aby velbloudi neztratili chuť k pochodu.“ „Dobrá,“ odvětil Schwarz vesele. „Musíme doufat, že nám ty píšťalky pomohou dohnat velbloudy až do Ombuly. Budu pískat, dokud budu stačit s dechem.“ Brzy byla i druhá píšťalka hotová a pak se oba jezdci střídali ve vyluzování tónů. Sotva však píšťalky umlkly, velbloudi

se vrátili ke svému pomalému kroku, který vzbuzuje pocit velice podobný mořské nemoci. Když však použili píšťaly, znovu se změnil kolísavý krok „korábů pouště“ ve svižnou chůzi, při níž se jezdcům dobře sedělo. Celé horké odpoledne se jezdci pravidelně střídali v „koncertování“. Projížděli přes rozsáhlou, vyprahlou rovinu bez vegetace a až k večeru dorazili k menšímu bahništi, které bylo teď - v období sucha - skoro vyschlé. Kolem louže byl dostatek suchého rákosí na rozdělání ohně, ale žádná zvířata, kromě polovyladovělých krokodýlů, kteří se v období sucha vzájemně požírali.

Blížil se čas el maghrebu, večerní modlitby. Sajjád afjál se rozhodl, že se utáboří u bahniště.

Schwarz se bez odporu podrobil této nevyhnutelnosti. Byl spokojený s výsledkem denního pochodu. Píšťaly účinkovaly tak znamenitě, že se značně přiblížili k otrokářské výpravě.

Jakmile se snesl soumrak, zažehli poutníci oheň, aby si upekli kuře a zároveň aby zastrašili divou zvěř. Velbloudy, vzhledem ke krokodýlům, museli odvést z blízkosti bahniště a připoutat, aby se nezatoulali. Předhodili jim k jídlu nařezané větve. Voda v tomto tábořišti nebyla, proto museli použít vodu z měchů.

Poněvadž museli oheň udržovat celou noc, nemohli současně spát oba a byli nuceni se střídát na stráži.

Kuře, které Schwarzovi nechutnalo, neboť už bylo nahnílé, zmizelo v útrokách lovce slonů. Schwarz si pak uleh a jeho společník zůstal na stráži.

Kolem půlnoci Schwarze probudil výstřel. Ihned vyskočil a chopil se pušky.

„Má fis hága, bas timsáh, to nic není, jen krokodýl,“ chlácholil ho Arab, který klidně seděl u ohně s kouřící puškou na kolenou.

Ukázal na temný předmět, který se opodál převaloval. Ležel tam obrovský krokodýl, kterého vyhnal z bažin hlad a Arabova kulka ho zasáhla do oka.

„Hm, je to vskutku lákavé tábořiště,“ pravil Schwarz, „neposuneme se kousek dál od louže?“

„Není to potřebné. Výstřel zastrašil i ostatní potvory, takže na několik hodin bude klid. Jen si klidně lehni, máš ještě půl hodiny do vystřídání.“

„Za takovýchto okolností tě raději vystřídám hned. Nenechám se sežrat krokodýly.“

„Jak chceš. Aspoň ses mohl přesvědčit, že jsi byl pod mou ochranou v bezpečí. Doufám, že budu moct i já klidně spát.“

Lovec slonů si prohlédl svou pušku, zabalil se do přikrývky a uleh. Tento muž byl jistě chladnokrevný a zkušený lovec, který se nebál žádného nebezpečí. Schwarz nasbíral náruč rákosí, vhodil ho do ohně a převzal hlídku.

Noc se mu zdála pustá a zdoluhavá, jako snad žádná jiná předtím. Z dálky sem doléhaly nesouvislé zvuky zvěře, která se sem neodvažovala kvůli krokodýlům. Hyeny a šakalové, kteří se tolik nebojí, nejsou zvláště nebezpeční, a lev nebo panter asi sotva přicházeli na místa, kde nebyla voda. Největší nebezpečí tedy hrozilo od krokodýlů. Schwarz bedlivě pozoroval bahniště, kdyby snad některý z ještěřů dostal chuť na tučnou večeři.

Noc míjela. Krátce před prvním zábleskem dne probudil Schwarz svého společníka a nakrmil velbloudy čerstvým rákosím.

Po el fadžru se připravili na další pochod. Kuřata, která jim zbyla, nebyla už k jídlu. V těchto krajinách nevydrží maso dlouho, když není zvláště upravené. Arab to dobře věděl a vzal s sebou kuřata jen proto, že je dostal zadarmo. Černoši chovají slepice v hojném množství, ale jejich maso nejí.

Arab sebral kuřata a vhodil je do bahna, kde se o nahnílé maso strhla rvačka. Krokodýlové se nahnuli na místo, chňapali do bahna ohromnými tlamami a snažili se urvat aspoň kousek potravy. Schwarz s odporem pozoroval, jak se ještěř ještěrovi zahryzl do nohy nebo do ocasu, a jednomu z nich dokonce uvázla v tlamě část spodní čelisti. Toto divadlo bylo tak odporné, že se doktor raději otočil.

Velbloudi byli odpoutáni a začal další pochod. Dnes už nebyl tak obtížný, protože krajina byla živější.

Řeka se vracela ze své okliky a stopa, po které Arab a Schwarz jeli, se táhla podél břehu. Byla tu pitná voda, tráva pro zvířata i kachny pro lidi. Schwarzův výstřel srazil z hejna dva kusy.

Velbloudi, povzbuzováni píšťalami, vykračovali pilněji a veseleji než včera. Brzy po poledni dorazili oba na místo, kde předešlé noci tábořili otrokáři. Zde si popřáli hodinu oddechu. Sestoupili ze sedel, zažehli oheň a pekli kachny.

Ani teď jim nebylo do řeči. Lovec slonů byl mlčenlivý muž a Schwarz neměl důvod ho pobízet do řeči.

Po krátkém odpočinku se pustili do dalšího pochodu. Půda, která byla až dosud rovná, se začala vlnit a zanedlouho se na obzoru objevily první návrší, které dosahovaly uctiuhodné výšky nad mořem. Odtud se táhlo do roviny vádí, řečiště, k němuž směřovala stopa otrokářů.

Některá místa tohoto širokého spádu se leskla z dálky vlhkostí a v některých místech byla zřetelná i přítomnost vody.

Podle všeho se v době dešťů měnilo toto koryto v mohutné řečiště. Bujel tu život ve všech svých formách, ale Schwarz neměl dostatek času, aby ho mohl zkoumat. Horlivě foukal do píšťaly a oba velbloudi běželi téměř nad hranici svých sil.

Další cesta vedla mezi vrchy a skláněla se na druhé straně úbočí zase k řece, která v těchto místech tvořila další záhyb, který byl přetátý stopou otrokářů. Tato stopa však nepokračovala dále po břehu, nýbrž po okraji velké majje, přirozené vodní nádrže. Na tomto místě se jezdci utábořili, protože se slunce už dotýkalo západního obzoru.

Nil tvoří na svém horním toku četné, daleko do okolí zabíhající choboty, které se v období dešťů naplňují vodou. Když se pak vrací Nil do svého původního řečiště, zůstává v chobotech voda a kolem nich se probouzí k životu rostlinstvo, aby později spálené slunečním žářem zaniklo. Některé prohlubně jsou tak hluboké, že se v nich udrží voda po celý rok. Právě u takového chobotu, majje, se utábořili oba jezdci.

Několik set kroků od této prohlubně rostl obrovský baobab, jehož kmen měl obvod kolem padesáti stop, to ale neodpovídalo jeho výšce, která nepřesahovala třicet stop. Jeho holé větve se skláněly až k zemi, takže jeho koruna tvořila jakousi polokouli, zvednutou nad zemí mohutným kmenem. Z dálky vypadal tento strom jako mohutný hřib.

Právě k tomuto stromu zavedli poutníci své velbloudy na noční odpočinek. Zde se nemuseli obávat útoku komárů,

jichž se nad majjou vznášela celá hejna.

Schwarz se odebral na břeh, vyplašil kachny a několik jich sestřelil. Dvě z nich dopadli blízko a lovec je šťastně vytáhl na břeh. Arab zatím shromažďoval dříví na oheň, kterého tady bylo dostatek.

Po večerní modlitbě rozdělil shromážděné palivo na čtyři hranice kolem kmenu a zapálil je. Toto opatření bylo nutné kvůli komárům, ale mělo sloužit i jako ochrana proti dravcům. Blízkost vody a dostatek ptactva musel být ráj pro šelmy. Zatím co Evropan oškubával, vyvrhoval a pek l kachny, Arab jen mlčky přihlížel. Ani dnes se patrně nechtěl rozloučit se svou mlčenlivostí.

Velbloudi, kteří byli očištěni a napojeni, pokojně přezvykovali trávu a zelené kletí, nasbírané Schwarzem. Kachny se zvolna dopékaly a brzy se oba poutníci pustili do voňavé večeře.

Záře ohňů se prodírala větve na rovinu a musela být viditelná v širokém okolí. Právě, když si jezdci pochutnávali na večeři, zaslechli praskot spodních větví baobabu a hluboké, znepokojivé funění. Rychle se rozhlédli a chopili se pušek. „Alláh akbár, Bůh je veliký! Džamus, džamus, buvol, buvol!“ vykřikl lovec slonů. V okamžiku přiložil pušku k lici a rychle vystřelil. Protože byl oslněný ohněm a rozrušený náhlým příchodem zvířete, nemířil přesně.

Africký buvol je mnohem silnější a divočejší než jeho indický příbuzný a nedá se tak lehce zkrátit. Rád vyhledává bahnitá místa, výborně plave a proráží si rychle cestu i těmi nejspletitějšími houštinami.

I zkušený lovcí považují lov na něho za nebezpečnější než lov na velké tlustokožce: slona, nosorožce a hrocha. Buvol, byť je smrtelně raněný, se zuřivě brání. Mimořádně nebezpeční jsou buvolí samci-samotáři, kteří jsou vyháněni ostatními samci ze stád pro svou divokost. Ne nadarmo praví Súdánec: „Spatříš-li stádo buvolů, rozuteče se před tebou, setkáš-li se s více buvolů, nemusíš se bát, ale potkáš-li buvola-samotáře, budiž ti Bůh milostiv.“

A takový zuřivý samec se objevil náhle pod baobabem. Prostrčil svou těžkou hlavu s převýslými boltci a ohromným rohamem přes větve a funěl. Zář ohňů, místo toho, aby ho zahladila, ho spíše přivábila a zvyšovala jeho zuřivost. Když uviděl lovce a velbloudy, chtěl se na ně vrhnout a tu ho zastavila kulka lovce slonů.

Býk se na okamžik zastavil, jako by ho udivilo, že se někdo postavil proti němu, pak ale sehnul hlavu, vztekla zařval a vrhl se vpřed.

„Skoč za strom!“ vykřikl Schwarz na lovce slonů. Tato rada byla zbytečná, neboť Arab, sotva vystřelil, uskočil za kmen baobabu.

Schwarz stál pevně, v nikách držel namířenou pušku. Zvíře už sklánělo hlavu, aby ho nabralo na rohy, když v tom zazněly dva výstřely z doktorovy zadovky.

Býk se zarazil jako zasažený bleskem, jeho mohutným tělem projelo chvění a skácel se na místě, kde ho zasáhl Evropanovy kulky.

Schwarz se nehnul z místa, jako zkušený lovec, který si je jistý svým zásahem. Nabil rychle svou zadovku a zavolal na Araba.

„Můžeš se vrátit, je mrtvý.“

„Mrtvý?“ tázal se Arab a nesměle vystrčil nos. „To není možné.“

„Přesvědč se sám.“

„Tak jsem ho zasáhl dobře.“

„Ty? Pochybují. Jak se zdá, vůbec nevíš, kde je nejcitlivější místo buvola. Kam jsi mířil?“

„Na čelo.“

„Podíváme se, jaký účinek měla tvá kulka.“

Poklekl u zvířete a ohledával mu čelo.

„Alláh jifadak, Bůh tě opatruj,“ zvolal Arab postrašeně. „Chceš umřít? Když není úplně mrtvý, zabije tě.“

„Neměj obavy! Vím dobře, co dělám. Pohled! Tvá kulka mu prorazila ušní boltec. Můžeš se přesvědčit.“

Arab se přiblížil a zdráhavě se dotkl mrtvého zvířete. Když se přesvědčil, že mu už nehrozí nebezpečí, přiblížil se k jeho hlavě, aby si prohlédl místo, kde ho zasáhl.

„Alláhu!“ zvolal. „Máš pravdu. Vždyť jsem ho ani nezranil. Ta díra do ucha nic neznamená. Kam jsi ho zasáhl, efendi? Vždyť se zastavil ve vzduchu, jako by ho zasáhla Alláhova pěst.“

„Rozdrtil jsem mu poslední krční obratel, což ho zarazilo ve skoku a pak jsem ho střelil do srdce, což ho srazilo k zemi. Neměl jsem jiný výběr, neboť měl skloněnou hlavu.“

„A opravdu jsi ho chtěl střelit do těchto míst?“

„To jistě,“ odpověděl Schwarz.

„Vždyť jsi skoro nemířil!“

„Jen krátce, ale lépe než ty. Člověk může dobře mířit i bez toho, aniž by přikládal pušku k lici.“

Arab se vztyčil, zahleděl se na učence a zvolal:

„Vůbec to nechápu. Jsi přece učenec, muž knih a ne muž zbraní. Jak se můžeš odvážit na tak nebezpečné zvíře?“

„Není to první buvol, kterého jsem skolil. Cestoval jsem se svým bratrem po bilád Amriká, po Americe. V této zemi jsou tisícová stáda buvolů a pořádají se na ně velké hony. Ještě stále věříš, že je tvá puška lepší než má?“

„Efendi, jsem z toho zmatený. Vím jen, že bych už nežil, kdybys tu potvoru nevyřídil. Oba by nás usmrtila a zabil by i velbloudy, protože mají pouta na nohách a nemohli by utéct. Když to není náhoda a míříš-li vždy tak dobře, jako nyní, pak můžeš lépe chránit ty mě, než já tebe.“

„Jsme si odkázáni na vzájemnou pomoc. Ani jeden z nás nesmí toho druhého opustit v nouzi. Když se budeme řídit touto zásadou, nemusíme se bát žádného nebezpečí. Ale už je čas k večeři. Tady jsou kachny. Byla by škoda je ponechat šakalům nebo hyenám.“

Schwarz si sedl, opřel se zády o kmen chlebovníku a krájel si pečeného opeřence. Sajjádafjál nevěděl, co si má myslet o naprostém klidu svého společníka. Uznal, že pro tuto chvíli bude nejlepší řídit se jeho příkladem. Nasbíral kletí, přiložil

ho na oheň a pustil se do lákové pečeně. Ale nedalo mu to pokoj. Vrtěl sebou neklidně a poté se zeptal: „Co uděláme s tímto Abúl kurúnem, Otcem rohů? Když ho tu necháme ležet, jeho zápach přivábí šelmy z celého okolí.“ „To sotva. Krev z něj neteče a vyvrhávat ho nebudeme. Nebude tedy příliš páchnout. Ostatně žádný lev se neodvážá mezi čtyři ohně. Něco tak pošetilého by dokázalo jen nerozumné zvíře, jakým byl tento buvol.“

„Ale velbloudi se ho bojí.“

„Brzy se upokojí. Maso tohoto starého chlapíka je nepoživatelné. Nezbyvá než ho ponechat supům. Rád bych si vzal s sebou jeho lebku s rohama, ale teď to, bohužel, nemůžu udělat...“

„Efendi, jsi právě tak klidný a rozvážný muž, jako Emin pasa,“ řekl sajjádaťál. „Obdivuji tě a ctím tě. Smím vědět tvé jméno?“

„Neuměl bys to správně vyslovit, proto ti ho řeknu ve tvé řeči. Říkej mi Asvad, černý, to stačí.“

„Tvé jméno je tak krátké?“

„Není. V mé vlasti si však nikdo nezakládá na dlouhém jménu. I muž s nejkratším jménem může být u nás slavný hrdina a učenec. Já můžu vědět, jak se jmenuješ ty?“

„Ještě ne, efendi. Když jsem opustil Dar Rungu, přísahal jsem Alláhovi, že odložím své jméno, dokud nenaleznu svého syna. Dosud se mi to nepovedlo a proto ti nemůžu říct své jméno. Říkej mi sajjádaťál. Když se ti to nelíbí, říkej mi Abú billá Ibn, Otec bez syna. Toto jméno mi přísluší právem.“

„Dobrá, budu tě tak nazývat. Přísahal jsi, že budeš mlčet i o tom, za jakých okolností jsi ztratil svého syna?“

„Ne, efendi. Jak bych mohl doufat, že ho naleznu, kdybych o tom mlčel? Vyprávěl jsem už neschůdněkrát o svém neštěstí, ale zatím jsem nenašel ani jednu stopu. Začínám si myslet, že můj syn už nežije, ale dokud se o tom nepřesvědčím, budu po něm pátrat.“

Zakryl si oči dlaní, aby zakryl hluboký žal, který byl v jeho tváři. Pak pokračoval:

„Byl jsem nejbohatší a nejvznešenější muž svého kmene, vůdce našich bojovníků a nejvyšší v radě moudrých. Pokládal jsem se za nejšťastnějšího. Miloval jsem svou ženu a jediné dítě, syna, jemuž jsem dal jméno Mesúf abú tamán's savábí, Mesúf Osmi-prstý. Tehdy...“

„Jakže se jmenoval tvůj syn?“ přerušil ho Schwarz. „Mesúf Osmi-prstý? Proč jsi mu dal takové jméno?“

„Protože měl pouze po čtyřech prstech na obou nohou. Nevím, jak často se to vyskytuje u vás, ale u nás se to stává jen zřídka.“

„I u nás je to neobvyklé, ale znal jsem lidi, kterým chyběl prst na noze nebo na ruce a také jsem viděl muže, který měl na rukou po šesti prstech.“

„Prsty na rukou měl krásné a pravidelné, jen na nohách mu chyběly malíčky. Co mu však ubral Alláh na těle, vynahradil to několikanásobně na duši. Byl nejchytřejším hochem kmene a naši stařešinové mu předpovídali skvělou budoucnost. Neměl ještě ani tři roky, když do našeho duáru, stanové vesnice, přišel Báil abíd, obchodník s otroky, aby zde prodával své zboží. Měl chlapce i dívky, také mladé ženy, vesměs černochoy, ale i jednoho hochu, který měl světlou pleť, jemné vlasy a arabské rysy. Tento kluk neustále plakal, ale nemohl mluvit, protože mu otrokář vyřízl jazyk. Báil u nás otevřel tržnici, aby prodal své zboží. Z celého okolí se u nás shromažďovali lidé, aby si koupili nové otroky. Každý si všiml pláčícího kluka.“

„Strašné! Kolik mu bylo roků?“

„Asi čtrnáct. Otrokář byl u nás už celý týden, když k nám zavítal muž z Birket-Fatmy s četným doprovodem a obvinil obchodníka, že mu unesl syna. Otec šel po padouchově stopě a dorazil ak k nám. Otrokář zapíral, dovolával se Alláha... Byl naším hostem a museli jsme mu poskytnout ochranu, ale vyprávění muže z Birket-Fatmy bylo tak pravděpodobné, že jsme mu věřili. Svolali jsme džemu, radu starších, která se na můj popud rozhodla, že otrokář má ukázat cizinci němého hochu, jehož stále ukrýval. Požádali jsme tajně muže z Birket-Fatmy, aby se choval klidně, i kdyby poznal svého syna. Otrokář se zdráhal, ale nakonec hochu přivedl. Ten, jakmile uviděl cizince, vrhl se k němu, objímal mu nohy a líbal ho. I k ostatním mužům z Birket-Fatmy se choval přátelsky. Nebyl to důkaz, že byl synem onoho cizince?“

„Zajisté,“ odpověděl Schwarz.

„Všichni muži z Birket-Fatmy složili přísahu, že němého hochu znají. Otrokář ukradl syna pravověrného a zotročil ho. Toto provinění se u nás trestá smrtí. Mimo to vyřízl hochovi jazyk, aby ho nemohl prozradit. A za to si zasloužil další trest.“

Znovu jsme svolali radu starších, aby vynesla rozsudek. Shodla se na trestu smrti. Za loupež a vyříznutí jazyka měl být denně bičován, až do vykonání rozsudku. Hoch měl obdržet jeho živé i neživé jmění.“

„Rozsudek byl vykonán?“

„Jen částečně. Podle našich zákonů měl být provinilec vydán k vykonání rozsudku otci zmrzačeného chlapce. To se však mělo stát až za týden, neboť obchodník byl podle zákonů pohostinství čtrnáct dní naším hostem a tím i pod naší ochranou. Zavřeli jsme ho do jednoho stanu a až do vydání svému pomstíteli se měl denně podrobovat bičování. Stalo se to dvakrát za mého dozoru. Třetí den ráno jsme však zjistili, že uprchl. Nezanechal po sobě žádnou stopu. Naši bojovníci ho ihned začali pronásledovat, ale vrátili se sami. Nenarazili na jeho stopu. Lidé z Birket-Fatmy se vrátili domů, aniž by pomstili svého soukmenovce.“

„Jakou spojitost má tato událost s únosem tvého syna?“

„Značnou. Po několika týdnech mi přinesl posel ze Zalamantu dopis, podepsaný Ebrídem ben Lafsou, uprchlým otrokářem. Tento pes mi psal, že byl odsouzen nevině. Sliboval mi pomstu, na kterou prý nezapomenu do konce svého života.“

O měsíc později jsem byl pozván se svými bojovníky k sousednímu kmeni na velikou fantazii, válečnou slavnost. Sotva jsme tam dorazili, dostihl mě spěšný posel, že někdo unesl mého syna. Byl unesen v noci a ráno visela na mém stanu vyčíněná kůže s podpisem Ebrída ben Lafsi. Oznamoval mi, že si přišel pro mého syna a že dítě už nikdy v životě

neuvídím.“

„To je příšerné,“ kýval hlavou Schwarz, „přímo ďábelská zlomyslnost.“

„Bylo tam napsáno víc, že bude denně bičovat mého syna a že mu vyřízne jazyk. Počínal jsem si tehdy jako šílenec.

Všichni naši bojovníci nasedli na koně a pomáhali mi hledat padoucha. Vrátili jsme se až za několik týdnů, ale nenarazili jsme na jedinou stopu. Svou ženu jsem našel v horečce. Když zjistila, že jsem se vrátil s prázdnými rukama, zemřela za několik dní.

Pohřbil jsem ji a vykonal přísahu, kterou již znáš. Svým otrokům jsem daroval svobodu a veškerý svůj majetek jsem svěřil bratrovi. Vypravil jsem se na cesty, abych hledal svého syna. Náčelníci černošských kmenů, podléhající egyptskému chedivovi, nekupují bílé otroky, musel jsem proto pátrat na severu a na západě. Putoval jsem na sever přes Vadaj, pouští do Bořku, odtud pak zpátky do Kanému a Bornu, do Bagirmi a Adamávy. Všude jsem pátral, ale nadarmo. Vždy, když jsem se domníval, že jsem narazil na stopu, čekalo mě jen zklamání.

Pak jsem se obrátil na východ. Prošel jsem celým Kordofánem a Dárfúnem, ale zase nic. Léta mýjela, mé srdce krvácelo stále víc a víc, vlasy a vousy šedivěly... Jediným výsledkem mého putování bylo smutné poznání, že jsem plných třináct roků pátral špatným směrem.

Šel jsem také na jih. Procestoval jsem Habeš, dorazil do Gally a k velikým jezerům. Bloudil jsem mezi kmeny, které žijí západně od jezer. Uplynuly další dva dlouhé roky. Živil jsem se lovem a stále hledal a hledal...

Už několik měsíců se potuluji kolem oblasti mnoha řek, z nichž vzniká Bahr el Abjad. Znájí mě tady jako lovce slonů. Už se pomalu zříkám i poslední naděje, že svého syna ještě spatřím.

Denně však prosím Alláha, aby mi vydal do rukou Ebrída ben Lafsu, žije-li ještě. Setkám-li se s tímto stonásobným ďáblem, pak běda mu, sedmkrát běda. Ani nejstrašlivější muka nejtemnějšího zákoutí džehenny se nevyrovnají trestu, který ho čeká z mých rukou.“

Poslední slova pronesl nešťastný otec s takovou nenávistí, že i na různé surovosti zvyklý Němec se otrásl. Když Arab domluvil, sklonil hlavu a zakryl si rukama tvář. Po chvíli ho Schwarz vyrušil z ponurého přemítání:

„Alláh je všemohoucí, milosrdný, ale i spravedlivý. Možná jsi v minulosti krutě nakládal se svými otroky a chtěl ti jen ukázat, jaká nevýslovná a nekonečná muka svírají srdce těchto nešťastníků.“

Arab těžce vzdychl, potřásl hlavou a odevzdaně řekl:

„Ano. Byl jsem tvrdý a vztekly vládař. Mnoho černochů vypustilo svou duši pod ranami mého biče. Mnohým jsem dal utnout ruce a vyrvat jazyk z úst, když mě urazili. Zrůdnost svého počínání jsem si uvědomil, až když mi unesli syna.

Proto jsem dal všem svým otrokům svobodu.“

„Měl jsem tedy pravdu,“ řekl Schwarz. „Všichni lidé bez rozdílu pleti a náboženství jsou Božími dětmi. Alláh tě soudil a vynesl nad tebou rozsudek. Nyní však vidí tvou lítost a ukončí tvá muka. Jsem přesvědčený, že se brzy shledáš se svým synem.“

„Nevěřím tomu...“

„Nemluv tak! Proč pochybuješ o božím milosrdenství? Věřím, že Alláh slyšel tvé nářky, viděl tvé pokání a jeho milost je už na cestě k tobě.“

„Nemůžu tomu věřit!“ vzdychl Abú billá Ibn. „Kdyby mě chtěl pomoci, už by tak udělal dávno.“

„Jedině Alláh ví, proč tak dosud neučinil. Možná jsi ve své krutosti nikdy neprojevil takovou lítost, jako dnes.“

Arab se jen těžko odhodlal k odpovědi. Chvilu hleděl do země, ale pak se ozval:

„Nikdo se do této chvíle neopovážil upozornit mě na tuto skutečnost a ani já jsem nebyl vůči sobě dost upřímný. Jsi první, který mi vysvětlil, že jsem se těžce prohřešil vůči svým otrokům. Nemohu již napravit křivdy, které jsem napáchal a nezasluhuji si, abych se shledal se svým synem. Ale přece toužím po Alláhově milosti, abych ho mohl spatřit, byť by mu i chyběl jazyk...“

Mluvil vřele, lítostivě a kající. Schwarz mu položil ruku na rameno.

„Když budeš vždycky takto mluvit a konat, Alláh tě vyslyší. Tuším, že se již blíží chvíle, kdy skončí tvoje utrpení, neboť jsi mě svěřil své tajemství.“

„Myslíš? Byl by to div divoucí. Patnáct let jsem prohledával tento světadíl, tisícům jsem se svěřoval se svým utrpením. Všichni se mi snažili pomoci radou i skutkem, a přesto jsem nepocítil nebeské paprsky hřejivé naděje. Pak jsem se sešel s tebou - cizincem, který nezná naše země, náš lid ani poměry a najednou zjišťuji, že snad ty bys mohl být tím vyvoleným, který by mohl ukončit mé trápení...“

„Dosud se dějí zázraky, byť jednodušší, než v minulosti. Co když jsem tvého syna viděl, co když jsem se s ním setkal? Bylo by to pro tebe neuvěřitelné?“

„Ne, nemůžu tomu věřit.“

„Pak nejsi pravověrný, nýbrž ďaur, nevěřící. Nevěříš Alláhovu poselství jen proto, že poslem je křesťan?“

Abú billá Ibn pohlédl pátravě do Evropanovy tváře. Jeho zasmušilý pohled se vyjasňoval a jeho hlas se třásl pohnutím, když pronesl:

„Alláh posílá smrt a poskytuje život. Tvá tvář mi říká, že svá slova nepronášíš bez příčiny. Byl bych rád, kdybys měl pravdu, ale jsem přesvědčený, že se mýlíš a že se dožiju jenom nového zklamání. Ale mluv - mluv přece! Znáš člověka, který by mohl být mým synem!“

„Znám.“

„Kolik mu je let?“

„Asi osmnáct.“

„Kde žije?“

„U Nam-ňamů.“

„Jak se jmenuje?“

„Říkají mu Ibn es Sirr, Syn tajemství, což je důkaz neznámého původu. Je přítelem Nubu, syna vladaře Ňam-ňamů. Vyslechl jsem jednou tajně jejich rozmluvu a všiml jsem, že mladý černochoz nazývá Syna tajemství Mesúfem.“

„Alláh akbár! Může to být i náhoda.“

„Proč náhoda? Snad je Mesúf časté jméno?“

„Je ojedinělé. Neznám, kromě svého syna, nikoho, kdo by se takto jmenoval.“

„Také si to myslím. Nikdy předtím jsem takové jméno neslyšel.“

„Jaká je barva pleti toho jinocha?“

„Snad o něco tmavší, než je tvá.“

„To by také souhlasilo. Byl o něco tmavší. Ale nyní k hlavní věci. Viděl jsi jeho nohy?“

„Viděl. Na obou nohách mu chybí malíčky.“

„Alláh kerím, Alláh akbár!“ zvolal Arab nadšeně. „Srdce mi buší novým životem a zmocňuje se mě pocit, jako bych omládl. Nejraději bych jásal, ale nesmím. Kdybych se i teď zklamal, byla by má síla v koncích. Musím uvážit všechny pochybnosti a námitky proti tvému tvrzení.“

„Dobrá. Uvažuj důkladně a když budeš mít nějakou námitku, vyslov ji.“

„Říkal jsi, že ten jinoch je přítel syna krále Ňam-ňamů a že s ním hovořil. Domnívám se, že můj syn, žije-li, nemůže mluvit.“

„Proto, že ti tenkrát otrokář vyhrožoval, že mu vyřízne jazyk?“

„Ano.“

„Vždyť nevíš, jestli to skutečně udělal. Možná ti vyhrožoval jen proto, aby ti způsobil větší muka, ale obchodní obezřetnost mu radila, aby svou pohrůzku neuskutečňoval. Už jsou pryč doby, kdy byl výhodnější němý otrok. Jakýkoli sluha nebo otrok musí umět mluvit, aby mohl dobře zastávat službu a sdílet pánovy příkazy. Němí otroci se špatně prodávají. Proto se domnívám, že tvůj syn není zmračený.“

„Musím ti připomenout, že ho neunesl kvůli penězům, nýbrž ze msty. Musel ho umlčet, aby ho neprozradil.“

„Snad bych tuto domněnku připustil, kdyby byl chlapec odrostlejší, ale ani jeho mlčení by neposkytlo únosci náležitou jistotu. Němý se lehce naučí číst a psát a může svěřit papíru to, co jeho ústa nedovedou vyslovit. V době únosu byly chlapeci sotva tři roky. V tomto věku stačí několik měsíců, aby dítě zapomenulo na své dřívější dojmy. Otrokář dobře věděl, že až se chlapec dostane do jiného prostředí, brzy zapomene na svou minulost.“

„Efendi, tvé námitky mě těší, ale i zarmucují, neboť ten mladík se jen sotva bude pamatovat na své dětství a na své rodiče.“

„To ti nemůžu potvrdit ani vyvrátit. Syn tajemství nikdy nemluví o své minulosti, ale vím, že chová ve svém srdci pomstu a myslím, že se týká právě toho muže, který ho unesl.“

Arab už dávno neseděl na zemi. Jeho tvář zářila nadšením.

„Živí v sobě pomstu?“ zvolal. „Možná zapomněl na svoje dětství, ale snad si zapamatoval, že byl unesený a zotročený. Jak dlouho bydlí u Ňam-ňamů? Přišel tam jako hoch?“

„Nikoliv. Je u nich teprve dva roky. Přišel docela sám a zůstal, aniž se zmínil kdo je a odkud přišel. Proto mu dali jméno Syn tajemství.“

„Co dělá u černochozů? Čím se živí?“

„Nuba se s ním setkal na lovu a přivedl ho ke svému otci. Jinoch uměl zacházet se zbraněmi bělochů a prokázal takovou zdatnost, obratnost a mužnost, že ho král přijal do své tělesné stráže. Daří se mu celkem dobře. Rychle si získal přízeň všech, kteří se s ním stýkají. Je mlčenlivý, ale ze svého pozorování usuzují, že má za sebou trpké životní zkušenosti. Zná všechny národy, bydlící mezi Bahr el Abjad a velikými jezery, zná mnoho řečí a nářečí...“

„Arabštinu také?“ přerušil ho lovec slonů.

„Ano a velmi dobře. Kromě toho se vyzná v mnoha věcech, které Ňam-ňamové vůbec neznají a um si získal jejich úctu.“

„Je to tedy dobrý člověk?“ ptal se Abú billá Ibn a v jeho tváři se objevil první náznak úsměvu.

„Má dobré a čisté srdce,“ odpovídal Schwarz, „je si vědomý toho, že vyniká nad černochozy. Toto vědomí vyzařuje z celé jeho bytosti, z celého jeho zjevu, ale jeho hrdost nikoho neuráží.“

„Alláhu!“ zvolal Abú billá Ibn a spráskl ruce. „Kéž by byl mým synem. Musím rychle k Ňam-ňamům, abych ho viděl.“

„Už jsi ho přece viděl.“

„Já? Kde?“ tázal se s údivem.

„V troskách zeríby Omm et Tamásih. Nevšiml sis mladého muže, který přišel s námi a sám vyhledal tlustého šejka, aby oznámil náš příchod?“

„Ano. Viděl jsem ho a líbil se mi. Když se ho dotkl můj zrak, v mém srdci se rozžehlo neznámé světlo. Toho tedy považuješ za mého syna? Ó, Mohamede a všichni svatí kalífové! Byl jsem v jeho blízkosti, mé oko se na něho dívalo, mé ucho slyšelo jeho hlas a já jsem netušil, že by to mohl být ten, jehož hledám dlouhá léta. Kde je teď? Kam odešel?“

„Do Madungy. Je kormidelníkem mého člunu.“

„Zná tedy velikou řeku? Zná její břehy a okolní krajiny?“

„Zná a velmi dobře. Nikdy však nemluvil o tom, jak a kdy poznal řeku a její okolí.“

„Jistě má neobyčejnou povahu, i když je tak mladý. Srdce mi buší v radostném a přece úzkostlivém očekávání. Víím, že tvoji lidé tě budou očekávat v Madunze. On tam bude čekat také?“

„Ano. Bez něho bych nemohl dokončit svou pout.“

„Půjdu s tebou do Ombuly, abych varoval její obyvatele a vrátím se s tebou do Madungy, abych promluvil se Synem tajemství. Máš pravdu, efendi. Člověk nemá právo pochybovat o Alláhově milosti a možná právě ty jsi jeho posel. Mám novou naději. Jsem náhle zcela nový člověk a jsem ti za to moc vděčný. Pověz mi, chceš být mým přítelem? Chceš

být mým bratrem?“

„Rád. Zde je má ruka,“ pravil Schwarz a podal mu svou pravici.

Arab ji stiskl.

„Víš, jakými slovy se u nás uzavírá přátelství na život a na smrt? Slovy es suhba li's suhba, el umr lil umr, přátelství za přátelství, život za život. Opakuj to po mně.“

Schwarz to zopakoval a pak se s lovcem slonů objali.

„Nyní jsme oba jedna osoba. Jeden ve dvou osobách, dva v jedné. Jsi já a já jsem ty. Běda nepříteli, který urazí jednoho z nás. Posadíme se a vypravuj mi vše, co víš o Synovi tajemství.“

Schwarz a Arab se posadili k ohni a Evropan musel jinocha podrobně popsat a zmínit se o každém slově, které s ním promluvil. Ke spánku se uložili až kolem půlnoci.

„Ulehní klidně,“ pravil Arab. „Budu bdít až do rána. Po tom, co jsem se od tebe dozvěděl, bych stejně nemohl spát.“

Schwarz chápal, že rozrušený muž by neusnul, ani kdyby se o to snažil. Zahalil se do přikrývky a usnul.

10. KAPITOLA

VOTROCKÝCH POUTECH

Noc uplynula klidně. Schwarz procitl za úsvitu, když se Arab modlil ef fadžr. Oheň dosud hořel. Evropan upekl v jeho horkém popelu kysru na celý den.

Když lovec slonů ukončil modlitbu, napojil a nasýtil zvířata a připravil zavazadla. Schwarz ukuchtil skromnou snídani z kysry a ze zbytků upečených kachen. Po jídle vysedli na velbloudy a za zvuku píšťal se vydali na další pouť.

Na Arabovi nebylo vůbec vidět, že probděl celou noc. Vypadal svěže a mladě.

Oba jezdcí byli přesvědčení, že kolem oběda dostihnou otrokářskou výpravu. Když obešli majji, vedla je stopa znovu ke břehu řeky, kde rostl hustý les, jehož četné křoviny vybíhaly daleko do roviny. Mezi těmito křovinami se proplétaly stopy koní, volů, velbloudů a lidí.

Na této lehké půdě byly stopy daleko zřetelnější, než dříve a byly širší a hlubší. Množstva dobytka, které tudy hnali vzbouřenci ze zeríby, se dalo asi těžko udržet pohromadě, když vidělo kolem sebe pastvu.

Arab a Evropan jeli vedle sebe a hlasitě si vyprávěli. Cítili se úplně bezpečně. Přiblížili se k místu zúženému okolními křovisky. Schwarz jel napřed a lovec slonů za ním. Evropan se náhle zastavil, otočil velblouda a přinutil ho k rychlému návratu. Když dojel k Arabovi, tiše promluvil:

„U všech rohatých! Několik kroků a byli bychom spatřeni!“

„Kým?“ tázal se Abú billá Ibn.

„Lidmi, kteří pasou na rovině za lesem svá stáda.“

„Černoši?“

„Černoši i běloši.“

„Kdo by to mohl být?“

„Podíváme se.“

Sestoupili z velbloudů, doplížili se k okraji křovin a rozhlédli se po rovině.

Vpravo, tedy západním směrem, se rozkládala rozsáhlá, volná rovina a vlevo les, na jehož okraji tábořilo asi čtyřicet lidí všech barev pleti. Všude kolem se pásli dobytek. Pod stromy leželo na hromádách různé zboží. Asi deset mužů hlídalo dobytek. Kdyby Schwarz nezaznamenal svého velblouda, tyto lidi by ho museli spatřit.

„Už víš, kdo to je?“ ptal se Schwarz.

„Ano,“ přisvědčil Abú billá Ibn.

„Nuže?“

„Vzbouřená posádka ze zeríby.“

„Správně, ale stejně nechápu, proč se utábořili právě zde. Taky mi nejde do hlavy, proč se ubírají stejným směrem, stejnou cestou, jako Abd el Mot? Vždyť mu vběhnou do rukou.“

„Platí to také opačně,“ podotkl Arab a učinil gesto, jako by chtěl někoho probodnout.“

„Jak to?“

„Nevím, jestli je domněnka správná, ale proč by nebyla? Džurové vyprávěli, že Abd el Mot není zrovna oblíbený mezi svými podřízenými, protože si počíná surově a nespravedlivě. Proto se také posádka vzbouřila. Kromě těchto padesáti lidí jsou v jeho výpravě jistě i další, kteří by se ho rádi zbavili, kdyby z toho měli zisk. Vzbouřenci to jistě vědí a právě na to se asi spoléhají. Co by také sami mohli podniknout? Padesát lidí. Jen tehdy by mohli přežít a podnikat ghazvy, kdyby si založili novou zeribu a získali nové spojence. Musejí přece počítat s pomstou Abúl Mota. A kde by v těchto končinách získali nové lidi? Jen mezi svými dřívějšími druhy.“

„Hm, asi máš pravdu,“ přisvědčil Schwarz.

„Také si to myslím,“ pokračoval lovec. „Výrazili po Abd el Motově stopě a tady na něho číhají. Předpokládají, že se bude vracet stejnou cestou. Tady ho napadnou, oloupí a zradí. Přemluví jeho lidi a ti se přidají k nim. Vzbouřence vede patrně nějaký buluk nebo caus, který zatoužil po samostatnosti.“

„Co si počne Abd el Mot?“

„Nic. Předpokládám, že ho zavraždí a přisvojí si jeho majetek.“

„To je horozné, jak se v tomto prostředí stávají z lidí dravci a netvoři.“

„I když se jim to povede, nemají vyhráno. Myslím, že je vzápětí stihne spravedlivá odplata.“

„Jakto?“

„Vzpomeň si na Otce smrti, který se do dvou dní vrátí do vypálené zeríby. Přivede si tři sta Nuerů. Od Džurů se dozví,

co se stalo a vyrazí za vzbuřenci. Dostihne je a povraždí. Tito lidé se mezi sebou rvou o kořist jako supi, za což můžeme děkovat Alláhovi. Nám však není vhod, že se vzbuřenci utábořili právě zde.

Aby nás nespatriili, budeme se jim muset vyhnout velkým obloukem. Tím ztratíme tři až čtyři hodiny času.“

„Zajisté. Mrzutá věc, ale nemáme na vybranou. Vydejme se raději hned na cestu, abychom nemarnili čas,“ odpověděl Schwarz.

Oba usedli na velbloudy, vrátili se značný kus cesty, obrátili se na západ a později obloukem na jih. Dorazili na rovinu, ze které viděli les. Tam tábořili vzbuřenci. Schwarz rozeznával dalekohledem pasoucí se dobytek a jednotlivé jezdce. Poněvadž je prostým okem neviděl, mohl bez obav předpokládat, že ani otrokáři nevidí je.

Později zamířili oba k východu a vrátili se na Abd el Mótovu stopu. Schwarz prozkoumal stopu a zjistil, že ztratili čtyři hodiny.

Byla to velká ztráta. Popoháněli velbloudy, ale zvířata byla dvoudenním pochodem tak unavená, že je ani zvuk píšťal nedonutil k rychlejšímu kroku.

Před polednem odbočila stopa z dosavadního směru a obrátila se k západu. Čím dále se od řeky vzdalovala, tím tvrdší a vyschlejší byla půda. Konečně se změnila v kamení a skalní zlomky. Brzy vypadalo okolí tak, jako by zde byla nějaká hora roztlučená v hromadu štěrku, pravidelně roztroušeného po celé rovině. Velbloudi po této kamenité cestě kráčeli velice obtížně.

Zanedlouho vystoupily nad obzor neurčitých obrysů hor. Štěrka znovu ustoupil půdě a písku. Rovina se měnila v mírné stoupání a jezdci měli vyhloubené skály, které byly v dobách dešťů porostlé travou. Mezi nimi se vinula četná údolí, jimiž probíhaly horské cesty.

„Pambisa,“ ozval se po několikahodinové odmlce Abú billá Ibn a ukázal na hory před sebou.

„Na úpatí tohoto pohoří leží Ombula? Víš bezpečně, že je to Pambisa?“ ptal se nedůvěřivě Schwarz.

„Jistě to vědět nemůžu, neboť jsem tady nikdy nebyl, ale tuším to.“

„Co si myslíš, jak daleko je k těm horám?“

„Před večerem tam sotva dorazíme.“

„Přijdeme tedy pozdě,“ vzdychl smutně Schwarz.

„Nemyslím. Žádný otrokář nepřepadává osady za bílého dne. Zaútočí těsně před svítáním. Tím získáme dostatek času varovat černochoy.“

„Takže lze předpokládat, že Abd el Mot se někde utáboří a vyčká na příhodný čas.“

„Ne. Ghazva si počíná jinak. Uvaž, že tato krajina je jen málo zalidněná. Nejsou tady žádná města, ani velké vesnice. Je tady málo vody a proto vznikají osady jen tam, kde je voda nablízku. U řeky však černoši bydlí neradi. Jsou tak vystaveni ustavičným nájezdům otrokářů. Proto raději obsazují okolí velikých mají poblíž Nilu. Šejk Džurú mi řekl, že tato osada je v pusté krajině na úpatí hor poblíž velikého bahniska, které se v období dešťů změnilo v rozsáhlé jezero. Poloha osady nenutí otrokáře, aby se opatrně skrývali. Spíše jdou rovnou ke svému cíli.“

„Ale - vždyť by je mohli černoši spatřit.“

„Ne. Přiblíží se k Ombule až v noci.“

„Co když náhodou narazí na lidi z vesnice, kteří se potulují kolem?“

„Taková padnou otrokářům do ruky jako první. Buď je zabijí, nebo zajmou. Otrokáři se nepřibližují k vesnici v jediné veliké skupině. Když dorazí na vzdálenost půldenního pochodu od vesnice, vyšlou nejohrovenější muže jako vyzvědače. Za těmito se plíží ostatní, roztažení do řetězce, aby jim nikdo neproklouzl. Tímto způsobem obkličují osadu, aniž její obyvatelstvo tuší jejich přítomnost. Vyčkají do noci, pak se připlíží až k trnitému plotu, který najednou zažehnou na několika místech, takže za několik okamžiků je celá osada obklopena plameny. Nastane poplach. Obyvatelstvo se probouzí a prchá, uniknout však nelze. Otrokáři vnikají do osady. Kdo se jim postaví na odpor, toho ihned skolí. Většinou umírají všichni muži, neboť se nechtějí podrobit a brání se až do poslední chvíle. Svým odporem by zdržovali postup ghazvy. I staré ženy a dobytek. Na zpáteční cestě se část kořisti obvykle prodá nebo vymění za slonovinu. Když ghazva prochází územím kmene, které dává přednost lidskému masu před masem zvířecím, prodávají se nejlustší zajatci obou pohlaví, kteří pak bývají podřezáni a rozčtvrceni před očima ostatních zajatců.“

„Milosrdný bože!“ vykřikl Schwarz. „Je to vůbec možné?“

„Je-li to možné? V okolí Bahr el Abjadu je ještě spousta kmenů a národů, které považují lidské maso za výtečnou pochoutku. Znáám náčelníka, který tvrdil, že nade všechno mu chutná pečená lidská dlaň. Válčí se sousedními kmeny, jen aby zabil jejich bojovníky. Snědí i mrtvé a těžce raněné. Zajatcům a padlým se usekají ruce a odevzdávají se náčelníkovi. Zbytek těl patří prostým bojovníkům. Podle výpočtu starých, zkušených otrokářů padne v Africe denně za obětí ghazvě nebo lidožroutům několik stovek lidí. Ebríd ben Lafsa, ten padouch, který unesl mého syna, vyprávěl, že loví jen v oblasti Dar Kutí a že ročně pochytá a prodá tisíc otroků. K tomu počtu přidej stejný počet těch, kteří při ghazvě naleznou smrt na místě...“

„Odkud vlastně pochází Ebríd ben Lafsa?“

„Z Bagirmi.“

„Hledal jsi ho tam?“

„Ano, a to několikrát. Ten padouch se tam víckrát neukázal.“

„Poznal bys ho po tolika letech?“

„Ano. Má tvář, která se jen tak nevytráti z paměti a jejíž výraz se nemění ani stářím. Pohled však na ten tmavý pruh před námi. Jsou to stromy? Pokud ano, pak je tam i chaur, který stéká z hor. Tam najdeme vodu pro nás i pro zvířata. Velbloudi už sotva pletou nohama.“

Předtucha ho neklamala. Zanedlouho dorazili k širokému říčnímu korytu, vymletému horskou vodou, která se v období dešťů valí z hor do Nilu. Tato řečiště, která obvykle v období sucha vysychají, se nazývají chirán, v jednotném čísle

chaur.

Jezdci dosáhli břehu řečiště a octli se mezi vysokými stromy -kafaly, z jejichž kmenů a větví visely lýkové cáry, podle kterých se těmto stromům říká i „papíronosné“. Tenčí větve byly zatížené spoustou hnízd snovačů pospolitých. Na dně řečiště se kupily neproniknutelné houštiny ambaga, keře, který v horkém období prakticky odumře až po kořen, kdežto v dešťovém období mohutně bují a kvete.

Podle stop otrokářská výprava sešla z břehu do řečiště a na druhé straně vystoupila na břeh bez toho, že by zastavila a napojila zvířata.

„Nechápu, proč zde nenapájeli?“ pravil Abú billá Ibn. „Naši velbloudi jsou unavení, musíme jim popřát chvíli oddechu.“

Arab i Schwarz sestoupili ze sedel a dovedli velbloudy k vodě. Tam se posadili u vzrostlého ambagu. Zatím, co se velbloudi napájeli a okusovali okolní trávu, oba mezi sebou rozmlouvali. Jejich hovor byl hlasitý, neboť se domnívali, že jsou tady sami. Brzy však dospěli k poznání, že se mýlili.

Na protějším, vysokém břehu stál vzrostlý šadžr es simm, stromovitý pryšec, u jehož kmene leželi dva černoši.

Odchytili jedovatou šťávu navrtaného pryšce do připravených nádobek. Měli na sobě jen bederní roušku, ale jejich výzbroj - nože a pušky - napovídala, že jsou to vojáci. Byli to dva askarijové ze skupiny Abd el Mota.

Schwarz ani Arab netušili, když se blížili k vyschlému řečišti, že se octnou tak blízko u otrokářského ležení. Pro vysoký břeh nemohli vidět, že za chaurem se rozkládá prostorná majje, kolem níž rostl malý lesík. Na tomto příhodném místě se utábořil Abd el Mot. Proti všem předpokladům nevyslal zvědy a celá skupina čekala na západ slunce, aby mohla zahájit útok proti Ombule.

Při postupu řečištěm si všimli askarijové jedovatého pryšce a po utáboření na břehu majje se dva z nich vrátili, aby získali jeho jedovatou šťávu, do které se namáčejí kopí, nože a šipy. Nařezali kůru stromu, odchytili šťávu a hovořili spolu, když náhle uviděli dva jezdce na hedžinech, kteří se blížili ke chauru.

„Dva běloši,“ pronesl jeden z askarijů. „Co tu asi hledají?“

„Ze zerbíby nejsou,“ odpovídal mu jeho druh, „lehne si tady za kmen, aby nás neviděli. Musíme zjistit, co mají za lubem. Směřují k Ombule. Abd el Mot je tam stejně nepustí. Zahlédne je a zadrží. Musíme se skrýt, aby předčasně nezpозorovali, že nedaleko odtud táboří ghazva.“

Ze svého úkrytu pozorovali cizince, kteří nepřekročili chaur, nýbrž se utábořili na jeho břehu.

„Dobrá,“ šeptal první askarij. „sedí za ambagem, jehož větve jim znemožňují pohled dozadu. Doplížím se za ně a zjistím, co tady hledávají.“

Černoch sklouzl po břehu, oběhl kus řečiště a doplazil se tiše k ambagu, aniž by byl zpozorován. Chvilí naslouchal a pak se vrátil ke svému druhovi.

„Kdo jsou a odkud jsou, to jsem se nedozvěděl, neboť o tom nemluvili. Vím však, co tady chtějí. Vědí, že chceme přepadnout Ombulu a chtějí tam dorazit před námi, aby varovali Belandy. Pojd! Musíme to oznámit Abd el Mótovi.“

Askarijové se tiše odplazili od chauru a chvátali za Abd el Motem. Služebník smrti seděl pod vysokou talhou, gumovníkem, a kolem něho seděli jeho poddůstojníci. Když uslyšel neočekávanou zprávu, vyskočil ze země.

„Dva bílí jezdci?“ zvolal. „A mluví arabsky? Chtějí nás zradit? Musíme se jich ihned zmocnit. Říkáš, že je možné se k nim přiblížit, aniž by nás spatřili?“

„Ano, pane. Chceš-li, povedu tě,“ odpověděl askarij, který pozoroval Schwarze a Araba.

„Povedeš mě. Necháme-li je vystoupit na vysoký břeh, uvidí nás. Mohli by nám vyklouznout a varovat Ombulu. Bude lépe, když je obklíčíme na místě, kde táboří a přepadneme je ze zálohy. Musíme si vzít provazy.“

Abd el Mot si vybral deset obratných lidí a odebral se s nimi k chauru. Na vysokém břehu se zastavili, zalehli a opatrně si obhlíželi řečiště. Schwarz s Arabem však nespatřili. Zakrývalo je ambago.

„Není těžké doplížit se až k nim,“ řekl Abd el Mot. „Pospěšte si! Postupujte opatrně a přepadněte je tak, aby se nemohli bránit. Když se vám to povede, každému z vás daruji zdravého, silného otroka navíc. Nezdaří-li se vám to, dám zastřelit toho, kdo to zaviní. Kupředu!“

Služebník smrti se neklidně díval za vzdalujícími se askariji. Ti sestupovali jednotlivě po svahu, proplazili se křovinami a shromáždili se na protějším břehu. Zvolna se blížili k ambagu, za kterým seděli nic netušící Schwarz a Arab. Vrhli se na oba cizince a po krátkém zápasu je spoutali.

Abd el Mot zaslechl několik výkřiků a spokojeně se vrátil pod gumovník. Všichni bojovníci se shromáždili kolem něho.

„Ti psi nás chtěli zradit,“ pravil otrokář, „musí zemřít!“

Po několika minutách přiváděli vojáci zajaté cizince. Oba měli ruce svázané za zády. Dva askarijové přiváděli jejich velbloudy.

Schwarz i Arab kráčeli se sklopenou hlavou. Přepadnutí bylo tak náhlé a neočekávané, že dosud nevěděli, jestli to není jen sen. Z jásavých výkřiků poznali, že narazili na ghazvu a že je vedou k Abd el Mótovi.

„Nic nevíme,“ pošeptal lovec slonů. „Nech mě mluvit!“

Arab nezoufal. Vyzáhl už i z horších situací. Jakou by mohli mít otrokáři příčinu k zavraždění dvou neškodných bělochů? Netušil, že znají jejich úmysly.

Stalo se všechno jinak, než sajjádaťjál předpokládal. Aniž by mohl tušit, nastávala chvíle, po níž toužil dlouhých patnáct let.

Od břehu chauru k lesíku nebylo daleko. Schwarz i Arab klidně strpěli postrkování vojáků, neboť doufali, že po rozhovoru s náčelníkem budou propuštěni na svobodu. Oba byli zvědaví, jak vypadá pověstný Abd el Mot. Slyšeli o něm už dost a nyní se s ním měli seznámit tváří v tvář.

Konečně stáli před ním. Otrokáři se tísnilo kolem, aby slyšeli, o čem se bude mluvit.

„Pane,“ ozval se Abú billá Ibn hrdě, „vysvětlí nám, proč tvůj lid...“

Nedomluvil. S otevřenými ústy a vytřeštěným zrakem zíral na Služebníka smrti.

Sotva zajatec promluvil, Abd el Mot vyskočil ze země, ale jeho úžas byl brzy překrytý zlomyslnou radostí. Oči se mu rozzářily a ústa se mu roztáhla do úšklebku. Tvář mu zrudla zlostí.

„Emir!“ zvolal, či spíše zařval. „Barák el Kaší, emir z Kena-dernu!“

„Ebrid ben Lafsa, otrokář!“ vyrazil ze sebe sajjádaťjál.

„Ano, jsem to já,“ zajásal Abd el Mot, „jsem Ebrid ben Lafsa. Poznáváš mě, pse, psí synu, vnuku všech psů?“

„E - bríd - ben - Laf - sa,“ opakoval lovec slonů otrokářovo jméno po slabikách. „Alláhu! Je to on.“

„Ano. Jen se na mne podívej. Pohleď mi do tváře. Jsem ten, kterého jsi nechal dvakrát zbičovat. Zahynul bych pod tvým bičem, kdyby se mi nepodařilo utéct. Jsem ten, který se patnáct dlouhých let musel vyhýbat svému bydlišti, protože jsi mě tam obžaloval z únosu. Kdybych se tam objevil, popravili by mě. Patnáct dlouhých let jsem se toužil setkat s tebou a rozdrtit tě v prach. Nyní tě sám Alláh přivedl do mých rukou. Budiž mu dík a chvála!“

„Kde... je... můj... syn?“ tázal se lovec slonů.

Otrokářovy rysy se roztáhly v ďábelský úšklebek.

„Tvůj syn? Checheche,“ šklebil se, „ty bys rád věděl, kam se poděl? Opravdu to chceš vědět?“

„Pověz to! Rychle!“ žádal Arab nedočkavě.

„Je mezi černochoy.“

„Kde?“

„Daleko na jihu. Mezi lidožrouty.“

„Je to pravda?“

„Ano, mluvím pravdu.“

„Tedy žije! Alláh akbár, Bůh je veliký! Jemu patří čest a chvála na věky věků.“

„Zadrž s tou chválou! Bylo by lépe pro toho psa, kdyby už dávno pošel. Je nejbídnějším otrokem černého náčelníka, kterému jsem ho daroval s tou podmínkou, aby ho každý den mrskal a mořil hladu. Viděl jsem ho přednedávnem. Jeho tělo je plné vředů, je slepý a pomalu umírá. Nemůže si ani nikomu postěžovat, protože jsem mu vyrvál jazyk. Nevyřízl, nýbrž vytrhl.“

Tato slova vyrážel ze sebe vztekle a zuřivě.

Arab mu chtěl odpovědět, ale zděšením oněměl, jen zvířecí skřek mu unikl z úst.

„Těš se tedy z toho, že žije,“ chechtal se Abd el Mot. „Jeho smrt však bude horší, než jeho život, i když ho vysvobodí z jeho útrap. Ale jeho smrt bude pravou slastí proti té, kterou chystám pro tebe. Jsi v mé moci a nechám tě ochutnat všechna muka, která vymysleli naši předkové.“

„Alláh il Alláh!“ šeptal emir a hrůzou klesl na kolena.

„Klekáš přede mnou, abys žebal o život? Jen kleč a bďuj. Sám šejtan dříve propustí hříšníkovi duši z pekla než já tebe.“

Nebyl to strach o vlastní život, který nutil lovce slonů pokleknout před Abd el Motem, nýbrž zděšení nad osudem vlastního syna. Jako otec pocítil slabost, jako muž však zůstal hrdý a silný. Vyskočil na nohy, vztyčil hrud' i hlavu a z očí mu sršelyblesky.

„Co říkáš, pse? Já že skuhrám před tebou? Já že tě prosím o milost? Já? Jak se opovažuješ vypustit z tlamy něco podobného? Jsem Barák el Kaší, emir z Kenademu a já klekám jen před Alláhem. Ty jsi Ebrid ben Lafsa, bídná a smrdutá hyena, které se pro její smrad nechce dotknout ani rachám, sup. Ty se toho nikdy nedočkáš, abych se chvěl před tebou strachem.“

Být nazván psem je pro muslima největší urážkou. Bylo to až příliš odvážné od lovce slonů napadnout takovými nadávkami svého vězňatele. Mohl očekávat, že se Abd el Mot rozzuří. Nestalo se tak.

Abd el Mot sice zařal pěsti i zuby a zvedl nohu, jako by se chtěl vrhnout na svého zajatce, ale přemohl se.

„Dobře sis to vymyslel,“ zvolal jízlivě, já jsem však prohlédl tvé úmysly a věz, že se ti tvůj záměr nezdaří. Chceš se vyhnout mukám, které tě očekávají? Urážíš mě, abych tě v nerozvázném vzteku na místě usmrtil. Chrochtej si cokoliv, mne nerozzuříš. Ano, usmrťím tě, ale budeš dlouho umírat, celé týdny i měsíce. Osloviš-li mě však ještě jednou hanlivě, dám ti vyrvat jazyk. Pamatuj si to!“

„Klidně si ho vyrví, když o to stojíš,“ odsekl mu Arab, Jsi pes a zůstaneš psem, prašivým psem!“

I při této urážce se Abd el Mot opanoval. Potlačil vztek, který jím lomcoval.

„Ba, věru,“ skřípěl mezi zuby, „nechám ti ho vyrvat, ale ne teď, nýbrž později, když bude čas si vychutnat tvá muka.“

Teď tě potřebuju zdravého. Později budeš denně bičován, až se ti uvolní maso od kostí, ale teď potřebuji, abys vydržel dlouhý pochod. Nezapomenu na tvé urážky, budu si je pamatovat. Teď mi však řekni: odkud přicházíš a kam směřuješ?“

„Tázat se můžeš, ale odpověď nečekej,“ pronesl kenadehišský emir opovržlivě a obrátil se k lupiči zády.

„Já tě naučím odpovídat,“ smál se Abd el Mot. „Přineste šebá!“

Šebá je silná větev vidlicovitého tvaru. Vidlice se při pochodu nasazuje na krk otroka hrotem k týlu a vidlemi směrem k hrudi. Volné konce se spojí příčným dřevem. K vidlím se přivážou ruce zajatce. Spoutaný tedy může volně používat nohy a je schopný pochodu, ale na útěk nemůže ani pomyslet.

Toto šebá bylo tedy nasazeno na emirův krk. Abd el Mot se spokojeně obrátil k Schwarzovi.

„Řekni mi, kdo jsi? Nelži, nebo okusíš bič!“

Kdyby měl v tu chvíli Schwarz vylíčit své pocity, které se ho zmocnily, nedostávalo by se mu vhodných slov.

Nenávist, hněv, odpor, ošklivost - směs těchto pojmů jen stěží dokázala vyjádřit, co nyní cítil. Věděl, že taky skončí se šebá na krku, ale předpokládal, že Služebník smrti ho pro tuto chvíli bude šetřit stejně, jako emira z Kenademu. Nevěděl, proč by měl zdvořilou nebo poníženou odpovědí vynucovat pro sebe slušnější zacházení. Změřil si pohrdavě Abd el

Mota od hlavy až k patě a tázal se vzpurně:

„Jakým právem se mě vyptáváš?“

Otrokář žasnul nad těmito slovy. Chvilí uvažoval, jak se zachovat. Pak uznal, že nejlepší bude, když zůstane klidný.

„Alláh činí zázraky,“ zvolal za nuceného smíchu. „Jsi snad pa-dišáhem nebo chedívem? Tvá řeč vyvolává podobnou úvahu. Táži se, protože jsi mým zajatcem.“

„Jakým právem jsi mě přepadl a nechal svázat?“

„Měl jsem na to právě chuť. Jsem velitelem ghazvy a nemám rád cizí vyzvědače.“

„Nejsem vyzvědač!“

„Nelži! Chtěl jsi varovat Ombulu před námi.“

„Kdo ti to řekl?“

„Vy sami. Moji vojáci vás vyslechli, když jste seděli na břehu za ambagem. Od koho jste se dozvěděli, že jsme se vypravili do Om-buly?“

„Od lidí, kteří to vědí.“

„Kdo jsou ti lidé?“

„Dozvíš se to brzy. Víc ti neřeknu.“

„Že ne?“ rozeřval se Abd el Mot. „Pak je tvůj jazyk zcela zbytečný. Dám ti jej vyrvat.“

„Nesmysl. Neuděláš to, neboť by to byla tvoje zkáza.“

„Jak to?“

„Nejsem Arab, nýbrž Evropan pod ochranou kunsula, konzula. Trvám na tom, abych byl okamžitě propuštěný na svobodu. Ne-uposlechněš-li, přičti si následky. Nebudu tě šetřit!“

Otrokář vybuchl v hlasitý smích.

„Jsi blázen!“ zvolal, „snad nemyslíš, že se leknu tvých výhrůžek? Kdo mi zabráni, abych tě nedal okamžitě zastřelit?“

„Zákon!“

„Zde neplatí zákon, nýbrž jen má vůle. Dám-li tě usmrtit, jak se o tom dozví tvůj konsul? A kdyby se to dozvěděl, jak by mě dohnal k odpovědnosti? Sem nesahá pravomoc padišáha ani chedíva, tím méně pak pravomoc nevěřícího šakala, v jehož ochranu doufáš. Chytli jsme tě v emirově společnosti, budeš tedy sdílet jeho osud. Zmírnit trest můžeš jedině tím, když mi pravdivě zodpovíš všechny mé dotazy. Jak se jmenuješ?“

„Neřeknu ti to. Mé jméno je příliš dobré a počestné pro tvé zlodějské uši.“

„Jak dlouho se zdržuješ v emirově společnosti?“

„Do toho ti nic není.“

„Od koho jste se dozvěděli, že táhneme do Ombuly?“

„Kdybych ti to řekl, byl bych stejný padouch, jako jsi ty.“

„Člověče!“ zařval Arab. „Odvažuješ se příliš mnoho! Emir mě může urážet, aniž ho dám ihned zabít, ale s tebou mohu zatočit i jinak. Můžu tě nechat ihned zabít, aniž bych se tím okrádal o pozdější zábavu. Ještě jedna urážka a budeš synem smrti!“

„Můžeš mě nechat zavraždit, protože jsem spoután a nemohu se bránit. Kdybych měl volné ruce, ukázal bych ti, jak se mluví s Evropanem. Nemysli si, že mě můžeš jen tak beztestně zabít. Nejsem sám v těchto končinách. Čekají na mě moji společníci, kteří mají tolik moci, že tě mohou zničit pouhým hnutím svého malíčku.“

Tato vyhrůžka zabrala. Abd el Mot se poněkud zarazil. Svědčila o tom jeho tvář, ze které zmizel výraz naprosté jistoty.

„Kdo jsou ti lidé?“ tázal se zaraženě.

„Do toho ti zatím nic není. Nemáš právo mě vyslýchat. Dobrovolně ti však řeknu, že ti lidé moc dobře vědí, kam cestuji a kdy a kde se objevím. Když se nevrátím, budou vědět, že jsi mě zavraždil.“

„Proč jsi chtěl varovat obyvatele Ombuly?“

„Protože jsem chtěl zabránit jejich zotročení.“

„Mohl jsi cestou utrpět nehodu, při které jsi mohl přijít i o život, aniž by ses setkal se mnou. Nikdo mi nedokáže...“

„Neteš se lži, které sám nevěříš. Všichni tvoji lidé budou jednotlivě vyslýcháni. Jak bys omluvil mou smrt před Abúl Motem? Když se nevrátím do čtyř dnů, bude zatčený a souzený.“

„Znáš ho?“

„Znám.“

„A on tebe?“

„Nezná, ale pozná mě, kdybys mě usmrtil.“

Evropanovo pevné a jisté vystupování působilo mocným dojmem. Schwarz to viděl a snažil se toho využít.

„Požaduji, abych byl okamžitě zbaven pout. Chci zpátky své zbraně a veškerý svůj majetek. Prohlašuji, že emir z Kenademu je mým přítelem a kdo ublíží jemu, jako by ublížil mně. Moji lidé nás pomstí.“

Sotva dořekl, poznal, že jednal ukvapeně a zašel příliš daleko. Abd el Mot vztekla zařval:

„Červe! Měj se na pozoru! Já jsem jediný, který zde může vyžadovat a poroučet. Kdo mě přesvědčí, že mluvíš pravdu? Domnívám se, že lžeš, abys zachránil svou kůži. Mám-li jednat s emirem jako s tvým přítelem, pak budu jednat s tebou jako s jeho přítelem. Potká tě stejný osud jako jeho. Budu čekat, jestli se najdou na světě tak mocní lidé, aby vás pomstili,“ s těmito slovy se obrátil k nejbližším vojákům a vykřikl: „Hej, lenoši! Připevňte i tomuto d'aurskému psu šebá a pak je přivažte k sobě, aby nám neupláchli.“

Jeden z vojáků přinesl šebá, upevnil ji doktorovi kolem krku a obě šebá důkladně připevnil k sobě.

„Tak!“ smál se Abd el Mot. „Spojil jsem vaše přátelství v jeden celek a doufám, že si svůj osud vzájemně ulehčíte. Velice lituji a omlouvám se, že nemůžete varovat své černé přátele. Mrzí mě, že jsem překazil vaše bohuľibé záměry a proto vám připravím rozkošnou podívanou. Budete nečinnými diváky přepadenutí a vyloupení osady. Přidělím vám

takové místo, ze kterého vám nic neunikne. Zatím si odpočiňte u stromu. Pochybuji, že byste se chtěli procházet se svým chomoutem.“

Schwarz i Arab byli dovlečeni k nejbližšímu stromu a askarijové je k němu pevně přivázali. V této situaci pomýšlet na útěk by bylo šílenství. Co by také mohli udělat dva bezbranní lidé se šebá kolem krku a navíc přivázáni k sobě i ke stromu? Jediná úleva spočívala v tom, že se o ně nikdo nestaral.

Vojáci se připravovali k večernímu útoku a nikdo z nich se neprocházel tak blízko stromu, aby mohl vyslechnout rozhovor zajatců.

„Setkání s únosec mého syna jsem si představoval trochu jinak,“ mumlal emir. „Domníval jsem se, že budu stát před ním jako mstitel a soudce. Nyní jsem však sám padl do zajetí, upadl do jeho drápů. Místo pomsty mě čeká pomalá, ukrutná smrt.“

„Odváží-li se toho vůbec,“ namítal Schwarz, aby potěšil svého druha.

„Vím, že před ničím necouvne. Alláh to chtěl, musím se podrobit jeho vůli. Ale má duše se rmoutí, že jsem i tebe strhl do neštěstí.“

„Nemluv tak. Má vina je větší, než tvá. Jednal jsem nerozvážně a lehkomyšlně, takže se nedivím tomu, co se přihodilo. Předtím, než jsme si sedli, měli jsme prohlédnout okolí. A pak jsme si usedli tak nešikovně, že nám strom zakrýval výhled dozadu. Žil jsem dlouho mezi divokými národy bílých Amerik a vím dobře, jak jsme se měli zachovat v blízkosti otrokářů.“

„Jen kdyby nás nepřepadli tak náhle.“

„Byli bychom stejně ztraceni. Houfu černochů se lze ubránit, nikoli však několika stům dobře vyzbrojených otrokářů. Ještě štěstí, že nám ponechali aspoň šatstvo. Kdyby nám ho vzali, byla by naše situace dvounásobně zoufalá.“

„Alláhu! Rád bych zemřel a snášel i ta největší muka, který je schopen ten netvor vymyslet, jen kdybych tím pomohl svému synovi,“ vzdychl si emir.

„Snad nevěříš, co ti o něm Abd el Mot napovídal?“

„Ty mu nevěříš?“

„Ani slovu! Považuji jeho slova za průhlednou lež. Lhal ti, aby tě trápil.“

„Myslíš? Možné by to bylo...“

„Věř mi! Jsem přesvědčený, že Ibn es Sirr je tvým Mesúfem. Doufám, že ti zanedlouho dokážu, že Abd el Mot lže.“

„Jak to chceš udělat?“

„Počkej, až nás znovu osloví.“

„Napínáš mou duši na skřípec. I kdybys měl pravdu o Synu tajemství, co by mi to pomohlo? Nikdy víc ho neuvidím a on se nikdy nedozví, kdo byl jeho otcem. Oba nás Abd el Mot zavraždí...“

„Zatím nejsme mrtví, dosud žijeme!“

„Ano, ale jak dlouho?“

„Na útěk za těchto okolností nemůžeme ani pomyslet, ale Abd el Mot nám dal naději. Říkal přece, že zatím nás nezabije. Chce tě v klidu mučit, což však může udělat jen doma, v zeribě. Do té doby nás bude šetřit. Dnes přepadnou Ombulu, zítra budou oslavovat vítězství a až pozítří se budou připravovat k zpátečnímu pochodu, který potrvá déle, než cesta sem. Uplyne nejméně sedm až osm dní než dorazíme do zeríby. Máme tedy dost času, abychom se osvobodili. Nesmíme se zmínit Abd el Mútovi o vzpouře v zeribě!“

„Myslíš, že nám to pomůže?“

„Zajisté. Podaří-li se vzbouřencům zaskočit ghazvu, mohli bychom se osvobodit.“

„Alláh kerím, Bůh je milostivý!“ zvolal emir. „Kapeš balzám do mého srdce.“

„Musíme se zbavit šebá. Jeden z nás si musí uvolnit ruce.“

„Já nemůžu. Mám je tak pevně přivázané ke dřevu, že se mi provaz zařezává do masa.“

„Mně také, ale provaz časem povolí. Raději si sednu maso z kostí, než abych se nechal zavraždit.“

Otrokáři se připravovali k dalšímu pochodu. Naložili zavazadla na voly a velbloudy. Do večera chyběly už jen dvě hodiny. Najednou se objevil Abd el Mot a oslovil zajatce:

„Zdvořile vás prosím o odpuštění, že budete muset pěšky. Za to však se vám dostane cti a vyznamenání - budete přivázáni k mému koni. Miluji vás, a proto vás chci mít stále u sebe. Ty, emire, můžeš přitom vzpomínat na svého syna, kterého jsem před léty stejným způsobem dopravoval přes poušť.“

„To víme,“ ozval se Schwarz klidně.

„Đaure, co ty můžeš vědět...“

„Všechno, co jsi udělal s Mesúfem.“

Abd el Mot utkvěl na Evropanovi dlouhým a pátravým pohledem.

„Něco se ti zdálo,“ odsekl otrokář, „Kde jsi tehdy byl?“

„Doma ve své vlasti. Alláh je však všemohoucí a všemoudrý. Naplňuje lidský život mnoha zázraky. Znáám ho, kterého jsi uloupil.“

„To není možné!“ vykřikl otrokář a ustoupil o krok.

„Mluvím pravdu. Já nikdy nelžu. Tvůj záměr se nenaplnil. Chtěl jsi emira usoužit, ale zatím jsi mu však připravil velkou radost.“

„Nerozumím ti.“

„Vyjádřím se jasněji. Znáám emira jen tři dny, aniž jsem znal jeho osud. Když jsi s ním mluvil o jeho synovi, vzbudilo to mou pozornost. Pak jste nás svázali a u stromu mi emir sdělil vše, co tíží jeho duši. Byla to Alláhova vůle, abych změnil jeho žal v radost, neboť znám jeho syna.“

Abd el Mot se nedokázal ovládnout.

„Kde je? Kde jsi ho viděl?“ vykřikl.

„Ne tam, kde jsi tvrdil. Je v dobrých rukách, kam nesahá tvá moc. Je u mých přátel. Není slepý ani nemocný, neboť jsi mu jazyk nevyrvál. Vyrostl ve statného mládence a jeho otec ho brzy přitiskne k srdci.“

„S tím ať nepočítá!“ zasípěl otrokář. „Jste v mém zajetí a postarám se o to, aby se otec víckrát nesešel se synem, leda na onom světě. Kdo by si pomyslel, že náčelníkovi uteče žena i s klukem.“

Schwarz ho vehnal do úzkých. Vztekl rozvazuje lidem ústa a nutí je k nerozvázným řečem a proto se Schwarz snažil, aby vztek Abd el Mota ještě vzrostl.

„Nepočínal sis dost chytře,“ pokračoval chladně, „protože jsi chlapce nezavedl dost daleko. Soudím, že ti Alláh nepropůjčil příliš mnoho rozumu.“

„Mlč, šakale! Myslíš, že jezero Mukamba neleží dost daleko od Dar Rungy? Copak netrvá několik měsíců, než se člověk odtud dostane do země Matva?“

„To nepopírám. Tvůj nezdar mi však říká, že jsi měl hocha zavléct ještě více na jih. Byla to zkrátka hloupost, prodat ho náčelníkovi Matvů.“

„Neurážej, neboť ti ty urážky vymluvím bičem!“ hrozil Arab, „náčelník mi za něho zaplatil cenu desíti otroků. Chtěl ho dát vykrmit a okusit, jak chutná maso bělocha. Nemůžu za to, že ho zradila žena. Uprchla a unesla chlapce, kterého si oblíbila.“

„Měl jsi po nich pátrat.“

„Neuděluj mi rady. Nepotřebuji tvůj rozum. Žena se nikdy nevrátila ke kmeni, odkud pocházela. Myslel jsem, že zahynula na útěku i s dítětem.“

„Mohu ti prozradit, že oba žijí a těší se pevnému zdraví. Tato žena nám vyprávěla, že chlapce přivedl k Matvům Ebrid ben Lafsa. Přednedávnem tě viděla a poznala.“

„Mě? Kde je teď?“

„Byl bych blázen, kdybych ti to řekl.“

„Mluv! Poroučím ti to.“

„Nebudu ti přece vyzrazovat tajemství, které by posloužilo tvým ničemným plánům. Emirův syn dospěl ve statného jinocha a teď, když jsem se náhodou setkal s jeho otcem, udělám vše, aby se brzy shledali.“

„Shledají se v horoucích peklech a ty s nimi, d'aure!“ zařval Abd el Mot, vytrhl nůž a hnal se k Schwarzovi.

Evropan na něho pohlédl klidně a chladně.

„Bodni, máš-li odvahu,“ pronesl, „ale toto bodnutí odpykáš svým životem. Tím, že mě usmrtíš, zbavíš se jediného člověka, který by tě mohl zachránit.“

Arab se udiveně zarazil.

„Zachránit? Mě? Ty?“ vyrazil ze sebe. „Před kým a před čím?“

„Před pomstou Mesúfa, kterého jsi unesl. Vidiš, že se tě nebojím a že jsem upřímný. Byla to Alláhova vůle, že jsem cestou potkal jeho truchlícího otce. Mesúf se těší přízni mocných ochránců, kteří se ho ujali, neboť jeho otec je emirem. Vrátiš-li se do Omm et Tamásih, propadneš smrti a tvůj skon bude dvounásobně krutější, když se moji přátelé dozvědí, že jsem byl usmrcený na tvůj rozkaz.“

Abd el Mot chvíli mlčky hloubal a poté se nejistě ozval:

„Lžeš, aby ses zachránil.“

„Mysli si o mně, co je ti líbo,“ odpověděl Schwarz lhostejně, „tvůj osud je ve tvých rukou.“

„Čekají na mně?“

„Ano.“

„Kde?“

„Jak mi můžeš klást otázky, na které bys neodpověděl ani ty, kdybys byl na mém místě? Myslíš, že jsem hlupák?“

„Vím, že jsi chytrý a lstivý, až člověk neví, jestli lžeš, nebo mluvíš pravdu,“ řekl a pohlížel zasmušile do země. Rád by pochyboval o Evropanových slovech, ale cizinec mluvil tak důrazně a přesvědčivě, že bylo hloupé nevěřit mu.

Po chvíli zvedl Abd el Mot hlavu a pohlédl do zajatcovy tváře.

„Když je tomu tak, jak tvrdíš, jak mě chceš zachránit? Kam bych se měl obrátit po skončení ghazvy? Musím zpátky do zeríby, k Abúl Motovi. Kdybych odtud uprchl, byl bych žebrák.“

Schwarz jásal. Domníval se, že má vyhráno a nezpozoroval, že Arab zkouší jeho neprozřetelnost. Proto pokračoval:

„Teď, když všichni vědí, že jsi únosce a že Abd el Mot je totožný s Ebridem ben Lafsou, nemáš šanci uniknout. Jdi, kam chceš, ale svému osudu neunikneš. Nezapomeň, že dlužíš za patnáct let nářků a utrpení. Řeknu však svým společníkům, že jsme byli ve tvé moci a ty jsi k nám byl milosrdný a šetrný. Slibuji ti, že tvůj trest bude mírný.“

„Tento však bude proti,“ pravil Arab a ukázal na emira, který se nezúčastnil hovoru. Abd el Mot se teď obrátil na něho:

„Co bys učinil, kdybych tě pustil na svobodu? Pomstil by ses?“

Byla to těžká otázka. Emirova odpověď mohla rozhodnout o osudu obou zajatců. Kdyby slíbil Abd el Mútovi beztrestnost, možná by byli propuštěni na svobodu. Emir dlouho uvažoval. Měl snad zločinec zůstat bez trestu? Ne! Raději smrt!

„Alláh to ví,“ zamumlal nakonec dvojsmyslně.

„To není žádná odpověď, člověče,“ ozval se Abd el Mot. „Táži se tě jménem Proroka a svatých kalifů: odpustíš mně, nebo se pomstíš?“

„Alláh to ví,“ opakoval emir.

„To je tvé poslední slovo?“

„Poslední.“

„Nemá smysl, abych se tě dále ptal. Ať Alláh rozhodne mezi tebou a mnou!“ Abd el Mot se obrátil a odešel.

Emir si zhluboka oddechl. Musel se přemáhat ze všech sil, aby nezajásal, když šeptal Schwarzovi:

„Příteli! Bratře! Měl jsi pravdu. Můj syn žije.“

„Věděl jsem to,“ přisvědčoval Schwarz, „a jak nám všechno potvrdil, aniž tušil, že nic nevíme.“

„Jsi lstivý jako talab, liška, a kdybys byl kádí, odhalil bys všechny zločiny. Pověz mi, opravdu žije žena, která s mým synem uprchla svému manželů?“

„Nevím. Nikdy jsem o ní neslyšel. Řekni mi, proč jsi neodpověděl na poslední otrokářův dotaz?“

„Protože jsem nemohl.“

„Jen tvé „ano“ nám mohlo vrátit svobodu.“

„A upřímné „ne“ by nám přineslo smrt. Nemohl jsem říct ani to, ani ono. Myslíš, že se chci zachránit lží?“

„Nemůžeš mu nikdy odpustit?“

„Ne. Byl by to hřích proti zákonům pouště. Kdybych nedbal těchto zákonů, kdybych je obešel, byla by tady ještě moje přísaha. Přisahal jsem pomstu a pomstím se. Ty bys na mém místě postupoval stejně.“

„Ne. Kitáb el mukadáš, bible svatá, nám poroučí, abychom přenechali pomstu Bohu.“

„I když přísaháte?“

„Zbožný křesťan nikdy nesmí přísahat pomstu, neboť isá ben Myriam, Ježíš, učil: „Milujte své nepřátele, žehnejte těm, kteří vás pomlouvají, konejte dobro těm, kteří vás nenávidí.“ I kdyby některý z křesťanů složil podobnou přísahu, prosil by Boha, aby ji mohl zrušit.“

„Vaše učení je krásné a dobré, ale jen pro vás. Do těchto divokých končin se nehodí. Oko za oko, život za život, krev za krev, to je náš zákon. Musíme ho dodržovat a nesmíš se na mě hněvat, řídím-li se podle něj.“

„Zůstaneme tedy zajatci Služebníka smrti.“

„Ano. Mám tě rád, ale nemohu ani tebe zachránit hříchem. Proviním-li se tvou smrtí, nechť mě odpustí Alláh, který je i tvým Bohem.“

„Nemusíš si dělat výčitky. Vím, že má řeč zapůsobila na Abd el Mota. Ocitl se mým přičiněním v rozpacích a nezbývá než klidně vyčkat, co se z toho vyvine.“

Sotva domluvil, objevil se znovu Abd el Mot.

„Za chvíli vyrazíme. Máte hlad a žízeň?“

„Ne,“ odpověděl Schwarz.

„Za pochodu nedostanete nic. Přičtete si to sobě, bude-li vás trápit hlad a žízeň.“

Otrokář pak nechal oba muže odvázat a odvést k nákladním volům. Sám provlékl provaz hroty obou vidlic a připevnil ho k sedlu zvířete.

Schwarz spokojeně pohlédl na svého společníka. Otrokář jim nabídl jídlo a pití a nepřivázal je ke koni, jak to sliboval, nýbrž k nákladnímu volovi, což bylo taky známkou ústupku.

Abd el Mot se vrátil ke svým lidem a hlasitě uděloval rozkazy k přepadnutí Ombuly. Od této chvíle se držel taktiky, kterou Schwarzovi vylíčil lovec slonů. Dvacet vyzvědačů vyrazilo napřed na rychlých koních, za nimi vyrazil řetěz, čítající asi sto jezdců, kteří měli obklíčit osadu. Poté se vypravil zbytek ghazvy na volech a velbloudech k zahuštění dosud řídkého řetězu.

Africký jízdní vůl není tupé a pomalé zvíře, jako evropský skot. Je daleko hbitější a rozumnější. Je zdomácnělý už několik století a nedá se porovnat se svým divokým příbuzným.

Zajatci museli kráčet svižně, aby udrželi krok s voly. Šebá, kterou měli připevněnou k šiji, byla z tvrdého dřeva a vážila kolem třiceti liber. Břímě by bylo snesitelné, kdyby se vidlice nedotýkala při každém kroku nahého krku a nepůsobila větší nebo menší odřeniny. Později se dostavila i jiná svízele. Ruce, přivázané za lokty k vidlicím a nezvyklé na tuto polohu, začaly brzy brnět a dřevěnět, až posléze pozbyly docela cit.

Abd el Mot se držel stále poblíž zajatců. Jel za nimi, ale nezasahoval do jejich rozhovoru. Ostatně hovořili jen málo a šeptem. Otrokář měl přes rameno přehozenou Schwarzovu pušku a jeho revolvery zastrčené za opaskem. Na tyto zbraně pohlížel zálibně a bylo vidět, že je považuje za mimořádně cennou kořist. Ze sedlové kapsy mu vyčuhoval Evropanův dalekohled.

Ghazva postupovala pustou, zvolna stoupající krajinou. V dále se rýsovalo pohoří Pambisa. Slunce se už dotýkalo obzoru, když výprava stanula u úpatí hor. Ozval se povel k zastávce a jezdci sestoupili ze zvířat, aby vykonali el maghrib, večerní modlitbu. Tito barbaři vyzývali modlitbou Boha, ačkoli se připravovali k těžkému zločinu. Emir také poklekl, i když mu vidlice dělala značné potíže. Schwarz se řídil jeho příkladem, aby proti sobě nepopudil muslimy. Slunce už zašlo za obzor, když se pokračovalo v pochodu. Brzy byla tma, takže se Schwarz nadarmo rozhlížel. Takřka nerozeznával, kudy se ubírají. Jen pozoroval, že cesta stále stoupá. Kráčeli kolem skalních stěn, někdy úzkým údolím. Několikrát vedla cesta kolem bažin, odkud se vznášela hejna bodavého hmyzu, aby se vrhla na lidi a zvířata. Jejich přítomnost pocítili hlavně zajatci, jímž spoutané ruce nedovolovaly bránit se proti krvežíznivým útočníkům.

Čím více houstla tma, tím jasněji se třpytily hvězdy na obloze. Občas se vraceli jednotliví zvědové, aby seznamovali Abd el Mota s výsledky svého pátrání. Krátce před půlnocí vydal vůdce ghazvy příkaz k zastavení pochodu.

Schwarz namáhal oči a rozhlížel se všemi směry, aby spatřil Ombulu, ale marně. Vyzvědači přicházeli a odcházeli. Abd el Mot s nimi mluvil tiše. Všechna zvířata byla odvedena na skryté místo a zůstala pod dozorem stráží. Malé oddíly askariů se vydaly na pochod. Rozcházely se různými směry, až zůstal u zajatců jen Abd el Mot s deseti muži.

„Zanedlouho uvidíte, jak se loví otroci,“ pravil otrokář, „nemyslete však, že když se strhne boj, budete mít příležitost k útěku. Byl bych první, který by vám nechal okusit olovo.“

Schwarzova duše podlehla smutku. Nemyslel na sebe, nýbrž na nevinné černochy, kteří měli být tak krutě vyrušeni ze svého nočního spánku.

„Jsme blízko osady?“ zeptal se, aniž by čekal odpověď.

„Ano,“ ozval se nečekaně Abd el Mot, „zavedu vás až k trnitému plotu, abyste všechno dobře viděli.“

„Je rozhodnutí o útoku neodvolatelné?“

„Alláhu, kdo by ho odvolával a proč?“

„Ti lidé ti ničím neublížili.“

„Mlč!“ rozkřikl se otrokář, „nezajal jsem tě proto, abych se nechal poučovat. Lidi? Černoši jsou dobytek. Nemají cit a lížou ruku, která je bičuje. Řekni raději, jak se střílí z tvé pušky. Vím, že je dokonalejší, než všechny naše zbraně, ale nevím, jak se nabíjí.“

„Chceš střílet na černochoy?“

„Proč bych se s ní jinak tahal?“

„Pak si ji klidně zavěs na rameno. Nic ti neřeknu. Nechci zavinit smrt nevinných lidí.“

„Pse! Uposlechněš?“

„Ne.“

„Zabiju tě!“

„Jak je ti libo.“

Abd el Mot přemohl vztek a odložil pušku.

„Teď ne. Potrestám tě později. Kupředu!“

Dva lupiči se chopili Schwarze, jiní dva emira a vlekli je za sebou Ostatní je tiše následovali, až se před nimi objevila tmavá hmota trnité ohrady. Za touto ohradou se rozkládala Ombula.

Schwarz po celou cestu usilovně přemýšlel, jak zachránit osadu, ale nenapadala ho žádná kloudná myšlenka. Nyní ho něco napadlo, ale provést to, znamenalo pro něho jistou ztrátu života a - snad bez výsledku. Dlouho váhal, ale nakonec se přece jen rozhodl, že obětuje třeba vlastní život za záchranu několikaset životů.

„Zachráním osadu,“ pošeptal emirovi.

„Jak?“ tázal se udivený lovec slonů.

„Začnu řvát z plného hrdla, snad je to probudí.“

„Aláh tě ochraňuj! Obětuješ svůj život, aniž by to mělo nějaký smysl. Osada je obklíčená, neproklouzne ani myš. Tvůj křik vyvolá jen zmatek a hrůzu. Je lépe zemřít ve spaní než po procitnutí.“

To byl ovšem vážný důvod, aby se Schwarz rozloučil se svým úmyslem. Krátce po tomto rozhovoru přistoupil k Abd el Mótovi jeden z poddůstojníků a pronesl:

„Vše je připravené, můžeme začít. Strážé u vchodu jsme zneškodnili.“

Schwarz uznal, že by jeho oběť byla nesmyslná a mlčel, i když jeho duše se otrásla hnusem.

„Zažehněte plot!“ velel Abd el Mot.

Poddůstojník se sklonil, zakřesal očíčkou o kámen a vzápětí se zajiskřilo. Jiskry dopadly do chomáčku koudelky, kterým se čistily hlavně pušek a ze suchého klestí, nahnutého k plotu, vyšlehl malý plamének. Vyschlý plot neodolal náporu ohně a za několik okamžiků už hořelo několik metrů křovin.

Po pravé i levé straně postupně vyskakovaly další a další plamenky. Za necelé dvě minuty hořel celý plot a osada byla osvětlena jasnými, vysoko šlehajícími plameny. Všude se ozývaly úzkostlivé výkřiky, jímž odpovídaly výstřely z pušek.

„Strážcové dobytka se probudili a byli zastřeleni,“ ozval se Abd el Mot za pekelného chechotu. „Nyní nastane mela.“

Uvidíte, jak ty džaradin, krysy, dovedou vyskat.“

Mohutnými plameny zdvižený vánek ovál tváře diváků. Praskot ohně se rozléhal po okolí. Do něho se mísily výkřiky obyvatel osady, kteří se probouzeli žárem a výstřely. Černoši vybíhali z tokulů a viděli, že ohrada je v jednom ohni. V první chvíli si neuvědomovali velikost svého neštěstí. Probouzeli ostatní spáče, aby společnými silami odvrátili požár od svých chatrčí. Bylo pozdě. Plameny přesakovaly na vyschlé střechy a přes všechno nadlidské úsilí byly tokuly v plamenech. Celá osada se stala jediným velikým ohništěm.

Dýmem a žárem zmoření černoši už nedokázali odolávat požáru a začali pomýšlet na útěk. Chtěli pryč z osady - ale kudy? Plamenným mořem, vzniklým z dvojité ohrady, to nešlo. Zbýval jen vchod, zakrytý rákosovými přístěnky, který byl strážčen několika bojovníky. Ti však už nežili, ještě před útokem byli tiše odstraněni otrokáři.

Přístěnky rychle shořely a proměnily se v popel a tím byl východ z ohrady zdaleka viditelný. Bylo to jediné místo, kudy se dalo uniknout plamenům. Nešťastníci chvátali v nekonečných proudcích k tomuto místu.

Otrokáři, hustě rozestavěni právě u tohoto východu, správně předvíдали výsledek zmatku, způsobeného požárem. Každý dospělý muž, který se objevil u východu, byl zastřelen a týž osud stihl i staré ženy. Mladší ženy a hochy otrokáři pochytili, spoutali a pokládali za sebe na zem, což se ovšem neobešlo bez ran a bolestivých výkřiků.

Děj, který se tu odehrával, nelze popsat. Samý oheň, samá krev. Přibíhali sem muži s malými dětmi v náručí, ale sotva se objevili, káceli se k zemi zasažení výstřelem nebo bodnutím. Jinde vyběhla stará žena z hořící chatrče, ale sotva se objevila u vchodu, padla na hořící plot s rozdrčenou lebkou. U východu se objevila mladá žena a táhla za sebou dva hochy. Uchvátily ji drsné paže Arabů, děti jí byly vyrvány a ona povalena a spoutána. Svalnatý, vysoký černoš se vyřítit ohromnými skoky z osady. Zastavila ho až rána pažbou do žaludku a sotva se složil na zem, jiný otrokář mu prořízl šlachy na patě, aby nemohl utéci.

Těchto a ještě krutějších výjevů bylo tolik, že se to těžce píše.

Z jednotlivých výkřiků nastal všeobecný řev, když černoši zjistili, že jejich hlavním nepřítelem nejsou plameny, nýbrž dobře ozbrojená horda vrahů a lupičů, která jim chce uloupit víc než život, svobodu! Ghazva!

Černoši věděli, že nemohou uniknout. Mnozí z nich se kupili do hloučků, aby společně bojovali a umřeli. Neměli čas, aby si opatřili zbraně, a proto se pustili do otrokářů holýma rukama. Jednoho, dva zardousili, ale nakonec klesli probodnutí nebo omráčení k zemi. Jiní se vyřítili z hořících tokulů s noží v ruce a sami se zabíjeli, než by se nechali zotročit. Někteří se vrhli s noží na své vrahy a draze vykupovali své životy. Tu a tam padl k zemi askárij a za skuhrání

„Alláhu, Alláhu!“ držel vyhřezlá střeva, která se mu valila z rozpáraného břicha. Další černoši sami házeli své děti do plamenů a pak se za nimi vrhali, neboť dávali přednost smrti před ztrátou svobody. Schwarz nebyl schopný přihlížet těmto výjevům. Odvrátil se a hleděl do tmy. Byl nešťastný, nikoliv obavami o svůj osud, ale spíš proto, že musel být svědkem těchto neslýchaných krutostí. Nárek nešťastných černochů a jásot otrokářů ho připravovaly o zdravý rozum. Otrokáři se mu míhali před zrakem v plamenech jako ďáblové, kteří tančí své pekelné tance kolem duší zatracenců. Kdyby stačilo jedno slovo, aby je všechny usmrtil, neváhal by ho vyslovit bez výčitek svědomí.

Lov otroků byl u konce. Už se neobjevoval žádný černoch, který by se chtěl zachránit z plamenů. Kdo neupadl do spárů lupičů, byl zabit nebo uhořel v plamenech.

Před hořící osadou shromáždili askárijové vyplašená stáda dobytka, která ukořistili. Několik vojáků hlídalo otroky. Jejich stav nebyl dobrý. Mnozí z nich silně krváceli,úpěli po utrpených ranách nebo se svíjeli v poutech. Děti bloudily kolem a hledaly své matky, z nichž mnohé si počínaly jako šílené a skuhraly s téměř zvířecí zoufalostí. Otrokáři je mlátili bičem, dokud se neutišily.

Nastal klid. Abd el Mot poručil spočítat kořist. Poddůstojníci si rozdělili houfy zajatců, znalecky si je prohlíželi, třídili je podle pohlaví a síly a seskupovali je pak podle ceny do oddílů. Napočítali čtyřista chlapců, stejný počet dívek a dvě stě mladých žen. Kromě toho tu bylo několik desítek malých dětí, které byly ponechány u matek.

Dosud měli otroci spoutané nohy. Pouta jim však byla snata, aby si jejich nohy odpočinuly. Všichni se museli posadit a vždy několik osob bylo k sobě připoutáno za ruce nebo hrdla. Na útěk nepomýšlel nikdo z nich, neboť byli obklopeni dobře vyzbrojenými strážemi.

Na spánek už nemyslel nikdo. Otrokáři byli spokojení. Takový lov se jim už dávno nepovedl. Přes tisíc otroků a skoro tolik dobytka, který byl vítanou a cennou kořistí. Arabové jásali a křepčili, smáli se, žertovali a vyprávěli si hrdinské činy, které právě vykonali.

Abd el Mot byl také spokojený s výsledkem výpravy. Projevil vojákům uznání, přislíbil odměny a nezapomněl ani na zajaté bělochy.

„Máte jistě hlad,“ pravil. „Nechcete něco popít a popít?“

„Nechci,“ odpověděl Schwarz, „stačilo mi, co jsem tady viděl.“

„Jak myslíš. Může tě aspoň těšit, že máš tolik nových společníků, s kterými můžeš naříkat nad svým osudem.“

„Jen se vysmívej! Jsem šťastnější než ty. Až půjdeš jednou přes es sirát, most smrti, srazí tě duše těchto zavražděných do nejhlubšího pekla a nesmiluje se nad tebou ani Alláh, ani Prorok. Jdi! Vzbuzuješ ve mně hnus.“

„Jsi upřímný. Vlastně bych tě měl za to potrestat, ale také srdce je veselé, a proto ti odpouštím. Dnes ti dokonce prokážu i přízeň, k čemuž se odhodlávám jen zřídka. Jste asi unavení a potřebujete si odpočinout. Šebá by vám překázelo při spánku. Dám vám ji sejmout. Doufám, že mi budete za to vděční a vzpomenete si na mě ve svých modlitbách.“

Pokynul několika askárijům a odešel, aby si prohlédl nové otroky. Vojáci sejmuli bělochům vidlice, ale poskytnuté uvolnění nebylo takové, jak se Schwarz domníval. Museli si lehnout zády na šebá a byli k nim přivázáni tak, že jim ruce od ramene k loktům zůstaly připoutány k vidlicím. Kromě toho se mezi ně posadil strážce, aby se nemohli domlouvat. Tato noc byla nejhorší, jakou kdy Schwarz zažil. Nemohl usnout. Když se mu konečně povedlo zavřít víčka, trýznily ho vidiny prožitých hrůz. Těch několik hodin do svítání mu připadalo jako věčnost a byl rád, když začal východní obzor rudnout a rodil se nový den. Když si však myslel, že za dne uvidí méně krutostí než v noci, tak se klamal.

Za úsvitu vykonali Arabové el fadžr, ranní modlitbu. Pak vztyčili baráku a fakír začal odříkávat súru vítězství. Po skončení modliteb Abd el Mot přikázal porazit několik volů a ovcí a otrokáři zasedli k slavnostní hostině. Zajatce donutili bičem, aby prozradili, kde je jejich matmúra a sieba.

Matmúra je velká hluboká jáma, ve které se uchovávají zásoby mletého prosa, durry. Sieba je menší kuželovitá stavba vyložená kameny a pokrytá hlínou, v níž se uchovává mouka z prosa.

Zanedlouho otrokáři snesli do tábořiště celé kopce duny, které musely zajaté ženy rozemlít a upéct z nich kisu. Pro Abd el Mota, poddůstojníky a vojáky, co se nejvíc vyznamenali, se pekla marara, lahůdka, připravovaná z rozsekaných jater a vypraných střev s příměsí žluče. Tato poslední složka naznačuje, že marara by sotva chutnala jazyku Evropana. Všechno se končilo popíjením merissy. I zajatci dostali chleba a maso. Po hostině se začaly přípravy na zpáteční pochod a přitom se odehrála scéna, při níž Schwarzovi ztuhla krev v těle.

Zajatci museli být dopraveni do zeríby Omm et Tamásih v poutech. Malé děti nebyly k tomuto pochodu způsobilé.

Proto Abd el Mot nařídil, aby všechny děti mladší čtyř let byly zahubeny.

Rozrušení, které se zmocnilo nešťastných matek, se nedá popsat. Ani jedna z nich nechtěla dobrovolně vydat své dítě, rvaly se s katany, šíleně řvaly a bránily se jako lvice, ale vše bylo zbytečné. Strašlivé rány bičem je přinutily k ústupu, děti jim vyrvali z náručí a pak je škrtily, rdousily, ubíjely... Srdcervoucí pláč všech zajatých, kteří s hrůzou přihlíželi na tyto bestiální zločiny, se rozléhal do širokého okolí.

Když se skončilo vraždění, otrokáři svázali své zajatce do řad a ghazva se připravila na pochod. Než se však pohnula, přistoupil Abd el Mot k bělochům, kteří dosud leželi na zemi a pravil:

„Takto se musí jednat s černým masem, z kterého není jiný užitek. Jistě uznáte, že jsme jednali moudře.“

„Jsi ďábel!“ ozval se Schwarz vztekle.

„Mlč! Nemysli, že jsem vždy v dobré náladě.“

„Kdybych měl volné ruce, ukázal bych ti, jakou náladu mám já.“

„Co bys udělal?“

„Chceš to vědět?“

„Ano.“

„Roztrhal bych tě na kusy. Upozorňuji tě: okamžik, ve kterém získám zpět svobodu, bude okamžikem tvé smrti.“
„Jen si vyhrožuj a štěkej, pse,“ chechtal se otrokář jízlivě, „na svobodu se už nikdy nedostaneš. Teď tě ušetřím, ale jakmile dorazíme do zeríby, dám vám okusit svou pomstu takovým způsobem, že se vám všechny hrůzy pekla budou zdát proti ní blažeností.“

11. KAPITOLA VMADUNZE

Jakmile Otec čápa dorazil s veslaři ke člunu, bez meškání vypluli. Hvězdy svítily jasně, takže plavba v noci nebyla nebezpečná. Mezitím, co byl Otec čápa pryč, zbylí veslaři a Ibn es Sirr se najedli a teď se s chutí pustili do práce. Odvázali člun a odrazili ho do proudu řeky. Syn tajemství řídil člun bezpečně a mlčky, jako vždy.

Tito lidé byli zvyklí na zdejší podnebí a dovedli lehce snášet námahu. Jinak je to však s cizinci, kterým obava o vlastní zdraví velí všemožně se šetřit. Opatrný Otec čápa se proto zahalil do své přikrývky a uložil se na přídi člunu, aby se vyspal. Znal dobře zvláštní kouzlo noční plavby po Nilu a rozhodl se, že si tento prožitek pro dnešek odepře. Upadl do tuhého spánku a vzbudil se, až když bylo slunce vysoko nad obzorem.

Na pravém břehu řeky se objevil palmový les. Syn tajemství zakormidloval člun do jeho stínu, aby byli chráněni před paprsky tropického slunce. Otec čápa vytáhl hodinky a byl překvapen, že je už deset hodin. Spal zdravým spánkem, jako by večer podle „známého“ zvyku svých bavorských krajanů překotil do svého žaludku nejméně dvacet džbánů připraveného ječmenového „samotoku“.

Nam-namové si rozdělili práci: polovina jich veslovala, polovina odpočívala. Člun se hnál po vodě velikou rychlostí. Voda z těchto místech měla silný spád, takže lehký člun nepotřeboval čtyřicet paží k pohonu. Tato dělba práce měla i jednu velkou výhodu: nemusela se dělat přestávka k jídlu. Každý se najedl v době, kdy právě odpočíval. Vodu nabírali z řeky, i když k tomu měl Otec čápa jisté výhrady. Takto bezstarostně se plavili až do pozdního odpoledne, až náhle nastala situace, která je přinutila hledat úkryt v rákosí.

Plavci se blížili k ostrému záhybu řečiště. Vypouklý okraj pravého břehu jim neposkytoval výhled na další tok řeky a nemohli tudíž vědět, co se děje za záhybem. Najednou vstal Syn tajemství, chvíli poslouchal a pak pravil:

„Sú hajdá? Riná! Co to slyším? Zpěv!“

„Kde? Na řece?“ ptal se Otec čápa.

„Ano. Lidé zpívají. Kdo to může být? Snad ne Abúl Mot?“

„Nesmí nás spatřit. Rychle, ku břehu!“ vykřikl Otec čápa.

„Ke kterému?“

„K levému, do rákosí.“

Syn tajemství otočil kormidlem a nasměroval člun k levému břehu. V těchto místech už se dalo dohlédnout za záhyb řeky. Otec čápa vytáhl svůj dalekohled, ale sotva ho nasadil k oku, zvolal zděšeně:

„Zpátky! Rychle! Musíme k pravému břehu. Vidím dvě lodě, ale i lidi, kteří běží po levém břehu.“

Kormidelník rychle obrátil člun k druhému břehu a černoši se prudce opřeli do vesel.

„Lidé na břehu?“ tázal se kormidelník. „Ty lodě jsou zakotvený?“

„Ne. Plují proti nám. Viděl jsem pohyby vesel,“ odpověděl Otec čápa.

„Pomáhají si tedy libaném, tažným lanem, přivázaným ke stěžni. Jsou to Abúl Mótovy lodě. Jednal jsem nerozvážně, když jsem poslechl tvůj příkaz, abych zakormidloval loď ke břehu. Slyšel jsem zpěv a zdejší lidé zpívají jen tehdy, když vlečou loď na libánu nebo odráží loď bidly. Naštěstí u pravého břehu je rákosový ostrůvek, který nás dokonale zakryje.“

Otočil člun k naznačenému místu, poručil veslařům přidat a brzy zakotvili v rákosí. Široko daleko to bylo jediné místo na řece, kde mohli ukrýt člun. Ostrůvek byl však tak nízký a plochý, že si všichni museli lehnout na dno člunu, aby nebyli vidět.

Otec čápa se v duchu divil bystrému uchu kormidelníka. Sám nic neslyšel, ačkoli Syn tajemství tvrdil, že zpěv pokračuje dále.

Brzy však uslyšel zvuky, a to dvě různé slabiky ve vyšší a hlubší tónině, jakési „hé - li - hé - li“. Zanedlouho uslyšel i nápěv písně, která měla více slok. Slova první sloky nezaslechl jasně, ale druhou sloku už zaslechl zřetelně. Lidé, kteří táhli loď na lanu, zpívali:

„Garadná il beled, garadná il óda, tarabná ghinva min lobb hamidná. Já rabbi, usbur, t'đil tarígu, u gíbná gúva li jigdaf raíígu. Plujeme stále k vlasti blíže a těšíme se srdečně, dej nám, ó Bože, v naší víře ať doplujeme bezpečně.“

V ohybu řečiště se objevila první loď, dvoustěžňový dlouhý sandál s rozvinutými plachtami. Od předního stěžně vedl na břeh libán, tažený dvanácti muži. Na zádi lodě vedle kormidelníka stáli dva lidé nápadného zevnějšku. Jeden z nich, vysoký a hubený, oděný do arabského šatu, který se skládal z Jakýchsi kalhot, sahajících od břicha až ke kolenům, z pláště z panterí kůže, jenž mu splýval z ramenou a z vysokého, kuželovitého klobouku, posíteného malými lasturami kauri a skleněnými perlami. Tvář tohoto muže byla takřka černá.

„Ten dlouhán je Abúl Mot,“ pravil Syn tajemství.

„Ano?“ tázal se Otec čápa. „Toho chlapa si musím prohlédnout,“ zaměřil dalekohled na loď a pokračoval: „Ten chlap opravdu vypadá jako živá smrt. Je to hotový kostlivec. A kdo je ten druhý, jenž stojí vedle něho?“

„Nuer, patrně jejich beng-đid, náčelník. Jen náčelníci Nuerů mohou nosit vysoké čepice. Vidíš ty černochoy, kteří odstrkují loď od břehu? Už je rozeznávám i pouhým okem. Jsou to Nuerové. Mají zvláštní účes.“

„Dorazíme k ní při západu slunce. Stojí na pravém břehu Bahr el Abjadu - proto se Abd el Mot drží levého břehu.

Kdybychom neuhnuli vpravo, jeho lidé by nás vyslídili. Chybí jim potrava, proto tak chvátají a nespolehají se jen na

vítr.“

Vítr foukal od severu a přál Abúl Mótovi. Rychlost lodě se zvyšovala také odstrkováním, takže lidé, táhnoucí loď na laně, museli klusat.

Když sandál přejel, objevila se druhá loď - nokver, plující pod všemi plachtami a rovněž poháněný kromě větru bidly a libaném. Její paluba byla přetížena nuerskými bojovníky.

Zpěv ustal. K člunu doléhaly jen zvuky „hé - li - hé - li“, které postupně slábly až zanikly.

Asi po čtvrt hodině prohlásil Syn tajemství, že se bude pokračovat v plavbě.

„Nemohou nás už spatřit,“ pravil. „Alláh buď pochválen, že nás nevyslídili.“

„Proč? Co by se nám mohlo stát?“ namítal šedivý učenec s dlouhým nosem.

„Zavlekli by nás do otroctví.“

„Mne také?“

„Nás docela jistě.“

„Vždyť by jsme se bránili...“

„...a neubránili,“ přerušil ho Syn tajemství. „Tvá zbraň je výtečná, efeudi, ale proti takové přesile bychom nic nezmohli. Pro nás je lepší, že nás nespattřili. A teď kupředu!“

Veslaři zvedli kotvu a člun se vydal znovu po proudu. Černoši napnuli síly, aby dohnali ztracený čas.

Slunce zmizelo za palmovým lesem. Ukázalo se, že kormidelník se nezmýlil ve svých výpočtech. Na pravém břehu se objevila široká mišrá, přístav a zároveň napajedlo pro zvířata.

„Zeríba Madunga,“ pravil Syn tajemství.

„To má být zeríba?“ zvolal udiveně Otec čápa. „Vždyť není nic vidět.“

„Zeríba přece není u řeky, nýbrž na thaharahu, vysokém břehu. Znáám jejího majitele a vím, že nás přivítá přátelsky.“ Ibn es Sirr zakrémldoval člun k mišrá a zanedlouho přistál. Veslaři zakotvili a přivázali ho ke kůlu. V celém přístavišti nebyl jediný člun. V těchto oblastech se plavidla uschovávají v ohradě, aby nebyly ukradeny.

Otec čápa se domníval, že jejich příchod nikdo nezpozoroval, ale mýlil se. Sotva vystoupil z člunu, ozval se hlas, vycházející z blízké houštiny:

„Stůjte! Ani o krok dále! Kdo jste?“

Učenec pohlédl k houštině, ze které vyčuhovalo několik hlavní pušek. Hrot jeho nosu se rychle přemístil na opačnou stranu tváře, jako by se ukrýval před kulkou.

„Odložte zbraně!“ zvolal. „Jsme přátelé.“

„Odkud přicházíte?“ ozvalo se znovu. „Odpovězte rychle, jinak začnou hvízdát kulky!“

„Hm, počínají si zde jako naše hraniční stráž,“ prohodil Otec čápa.

Hlas ukrytého ozbrojence zněl chraptivě, jako by muž tvořil slova hluboko v hrdle. Nyní vystoupil z člunu i Ibn es Sirr, zvedli obě ruce a volal směrem k houštině:

„Můžeš nám věřit, jsme přátelé, El Šachháre, Chrapkmne. Ukaž se nám!“

„Ten mladík zná mé jméno,“ ozvalo se z houštin, „nemusíme se ho tedy obávat. Pojd'me ven!“

Houština se rozestoupila a před ní se objevil vysoký starší muž s dlouhou arabskou puškou. Za ním kráčeli tři ozbrojenci, vesměs běloši.

„Odkud mě znáš?“ tázal se dlouhán a popošel blíže.

„Na tento dotaz si odpovíš sám, když si mě pořádně prohlídneš,“ pravil Syn tajemství a vykročil mu v ústřety.

„Myslíš? Vždyť jsem tě nikdy...“ strážce se zarazil, zadíval se zkoumavě na mladíka a náhle zvolal: „Nejsi ty náhodou ten chlapec, který se kdysi chtěl tolik dozvědět o Abd el Mótovi?“

„Ano. Jsem to já.“

„Alláhu! Ty jsi tedy ten hoch, který umí střilet líp než já? Vyrostl jsi od té doby. Myslel jsem si tehdy, když ses tak dlouho nevracel, že tě potkalo neštěstí. Mýlil jsem se, a to mě těší. Bud' vítán!“

Přikročil k jinochovi a potřásl mu rukou.

„Majitel zeríby je doma?“ tázal se Syn tajemství.

„Není. Vypravil se do Jau, aby přivezl střelný prach a olovo. Mě pověřil hlídat mišrá. Však víš, jaké je na mně spolehnutí?“

„Vím, vždyť jsi nejstarším askárjem zeríby. Viděl jsi lodě, které se plavily kolem?“

„Viděli jsme je, pluly u opačného břehu.“

„Viš, kdo to byl?“

„Nevím. Řeka je zde široká, takže jsem nerozeznal lidi na palubě.“

„Byl to Abúl Mot.“

„Ten? Kéž by ho šejtán sežral! Kdybych to věděl, poslal bych za ním několik ocelových ptáčků. Kdo je ten cizí muž, který stojí vedle tebe?“

„Je to můj přítel a ochránce,“ pravil kormidelník. „Přál bych si u vás zůstat několik dní, abych vyčkal na příchod svých přátel, kteří se zde zastaví.“

„Když je to tvůj přítel, je u nás vítán. Doved' ho nahoru do zeríby k poručíkovi, který zastupuje majitele a je našim velitelem. Člun můžeš nechat na řece. Budeme ho střežit.“

Syn tajemství se vydal k zeríbě a pokynul Otcí čápa, aby šel za ním. Veslaři je následovali.

Pobřeží, dříve pokryté lesem, bylo vymýcené. Svah byl příkrý, ale výstup nebyl obtížný. Nahoru vedla široká cesta, vyšlapaná dobyt看.

Když poutníci vylezli na svah, spatřili zeríbu. Byla rozsáhlejší než Omm et Tamásih a v ohradě se vypínala stavba, která byla v této oblasti nezvyklá. Byl to minaret - modlitebna, vystavěná z kmenů a fošen a opatřená úzkou galérií.

Před branou v silné ohradě stála hlídka, která pustila příchozí dovnitř bez jediného slova. Vevnitř se rozkládalo moře tokulů, mezi nimiž proudil cílý, válečný ruch, z něhož se dalo usuzovat, že se chystá větší tažení.

Vpravo a vlevo od minaretu stály větší tokuly, ke kterým zamířil Syn tajemství. „Protože zde majitel není, musíme za poručíkem, který ho teď zastupuje,“ vysvětloval Syn tajemství Otcí čápa.

Nestačili dojít k chýši, když se v jejím vchodu objevil nějaký chlap a vykročil směrem k nim. Díval se na příchozí poněkud udiveně, ale když poznal jinocha, tvář se mu vyjasnila a zvolal:

„Chlapče, jsi to opravdu ty? Dlouho jsi o sobě nedal vědět. Považovali jsme tě za mrtvého. Habakék, buď vítán. Řekni, koho přivádíš? Vidím, že máš s sebou několik statných Nam-ňamů. Neprodal bys mi je?“

Poručík byl starý muž, starší, než askárij, který sřežil mišrá. Potřásl přívětivě jinochovy ruce a usmíval se, když tento prohlašoval:

„Jsou to moji bratři, u nichž teď bydlím. Přicházím, abych ti doporučil tohoto cizího efendiho, který by rád u vás pobyl několik dní.“

Velitel zeríby přistoupil k Otcí čápa a podal mu ruku.

„Necht' jsi kdokoliv,“ pravil přívětivě, jsi vítán. Syn tajemství se postará o Nam-ňamy a já tě odvedu k tokulu, který je určený pro návštěvníky. Pojd' za mnou.“

Poručík vedl hosta k chýši, která byla výstavnější a čistší než ostatní tokuly. Podlaha byla zakryta kožešinami a na vyvýšeném místě ležely měkké pokrývky, sloužící jako sedadla i lože. Uprostřed místnosti visela olejová lampa a ve stěnách bylo několik menších oken.

„To je tvoje obydlí,“ promluvil poručík, „udělej si pohodlí. Jdu a pošlu ti sem sluhu, který ti přinese všechno, co budeš potřebovat. Až si odpočineš, navštívím tě.“

Sotva poručík opustil tokul, rozlehly se venku údery na zvučící prkno a ozval se hlas muezzína, vyvolávající:

„Pospěšte si k modlitbě! Slunce již zapadá, začíná hodina el maghribu. Alláh je Alláh a Mohamed je jeho Prorok.

Vyznejte, ó pravověrní, že je jen jediný Bůh, Alláh akbár, Bůh je veliký!“

Učenec vyhlédl oknem. Vyvolávající stál na galerii minaretu, kolem něhož klečeli věřící, otočení k posvátným městům islámu. Právě, když vyvolávající začal předříkávat el fáthu, první síru koránu, objevilo se u vchodu do zeríby několik mužů, kteří podle oblečení nepatřili k posádce zeríby. I tito lidé padli na kolena a opakovali slova muezzína. Po modlitbě hbitě vstali a kráčeli k poručíkovu tokulu.

Byli to opravdoví vojáci v čele s důstojníkem, všichni ve stejnokrojích egyptského chedíva, místodržitele. Důstojník měl skutečné označení kolagasiho, setníka. Vedle něho kráčel malý chlapík rovněž ve stejnokroji, ale podivném. Měl modré kalhoty, které mu sahaly pouze po kolena a starý červený anglický vojenský kabát, na němž se třpytily mohutné francouzské bavlněné nárameníky. Na hlavě chlapíka trůnil turecký turban, z něhož vládla dlouhé péra. Kabát byl rozepnutý a bylo vidět, že jeho majitel nenosí ani vestu, ani košili. Boky mu obepínal kožený opasek, z něhož trčely dvě pistole a kindžál, nůž. Na opasku viselo několik váčků, naplněných různými drobnostmi. V ruce držel starou těžkou pušku, jejíž hlaveň měla mimořádně velkou ráži a byla rozšířená na způsob staré hákovnice.

Tento člověk vešel s kolagasim do poručíkova tokulu, kdežto vojáci zůstali před vchodem.

To bylo vše, co mohl učenec pozorovat za krátkého soumraku, který rychle vystřídala noc. Do chýše vešel černocho, mlčky se uklonil, zažehl lampu a pokorně oznamoval, že ho poručík přidělil efendimu jako sluhu. Pak se beze slova ztratil a za chvíli se objevil s velkým džbánem merissy a s několika plackami kisry.

Otec čápa se pustil do jídla. Zanedlouho se v tokulu objevil Syn tajemství, aby se poptal, jak se učenci příbytek líbí.

„Ale ano,“ odpověděl ornitolog, „a kde ses ubytoval ty?“

„V tokulu El Šachhára. Jistě ho potěší, když zjistí, že má ve svém obydlí hosta.“

„Udivilo mě, že tě tady všichni znají. Tys už tady někdy byl?“

„Ano. Pobýval jsem zde několik měsíců.“

„Kdy?“

„Před čtyřmi lety.“

„A co jsi tady dělal?“

„To je mé tajemství, efendi.“

„Hm, slyšel jsem, že se jednalo o Abd el Mota. Znáš ho dlouho?“

„Ano, efendi.“

„Nezmínil ses o tom ani slovem.“

„Nehněvej se proto, ale to je záležitost, o které nerad mluvím.“

„Nechci strkat svůj dlouhý nos do tvých soukromých věcí. Viděl jsi cizince, kteří před chvílí přišli?“

„Viděl. Byl jsem poblíž, když s nimi poručík hovořil. Připluli na veliké dahabíji, obytné lodi a tázali se, jestli mohou zakotvit u mišrá.“

„Odkud připluli?“

„Z horního toku řeky. Ptali se poručíka, jestli se neplavil kolem Abúl Mot ke své zeríbě.“

„Nevíš, jsou-li na dahabíji cizinci?“

„Ne. Nemluvili o tom.“

„Je celkem možné, že tou lodí připlul bratr mého přítele, doktor Schwarz. Půjdu za kolagasim, abych se ho zeptal.“

„Už není v zeríbě. Vrátil se na břeh, aby udělil rozkazy k zakotvení lodi.“

„Počkám, až se vrátí.“

„Nemusíš. Zůstal tady jeho průvodce, který je oblečený jako pravý babghá, papoušek. Chceš s ním mluvit?“

„Ano, přived' ho sem.“

Syn tajemství odešel a brzy nato vstoupil do tokulu muž v pestrém oblečení. Jeho tvář pokrývaly jizvy od neštovic a

tato nemoc měla vliv na vzrůst jeho kníru, který se skládal z několika vousů. Vousy byly pořádně navoskovány, takže vyčuhovaly z tváře jako štětiny.

Mužik se po orientálsku hluboce poklonil a pravil:

„Slyšel jsem, efendi, že si se mnou přeješ mluvit. Co mi chceš sdělit?“

„Tobě? Nic. Jen bych rád věděl, odkud připlula dahabíja, na níž ses plavil.“

„Z Fašody.“

„Kdo jsou její cestující?“

„Vesmňes vojáci.“

„Žádní civilisté?“

„Ale ano. Dokonce několik.“

„Kdo jsou ti lidé?“

„Především já.“

„Což nejsi voják?“

„Nejsem.“

„Vždyť máš stejnokroj.“

„Ten nosím jen proto, že se mi to líbí a navíc cestuji za válečným účelem.“

„Jak se jmenuješ?“

„Mé pravé jméno bys nedovedl vyslovit. Tady mi říkají Abú he-dášár šar, Otec jedenácti vousů. Se mnou se plaví i můj přítel Abú dichk, Otec smíchu.“

„Už nikdo jiný.“

„Ještě jeden velký učenec a efendi, kterému dělám pobočníka.“

„Jak se jmenuje?“

„Abúl arba ijún, Otec čtyř očí.“

„Otec čtyř očí,“ opakoval ornitolog. „Cožpak nosí brýle?“

„Ano.“

„Kam cestuje.“

„Do země Nam-ňamů, ale především do zeríby Omm et Tamá-síh.“ Až dosud ornitolog seděl, nyní však vyskočil.

„Cože?“ zvolal. „Není ten efendi náhodou Němec a nejmenuje se doktor Schwarz?“

„Je to tak, jak říkáš. Znáš ho?“

„Jeho ne, ale znám jeho bratra, s nímž jsem cestoval. Tak tedy konečně přišel! Kde je teď?“

„Ještě na dahabíji. Jdu dolů k mišrá a podám mu o tobě zprávu.“

„Doprovodím tě. Musím mu vyřídít pozdrav od jeho bratra.“

„Pojď tedy. Tvůj doprovod mě bude příjemný.“

Opustili společně tokul i zeríbu a sešli k mišrá. Tam stál el Šachhár a další strážcové. Člun, kterým sem připlul ornitolog a jeho společníci, se stále houpal u břehu. Otec čapa do něj vlezl a Otec jedenácti vousů se posadil proti němu.

„Jste tedy jeho pobočník? Odkdy?“ navazoval Němec na hovor přerušovaný v tokulu.

„Od pobytu ve Fašodě. Seznámili jsme se v poušti, kde jsme usmrtili dva lvy a přemohli tlupu Homrů, kteří nám ukládali o život. Je to neobyčejně statečný a učený muž.“

„To vím.“

„Neudělá jediné rozhodnutí, aniž se předtím poradí se mnou, doložil chlapík důležitě.“

„Hm, opravdu jste tak velkými přáteli?“

„Ano. Jako dva bratři. To se rozumí samo sebou, Já jsem totiž taky velký učenec.“

„Ty?“

„Ano, Já. Věříš mi?“

„Ano. Zatím jsem se nepřesvědčil o opaku.“

„A také se o tom nikdy nepřesvědčíš. Se svou latinou se vyrovnám každému.“

„Latina? Kde jsi vzal to slovo?“

„Že slovo? Latinu ovládám dokonale.“

„Neuvěřitelné! Kde ses jí naučil?“

„U slavného Matyáše Wágnera, s nímž jsem procestoval celý Súdán. Byl mým krajanem.“

„Krajanem? Pokud je mi známo, Matyáš Wágner byl Maďar...“

„Souhlasí. Jsem také Maďar z Nagy Mihályu u Ungváru. Doktor Schwarz je šťastný, může-li se mnou mluvit německy v tomto odlehklém koutě světa.“

„Pro rány Kristovy! Snad nemluvíš německy?“

„Mluvím, a to výborně.“

„Skutečně? To mě opravdu těší, jsem totiž také Šváb.“

Otec jedenácti vousů trhl ramenem, usmál se a začal svou samospasitelnou němčinou, až se z toho ornitologovi ježily vlasy.

„Cože? Vy jste Němec?“

„To se rozumí.“

„Odkud?“

„Z Bavorska.“

„Ó, Bavorsko znám. Už jsem tam byl.“

„Ano? Nesmírně mě těší, že znáte mou vlast.“

„Tak trochu. Byl jsem v Mnichově, pil jsem tam sedlmayerské pivo a přikusoval k tomu ředkev, černou jako noc a uzenky s hořčicí.“

„To vám věřím. Je-li u nás něco znamenitého, tak je to pivo, ředkev a uzenka. Ale když jste z Uherska, tak se asi nejmenujete Otec jedenácti vousů. Jaké je vaše pravé jméno, smím-li se zeptat?“

„Smíte. Jmenuji se István Kutya. A jak zní vaše ctěné jméno?“

„Přotenhauer. Ale dovolu, jakým nářečím mluvíte? Něco podobného jsem ještě nikdy neslyšel.“

„Nářečí? Nemluvím žádným nářečím, nýbrž spisovnou němčinou...“

„Ale jděte! O tom bych pochyboval. Jestliže mluvíte takto spisovně latinou, mohli by vás vystavovat za peníze.“

„To by šlo. Byl jsem odjakživa obdivuhodným filologem a znamenitým pomologem.“

„Kýho kozla! To je tedy vaše latina? Copak je podle vás filologie?“

„Učení o stromech.“

„Opravdu? A pomologie?“

„To je věda o jazycích a recích.“

„Milý hochu, šlápl jste trochu vedle. Vždyť to říkáte obráceně!“

„To je jen malilinký omyl - nedopatření. Mám v hlavě tolik věd a vědomostí, že se mi to tam trochu popletlo. Když má odtamtud vylézt nějaká věda, zůstává vězet a místo ní vyleze jiná - a omyl je na světě.“

„Ano, stává se to, je-li člověk příliš „učený“ a neměl přitom dost času navštěvovat akademii.“

„To znám. Akademii i apoplexii.“

„Apo - Apople - cože? Poslouchejte, vy jste zajímavý vědátor. Co si představujete pod názvem apoplexie?“

„To jsou přece madrasy, tedy univerzity.“

„Ach tak. A akademie?“

„To je učení, jak se zjišťuje mrtvice v hlavě, ruce nebo noze.“

„Hrom a Pluto! To je zajímavé vysvětlení. Vy jste hrozný popleta. Němčina, které by nerozuměl ani králík, pak jste vše semlel obráceně. Človče! Akademie je vysoká škola a apoplexie je nemoc, mrtvice nebo šlak.“

„Ech, zase jenom nepatrný omyl. To se může stát každému.“

„Je to podivné, ale vám se to stává nějak často. A přitom všem jste pobočník doktora Schwarze? Tak to vám opravdu blahopřeju. Vy jste tedy akvizice! Vůbec mu nezávidím.“

Bavor se vesele zasmál. Otec jedenácti vousů, i když neznal význam slova akvizice, vycítil osten urážky. Zasmušil se a nevrle se zeptal:

„Tím jste myslel mou osobu?“

„Ovšem, koho bych myslel jiného?“

„Tohle si vyprošuji! Byl jsem vždy mužem, který si uměl sjednat respekt. Nenechám si urážet svou čest a když neodprosíte, budu po vás požadovat satisfakci. Můžete si vybrat: pistoli nebo šavli.“

Bavor byl k neutíšení a pochechtával se stále víc a víc.

„Cože vás to napadlo, človče? Vyzýváte mě na souboj? Nechte toho, prosím vás. Nemám žádnou chuť poskvřnit vaše skvělé vědomosti prachem a olovem. Cítíte-li se uražen, nemohu za to. Jsem pouhý ornitolog a ne řezník. Vykuchávám střeva pouze ptákům, vaše kuchat nehodlám.“

„Jste-li ornitolog,“ rozkřikl se zlostně Štěpán, „pak jsem daleko větší učenec než vy. Studoval jsem ornitologii i orografii.“

„Ano? A víte, co znamenají tato slova?“

„Vím, a to líp než vy! Když neznáte tyto dvě vědy, jsem ochotný dát vám okamžitě vysvětlení.“

„Nuže, ven s tím! Co je ornitologie?“

„To je popisování hor a kopců, jako jsou Karpaty, Alpy, - Sinaj...“

„A orografle?“

„To je věda, která se zabývá opeřenci.“

„Ale můj milý, zase to držíte za ocas místo za hlavu. Vy jste opravdu jako mistr Bosko, který chce svět zmást svými hokuspokusy. Vždyť mně z toho hučí v hlavě. Přestaňte už s tím, nechci nic slyšet.“

Štěpán se rozčilil a vyskočil z člunu.

„Ano, vám dávno hučí v hlavě,“ volal vztekle. „Vy jste sám ho-kuspokus. Neumíte pořádně mluvit a ač jste Němec, neumíte německy. A vy ještě máte odvalu se prohlašovat za učenice? Nedejte se vysmát. Já mohu pouze politovat váš duševní bankrot. Nechci už nic vědět o vás - o vašem individuu. Žijte blaze na věky! Adieu, dobrou noc, poroučím se, Alláh jířáda, Bůh tě opatruj!“ Mužik se otočil a hnal se do zeríby.

Otec čápa si pozdě uvědomil, že jeho nový známý je mimořádně zajímavý člověk, s kterým měl jednat trochu shovívavěji. Pochopil, že se vůči němu dopustil hrubosti, jaké se s oblibou dopouští jeho krajané proti všem, kteří dokonale neovládají němčinu. Křičel za ním, aby se vrátil, ale marně. Chťel se za ním pustit a přivést ho zpátky k člunu, ale v tom spatřil na vodě světlo, které se rozsvítilo na přidi blížící se dahabíje.

Světlo se blížilo. Byl to oheň, zažehnutý na palubě lodi, který ozařoval přední stožár s rozvinutou plachtou. Koráb plul poháněn větrem a když se přiblížil k mišrá, několik lodníků vyhodilo na břeh kotevní lano. Pobřežní stráž se ho chopila a upevnila ke kotevnímu kůlu. Na lodi spustily kotvu a koráb se zastavil.

Lodníci spustili můstek na břeh. Ornitolog vyskočil z člunu, utíkal k lodi a volal německy:

„Haló, doktore Schwarzi, doktore Schwarzi!“

„Tady jsem,“ zněla odpověď. „To je radostné překvapení. Němec v súdánské zeribě.“

Ano, jsem Němec a vítám vás v této nehostinné krajině. Chcete-li mě obejmout, pojdte rychle na břeh. Ale dejte pozor,

abyste mě samou radostí nerozmačkal.“

„Slyším, že jste Bavorák. Hned jsem u vás.“

Otec čápa uviděl na můstku vysokého, ramenatého muže. Rozevřel náruč a srdečně zvolal:

„Buďte vítán! Srdečně vítán! Neznáme se osobně, ale mám vás pozdravovat od vašeho bratra.“

„Od Josefa? Znáte ho?“

„Zajisté. Vždyť jsem se s ním potloukal po celé střední Africe. Dostal jste jeho dopis?“

Ano, Syn věrnosti mě dostihl ve Fašodě.“

„Nuže, Pfothenhauer, ten ornitolog, o kterém vám psal, jsem já.“

„Opravdu? Těšil jsem se na vás. Co však děláte v Madunze? Domníval jsem se, že jste v zemi Ňam-ňamů. Kde je můj bratr?“

„Nechtělo se mu déle čekat, a proto jsme se vám vypravili v ústřety. Báł se, že by vás mohla někde postihnout nehoda a také se chtěl s vámi setkat dříve, než jste se původně dohodli.“

„To je mu podobné. Je také v zeribě?“

„Ještě sem nedorazil. Jel jsem napřed člunem a Josef dorazí později - pěšky.“

„Kde se zdržel?“

„O tom snad později. Řekněte mi především, kde hodláte nocovat. Na lodi nebo v zeribě? Vykázali mi za přibyték nejlepší tokul osady a je v něm dost místa i pro dva.“

„Děkuji, ale dám přednost lodi. Mám dobře zařízenou kajutu, kterou mi váš tokul sotva nahradí. Doufám, že půjdete se mnou na loď, nabízím vám svou kajutu.“

„Když chcete, tak zůstanu. Je to jedno, jestli na lodi nebo v zeribě, hlavní je, že zůstaneme spolu.“

„Tak vystupme na palubu. Pojďte!“

Schwarz vedl ornitologa přes příď za zád', kde jim černý sluha otevřel dveře do kajuty.

Kajuta byla prostorná a velmi vkusně zařízená. Ze stropu visela bronzová lampa, která osvětlovala dvě měkké pohovky, veliké zrcadlo a lesklé předměty, stojící na malém stolku.

„Jak jste se jen mohl takto zařídit?“ zvolal šedivý učenec. „Vždyť je to jako dámský budoár. Snad jste se nestal milionářem?“

„Ne,“ usmíval se na svého krajana, „tato nádhera není mým vlastnictvím. Patří egyptskému chedívovi. Tato loď je vládní da-habíja.“

„Hm, není nejhorší. Jak jste se však dostal na tento koráb?“

„Dahabíja mi byla půjčena a stal jsem se, byť jen dočasně, jejím pánem.“

Bavor kroutil hlavou, pokyvoval nosem na všechny strany a pravil:

„Vy jste asi dítě štěstěny. Nám - Němcům, a zvláště knihomolům, jakými jsme my, se nestává často, že by nás někde rádi viděli.“

„Máte pravdu,“ řekl Schwarz a zatleskal.

Vešel černoch a nesl dva čibuky. Za ním se objevil i druhý, který přinášel kávu ve stříbrných findžánech, číškách.

„Víte, tohle mi připadá, jako pohádka z tisíce a jedné noci,“ promluvil Bavor, ochutnáváje kávu, „v tokulu jsem hodoval na tvrdé zemi a hltal bídnou merissu s kisrou. Myslím, že nemáte nejhorší kuchyni.“

„Už jste večeřel?“

„Dosud ne.“

„Dovolte mi tedy, abych vás pozval na večeři, při které se můžete přesvědčit, že jste to s tím oceňováním lodní kuchyně nepřeháněl.“

„Tak mi už přečte řekněte, jak se vám podařilo pronajmout tuto skvělou loď. Kolik vás to stálo?“

„Ani piastr.“

Bavor s údivem vytřeštil oči.

„Neplatíte nic? Vůbec nic? A to vám mám věřit?“

„Zkuste to. Prosím vás o to,“ smál se Schwarz.

„To je opravdu zázračný kousek,“ kroutil hlavou ornitolog.

„Nic zázračného na tom není,“ odpovídal Schwarz klidně, „byl jsem hostem fašodského mudíra, jenž se jmenuje Alí efendi Abúl Chumsumíja, jemuž jsem prozradil, že jsem lékař. Čírou náhodou pohltil jeho oblíbený syn při hře kostku ze slonoviny, která mu uvázla v jícnu. Kluk se dusil a modral ve tváři, když pro mě přiběhl. Vytáhl jsem kostku a radost jeho otce byla tak veliká, že by mně neodepřel žádné přání. Musím však přiznat, že zde rozhodovala i další okolnost.“

„Abúl Mot?“ tázal se ornitolog udiveně.

„Ano.“

„A vy ho znáte?“

„Bohužel. Je to pověstný otrokář a navíc i pouštní lupič. Krátce před příchodem do Fašody mě přepadl, aby mě oloupil a zavraždil.“

„Díky Bohu, že se mu to nepovedlo. Zničil jste jeho záměry?“

„Ano. Pochytil jsem jeho pomocníky a dovedl je před fašodského mudíra, který jim ukázal, jak se vymáhá spravedlnost na Nilu. Jejich vůdce však uprchl.“

„To je škoda, veliká škoda. Kdybyste ho chytil, byl by to konec jeho výnosného obchodu se živým masem.“

„Máte pravdu. Mudír hoří touhou polapit ho. Vyslechl jsem rozmluvu Abúl Mota a jeho kumpánů. Uvažoval o loupežné výpravě do země Ňam-ňamů a jeho posel mu přinesl zprávu, že se u nich zdržují dva běloši - přírodovědci. Přisahal, že tito dva musí zemřít.“

„U kozla! Tím asi mínil mou maličkost a vašeho bratra.“

„Ano. Zprvu jsem sice o tom pochyboval, protože jsem nevěděl, že má můj bratr společníka, ale z jeho dopisu jsem se dozvěděl o vás. Tím jsem získal jistotu, že se otrokářova hrozba týkala vás dvou. Ihned jsme se rozhodl vyrazit na jih, abych předstihl Abúl Mota. Když jsem vysvětlil mudírovi celou situaci, slíbil mi všemožnou podporu. Chtěl mi dát padesát dobře vyzbrojených vojáků, kteří se po polapení zlosyna měli vrátit do Fašody. V tom se přihodila ta malá nehoda s kostkou a mudír, který překypoval laskavostí a vděčností, mi nabídl tuto dahabíji i s celou posádkou. Mám nyní stopadesát mužů řádného vojska egyptského chedíva, v čele se setníkem. Viděl jste je?“

„Viděl. Vždyť je jich plná paluba. Chcete tedy polapit Abúl Mota? To je velmi zajímavé.“

„Možná, ale velice nebezpečné. Ten zlosyn je odvážný, zběsilý a zoufalý. Kvůli lodi jsem se musel zdržet ve Fašodě o celý den déle, než jsem původně zamýšlel. Abúl Mot tedy získal značný náskok. Měli jsme příznivý vítr, najali jsme Šilluky a pak i Nuery, aby táhli dahabíji na libánu, ale marně. Když jsme dorazili do Diakinu, Abúl Mot měl před námi náskok dvou dnů. Dozvěděl jsem se, že najal tři sta Nuerů na loupežnou výpravu proti Nam-ňamům. Tady si prý pronajal nokver a sandál. Snažili jsme se ho dostihnout, ale byl rychlejší.“

„Víte, jak daleko je před vámi?“

„Nevím. Na řece nezůstávají stopy. Plujeme však rychle a myslím, že se nám podařilo zmenšit jeho náskok.“

Bavor kýval hlavou. Na rtech mu pohrával neurčitý úsměv a jeho nos bloudil všemi směry. Chvilí uvažoval a pak se zeptal Schwarz:

„Kde jste nechal Syna věrnosti?“

„Je na lodi. Je věkem mladý, ale jinak neobyčejně zkušený a zdatný. Bez něho bychom byli ještě daleko odtud. Zná Nil a jeho vody tak podrobně, jako svůj tokul.“

„Naučil se to od Ibn es Sirra.“

„Kdo to je?“

„Ještě o něm uslyšíte. Především mě řekněte, co to je za divného muže, jenž se prohlašuje vašim pobočníkem?“

„Pobočníkem? Koho tím myslíte?“

„Toho červeného krocánka, který se nadouvá, jako by zhltnul všechnu moudrost světa.“

„Vy myslíte toho slovenského Maďara, Otce jedenácti vousů?“

„Ano.“

„Je to výborný chlap.“

„Opravdu?“

„Zajisté. Slouží mi oddaně, věrně, poctivě a možně. Považte, skolil se mnou dva lvy a chytil živé lvíče.“

„Něco mi o tom říkal, ale rád bych věděl od vás, jak se to vlastně přihodilo. Ale že by byl zvlášť chytrý, o tom bych pochyboval.“

„Proč?“

„Protože není možné se vyznat v jeho hatmatilce. Plete si páté přes deváté. Rozumí prý latině a mluví německy tak, že člověk, který ho poslouchá, má sebevražedné úmysly.“

„Vidím, že se s vámi pustil do učeného rozhovoru. Je to jen poloviční originál a trpí splašenou vidinou, že je učenec. Však ho ještě poznáte. Ale na lodi je také jeho přítel, hadži Ali alias Otec smíchu. Ten zase tvrdí, že zná všechny země a národy světa, všechna města a vesnice na zeměkouli. Co tomu říkáte? Ale s takovými lidmi se musí jednat shovívavě. Když jim člověk přikyvuje, jsou to nejlepší lidé.“

„Asi jsem jednal ukvapeně, neboť jsem mu vyhuboval.“

„Běda!“

„Ano. Počínal jsem si nerozumně, načež se chlapík urazil a práskl do bot. Lituji toho a chci se s nim smířit.“

„To nemusíte. Stačí, když budete k němu přívětivý a on na vše zapomene. Já ho nechávám mluvit a když mi někdy dojde trpělivost, připomínám si, že mám také své slabůstky a že nejednám vždy moudře a rozvážně.“

„Moje řeč,“ přizvukoval Bavor, „já jsem tehdy také mohl být moudřejší...“

„Tehdy? Co tím myslíte?“

„Když jsem ještě seděl v kvartě.“

Schwarz se domníval, že jde o něco důležitého a zeptal se Bavora, co se mu v té kvartě přihodilo.

„Nerad o tom mluvím,“ začal ornitolog, „a nikdo o tom nemusí vědět, ale mezi přáteli mohu být upřímný. Víte, můj profesor přírodopisu mě měl trochu na mušce, protože jsem se neustále ptal po věcech, které mi neuměl vysvětlit.“

„K věci!“ pronesl Schwarz dychtivě. Očekával, že se dozví něco zajímavého.

„Nu, bylo to tak. Čekal na vhodnou chvíli, aby mě mohl zkoupat. Nastala doba zkoušek, na kterou jsem se připravil a koupil si nový nákrčník. Když přišla řada na mě, povstal jsem a očekával otázku.“

„Zkrátte to prosím!“

„Budu se snažit. Nyní přijde jáma, do které jsem spadl. Co myslíte, nač se mě ptal?“

„Nemám ani zdání.“

„To rád věřím, protože ani mě by to nenapadlo. Chtěl totiž vědět, proč mají ptáci peří.“

Schwarz pocítil hluboké zklamání. Nevěděl, má-li se zlobit nebo smát, ale považoval za zdvořilé se zeptat:

„Co jste mu na to řekl?“

„Neřekl jsem mu nic.“

„Já bych nejednal jinak,“ přitakal Schwarz.

„Otevřel jsem pusku, vyvalil oči a když jsem si to v hlavě náležitě srovnal, tak jsem řekl...“

Nedomluvil. Kdosi zabušil na dveře, které se vzápětí otevřely, a do kajuty vpadl Otec jedenácti vousů. Aniž by věnoval Bavorovi jen jediný pohled, přikročil k Schwarzovi, aby mu oznámil důvod svého příchodu. Chtěl mluvit arabsky, ale přítomnost Bavora, který tak důkladně zkritizoval jeho jazykové znalosti, ho přiměla, aby spustil svou vídeňskou

hatmatilkou:

„Ohlašuji návštěvu.“

„Kdo přichází?“

„Poručík, který zastupuje velitele zeríby.“

„Je na palubě?“

„Za chvíli tady bude.“

„Byl jsi v zeribě?“

„Ano. Vrátil jsem se tam, neboť u kotviště seděla tato nezdvořilá osoba,“ a při těchto slovech pohlédl pohrdavě na Bavora.

„O čem jsi mluvil s poručíkem?“

„Chtěl vědět, jestli zůstanete na lodi, nebo navštívíte zeribu. Má v úmyslu vás pozvat na přátelskou večeři. Vyslal mě napřed, abych vám oznámil jeho příchod.“

„Dobrá. Když přijde, otevři mu dveře.“

„Rozumím.“

Poklonil se a chtěl odejít. Náhle se však obrátil, přistoupil k Schwarzovi a pravil:

„Znáte mé schopnosti, pane. Řekněte, jaký máte názor o mé latině?“

„Pro tvou potřebu je více než dostačující.“

„Děkuji vám,“ řekl, pohlédl vítězoslavně na Pfortenhauera a pokračoval:

„A co má znalost němčiny? Vyjadřuji se srozumitelně?“

„Rozumím tvé němčině lehce a dokonale.“

„Dobrá. Jen to jsem chtěl slyšet. Jste šlechtěným ochráncem mé cti. Nevzdělanec je poražen na plné čáře.“ Otočil se a hrdě kráčet ke dveřím. Sotva však vyšel ven, volal dovnitř:

„Kráčí sem pán lajtnant.“

12. KAPITOLA NOVÍ SPOJENCI

Poručík, zastupující majitele a velitele zeríby, vkročil do kajuty a hluboce se uklonil. Už slyšel od svých vojáků, že loď, která připlula, je přepychovým plavidlem egyptského místokrále. Muž, který velel posádce musel být jistě vznešený úředník a považoval za nutné mu prokázat patřičnou úctu.

Jeho návštěva však měla i jiný důvod. Obchod s otroky byl zakázán všude, kam až sahala pravomoc chedíva. Zeriba Madunga však byla vybudována z prozaických důvodů: jako nástupiště pro lov na otroky. Tato skutečnost byla všeobecně známá a cizí efendi byl o tom jistě informován. Jaký účel mohla mít jeho návštěva? Chtěl snad prohledat zeribu? Naštěstí teď nebyl v zeribě ani jeden otrok. Nebo snad přišel, aby oznámil platnost nových zákonů a předpisů? Ať už byla příčina jakákoliv, poručík považoval za svou povinnost poklonit se cizímu efendimu a při té příležitosti vypátrat, co vedlo jeho kroky do Madungy.

Schwarz prohlédl poručíkovy úmysly. Nabídl mu místo a přikázal donést kávu a čibuk. Bavili se zdvořile o všedních věcech a Schwarz se ani náznakem nezminil o účelu zeríby a lovu na otroky. Odmítl poručíkovo pozvání přenocovat v zeribě a řekl, že stráví noc na dahabíji.

Velitel zeríby se asi za půl hodiny rozloučil s oběma Evropany. Byl ustaranější, než před návštěvou. Nemohl pochopit, proč dává Schwarz přednost nocování na lodi a proč s ním mluvil tak upjatě. Když se vrátil do zeríby, vypravil ihned rychlého posla do Jau, k majiteli zeríby. Ten se měl vrátit druhého dne k poledni a nebylo na škodu ho informovat o návštěvě místokrálovi lodi.

„Má strach,“ pravil Schwarz po poručíkově odchodu. „Snad bych toho mohl využít ve svůj prospěch.“

„Proč se vás obával?“ ptal se Bavor.

„Pokládá mě za vládního úředníka na inspekční cestě. Dovolil jsem vojákům vystoupit na pevninu a navštívit zeribu. Jistě budou vypravovat, že se chci zmocnit velitele sousední zeríby. Tím vzrostou jeho obavy, neboť se bude domnívat, že po Abúl Mótovi budou následovat i další otrokáři.“

„Možná se mýlíte. Vždyť zdejší lidé nenávidí Abd el Mota.“

„To je dobrá zpráva. Snad by se dali přesvědčit k tažení proti němu. Netušil jsem, že ten zlosyn naverbuje tolik Nuerů, ačkoli bych na ně stačil i se svými stopadesáti vojáky. Ale v Madunze je prý asi pět set lidí. Kdyby se spojili s Abd el Motem, nezmohl bych proti nim nic.“

„Ale vždyť se nemusíte pustit do Abd el Mota,“ namítal Bavor. „Rozhodl jste se pro tento podnik jen proto, abyste zachránil mě a svého bratra a tento důvod odpadl.“

„Slíbil jsem fašodskému mudírovi, že polapím Abúl Mota. A ani svého bratra zde nevidím. Dosud jste mi neřekl, kde se vlastně zdržel a proč nepřišel s vámi. Jsem odhodlán vztáhnout ruku po Abúl Motovi, abych ho potrestal za to, že mě chtěl zákeřně zavraždit. Nevím, jestli bude mé snažení korunováno úspěchem, takže možná bude lepší, když zde počkáte na můj návrat.“

„Tak? Mám se zde schovávat, kdežto vy vlezete do jámy lvové? To bych byl pěkný chlap! Ne. Půjdu s vámi. Ono to nebude tak těžké lapnout toho zlosyna. Spíše to považuji za hříčku. Posádka, kterou zanechal v zeribě jeho zástupce, se vzbouřila, vypálila jí a vzala do zajatých.“

Schwarz pohlížel na Bavora s němým údivem.

„Teď vyvalujete oči a otevíráte hubu jako já, když jsem měl odpovědět na otázku, proč mají ptáci peří,“ smál se Bavor.

„Nemůžu tomu věřit. Nemýlíte se?“

„Vůbec se nemýlím. Vím to celkem bezpečně, protože jsem tam včera byl a viděl jsem na vlastní oči, jak se kouří ze zřícenin.“

„Opravdu jste tam byl?“

„To se rozumí a váš bratr také.“

„Jakže? Vy jste se odvážili do jámy Ivové, která se na vás chystá?“

„Vždyť tam nikdo nebyl. Abúl Mota jsme potkali až dnes, cestou do Madungy.“

„Viděli jste Abúl Mota?“

„Na vlastní oči. Jeho i Nuery. Stál na sandálu vedle kormidelníka a náčelník Nuerů vedle něho.“

„Řekněte, kde to bylo? Daleko odtud?“

„Asi hodinu plavby od zeríby, ale po proudu. Proti proudu to může být i čtyřikrát tolik.“

„Tak blízko? Nebesa! Jestliže na noc zakotví, zítra před západem slunce ho dohoníme.“

„Je to možné. Došly mu zásoby a jsou nuceni se zdržovat lovem ryb a zvěře.“

„Odkud víte, že mu došly zásoby?“

„Řekl mi to lovec slonů.“

„Kdo to je?“

„To je... hm... vidím, že vám budu muset říct vše po pořádku.“

Lze si představit, s jakým zaujetím poslouchal Schwarz svého krajana. Sotva Bavor skončil, vstal a rozrušeně se procházel po kajutě.

„Kdo by to mohl tušit. Zeríba lehla popelem, ghazva podniknuta bez vůdce, vzpoura posádky, můj bratr v Ombule... To je přece nedomyšlené! Neměl tam jet.“

„Měl snad nechat vyvraždit ty ubohé černochoy?“

„Pravda. Já bych na jeho místě jednal stejně. Kde jsou ti dva uprchlí černoši, Lobo a Tolo?“

„Ve člunu. Nechtěl jsem je tahat do zeríby, dokud jsem se nepřesvědčil, je-li tam bezpečí. Když jsem byl před chvílí ve člunu s Otcem jedenácti vousů, Tolo spal a Lobo mlčky bděl vedle něho.“

„Nemohou tam zůstat. Dám je vynést na palubu a řádně uložit.“

Schwarz vyšel z kajuty, aby udělil potřebné rozkazy. Když se vracel, uviděl Syna věrnosti ve společnosti mladíka - Syna tajemství, který přišel ze zeríby, aby uvítal svého přítele. Schwarz jim pokynul, aby vešli do kajuty a zúčastnili se porady.

Byla téměř půlnoc, když se uložili k odpočinku, ale jejich spánek netrval dlouho. Za svítání je probudila hlasitá modlitba askáriů. Schwarz a Pfotenbauer se rozhodli, že se ihned odeberou do zeríby a pokusí se přesvědčit jejího velitele, aby jim dal vojáky.

Štěpán se snažil udělat vše proto, aby se stal pro Schwarze nepostradatelným. Neustále ho obsluhoval, vyřizoval jeho rozkazy a žárlil na každého, kdo by chtěl doktorovi pomoci. Mrzelo ho i to, že o Schwarzovo pohodlí pečovali dva černí sluhové. Sotva zaslechl za úsvitu šramot, domyslel si, že Schwarz už procitl. Krátce zaklepal, vešel do jeho kajuty a ohlašoval německy:

„Je tady další návštěva ze zeríby a chce mluvit s učeným panem doktorem.“

„Kdo zase?“ tázal se Schwarz mrzutě.

„Hasan Murat, majitel zeríby. Přišel už v noci, ale nepustil jsem ho k Vám.“

„Čekal dlouho?“

„Čekal. Nechtěl odejít, dokud prý s vámi nepromluví.“

„Vpusť ho dovnitř a postarej se o kávu a čibuk.“

Hasan Murat byl urostlý Egyptan. Vypadal spíše jako obchodník s koberci, než krvelačný otrokář. Hluboce se ukláněl a čekal na oslovení. Schwarz mu pokynul, aby se posadil, ale nepromluvil. Až když dopili kávu, ozval se úsečně:

„Dozvěděl jsem se, že jsi majitelem zeríby Madunga. Poslouchám tě.“

Murat, kterého poručíkův posel pobídl k rychlému návratu, chvíli přemýšlel, jak odpovědět na Schwarzův nepřilíh povzbudivý dotaz.

„Vrátil jsem se v noci ze své cesty a dozvěděl jsem se o tvém příjezdu,“ začal skromně. „Dostavil jsem se ihned na palubu tvého korábu, abych ti vzdal náležitou čest.“

„Nemám nárok na nic podobného. Jsem přece mladší než ty.“

„Vyslanec chedíva je věkem starší než nejstarší stařec.“

„Mýlíš se. Nejsem tím, za kterého mě považuješ.“

Egyptanova tvář se rozzářila lživým úsměvem. Jeho zrak bloudil kolem, jako by chtěl říct: „Mě neoklameš,“ a odpověděl:

„Jedině Alláh má právo otevírat lidem ústa, já však ctím tvou mlčenlivost. Jak dlouho zůstaneš v těchto vodách?“

„Dokud si s tebou nepromluví. Stále obchoduješ s otroky?“

„Efendi!“ ozval se polekaný muž. „Zákon zakazuje tento obchod už dlouhou dobu a já jsem poslušným poddaným své vrchnosti.“

„Můžeš to dokázat?“

„Žádej důkazy a je-li v mé moci, předložím ti je.“

„Řekni mi tedy upřímně: podniká Abd el Mot dosud své ghazvy?“

„Ano. Stále loví otroky. Necht' ho Alláh zničí!“

„Mluvíš pravdu. Právě nyní podniká novou ghazvu. Přicházím, abych mu v tom zabránil a jeho zatknul. Co tomu říkáš?“
Tváře Hasana zahorely radostí, když zaslechl potvrzení poručíkovy domněnky. Abd el Mot byl jeho největším

konkurentem a zároveň nepřítelem, jemuž přál všechno zlé. Kdyby mu někdo „přistříhl křídla“, zeríba Madunga by mohla vzkvétat dvojnásob. Proto odpověděl:

„Nechť se stane, co si zaslouží. Prosím Alláha, aby ho potrestal za všechna jeho provinění.“

„To je pro mě důkaz, že odpor k zločinu ti není cizí. Přeji si vyčistit okolí této zeríby od otrokářů, ale nevím, jestli se mi to povede. Nevěděl jsem, že Abúl Mot si najal tři sta Nuerů a obávám se, že mé vojsko není dostatečně silné na tak veliký úkol.“

Hasan Muratovi zněla tato slova v uších, jako rajska hudba. Byl nadšen Schwarzovým plánem. Ani okamžik neváhal s odpovědí, kterou Schwarz ve skrytu duše očekával:

„Efendi, je povinností každého poddaného podporovat vládu a vykonávat spravedlnost. Smím ti nabídnout svou pomoc?“

„Přijmu ji s radostí. Co však požaduješ za svou službu?“

„Nic, vůbec nic. Raději si nechám ukroutit ruku, než bych vzal od tebe co jen piasr. Jen o to tě prosím, abych se mohl výpravy zúčastnit osobně. Moji lidé jsou na mne zvyklí. Rád se podrobím tvému velení.“

„Souhlasím. Kolik mi můžeš poskytnout vojáků?“

Nemohu vyprázdnit celou zeríbu, ale vyberu své nejlepší bojovníky a postavím tři setniny dobře vyzbrojených mužů, zásobených potravinami.“

„Tři sta? To by bohatě stačilo, ale tolik vojáků se nevejde na dahabíji.“

„A nechtěl bys tu výpravu podniknout po suchu?“

„Ne. Budeme potřebovat tři dny plavby, abychom se dostali do zeríby Omm et Tamásih a navíc tam chci dorazit před Abúl Motem. Kdyby však byly nablízku lodě...“

„Lodě by byly, efendi.“

„Kde? Kdo je má?“

Tato otázka uvedla Egyptana do rozpaků.

„Efendi, dal jsem slib, že to nikomu neřeknu. Kdo má v této oblasti loď, pečlivě ji schovává, pokud ji nepoužívá. Kolem je několik majjí, které jsou spojeny s hlavním řečištěm, ale jejich vchod je zakrytý rákosím a třtinami.“

„Hovoříš o lodích? Je jich více?“

„Dva nokvery by byly ihned k dispozici a to by stačilo pro mé setniny.“

„Kdy budou připraveny k vyplutí?“

„Pospíším-li si, kolem poledne.“

Murat chvátal do zeríby a jásal ve svém nitru, že tak lacino vyvázl z domnělého nebezpečí. Žádná prohlídka zeríby, žádný výslech, nýbrž vyhlídka na porážku úhlavního nepřítele - vládní vděk za poskytnutou pomoc. Takový úspěch za necelou hodinu! Murat se cítil v sedmém nebi, v nejvyšším nebi islámu.

Schwarz byl spokojený. Získal vydatné vojsko se zásobami. Ani netušil, že by mohl mít takový úspěch. Vyhledal setníka a seznámil ho s výsledkem jednání.

Mladí přátelé - Ibn es Sirr a Ibn al Vafá - seděli vedle sebe na stočeném laně na přídí dahabíje a vyprávěli si zážitky, které zažili od posledního setkání. Schwarz je vybídl, aby s ním šli do zeríby.

Nad zeríbou vlála zelená korouhev Prorokova na znamení válečné výpravy.

Všude kolem, kam až oko dohlédlo, se lidé připravovali na výpravu proti Abúl Mótovi. Jen před hlavní branou, u strážnice, seděli v kruhu zaháleči a naslouchali výkladům horlivého latináře a učence Štěpána, jehož červený frak byl z dálky zřetelnější, než Prorokova korouhev. Stál na prknech, položených přes dva sudy a vedle něho se vznášela velebná postava jeho upřímného, byť někdy i škodolibého přítele Otce smíchu. Syn neštovic vyprávěl o krachu loupežného přepadnutí Otce smrti u studnice Lvů. K tomu pak připojil báchorkovitě vyšňořený příběh o skolení obou lvů a chycení mláděte. Na vyprávění této historky se asi pečlivě připravoval, neboť posluchačům ukazoval důkaz své udatnosti - polovinu lví kůže. Svůj opeřený turban nechal na dahabíji. Lví kůži měl přehozenou přes ramena a hlavu šelmy si nasadil na vlastní hlavu.

Ani hadži Ali nezapomněl na svou hrdinskou trofej. Lví kůže mu splývala z ramen takže šelmí ocas zametal prkna.

„Vyslechněte, ó mužové války a statečnosti, hrdinský příběh, jak jsme usmrtili Assad beje, Škrťče stád. Zvítězili jsme i nad Jeho sultánou a zajali jsme jeho syna. Hadži Alí, je to tak? Potvrď má slova,“ vyzval ho Štěpán.

Otec smíchu pokyvoval vážně hlavou.

„Ano, je to tak. Nelže.“ Pravdivost svých slov chtěl potvrdit i důstojným výrazem tváře, na které se mu povedlo vykouzlit takový pošklebek, že všichni posluchači vybuchli v upřímný smích.

„Proč se smějete? Co je na tom směšného?“ durdil se Maďar. „Otcí smíchu se můžete smát dosyta, ale ne mně! Budu pokračovat. Seděli jsme u ohně a domnívali se, že jsme v úplném bezpečí. Náhle se však nočním tichem rozlehlo „bu, bú, búúú. Je to pravda, hadži Alí? Slyšel jsi přece řev lva.“

„Ano, je to tak,“ potvrzoval vážně alí a stáhl obličej, jako by se chtěl uchechtat k smrti.

„Ano, mluvím pravdu. Pán s tlustou hlavou nám ohlašoval svůj příchod. Homry a všechny džalláby, kromě nás dvou, strach zahnal do úkrytu. My dva a Otec čtyř očí, který se chopil svých pušek, jsme zůstali neohroženě na svých místech. Tento efendi právě přichází. Pohleďte na něho, on vám také potvrdí pravdivost mých slov.“

Všechny oči utkvěly na Schwarzovi. Štěpán pokračoval ve svém chvástavém vyprávění, Jak byl lev zastřelen a jak se objevila lvice.

„Věru, byla to strašná chvíle,“ ozval se Otec smíchu.

Maďar pokračoval, až se dostal k dělení kůže.

„Mně, jako nejstatečnějšímu, připadla přední část s hlavou,“ oznamoval, „a ocas připadl...“

„Mlč!“ okřikl ho jeho druh. „Nejstatečnější byl efendi. Nebyl jsi o nic odvážnější než já. Tvá polovina kůže ti připadla

díky losu, a proto ti od té doby říkáme pro velikou tlamu lva, která ti připadla, Abú buz, Otec tlamy.“

„Nevěřte mu!“ zařval Štěpán. „Má tlama není větší, než jeho huba. Jistě je slavnější mít lví hlavu, než lví ocas. Snad nepovažuješ za zvláštní vyznamenání, že ti po celém Súdánu říkají Abúl daneb, Otec ocasu? Jen se podívej, jak směšně vypadá ve svém kousku kůže.“

„Sám jsi směšný,“ odvětil jeho druh, „a když neustaneš ve svých nadávkách, dám tě sežrat svému vzteku a pohltí tě mé nepřátelství.“

„Směji se tvému vzteku a tvým hrozbám! Nevíš snad, že jsem velký učenec a rozumím latině, o které ty nemáš ani ponětí?“

„A já znám všechny národy a vesnice, všechny země a obyvatele celé zeměkoule. Můžeš si mě vyzkoušet.“

„No to bych rád slyšel. Vyzkouším si tě před všemi svědky, aby ses odplazil hanbou a neopovážil se víckrát podívat na lidi. Jak se nazývají ostrovy, které leží západně od Sahary?“

„Bilád el Adžam, Persie.“

„Hahaha! Jak se jmenuje země, tvořící jižní cíp Afriky?“

„Bilád el Moskob, Rusko.“

„Tak? A jak se jmenuje největší a nejsevernější země Evropy?“

„Sailan, Cejlon.“

„Alláhu! A co největší říše na světě, která se rozkládá ve východní Asii?“

„Džebel el Tarík, Gibraltar.“

Maďar spráskl oběma rukama a zasmál se.

„Ó, ty Otče ocasu!“ zvolal. „Nestačí ti tato ostuda? Ostrovy na západ od Sahary jsou džazaír Kanára, Kanárské ostrovy. Na jihu Afriky je bilád ér Ras, Kapsko, a na severu Evropy bilád el Lap, Laponsko. Největší říše Asie je bilád ed Džin, Čína. Ani Jednou jsi neodpověděl správně!“

„Odpovídal jsem správně,“ bránil se Alí.

„Ne!“ řval Štěpán.

„Dokaž to!“ křičel zeměpisec a dupal vztekem na prkna, která se povážlivě zakývala. Ocas lvíce se mu přitom klátil na všechny strany.

„Slova muže, jenž rozumí latině, jsou vždy správná a nemusí se dokazovat,“ odpovídal Štěpán hrdě. „Porazil jsem tě na hlavu s tvými zeměmi. Teď to tedy zkusíme s národy a vesnicemi.“

„Znám je všechny!“

„Přesvědčím se, je-li to pravda. Který národ bydlí v srdci Evropy?“

„Svahili, Kafrové.“

„Špatně. Jaký národ bydlí na sever od Indie?“

„Filiopienk, Nizozemci.“

„Hahaha! Který národ bydlí v bilád ed Dinja, v Jižní Americe?“

„Talián, Italové.“

„Ale, vždyť ty nic neznáš! Pověz mi, kde leží Nagy Mihály?“

„Nikde. To není žádná vesnice.“

„Že není? Vždyť jsem se tam narodil. A kde je Buxtebude?“

„V Le, Leli, Polsku.“

„Nedej se vysmát! A kde je Blasewitz?“

„Nikde. To není vesnice.“

„Tak! A kde se tedy podle tebe oženil básník Schiller se svou Gustínkou? No ovšem, o Schillerovi nemáš ani páru. Kdybys studoval džigrafiju, zeměpis, byl bys chytřejší. Neznáš žádný cizí národ, žádnou cizí vesnici. Jsi obyčejný hlupák!“

„Dokaž mi to!“ křičel hadži Alí, který byl vztekem bez sebe.

„Když si to přeješ. Zeptej se těchto efendiů, kteří stojí za tebou. Oni ti řeknou, kdo z nás dvou má pravdu.“

Schwarz i Pfothenauer právě dorazili k podivné skupině, ale neměli chuť se zúčastnit „učené“ hádky. Chtěli potichu zmizet, ale Maďar jim to svou výzvou znemožnil. Z rozpaku je vytrhl Otec smíchu.

„Hádám se pouze s tebou, Otče lví tlamy a nikoli se všemi učenými světa. Tebe chci pokořit svou učeností a ne je. Nebudu se přece hádat s těmito efendimí, jejichž malíček je učenější, než my oba dohromady. Tak ven s tou tvou latinou a jinou učeností! Dokaž nám, že znáš národy a vesnice světa lépe než já.“

„Ale jak?“

„Budu ti klást otázky.“

„Dobrá, jsem na ně zvědavý, Otče lvího ocasu.“

„Řekni mi, kde leží slavná El Hutama?“

Toto slovo je jedním z názvů pekla a objevuje se ve stočtvrté sůře koránu. Zchytralý Otec smíchu zavedl svého druha na pole, kde tento nemohl obstát.

„To nevím,“ přiznal se rozpačitě Štěpán. „O tomto městě jsem nikdy neslyšel.“

Tuto odpověď doprovázel výbuch smíchu, neboť všichni muslimové tento výraz znali.

„Hleďme! Tvá učenost tě opouští už při první otázce,“ vysmíval se hadži Alí a stáhnul tvář do grimasy, což vyvolalo nový výbuch smíchu. Otec smíchu pokračoval:

„A teď mi řekni, kde prýští světoznámý pramen Tasnīm?“

Tasnīm je pramen v muslimském ráji a mluví se o něm v osmdesáté třetí sůře koránu.

„Hm,“ řekl zasmušile Štěpán. „Nevím.“

Kolem se ozvalo mumlání. Muslimové se divili, že Štěpán má takové mezery ve vědomostech. Hadži Alí položil Maďarovi ještě tři podobné otázky, ale odpovědi se nedočkal.

„Nedokázal jsi mi odpovědět na žádnou ze čtyřech otázek. Mohl bych pokračovat dále, ale nemá to smysl. Kdo je tedy učenější, já nebo ty?“

„Nikdo. Tys nedokázal zodpovědět mé otázky a já jsem mlčel při tvých otázkách. Znáš své vesnice a národy a já zase latinu a jiné vědomosti. Dále se už nebudeme hádat. Souhlasíš?“

„Souhlasím,“ odpovídal Otec smíchu a tvářil se přitom tak, že se diváci div neudusili smíchem.

„Podej mi ruku a obejmi mě. Vždyť jsme bratři. Můj nepřítel je tvým nepřítelem a tvůj přítel je mým přítelem.“

„Nechť je tak navždy. Alláh il Alláh, Alláh je Alláh!“

„Učení“ soupeři se objali, seskočili z prken a důstojně odkráčeli z kolbiště.

„Podivuhodní chlapi,“ smál se Pfotenhauer, „něco takového jsem ještě nikdy neviděl. Zprvu se chtějí navzájem sežrat a za chvíli si padají do náručí. To se jim stává často?“

„Ano, několikrát denně,“ odpověděl Schwarz. „Nemohli by žít jeden bez druhého, ale nevydrží ani chvíli bez hádky.“

„No - děkuji pěkně. A jinak jsou oba spolehliví?“

„Ano. Přilnuli ke mně tak, že by za mě obětovali i život. Však je zanedlouho dokonale poznáte, pane doktore.“

„Co? Cože? Jakže mi to říkáte? Doktor? Oho! S tím na mě nechodte!“ durdil se ornitolog. „Nemám rád, když mě někdo tituluje. Kolik hádek jsem kvůli tomu podstoupil s vaším bratrem.“

„Vždyť je to váš titul.“

„Já se nestarám o tituly. Jmenuji se Ignacius Pfotenhauer. Tak mně říkají u nás doma a poněvadž jsem prolézal každou dírou, abych lapal ptáky, nazývají mě zkrátka Nácek ptáčník. Říkejte mi Nácku nebo Naci.“

„Jestli vás to potěší...“

„Potěší. Lidem, kteří jsou pohromadě od rána do večera a od večera do rána, nesluší, aby si házeli na hlavu tituly a poklony. Co jsou to za zvuky? Co se stalo? Přece ještě není poledne, čas el zuhru.“

Před minaretem stál fatór a tloukl do zvučícího prkna. Za chvíli se ozval jeho hlas, který svolával obyvatele zeríby:

„Vzhůru, věřící, shromážděte se, abyste se otázali na příznivou hodinu! Pospěšte na shromáždění, abyste vyslechli, můžete-li v poledne vyrazit!“

Ozvala se i darabukka, hliněný kotlíkovitý buben, svolávající vojáky.

„Svolávají lid,“ řekl Bavor.

„Ano, všichni se tam ženou. Nepůjdeme blíž?“ zeptal se Schwarz.

„Pojďme! Jsem zvědavý, jak se poslouchá hlas osudu.“

Obyvatelé zeríby se shromáždili v půlkruhu před vchodem do osamělého tokulu, na jehož stříšce se třpytil půlměsíc ze žlutého plechu. Byl to fakírův příbytek.

Sotva tam dorazil Schwarz v patách s Bavorem, vyšel ze svého tokulu Hasan Murat, majitel zeríby. Když uviděl Evropany, přispěchal k nim.

„Tak co, bude fakír mluvit v náš prospěch?“ ptal se ho Schwarz.

„Ano, efendi,“ odpověděl Egypt’an.

„Jak to víš?“

„Takto,“ řekl a vytáhl z kapsy dva levantinské tolary, které ukázal Evropanům a znovu strčil do kapsy.

„Po takovéto oběti je každá hodina šťastná,“ podotkl klidně. „Alláh rád vidí, když jeho služebníci dostávají dárky.“

„Pospěš tedy a přidej k nim i tyto tři abú nukáty,“ pravil Schwarz a vložil do Egypt’anovy ruky tři tolary.

„Efendi, tvé srdce je bohaté dobrotou a moudrostí,“ řekl Hasan Murat a uschoval si peníze. „To by v tom byl d’ábel, aby nám Alláh nepoželal.“

Egypt’an se rozběhl přímo k fakírovu tokulu, odstrčil několik zevlounů a vešel dovnitř. Za několik okamžiků vyšel v doprovodu fakíra, který svolával všiskavým hlasem:

„Slyšte, ó věřící! Rozevřel jsem knihu osudu a naslouchal jsem hlasům přízně. Zvěstují vám vítězství. Porazíte nepřítele a pošlete jeho duši do horoucích pekel. Lá iláh illálláh va Muhammad rasúl illáh, Alláh a Mohamed je Jeho Prorok.“

Shromáždění zopakovali vyznání víry a pak se rozešli: Hasan Murat nařídil svému bas munimu, správci skladišť, aby vydal mužstvu tabák a merissu, což bylo přijato s velikým jásotem. Pak pozval Schwarze a Bavora k malé hostině.

Obsluhoval je vlastníma rukama a předkládal jim všechny lahůdky, kterými zeríba oplývala. Záleželo mu na tom, aby si udržel jejich přízeň. Za chvíli vešel černoch, něco pošeptal Egypt’anovi a odešel.

„Efendiové,“ pravil Murat po jeho odchodu, „ten černoch mi oznámil, že oba nokvery připruly k mišrá. Chcete-li si je prohlédnout, tak pojdte teď, dokud nejsou naloděni vojáci. Doprovodím vás.“

Vyšel s Evropany ze stanu a zamířil k mišrá. Vedle vládní dahabíje kotvily dva nokvery.

„Prohlédněte si je, efendiové!“ pravil Egypt’an s patrnou hrdostí. „Vaše loď je výborné plavidlo, ale moje loď jsou postaveny podle mých návrhů v mandžare, loděnici, v Quanu. Mají ostrý kýl, která lehce dělí vodu a ještě jsem neviděl na Nilu plavidlo, které by se jim vyrovnalo.“

„Uznávám, že jsou to skvělé lodě,“ pravil Schwarz. „Jsem rád, že máme tři, a že mají šanci dohnat Abúl Motova plavidla. Když si prohlédli oba nokvery, všichni tři předstoupili na dahabíji. Schwarz se obrátil na Egypt’ana:

„Teď ti ukážu něco, co jsi ještě nikdy neviděl. Pojď za mnou.“

Vystoupili na horní příčku nad kajutami, kde stála podlouhlá, dřevěná budka na kolečkách.

„Co myslíš, na co je tato budka?“

„Nevím,“ přiznal se Egypt’an.

„Uhodl byste to, příteli,“ tázal se Schwarz Bavora.

„Možná. Je to asi psi budka, ve které bydlí kovový pes, jenž hrozně štěká a prská kolem sebe olovo. Myslím, že je v

budce ukryto pohyblivé otáčecí dělo.“

„Uhodl jste. Podívejte se!“

Schwarz otevřel dvířka a v budce se objevilo dělo. Jeho lafeta spočívala na otočném čepu, takže se mohla otáčet dokola. Hlaveň stála také na čepu, aby se mohla zvedat a sklápět.

„Midfa, omm et dauvar, dělo, matka draka!“ zvolal Egyptan. „To je výborné. Teď už věřím ve vítězství.“

„Já také,“ řekl Schwarz. „Toto dělo je určené k říční bitvě. Pro boj na souši máme zde něco lepšího.“

Schwarz vedl oba na přední palubu, kde se zdánlivě kupila hromada příkrývek. Ve skutečnosti tu byly pouze čtyři příkrývky, které teď Schwarz odsunul. Před diváky se objevil těžký kulomet, jehož lafeta a kola byly zpevněné provazy, aby nepřepadl přes palubu.

„Ještě jedno dělo!“ zvolal Murat. „Ale jaké divné! Takové dělo jsem ještě nikdy neviděl.“

„Vidíš ho poprvé, to ti můžu potvrdit,“ smál se Schwarz. „Je to zcela nový stroj. Chediv jich obdržel jen několik darem z bilád Ingelis, Anglie. Dvě z nich zaslal Jaftar pašovi do Chartúmu, aby je použil proti otrokářům. Jedno z nich se dostalo na tuto dahabíji a myslím, že nám může pomoci proti Abúl Motovi. Je sice určené ke střelbě na souši, ale dá se použít i na lodi.“

„Jak se to dělo jmenuje?“ tázal se Bavor.

„Maximův kulomet. Za minutu se z něho dá vystřelit až pět set nábojů.“

„U sta hromů! Za dvě minuty bychom mohli nadělat z Abúl Motových Nuerů cedníky.“

„Mohli, ale museli by stát hustě. Není to moc přesné, ale stejně nahradí několik lidí. Dobré výsledky s ním dosáhne jen ten, kdo ho umí ovládat.“

Dělo bylo opět zakryto příkrývkami. Mezi tím se v zeribě ukončily všechny přípravy. Po el zuhru, polední modlitbě, se vojsko nalodilo na dahabíji a dva nokvery.

13. KAPITOLA PRONÁSLEDOVÁNÍ

Po nalodění mužstva byly vytaženy kotvy a za obvyklého volání „já rabb, já rabb, ó Bože, ó Bože!“, s nímž každý muslim začíná svou práci, odstrčili bahhárové, lodníci, lodě od kotviště, kde stály ženy a děti vojáků. Majitelé zerib dovolují svým vojákům ubytovat v zeribě své rodinné příslušníky. Dělají to z prozaického důvodu: přítomnost příbuzných připoutává vojáky k zeribě a zabraňuje dezerci.

Příznivý vítr nadouval plachty a lodě vyrazily proti proudu.

Hasan Murat nepřeceňoval možnosti. Nokvery v ničem nezaostávaly za dahabíjí, a Schwarz s potěšením pozoroval, že tato okolnost nabádá lodníky k závodu.

Dahabíje měla zkušeného rajise, kapitána a vyškoleného mustamila, kormidelníka. Oba byli podřízeni Schwarzovi. I nokvery měly své rajise a mustamily, kteří, byť nebyli vyškoleni, znali každý kout řeky. Všichni tři kapitáni dělali všechno proto, aby se předstihli. Nastaly pravé závody, jaké lze vidět pouze na Mississippi. Rajisové nařídili kormidelníkům, aby se chopili žerdí a pomáhali jim při tom i askárijové.

Zvláště se vyznamenával nokver, na jehož palubě velel El Šachhár. Chraploun byl dobrý voják na souši a ještě lepší lodník. Podle známého arabského zvyku rozohňoval své mužstvo střídavě lichotivými názvy a nadávkami.

„Já Alláh, já nabí! Amal, amal, já Alláh, amal! Já Alláh, já musáid, amal, amal! Ó Alláhu, ó Proroku! Do toho, do toho, ó Alláhu, do toho! Ó Alláhu, ó pomocníku, do toho, do toho! Dokažte, že je jen jeden Bůh. Ó Bože, prokaž nám svou milost svým požehnáním. Chvalte Proroka, ó mužové!“

Jeho lidé pracovali v záři slunce. Pot jim stékal v praménkách po tváři a hrudi. Chraplounův nokver byl v řadě poslední a na čele plula dahabíje. El Šachhár chtěl předstihnout druhý nokver a proto se snažil odvrátit vítr z jeho plachet.

Chce-li toho arabský rajís dosáhnout, vráží svůj nůž do stěžně a vyzývá přitom Alláha. Proto vytáhl Chraploun svůj kindžál, obrovský zakřivený nůž, pozvedl jej vzhůru, aby to viděla celá posádka a zařval chraptivě:

„Kávám, kávám! Satir, šadíd! Rychle, rychle! Buďte silní, buďte pilní! Strkejte, táhněte, zabírejte, vy silní, vy obratní! Nepovolujte, miláčkové Alláha! Pracujte, vy psi, lenoši, zbabělci! Tu je můj nůž: vidíte ho? Řeže vítr! Vezměte přednímu nokveru vítr, ať splihnou jeho plachty! Pracujte děti, synové moji! Pracujte, vyvolení! Přijde naše chvíle, už je tady.

Sikkíni, sikkíni, ha sikkíni! Můj nůž, můj nůž, zde je můj nůž!“ Zařval, přiskočil ke stěžni a rozpřáhl se k bodnutí. Ve chvíli, když ve směru větru zakrývala plachta jeho lodi plachtu druhého nokveru, vrazil nůž do stěžně a zavyl:

„Bismilláhi, jalla, jalla já mubárákún! Ve jménu Alláha, pracujte, pracujte, vy požehnaní! Máme ho, už ho máme!

Pohleděte, dochází mu dech! Li kuddám, li kuddám kupředu, kupředu! Je to v pořádku, vpřed! Vzali jsme mu vítr. Aíb álejhu, hamdul'íláh, hanba mu, díky Bohu!“

Plachta druhého nokveru splaskla a zašuměla, otírajíc se o stěžně. Šachhárův nokver začal dohánět dahabíji. Lodníci i vojáci zajásali, když předstihli sesterský nokver, kdežto osádka druhého nokveru vybuchla v rázné proklínání a snažila se způsobenou hanbu odčinit. Chraplounovi se však nepovedlo dostihnout dahabíji, která byla líp stavěná a měla větší plachtoví, takže jí nokver nemohl zakrýt vítr.

Závody však měly svůj klad v tom, že všechny tři lodě pluly maximální rychlostí. Než nastala doba el asru, tedy ve tři hodiny odpoledne, dorazily lodě k záhybu řeky, kde se setkal člun Syna tajemství s nokverem a sandálem Abúl Mota. Pfothenauer upozornil Schwarze na tuto okolnost.

„Tedy včera odpoledne v těchto místech?“ ptal se Schwarz. „Takže má před námi jednodenní náskok. Poplujeme celou noc. Voda světélkuje a hvězdy se třpytí a možná se ukáže i měsíc. Tím dohoníme Abúl Mótův náskok a budeme mu v patách.“

„Vydrží to lodníci?“ tázal se Bavor. „Pracuji s nadlidským úsilím, ale všechno má své meze. Pohleďte, jak se potí.“

„Mám nápad. Rozdělím lodníky na dvě skupiny, aby se vystřídali. Za odpočívající půlku nasadíme askárije. Promluví si o tom s Muratem.“

Schwarz vyslal ihned malý člun k Egyptanovi, který se plavil na el Šachchárově nokveru. Sám se pak posadil na serír, vypořádkovanou dřevěnou lavici a pozoroval pohyb lodí i pobřežní krajiny. Bavor se také posadil a zahloubal se do svých myšlenek.

Za chvíli se před nimi objevil Ibn es Sirr.

„Efendi,“ obrátil se skromně na Otce čápa. „U Ňam-ňamů ses mě ptal na mou minulost, já jsem ti však odpovídal vyhýbavě. Rád bych teď doplnil to, co jsem tehdy neřekl.“

„Posaď se k nám,“ vyzval ho ornitolog.

Jinoch si sedl v uctivé vzdálenosti od obou učenců. Jiný by se možná zdráhal, ale Syn tajemství byl naplněn neurčitým pocitem, že jeho místo je spíše mezi panstvem, než mezi služebnictvem.

„Některé věci již znáš,“ počal hovor, „ale to hlavní se dozvíš až nyní. Nevím, kdo byl mým otcem, ale že byl Arab, o tom nepochybují, neboť veškerá slova z dětství, na která se pamatuji, jsou arabská.“

„Z kterého nářečí? Bylo by to důležité, kdyby sis na to vzpomněl.“

„Těžko říci. Zapamatoval jsem si pouze pár slov.“

„A kam tě vlastně ten lupič zavelel?“

„Ani to nevím určitě. Vzpomínám si jen, že jsem bydlel u nějakého černocho, jehož žena měla mnohem světlejší plet', než ostatní příslušníci kmene. Měla mě ráda. Odešla se mnou daleko, velmi daleko. Nesla mě v náruči a jen chvílemi mě dovolila, abych kráčel vedle ní. Víím, že jsme putovali mnoho dní, přešli jsme několik krajín a strávili hodně nocí v pustině. Jednoho večera si ulehla vedle mě a ráno již nevstala. Když jsem se ráno probudil, ležela a nehýbala se. Byla mrtvá. Zemřela námahou a hladem. Měl jsem rovněž hlad a plakal jsem bez ustání. Přišla nějaká černoška, která mě zaslechla a nalezla po hlase. Vzala mě do blízké osady, kde mě nakrmila a napojila. Pak přišli černoši, kteří ohmatávali mé ruce, nohy a břicho a dávali mi hodně jídla. Když jsem nechtěl jíst, bili mě.“

„Asi lidožrouti.“

„Ano, efendi, byli to lidožrouti. I v osadě, odkud se mnou utekla černochova žena, jsem musel hodně jíst. Vykrmovali mě.“

„Víš něco o osadě, do které ses dostal?“ ptal se Schwarz.

„Ano. Ležela v krajině Jambarri.“

„Jambarri? Vždyť je to na horním toku Konga. To je přece daleko odtud!“

„Jistě. Jedl jsem tolik, že jsem už nemohl. Pak přišel bílý muž. Měl na hlavě zelený turban a na nohou zelené bantufly, pantofle. Jednal se mnou vlídně a odvedl mě přes řeku do Mavembe.“

„To je hlavní osada v Koruru,“ podotkl Bavor.

„Efendi, ty znáš jména těchto národů a zemí?“

„Tak trochu, ale jen z knih. A víš, kdo byl ten bílý muž?“

„Potulný imám, duchovní, který putoval od kmene ke kmeni, aby hlásal islám. Došel až k Jambarri a dozvěděl se, že mě chtějí sežrat. Vykoupil mě a přijal za syna. Udělal to proto, že jsem byl bílý a z útržků slov, které jsem si pamatoval, usoudil, že jsem Arab. Nikdy jsem nezapomněl na sůru, vyznání víry, kterou mi při modlitbách předfíkávala má matka.“

„Z toho asi poznal, že tvůj otec byl muslimem a vira mu velela, aby se tě ujal.“

„Imám se všemožně snažil oživit mou paměť, ale zbytečně. Zato jsem mu dovedl popsat svého únosce. Pamatoval jsem si na jeho tvář a imám pravil, že to je má jediná naděje. Proto mě nutil den co den, abych mu popisoval lupiče, takže se mi jeho podoba zjevuje i ve snu. Moudrému imámovi děkuji za to, že dnes už víím, kdo je mým únoscem.“

„Žije ještě?“

„Žije. Brzy se dozvíš jeho jméno. Imám mě měl rád jako svého vlastního syna. Vodil mě na svých cestách z jedné země do druhé, od národa k národu, přičemž jsem se naučil několika řečem. Imám mě zdokonaloval v arabštině. Učil mě všemu co uměl. Cvičil mě v plavbě, veslování, střelbě a šplhání. Poučoval mě o zvycích a obyčejích národů, které jsme navštěvovali, popisoval mě podnebí tamních krajů. Naučil mě mnohému, co většina Arabů nezná. Zemřel, když mi bylo dvanáct let. Zůstal jsem tedy u kmene Bongo, u kterého jsme právě odpočívali. Za několik dní po jeho smrti navštívil osadu muž, který najímal askárije. Na první pohled jsem poznal, že je to můj únosce. Chtěl jsem se dát naverbovat, abych zůstal v jeho blízkosti a mohl se pomstít. Byl jsem však příliš mladý, takže odmítl mou žádost. Nechtěl jsem se nechat odbýt. Udeřil mě bičem a poručil mě, abych se před ním neobjevoval.“

„Dozvěděl ses jeho jméno?“

„Ne.“

„Neřekli ti to ani Bongové?“

„Ne. Nebyl jsem Bongo, nýbrž cizinec, a proto mě nic neřekli. Zjistil jsem však, že bojovníci byli najímáni k chytání otroků a že podniknou plavbu proti proudu Nilu do některé zemi. Ukradl jsem u Bongů člun, který měli schovaný za osadou v úkrytu, sebral čtyři vesla, naložil trochu kisy a ovoce, přinesl zbraně a vyčkával jsem, až cizinec opustí vesnici. Když nokver vyplul, vstoupil jsem do svého člunu a plavil se potají za ním.“

„To je odvážné od tak mladého hochy.“

„Nezapomeň, efendi, že pomsta posiluje tělo i ducha. Pomstou roste síla a odvaha. Umínil jsem si, že se od něho dozvím jméno svého otce a pak ho zavraždím. Vesloval jsem za jeho nokverem celé tři dny, ale hned první den jsem narazil člunem do nějakého silného kořene. Plavidlo se překotilo a zásoby potravin a zbraní spadly do řeky. Zůstal mě jen prázdný člun. Vydržel jsem dva dny o hladu, ale déle jsem nemohl. Nokver se plavil podél velké řiší, které se však opatrně vyhnul a zabočil k protějšímu břehu. Z toho jsem usoudil, že lidé, bydlící poblíž řiší, jsou jeho nepřátelé.“

Přistál jsem tedy u břehu, abych poprosil o kisu a durru, a zároveň se přeptal, komu patří ten nokver. První, na koho jsem na břehu narazil byl El Šachchar.“

„Aha, velitel Muratova nokveru.“

„Ujal se mě a zodpověděl mě otázky. Dozvěděl jsem se, komu patří nokver. Byl jsem rád, že už nemusím dále pátrat. Několik měsíců v zeribě mi stačilo, abych vyzvěděl, zda by se Murat pustil do boje s mým nepřítelem. Moje námaha byla zbytečná. Nenáviděl ho, ale považoval se za příliš slabého, aby ho mohl napadnout. Sám bych však nic nezmohl. Mohl jsem svého únosce tajně napadnout a skolit, ale nedozvěděl bych se, kdo je mým otcem. Musel jsem se ohlížet po spojencích. Osada Džurů byla blízko. Doplul jsem k ní, ukryl svůj člun v rákosí a šel do osady. Tady jsem zjistil, že Džurové jsou jeho spojenci.“

„Už vím!“ vykřikl Bavor. „Je to Abúl Mot.“

„Ne, není to Abúl Mot, nýbrž jiný padouch, plavil jsem se dále, sháněl pomocníky pro svůj záměr, až jsem se dostal k Zandům, které vy nazýváte Nam-ňamy. Uvítali mě přátelsky a syn jejich krále se stal mým přítelem. Jemu, Synovi věrnosti, jsem sdělil své tajemství a on mi slíbil, že mi pomůže. Na vyzvání Zandů do války proti Abúl Mótovi ještě nebyla vhodná doba, neboť se zatím neodvažoval vnikat na jejich území. Potají jsme však rozsévali proti němu hněv a pomalu dozrával náš záměr, ovšem bez vědomí krále. Domluvili jsme se se silným oddílem mladých bojovníků, které jsem vycvičil v ovládání arabských zbraní, že napadneme zeribu Omm et Tamásih, zajmeme posádku a odvedeme mého nepřítele. Uměl bych ho donutit, aby vyrazil jméno mého otce.“

„Přes své mládí jsi opatrný a odvážný muž,“ chválil ho Schwarz. „Teď máš pro své záměry vhodnou příležitost.“

„Ano, efendi, a za to vděčím tobě. Právě jsme se chystali k pochodu, když k nám zavítal tvůj bratr, načež se Syn věrnosti musel vypravit do Fašody. Když odpul, zmocnila se tvého bratra a Otce čápa nuda. Domluvil jsem se s nimi, že ti půjdou v ústřety. Měli o tebe strach. Řekl jsem, že znám celé poříčí a že bych mohl být kormidelníkem. Co se stalo od té doby, víš jistě od Otce čápa.“

„Děkuji ti za to upřímné vyprávění. Budu ti všemožně pomáhat, aby se ti tvůj záměr zdařil. Nyní mi však řekni, který obyvatel zeríby je ten ničema?“

„Řeknu ti to, ale slib mi něco.“

„Nuže?“

„Že ho donutíš, aby prozradil jméno mého otce.“

„Slibuji ti to na svou čest.“

„A že ho pak vydáš do mých rukou.“

„K potrestání?“ tázal se Schwarz.

„Ano.“

„To ti ovšem nemůžu slíbit.“

„Proč?“

„Jsem křesťan a křesťané se nemstí.“

„Nezapomeň na to, co jsem vytrpěl od svého útlého dětství. Připomeň si žal mých rodičů. Připomeň si hříchy, kterých se ten muž dopustil. Krev několika tisíců lidí volá o pomstu, tisíce černochů, které uvrhl do otroctví, si žádá jeho smrt. Víš, co je to ghazva?“

Schwarz váhal s odpovědí a Syn tajemství pokračoval:

„Efendi, neodmítej mou první a jedinou prosbu!“

„Vyhovte mu přece,“ ozval se Bavor. „Já i váš bratr mu vděčíme za své životy. A je v právu. Tento Abúl Mot, neboť o nikoho jiného se nemůže jednat, je ďábel v lidské podobě. I když jsem dobrý křesťan, neuroním ani slzu, když ho vydáte tomuto jinochovi.“

„Ale vždyť je to hnusná vražda, doktore!“

„Vražda? Doktore? Jděte k čertu s vraždou i s doktorem! Jak můžete mluvit o vraždě, když jde o vraha, který zabil tisíce lidí. Dobrá, tak ho vydejte fašodskému mudírovi a když vydrží pět set ran, může si klidně vraždit dál. Snad nechcete napravit toho zlosyna? Človče! Co je vám vlastně do něho? A navíc mi nadáváte do doktorů. Tady, v Súdánu. To by prasknul i balón! Já jsem mírný člověk, ale když mě někdo dopálí, není divu, že to nevydrží ani nejsilnější plíce a musí to ven...“

Schwarz ovšem neznal Bavora tak důkladně, jako jeho bratr, a proto na něho hleděl s úžasem a nevěděl, jak se má zachovat. Bavorův nos lital na všechny strany, jako by se chtěl vykroutit ze svého kořene.

„Co tak na mě civíte?“ pokračoval Pfotenhauer. „To vám nepomůže. Co jsem řekl, to jsem řekl, a to do mne nevrátí ani deset slonů. Buďte přece rozumný a mluvejte moudře a srozumitelně. Nechám se klidně usmazit a sežrat, není-li Abúl Mot tím padouchem! Ať si z něho udělá třeba čamrdy ke kalhotám.“

Schwarz, ačkoli se cítil uražen Bavorovým výbuchem, se musel usmát. Obrátil se na jinocha:

„Je to Abd el Mot?“

„Ano, efendi.“

„Dobrá, bude tvůj. Padne-li do mých rukou, vydám ti ho jako zajatce.“

„Děkuji ti, efendi.“

„Ještě něco,“ pokračoval Schwarz. „Nyní, když jsi mě všechno vysvětlil, vybavuje se mě vyprávění Otce čápa o lovcích slonů. Viděl jsi ho?“

„Viděl.“

„Nesetkal ses s ním už někdy?“

„Ne.“

„Vzpomeň si. Možná jsi ho někdy viděl.“

„Nevzpomínám si.“
„Ani před mnoha lety?“
„Nevím.“
„Dosud jsi mi neřekl, znáš-li své pravé jméno.“
„Matka mě nazývala lichotivě kilbi, nefl, hajati, srdce, duše, živote. Otec mi říkal pouze Mesúf.“
„Mesúf. Je to arabské jméno. Lovec slonů rovněž tvrdil, že hledá svého uloupeného syna.“
„Myslíš snad, že by mohl být mým otcem?“
„Možné by to bylo.“
„Neříkal, odkud pochází? Mnoha rodičům byly uneseny děti.“
„Ne.“
„Neříkal ani, čím byl?“
„Také ne.“
„Pak není mým otcem.“
„Proč myslíš?“
„Můj otec byl vznešený muž a neskrýval by svůj původ. Myslíš, že by bohatý muž lovil slony, aby se živil?“
„Nemyslím. Tvrdil však, že dlouhá léta se potuluje jen proto, aby našel svého syna. Při takové pouti nelze žít z bohatství, je nutné žít se lovem.“
„Můj otec měl mnoho sluhů, kteří by po mně pátrali místo něj. Mluvil snad lovec slonů o matce svého syna?“
„Nemluvil.“
„Je to tedy tvrdý muž, který pátrá jen po svém synovi a ne po synovi své ženy. Přeji mu, ať ho nalezne, já však nejsem jeho syn.“ Syn tajemství se obrátil a odešel.
„Je to tvrdá povaha,“ pronesl Schwarz. „Šťastný otec, který najde takového syna.“
„Také se mi líbí,“ řekl Bavor. „Věřím, že mu Abd el Mot neunikne.“
„Samki, samki, samki el kebir, samki el tkli, ryba, ryba, velká ryba, těžká ryba!“ křičelo v tu chvíli dvacet až třicet hlasů na přidi, takže Bavor umkl.
Lodníci vytáhli na palubu rybu, měřící dobré tři lokty, a vlekli ji na zád, aby se na ni mohli podívat efendiové. Byl to sumec, který se v těchto oblastech vyskytuje v hojném množství. Staré exempláře nejsou právě chutné, ale tato ryba byla ještě poměrně mladá.
Vojáci vyslechli Schwarzovu pochvalu a odvěkli rybu do kuchyně.
U lavice se objevil Otec jedenácti vousů. Změřil si Pfötenhauera a spustil svou vídeňskou hatmatilkou:
„Takových ryb jsem s panem Wagnerem nachytl spoustu. Mnozí lidé, kteří o sobě tvrdí, že jsou učené, snad ani nevědí, jak se tato ryba jmenuje.“
Chtěl se navést do Bavora, ale ten se díval někam ke břehu a nevěnoval mu pozornost. Schwarz si však nenechal ujít příležitost, aby malého mužika trochu pošádil. Zeptal se ho:
„Jak se podle tebe jmenuje ta ryba?“
„Sumec. Chutná výborně, ale jen když je mladý. Jeho maso je křehčí, než maso kapra,“ odpověděl Štěpán.
„Vida, stal se z tebe dobrý ichtyolog.“
„Odkakživa jsem slavným ichtyologem a frenologem.“
„Můžeš mi říci, co je to ichtyologie?“
„Nauka o lidském mozku.“
„A frenologie?“
„Rýboznalectví.“
„Můj milý, právě naopak. Ichtyologie je nauka o rybách a frenologie je věda o mozku.“
„Vždyť je to jedno. Proč bych se musel mýlit jen já? Proč by se nemohl mýlit i někdo jiný? Ryba má také mozek a zvláště velryba, která má mozek velký jako to dělo na přidi. Proč by nemohla být frenologie a ichtyologie totéž?“
Struna Bavorovy trpělivosti v té chvíli praskla. Vyskočil z lavice, rozkročil se a vykřikl:
„Mlč, chlape, nebo upadnu do mdlob! Nebudu přece poslouchat takové nesmysly! Čím jsem se provinil, ó Bože, že mě takto trestáš? Poslouchat tak odpornou němčinu, pak šílené zaměňování pojmů a konečně vidět tu smělost, s jakou tento patentovaný Hotentot přednáší své nesmysly! Jsou-li v Uhrách všichni učenci stejní, ať raději skočí střemhlav do Dunaje, jinak je s Rakouskem konec. A ke všemu tento člověk tvrdí, že rozumí latině! Člověk, jenž sotva rozezná žabu od husy. Klid se odtud, ty homunkule titěrný!“
Bavor se natřásl zlostí. Stál výhružně před Štěpánem a nos mu kroužil kolem tváře jako větrná korouhev.
Maďar se však nezalekl. Neustoupil ani o krok a hleděl mu přímo do tváře. Nedbal na dlouhé Bavorovy řeči a zapamatoval si jen slovo homunculus, človíček, který znal už z doby své služby u Wagnera.
„Cože jste řekl?“ osopil se na Bavora. „Já abych utíkal před vaší personou? Ani mě to nenapadne! Zastřelil jsem lva a neleknu se žádného člověka. A chcete-li mě urazit, musíte použít jiného slova. Homunculus není urážka. Vím dobře, co znamená homunculus i ranunculus.“
„Tak? Ven s tím! Co je homunculus? Jsem zvědavý, jaký nesmysl vypadne z tvých ozubených vrat nad bradou.“
„To nebude žádný nesmysl, neboť jsem studoval rostlinopis. Homunculus je květina a říká se mu také pryskyřník.“
„Skvělé! A co je ranunculus?“
„To je malý a slabý človíček.“
„Blesk a hromy!“ volal Bavor celý bez sebe. „Vždyť to zase říkáš obráceně. Ty jsi vlastně tvor, který má chlupy dovnitř a stěva venku. Mám tě snad obrátit vnitřkem navrch a vrchem dovnitř, ty homunculanunculusi?“
„Děkuji pěkně. Nepotřebuji žádné obrácení, jsem úplně normální. Nejsem si však jistý, jestli je váš stav uspokojivý. Už

včera večer jsem zjistil, že máte podivné manýry. Jak se zdá, moc jste si mě neoblíbil, a proto se raději vzdám.“ Posměšně se před Bavorem poklonil a pyšně odešel.

Ornitolog se po jeho odchodu rychle uklidnil a srdečně se usmál.

„Tak je to v pořádku, můj Naci,“ přizvukoval mu Schwarz. „Nedovedu pochopit, jak se může někdo zlobit na „patentovaného Hotentota“, jak jste ho sám nazval.“

„To se mi líbí. Můj Naci,“ odpovídal Bavor. „Konečně oslovení, na které rád slyším. Řeknete mi, kde se ten mužik naučil tolik pitomostí?“

„Byl několik let sluhou pověstného badatele Matyáše Wagnera. Pomáhal mu uspořádat jeho sbírky, přičemž zaslechl různá vědecká pojmenování a názvy. Jelikož má dobrou paměť, všechny tyto pojmy mu utkvěly v mozku, ale pořádně se mu promíchaly. Jeho pojmový Babylon je neškodný, spíše obveseluje posluchače. Z počátku mi to vadilo, ale nyní ho nechám mluvit, ať si říká, co chce.“

„Dobrá. Já udělám totéž.“

Ani při rozhovoru Schwarz nezapomínal na sledování břehů dalekohledem. Pátral pilně, zdali a kde Abúl Mot v noci zakotvil. Byl přesvědčený, že se to muselo stát v těchto místech. Tři sta Nuerů jistě potřebovalo několik ohňů na upečení masa a proti komárům. Takováto místa nemohla ujít zkušenému zraku pozorovatele, vyzbrojeného dalekohledem. Ale po tábořištích dosud nebylo ani známky.

Schwarz dospěl k názoru, že se otrokář plavil celou noc. Nezbylo, než pokračovat dále v plné rychlosti. Schwarze utěšovalo sdělení Otce čápa, že Abúl Motovy lodě pluly pomalu. Musel se však zříct naděje, že dostihne otrokáře ještě na řece.

Den míjel. Po večeri se odebral Schwarz s Bavorem do kajuty, oba vlezli pod ochranné sítě proti moskytům a usnuli. Procitli až za bílého dne. Od Syna tajemství se dozvěděli, že lodě zatím nenarazily na žádnou překážku a že pluly celou noc nezmenšenou rychlostí. Také druhý den plavby zvolna míjel, aniž by se něco přihodilo. Na dahabíji se dostavil Murat, aby se dohodl o vystřídání části lodníků askárijí.

Schwarz celý den pozoroval oba břehy. V noci se pokračovalo v plavbě jako za dne. Lodníci byli pravidelně střídáni a doplňováni askárijí, takže si mohli po namáhavé práci odpočinout.

Tolo procitl k večeru ze svého tuhého, třídního spánku a cítil se znamenitě. Rozechvění nervů zvolna ustupovalo a černoch se cítil zdrav, což potěšilo Loba. Jeho rány se rychle hojily.

Příští den dopoledne se všechny tři lodě přiblížily k vypálené zeribě tak blízko, že museli být velmi opatrní. Bylo nutné prohledat okolní krajinu, k čemuž se nejlépe hodil Syn tajemství a jeho přítel - Syn věrnosti, kteří byli v těchto místech už vícekrát a znali krajinu dopodrobna.

Člun, který přivezl Bavora a Syna tajemství do Madungy, byl ve vleku dahabíje. Teď byl obsazen dvaceti veslaři a dvěma jinochy, odrazil od dahabíje a čtyřicet mocných paží hravě předstihlo všechny tři koráby. Podle výpočtů Syna tajemství mohli koráby při udržení dosavadní rychlosti doplout k zeribě v čase el íšá, noční modlitby. Schwarz nařídil lodníkům, aby pracovali žerďemi až do západu slunce a pak ponechali pohon plachtám.

Za soumraku se Schwarz ujal hlídky na přídi dahabíje, aby mu neušlo smluvené znamení, na kterém se dohodli se Synem tajemství. Ještě předtím, než loď dorazila k místům, kde mohli očekávat znamení, připluli zvědové zpátky na dahabíji. Přirazili s člunem k lodnímu boku a vyšplhali se po laně na palubu. Schwarz počítal mužstvo aby zjistil, že nikdo nechybí. Jejich předčasný návrat mohl znamenat všelicos, a proto očekával zprávu mladých přátel.

„Nelekej se, efendi,“ uklidňoval ho ihned Syn tajemství. „Věc měla dobrý průběh.“

„Zpozoroval vás někdo?“

„Ne. Byli jsme ukryti v dobrém úkrytu u břehu. Do zeríby jsem nemohl, Džurové mě znají. Vypravil se tam jen Syn věrnosti, ale ve spáleništi našel jen jednoho starého Džura.“

„Takže ho spatřil a teď všechno prozradí Abúl Mótovi.“

„Nemůže. Abúl Mot není v zeribě.“

„Není? Pustil se snad za vzbouřenci?“

„Ano.“

„S kolika bojovníky?“

„Se všemi. Zeríba je opuštěná. V sutinách byl jen ten starý Džur, ale o tom by ti měl vyprávět Syn věrnosti.“

„Nuže,“ obrátil se Schwarz na něho.

„Šel jsem k němu a vyptával se ho. Řekl jsem mu, že přicházím z Melanu, abych vstoupil do služeb Abúl Mota. Džur mi řekl, že se mám vrátit domů, neboť Abúl Mot odtáhl a nikdo neví, kdy se vrátí.“

„Co jsi ještě zjistil?“

„Celkem dost. Byl to upovídaný stařec, který vůbec nečekal na mé dotazy a všechno řekl sám. Padesát vzbouřenců se utábořilo s ukořistěným dobytčím a zbožím za zeribou u pravého břehu Nilu, asi dva a půl dne pochodu od zeríby. Tam vyčkávají na návrat Abd el Mota. Hodlají přemluvit jeho bojovníky, aby ho opustili a jeho zabili.“

„Jak se to Abúl Mot dozvěděl?“

„Vrátil se k němu buluk z tábořiště vzbouřenců, aby mu všechno vyprávěl. Tento muž chtěl zůstat věrný Otci smrti, ale byl pod hrozbou smrti přinucen, aby odtáhl se vzbouřenci. Proti padesáti se nemohl vzpírat. Proto se vydal s nimi a ve vhodné chvíli uprchl. Tak to aspoň líčil.“

„Myslíš, že lhal?“

„Zajisté. Táhl s nimi dobrovolně, neboť jako buluk měl nárok na slušný podíl z kořisti a povýšil by, kdyby velitel vzbouřenců - starý caus - založil novou zeribu. Patrně se však nepohodl s ostatními a vrátil se do spáleniště, kde vyčkal na Abúl Motův příchod. Zradil své spojence.“

„Tato zrada, mu stejně neposlouží. Ostatní vzbouřenci přece musí tušit, co zamýšlí a opustí tábořiště, aby se ukryli před

Abúl Motovou pomstou.“

„Nic netuší! Považují ho za mrtvého. Včera šel s dvěma askárijí lovit ryby. Tam naoko spadl do řeky, několikrát zavolal o pomoc a pak se ponořil. Jeho druhové si mysleli, že se utopil. Chvátali rychle do tábora. Buluk vylezl na břeh a opustil místo, kde se „topil“. Pak sestrojil z rákosí a třtin malou plí, vyrobil si vesla a doplaval po proudu do zeríby, kam dorazil dnes v poledne, chvíli před příjezdem Abúl Motových lodí. Abúl Mot byl rozezlený, když uviděl vypálenou zeríbu. Buluk mu vše vysvětlil. Otec smrti prý sípěl vztekem, vyptával se v táboře Džurů a pak nalodil své mužstvo na loď a vydal se proti proudu za vzbouřenci. V zeríbě nenechal nikoho. Propátral jsem celé okolí a nikoho jsem nenašel. Vrátil jsem se tedy ke člunu a rozhodli jsme se, že vám pojedeme vstříc.“

„Dobře jste učinili. Proč však Abúl Mot pronásleduje vzbouřence po řece? Proč za nimi nevyrazil pěšky? Lodě jsou přece pomalé. Koně a velbloudi by byli rychlejší.“

„Neměl na vybranou.“

„To je dobrá zpráva. Jak jsme daleko od zeríby?“

„Za půl hodiny jsme tam.“

„Řekněme za hodinu. Lodě jsou pomalejší než člun. Budeme mít dost času na podrobné pátrání. Do člunu!“

Oba mladíci seskočili do člunu a Schwarz za nimi. Syn tajemství se chopil kormidla a odrazili od boku dahabíje.

Syn tajemství vyhledal tichou vodu mimo hlavní proud a za necelou půlhodinu byli u mišrá. Aby zamezili ztrátě času, veslovali přímo u přístaviště. Když se však přiblížili ke břehu, uviděli velký oheň. Veslaři ihned přestali veslovat, jen dva z nich udržovali člun na místě, aby ho proud nestrhl zpátky.

„Oheň. Kdo to může být?“ tázal se Schwarz. „Myslíte, že nás Džurové obelhali?“

„Ne,“ ubezpečoval Syn tajemství. „Abúl Mot je daleko nahoře. Zuřil vztekem a nevracel by se pro nějakou maličkost, když se již rozhodl pro stíhání uprchlíků.“

„Máš asi pravdu,“ přikývl Schwarz. „Chce rychle nabýt svůj majetek. Vzbouřenci patrně upláchl s veškerými zásobami zeríby, tedy i se střelným prachem. V Diakinu jsem se vyptával, ale tam střelný prach nekupoval. Sháněl se sice po něm, ale nedostal ho. Byl tedy odkázán na zásobu v zeríbě a ta byla pryč. Otrokář bez střelného prachu je slon bez klů; nemůže ani útočit, ani se účinně bránit. Musí si tedy pospíšet, aby vzbouřence co nejdříve dohnal. Kdo však zažehl tu hranici?“

„Džurové,“ odpověděl Syn tajemství.

„Ale proč?“

„Kvůli rybolovu. Velký oheň přivábí v noci ryby a budou si moci udělat dostatečné zásoby, aniž by se museli dělit s otrokáři.“

„Možná máš pravdu, ale musíme být opatrní. Přistaneme a připlížíme se k ohni. Tam se dozvíme více.“

Přirazili s člunem ke břehu a zakotvili. Veslaři zůstali ve člunu, kdežto Schwarz a oba jinoši vystoupili na břeh. Ve stínu keřů se blížili k ohni. Když dorazili do jeho blízkosti, rozezneli pět Džurů, zaměstnaných rybolovem. Černoši zbudovali z rákosí lehký vor, obložili ho prstí a rozžehli na něm oheň. Vor stál zakotvený a byl na něm jen jeden muž, udržující oheň. Ostatní stáli nebo klečeli na břehu a pozorovali osvětlenou hladinu. Nabodávali na kopí větší ryby, které přilákal oheň. V záři ohně se na břehu kupila hromada ryb.“

„Půjdeme k nim?“ tázal se Syn tajemství.

„Počkejme,“ šeptal Schwarz. „Nechci nic zanedbat. Nejdříve bych se rád podíval do zeríby.“

„Pojď za mnou, efendi,“ vyzval ho Syn tajemství.

Všichni tři vyběhli na vysoký břeh, proběhli úzkým lesem a spatřili před sebou úplně opuštěné spaleniště. Schwarz už nepochyboval o tom, že Abúl Mot odtáhl, a proto se spokojeně vrátil na břeh.

„Zůstaňte ukrytí,“ pravil jinochům, když se přiblížili k ohni. „Tito lidé vás už znají, protože vás viděli v osadě. Mluví arabsky?“

„Ne všichni,“ odvětil Syn tajemství. „Ten tlustý, co leží uprostřed, je jejich náčelníkem a umí obstojně arabsky.“

Schwarz vystoupil z úkrytu a pozdravil černochoy. Ti vyskočili ze země a stanuli ohromeni nečekanou návštěvou. Když uviděli vysokou postavu cizince, zařvali a pádili pryč. Muž na voru se tak lekl, že skočil střemhlav do vody i navzdory přítomnosti krokodýlů. Plaval chvíli po proudu, pak vylezl na břeh a uprchl.

Jediný náčelník nemohl pro svou tloušťku utéct. Sotva udělal první krok, Schwarz ho uchopil za úces. Tloušťák vůbec nepomyslel na obranu a řval, že se jeho hlas rozléhal do dálky.

„Mlč!“ přikázal mu Schwarz. „Neublížím ti.“

„Já šejtan, já šejtan, já šejtan et tajíb, amán, amán, irhamní! Čerte, čerte, ó dobrý čerte, milost, milost, smilování!“ skuhral náčelník.

„Mlč už konečně! Nejsem ďábel, nýbrž člověk z masa a kostí. Nic se ti nestane. Zodpovíš jen několik dotazů a já odejdu.“

„Jdi raději hned, prosím tě,“ nařikal černocho tak žalostně, že se Schwarz rozesmál.

„Půjdu,“ pravil, ale až zodpovíš mé otázky. Čím rychleji, tím líp.“

„Ptej se tedy rychle.“

„Dobrá. Nesmíš mi však lhát. Přistihnu-li tě při lži, dám tě svázat a hodit krokodýlům.“

„Přisáhám, že tě neobelžu,“ ubezpečoval tlustýoch a celý se třásl strachem.

„Kde je Abúl Mot?“

„Pryč.“

„Kdy odešel?“

„Hodinu před západem slunce.“

„Koho má s sebou?“

„Pět Arabů a hodně Nuerů na dvou lodích.“
„Kolik tady nechal lidí?“
„Žádné.“
„Nelži, nebo skončíš špatně! Opravdu tu nikoho nenechal?“
„Ne.“
„A kam zamířil?“
„Za starým čaušem, aby ho ztrestal.“
„Co má pak v úmyslu?“
„Vrátí se a postaví novou zeríbu.“
„Kde se utábořil caus?“
„Dva a půl dne cesty odtud na břehu velké majje, která se nazývá Majje hisán el bahr, bažiny Hrochů.“
„Kdy tam chce dorazit Abúl Mot?“
„Nevím. Myslím, že tam dorazí pozítří, když popluje i v noci, dokáže-li to.“
„Proč?“
„Protože za svítání dorazí na místo, kde lze proplout velkými loděmi za denního světla jen těžko a pomalu. V noci je to nesplavné kvůli husté omm safá. Bude muset vyčkat, až se vyjasní a potrvá delší dobu, než se dostane na volnou vodu.“
„Kolik mužů má s sebou Abúl Mot?“
„Pět set.“
„Znáš sajjádaťjála?“
„Lovce slonů? Znáám. Byl v mé osadě, když hořela zeríba.“
„A víš, kam odešel?“
„Ne. Nikomu to neřekl.“
„Jak se vlastně jmenuje?“
„Nevím. Nikdo mu jinak neříká, než lovec slonů.“
„Neřekl ti, kam se chystá?“
„Ne. Vyměnil u mně dva velbloudy za slonovinu a když jsme ráno procitli, byl pryč.“
„Sám?“
„Byl sám.“
„Neptal se tě někdo na Abúl Mota?“
„Ale ano. Nějaký běloch - cizinec, který chtěl do Ombuly.“
„Proč?“
„Nevím. Chtěl sehnat průvodce, ale řekli jsme mu, že mezi Džury a Belandy je krevní msta, načež odešel.“
„Kam?“
„Neřekl mi to.“
„Mluvil jsi dnes s Otcem smrti?“
„Ano. Přišel k nám a musel jsem mu vyprávět vše, co se stalo v jeho nepřítomnosti.“
„Zmínil ses mu o sajjádaťjálvi?“
„Ne.“
„A o cizím bělochovi, který hledal průvodce do Ombuly?“
„Také ne.“
„Proč?“
„Protože se neptal. Nebyl čas, hrozně spěchal.“
„Jak jsou vyzbrojeni Nuerové?“
„Někteří měli pušky, ale většina z nich má jen kindžály, luky, kopí a štíty z buvolí a hroší kůže.“
„Kolik asi mají pušek?“
„Asi dvacet.“
„Abúl Mot a jeho Arabové jsou také dobře vyzbrojeni?“
„Ano. Mají pušky, pistole a kindžály.“
„Mají dostatek střelného prachu?“
„Jen málo. Měli jen tolik, kolik se jim vešlo do kuhúrat el bárúdu, prachovnice z buvolího rohu. Právě kvůli prachu se vztekal Abúl Mot. nejvíce. Caus mu ukradl celou zásobu. Mají i málo olova.“
„Jsem s tebou spokojený.“
„Mohu už odejít?“
„Můžeš zůstat u nalovených ryb. Nic se ti nestane. Abys mi uvěřil, že s tebou nic zlého nezamýšlím, dám ti jeden abú nukát.“
Teprve teď pustil Schwarz tlust'ocha, vytáhnul z kapsy měšec a daroval mu tolar. To byl nejbezpečnější prostředek, jak vzbudit jeho důvěru.
„Je vskutku můj?“ tával se.
„Ano.“
„Teď už věřím, že nejsi šejtan, nýbrž můj dobrodinec. Jsi rozumnější a lepší než ten běloch, co po mně chtěl průvodce a který mi slíbil peníze. Odbyl mě obyčejnými perlami ze skla. Už vím, že se tě nemusím bát.“
„Klidně zavolej své druhy a pokračujte v rybolovu. Teď odejdu a za chvíli poplují kolem tři lodě, ale nemusíš se jich bát. Nezakotví.“

„Lodě? Jaké lodě? Komu patří? Není to ghazva?“

„Ne. Na lodích není žádný otrokář. Jsou tam jen dobří lidé.“

Schwarz nechal černocha na místě a vstoupil do lesa. Jeho průvodci stáli hned na okraji za stromem a slyšeli dobře celou rozmluvu. Vydali se ke člunu a Syn věrnosti řekl:

„Měl jsi pravdu, efendi. Nepočínal jsem si moudře, když jsem mluvil se starým Džurem. Táral jsem se ho jen na Abúl Mota, ne však na ostatní podrobnosti, o kterých ses teď dozvěděl. Teď už víme skoro všechno.“

„Ano. Dozvěděl jsem se více, než jsem očekával.“

Dospěli ke člunu, nasedli a veslovali zpátky k dahabiji. Schwarz vydal nové rozkazy a seznámil s nimi i rajíse obou nokverů.

Na zobanu všech tří lodí hořely velké ohně, které osvětlovaly řeku. V jejich záři se třpytila zelenavá hladina Nilu a všude kolem se hemžily ryby. Vítr byl stále příznivý a pohrával si s plachtovím. Plameny osvětlily i břeh u přístaviště, kde stáli užaslí Džurové.

Kolem půlnoci zeslábl vítr, až se úplně utišil. Nastalo bezvětří. Pro Schwarze bylo jedinou útěchou to, že Abúl Mótovy lodě rovněž trpí nedostatkem přirozeného pohonu a že nemohou rychle kupředu.

„Kdyby se to stalo aspoň ve dne,“ vzdychl si Bavor, „mohli bychom se nechat táhnout na libánu. Jak daleko je před námi ten zlosyn?“

„Ze zřetby vyplul asi hodinu před západem slunce. O dvě hodiny později jsme tam dorazili my, takže má asi tříhodinový náskok.“

„Zítřa ho tedy dohoníme?“

„Zcela bezpečně.“

„Co vlastně zamýšlíte? Chcete se na něho vrhnout?“

„Ovšem.“

„Mám trochu jiný plán.“

„Jaký?“

„Nechal bych ho klidně plout až do čaušova ležení. Tam se budou vzájemně zabíjet, neboť vzbouřenci se jistě nevzdají bez boje. Když se pořádně unaví, napadneme je.“

„Myslel jsem na to také, ale nakonec jsem to zavrhl.“

„Proč?“

„Uvažujte chvíli o tom a přesvědčíte se, že mám pravdu. Máme čtyřista padesát mužů, Abúl Mot jen tři sta. Každý z našich mužů má pušku, kdežto Abúl Mot jich má jen dvacet pět a k tomu skoro žádný prach. Kdybych ho nechal, aby zaútočil na skupinu starého cause, zmocní se pušek a střelného prachu a bylo by po naší výhodě. Porazili bychom ho, ale za cenu velikých ztrát. Tomu chci předejít.“

„Na tuto maličkost jsem nepomyslel.“

„A ještě něco. Na řece nám nemůže uniknout, máme ho v hrsti. Necháme-li ho přistát, tak mu poskytneme možnost, aby upláchl. Jakmile zjistí, že nemá šanci vyhrát, uteče. Chci ho zajmout živého a předat fašodskému mudírovi.“

„Aha! Vydát ho „nilské spravedlnosti“. O to vám tedy jde. Pět set ran na paty. To snad nebude vražda? Ale vydat Abd el Mota Synovi tajemství, to jste se zdráhal.“

Schwarz mlčel, nevěděl, co by odpověděl.

„Jinak ale musím uznat,“ pokračoval Bavor, „že na knihomolství je vás škoda. Byl by z vás dobrý stratég. Mohl jste to klidně dotáhnout i na plukovníka...“

„Děkuji! Jsem docela spokojený se svým občanským povoláním, vojnu jsem si již odbyl.“

„Tak vy jste vojančil? Já ne.“

„Snad jste nebyl nemocný? Výšku máte dostatečnou a na nemocného nevypadáte.“

„Vidíte. A přece mě neodvedli. A víte proč?“

„Nevím,“ pravil Schwarz upřímně a změřil si zkoumavě Bavora od hlavy po paty.

„Ovšem, vy jste přece nebyl členem odvodové komise, ta má jiné oči. Očumovali mě ze všech stran, dívali se na sebe, pak znovu na mne a zase na sebe. Konečně se dali do smíchu. Pak povstal pan předseda, pohladil mě po vlasech a řekl mi přívětivě, abych sebral svých pět švestek a táhl ke všem čertům. Prý jsem osvobozený.“

„Ale příčina? Neřekl vám to?“

„To se rozumí, že řekl. Sebral ze stolu skládací měřítko, změřil mi nos a pravil: „Nejde to, opravdu to nejde. Tenhle rekrut, kdyby ho postavili do druhé řady, probodl by toho, kdo by stál v řadě před ním. A kvůli němu zavádět v armádě dvojnásobný rozestup, to taky nejde. Musíme ho osvobodit, pánové“. Major to řekl, doktor to potvrdil. Jen svému nosu můžu děkovat za to, že se bitva u Hradce Králové odbyla beze mně.“

Schwarz se nemohl zdržet úsměvu.

„Proč se smějete?“ táral se Bavor. „Tehdy jsem se tomu nesmál, protože jsem se považoval za Adonise a rozeného стратега. Ale teď zjišťuji, že nejsem ani Adonis, ani rozený stratég. Váš nápad je lepší, než můj. Ano. Musíme přepadnout otrokáře na vodě. Máte na lodi někoho, kdo umí obsluhovat dělo a kulomet?“

„Ano. Je tu jeden muž, na kterého je absolutní spolehnutí.“

„Kdo?“

„Já sám.“

„Vy? Doktor medicíny a umí střílet z kanónů? Na fakultě vám přednášeli i balistiku?“

„Bylo by smutné, kdybych nedovedl nabit dělo, zamířit a vystřelit. Byl jsem jednoročním dělostřeleckým dobrovolníkem.“

„Jako medik? Zato já se vyznám v artilerii jako švec ve varhanech. Ale teď dále. Co chcete dělat potom, když se

zmocníte Abúl Mota a cause?“

„Na to je lehká odpověď. Vyčkáme v čaušovém ležení na návrat Abd el Mota a lapneme ho.“

„A váš bratr?“

„Musím ho zatím ponechat Štěstěně a osudu. Vždyť ani nevím, kde je. Pustil se po stopách Abd el Mota a jistě se po nich také vrátí. Jistě na sebe narazíme, pokud se mu nestane nějaká nehoda.“

„Doufám, že ne. Je v dobré a spolehlivé společnosti.“

„Líbil se vám lovec slonů?“

„Ano. Není to tuctový chlap, který se jen tak potlouká po Africe a střílí pánu Bohu do oken. Je to zkušený a rozvážený lovec. Mluvil moudře a rozvážené, takže věřím, že se nepustí do ukvapeného dobrodružství.“

„Nemohu se zbavit pocitu, že je mezi ním a Synem tajemství nějaká souvislost. Ale podívejte se! Tam stojí Otec jedenácti vousů a jeho pohled mi prozrazuje, že mi chce něco říci. Nechce sem, neboť tu vidí vás. Musím tedy za ním.“

„Nechodte za ním, zkuste ho sem zavolat. Jestliže se s ním nesetkám, nemohu napravit svou chybu.“

Schwarz pokynul Štěpánovi a ten pochopil, že musí k němu. Váhavě se přiblížil a na otázku, má-li něco na srdci, odpověděl:

„Měl bych poníženou prosbu. Všiml jsem, že ustal vítr a něco mě napadlo. Chceme-li dohonit Abúl Mota, musíme zapřáhnout před loď čluny a veslovat ze všech sil.“

„Také jsem na to pomýšlel. Každá, loď má dva čluny a je tu navíc i člun Zandů. Nechtěl jsem vydat podobný rozkaz, neboť jsem myslel, že jsou lidé unavení.“

„Vždyť nic nedělají! Sami o tom mluvili. Budou se hlásit dobrovolně a v dostatečném množství. Prosili mě, abych vám to oznámil.“

„Děkuji ti. Souhlasím, ale nechci nikoho nutit. Když se však najdou dobrovolníci, jsem ochotný splnit jejich žádost. Jmenuji tě velitelem člunů.“

Zjizvená tvář bývalého džallábiho se zablýskla uspokojením. Pohlédl pyšně na Bavora a řekl:

„Jsem tedy velitelem?“

„Ano,“ odpověděl Schwarz, „jsi obrštem, ale pod mým dozorem.“

„Děkuji vám, pane. Měl jsem odjakživa schopnosti k vedení vojenských setnin a praporů. A mám pěkný velitelský frak. K službám, efendi!“

Přiložil prsty k turbanu, jako by vzdával poctu a odešel s hrdě vztyčenou hlavou.

„Spokojený člověk!“ zvolal Bavor. „Ten má ale názory. Protože má červený frak, považuje se za schopného velet třeba praporu. Zajímavá logika.“

„Já nemám žádné obavy. Všimněte si, jak poděli veslaře!“

Štěpán přivedl za několik minut třicet vojáků. K nim se přidali i Nam-ňamové. Ibn al Vafá a Ibn es Sirr se přihlásili ke kormidlům.

Z dahabije byla spuštěná feluka i malý člun a k nim se přidružil i člun Zandů. Všechna tři plavidla byla připojena lanem k přídi korábu. Sto paží zabralo, tažná lana se napnula a loď se pohnula.

Sotva na nokverech zpozorovali pohyb velitelské lodě, rozlehl se nočním tichem Chraplounův hlas:

„Já řidžál, falájik li'n nahř! Vzhůru, mužové, čluny na vodu! Dělejte! Vždyť si z vás na dahabiji tropí smích. Pospěšte děti, synové moji! Nebo se vám chce spát, ničemové, prašiví psi!“

Za několik okamžiků dostaly nokvery svou přípřež a lodě poskočily vesele kupředu.

Na přídi malého člunu z dahabije seděl Štěpán, jehož frak zářil do noci. Jeho hlasivky byly v nepřetržité činnosti a jeho jazyk nezadržitelně kmital. Nočním vzduchem se nesly jeho povzbuzující výkřiky:

„Tábor, lakudám, lakudám! Kul el ordi, biladžel, mundžtahú! Prapore, kupředu, kupředu! Armádní sbore, rychle, pilně, pilně!“

Štěpánovo volání se pravidelně ozývalo po celou noc. Krokodýlové a jiná havěť zmateně vykukovali ze svých úkrytů a na kořist neměli ani pomyslení.

Schwarz procitl po krátkém spánku a vyšel na palubu. Svítalo. Rajís mu podal hlášení. Činnost veslařů předčila očekávání. Tito už byli zase na lodi a odpočívali, protože před východem slunce se zvedl vítr, který nadouval plachty a hnál lodi kupředu.

14. KAPITOLA POD PALBOU DĚL

V kajutě seděl doktor Schwarz s Otcem čápa a popíjeli kávu. Náhle se venku ozvaly kroky a do místnosti vstoupil Syn tajemství.

„Dovol, efendi, abych tě upozornil na něco, na co jsi možná zapomněl.“

„Mluv.“

„Prospal jsi několik hodin a asi nevíš, jak daleko jsme se doplavili. Neznáš řeku, a proto ti musím připomenout, že připlouváme k hustým rákosovým ostrovům, o nichž se včera zmínil šejk Džuru. Před těmito omm safá musel Abúl Mot v noci zakotvit a až za úsvitu mohl pokračovat pomalu dopředu. Myslím, že není daleko před námi. Měli bychom vyslat malý člun na výzvědy.“

„Dobrá myšlenka. Chtěl by ses vydat na průzkum?“

„Jsem připravený a Ibn al Vafá také.“

„Dobrá. Vezměte si malý člun.“

Po několika minutách byl člun spuštěný na vodu a oba jinoši se chopili vesel.

Lodě se blížily k bahništi, hustě porostlému rákosím. Mohutná bažina se rozkládala po celé šířce řečiště, ale ve středu byl uvolněný dostatečný prostor. Člun jinochů zmizel Schwarzovi z očí.

Rajís ukázal na průjezd v rákosí a pravil:

„Ten průjezd tady včera nebyl. Musí to být práce Abúl Motových lidí. Tady bidla nepomohou. Proklouznou bahnem, ale pevného dna se nedotknou. Budeme mít ušetřenou práci a myslím, že hlídka v koši nám brzy oznámí přítomnost nepřátelských lodí.“

Jeho předpověď se splnila dříve, než se nadál. Asi po čtvrt hodině se objevil v dálce tmavý bod, který se neustále zvětšoval. Byl to vracející se člun, který zanedlouho přirazil k dahabíji. Syn tajemství křičel na Schwarze:

„Rozkaž, efendi, aby svinuli plachty! Spatřili jsme otrokářské lodě. Popluješ-li dále, budeš zpozorován!“

„Jsou na volné řece?“ tázal se Schwarz.

„Ne. Řečiště je hustě pokryté třtinami a rákosím, ve které lodi váznou a potrvá nejméně tři hodiny, než se dostanou na volnou vodu.“

„Dobrá. Svineme plachty, spustíme kotvy a půjdeme si prohlédnout nepřítele.“

Nokvery vykonaly krátký manévry. Dopluly těsně za sebou za dahabíji a zakotvily. Schwarz, Bavor, Murat, Ibn es Sirr a Ibn al Vafa sestoupili do člunu a pustili se proti proudu. Veslovali kupředu mezi vysokými třtinami, ve kterých nalézali dostatečný úkryt. Střední části řeky se museli vyhýbat, aby nebyli zpozorováni. Brzy se před nimi objevila velická zátoka a když ji minuli, uviděli nedaleko od sebe obě otrokářské lodě.

Bavor a Schwarz vytáhli dalekohledy a pozorovali Abúl Motovy lodě. Vpředu se rozkládalo jednotlivé třtinové pole, vyrostlé ze zrádné bažiny. Do těchto třtin zajely obě lodě a aby neuvázly ještě víc, musely zakotvit. Kolem nich stály čluny plné vojáků, kteří pilně pracovali na odstranění překážky. V rukách měli srpy a nože, pevně přivázané na dlouhých tyčích. Podobnými nástroji je opatřena každá nilská loď.

„Znáš to třtinoviště?“ tázal se Schwarz Syna tajemství.

„Znám. Museli jsme se hodně namáhat, abychom tudy propluli, když jsme přijížděli ze země Zandů.“

„Jak daleko sahá?“

„Asi tři hodiny namáhavé jízdy lodí odtud je znovu volná voda. Po několika minutách plavby je však další bahenní nános, o něco menší než ten, co se rozkládá před námi. Je to poslední mělčina v této části řeky.“

„Poslyšte, přátelé,“ pravil Schwarz. „Abúl Mota musíme napadnout právě mezi těmi mělčinami. Když se náležitě připravíme, nebude moct ani dopředu, ani dozadu.“

„...a uteče nám na břeh,“ ozval se Egypťan.

„Musíme mu to znemožnit. Bude to jednoduché.“

„Mluv, efendi,“ vybídl ho Egypťan.

„Obě lodě musí být sevřené ze čtyř stran, aby nám neunikla ani plavidla, ani lidi. Zatím je necháme na pokoji. Ať si vysekají cestičku tímto rákosím. Na volné vodě na ně zaútočíme. Před nimi bude třtina, vlevo od nich dahabíja, za nimi dva nokvery, které zůstanou ve vysekaném pruhu...“

„Počkej, efendi! A co pravý břeh?“ namítl Hasan Murat. „Tam budeme muset postavit jeden z nokverů.“

„Ne. Kdybych střílel na Abúl Motovy lodě, mohl bych zasáhnout a potopit tvoji loď. Vylodíš setninu svých bojovníků na pravý břeh. Mezi dvěma třtinovištěmi vyhledáš vhodné místo, kde se rozložíš a ukryješ, aby tě nespatriil Abúl Mot a abych tě ani já nezasáhl střelbou z děla.“

„Rozumím, efendi! Výborná myšlenka! Nádherná léčka.“

„Musíš však ihned vyrazit, abys byl včas na místě. Musíš tam dorazit předtím, než se Abúl Mot dostane ze třtinového pole. Nesmíš dopustit, aby tam přistál člun s prchajícími. Zbytek svých bojovníků rozdělíš na nokverech stejným dílem. Tímto způsobem dostaneme otrokářské lodě do obklíčení a nezbude jim, než se vzdát.“

Člun se vrátil k zakotveným lodím. Sto lidí, vyzbrojenými ručnicemi, bylo vyloděno na břeh, v čele s Hasanem Muratem. Schwarz jim nabídl, že je doprovodí.

Těsně s břehem splývající les byl obklopený houštinami a podrostem, ale nebyl tak hustý, aby překážel postupu bojovníků. Asi po deseti minutách pochodu uviděl Schwarz stězně sandálu a nokveru, které vyčnívaly přes vysoké rákosí. Postupovalo se opatrně dále, až setnina dorazila za třtinovou bažinu. Před vojáky se objevila volná řeka.

U břehu bylo dostatek keřů, za nimiž se Muratovi bojovníci mohli pohodlně schovat.

„Zde se schovejte a vyčkejte na příchod obou otrokářských lodí,“ připomínal Schwarz Muratovi, „pustím se za nimi ihned, neboť jim nesmíme poskytnout čas na to, aby seskákali do člunů. Mohli by se nám rozprchnout v rákosí. Jakmile uvidíte, že se čluny plní mužstvem, začněte po nich pálit.“

Po těchto radách se Schwarz urychleně vrátil na loď. Dal zvednout kotvy a nařídil, aby lodě pluly pomalu kupředu.

Vyslal na výzvědy malý člun k pozorování nepřátelských lodí, který se měl ihned vrátit, když by viděl, že napínají plachty. To by bylo znamení, že první třtinové pole je prosekáno a že je potřeba rychle plout za nepřítelem.

Schwarz udělal všechny přípravy k použití děla. Nařídil přinést náboje a nabil je. Pak připevnil i Maximův kulomet. Z mužstva vybral několik askárijů, kteří sloužili u egyptského dělostřelectva a zasvětil je do obsluhy obou zbraní.

Kapitáni obou nokverů se na Schwarzovu výzvu dostavili na dahabíji, aby převzali poslední rozkazy. Tyto přípravy zabraly dvě hodiny a čekalo se jen na návrat výzvědného člunu.

Bavor se zúčastnil všech prací. Když bylo vše hotovo, stanul s připravenou puškou vedle Schwarze.

„Nyní se ukáže,“ pravil, „hodím-li se za vojáka a překáží-li můj nos někomu nebo ne. Snad mi z něho někdo kousek ustřelí...“

„To je možné,“ ozval se Schwarz.

„Bylo by dobré, kdybychom se k nim mohli přiblížit bez toho, aniž by nás zpozorovali.“

„Není to vyloučené.“

„Opravdu? Přece se všichni nebudou koukat stále před sebe?“

„To ne, ale je mnoho sandálů a nokverů, které mají zadní plachtu umístěnou tak, že jim zakrývá výhled dozadu,“ řekl a zavolal Ibn es Sirra. Zeptal se ho, mají-li lodě Abúl Mota obyčejné plachtoví nebo ne.

„Jsou to vlastně nemotorná pravidla,“ odpověděl jinoch. „Aby se mohl vítr o ně řádně opřít, přidali jim katakafaly, zadní plachty.“

„Je to tak, jak jsem to předpokládal,“ vysvětloval Schwarz Bavorovi. „Snad se nám podaří přiblížit se k nim tak blízko, aby nás zpozorovali tehdy, až budeme u jejich boku.“

„Za takovou nedbalost by zasluhovali několik pohlavků.“

„Proč? Vždyť nemohou tušit, že jsou pronásledováni. Za chvíli to začne, už se vrací hlídka. Rajísi! Kotvu vzhůru a napnout plachtu!“

Řetězy zaskřípěly, hrubé plátno plachet začalo stoupat na stěžně a lodě se pohnuly.

Schwarz přistoupil ke kormidlu. Dahabíja zahrula do zátoky a bylo vidět dráhu ve třtinách, proraženou Abúl Motovými lidmi. Profesor Schwarz sledoval dalekohledem obě nepřátelské lodě. Na jejich paluby nebylo vidět, neboť je zakrývaly kalakafaly.

„Nevidíme je, ale oni také nevidí nás,“ smál se Otec čápa. „Už věřím, že se k nim můžeme přiblížit na dosah ruky, aniž nás zpozorují.“

Na Schwarzových lodích panovalo naprosté ticho. Mluvil-li se, tak jen šeptem. Ostatně každému boji předchází ticho. O to větší je hluk, když nastane boj.

Schwarz přikázal každému veliteli lodi, že se všemožně mají snažit polapit Abúl Mota živého a slíbil odměnu tomu, kdo ho zajme.

Sandál i nokver minuly proražený průplav, právě když do ní zabočovala dahabíja. Abúl Mot až teď zjistil, že po krátké plavbě volnou vodou zase následuje třtinoviště, které nelze obeplout. Vydal tedy rozkaz svinout plachty a zakotvit.

Seděl na palubě ve společnosti Homrů, s nimiž uprchl od studnice Lvů. Spokojeně si pokuřovali z čibuků. Promlouval si se svými společníky o tom, jak polapit a ztrestat odbojného cause. Každá minuta mu byla drahá a nyní byl jeho postup zastavený zrádnými bažinami, porostlými třtinami a rákosím.

Ve třtině byl jen nepatrný průlom, který by stačil pro větší člun, nikoli však pro loď. Přid' sandálu směřovala do tohoto průseku. Abúl Mot nařídil vyhodit kotvu. Nokver se držel těsně za ním a popojel pak na pravý bok sandálu. Zakotvil. V tu chvíli přeskočil vítr a zatočil zadní plachtou sandálu, která byla rychle svinutá. Tím se uvolnil výhled dozadu a ke svému ohromnému úžasu Abúl Mot uslyšel výkřik svého rajíse:

„Loď na zádi! Dahabíje! Alláh il Alláh!“

Abúl Mot vyskočil a Homrové za ním, aby si prohlédli tajemnou loď. Nokvery zatím nebylo vidět, pluly v těsném sledu dahabíje.

Sotva uviděl Abúl Mot dahabíju, ihned se zamračil.

„Kuli malájika va šajátin, všichni andělé a ďáblové!“ zvolal. „To je přece chedívova dahabíja!“

„To není možné,“ ozvali se Homrové, „jak to můžeš tvrdit s takovou jistotou?“

„Jste snad slepí? Co nevidíte na přidi jeho znak - pyramidu a sfingu? Alláhu! Na palubě je plno vojáků!“

„Co tu asi chtějí?“

„Copak vím? Pochybuji, že by jela za námi. Nemusíme se ničeho obávat, dokud se její velící důstojník nedozví, že jsem Otec smrti.“

„Co když se to dozví?“

„Neptej se tak hloupě. Vy mě nevyzradíte a Nuerové také ne, protože by propadli chedívově trestu. Já je platím, jsou to tedy moji lidé. Myslím, že se... Alláh akbár, Bůh je veliký! Teď se objevila v průplavu i druhá loď a je tam i třetí! Dva nokvery!“

„Nechme je na pokoji, sám jsi říkal, že se nás to netýká.“

„To jsem řekl, ale, ale - nebesa a peklo! To je past. Ty dva nokvery znám velice dobře. Jsou to lodě mého úhlavního nepřítele Hasana Murata ze zeríby Madunga. Ale jak se dostal otrokář do společnosti místokrálových vojáků? Nebesa! Snad ho dopadli s otroky a vzali jeho nokvery do vleku. Jeho lidé mě znají, ale neprozradí mě.“

„Raději se někam schovej!“ poradil mu jeden z Homrů.

„Nepomohlo by to. Velící důstojník jistě přijde na sandál a důkladně si ho prohlédne. Pokusím se lhát, pokud to půjde, a pak se budeme bránit. Připravte se k boji! Dahabíja nás objíždí zleva a nokvery za námi vyhodily kotvy. V nejhorším se zachráníme u pravého břehu. Řekněte Nuerům, ať se připraví k palbě. Když se budou dotazovat, odpovím. Musíme si dát pozor. Máme málo pušek a skoro žádný prach.“

Dahabíja připlula blíže a ve vzdálenosti asi čtyřiceti stop od sandálu spustila kotvu.

Schwarz se posadil za kulomet, takže z paluby sandálu ho nebylo vidět. Vedle rajíse stál setník vládního vojska, jehož úkolem bylo navázat rozhovor. Kolagasi se rozkročil a zvolal:

„Komu patří tyto lodě?“

„Mně,“ odpovídal Abúl Mot. Stál na přidi a spokojeně se rozhlížel po svých vojácích, připravených k boji.

„Kdo jsi?“ tázal se kolagasi.

„Jsem Jusúf Halím a jsem obchodník.“

„S čím obchoduješ?“

„S různým zbožím.“

„Odkud jsi?“

„Z Vau.“

„A kam směřuješ?“

„Vzhůru po řece. Chci obchodovat s černošskými kmeny.“

„Člověče, ty lžeš!“

„Alláhu! Mluvím pravdu a jestliže jsi to neslyšel, přičti to svým uším.“

„Nadávky si nech pro sebe. Znáš tě.“

„Já jsem tě však dosud nikdy neviděl.“

„Ty jsi Abúl Mot - otrokář.“

„Nechť Alláh osvětlí tvůj zrak, neboť vidíš lidi, kteří tu nejsou.“

„Vidím zcela zřetelně. Vidím i těch pár mužů, kteří stojí za tebou. Jsou to Homrové z kmene, ze kterého pochází i Abúl Mot.“

„Zase se mýlíš. Jsou to kupci z Vau, kteří dopravují své zboží na mé lodi.“

„To není pravda. Znáš je moc dobře a tebe také. Fašodský mudír Alí efendi Abúl Chumsumijá vám posílá svůj pozdrav. Poprosil mě, abych ti tlumočil jeho pozvání do Fašody.“

„Hledej tedy lidi, kterých se to týká a neotravuj poctivé obchodníky.“

„Hledám právě vás. Nebo to snad nejste vy, kdo u studnice Lvů na západ od Fašody přepadli cizího efendiho a chtěli ho oloupit a zavraždit?“

„Alláhu! Je to špatné,“ šeptal Abúl Mot Homrům. „Dojde asi ke rvačce,“ a doložil hlasitě: „Nikdy jsme nebyli v krajině, kde jsou lví studnice a neznáme žádného cizího efendiho.“

„Takže mě neznáte?“ tázal se Schwarz a vztyčil se, aby ho bylo ze sandálu vidět.

Z otrokářova hrdla se ozvalo vzteklé zaklení a bylo dobře vidět, jak mu zesinala tvář. Tento cizinec zde, tak daleko od studnice Lvů - to se mu zdálo takřka nemožné. A ještě k tomu s těmi vojáky. Náhle nevěděl, co má odpovědět.

„Je to on,“ šeptal jeden z Homrů, „ale nemusíme se bát. Nokvery nám neublíží a s dahabíjí budeme za chvíli hotovi.“

Tato slova dodala Otci smrti sebevědomí a odvahy. Když doktor Schwarz zopakoval svou otázku, rozkřikl se na něho:

„Ano, tebe znám, ty pse, ty parchante d'aurské čubky a pravniku všech psů!- Dnes mi neujdeš. Táhni do džehenny!“

Zvedl k tváři pušku a vystřelil.

Schwarz se hbitě sklonil a otrokářova kulka mu hvízdla nad hlavou.

„Palte!“ zvolal Abúl Mot. „Srazte setníka!“

Jeho rozkaz byl okamžitě splněn. Na sandálu bylo dvě stě, na nokveru sto Nuerů. Na dahabíjí viděli jen několik desítek vojáků a mysleli si, že snadno zvítězí. Zarachotily pušky, mrak šípů se snesl na vládní loď, ale bez většího úspěchu.

Vojáci se schovali za silným okrajem paluby, za stěžněm, mezi bednami a koši. Střely Nuerů způsobily jen nepatrné škody. Žádný z vládních vojáků nebyl vážně raněn.

Schwarz se ukryl za kulometem, přikrytým pokrývkami. Nyní stáhl vrchní pokrývku, aby mohl zamířit na sandál.

Jako odpověď na útok otrokářů se ozval setníkův povel. Vojáci se vztyčili a hromadně vypálili. Výsledek salvy byl patrný. Několik Nuerů padlo na palubu.

Schwarz se vztyčil. Sotva ho Abúl Mot zahlédl, zvedl pušku a vystřelil.

Vycvičenému oku Schwarze neušel pohyb hlavně. Jakmile nepřítel přiložil prst na spoušť, sehnul se a tím se vyhnul zásahu. Pak strhl zbytek pokrývek z kulometu.

„Nebylo to špatné,“ zvolal, „ale teď ti předvedu, co umím já. Tebe chci živého!“

Vzápětí se roztočil kuželík, z lafety se vyvalil kotouč dýmu a treskla hromová rána. Abúl Mot byl ohromen tímto neočekávaným výstřelem. Kolem něho se váleli mrtví a ranění, všude se rozléhal bolestný řev, skuhrání a nářek.

Drobné kulky kulometu zasáhly i nokver. Ozvalo se i dělo a ze zakotvených nokveru zarachotily dvě hromadné salvy.

Abúl Mot pochopil, že na nokverech nejsou zajatci, nýbrž nepřátelé. Vzduchem se rozlehl mohutný, chraptivý hlas, který tak dobře znal:

„To byla trefa! Tak je to v pořádku, udatní hrdinové. Nabíjet! Nechť Alláh smete Otce smrti do nejhlubších pekel!“

Střílejte! Střílejte, vy zbabělci, vy padouchové!“

„El Šachhár!“ zvolal Abúl Mot ke svým Homrům, kteří se shlukli kolem něho. „Hasan Murat, syn prašivé čubky, se spojil s vojáky a tím d'aurským psem. Střílejte na setníka a toho křesťanského psa!“

Homrové se snažili, ale nezasáhli ani toho, ani onoho. Setník stál za stěžněm a Schwarz byl schovaný za pancéřováním kulometu.

Druhý výstřel z kulometu měl ještě hroznější účinek. Nuerové, před chvílí ještě bojechtiví, odhazovali zbraně a pádili do úkrytů uvnitř lodí. Abúl Mot poznal, že se nemůže udržet. Na jeho lodích ustala střelba z pušek, protože nebyl prach.

„Rychle do člunů a na břeh!“ volal na Nuery.

Černoši ihned uposlechli jeho rozkazu a snažili se naskákat do člunů, rychle spuštěných na hladinu řeky. Sotva se však objevil některý z nich na okraji paluby nebo ve člunu, začaly hvízdát kulky Egyptanových střelců, ukrytých na pravém břehu.

Tito vojáci byli až dosud ukryti za keři a teprve teď se zapojili do boje. Hasan Murat mával puškou nad hlavou a volal:

„Pojď sem, jen pojď, Abúl Mote! Uvítáme tě slavnostně. Znáš mě, ty hyeno smrdutá?“

Otec smrti pochopil, že i tato cesta k úniku je odříznutá. Vlevo dahabíje, vpravo Muratovi střelci a vzadu dva nokvery. Jediná cesta vedla kupředu. Člun! To byl jediný prostředek spásy.

„Jsme obklíčení a proti nám stojí značná přesila, která nás porazí,“ zašeptal Homrům. „Pojďte za mnou do kajuty.“

„Bitva pokračovala. Dělo a kulomet sice umlkly, neboť nebylo do čeho střílet, ale vojáci stříleli z pušek na osamělé Nuery, kteří jim odpovíděli šípy.“

Hlavním úkolem bylo nepustit Nuery do člunů, což nebyl problém pro čtyři sta pušek. Černoši brzy pochopili bezvýhodnost své situace a prosili o milost.

Abúl Mot dobře věděl, co ho čeká. Musel přehnout co nejrychleji, zůstávalo mu jen několik minut. Zavedl Homry do

své kajuty na zádi sandálu a jakmile vešli, zastrčil zástrčku na dveřích.

„Musíme prchnout, aniž by se o tom dozvěděli Nuerové, neboť by se vyhnuli za námi a upozornili na nás toho proklatce d'aura, který by nám útěk znemožnil.“

„Máš pravdu, musíme odtud,“ odpovídal mu starší Homr, „ale kudy?“

„Znám cestu, ale je jediná. Zapomněli jste, že na přídi visí náš člun? Nepřítel jej nemůže spatřit. Kryje nás nokver, přes nějž není vidět.“

„Vím o něm, ale jak se dostat až k němu? Jakmile se objevíme na palubě, budeme postřílení.“

„Nepůjdeme přes palubu. Copak nemáme sekry? Boky sandálu nad vodou jsou z tenkých fošen a dají se lehce prorazit. Nikdo nás neuvidí sestupovat do člunu.“

„Musíme přece vyplout a opustit bok sandálu. Pak nás uvidí a chytí.“

„Nechytí. Viděl jsi přece, že příď sandálu vězí v rákosí, tam, kde se otevírá průplav. Zakryje nás a o zbytek se postará třtina a rákosí.“

Abúl Mot vylomil z podlahy desku a vklouzl do podpalubí. Homrové mu byli v patách. Pustili se do práce a za několik málo minut vysekali otvor, kterým mohl dospělý člověk klidně proklouznout. Otvor byl těsně nad vodou.

Otec smrti se vysoukal ven, vlezl do člunu a spustil ho na vodu. Homrové mu podali nějaké věci, seskočili do člunu a chopili se vesel. Abúl Mot usedl ke kormidlu.

„Až dosud se nám dařilo,“ šeptal. „Doufám, že nás štěstí neopustí ani teď. Jakmile odrazíme od sandálu a vplujeme do otevřeného průplavu, uvidí nás z dahabíje a začnou po nás pálit. Musíte veslovat ze všech sil, abychom se dostali z dostřelu. Alláh nás ochraňuj a znič naše nepřátele! Kupředu!“

Homrové zabrali, odrazili od boku sandálu a vletěli do průplavu jako šíp.

Poněvadž se všude střílelo, posádka sandálu přeslechla údery seker. Vůbec netušili, že jejich vůdce je tak věrolomně opustil.

Že jsou ponechání svému osudu, se dozvěděli až od Schwarze. Ten se čirou náhodou podíval před příď sandálu v okamžiku, když člun vjížděl do volného průplavu. Ihned pochopil situaci, vrhl se k dělu, ale nevystřelil. Věděl, že by těžko zasáhl tak malý cíl. Proto se rozkřikl směrem ke břehu:

„Hasane Murate! Tam prchá Abúl Mot na malém člunu. Počkej si na něho s deseti střelci na druhé straně průplavu a pokrop ho trochu olovem!“

Murat zaslechl jeho volání a pádil s deseti muži podél břehu.

Schwarz si zavolal Syna tajemství.

„Ibn es Sirre, rychle na člun s dvaceti veslaři! Poplujete za Abúl Motem! Štěpáne, vezmi si pět střelců a rychle do člunu!“

Pokus se je zajmout živé nebo mrtvé. Zazeňte ho aspoň na pravý břeh a vezmete mu člun! Kupředu, rychle!“

Člun Zandů byl rychle spuštěný na vodu, posádka v čele se Synem tajemství do něho naskákala a v jejich patách Štěpán se svými střelci. Ibn es Sirr se chopil kormidla a vesla pleskla o hladinu.

Schwarz se přece jen rozhodl použít děla, aby vystrašil přehající otrokáře. Dělo bylo nabitě, Schwarz jej namířil těsně před člun a vystřelil. Střela dopadla asi tři stopy od člunu. Střelec viděl vybuchující gejzír vody. Bylo zřejmé, že se Homrové lekli a znásobili své úsilí.

Schwarz znovu nabil, zamířil a vypálil. Tentokrát koule dopadla na hladinu za člunem, odrazila se jako oblázek a přelétla člun.

Nam-namové vyrazili se svým člunem do volného průplavu a hnali se po vodě jako šíp. Černoši byli daleko lepšími veslaři než Arabové a při pohledu na jejich letící člun bylo jasné, že Abúl Mot bude dostižený, pokud urychleně nezabočí ke břehu.

Otec smrti se třásl na celém těle.

„Veslujte, veslujte přece!“ řičel šíleně. „Daur na nás střílí z děla a míří jako ďábel. Napněte své síly, neboť jsme ztraceni. Zasáhne-li člun, sežerou nás krokodýlové.“

Po druhém výstřelu nastal klid.

„Hamdu It'lláh, díky Bohu!“ vykřikl Abúl Mot. „Jsme zachráněni. Dostali jsme se z dostřelu medfy, děla.“

Člun proletěl rákosím a dostal se na volnou vodu.

„Přirazte k pravému břehu a pak rychle za Abd el Motem!“ velel Otec smrti. „Má pět set mužů a s nimi zničíme tohoto džaura.“

Sotva však člun zamířil ke břehu, vynořil se tam Hasan Murat se svými vojáky. Měl počkat v houštinách, dokud se Abúl Mot nevyloží a pak ho i s Homry zajmout. Zlobná žárlivost mu však nedala pokoj. Vztyčil se a vystřelil na člun, blížící se ke břehu.

„Alláhu!“ vykřikl Otec smrti. „Cizí pes na nás poštvá Muratovy hyeny! Nemůžeme tu přistát, musíme plout dál. Brzy však zhoustne pobřeží les a nebudou moci za námi. Pak přirazíme ke břehu a pustíme se za Služebníkem smrti.“

Vrátili se s člunem do středu řečiště, aby je nemohly zasáhnout kulky Muratových vojáků. Jeden z Homrů se podíval do průplavu, kde se právě objevil člun Zandů.

„Člun, velký člun o dvaceti veslech,“ oznamoval ostatním, „pronásledují nás i po řece.“

Abúl Mot se obrátil a chvíli pozoroval své pronásledovatele.

„U všech ďáblů!“ zvolal. „Veslují rychleji než my a dohoní nás, zůstaneme-li na vodě.“

„Budeme se bránit.“

„Hlupáku! Co by nám to pomohlo. Je jich čtyřikrát více než nás. Ne. Nebudeme se rvát. Nechci se stát potravou krokodýlů. Pustíme se vlevo, na levý břeh. Když se nám to podaří, zbavíme se jich.“

„A člunu také.“

„Ano. Nemůžeme ho přece nechat na břehu.“

„Jak se dostaneme později na pravý břeh? Když chceme za Abd el Motem, musíme se přece přeplavit.“

„Uděláme si vor. Veslujte ze všech sil! Jinak je po nás. Unikneme-li, třikrát běda těm psům! Za dnešní neúspěch mi zaplatí tisícerými mukami.“

Člun Zandů se právě dostal z průplavu na volnou vodu. Strach ztrojnásobil síly Homrů. Jejich lehký člun se mihl po Nilu jako pták a na veliké štěstí lupičů nebyla řeka v těchto místech široká. Přibližovali se rychle ke břehu a když k němu šťastně dopluli, vyskákali z člunu, pobrali si rychle své věci a odkopli člun zpátky do proudu.

Štěpán stál ve středu člunu, v rukách se svým kátíl el fil a povzbuzoval všemožně veslaře. Když viděl, že uprchlíky nedostihnou, zařval:

„Uprchnou nám! Pohleděte, lenoši, už jsou u břehu! Vyskočili! Pošlu za nimi aspoň čtvrt libry olova.“

„Nedělej to!“ napomínal ho Syn tajemství. „Člun se houpe a ty nemůžeš pořádně zamířit.“

„Já ho zasáhnu, zabiju toho psa!“

Maďar zvedl svou těžkou bouchačku a zamířil na keř, za kterým se skrýval Abúl Mot. Veslaři, kteří dosud seděli zády ke břehu, se obrátili, aby pozorovali účinek „zabíječe slonů“. Tím se však člun rozhoupal, a to právě v okamžiku, když Štěpán stiskl spoušť. Ozvala se hromová rána a střelec obdržel pažbou takovou ránu do tváře, že se zapotácel a sletěl do vody.

Jeden z askariů zachytil kátíl el fil, který se nezadržitelně blížil k vodní hladině a druhý voják zachytil cíp Štěpánova fraku. Malý hrdina byl vytažený z vody a promočený až na kůži.

„Vždyť jsem ti říkal, abys nestřílel,“ napomenul ho Syn tajemství. „Nezasáhl jsi ho.“

„Byl bych ho skolil, kdybyste nerozkývali člun,“ zlobil se malý mužik a prskal vodu z nosu a úst. „Mohl jsem se stát potravou pro krokodýly. Co teď? Pustíme se za nimi po břehu?“

„Ne. Nedohonili bychom je. Vezmeme do vleku jejich člun a vrátíme se na dahabíji.“

Když Nuerové zjistili, že je jejich vůdce v největší tísní opustil, vybuchli ve zlostný řev. Přestali střílet a jejich náčelník byl toho názoru, že by se měli vzdát. Na útěk nebylo ani pomýšlení a dalo se soudit, že nepřítel střeží oba břehy.

Schwarz po odplutí člunu Zandů vyslal do průplavu další člun, aby znemožnil další útěk ze sandálu nebo nokveru.

Boj utichl. Všichni očekávali návrat Ibn es Sirra. Nuerové se postupně vynořovali ze svých úkrytů a Schwarz poručil, aby nikdo na ně nestřílel. Sám se posadil na dělo a rozmlouval s Pfothenauerem.

„Myslíte, že tam ti kominici ještě něco začnou?“ tázal se Bavor.

„Ne,“ odpověděl Schwarz, „bylo by to šílenství. Mají tolik rozumu, aby pochopili, že jsme v přesile. Abúl Mot je zradil a tím ztratili nejen svého vůdce, nýbrž i příčinu bojovat.“

„Vždyť mají svého náčelníka.“

„Ten moc dobře ví, jak by dopadl další boj. Musím vás pochválit, držel jste se statečně.“

„Chvála z úst generála potěší každého pěšáka.“

„Všiml jsem si, že střílíte celkem dobře. Byl jste v jednom ohni.“

„Ano, střílel jsem dobře. Víte kam jsem mířil?“

„Nevím.“

„Tak se držte: nezabil jsem jediného nepřítele, neboť jsem mířil na jejich účesy. Proč bych střílel do lidí, když má rána do účesu stejný účinek? A jaký! Měl jste to vidět,“ smál se šedivý učenec. „Copak jste si nikdy nevšiml nuerských účesů?“

„Ale ano, milý Naci, i když nevím, jak si je zhotovují.“

„Jednoduše. Nuerové si nechají narůst vlasy, vyčesají si je do výšky a potírají těstem, uhněteným z popele a kravské moči, což je prý výborná medicína proti zvířátkům, jimiž se hemží hlavy všech černochů. Tímto těstem se změní účes v pevnou, vysokou a tvrdou hmotu, pevně přilepenou k lebce. Vypadá, jako by s ní byla srostlá. Zasáhne-li tento účes kulka, pocítí Nuer takovou ránu, že se ihned svalí. Je to prý stejný dojem, jako když kulka prolétne lebkou. Nevstal ani jediný z těch, kterým jsem udělil tento olověný pohlavěk.“

„Je to zajímavé. Souhlasím, že do lidí se má střílet jen v krajní nouzi. Byl jsem na vážkách, mám-li použít dělo a kulomet, ale kdybych tak neučinil, boj by se protáhl a vyžádal by si mnohem víc obětí. Je lepší obětovat několik otrokářů, než některého z našich vojáků.“

„A proč jste šetřil Homry?“

„Kdybych tušil, že to dopadne takto, první rána by patřila Abúl Motovi a jeho Homrům. Nuerové by se vyděsili a přestali by klást odpor. Ano, chybil jsem.“

„Chybil, nechybil, jsem zvědavý, jak dopadne pronásledování.“

„Pochybují, že ho přivlečou. Jestliže ho dohonili, jistě se nedal zajmout a brání se vztekle. Buď jim ušel, nebo je mrtev.“

„Viděl jste, jak kysele se zatvářil, když vás uviděl? Jako by ho píchalo ve slepém stěvě. Něco takového nepředpokládal a ejhle! Náš člun se vrací. Vidíte? Je těsně za průplavem.“

„Ano, a vleče za sebou druhý člun.“

Když čluny dopluly blíže, bylo jasné, že Abúl Mot uprchl.

Ibn es Sirr přirazil se člunem k boku dahabíje. První se objevil na palubě Štěpán, který ihned spěchal k Schwarzovi, aby mu podal hlášení.

„Jak to vypadáš?“ tázal se Schwarz. „Vždyť jsi celý mokrý.“

Maďar sejmul turban, pohlížel smutně na schlíplá péra a odvětil:

„Spadl jsem do řeky.“

„Jak se to stalo?“

„Střílel jsem po tom lotrovi Abúl Motovi, ale zrovna se člun zakolísal a já jsem z něj vypadl.“

„Abúl Mot tedy uprchl?“
„Uprchl. Přirazil k levému břehu a zmizel v houštinách.“
„A Homrové?“
„Všichni jsou pryč.“
„Nemohli jste dohonit člun?“
„Nešlo to. Měli velký náskok. Dotáhli jsme jen jejich prázdný člun.“
„Tak je tedy pryč,“ vzdychl Otec čapa. „Ten se už neobjeví.“
„To si nemyslím,“ odpověděl Schwarz. „Teď už ví, že jsem připlul na tato místa jen proto, abych ho chytil. Jeho jediná spása je Abd el Mot a musí proto za ním. Ví, že půjdeme za ním do Ombuly.“
„Myslíš, že to uhold?“
„Jistě. Smýšlí asi takto: Přitáhli jsme do jeho zeriby, abychom ho ztrestali. Nechtyli jsme ho a zeríba byla v popeli. Tuší, že jsme se vypytaři Džurů a dozvěděli se od nich, kam má namířeno. I když nám upláchl, víme, kam se vydal. Budeme ho pronásledovat a on se zařídí podle toho.“
„Dobrá, ale co teď. Pustíme se do Ombuly, nebo spolkne starého cause a jeho vzbouřence?“
„K majji, za vzbouřenci. Mám proto své důvody. Abúl Mot se domnívá, že ho pronásledujeme a podle toho se zařídí. Když to neudělám, získám nad ním výhodu. V Ombule by se nám lehce ubránil. Napadneme ho až na zpáteční cestě. A pak, zmocníme-li se cause a jeho lidí a vyčistíme si zázemí. Nebylo by taktické se octnout mezi dvěma nepřátelskými tábory.“
„Musíme však počítat s tím, že Abúl Mot vyhledá cause, aby ho před námi varoval. Chce přece zachránit svůj majetek a stáda.“
„S tím počítám. Musíme ho předejít. Pustíme se dále jen s dahabíji, sto padesát vojáků nám postačí. Především však musíme udělat něco s Nuery. Pustím se do vyjednávání s jejich náčelníkem.“
Náčelník Nuerů seděl na sandálu. Jeho lidi stáli kolem něho a radili se. Bylo vidět, že nevědí kudy kam.
Schwarz přikročil k zábradlí dahabije a zavolal na náčelníka:
„Náčelníku, chci s tebou mluvit.“
Náčelník vstal a rovněž si stoupnul k zábradlí.
„Mluv!“ vyzval Schwarze.
„Na takovou vzdálenost se nedá jednat. Přijď na dahabíji.“
„Můžeš právě tak dobře ke mně, jako já k tobě.“
„Myslím, že všude na světě platí, že nižší přichází za vyšším a poražený za vítězem.“
„Nejsem poražený.“
„Že ne? Dosud jsem šetřil životy tvých bojovníků, ale dochází mi trpělivost.“
„Jak můžeš vyžadovat, abych se vydával do tvých rukou?“
„Nic takového nechci. Chci s tebou jen vyjednávat. Nechci vás zabíjet, nemám k tomu žádný důvod. Přijdeš-li, neublížím ti a budeš se moci vrátit mezi své lidi.“
„Mluvíš pravdu?“
„Ano.“
„Mohu se vrátit ke svým bojovníkům, i kdybych se s tebou nedohodl?“
„Zajisté. Slibuji ti to.“
„Přísahej při vousu Prorokové.“
„Přísahám.“
„Dobrá, přijdu na tvou loď.“
„Nebylo to špatné,“ usmíval se Bavor. „Moc se mi líbilo, jak starý přírodovědec ze srdce Evropy přísahá na starého Mohameda. To je pěkná kuriozita! Jaké mu budete klást podmínky?“
„Aby se vzdal. Pak se může sebrat a jít domů.“
„Není to moc mírný trest?“
„Je a není. Nuerové stejně nechápou ohavnost otrokářství. Jak je mám potrestat? Mám je nechat postřílet?“
„Chraň Bůh!“
„Nebo je poslat do vězení?“
„Leda tak do Spandavy.“
„Mám vůbec právo je soudit?“
„Asi ne. A pravomoc fašodského mudíra se dá také zpochybnit.“
„Správně. I opatrnost mi radí jednat co nejmírněji. Co bychom dělali s takovým množstvím zajatců? Vlčet je s sebou? To je nemožné. Ať běží raději domů ke svým ženám.“
Náčelník Nuerů připlul na dahabíji. Schwarz objednal kávu a čibuky a odebral se s Pfotenhauerem do kajuty, aby tam přivítal náčelníka.
Nuer byl urostlý, trochu slabý v prsou, jako příslušníci všech afrických kmenů, bydlících v bažinatých krajinách, v nichž bují zimnice a malárie. Na čele měl tři podélné jizvy, které rodiče nařezávají svým dětem už v útlém věku. Považují se za znak krásy. V dolní čelisti neměl řezáky, u Nuerů se vylamují už dětem. Jejich řeč se tím stává zvláštní a je těžké ji napodobit.
Na Schwarzovu pobídku se černoch prudce posadil na pohovku, jedním douškem vyklopil do sebe kávu a mlasknutím projevil spokojenost, když mu černý sluha strčil do úst čibuk a zapálil tabák. Černoch si několikrát bafnul a jeho tvář se zalila blahem. Chudák dosud kouřil podřadné směsi, kdežto nyní se dostal k tabáku mimořádné kvality.
Schwarz ho oslovil až za chvíli.

„Říkal jsi, že jsme tě dosud nepřemohli. Myslíš, že nám můžeš urpchnout?“
„Ne,“ přiznal se divoch s upřímnou naivitou a vychutnával vonný kouř.
„Na čem jste se dohodli?“
„Budeme se bránit do posledního dechu.“
„Hrome! Co tím získáš?“
„Pobijeme mnoho tvých bojovníků.“
„Jaký z toho budeš mít prospěch?“
„Žádný. Nic jiného nám však nezbyvá. Vždyť jsi nás k tomu donutil,“ řekl udiveně černoch.
„Já vás k tomu nenutím.“
Pohlavár se nechápavě díval na Schwarze a málem mu přitom vyhasla dýmka. Pak se vzpamatoval, mocně zabafal a tázal se:
„Ty s námi nechceš bojovat?“
„Nechci.“
„Ty se nás bojíš,“ pronesl náčelník s takovým klidem, že se Schwarz s chutí rozesmál.
„Proč bych se bál?“
„Protože se budeme bránit ze všech sil. Nedáme se přece utlouct jako dobytek.“
„Nikdo to nemá v úmyslu. V těchto oblastech vítěz přemoženého usmrtí, nebo zotročí. Nechci však učinit ani to, ani ono. Nestojím o vaše mrtvoly. Jsem křesťan.“
„Křesťan...“ opakoval tupě černoch, pohlédl ke stropu a vzpomínal. V první chvíli nevěděl, co si má pod tím pojmem představit. Za chvíli mu přelétla mozkem myšlenka, která vyjasnila jeho tyář.
„To jsou lidé, kteří jedí prasečí maso,“ pravil zkušeně.
Pfotenhauer si musel zmáčknot nos, aby nevybuchl smíchem.
„Ano,“ pronesl Schwarz, „ale to není to hlavní, čím se odlišujeme od vyznavačů koránu. Naše víra nám velí milovat, místo nenávidět a prokazovat dobro i svým nepřátelům.“
„Ano,“ odpovídal Nuer, „a střílet do ubohých Nuerů.“
„Bylo to nutné. Jinak ale nesmíme nikomu ubližovat a musíme pomáhat i svým nepřátelům.“
Nuer začínal chápat, že křesťanská víra by mu mohla být k prospěchu.
„A vy ctíte tuto víru?“
„Ano.“
„Musíš nám tady prokázat dobro.“
„Ano, mám to v úmyslu,“ odpovídal Schwarz, udivený nad zdravou logikou tohoto černocha.
„Jak to chceš udělat?“
„To záleží jen na tobě. Řekni mi, k čemu vás najal Abúl Mot.“
„K chytání otroků u Ňam-ňamů.“
„A co ti za to slíbil?“
„Jídlo a nápoje po celou dobu výpravy, plátno na šaty pro naše ženy, každému bojovníkovi pušku a za každého otroka, kterého zajmeme, abú nukát.“
„To je málo. Jeho zisk by byl několikrát vyšší. Proč jste bojovali proti nám?“
„Abúl Mot nám to přikázal. Byl naším spojencem a museli jsme ho bránit.“
„Vy jste ho bránili a on vás zradil. Přátelství se zrádným otrokářem vám přineslo pouze hromadu mrtvých a raněných.“
„Velmi mnoho,“ odpovídal náčelník mrzutě. „Vaše křesťanská medfa má veliký hlad. Zadávala daleko víc bojovníků, než může svou malou tlamou pohltnout.“
„Jaké máte ztráty?“
„Třikrát deset mrtvých a dvakrát tolik raněných. Někteří mají rozstřílené účesy. Co tedy s námi zamýšlíš?“
„Počkej. Řekni, komu patří sandál a nokver?“
„Muži z Diakinu.“
„Otrokáři?“
„Ne.“
„Boháčovi?“
„Ne. Lodě jsou jeho jediným majetkem. Když mu je zapálíš, zchudne.“
„Kdo ti řekl, že je chce zapálit?“
„Dělá to každý vítěz. Nebo si je ponechá jako kořist.“
„Pronajal ten muž své lodě k tomu, aby byly použité ke ghazvě?“
„Ne. Měl nás pouze dopravit do zeríby Omm et Tamásih a pak se vrátit do Diakinu. Protože však byla zeríba vypálená a s ní i Abúl Motův nokver, najal je na další plavbu.“
„Víš o tom jejich majitel?“
„Ne. Abúl Mot vlastně donutil rajíse, aby pluli dál.“
„Lodě budou vrácené majiteli. Vyříd' mu, že mu je daruji.“
„Opravdu mu je vrátíš? Pane, tvá dobrota je nepochopitelná. Jak mu to však vyřídím? Vždyť jsme v obklíčení.“
„Daruji vám svobodu a ty se vrátíš do Diakinu.“
Černochovi překvapením vypadla dýmka z úst. Když se vzpamatoval, vyskočil a zvolal:
„Svobodu? To myslíš vážně?“
„I ty, ale mám jednu podmínku.“
„Klidně ji vyslov, efendi,“ pravil náčelník radostně, „uděláme všechno, co si přeješ.“

„Odevzdáte nám všechny zbraně.“

„Vezmi si je, máme jich doma dost.“

„Slibíš mi, že se víckrát nespolečíš s Abúl Motem. Nebudete ho hledat, nýbrž ihned poplujete domů.“

„Souhlasím.“

„Dobrá. Opouštím toto místo jen s dahabíjí a nokvery nechám zde, aby bděly nad slibem. Poplují za vámi a jakmile se pokusíte obrátit, zničí vás. Pamatuj si to!“

„Efendi, budeme rádi, když se dostaneme domů. Proč bychom se zdržovali zde? Abúl Mot nás zradil a shledám-li se s ním někdy, běda mu!“

„Dobrá, to by bylo vše...“

„Ne! To není všechno,“ přerušil Schwarze Bavor, „mám ještě jednu podmínku.“ Hrot jeho nosu kroužil všemi směry. Kdo ho znal, očekával by nyní nějakou legrační poznámku, ale Pfotenhauer se tvářil zasmušile.

„Mluv,“ pravil černocho.

„Chci, abyste si uřezali své kompajir, účesy a odevzdali mi je.“

Tato podmínka padla na černocho jako rána kyjem.

„Pane, to nemůžeš chtít. Na tuto podmínku nemůžu přistoupit. Proč nám chceš působit bolest?“

„Bolest? Když se dobře posadíte a nehnete se, nebude to vůbec bolet.“

„Mýlíš se. Naše kompajiry jsou tak ztvrdlé, že nevíme ani kde začíná hlava a kde kompira, účes.“

„Já jsem tabíb, lékař, a vím, jak komu narostla hlava. Kdybych náhodou někomu zajel do lebky, ihned to zjistím a vyléčím ho.“

„Pane, i kdybys nám uřízl kompajir bez bolesti, nemůžeš nás přece vystavit takové hanbě, abychom se dali oloupit o svou ozdobu. Chceš-li nás potrestat, mám návrh. Každý Nuer raději zemře, než by se zřekl svých vlasů. Nechť rozhodne osud. Dovol, aby se polovina mých bojovníků vrátila domů s účesy a druhou polovinu můžeš zabít.“

I tento návrh dokazoval, že byl černocho ve velkých rozpacích. Bral tu věc vážně, kdežto učenci se sotva zdrželi smíchu.

„Budete tedy losovat. Doufám, že budeš losovat také.“

„Já? Ne! Jsem přece náčelník. Kdyby los padl na mě, musel bych umřít a můj kmen by zůstal bez vůdce.“

„Tak je to tedy! Tobě se nechce umírat. Nevytýkám ti to, ale můj cit pro spravedlnost se vzpírá, aby o osudu tolika lidí rozhodovala náhoda. Proto budu mírný a chci vás osvětit svým milosrdenstvím. Zříkám se vašich účesů a místo nich mi postačí tvá bornata el badžak, pokrývka hlavy, ozdobená lasturami.“

„Má bornata el lulu, perleťová pokrývka hlavy?“ zvolal černocho zděšeně. „Pane, vždyť je to znamení mé hodnosti!“

„Vím to, ale nezapomeň, že tím můžeš zachránit tři sta životů.“

„Nechť umírou! Žádný vladař se nevzdá znamení své hodnosti, dokud neumře. Na co by ti byla? Chceš se stát náčelníkem Nuerů?“

„Nechci. Přemohli jsme tě a musíš nám odevzdat svou pokrývku hlavy na znamení poroby. Něco jiného by ovšem bylo, kdyby ses stal naším přítelem a spojencem.“

Černocho si zhluboka vydechl a pohládl si oběma rukama břicho na znamení, že se mu ulevilo. Strach mu patrně zajel až do útroh.

„Pane, má duše pocítila ulehčení. Vystál jsem velikou úzkost, řekni mi, jak se můžu stát vaším spojencem.“

„Potáhneš s námi proti Abúl Mótovi.“

„Pane, udělám to rád,“ ozval se divoch, „bylo jeho povinností nám říct, že uprchne. Obětoval nás, aby mohl uniknout a zaslouží si trest. Roztrhl náš spolek zradou a proto mohu vstoupit do spolku s vámi, abych se s ním vyrovnal.“

„Dobrá. Půjdete tedy s námi. Za to vám darujeme nejen životy, nýbrž vám ponecháme i zbraně. Dostanete stáda, zásoby a zbraně Abúl Mota a jeho vojáků. Budete vyzbrojeni lip než okolní kmeny.“

„Pane, slibuješ nám daleko víc, než Abúl Mot. Budeme tvými věrnými spojenci.“

„Věřím ti. Nejsem jediný tabíb na lodi. Tento efendi je ještě větší tabíb než já. Prohlédneme vaše raněné a pokusíme se je uzdravit. Teď se však vrať na sandál a sděl svým bojovníkům to, na čem jsme se dohodli. Pak vás ošetřím.“

Černocho podal Evropanům ruku a odešel.

„Teď se pochlubí svým „diplomatickým“ uměním a Nuerové ho budou považovat za nejbystřejší černou hlavu Súdánu. Tak co, vyřídil jsem to dobře?“ obrátil se na Schwarze.

„Výborně. Byli jsme silní i bez Nuerů, ale změnit nepřítele v přítele je vždy výhodné. Ale proč jste toho ubožáka natahoval tak dlouho na skřípec?“

„Měl jsem opravdu v úmyslu zmocnit se jeho účesu a vystavit jej doma do muzea etnografických zvláštností, které jsem vybudoval. Když na něm tolik lpí, ať si ho nechá. Slyšíte ten řev?“

Ačkoli byly dveře kajuty zavřené, doléhal sem hluk divé směsice lidských hlasů.

„Já safá, já bacht, já farha, ó blaho, ó štěstí, ó radost!“ křičeli Nuerové a řvali, jako by je nabodávali na kůl.

Schwarz s Bavořem vyšli na palubu. Nuerové na obou lodích křepčili a skákali.

Jakmile náčelník uviděl cizince, přistoupil k zábradlí lodě a zvolal:

„Vidíte, jak se radují moji bojovníci? Jsou nadšení vaší dobrotou a budou vám věrně sloužit. Můžete bez obav přestoupit na sandál a ošetřit naše raněné.“

Z neúspěšného pronásledování Abúl Mota se vrátil Hasan Murat se svou setninou. Schwarz mu poručil, aby nalodil své bojovníky na nokver. Sdělil vládním vojákům i Egyptanovým askárijům, že od této chvíle jsou Nuerové jejich spojenci.

Profesor Schwarz nechtěl dále ztrácet čas a tak přikázal spustit všechny čluny a urychleně prosekat cestu rákosím, aby mohly proplout všechny lodě. Mužstvo se pustilo do práce a oba Evropané se pustili do přípravy na ošetření raněných. Pak si dal Schwarz zavolat Syna tajemství.

„Musíme se rychle dostat do Majje hisán el bahr. Víš, kde je to místo?“
„Ano, efendi,“ odpovídal Ibn es Sirr. „Byl jsem tam několikrát se Synem věrnosti, když jsme pozorovali Omm et Tamásih. V okolí majje je spousta hrochů.“
„Co myslíš, za jak dlouho se tam dostaneme?“
„Poplujeme-li celou noc, dorazíme tam zítra večer.“
„Mohl by tam za tu dobu dorazit i pěší chodec?“
„Mohl. Kráčet byl přímým směrem, kdežto loď se musí držet řeky a všech jejích záhybů.“
„To je nepříjemné. Abúl Mot tam nejspíš pospíchá, co mu jen síly stačí.“
„Můžeme si pomoci. Spustíme čluny, zapráhneme je k lodím a tím zvýšíme naši rychlost. Můžeme využít Nuery. Jsou to lepší veslaři než vládní vojáci a Muratovi lidé.“
„Dobře. Teď však půjdeš s námi a pomůžeš nám ošetřit Nuery.“
Slyšel to i Štěpán, který se ihned ozval:
„Efendi, mám velké zkušenosti v obvazování ran, léčil jsem už několik raněných. Však jsem vyprávěl o čápovi, kterého jsem také léčil, a vyléčil. Pomohu vám.“
„Dobrá,“ odvětil Schwarz. Odebral se s Ibn es Sirrem do kajuty pro chirurgické nářadí a obvazy.
Před kajutou zůstal Štěpán a Bavor, který se s ním snažil navázat hovor.
„Těší mě,“ oslovil ho, „že umíš obvazovat rány. Jsi šikovný člověk. Jsem opravdu rád, že nám ulehčíš práci. Šedesát raněných...“
„Třeba sto, dvě stě, tři sta,“ přerušil ho Štěpán vzdorně, „umím obvazovat rychleji a lépe, než někdo, kdo se vychloubá svou učeností. Umím vařit masti a přikládat kataplazmy na rozhánění karfunklů.“
„Cože? Ty víš, co je kataplazma?“
Tázal se s nejlepšími úmysly, ale na Štěpána si nepřišel.
„Vy to považujete za zázrak, co?“ rozkřikl se. „Při tolika vědomostech a zkušenostech, které jsem nabyl u pana Wagnera, je pro mě maličkostí přiložit kataplazmu a jiné flasty. Znáám nejen kataplazmu, ale také katalogy, katastrofy...“
„Co je tedy katalog?“
„Co to je? Jsou to veliké a smutné události, jako bouře, zemětřesení...“
„Aha.“ A katastrofy?“ tázal se Bavor, aniž by chtěl kárat mluvkou za ustavičné zaměňování pojmů.
„Katastrofa? To je kniha, ve které jsou popsány pozemky podle toho, komu patří.“
Tentokrát se záměna pojmů rozšířila a Bavor uznal za vhodné udělat krátký výklad.
„Ta kniha,“ přerušil Maďara, „není katastrofou, nýbrž katastrofem. Jsi opravdu umělec na zaměňování pojmů. Nechápu, jak můžeš...“
„Prosím vás, už mlčte!“ okřikl ho Štěpán. „Jestliže nechápete vy mě, já nechápu zase vás. Nechávu vaši učenost na pokoji a vyprošuji si, abyste se pletl do mé učenosti. I když se náhodou spletu, zůstávám zdvořilým člověkem, ale vy jste velice nezdvořilý a hrubý člověk, který neustále napomíná...“
„Kdo? Já?“ tázal se Pfothenauer zkoprnělý nad neočekávaným výbuchem svého společníka. Jen proto, že s vámi ve všem nesouhlasím, se na mne nemusíte zlobit.“
„Nezlobím se na vás jen pro ty ustavičné hádky, nýbrž pro jiné věci. Pro vaše ustavičné poklesky proti společenským způsobům a mravům a pro špatnou titulaturu.“
„Co tady žvaníš o nějaké titulatuře?“
„Vy to nechápete? Já vás oslovuji v plurálu, takže vám vykám a vy mi to oplácíte v singuláru - tykáním. Jestliže nezměníte své chování a nezačnete mi vykat, budu vám také tykat. Já jsem studoval, vy jste studoval, takže stojíme stejnou nohou i na stejném stupni.“
Něco podobného Bavor nečekal a v první chvíli nebyl schopný žádné odpovědi. Jeho tvář nabyla připitomělého výrazu, jako tehdy v kvartě, když mu jeho profesor přírodopisu položil tu pověstnou otázku...
Schwarz se vracel z kajuty, aby zavolal Bavora. Pohlédl mu do tváře a byl zaražený. Když však uviděl Štěpána, jak si pyšně vykračuje, uhodl, kolik uhodilo.
„Zase nějaká učená hádka?“ tázal se Bavora.
„Ten mi dal! Ten chlap má chlupy i na zubech a jaké! Vyžádal si kategoricky, abych mu netykal, nýbrž vykal, jinak mi on také bude tykat.“
„To že řekl? Tak vidíte, milý příteli, jednou měl možná pravdu.“
„Děkuji pěkně. Už chybí jen to, aby na mne žoviálně zavolal: „Ty Nácku!“ To by byla ta pravá kataplazma!“

15. KAPITOLA PRONÁSLEDOVÁNÍ

Příští den mezi el asrem a el maghribem dorazily loď k místu, kde se řeka rozšiřovala a připomínala veliké jezero. Její břehy byly tak daleko od sebe, že by bylo třeba veslovat celou hodinu, aby se člověk dostal z jednoho břehu na druhý.
„Jsme na místě, efendi,“ ozval se Syn tajemství, který stál vedle Schwarze na přídi dahabije. Poruč přirazit ke břehu, abychom mohli zakotvit. Dále se nemůžeme plavit, jinak by nás zpozorovali.“
„Myslíš, že caus a vzbouřenci táboří u jezera?“
„Ne. Zahneme-li však vpravo a poplujeme-li k zadním břehům jezera, dorazíme k úžině se stojatou vodou. Tento chobot má četné prohlubně, ve kterých se udrží voda po celý rok. Na mělčinách roste třtina a rákos a v prohlubních jsou různé travnaté ostrůvky. Tento chobot se nazývá Majje hisán el bahr, Bažina hrochů.“

„Nemusíme tedy kotvit v řečišti. Můžeme zahnout do jezera a zakotvit tam.“

„Caus táboří na břehu majje. Je možné, že jeho lidé přicházejí k jezeru a mohli by nás spatřit. Tomu se musíme vyhnout. Musím tě upozornit, efendi, že s Nuery jsme zajali i onoho buluka, který zradil cause. Od něho bychom se mohli víc dozvědět.“

„To je pravda. Úplně jsem na něj zapomněl. Dám rozkaz k zakotvení a ihned si vyslechnu toho poddůstojníka.“

Mezi Nuery se opravdu nacházel onen buluk, který uprchl čaušovi. Po skončení boje se těšil naději, že uprchne ve zmatku, ale když dostali Nuerové milost, připlel se mezi ně a milost se vztahovala i na něho. Slíbil s ostatními, že bude uznávat Schwarze za svého velitele a že mu bude věrně sloužit. Kromě toho vyjednával s Hasanem Muratem, aby ho přijal do svých služeb.

Dahabíja připlula ke břehu a spustila kotvu. Následovaly ji i ostatní plavidla. Až teď si mohl Schwarz povolat buluka k výsledku.

„Znáš místo, na němž nyní kotvíme?“ zeptal se ho.

„Neznám, efendi.“

„A jezero, v jehož úžině kotvíme?“

„Také ne.“

„Domnívám se, že jsi už byl na tomto břehu. Vzpomeň si. Do tohoto jezera ústí majje, na jehož břehu táboří vzbuřenci.“

„Poznal bych ho, kdybych byl na jiném místě. Když jsem byl v jeho družině, nikdy jsem se nedostal k tomuto jezeru, které je vlastně jen rozšířeným řečištěm. Seskočil jsem z břehu o kousek výš a toto místo jsem proplul na voru. Majje nám poskytovala vše, co jsme potřebovali. Rákos, vodu, ryby i maso zvířat.“

„Kdybych se s tebou vydal k bažině, poznal bys místo, kde se utábořili tvoji bývalí společníci?“

„Docela jistě. Táboří na nejzažším výběžku chobotu, daleko od řeky. I za tmy bych to místo našel.“

„Les dosahuje až k chobotu?“

„Ano.“

„Je řídký nebo hustý? Jsou tam křoviny, které ztěžují pochod?“

„Křoviska rostou jen mimo les, který je úzký a není příliš hustý. Mezi stromy se dá lehce kráčet. Mohl bych tě doprovodit.“

„Ještě si to rozmýšlím.“

„Nedůvěřuješ mi, efendi?“

„Ne. Musím to přiznat. Už jsi jednou zradil...“

„Protože byli rovněž zrádci.“

„Byl jsi jejich spoluvníkem a oni se na tebe spoléhali.“

„Nechtěl jsem vzpouru. Zdráhal jsem se, ale caus mne však přemluvil, abych s ním a padesáti askáriji založil novou zeríbu.“

„Kde?“

„Na území Nam-ňamů.“

„To by ještě chybělo! Jaká šílená smělost. Padesát mužů se pustí na jih, aby zotročilo celý lidnatý kraj. Z toho je zřejmé, že i málo zloduchů dokáže udělat celý národ nešťastným. Pokračuj!“

„Dal jsem se přemluvit, neboť sliboval, že budu spolumajitelem zeríby, ale hned od prvního dne se choval jako svrchovaný pán, a proto jsem se rozhodl, že ho opustím.“

„Nezradil jsi ho tedy z lhosti, nýbrž z pomsty...“

„Nesmýšlej však o mně špatně, efendi. Můžeš mi věřit. K Abúl Motovi se nemohu vrátit a ani nechci. Domluvil jsem se dnes ráno s Hasanem Muratem. Přijal mě do svých služeb a ponechal mě mou hodnost. Již z toho můžeš poznat, že to myslím poctivě.“

„Pokusím se ti věřit. Jakmile vylodíme, povedeš nás k čaušovu ležení.“

Schwarz se při tomto rozhovoru pátravě rozhlížel po hladině jezera a najednou uviděl černý bod, který se pohyboval od protějšího břehu jezera k tomuto břehu. Považoval tento bod za člun a chvátal pro svůj dalekohled. Ten mu potvrdil, že se neklamal. Byl to člun, v němž seděl jediný člověk - černocho.

Co dělal černocho v těchto místech? Bylo možné, že Abúl Mot zatím zůstal na protějším břehu, aby se nesetkal předčasně s nepřítelem. Možná cestou narazil na černošskou osadu a odtud vyslal posla, aby varoval cause. V každém případě bylo nutné vyslechnout černocho.

Schwarz poručil spustit malý člun, vybral dva silné veslaře, ozbrojil se puškou, revolvery nosil stále za opaskem, a vyrazili za černochem.

Černocho mezitím dorazil ke středu jezera, do nejsilnějšího proudu a vesloval proti němu, aby ho řeka nezanesla příliš nízko. Tim prozradil svůj úmysl dorazit ke břehu, kde kotvilo loďstvo.

Schwarz ho nechal připlout blíže a pak dal znamení k plavbě. Jeho člun, poháněný dvěma veslaři, se pohyboval daleko větší rychlostí, než černochoův člun. Bylo jasné, že černocho dosud nezahlédl loď, kotvící u břehu, ale brzy zpozoroval Schwarzův člun. Na okamžik přestal veslovat a uvažoval, co má dělat. Pak ho otočil a vracel se k protějšmu břehu, přičemž se částečně nechával unášet proudem. To mohlo být známkou nečistého svědomí, ale i známkou pouhé nedůvěry a strachu. Vesloval, jak mohl, ale Schwarz se k němu blížil stále víc a víc.

„Černocho z kmene Abaka,“ ozval se jeden z veslařů. „Poznávám ho podle účesu.“

Schwarz volal na černocho, aby zastavil, ale ten neuposlechl. Střílet nechtěl, aby neprozradil svou přítomnost lidem z čaušova tábora, kteří mohli být poblíž, a pak i proto, že se ho chtěl zmocnit živého.

Zanedlouho byly čluny od sebe jen tři stopy. Schwarz zvedl pušku a zvolal:

„Stůj, nebo tě sestřelím do vody!“

Až teď odložil černochoch vesla. Zhluboka oddechoval a jeho prsa se prudce zvedala. V příští chvíli Schwarz přirazil k jeho člunu, přidržel ho rukou a tázal se:

„Kdo jsi?“

„Já být Halí,“ odpovídal černochoch.

„Z kterého kmene?“

„Abaka.“

„Kde bydlíš?“

„Tam - u vody,“ ukázal rukou k východnímu břehu.

„Sám?“

„Abaka bydlí na el mat'u, pastvině.“

„Kam máš namířeno?“

„Halí nesmí říct.“

„Proč.“

„Zakázal.“

„Kdo?“

„Halí nesmí říct.“

„Ale já to vím. Běloch.“

„Odkud víš?“

„Přišlo k vám pět Arabů?“

Muž neodpověděl. Byl úžasem bez sebe. Abaka měl mocnou a mohutnou postavu a na tváři měl zanícený otok velikosti mužské pěsti. Byl mladý.

„Z těchto mužů byl jeden vysoký a moc hubený,“ pokračoval Schwarz.

„Odkud víš?“

„Poslal tě k Maye hisán el bahr?“

„Proč se ptáš, když víš?“

„Vím jen, že jsi poslem toho bělocha a chci vědět, co máš vyřídít askárijům u majje.“

„Nesmím říct.“

„Proč?“

„Halí by umřel.“

„Ano? Přestup do mého člunu.“

„Proč? Pusť Haliho,“ pronesl úzkostlivě.

„Neublízíme ti. Najíš se u nás a daruji ti duhan, tabák, a pak můžeš odejít.“

Slovo duhan mělo obrovský účinek. Černochova tvář se rozzářila.

„Kam zavedeš Haliho?“ tázal se.

„Na svou loď.“

Hali se opět zasmušil.

„Lod? Máš tři lodě? Dahabíji a dva nokvery?“

Touto otázkou prozradil, že Abúl Mot ho před námi varoval.

„Ne. Mám pět lodí,“ odpověděl Schwarz.

„To je dobře, velmi dobře. Kdo má jen tři lodě, je zlý muž.“

„Jsme dobří lidé, dokážu ti to. Nejen že ti dám tabák, ale také tě uzdravím. Působí ti frendit, vlasovec, ve tváři velké bolesti?“

„Velké, moc velké.“

„Čím ho léčíš?“

„Horkou vodou.“

„To nestačí - naopak. Jen ho tím nutíš, aby se stále pevněji zažíral do svalu. Ukážu ti, jak se ho zbavíš.“

„Halí půjde s tebou rád. Dostane duhan a zbaví se frendita.“ Přestoupil do většího člunu, přivázal si k němu svůj člun a pomáhal veslovat k dahabíji.

Filaria, též guinejský nebo medinejský hlíst, svalovec tropický, se v Súdánu nazývá frendit. Je tlustý jako struna a dosahuje až dvou metrů délky. Do lidského těla se dostává pitnou vodou, přes střeva se dostává do svalové tkáně a bloudí tělem. V místech, kde se stáčí do kotouče, způsobuje veliké hnisavé boule. Jediným douškem nakažené vody se může dostat do lidského těla i několik svalovců a jejich „dílo“ je příšerné. Ruce, nohy, prsa a záda vlasovci stíženého domorodce tvoří mnohdy beztvarou hmotu, zateklou a plnou vředovitých jizev, které zapříčiní i smrt.

Černochoch vystoupil ochotně na palubu dahabíje a následoval Schwarze do kajuty, kde mu lékař oteklinu rozřízl. Tato operace je velice prostá a musí se dbát jen na to, aby se vlasovec nerozšířil. Za nejlepší prostředek k jeho odstranění se považuje pozvolné navinování červa na oblý proutek.

Schwarzovi se podařilo zachytit červa za hlavu, namotat kousek na oblý proutek a poučil Abaku, jak má pokračovat.

„To je moc dobré,“ liboval si Abaka. „Červ ven a Halí bude zdrav. Halí říct každému, jak odstranit frendit. A nyní duhan.“

Schwarz podal Abakovi tabák.

„Och, och,“ vykřikoval Hali: „Halí kouří. Bílý muž dobrý a ne zlý, jako lidé na dahabíji a dvou nokverech.“

„Jací jsou ti lidé?“

„Lovci otroků a loupežníci.“

„To říkal ten dlouhý, hubený Arab?“ tázal se Schwarz.

„Ano, ten.“

„Kdy k vám přišel?“

„Není dlouho.“

„Ještě je u vás?“

„Ne.“

„Kam odešel?“

„Vzhůru podél řeky, na jih.“

„Viš, kdo to byl?“

„Chudák. Lupiči mu vzali vše a teď chystají do majje, aby oloupili askárijové. Proto Hali k nim varovat.“

„Máš jim říci, že tě posílá dlouhý, vyhublý muž?“

„Ne. Mlčím.“

„Budou se tě přece ptát, kdo tě posílá.“

„Hali poví, vidět tři lodě a slyšet mluvit lupič. Oni chtějí loupit majje.“

„Dali ti nějakou odměnu?“

„Ne. Dát askárijové. Možná dají mikájíl, pálenku. Hali být šťastný.“

„Piješ ji rád?“

„Ó, velmi.“

„Mám také mikájíl. Chceš ochutnat?“

„Chci.“

Schwarz obdržel darem od fašodského mudíra několik lahví araku. Nalil plnou sklenici, odvedl černocho na místo, kde nemohl být nikým vyrušován, podal mu sklenici a řekl, že mu dovoluje jednou za čtvrt hodiny upít malý doušek. Zde ho zanechal, neboť byl přesvědčený, že černoch vypije silnou lihovinu rychle a že bude na mol.

„Tento Abú filaria. Otec vlasovce, dnes už cause varovat nebude,“ usmál se Pfotenhauer. „Bude spát až do noci.“

„Bylo by to dobré, kdybys měl pravdu,“ odpovídal Schwarz. „Nechtěl jsem ho držet v zajetí a proto jsem použil arak.“

„Abú Mot tedy dorazil až sem. Teď je jisté, že překročí řeku a vyrazí do Ombuly. Dorazíme tam před ním?“

„Doufám,“ odpověděl Schwarz. Dnešní noc strávíme u Bažiny hrochů, ale Abú Mot přece také musí spát.“

„Do Ombuly musíme také pěšky. Bude to zdlouhavé.“

„Přece budeme rychlejší. Má za sebou den namáhavé chůze a my jsme svěží. Navíc budeme mít k dispozici i několik zvířat, které si pronajal caus u Džurů.“

„Kdy ho napadneme?“

„Až po soumraku.“

„Půjdeme pěšky?“

„Jen částečně. Poplujeme na člunech až k chobotu, který nám ukáže Syn tajemství. Pak vystoupíme a buluk nás povede až k ležení. Ale podívejte se na Abaka!“

Bavor pohlédl do kouta. Černoch ležel na zemi se zavřenýma očima. Vypil lihovinu jedním douškem a spánek ho zmohl dříve, než to Schwarz předpokládal.

„Ten bude spát až do rána,“ pronesl Bavor.

Přípravy k nočnímu pochodu do čaušova ležení zabraly celou hodinu. Schwarz pečlivě vybral mužstvo a čluny byly spuštěny na vodu. Na lodích panoval klid. Slunce pomalu zapadlo.

Za soumraku nesvítil hvězdy tak jasně jako za noci a lidé, kteří prodlévají v těchto pustých krajinách, očekávají útok nepřátel a šelem obvykle kolem půlnoci. Z toho důvodu zvolil Schwarz k přepadnutí tábořiště tak časnou hodinu.

Doufal, že hlídky ještě nebudou příliš ostrážité. Sotva se sešeřilo, nařídil mužstvu, aby sestoupilo do člunů a výprava vyrazila k majji.

Syn tajemství, který znal zdejší krajinu, kormidloval na prvním člunu, který následovaly ostatní čluny v řadě za sebou. Širá hladina byla brzy překonaná a ze tmy vystoupily obrysy neznámých břehů.

Přistání nebylo vůbec jednoduché, neboť blízko břehu rostly třtinové a rákosové houštiny, kterými se čluny jen těžko prodíraly.

Vojáci vystoupili na břeh. Na čelo výpravy se postavil Schwarz a Pfotenhauer a mezi nimi kráčel buluk. Dalo se předpokládat, že k čaušovi nepřeběhne, ale nedal se vyloučit jeho útek za Abú Motem. Evropané ho měli neustále na očích a drželil se v jeho těsné blízkosti. Tato nedůvěra však byla zbytečná. Buluk neměl žádné postranní úmysly.

Výprava měla za zády jezero a vpravo bažinu, jejíž břeh byl, řídce porostlý stromy a keři. Buluk je vedl spolehlivě až ke hrotu majje, odkud měli dobrý výhled po okolí. V nevelké vzdálenosti před výpravou se objevily dva velké ohně a kolem nich Schwarz napočítal deset menších.

„Caus bude u jednoho z velkých ohňů?“ tázal se Schwarz Doddustojníka.

„Ano, efendi. Kdybychom se více přiblížili, uviděli bychom i ostatní vzbouřence.“

„To zatím neuděláme. Co znamenají ty malé ohně?“

„Hlídky proti dravcům.“

„Deset hlídek?“

„Ano.“

„Jak se střídají?“

„Jen jednou. Právě o půlnoci.“

„To není právě praktické, ale nám to pomůže, neboť nebudeme obtěžováni střídáním.“

„Jak to, efendi?“

„Než se zmocníme celého ležení, musíme se postarat o stráž.“

„Nebylo by lepší zajmout dříve cause a askárije u ohňů?“
„To je nesmysl. Přepadnutí by se neobešlo bez hluku. Hlídky by byly upozorněné a uprchly by.“
„Bude ale těžké zmocnit se deseti jednotlivých mužů bez povyku.“
„Vím, jak na to. Buluku, pomůžeš nám?“
„Ano, efendi. Vidím, že mi stále nedůvěřuješ a chce ti dokázat, že se mylíš. Co mám udělat?“
„Znáš všechny lidi v ležení?“
„Znám. Byli mými podřízenými.“
„I podle jmen?“
„Ano.“
„Výborně. Dvacet mužů půjde s námi, na každého strážného dva. Vyberu je sám.“
Schwarz vybral potřebný počet vojáků, nařídil, aby vystoupili z řady a začal je poučovat:
„Vezměte si s sebou tolik provazů, kolik je třeba ke spoutání deseti mužů. Půjdu s bulukem napřed a vy pak tiše za námi. Jakmile dojdeme k první hlídce, položíte se na zem, abyste nebyli spatřeni. Buluk ho zavolá jménem, strážný přistoupí k nám a jistě se bude divit, že jeho bývalý nadřízený je živý. Já se k němu připlížím odzadu a zmáčknu mu chřtán. Dva z vás spoutají zajatce a zůstanou u něho.“
„A co mu mám říct?“ ptal se buluk.
„Co tě právě napadne. Rozhovor bude krátký, takže stačí několik vět. Ten člověk bude stejně zaražený tvou přítomností a nezmůže se ani na slovo. Hlavní je, abys ho odlákal od ohně tak daleko, aby na vás nebylo vidět. Také se musíš postarat o to, aby byl ke mně obrácený zády. Rozumíš mě?“
„Rozumím, efendi. Provedu úkol tak, abys byl spokojený.“
„Dobrá. Ale když se dopustíš nejmenší chyby nebo podrazu, proženu ti okamžité tělem kulku. U každého strážce zůstanou tedy dva muži. Jede si sedne k němu a druhý se postaví na jeho místo. Jakmile zajmeme čaušovi lidi, přijdete všichni k ohni a přivedete i zajatce.“
„Efendi, jak se dozvíme, že jste přemohli cause a jeho lidi?“ namítnul jeden askárij.
„Pošlu vám zprávu. Ale ještě něco. Je celkem možné, že někteří z čaušových lidí se potulují po okolí. Přihodí-li se, že by se některý z nich vracel do tábora, musíte ho zadržet, aby nemohl varovat ostatní. Ovšem jen do doby, dokud se nezmocníme tábora. Rozuměli jste všemu?“
„Ano,“ odpovídali askárijové.
„Dobrá. Začneme. Položte se na zem a buďte tiše, dokud se nevrátím. Kdyby se náš záměr nezdařil, zahvídám, a vy ihned vtrhnete do tábora a zajmete čaušovi lidi.“
K Schwarzovi přistoupil Štěpán, na něhož se při výběru zapomnělo.
„Efendi,“ šeptal. „Vyslyš mou prosbu.“
„Co chceš?“
„Chci s vámi do ležení. Umím se výtečně plazit. Dovolíš mi, abych se připojil k ostatním?“
„Dobře, připoj se.“
Schwarz věděl, že se Maďar rád zúčastňuje podobných obtížných podniků a proto ho nechtěl svým odmítnutím zarmoutit.
Dvacet mužů v čele se Schwarzem, bulukem a Bavorem vyrazilo k ležení vzbouřenců. Obešli velkým obloukem strážní oheň, který byl od nich asi třicet kroků. Zář malého ohně osvětlovala jen nejbližší okolí.
Schwarz nařídil vojákům, aby se posadili. Se dvěma askárijí a s bulukem vyrazil tiše kupředu. Asi po patnácti krocích se zastavili.
„Znáš toho strážce?“ tázal se Schwarz buluka.
„Ano,“ odpověděl buluk, je to Salef. Byl mým přítelem.“
„Dobrá. Udělej ještě pár kroků a pak ho zavolej. Postav se zády k ohni, aby se musel i on obrátit.“
Buluk udělal několik kroků a zastavil se. Byl sotva deset kroků od ohně, jehož záře ho slabě osvětlovala.
„Salefe!“ ozval se přidušeným hlasem.
Hlídač zvedl hlavu a zadíval se k nejbližšímu strážnímu ohni, neboť se domníval, že ho volá některý ze strážců. Nejbližší oheň byl asi ve vzdálenosti sedmdesáti kroků.
„Salefe!“ ozval se znovu buluk.
Až teď hlídač zpozoroval, odkud volání přichází. Vstal, uchopil pušku a tázal se:
„Kdo to je?“
„Já.“
„Kdo je to já?“
„Já. Už mě neznáš?“
Hlídač viděl jen bulukovu siluetu, ale jeho tvář nemohl rozeznat. Postava mu připadala nějaká povědomá, tak se uklidnil.
„Řekni své jméno, jinak střelím.“
„Nesmysl. Nezastřelíš přece svého nejlepšího přítele.“
„Alláhu! Co to říkáš? Jsi-li mým dobrým přítelem, přístup blíž.“
„Nemohu.“
„Proč?“
„Nechci, aby mě spatřili ostatní. Pojď ke mně.“
Strážník už už chtěl poslechnout, když se mu vybavilo, komu ten hlas patří. Byl překvapený, spustil pušku na zem a pronesl:

„Alláh! Mrtví vstávají z hrobu! Jsi to ty, buluku?“

„Jsem to já, Salefe.“

„Nebo tvůj duch!“

„Neboj se, nejsem žádný duch, nýbrž člověk z kostí, masa a kůže.“

„Jsi přece mrtvý. Utopil ses.“

„Kdybych se utopil, nestál bych zde. Skočil jsem do vody úmyslně. Musím ti sdělit něco důležitého. Kdybych se však objevil u tvého ohně, spatřil by mě tvůj soused.“

„Ó Proroku, ó kalífové! Ději se zázraky. Buluk je naživu.“

„Neřvi, nebo tě někdo uslyší. Nechci, aby někdo o mně věděl.“

Muž přicházel zvolna a váhavě. Byl pověřivý jako všichni darebáci. Prohlížel si pátravě buluka, ohmatával mu ruce, hlavu i tělo, pak si zhluboka oddechl a pravil:

„Hamdu It'lláh, díky Bohu! Jsi to opravdu ty, buluku. Ale teď mi řekni, proč jsi skočil do řeky.“

„Z opatrnosti. Chtěl jsem se dostat odtud pryč.“

„Pryč od nás, kteří jsme svobodní a žijeme v bezstarostných radovánkách. To nazýváš opatrností? Nepomátl ses?“

Víc už neřekl. Schwarzovy ruce mu sevřely hrdlo.

„Svázat!“ poručil Schwarz a odtáhl hlídače do tmy.

Askárijové přichvátali, srazili hlídače k zemi a spoutali ho. Až teď mu uvolnil Schwarz hrdlo a nasadil mu nůž na prsa.

„Jestli cekneš, vrazím ti nůž do srdce,“ pohrozil mu.

„Alláhu!“ zaúpěl zajatec a lapal do vzduchu. „Přepaden! Vlastním přítelem!“

Buluk ustoupil, aby nemusel poslouchat výčitky.

„Uklidni se,“ vyzval Schwarz zajatce, „nikdo ti neublíží, když budeš poslouchat.“

„Kdo jsi a co tu chceš?“

„Do toho ti nic není. Buď budeš mlčet, nebo dostaneš roubík. Chceš?“

„Ne! Udušil bych se. Už mlčím.“

Jeden z askárijů se posadil k němu s vytaseným nožem a druhý si sedl k ohni.

„Jakmile se dostaví můj posel,“ řekl Schwarz hlídači zajatce, „rozhvěš mu nohy a přivedeš ho k ohni. Nesmí upláchnout!“

Schwarz s bulukem se vrátili ke svým mužům. Mlčky pokračovali k dalšímu ohni. Buluk by rád slyšel Schwarzův úsudek o svém jednání.

„Efendi,“ tázal se, „jak jsem si počínal? Jsi spokojený?“

„Úplně. Povede-li se nám stejně i s ostatními, dostaneš zvláštní odměnu.“

„Budu se snažit, abych si ji zasloužil. Ale už jsme blízko druhého ohně.“

„Znáš i tohoto muže?“

„Znám je všechny, jak jsem už řekl. Tento hoch se bude nepochybně divit ještě víc. Byl přitom, když jsem skočil do řeky.“

Druhý hlídač byl přemožený stejně jako první a podobně se dařilo i ostatním. Buluk si počínal výtečně. Oslovoval stejným způsobem všechny strážce a neselhal ani jednou.

Když byl přemožený i poslední strážce, vrátili se Evropané a buluk k čekající záloze. Schwarz se rozhodl, že se vydá na výzvědy.

„Zůstaňte tady,“ řekl, „připlížím se k ležení. Potřebuji zjistit, co se tam děje.“

„Je to nutné?“ tázal se Bavor.

„Připlížím-li se nyní k ležení, mohu se dozvědět mnoho věcí, které nám zajatci nevyzradí.“

„Jdete však do velikého nebezpečí.“

„Ne. Plazit jsem se naučil v americké divočině. Připlížím se k nim, aniž mě zpozorují.“

„Vezměte mě s sebou.“

„Ne. Vaše přítomnost by mi nepomohla, spíše překážela. Kdybych se dostal do nebezpečí, vystřelím. V tom případě ihned napadněte ležení.“

Schwarz vstal a odkráčel do tmy. Pfotenhauer chvíli pohlížel za ním a pak se obrátil k vojákům:

„Buďte připraveni! Slyšeli jste, co říkal efendi. Kdyby vystřelil, napadneme tábor. Kdo z nich by se zdráhal položit zbraň, toho zastřelíme. Myslím, že zanedlouho uslyším výstřel. Bylo to příliš odvážné pustit se sám do jámy lvové.“

Tato poznámka nejvíc mrzela Štěpána. Nemohl překousnout, že Bavor vytýkal něco záměrům jeho velitele. Přistoupil k Bavorovi a svou samospasitelnou němčinou mu zašeptal do ucha:

„Co dělá pan doktor Schwarz, je vždy dobré a správné.“

„Co tomu může rozumět bývalý džallábi?“

„Rozumí tomu dobře, na to můžete vzít jed. Jsem už dlouho ve službách pana doktora a poznám jeho osobu a jeho vlastnosti dokonale. Nikdy se nemýlí.“

Bavor se už dále nehádal. Spolkl poslední poznámku svého „strašného“ nepřítele a umkl.

Štěpán marně čekal na odpověď. Obrátil se proto pyšně k askárijům a vyprávěl jim tlumeně, jakým způsobem byly zneškodněny strážce.

„Nemusíš se namáhat, už to známe,“ přerušil ho Otec smíchem.

„Tak? Byl jsi při tom?“

„Nebyl. Ale efendi sám vysvětlil už dříve, jak se to má provést a protože se to vskutku stalo, nemusíš žvanit zbytečnosti.“

„A víš, jak jsem si při tom počínal?“

„Vím.“

„Jak?“

„Nic jsi nedělal, jen přihlížel. Chceš snad vyprávět o hrdinských skutečích, které jsi nevykonal?“

„Mlč! Nebyl jsi tam a nevíš, jaké jsem získal zásluhy. Ty bys tam stejně k ničemu nebyl, neboť neumíš nic jiného, jen mlátit své společníky klackem. Proto tě efendi nevzal s sebou...“

„Já jsem se mu nevtíral jako ty. Nevzal by tě s sebou, kdybys o to nežebral. To je důkaz, že byl přesvědčený, že se k tomu nehodíš.“

„Chceš tím snad říct, že jsem neschopný...“

„Nechci, neboť i ten nejhoupější člověk je k něčemu dobrý.“

„Ohó,“ zasípěl Štěpán. „Takhle se ty na mě sápeš? Já mám být ten nejhoupější? Už jsi zapomněl, kolik mám vědomostí a co všechno znám z paměti? A co umíš ty? Nic!“

„Dej mi pokoj se svými vědomostmi. Víme všichni, co si o nich máme myslet. Vynikám nad tebou, poněvadž znám všechny národy a osady, všechny země a jejich obyvatele.“

„Nevěš nám bulíky na nos.“

„Dokázal jsem ti to.“

„Neříkej. A kdy?“

„V Madunze. Nezodpověděl jsi mi ani jednu otázku.“

„A ty snad ano? Ty Otče smíchu a lví nádhery.“

„Nenadávej! Jak zní tvé jméno? Otec jedenácti vousů. Hahaha! Vpravo má šest štětín a vlevo pět. Pohled' na můj vous, kterým mě Alláh ozdobil. Každý, kdo se na mě podívá, má úctu před touto mužnou ozdobou.“

„Nedělej se směšnější, než jsi. Jak dlouho ho nosíš? Jen několik týdnů a nevíš, co se z něho vyvrbí. Co se týče jména, nemám se za co stydět. Říkají mi Otec tlamy, protože jsem si zasloužil přední polovinu lví kůže. Ty ses však musel spokojit se zadní polovinou, ty Otče lvího ocasu.“

„Protože se Štěstěna přiklonila k tobě. Jak zní tvé pravé jméno? Zapamatoval jsem si ho. Kutya István. Kdo má tak krátké jméno, nemůže být slavný muž. Ale moje jméno je jménem slavným. Chceš ho slyšet? Jmenuji se hadži Alí ibn hadži isá el Parisi...“

„U Alláha! Zadrž!“ přerušil ho Štěpán. „Vytahuješ své nekonečné jméno z huby, jako vytahoval efendi červa z černochovy tváře.“

„Mlč!“ ozval se Bavor. „Vždyť řveš, že je to slyšet až v čaušově ležení. Chceš nás prozradit?“

Pomohlo to. Štěpán ztichl jako pěna a s ním i Otec smíchu, ne však nadlouho. Maďar usedl k Alímu a tiše mu šeptal:

„Hněváš se na mě, Alí?“

„Ano,“ odpověděl Otec smíchu. „A ty?“

„Já také.“

„A kdo je tím vinen?“

„Já.“

„Ne, já!“

„Tedy oba.“

„Tak si odpusťme.“

„Dobrá. Zde je moje ruka. A už se víckrát nebudeme hádat.“

„Aspoň ne dnes. To ti mohu slíbit.“

Schwarz se pomalu dostal k tábořišti, které se rozkládalo u břehu, kde roztroušené keře pomalu ustupovaly vzrostlým stromům.

Otrokáři seděli mezi oběma hranicemi, které je chránily před obtížným hmyzem. Nad plameny visely hliněné kotlíky, ve kterých se vařily ryby. Otrokyně byly zaměstnány pečením kisry. Vojáci kouřili z dýmek a živě hovořili. Nedaleko ohňů se válela pod stromy zavazadla.

Schwarz se plížil stále blíž a blíž, až si konečně lehl za dva keře, které rostly asi pět kroků od nejbližšího ohně. Vtáhl se mezi ně a posadil se. Odtud měl výborný přehled o celém tábořišti. Otrokáři byli pohromadě. Schwarz podle popisu poznal i starého cause, který seděl nejbliž a právě hovořil. Bylo slyšet každé slovo.

„Lituji, že se utopil,“ řekl stařec, „ale není to velká škoda. Alláh to chtěl. Tento buluk byl pro nás nebezpečný.“

Nenáviděl Abd el Mota, ale byl oddaný Abúl Motovi. Nemohl jsem se na něho spolehnout. Ustavičně jsem ho podezíral, že nám upláchne, aby nás zradil.“

„To by se neodvážil,“ namítal nejbližší voják.

„Proč ne?“

„Protože by se Abúl Mot k němu zachoval jako ke zrádci a nechal by ho zastřelit.“

„Nevěřím tomu. Daroval by mu život. Buluk by mu celý příběh vyprávěl tak, aby na něm neulpěl ani kousíček viny. Běda nám, kdybychom nějakou zradou padli do rukou Abúl Mota! Umučil by nás k smrti.“

„Máš pravdu. Neměli bychom se tady dlouho zdržovat.“

„Jsme zde v úplném bezpečí.“

„Nevěřím tomu, veliteli. Přijde-li Abúl Mot do zeríby a uvidí, že je vypálená, dozví se od Džurů, co se stalo. Pak vyrazí v našich stopách se svými Nuery a zabije nás.“

„Ano - kdyby přišel. On však nepřijde.“

„Myslíš?“

„Viní to určitě.“

„Vždyť jsi přece říkal, že se může vrátit každou chvíli?“

„Ano, ale to jsem říkal jen proto, abyste se rychleji rozhodli. Vím, že se vrátí až později.“
„Řekl ti to?“
„Ne. Jen si to myslím. Řekni mi: ví Abúl Mot o ghazvě, kterou podnikl Abd el Mot?“
„Neví. Abd el Mot ji podnikl na vlastní pěst.“
„Když ji podnikal, jistě věděl, kdy se Abúl Mot vrátí.“
„Asi ano.“
„Myslíš, že by vyrazil do Ombuly v době, kdy očekává svého pána?“
„To je nepravděpodobné.“
„Proto říkám: Abd el Mot se dosud nevrátil z Ombuly. To znamená, že ani Abúl Mot se ještě nevrátil do zeríby. Jsme tady bezpeční a můžeme zde klidně čekat na návrat ghazvy.“
„Kéž by ses nemýlil! Není vůbec jisté, přidají-li se k nám lidi od Abd el Mota.“
„Přejdou k nám. O to se postarám.“
„Doufejme. Vím dobře, že nikdo z nich nemá rád Abd el Mota, ale stejně to bude těžké. Ghazva přivleče spoustu otroků a dobytka...“
„Máš pravdu, bude to těžký pochod na jih. Přejdou-li však askárijové na naši stranu, budeme dost silní a proti Nuerům, kteří stejně nemají střelné zbraně. Kolik jich může Abúl Mot najmout? Dvě stě? Tři sta? Víc těžko a nás bude pět set. Co se týče zvířat, nevezmeme všechny s sebou. Část dobytka prodáme.“
„To bude obtížné.“
„Nebude. Vyměníme dobytek za slonovinu.“
„Alláhu, to je myšlenka!“
„Líbí se ti?“
„Ano, ale má to jeden háček. Měli bychom to provést do té doby, než se vrátí ghazva.“
Caus silně zabafal, odfoukl kouř, pohladil si vousy a prohodil:
„Aspoň uvidíš, jakého máte vůdce. Včera ráno jsem odjel a vrátil jsem se až dnes večer. Kde jsem asi byl?“
„Nevím.“
„Řekni, který kmen má nejlepší pověst v obchodu se slonovinou?“
„Dorové.“
„Jak daleko je odsud k nim?“
„Asi den cesty.“
„Už víš, kde jsem byl?“
„U Doru! Kvůli dobytku?“
„Ano. Viděl jsem jejich jámy,“ vyprávěl caus. „Shromažďují slonovinu celá léta a zahrabávají ji do jam, aby ji mohli vyměnit za dobytek. Umístění jam zachovávají v tajnosti, aby jim jejich poklady nikdo neukradl. Když jsem jim vysvětlil, co po nich chci, ochotně mi jámy ukázali. Mají obrovské zásoby slonoviny a dohodli jsme se na tak nízké ceně, že z nás budou rázem boháči. Zítřka se k nám dostaví i se slonovinou a uzavřeme obchod.“
„Už zítra? Kdy?“
„Řekl jsem jim, že spěcháme. Budou tady asi za úsvitu.“
Hovor byl náhle přerušený. Skupinka kolem cause uslyšela dusot koňských kopyt. Od strážních ohňů se ozvaly výkřiky a brzy se objevil jezdec.
Lidé kolem ohně vyskočili na nohy a vykročili mu v ústřety. Kdo to mohl být? Přijížděl od jihu a tam byla přece Ombula. Byl to snad posel Abd el Mota?
Když jezdec dorazil k ohni a bylo mu vidět do tváře, caus zvolal:
„Babare! Jsi to ty? Buď vítán! Seskoč z koně!“
Jezdec sestoupil z koně, přistoupil k ohni, prohlížel si bývalé spolence, o jejichž vzpouře neměl ani potuchy a zvolal:
„Alláhu! Nevěřím svým očím. Myslím, že vás zastihnu v ze-říbě a vy jste zde? A ty také, čauši? Vždyť máš být ve vězení!“
„Jsem na svobodě, Jak vidíš,“ odpovídal stařec.
„Kdo ti daroval svobodu? Abúl Mot? Už se vrátil?“
„O tom později. Teď mi řekni, kde máš svou pušku?“
„Visí na sedle.“
„A kindžál?“
„V opasku.“
„Ukaž mi jej.“
Babar vytáhl svůj nůž a podal jej čaušovi.
„Máš ještě nějaké zbraně?“ pokračoval caus.
„Ne. Proč se tážeš? Proč mi bereš nůž?“
Caus přistoupil ke koni, odepnul pušku od sedla a podal ji jednomu z přihlížejících askárijů, který ji odnesl k zavazadlům. Poddůstojník znovu přistoupil k Babarovi a řekl:
„Babare, ty jsi byl vždycky dobrý a statečný voják. Přeji ti dlouhý život, ale teď stojíš jednou nohou nad propastí...“
„Proč?“
„Řekni mi především, jak se skončila ghazva.“
„Úspěšně. Máme přes tisíc otroků a stejné množství dobytka.“
„Už jste se vydali na zpáteční cestu?“
„Ještě ne. Alláh vnukl Abd el Mótovi myšlenku k novému podniku. Přepadne ještě jednu vesnici, aby zvýšil počty

otroků.“

„Už není v Ombule?“

„Ne. Říkal, že tam není bezpečno. Dalo se očekávat, že se Belandové proti nám spojí, aby osvobodili svoje soukmenovce. Služebník smrti rozdělil askárije na dvě skupiny. Se třemi sty táhl dále, kdežto dvě stě mužů poslal zpátky, aby našli místo k utáboření, které lze snadno ubránit.“

„Kde je to místo?“

„Asi půl dne pochodu odsud. Jistě to tam znáš. Je tam chaur, kde jsme na pochodu do Ombuly zadrželi dva bělochy, kteří chtěli varovat Belandány před ghazvou. Za tímto údolím je majje a mezi oběma vodami jsme se utábořili.“

„Kam jedeš?“

„Do zeríby za Abúl Motem.“

„Alláhu! Už se vrátil?“

„To musíš vědět ty a ne já. Abd el Mot si myslí, že se již musel vrátit a vyslal mě se vzkazem, že si má i s Nuery pospíšet za ním.“

„Alláhu!“ vykřikl caus. Abúl Mot se vrátil! Kdo by si to pomyslel. A možná se už žene za námi.“

„Za vámi? Jak tomu mám rozumět? Vy jste opustili Omm et Tamásih bez jeho svolení?“

„Ano.“

„A kdo tam zůstal?“

„Nikdo.“

„Ponechali jste ji napospas Džurům?“

„Ne. Zeriba je vypálená.“

„Vypálená...“

To slovo mu jaksi nechtělo z hrdla. Caus kýval hlavou, dvojsmyslně se usmíval a zopakoval:

„Celá zeriba lehla popelem.“

„Necht' Alláh chrání moje uši!“ odvětil Babar. „Nevím, jestli jim mohu důvěřovat. Ale tvoje tvář není tváří muže, který truchlí nad ztrátou svého tokulu. Tamto, to se válí rance a zavazadla. Co to znamená, čauši?“

„Dozvíš se. Staly se věci, na které bys ani nepomyslel. Posad' se k ohni, všechno ti řeknu.“

Schwarz vylezl ze své skrýše a vrátil se ke svým.

„To byla doba,“ oslovil ho Bavor. „Čekáme na vás déle než hodinu. Co jste se dozvěděl?“

„Víc než dost. Bohužel, mého bratra a lovce slonů zajali.“

„Tisíc čertů! Vite to jistě?“

„Ano. Padl jim do rukou v místech, které jsou vzdálené půl dne cesty odsud.“

„A kde jsou teď?“

„Nevím. Nechtěl jsem tam déle čekat, ale dozvím se to.“

„Musíme si tedy pospíšet, abychom oba zajatce vysvobodili.“

„To se rozumí samo sebou. Ale tuto noc musíme zůstat na tomto místě. Ghazva se vydařila, Ombula už neexistuje.

Ghazva ji vypálila a získala přes tisíc otroků. Abd el Motovi to však nestačí, chce jich mít ještě víc.“

„To je hrozné. Musíme mu zkřížit plány. Teď nám však vyprávějte, co všechno jste se dozvěděl.“

Profesor se pustil do vyprávění a když domluvil, Bavor vztekle vykřikl:

„Takto se tedy věci mají! Chytili Josefa a kdo ví, jak s ním naložili. Jistě s ním nezacházejí jako s vítaným hostem, když vědí, že chtěl varovat černochoy. Ale teď přijdu já, šedivý Nácek, a běda vám, potvory muslimské, jestli jste mu zkrivili co jen jediný vlas! A nyní na ně, abychom neztráceli čas.“

„Ano, teď je vhodná chvíle,“ přisvědčil Schwarz.

„Jak to uděláme?“

„Rozdělíme se. Máme osmdesát mužů, takže je můžeme obklíčit, aby nám neušel ani jediný. Já si vezmu třicet mužů a rozložím je mezi bažinou a táborem. Vy s padesáti zbylými muži obklíčíte tábor od roviny a dbejte hlavně na to, abyste je odřízli od zvířat. Podaří-li se to, máme vyhráno. Vraždít nebudeme, stačí je zajmout. Kdo by se však bránil se zbraní v ruce, toho skolte!“

„Mají pušky po ruce?“

„Ne. Pušky mají odložené u zavazadel. Jsou vyzbrojeni pouze noži a někteří z nich mají pistole. Co se týče mě, srazím každého pěstí.“

„To je rozumné,“ přikyvoval Bavor. „Osmdesát proti čtyřiceti. Řeknu svým lidem, aby vůbec nemluvili. Tiše se k nim přiblížíme a srazíme je pažbami.“

„Bude to nejlepší. Musíme se domluvit na znamení.“

„Dobrá.“

„Vyberte si.“

„Já? Vybral bych skřek ptáka, aby to nebylo nápadné. Znáte čápa abdimi?“

„Ano.“

„Jak se mu říká latinsky?“

„Sphenorhynchus abdimi.“

„A arabsky?“

„Simbil nebo simbila.“

„A v Súdánu?“

„Šumbriá.“

„Znamenitě!“ pochválil ho ornitolog. „Když je abdimi vyrušený ze spánku, klape zuřivě zobákem. Znáte to?“

„Ano.“

„Dovedete to napodobit?“

„Ano. Není to vůbec těžké.“

„Dobrá. To bude naše znamení. Kdo bude dříve připravený, zaklepe. A když ten druhý odpoví, začneme. Platí?“

„Platí. Teď musíme připravit vojáky.“

Všech osmdesát vojáků bylo poučeno a obě skupiny se rozešly. Schwarzův oddíl měl těžší úkol, neboť se musel prodírat křovinami bez jediného šelestu. Profesor vykázal každému vojákovi jeho místo, čímž se však ztratilo hodně času. Tu a tam zavádil některý z vojáků o větev. Naštěstí hovor u ohňů byl tak hlučný, že v ležení nic nezpozorovali. Schwarz zaujal postavení ve středu svého mužstva, takže stál přesně za zády cause, pro něhož schovával první ránu. Největší zájem však měl o Babara. Pouze od něho se mohl dozvědět, co potřeboval. Právě se přikrčil pod houštinou, když se z protější strany ozvalo čapí klapání. V té chvíli se caus tázal Barbara:

„Uvaž to moudře. Vysvětlil jsem ti všechno. Ke komu se přidáš?“

„K tobě, to se rozumí,“ odvětil Babar. „U tebe bude jiný život než u Abd el Mota. Myslím, že se i většina jeho lidí přidá na tvou stranu. Je to odvážné. Kdyby nás překvapil Abúl Mot, jsme ztraceni.“

„Tak zle nebude.“

„Nezapomeň, že nás je jen padesát a on má několik stovek Nuerů.“

„Bude nás víc než padesát. Nyní však musím změnit svůj plán. Nesmíme zůstat zde, jinak nás Abúl Mot rozdrtí. Za úsvitu sem přijdou Dorové s náklady slonoviny. Rychle se s nimi smluvíme na výměně za dobytek a pospíšíme si do Ombuly. Jakmile rozvinu korouhev odboje, přidají se k nám všichni askárijové a pak už může Abúl Mot přijít. Vpálím mu kulku do hlavy a trůn se skácí.“

„A nastane tvá vláda,“ přizvukoval Babar.

Prorokoval špatně, neboť v té chvíli došlo k události, která se postarala o to, že se caus nedočkal ani začátku svého vladařství. Schwarz opětoval Pfotenhauerovo znamení, vyrazil se svými muži z houštiny, přiskočil k ohni a udeřil starého otrokáře do spánku. Caus se skácel k zemi. V příští chvíli skolila Schwarzova pěst i Babara.

Všechno se sběhlo tak rychle, že napadení neměli čas k účinné obraně. Někteří zůstali strnule sedět a bez odporu se nechali svázat. A když se na zemi válela většina obránců, chopili se ostatní zbraní, ale bylo už pozdě. Byl to zvláštní boj, jaký Arabové, jejichž útok se neobejde bez křiku a hluku, ještě nezažili. Nikdo z útočníků nepromluvil ani slovo. Mlátili kolem sebe pažbami a po každé jejich ráně klesl další z otrokářů k zemi.

Jak rychle boj začal, tak rychle i skončil. Všichni čaušovi lidé leželi spoutáni na zemi.

Když se caus probral z omráčení, chtěl si ohmatat hlavu na místě, kam dopadla Evropanova pěst, ale nemohl - byl svázaný. Podíval se kolem sebe a viděl, že všichni jeho muži jsou v poutech a všude kolem sedí cizí bojovníci. Pohlédl na Schwarze a Pfotenhuera, ale nepromluvil. Pak se setkal s pohledem buluka...

„Alláh azím, všemohoucí Bože!“ Buluk vykřikl ustrašeně a za-lomcoval pouty. „Alláhu, zachraň mě před devadesát devětkrát ukamenovaným ďáblem! Bloudí snad duše zemřelých buluků po zemi?“

„Ano, bloudí,“ odpověděl buluk. „Jsou to džinové el intikám, pomsty, kteří pronásledují věrolomného. Přemluvil jsi mě ke zradě a slíbil jsi mi, že se se mnou rozdělíš o velení. Svůj slib jsi nesplnil a chtěl jsi mi rozkazovat. Nyní tě stihne trest!“

Stařec neodpovídal. Díval se vyčerpáně na buluka, který pokračoval:

„Skočil jsem do řeky úmyslně a plaval pod vodou, abych přivedl za tebou Otce smrti. Alláh však rozhodl jinak. Nepadli jste do rukou svého bývalého pána, jste zajatci těchto dvou efendiů. Tvůj život je v jejich rukou.“

„Žije... nezemřel... neutopil se...“ opakoval caus. „Nebyl sežrán krokodýlem. Stal se zrádcem. Alláh ať tě sežehne! Kdo jsou ti dva cizinci, kteří nás napadli, aniž jsme jim ublížili? Okamžitě nás rozvažte!“

Tato slova patřila Schwarzovi.

„Trpělivost,“ odpovídal Schwarz. „Ty pouta nebudeš nosit do smrti.“

„Ani hodinu, ani minutu, ani okamžik! Dejte je dolů! Nejsme tady sami, máme tady i další bojovníky.“

„Jen deset strážců, kteří byli u ohňů a teď leží rovněž v poutech. Muž, který pustil do ležení Babara, nebyl tvůj bojovník.“

„Odkud znáš mé jméno?“ zeptal se Abd el Motův posel.

„Znám a dost. Teď poslouvejte, co vám řeknu. Vzbouřili jste se proti Abúl Mótovi, ale proto jsem vás nezajal. Jsem rovněž jeho nepřítelem a nepřítelem Služebníka smrti. Zmocnil jsem se vás, protože jste byli v jeho službách a jestli vám daruji svobodu, to záleží jen na vás. Váš život je v mých rukou.“

„Kdo vlastně jsi, efendi?“ tázal se caus.

„Nemusíš to vědět. Babar měl pravdu. Abúl Mot se vskutku vrátil v průvodu tři sta Nuerů. Přepadl jsem ho a zvítězil nad ním. Teď je na útěku a chvátá do Ombuly. Tam ho přepadnu a...“

„Propusť nás, efendi! Pomůžeme ti!“ zvolal caus.

„Nepotřebuji vaši pomoc. Vzbouřili jste se proti svému veliteli a zrušili jste svou přísahu. Nemohu vám důvěřovat. Vaše řemeslo Je zločinem proti Bohu a proti přírodě. Zasloužíte si smrt, ale budu-li vás soudit, nebo ne, to záleží na tomto člověku,“ ukázal na Babara.

„Na mně?“ tázal se Babar.

„Ano.“

„Pověz, co mám udělat.“

„Nic, jen upřímně odpovídat na moje otázky.“

„Taž se. Řeknu ti všechno.“

„Zajali jste při svém pochodu do Ombuly dva bělochy?“

„Ano.“
„Jsou ještě naživu?“
„Ano.“
„Ranění?“
„Ne. Jsou zdraví, ale Abd el Mot je chce usmrtit.“
„Kdy?“
„Jakmile se vrátí do zerbí.“
„Díky Bohu ještě není nic zmeškáno. Kdo jsou ti běloši?“
„Jeden z nich je cizí efendi, d'aur, který se ti podobá jako bratr bratrovi.“
„A ten druhý?“
„Arabský emir.“
„Znáš jeho jméno?“
„Abd el Mot to jméno vyslovil, když ho poprvé spatřil na břehu mays. Nazval ho emirem z Kenadem a jmenuje se Barák el Kaší.“
Za zády Evropanů se rozlehl úpěnlivý výkřik Syna tajemství. Mladík vyběhl ze řady, přiskočil k Babarovi a zvolal:
„Cos říkal? Zopakuj to jméno!“
„Barák el Kaší, emir z Kenadem,“ řekl Babar.
„Ke - na - dem! Kenadem!“ opakoval Syn tajemství prvně zvolna a pak rychleji. Tvář mu zrudla a zrychlil se mu dech, když pokračoval:
„Kenadem! Ó, má hlava, má paměť, moje vzpomínky! Alláhu! Kenadem! Jak sladké, jak nádherné slovo! Znal jsem je, ale bylo pohřbeno v mém nitru. Ne, nikoli pohřbeno, pouze uspáno a teď se to ve mně probudilo. Dosud jsem nenarazil na člověka, který by to slovo vyslovil. Kenadem! To je jméno mé vlasti, mé osady, ve které jsem žil se svými rodiči. Kenadem! Kenadem! Kde však leží Kenadem! Kdo ví, kde leží má vlast?“
Rozhlížel se kolem sebe s takovým výrazem, jako by na této odpovědi spočívalo jeho bytí a nebytí.
„Je to v zemi Dar Runga, jižně od jezera Rahat Gerasí,“ odpověděl Schwarz.
„Znáš to místo, efendi? Už jsi tam byl?“
„Ne. Četl jsem o něm v knize a viděl jsem ho jen na mapě.“
„V knize a na mapě. Alláhu! Kéž bych měl takovou knihu, kéž bych měl mapu! Byl bych šťasten, kdybych měl knihu, kdybych viděl mapu, na níž je napsáno slůvko Kenadem.“
Schwarz sáhl do své náprsní kapsy a vyňal odtud koženou obálku, ve které bylo složeno několik map.
„Ukaž, efendi, ukaž!“ zvolal mladík a udělal prudký pohyb, jako by chtěl vytrhnout sešit Schwarzovi z ruky.
„Počkej přece! Stejně bys ho sám nenašel. Musím ti to ukázat.“
„Ó, našel. Jistě bych to našel. Jméno Kenadem uvidím i mezi tisíci jmény.“
„Ne. Je to psané evropským písmem, které neznáš. Posad' se k ohni.“
Ibn es Sirr se posadil. Schwarz rozestřel mapu na klíně, chvíli si ji prohlížel, pak položil prst na dotyčné místo a vysvětloval:
„Tato malá, zelenou barvou označená země je Dar Runga a toto maličké tmavé místo je jezero Rahat Gerasí. Ten černý kroužek pod ním je Kenadem.“
„Odsuň svůj prst, efendi. Chci si položit aspoň prst na mou osadu. Zde kvetou oleandrové háje, které se mi tak často zjevovaly ve snu. Efendi, tvá dobrotivost je tak ohromná. Neodepřeš mi prosbu?“
„Jakou?“
„Daruj mi Kenadem.“
„Nemohu ti darovat něco, co není mým majetkem.“
„Ta mapa není tvoje?“
„Tato mapa? Ta je moje.“
„Ty bys mi chtěl odepřít můj Kenadem? Nechci celou mapu, prosím jen, abys mi dovolil vyříznout to místečko, na němž je nakreslená má vlast.“
„Ty tedy chceš mapu? Nech si ji celou.“
„Děkuji ti, ó efendi. Jsem neskonale šťastný.“
Mladík vyskočil a zeptal se Babara:
„Jak se jmenuje ten emir?“
„Barák el Kaší.“
„Ba - rak - el - Ká - si,“ slabikoval mladík a položil ruku na čelo, jako by z něho chtěl vytlačit myšlenku. Pak sebou prudce trhl.
„Vím to, už to vím!“ zvolal. „Barák el Kaší je jméno mého otce. Když potrestal některého ze svých poddaných nebo nechal bičovat otroka, stál zasmušile a říkal: „Nazýváte mě Barák el Kaší, Barák přísný. Chci si to jméno zasloužit.“ Nenáviděl jsem toto jméno, protože se má matka chvěla hrůzou, když ho slyšela. Takže Abd el Mot drží v zajetí mého otce?“
„Ano.“
„Efendi, dovol, abychom ihned vyrazili. Musím rychle za ním, abych ho vysvobodil.“
„Vzpamatuj se, hochu, ovládej se!“ napomínal ho Schwarz. „Musíš vydržet do rána.“
„Čekat do zítřka! Vždyť je to věčnost. Máš pravdu, efendi. Srdce mé ženy kupředu, kdežto hlava radí k trpělivosti. Už nejsem Ibn es Sirr. Od této chvíle se jmenuji Mesúf ibn Barák el Kaší el Kenadem. Efendi, chci být sám. Musím pryč, pryč do noci, jinak se mi roztrhne srdce.“ Po několika skocích zmizel ve tmě. Schwarz ho chtěl napomenout, ale mlčel.

Znal dobře jinochovu povahu a věděl, že se vrátí, až se uklidní.

Pfotenhauer se sklonil ke svým botám, jako by je zavazoval a přitom si tajně utíral kapesníkem slzu, kterou vyronil.

Schwarz pokynul Babarovi.

„Říkal jsi, že Abd el Mot také poznal emira. Emir ho znal také?“

„Ano, říkal mu jeho jménem.“

„Jakým? Pamatuješ si to ještě?“

„Říkal mu Ebríd ben Lafsa.“

„Kde jsou ti běloši? Jsou u ostatních zajatců u majje, kde je dvě stě askárijů? Nebo je podržel u sebe Abd el Mot, který má s sebou tři sta mužů?“

„Efendi, jsi vševědoucí,“ odpověděl Babar. „Domníval jsem se, že o rozdělení ghazvy vím jenom já a caus.“

„Vidíš a slyšíš, že vím mnoho a že ihned zpozoruji, kdyby ses mě snažil obelhat. Ty bělochy chceš živé, rozumíš? Když mi pomůžeš, daruji vám všem svobodu.“

„Přisáháš?“

„Přisáhám.“

„Řeknu ti všechno. Dovedu tě až k řečišti, kde je naše ležení.“

„Chci se zmocnit i Abd el Mota.“

„I v tom ti pomohu.“

„Dobrá. Dnes vám ještě ponechám pouta, ale zítra vám je dám sejmut.“

Hovor na chvíli ustal. V nočním tichu bylo slyšet táhlé volání: „Kenadem“ a „Barák el Kaší“. Syn tajemství ulevoval svému srdci.

„Neměli jsme ho odsud pouštět,“ prohodil Bavor. „Chlapec řve, jako by ho na vidle brali. Když ho někdo uslyší, bude zle.“

„Kdo by ho slyšel? Kromě nás tu není ani človíčka. Jen ho nechť, ať se vykřičí.“

U ohně se začali objevovat askárijové, kteří přiváděli zajaté strážce. Na Schwarzův rozkaz se posadili ke svým druhům.

Pátrali zrakem, aby našli zrádného buluka, ale ten se posadil tak, aby na něj zajatci neviděli.

Askárijové se rozložili kolem zajatců. Někteří z nich prohledali na vlastní pěst zavazadla vzbouřenců a přinesli k ohni tabák a několik džbánů merissy. Otrokyň pekly durrové placky, aby nasýtily hladové žaludky.

Schwarz a Bavor si zatím dali vyprávět od Babara vše, co se udalo v průběhu ghazvy. Babar se stále držel poblíž Abd el Mota, takže jim mohl poskytnout i hodně informací o obou zajatých běloších. Vyličil jim podrobně místo, kde se teď zajatci nacházejí. Také jim oznámil, že zítra se bude Abd el Mot vracet z druhé ghazvy a že vydal rozkaz, aby byli oba běloši usmrceni, kdyby někdo přepadl otrokářské ležení. Když skončil, Schwarz přistoupil k askárijům a tázal se:

„Kdo z vás má odvahu teď v noci se doplatit na malém člunu k dahabiji?“

„Já!“ ozval se Otec jedenácti vousů.

„Je to nebezpečné.“

„Nebezpečí se nebojím. Vždyť jsem z Uherska.“

„Vím, že se nebojíš. Ale sám přes jezero? Přidám ti dva askárije.“

„Nepotřebuji žádný průvod. Pojedu sám.“

„Člověk nesmí být lehkovážný. Už sama cesta ke člunu je nebezpečná. Kolem majje jsou dravci.“

„Nebojím se neuvědomělého dobytka,“ pronesl Štěpán hrdě, „zvířetel jsem přece nad dvěma lvy - manželi.“

„Ano, jsi odvážný. Ale mohou tady být i jiná zvířata, především hroši, kteří se v noci potulují po souši a až k ránu se vrací do bahna. Kdyby tě potkala taková bestie...“

„To je mi jedno, koza nebo hroch. Když se nebojím pozemského koně, tak se nebudu bát ani říčního. Vždyť mám pušku a můj kátíl el fil může být také kátíl hisán el bahr, zabíječ hrochů.“

Štěpán použil slovní hříčku, neboť Arabové nazývají hrocha hisán el bahr, říční kůň.

„Která ti rozdává při každém výstřelu pohlavky,“ usmál se Schwarz. „Samotného tě nepustím. Vezmeš si s sebou dva vojáky!“

„Když poroučíte, tak vás poslechnu. Co však mám vyřídít na dahabiji?“

„Vzkážeš Hasanu Muratovi, ať vyřídí všem rajisům, aby všechny lodě za svítání vypluly z řeky do jezera a přistály tam, kde jsou nyní naše čluny. Vyříd jim, že je všechno v pořádku. Mému sluhovi, aby si připravil sádlo a pryskyřičné dřevo, ze kterého mi vyrobí hrst sazí.“

„K službám, pane. Spolehlivě vyřídím vaše rozkazy, příkazy a přání. Kdy se mám vrátit?“

„Ráno, Jakmile lodě zvednou kotvy. Můžeš vyrazit napřed, abys mě oznámil jejich příchod.“

„Udělám to s radostí,“ odvětil Maďar, pozdravil po vojensku, vybral dva askárije a odešel.

„Saze?“ tázal se Pfotenhauer. „Na co potřebujete kopt?“

„Abych ze sebe udělal černocho.“

„Zešlel jste?“

„Mluvím vážně.“

„Snad se na horním Nilu také pořádají maškarády?“

„Možná. Kdož ví, nepožádám-li také vás, abyste se zbláznil jako já.“

„S tím na mě nechodte. Můj nos se nehodí pro podobné masopusty. Víte proč?“

„Ne.“

„Když jsem si přikládal na tvář škrabošky, vždycky mi spadly, protože můj nos byl pro ně příliš veliký. A když jsem šel na ples bez škrabošky, nestálo to za nic.“

„To je nepřijemné. Máte pravdu. Těžko byste mohl představovat černocho s takovýmnosem. Musím se tedy zříct vaší

pomoci, ale nevím opravdu o nikom, komu bych tento úkol svěřil.“

„Jaký úkol?“

„Slyšel jste přece. Oba běloši prý mají být zavražděni, když se zaútočí na tábor otrokářů. Chceme-li tedy přepadnout ležení, musíme prvně osvobodit zajatce. Nevidím jinou možnost, než se vplížit do tábora jako černocho.“

„A k tomu potřebujete pomocníka?“

„Ano.“

„To je ovšem něco jiného. Půjdu s vámi. Pro osvobození Josefa jsem ochotný být černochem. Natřete mě třeba na zeleno.“

„Uvážil jste, do jakého nebezpečí se vydáváte? Budeme-li dopadeni, je s námi konec.“

„Čerta starého! Oni nás nečapnou.“

„Mohu vám prozradit, že tato komedie se bude konat až za večerního soumraku. Potmě to nebude tak nebezpečné a váš nečernošský nos nebude tak nápadný. Kdybychom vybouchli, přijdou nám ostatní na pomoc.“

„To se rozumí. Je to ujednáno, budu dělat černocho, hehehe!“ „Musíme se však svléct a natřít tělo sádlem a sazemi.“

„To neškodí. Po umytí opět získám zpátky svou kavkazskou pleť. Pro jedno natření se nestane z Evropana černocho.“

16. KAPITOLA

U BAŽINY HROCHŮ

Úkol dnešního dne byl úspěšně splněný a bylo nutné pomýšlet na odpočinek. Askárijové usnuli tam, kde seděli, s výjimkou těch, kteří byli určeni ke střežení zajatců. Schwarz a Bavor však ne a ne usnout. Přemítali o osudu Josefa Schwarze a lovce slonů a přidružil se k nim i novopečený Mesúf, který se vrátil do ležení až pozdě v noci.

O půlnoci se vystřídaly stráže. Oba Evropané a mladík se konečně zahalili do sítí a snažili se usnout.

Noc pomalu mýjela. Schwarz vstal ještě před úsvitem, odhodil nepohodlnou síť proti komárům a chystal se na obhlídku stráží. Sotva vstal, připojil se k němu i Bavor.

„Spal jste?“ tázal se.

„Nespál,“ odpověděl Schwarz.

„Já také ne. Už nikdy nemíním spát na kraji bažiny. Ta havěť si našla cestu i přes síť. Nedělal bych si z toho nic, kdyby se ty potvory nezaměřily přímo na můj nos. Co budeme dělat?“

„Prohlédnu si stráž.“

„Mám lepší nápad.“

„Jaký?“

„Pojďme lovit hrochy. Bylo by hanbou a hříchem tábořit u Bažiny hrochů a ani nevědět, jak ten „říční kůň“ vypadá. Půjdete se mnou? Teď je právě doba, kdy se vracejí z pastvy do bažiny.“

„Líbí se mi váš návrh. Půjdu s vámi.“

„Dobrá. Jakou máte pušku?“

„Svou přece.“

„Ale ta nestačí. Na takového tlustokožce nestačí jeden nebo dva výstřely, leda byste měl v hlavní výbušné kulky.“

„Ty jsem nechal na lodi.“

„Já jich mám pár s sebou, ale nehodí se do vaší pušky. Víte vůbec, kde má hroch svou Achillovu patu?“

„Ano. Mezi okem a uchem.“

„Celkem správně. Ale nejbezpečnější je střílet za ucho. Když znáte vhodné místo, vnikne kulka tvrdou lebkou do mozku. Přicházíte ze severu a podobného lovu jste se ještě nezúčastnil, ale já a Josef, váš bratr, jsme skolili nejméně jednoho hrocha. Počkejte! Nabiju si pušku výbušnými kulkami a půjdeme.“

Oba lovci si připravili pušky a když se východní obzor začal lehce zbarvovat, vyrazili k maji. Kráčeli těsně vedle břehu bažiny a pečlivě sledovali stopy zvěře.

Bavor se najednou zastavil a ukazoval na podupanou půdu.

„Víte, co se tu klátilo?“

„Samozřejmě. Hyppopotamus, hroch.“

„Ano. Podívejte se na tu stopu. Ten behemot vylezl tudy z vody na břeh. Otisky jeho tlap jsou zřetelné v měkké půdě. Vlevo i vpravo třiceticentimetrové stopy a mezi nimi táhlý pruh, kudy se ploužilo jeho břicho. Byl to statný samec - ale co to je? Viděl jste?“

„Viděl.“

„Co to bylo? Vyběhlo to z toho dutého kmene, ve kterém jsou jistě mravenci.“

„Orycteropus ethiopicus.“

„Správně. A arabsky?“

„Abú batiaf, Otec pazourů.“

„Ano. Má dlouhé drápy. Jeho dráp jsem viděl poprvé u svého profesora přírodopisu, který měl ve svých sbírkách mnoho takových rarit...“

V tu chvíli se otřásl vzduch mohutným výstřelem. Byla to strašná rána, která nemohla pocházet z obyčejné lovecké pušky.

„Kdo to jen může být?“ tázal se Otec čápa. „Bylo to jako rána z hmoždíře.“

„Byla to bezpochyby kátíl el fil našeho Štěpána,“ pronesl Schwarz klidně. „Jistě se ocitnul v nebezpečné situaci.“

Musíme rychle za ním, protože mu pravidelně rána selže a pažba jeho pušky mu zasazuje pohlavky. Rychle k němu!“

Lovci se hnali rychle ve směru výstřelu a nedbali ani na husté rákosí a četná křoviska, která se jim stavěla do cesty. Po několika sekundách zaslechli před sebou úzkostlivý hlas:

„Nagdá, segitség,hilfe! Pomoc! Pomoc!“

„Ano, je to on. Otec jedenácti vousů. Už zase provedl nějakou neprozřetelnost a teď vříská o pomoc ve všech jazycích, které jakž takž ovládá,“ řekl Schwarz, přiložil dlaně k ústům a volal:

„Neboj se, Štěpáne, hned jsme u tebe. Kde vězíš?“

Maďar poznal Schwarzův hlas a ihned spustil svou samospasitelnou němčinou:

„Pojďte rychle ke mně! Ta potvora mě chce spolknout zaživa! Už na mě roztahuje tlamu.“

Podle jeho řeči se na něho chystalo nějaké větší zvíře, snad lev nebo krokodýl. Brzy uviděli lovci i jeho nepřitele.

Schwarz a Bavor vyrazili z houštiny na ploský břeh. Voda zde tvořila malou zátoku. Zdupaná tráva nasvědčovala, že tudy vylézá hroch z bažiny na suchou zem. Pravděpodobně zde vylezl i včera večer, napásl se trávy a právě se vracel do vody, když narazil na Otce jedenácti vousů, který právě vystoupil ze člunu.

Štěpán místo toho, aby se tlustokožci vyhnul, vystřelil na něho. Pravděpodobně ho minul a nastala situace pro lovce nezáviděníhodná. Stál beze zbraně proti mohutnému zvířeti.

Hroch byl od břehu sotva na osm kroků a právě mezi ním a břehem stál nešťastný Štěpán. Vystřelená kátel el fil mu vypadla z ruky, nohy mu zdřevěněly a fascinován pohlížel do obrovské tlamy býložravce. Hroch stál taky nehybně.

Funěl a rozevíral obrovskou hubu, do které by se klidně vešel i dospělý člověk. Nebylo vidět, kam ho zasáhla

Štěpánova kulka, ale výstřel ho musel pořádně vylekat, jinak by už Maďara dávno rozdupal.

Štěpán se neodvážil pohnout, aby nevybídł hrocha k útoku. Když však spatřil oba lovce, vykřikl:

„Střelte! Střelte rychle do té potvory, jinak mě sežere i s chlupy! Musíte se však dobře trefit. Po tom výstřelu už nemá chuť laškovat.“

Schwarz se zastavil a namířil na hrocha, ale Bavor mu sklonil hlavě k zemi.

„Počkejte,“ zvolal. „Vaše kulky nejsou dost silné, aby mu prorazily jeho lebeční kost, jen by se o ni zploštily. Uvidíte, co s ním udělá moje výbušná kulka. Ta obluda se svalí po mé první ráně.“

Bavor se postavil tak, aby mohl pohodlně mířit hrochovi za ucho a stiskl spoušť. Ozvala se rána. Kulka narazila na hlavu zvířete a vybuchla. Kolem létaly kusy kůže, masa a kosti. Hroch se prudce zakolébál, poklekl na přední nohy, snažil se znovu zvednout, zatřásl se, klesl na levý bok a nakonec se svalil. Několikrát sebou trhl a byl mrtvý.

Až teď se Štěpán odvážil pohnout. Udělal skok stranou a křičel:

„Nedotýkejte se ho! Hroch se pouze přetvařuje. Vyskočí a všechny nás sežere.“

„Nesmysl,“ smál se Bavor. „Tohoto strýce už nenapadne ani ve snu, aby se přetvařoval. Ten má dost. Proč vlastně utíkáte? To jste měl udělat dříve, když na vás roztáhl tlamu.“

Štěpán byl opět ve svém živlu. Bavor ho začal poučovat, a to se mu vůbec nelíbilo.

„Vy byste snad stihl uskočit,“ odsekl vztekle. „Kdyby se před vás náhle postavil hroch? Kdybych se hnul, on by se hnul také a ukousl by mě hlavu až po žebra.“

„Ne, můj drahý. Mně se zdá, že jste zasáhl toto zvířátko někam do čelisti a chtěl vám ukázat svou bolístku. Patrně se mu dosud nic podobného nestalo a pan hroch byl z toho tak polekán, že zakořenil. Strach ho úplně ochromil.“

Štěpán se na něho díval nedůvěřivě.

„Tomu nevěřím. Roztáhnout hubu a nemoci ji zavřít - to se sice lidem stává, ale že by hroch dostal křeč?“

„Dosud jsem ještě nikdy neviděl hrocha, který by byl nervózní a trpěl křečemi v čelistích, ale kdyby se to náhodou nestalo, měl byste již po snídani. Mně se zdá, že je to na pováženou.“

„Postřílel jsem už několik hrochů a slonů,“ přiznával se skromně Otec jedenácti vousů, „ale ještě nikdy jsem nestál tak blízko smrti jako dnes. Zachránil jste mi život a rád bych vám podal ruku, kdybych věděl bezpečně, že tento hipopótámus je mrtev,“ vztáhl ruku před sebe, ale dosud se neodvážil přikročit k Bavorovi.

Pfotenhauer se skláněl nad hrochem, aby ho ohledal. Výbušný náboj způsobil zvířeti v lebce řádnou trhlinu, kudy mozek vytékal.

„Je to silné a mohutné zvíře, krásný exemplář. Jistě má aspoň čtyři metry,“ ozval se Schwarz, udivený kolosálními rozměry uloveného tlustokožce.“

„Ano, je to statný samec,“ odpověděl ornitolog. „Je sice trochu tužší, ale našim lidem bude znamenitě chutnat...“

„Snad. Ještě nikdy jsem nejedl hroší maso.“

„Ne? Tak ho musíte ochutnat. Má znamenitou chuť a hroší špek je i mezi znalci považován za znamenitou lahůdku. To si pochutnáte, pane Istváne Kutyo.“

Zdvořilé a přívětivé oslovení se neminulo účinkem. Otec jedenácti vousů měl dobré srdce a uznal, že Bavor ho vysvobodil z velkého nebezpečí. Přistoupil k němu a mocně mu stiskl ruku.

„Ano, špek je výborná pochoutka. Může se jíst syrový, pečený i vařený. Ale kdybyste včas nepřišel, sám bych se stal delikatesou. Byl jste můj nepřítel a já váš, ale tohle...“

„Ó ne,“ bránil se Bavor, „nikdy jsem nebyl váš nepřítel. Jen jsme se nikdy nemohli dohodnout.“

„Ale ne, rozuměl jsem vám vždy dobře, to spíše vy jste nechtěl pochopit mé vzdělání a vědění. Je však pravda, že bez vašeho zásahu by nebylo celé mé vědění k ničemu a skončilo by v hroším žaludku. Proto vám odpouštím všechny urážky a od této chvíle budu vašim přítelem. Souhlasíte?“

„Souhlasím. Mít přítele je vždy lepší než mít nepřátele. Zde je má ruka. Plácněme si. Od této chvíle přestává mezi námi hádka a svár.“

Maďar potřásl Bavorovou pravicí.

„Co si počneme s tímto hovadem? Necháme-li ho ležet zde, sežerou ho krokodýlové,“ přeladil Bavor na jinou strunu.

„Štěpán u něho počká,“ rozhodl Schwarz. „My se vrátíme do ležení a pošleme mu na pomoc několik askárjů.“

„Doufám, že Štěpán uhlídá toho samce,“ podotknul Bavor.
„Já? To má být urážka?“ vyrazil ze sebe Maďar.
„Bůh chraň! Jsme přece přátelé a nebudeme se přece urážet.
„To bych si také vyprosil. Když si myslíte, že bych nechal někomu nebo něčemu odvléct hrocha, tak ruším naše přátelství. Dejte si pozor na jazyk! Ihned zaujmu obrannou pozici a zastřelím každého tvora, který se přiblíží k tlustokožci.“
Štěpán zvedl svou kátíl el fil a pracně ji nabil. Začal se procházet kolem hrocha. Schwarz a Bavor se odebrali do ležení. Mlčky kráčeli do tábora a této okolnosti mohl Schwarz děkovat, že se mu podařilo udělat objev, který by jinak unikl jeho pozornosti. Náhle se zastavil a ukázal Pfotenhauerovi mladý stonek, násilně zlomený.
„Pohledte,“ šeptal, „někdo tady šel před námi.“
„Je to možné,“ odtušil bezstarostně Bavor.
„Vypadá, že tomu nepřikládáte žádnou důležitost.“
„Myslíte, že bych se nad tou maličkostí měl zastavovat?“
„V naší situaci ano.“
„Pravděpodobně se tu procházel některý z našich lidí.“
„Ne. Z tábora sem nikdo nešel.“
„Mohlo to být nějaké zvíře.“
„Prozkoumejme pořádně tu stopu.“
„Když vám to působí potěšení. Já však půjdu do ležení.“
„Ne, můj milý, počkejte chvíli!“
Schwarz se sklonil a pozoroval vlhkou bahnitou půdu. Po chvíli se vztyčil a na jeho tváři se objevilo soustředění. Pfotenhauer si toho všiml a tázal se:
„Co se děje? Našel-li jste něco, nedělejte s tím takové drahoty a vyklopte to.“
„Před malou chvílí tady krácel bosý člověk.“
„Nebylo to včera?“
„Ne. Kdyby se to stalo včera, byla by na stonku rosa. Je však setřená. To znamená, že stonek byl zlomený až po tom, co padla rosa.“
„Třeba nás někdo hledal. Vždyť jsme se vytratili z tábora beze slova.“
„Ne. Stopa směřuje k táboru a ne od něho. Půjdeme po ní, ale opatrně.“
Oba se potichu vydali po stopě. Dlouho směřovala k táboru, pak ale odbočovala vlevo. Schwarz se zastavil, ukázal na otisky a šeptal:
„Byl to nezkušený člověk. Šel přece po naší stopě a kdyby se jen trochu vyznal ve stopování, musel zjistit, že z tábora se ráno vzdálili dva lidé, kteří při svém návratu narazí na otisky jeho stop.“
„Snad to byl přece jen některý z našich lidí.“
„Kdyby to tak bylo, tak by hledal nás a sledoval naše stopy. Předpokládám, že narazíme na cizince a musíme být proto opatrní.“
Oba běloši odbočili vlevo, směrem k nejkrajnějšímu výběžku bažiny a tábora. V těchto místech byla půda podupána od věřejšího útoku a nebylo jednoduché sledovat čerstvou stopu. Rákosí ubývalo, stromy řídly a vlhká půda zarůstala měkkými travinami, v níž byly čerstvé otisky zřetelné. Bavor a Schwarz postupovali od stromu ke stromu. Schwarz se právě chystal vy-stoupit z úkrytu, když ho Bavor náhle zarazil.
„Počkejte! Právě jsme zahlédl našeho chlapíka.“
„Kde?“
„Doufám, že se nemýlím. Odpočítejte si šest stromů kupředu. Vpravo od šestého stojí lubán a za ním se před chvílí něco hnulo.“
Schwarz se podíval naznačeným směrem. Jasně rozeznával kmen lubánu a člověka, který stál za ním.
„Máte pravdu, někdo tam stojí.“
„Kdo to může být?“
„Nevím, ale není to nikdo z našich lidí. Má na sobe plášť z opičí kůže.“
„Proč tam stojí? Proč nejde dál!“
„Zaslechl asi nějaký šramot z našeho ležení a to ho přinutilo k opatrnosti.“
„Co budeme dělat? Postřelíme ho?“
„Ne.“
„Když nás spatří, uteče.“
„Já si dokonce přeji aby nás spatřil, totiž pouze vás. Já se schovám.“
„Co je to zase za hloupost?“
„Žádná hloupost, nýbrž válečná lest. Připlížíme-li se k němu, uslyší nás. Vaším úkolem bude obejít ho vlevo a pak se obrátit vpravo, jako by jste směřoval do ležení. Chlapík se ocitne mezi námi. Musí vás spatřit, ale vy nesmíte dát najevo, že o něm víte. Soustředí na vás svoji pozornost a já mu mezitím zmáčknu hrdlo.“
„Hm, není to špatná myšlenka. Čapnete ho pořádně, aby vám nevyklouzl.“
„Nemějte obavy. Jakmile se ho zmocním, zavolám na vás. Ale teď do toho, dokud se nám ten chlapík neztratí z očí.“
Pfotenhauer opatrně odkráčel a zmizel Schwarzovi z očí. Ten nadále pozoroval neznámého vetfelce, který zanedlouho udělal rychlý pohyb, jako by zpozoroval něco podezřelého a přikrčil se ke kmeni. Zpozoroval Pfotenhauera. Přišla Schwarzova chvíle. Pomalu se připlížil k černochovi, uchopil ho za hrdlo a povalil do trávy. Napadený vyrazil z hrdla krátký výkřik a křečovitě se snažil zbavit svého protivníka. Schwarz by ho málem pustil, když uviděl jeho tvář,

jejíž pravá strana chyběla i s celýmnosem. Tenké rty a plet' na nezohavené polovině tváře prozrazovaly, že není černoch. Byl to letitý muž s hladce vyholenou hlavou. Vedle něho ležel kyj z tvrdého dřeva, který byl pobitý ostrými hroty. V bederní zástěře měl zastrčený nůž.

Pfotenhauer uslyšel výkřik a přiběhl Schwarzovi na pomoc. Spoutali cizince a Schwarz ho začal vyslýchat:

„Kdo jsi a proč se tu plížíš?“

Muž zlostně pohlédl na oba bělochy a pronesl:

„Kdo jste vy a proč jste mě přepadli?“

„Protože ses plížil k našemu ležení jako had. Museli jsme tě považovat za nepřítele.“

„Kde táboříte?“

„Na břehu majje.“

„Patříte tedy k otrokářům, kteří zde táboří?“

„Ne. Řekni mi: co tady hledáš?“

„Přicházím koupit dobytek a snad i jiné zboží.“

„Ty jsi tedy muž, kterého caus očekává.“

„Ano.“

„Proč jsi tedy nešel přímo do ležení?“

„Z opatrnosti. Chtěl jsem se přesvědčit, mluvil-li caus pravdu. Vidím, že ho znáš a přece jsi řekl, že k němu nepatříš. Jak tomu mám rozumět?“

„Honíme otrokáře a cestou jsme zajali cause a jeho lidi.“

„Všechny jejich zásoby vám padly do rukou?“

„Ano, ale tvá cesta nebude zbytečná. Jsem ochotný se s tebou domluvit na zamýšleném obchodu.“

Zbývající polovina cizincovy tváře se stáhla v hněvivý úšklebek.

„Alláh vás zatrat'! Předešli jste mě, ale uloupené zboží dlouho nepodržíš. Propust' mě okamžitě, jinak v hodině, kdy slunce stojí nejvýše nad obzorem, propadnete peklu.“

„Kdopak nám tam otevře vrata?“

„Mojí bojovníci, kteří vás přepadnou, když se brzy nevrátím.“

„Kolik jich je?“

„Mám víc bojovníků, než kolik mají tvoji lidé prstů na nohách a rukou dohromady.“

„Tedy dvacetinásobná převaha. Víš, kolika lidem velím?“

„Nemusím to vědět. Propust' mě, jinak jste ztraceni.“

„A když vyhovím tvému přání?“

„To není přání, nýbrž rozkaz. Když ho uposlechněš, rozdělím se s tebou o kořist, kterou jsi uloupil čaušovi.“

Schwarz se usmál.

„A kde je tvůj lid?“

„Někteří jsou zcela blízko. Čekají na mě. Nevrátím-li se, vyrazí v ústřety hlavnímu houfu, který se sem blíží. Oznámí jim, že jsem padl do rukou nepřátel. Nečekejte žádné slitování!“

„Mluvíš jako emir, který má tisíce bojovníků. To od tebe není rozumné. Zapíráš kolika mužům velíš, ale já ti ukázu, kolik mám bojovníků. Pojď za mnou.“

Schwarz učinil tuto nabídku, neboť slyšel od břehu četné hlasy, které mohly pocházet jen od přibližujícího se loďstva. Odvedl zvěda ke břehu.

Lodě, tažené čluny a poháněné příznivým větrem, pluly z jezera do majje. Ve člunech se hemžili veslaři a paluby byly narvány bojovníky.

„Alláh akbár, Bůh je veliký!“ zvolal cizinec. „Kdo jsou ti lidé a co tady chtějí?“

„Zničit tvé bojovníky. Teď mě řekni, kdo komu ukáže cestu do pekel?“

„To je celá armáda!“ žasl cizinec.

„To ještě není vše. Ukážu ti i další bojovníky,“ pravil Schwarz a vedl ho po břehu do ležení. Přešli třtinovou houštinou na volný prostor, odkud se otevíral pohled na ležení a zastavili se. Cizinec překvapeně vykřikl:

„To je spouta vojska! Pane, chceš pokořit celý Súdán?“

„Ne. Chci jen potrestat Abúl Mota.“

„Jen Abúl Mota?“

„Ano.“

„Nemáš v úmyslu přepadnout vesnice kmene Bongo?“

„Ne. Chci jen zneškodnit Otce smrti. Jakmile se ho zmocním, odtáhnu z těchto krajín.“

„Můžeš to odpřisáhnout?“

„Mohu.“

„Při svých praotcích a při svém vousu?“

„Ovšem.“

„Necht' Alláh požehná tvému dílu! Kdybych neměl spoutané ruce, objal bych tě a prosil, abys mě považoval za svého přítele a spojence.“

„Mluvíš vážně?“

„Vážně. Zeríby jsou pravým peklem pro domorodé obyvatelstvo a Abúl Mot je ďábel v lidské podobě. Nikdo dosud neměl dost sil a odvahy vystoupit proti němu a tak došlo k tomu, že si podmanil okolní země. Po čem zatouží, to si vezme bez ostychu. Všichni ho musí poslouchat a kdo se mu postaví, zemře. Teď, když ses objevil ty, emire, musí strach stranou. Nabízím ti své služby a paže mých bojovníků a prosím, abych mohl bojovat po tvém boku.“

Mluvil nadšeně a zdravá polovina jeho tváře zářila radostí. Bylo vidět, že se nepřetvařuje, ale Schwarz zůstal přece opatrný.

„Nejsi přítelem Otce smrti?“ tázal se.

„Chraň Bůh! Nenávidím ho.“

„Vždyť jsi přišel, abys uzavřel obchod s jeho čaušem?“

„Obchod?“ zasmál se cizinec. „Ano, chtěl jsem jednat obchodně, ale jinak, než si to caus představoval. Nepřinesl jsem žádnou slonovinu. Chtěl jsem ty psy přepadnout a pobít. Proto jsem vzplanul vztekem, když jsem zjistil, že jejich majetek padl do tvých rukou. Ponech si všechno, jen mi řekni, kde je Abúl Mot. Už nemá tu sílu, co měl, když se mu opovážil tento caus vzepít.“

„Jak se jmenuješ?“

„Abú'd Dabbús, Otec kyje, protože bojuju jen kyjem a nikdo mě dosud podobnou zbraní nepřemohl.“

„Kolik máš s sebou bojovníků?“

„Dvě stě.“

„Dvě stě lidí k přepadení padesáti otrokářů?“

„K přepadení? To ne, nejsme zbabělci. Byli určeni k dopravě dobytka na naše pastviny a k zahlázení stop, aby se Abúl Mot nedozvěděl, co se tady stalo. Věnuješ mi svou důvěru, efendi?“

Schwarz uvolnil cizincovi pouta.

„Propouštím tě na svobodu,“ pravil. „Když se přesvědčím, že mluvíš pravdu, přijmu té milerád za spojence. Budeš stát po mém boku, až se bude Abúl Mot válet v prachu u mých nohou.“

„Mluvil jsem pravdu, efendi. Dovol, abych přivolal mé spolence a vyslal rychlého posla do ležení ostatních bojovníků, aby je obeznámil se změnou, která nastala.“

„Mluvíš o rychlém poslu. Máte koně?“

„Ne, jen velbloudy. Máme i nákladní velbloudy, které jsme přivedli s sebou k dopravě kořisti.“

„Dostanete podíl z kořisti. Je mi vhod, že máš tolik velbloudů. Tím se naše výprava uspíš.“

„Kam se chystáte?“

„Do Ombuly, na území Belandů. Abd el Mot tam řádí. Vypálil jednu osadu, povraždil muže a děti a pochytil na tisíce mladých otroků.“

Abú'd Dabbús vyděšeně uskočil a chvíli stál bez pohybu. Pak ale rozpráhl ruce, zaťal pěsti a zařval:

„Kéž toho Alláh nedopustí! Žijeme s Belandány v míru a máme tam příbuzné.“

„Bohužel, už se stalo.“

„Víš to jistě?“

„Ano. Včera dorazil k čaušovi jeho posel a všechno mu řekl. Abd el Mot se chystá na novou loupež a Abúl Mot chvátá za ním.“

„Ó efendi! Dejme se rychle na pochod, abychom ty psy zahubili. Jsme dost silní, abychom se k tomu odvážili.“

„Ještě dnes vyrazíme. Pojd' se mnou do našeho ležení. Musíme se dohodnout na podrobnostech,“ řekl Schwarz. Dosud stáli u okraje křovin, teď se však odebrali do ležení. Caus, když uviděl příchodzího, zvolal:

„Šejk Doru přišel. Jistě bude mluvit v náš prospěch.“

Abú'd Dabbús uslyšel jeho slova. Zasmušil se, kopl do ležícího otrokáře a zasípěl:

„Mlč, zrádče! Ty odpadlíku prašivého psa! Vše, co se vám stalo, stalo se po právu. I kdyby se vás nezmocnil tento cizí emir, neušli byste mé pomstě. Nechal bych vás naházet do Bažiny hrochů. Krokodýlové by si na vás pochutnali.

Necht' vás po smrti sežehne plamen džehenny!“

Všichni kolem pohlíželi na děsivou tvář cizince, ale nikdo na něho nehleděl s takovým napětím a úžasem, jako Ibn es Sirr. Seděl vedle Syna věrnosti a sotva uviděl Abú'd Dabbúse, vyskočil na nohy.

„Co se stalo? Kdo to je? Znáš ho?“ ptal se ho Ibn al Vafá.

„Já... já, musím ho znát,“ odpověděl Ibn es Sirr.

„Kdo to je?“

„To... nevím.“

„Když ho znáš, musíš to přece vědět.“

„Ano, ale nemohu si vzpomenout.“

Ibn es Sirr si přitlačil dlaně ke skráním a snažil se vzpomenout, ale marně. Nevzpomněl si.

Schwarz a Bavor vyprávěli šejkovi, co se dosud událo a seznámili ho se situací. Dozvěděl se, kdo jsou jeho spojenci, ale mnoho věcí mu nešlo do hlavy. Pochopil jen tolik, že Abúl Motovy síly jsou zničeny a že Schwarz chce otrokáře polapit a odevzdat k potrestání Otcí pěti set. Byl tím nadšený a nejraději by se ihned pustil za otrokářem.

„Jsme sice dost silní a úspěch nás nemůže minout,“ podotkl Schwarz, „ale nejsem přesvědčený o oddanosti Nuerů.

Když je připojím k výpravě, dá se očekávat, že nás zradí, a přidají se k Abúl Motovi. Nechám-li je zde, musím tu nechat část svých lidí k jejich hlídání.“

„Když tě trápí jenom tohle, můžu ti snadno pomoci,“ pravil šejk Doru. „Mám s sebou chatíba, potulného kazatele, jemuž Alláh propůjčil dar výmluvnosti, takže mu neodolá ani nejzatvrzejší srdce. Jakmile ho zachvátí blouznivé nadšení, opouští nás a putuje po celém Súdánu. Zná Nuery a umí s nimi jednat. Dovol mu, aby vstoupil na palubu nokveru a kázal. Ubezpečuji tě, že rozhněvá Nuery tak, že slíbí prolévat svou krev v boji s Abúl Motem.“

„Zkusíme to. Teď se však vydáme ke tvým bojovníkům, aby si pospíšili do našeho ležení.“

Schwarz vedl šejka táborem, až dospěli k Synovi tajemství. Ten si počínal tak nápadně, že si toho Abú'd Dabbús povšiml. Jinoch si stále opakoval: „Abú - abú - en - abú - en! Alláhu, pomoz mi vzpomenout.“

„Co se stalo tomuto jinochovi?“ ptal se šejk. „Zešílel?“

„Ne. Dlouho nevěděl nic o svém původu a včera večer se mu povedlo odhalit roušku tajemství. Ted' jistě uvažuje nad něčím, co mu není jasné,“ odvětil Schwarz a vedl šejka dále. Nedaleko ležení čekali na šejka tři jezdcí se čtyřmi velbloudy. Na šejkovo znamení se vztyčili. Jednoho z nich Abú'd Dabbús vyslal za svými bojovníky a poručil mu přivést je do ležení. Zbylí dva se s ním vrátili do tábora.

Ibn es Sirr stále zaměštnával svého ducha vzpomínám na totožnost šejka.

„Nevíš opravdu, kde jsi ho viděl?“ ptal se ho Syn tajemství.

„Nemohu si vzpomenout.“

„Tak ti nepomůže ani jeho jméno.“

„Pomůže. Vzpomenu-li si na jeho jméno, jistě se mi vybaví, kde jsem ho viděl. Jsem přesvědčený, že mi tento muž prokáže velikou službu.“

„Být tebou, zeptal bych se ho na jeho jméno.“

„Už jsem na to myslel, ale stává se, že lidé svá jména mění. Pokusím se o to.“

Vstal ve chvíli, když se Schwarz, šejk a jeho doprovod přicházeli do ležení. Přiblížil se k nim a zeptal se šejka:

„Pane, prosím tě, řekni mi své jméno. Jsem sice mladý a nehodí se, abych oslovil staršího, ale je to pro mě důležité.“

„Vyhovím ti rád. Jmenuji se Abú'd Dabbús.“

Ibn es Sirr poděkoval, otočil se k Synovi věrnosti a pravil:

„To jméno mě nic neříká.“

„Pak to není ten muž, o němž přemýšlíš.“

„Musí to být on! Tuto tvář jsem už někde viděl, když měla čerstvou ránu. Musel jsem být ještě malé dítě.“

„U nás, u Zandů, takový zvyk nemáme, ale vím, že Arabové si dávají jména podle svých tělesných vlastností.“

„Ano, je to tak.“

„Co myslíš, jak bych pojmenoval tohoto muže?“

„Jak?“

„Abú Nuss el Vidžh, Otec poloviny tváře.“

Syn tajemství spráskl ruce a zvolal:

„Hamdulilláh! Máš pravdu, Alláh ti to pověděl dříve, než mně! Nazval jsi ho Otcem poloviny, Abú Nuss. Děkuji ti, Núbo, moc jsi mi pomohl.“

„Těší mě, že jsem ti byl nápomocen. Už si vzpomínáš, kde jsi to jméno slyšel?“

„Vím všechno! Přišel k nám zbrcen krví a má matka ho očistila a ovázala. Dlouho byl nemocen, ale pomalu se uzdravoval. Byl jsem často u jeho seriru, lůžka, a promlouval s ním. Žertoval a musel jsem ho nazývat Otcem poloviny. Toto všechno usnulo v mé paměti a teď se probouzí. Alláhu! Budu s ním hovořit o své vlasti, o své matce. Půjdu za ním.“

Nemusel však za šejkem. Jejich hovor byl hlasitý, slyšeli ho všichni kolem a slyšel ho i Abú'd Dabbús. Přikročil k odpočívajícím jinochům a tázal se Syna tajemství:

„Slyšel jsem, že jsi pronesl jméno Abú Nuss. Koho jsi tím myslel?“

„Tebe, pane,“ odpověděl Ibn es Sirr. „Nejmenoval ses tak v minulosti?“

„Ne, ale před několika lety mě tak nazývalo jedno dítě, jehož společnost ulevovala mým útrapám. Bylo to v Kenademu, v zemi Dar Runga.“

„Kenadem!“ vykřikl Ibn es Sirr.

„Znáš to místo?“

„Neznám, ó šejku, ale při Alláhovi, odpověz mi, jak ses dostal do Kenademu?“

„Učinil jsem slib, že navštívím posvátný hrob slavného tun-džurského marabuta. Pouť byla dlouhá, velmi dlouhá, ale došel jsem šťastně a pomodlil jsem se. Když jsem se zbavil svých hříchů, vypravil jsem se domů. Mezi jezerem Rahat Gerasí s Kenademem naši hadž, poutnickou karavanu, přepadla gum. Někteří z nás se bránili. Dostal jsem sečnou ránu přes obličej, která mě zbavila nosu a pravé líce. Alláh mi na chvíli odňal duši, aby mě zbavil hrozných bolestí a tak mě našel jistý poutník, který šel náhodou kolem a zjistil, že jsem živý. Naložil mě na velblouda a dopravil do Kenademu, kde jsem nabyl vědomí a kde mě pak ošetřovali.“

„Jak se jmenoval muž, který tě zachránil?“

„Barák el Kaší, emir z Kenademu.“

„Znal jsi jeho ženu?“

„Velmi dobře. Kenadenské ženy nezastírají svou tvář.“

„Řekni mi, jak vypadala její tvář.“

„Proč?“

„Prosím tě o to, ó šejku. Popiš mi ji!“ vykřikl mladík.

„Byla to mírná a dobrotivá žena, jako úplněk luny, po jehož paprscích sestupuje blahodárná rosa. Všichni lidé ji milovali. Emir byl mužem zasmušilým, nevrkým a přísným, ale spravedlivým.

Naše duše uzavřely přátelství a pili jsme na bratrství. Měl mě rád a miloval svou ženu a své dítě.“

„Znal jsi jeho syna?“

„Bylo to malé, asi tříleté dítě, ale Alláh ho obdařil mimořádným rozumem. Byl slastí své matky a nadějí svého otce.“

„A splnil tuto naději?“

„Nevím, od té doby jsem v Kenademu nebyl.“

„Ale emir, tvůj pokrevní bratr, tě jistě navštívil?“

„Až po dlouhých patnácti letech přišel do mé osady cizinec, který chtěl se mnou hovořit. Nebyl jsem doma, proto odešel. Zanechal mi jen dopis na vydělané kůži. Byly tam jen tři slova: Barák, emir, Kenadem. Patrně nesl vzkaz od

mého přítele. Moji bojovníci ho poznali. Byl to pověstný sajjádaťál...“

„Emir z Kenademu a sajjádaťál jsou jedna osoba!“ vykřikl Ibn es Sirr.

„Alláhu! Je to možné?“

„Brzy se to dozvíš. Pamatuješ si, jak se jmenoval emiruv syn?“

„Pamatuji se. Chyběli mu malíčky u obou nohou a podle toho ho nazývali Mesúf abú tamárt's savábi, Mesúf Osmiprstý.“

„Pohlédni sem, pane!“ zvolal Syn tajemství, vyzul sandály a ukázal svá chodidla.

„Šu adžíb, to je úžasné! Máš osm prstů jako Mesúf...“

Šejk se zarazil, pohlédl zkoumavě do jinochovy tváře, zavrtěl hlavou a pokračoval:

„Rysy tvé tváře ještě nejsou tak ustálené, abych z nich mohl soudit o tvých rodičích, ale můj vnitřní hlas mi praví, že jsi synem mého pokrevního bratra. Řekni mi: klame mě má předtucha?“

„Ne, pane. Jsem Mesúf, který si s tebou hrál a jemuž jsi dovolil, aby tě oslovoval Abú Nuss, Otec poloviny. Dlouhé roky jsem nevěděl, kdo jsem a teprve nyní se trhá závoj mých vzpomínek. Teď už vím, že jsem oním Mesúfem, synem emira z Kenademu.“

„Pojď na moji hrud', synku. Tvoji přátelé jsou mými přáteli a má ruka dopadne na hlavy tvých nepřátel.“

Šejk uchopil Mesúfa za ruce, přitiskl ho k hrudi a políbil na čelo. Pak se posadil vedle něho a dlouho rozmlouvali.

Schwarz si až teď vzpomněl na hrocha a Otce Jedenácti vousů. Přikročil k askárijům a oznámil jim, že byl skolený hisán el bahr. Askárijové přijali tuto zprávu s radostným pokřikem, neboť tak vydatné sousto slibovalo tučné hody.

Přihlásilo se mnoho dobrovolníků, kteří se v čele s Otcem smíchu vypravili za Štěpánem. Spěchali ze všech sil a když dorazili na místo, byli úplně zadýcháni. Štěpán stál v rákosí s puškou připravenou k výstřelu a vítal je nevrle:

„Snad vám nevšly do nohou hlavně pušek, že jdete tak pozdě. Stojím už přes hodinu u této mršiny, aby se do ní nevrátil život. Kdyby hroch procítl a utekl, nepomohli by ani mé nejsladší prosby, aby zanechal svého úmyslu. Nestačí, že jsem ho pro vás zastřelil, aby jste se jednou našli? Měl jsem ho snad naložit na záda a odnést ho do ležení?“

„Cože? Tys ho zastřelil?“ tážal se Alí a prohlížel si roztržštěnou lebku zvířete.

„A kdo jiný?“ odpovídal hrdě Štěpán.

„Někdo jiný. Kulka tvého bárúd ér radu, pušky hromu, je sice veliká, ale takovou díru způsobit nemůže. Mohl to být jen rasás sarmat, výbušný náboj, a takové koule má jen Otec čápa. On zastřelil hrocha a ne ty.“

Vojáci, zvyklí na jejich hádky, se pustili do vyvrhování vnitřností a čtvrcení hrocha, kdežto Maďar se sápal po Alím.

„Mlč!“ vykřikl na něho. „Byl jsi snad při tom? Tvá tlama je sice veliká, jako tlama této břichaté nestvůry, ale tvůj mozek je tak nepatrný, že by se jím nenasytil ani namla, mravenec. Neslyšel jsi houknutí mé kátíl el fil?“

„Zaslechli jsme dva výstřely, které nás probudily. Protože sidi Asvad a Abú laklak chyběli v ležení, domysleli jsme si hned, že oni vystřelili a teď nás chceš přesvědčit, že jsi zabil hrocha sám. To bys mohl nakecat starým babám, ale ne mně, který zná všechny vesnice a národy...“

„Nemluv o svých národech a vesnicích! Nevěřím ani, že znáš místo, kam strachem utekli všichni lidé při tvém narození. Já však znám všechny řeči světa a mám latinské vědomosti. Má hlava se dá otevřít jako kniha, ve které je všechno zapsáno a když chci, vychází z ní rozum jako jasné slunce.“

„Šu halalk, Uskut! Jaký je to žvást, mlč!“ rozkřikl se Alí zuřivě, při čemž stáhl obličej, jako by překypoval blažeností.

„Když se má tvář poprvé objevila na světě, zazařilo nejen slunce, nýbrž i celá obloha. Znáš mé jméno a víš, kdo jsem?“

Jmenuji se hadži Alí ibn hadži isá el Farisí ibn hadži Utmán ibn Umar ibn hadži Marván el Gandesí háfid Jakub Abdalláh el Sandžaki. Tvé jméno je István Kutya. Může se postavit vedle mého, ale může se mu rovnat?“

„Proč by nemohlo? Tvé dlouhé jméno je obyčejnou tasemnicí, ze které má člověk radost, jen když vyleze z těla. Mé jméno je však plné síly, zvuku a souladu a každý, kdo je slyší, těší se z něho jako z hudby. Jaké jméno, takový muž. Zatím, co jsi chrněl a znepokojoval svým chrápáním celý svět, já jsem byl na nohou a potýkal se s tímto obrem zvířecí říše. Pohled na jeho čelist! Vidiš tam díru? Má kulka tam vnikla tak silně, že to hovado otevřelo svou tlamu a už ji nemohlo zavřít. Jedině díky mé kulce byl poslaný ke svým otcům a praotcům a teď mi pověz, vykonal jsi už někdy podobný hrdinský čin?“

„Ještě ne, ale nic na tom není,“ odsekl Otec smíchu. „Zavolej sem jiného hisán el bahra a uvidíš, jaký strach rnu našenu.“

„To ti věřím. Když se ti podívá do tváře, umře smíchem.“

„Nemluv o mé tváři! Kdo může za to, že je zkřivená? Jen ty!“

„Já?“

„Ano, ty. Moje tvář byla donedávna perlou krásy. Její rysy se skvěly ladností jako začáteční slova koránu, můj zrak zářil silou a něhou a mé lice se lesklo jako ranní červánky. Pak jsi přišel ty a sotva jsem tě spatřil, projelo mými údy zděšení jako zemětřesení a kdykoli na tobě spočine mé oko, pochyť mou duši taková úzkost, že mně stáhne tvář v ošklivé vrásky. Na uzdravení mohu pomýšlet tehdy, až se s tebou navždy rozloučím.“

„Tak se seber a táhni odtud! Nechoď mi vůbec na oči!“ křičel Štěpán a lapal po dechu. „Ty jsi mismari et tabút, hřebík do mé rakve a dovedeš mě do hrobu. Co tě znám, chřadnu a zlost zkracuje léta mého života. Jsi vrahem mé mladosti a pohlcovačem dnů mého stáří. Kéž by ti za to anděl soudu nastrkal do kůže jehly tak hustě jako chlupy mladého velblouda.“

„A tebe nechť zavěsí za jedenáct vousů tvého kníru nad pekelným komínem, ze kterého...“

Nedomluvil. Štěpán byl tak rozčilen, že při zmínce o jedenácti vousích se už neudržel.

„Uskut, džid ed dijá veš šu ub, mlč, ty praotče vesnic a národů! Naučím tě ctít mně a můj knír!“ Zařval a vrhl se na Alího, aby ho chytil za chřtán. Za prudké hádky si oba vyměnili svá místa. Malý Maďar stále postupoval a hadži Alí ustupoval, až se dostal až k vodě. Teď se chvěl vyhnout Štěpánovu útoku, uskočil dozadu a ztratil půdu pod nohama.

„Já musíba, ha nighrak! Ó neštěstí, utopíme se!“ zaskuhral a ponořil se do vody, která byla v těchto místech dost hluboká.

Vykřikl právem v množném čísle, neboť Štěpán byl ve stejné situaci. Právě se chystal k poslednímu skoku, když Alí uskočil a spadl do vody. Rozčilený mužik se už nedokázal zastavit a vletěl střemhlav za Alím.

Askárjové vykřikli lekutím, jako by sami vletěli do vody. Nešlo ani tak o utopení, jako spíše o nebezpečí, které hašteřivcům hrozilo od krokodýlů, jimiž se bažina hemžila. Obyvatelstvo, bydlící kolem Nilu, umí znamenitě plavat, a proto vojáci nevěnovali pozornost místu, kde se nad soupeři zavřela voda, ale rozhlíželi se po hladině, zda se někde neobjeví krokodýl. A skutečně - několik netvorů leželo na menším výběžku pevného písčitého břehu. Zvířata se tak polekala, že se málem zavržala břichem do písku a neodvažovala se vklouznout do vody.

Štěpán se brzy vynořil. Byl dobrým plavcem. Rozhlédl se po krokodýlech a pak po Otcí smíchu. Když ho neviděl, vykřikl zděšeně:

„Má fis hena, huva fén? Není tady, kde je?“

„Taht el majja li hadd il án, dosud pod vodou,“ odpovídali mu vojáci.

„Alláh! Dojde mu dech a utopí se!“

Štěpán rázem zapomněl na hádku a ponořil se pod hladinu, aby našel svého přítele. Za okamžik se vynořil Otec smíchu a volal:

„Kde je Ibn el džidri, Syn neštovic?“

„Ponořil se, aby tě vyhledal,“ volali vojáci.

„Ten dobrý člověk! Z lásky ke mně se ještě utopí. Musím ho vylovit.“ Sotva se však potopil objevila se Štěpánova hlava a křičel:

„Je mrtev! Tak dlouho pod vodou - to nemůže vydržet žádný člověk. Utopil se, ale musím vytáhnout aspoň jeho tělo.

Nenechám ho přece napospas krokodýlům.“

„Nepotápěj se,“ varovali ho diváci ze břehu, „ponořil se, aby tě vytáhl.“

„Ó, ten milý chlapík. Nesmím ho nechat hledat, jinak by ho mohl sežrat krokodýl.“

Štěpán se znovu ponořil a zanedlouho se vynořily z hlubiny hlavy obou přátel ve slušné vzdálenosti od sebe. Prskali ze sebe vodu a rozhlíželi se. Sotva se uviděli, nadšeně vykřikli. Hlasitě jásajíc plavali k sobě, objali se a zamířili ke břehu. Právě se ho dotkli rukama, když kterýsi voják ukázal na písčitou výspu a vykřikl:

„Timsáh! Uviděli vás a teď se ženou za vámi, aby vás pohltili. Rychle ustupte od břehu!“

Ve vodě se objevilo několik bělavých a zpěněných rýh. Vodní příšery dorazily v několika okamžicích na místo

Štěpánovy a Alího nedobrovolné koupele a těsně u břehu se nad vodou vynořilo několik ohyzných tlam, plných zubů.

„Hamdu It'lláh, díky Bohu!“ vykřikl Štěpán. „Timsáh sklaply naprázdno. Zachránil jsi mě, příteli!“

„Přepočítaly se, obludy,“ odpověděl Alí, „ale nezachránil jsem já tebe, nýbrž ty mě. Nebýt tebe, stal bych se obědem těchto přerostlých ještěrek, ať je Alláh zatratí!“

„Ať je jejich život krátký a jejich smrt strašná. Jejich praotcové necht' jsou zapomenuti a jejich vnukové odsouzeni k věčnému hladovění. Nemoc ať jim užirá těla a žal jejich duši, dokud se neobráti na pokání a nedojdou k poznání, že je hříchem proti Alláhovi polykat zaživa, těla věřících.“

„Nikdy se nedají na pokání, neboť jejich srdce jsou zatvrzelá a jejich ucho neslyší varovný hlas synů Proroka. Budou žít dále ve svých hříších a požírat zdechliny v bažinách, dokud je pekelný oheň nesežehne. My se však radujme, že jsme unikli jejich zubům a ukažme jim, jak s nimi z hloubi duše pohrdáme.“

Na krokodýly se snesla sprška orientálních nadávek. Nakonec je oba přátelé posílali do nejhlubších pekel. Konečně si vyždímalí promočené šaty a jali se pomáhat vojákům ve čtvrcení hrocha, oddělujíc sádlo od masa v dlouhých pruzích, které se pak odnesly do ležení.

V táboře bylo rozděláno několik ohňů, nad nimiž se měla připravovat libová pečené. Zápach škvařícího se sádla naplnil široké okolí.

Mezitím šťastně dorazily všechny lodě ke břehu a zakotvily. Vojáci na lodích a Nuerové ucítili vůni pečeného masa a hlasitě žádali o vylodění. Schwarz se zprvu zdráhal, neboť nedůvěřoval Nuerům, ale Štěpán mu poradil, že si jejich oddanost zabezpečí právě tím, když jim povolí účast na hostině, takže nakonec povolil. Vládním vojákům však vydal tajný rozkaz, aby měli Nuery na očích a nedopustili, aby opouštěli tábor bez dovolení.

17. KAPITOLA

BOJ S TLUSTOKOŽCI

Skolený hroch poskytl dostatek masa a sádla, takže se na každého z několika set přítomných dostalo.

Schwarz a Bavor s Otcem kyje a Hasanem Muratem usedli k hostině. Pojíдали s chutí pečené maso a špek.

„To je lahůdka, že?“ tázal se Bavor. „Žádný evropský řezník ani uzenář by nemohl svým odběratelům „předložit lepší výrobek a znám jen jedno jídlo, které se může hrošimu masu vyrovnat, nebo je možná ještě chutnější.“

„Co to je?“ tázal se Schwarz.

„Pečené ze slona, ale člověk musí dostat tu nejlihovější část. Víte kterou?“

„Již jsem jedl pečeného slona, ale nevím, která část tohoto tlustokožce je nejchutnější.“

„Řeknu vám to tedy já. V těchto krajích není vyloučené, že se setkáme s takovým tlustokožcem nebo dokonce s celým stádem. Když budeme na dostřel, dám vám praktický důkaz. Jistě víte, na kterých místech je slon nejzranitelnější.“

„Ano. V místě, kde se jeho chobot spojuje s lebkou.“

„Správně, ačkoliv výbušná koule mu působí smrtelné zranění i v jiných místech. Ale abych neodbočoval. Nejlepší pochoutkou ze slona je chobot, tedy kus chobotu z nejširšího místa u nosní kosti. To je pečínka! Takovou jste jistě nejedl.“ Pfotenhauer zakroutil očima a mlaskl jazykem, aby naznačil láhodnost tohoto jídla.

„Chobot?“ tázal se Schwarz, „domníval jsem se, že je tuhý.“

„Ale ne. Je křehčí než jazyk sibiřského soba. Ale samotná pečínka by nebyla ničím, kdyby nebyla upečená na správném tuku - na sádle z ledvin. Kéž by sem přiběhl takový sloníček s pěkným rypáčkem, abych vám mohl prakticky znázornit, co nemůže vyslovit mokřý jazyk na tomto suchém vzduchu.“

„Vy labužníku!“ smál se Schwarz, „mluvíte, jako byste si přál, aby nás kvůli několika gramům chobotí pečené přepadlo celé stádo slonů. Je to nebezpečné přání.“

„Máte snad strach?“

„Proč bych se strachoval? Ale představte si zmatek, Jaký můžou tato zvířata způsobit.“

„Když jsou klidná, neznamená jejich příchod žádné nebezpečí, kdyby však byli podrážděni, pak bychom se mohli dostat do úzkých. Víte, čemu se říká hadžil, poustevník?“

„Ano. Je to starý samec, který pro svou zlovinnost a sveřepost musí opustit stádo a potuluje se volně. Toto zvíře je vždy nebezpečné a slepě útočí. Běda člověku nebo zvířeti, setká-li se s takovým divokým samcem na rovině, kde není úkryt.“

„Ano. Kdyby přišel takový tulák, moc by nám prořídla stáda. Nejhuře řadí tehdy, když je pronásledován těmi, kteří ho vyhnali ze středu. Káci všechno, co se mu postaví do cesty, vyvrací stromy, odhazuje balvany a jeho vztek nezná mezi. I ten nejchladnokrevnější střelec udělá nejlíp, když mu uhne z cesty a jen z dálky přihlíží tomuto divadlu.“

„Máte už s tím nějaké zkušenosti?“

„Ovšem. Byl jsem nahoře na Bahr el Džuru. Právě jsem seděl u bažiny se dvěma Zandy a rozparoval břicha zastřeleným ptákům, když se najednou zatřásla půda - a to vám bylo dunění jako při zemětřesení - poslyšte! Co to bylo? Neslyšíte nic?“

Schwarz naslouchal.

„Ano, je to jako vzdálený vodopád, ale tady přece není žádný vodopád.“

„Není. Ale to je něco jiného, kolego. Maloval jsem čerta na zeď a už je tady. Doufám, že budeme mít dostatek času zahnat stáda na bezpečné místo.“

Bavor vyskočil, přiložil dlaně k ústům a zavolal na vojáky, kteří hlídali stáda:

„Já hárisín utrudú el bakar, bald, bald, rúhú! El afjál, el afjál! Hlídači, pryč s dobyt看, daleko, velmi daleko! Sloni! Sloni!“

Volání se rozléhalo po celém táboře. Všichni vyskočili na nohy a chopili se zbraní. Hlídači chvátali ke stádu a poháněli je bičem za velkého křiku na rovinu, směrem, který jim Pfotenhauer ukazoval. Silný hluk, který zaslechl, přicházel z levé strany, od lesa, jehož krajní výběžky se dotýkaly zevního chobotu bažiny. Tento hluk teď zanikl v mohutném křiku pastevců a vojáků. Bavor však měl mohutné plíce a jeho hlas přehlušil panující hřmot.

„Skutu, hudú, já nás, vallá nihna majjitín! Tiše, klid, jinak jsme ztraceni!“

Rozkaz byl okamžitě uposlechnut, ani ne proto, že by v těchto zástupech panovala vzorná vojenská disciplína, jako spíše z ohromného strachu, který dovede umlčet i užvatlané obyvatele Súdánu. V tom tichu bylo znovu slyšet blížící se hluk, teď už dvojnásobný. Země pod nohama duněla.

„Ajíva afjál, já Alláh! Jsou to sloni, ó Bože!“ vykřikl Alí.

„Kul kati, celé stádo,“ přizvukoval Hasan Murat. „Co si počneme? Utečme!“ Chtěl odběhnout, ale Štěpán ho uchopil za rameno a zadržel ho.

„Když se nebojíš honby na otrokáře, nemusíš se bát ani slonů. Divoký slon je andělem proti těm otrokářským ďáblům,“ řekl, pohlédl na Schwarze a pokračoval německy:

„Teď uvidíte, pane doktore, že se neleknu ani slona. Polechtám mu žaludek kulkou z mé káti el fil.“

Schwarz neměl čas, aby rozmlouval se Štěpánem. V těchto situacích je každá chvilka vzácná a rozhoduje o bytí či nebytí. Neuplynuly ještě ani dvě minuty od chvíle, kdy Pfotenhauer zaslechl vzdálený hluk a už se kolem ležení chvěla půda jako slabá zeď malého domku, jakoby podél ní jel těžký nákladní povoz.

Vzduchem se nesl břitký a ostrý zvuk a na kraji lesa se objevil ohromný Goliáš s chobotem vztyčeným k nebi. Jeho směšně malý ohon se vodorovně tyčil jako kudla proti útoku ze zadu. Slonovi chyběl pravý kel, za to levý byl neobyčejně veliký a svědčil o stáří zvířete. Byl vysoký asi devět a dlouhý dvanáct stop.

Vztyčený chobot, mávající ušní boltce a pronikavý ryk udělaly na Súdánce příšerný dojem. Vojáci odhazovali zbraně a pádili bezhlavě na všechny strany, hledajíc úkryt za stromy a křovinami, při čemž tak úzkostlivě křičeli, že si toho rozružený slon nakonec všiml. Zastavil se a rozhlédl se. Teď spatřil hlouček lidí, kteří setrvali na svých místech a rozhodli se mu postavit na odpor. Slon si je chvíli upřeně prohlížel, pak zatočil chobotem kolem hlavy a vrhl se směrem k odvážlivcům. Byli to profesor Schwarz, Otec čápa, Štěpán, Syn věrnosti a Otec smíchu. Ostatní praskli do bot, včetně „neohroženého“ Otce kyje. Zajatí a spoutaní vzbouřenci z Omm et Tamásih leželi bez pohybu, aby na sebe neupoutali pozornost zvířete.

A pak tu byl ještě někdo, kdo neutekl - Mesúf ibn Barák, Syn věrnosti. Jakmile se slon objevil, odvážný mladík se vrhl do trávy a plazil se rychle k němu.

„Uteč! Alláhu!“ volal na něho Ibn al Vafá. „Rozdrť tě! Je to ha-džil!“

„Ano, hadžil. Samotář, vyděděnec, vyvrženec, kterého nechce žádné stádo. Vaše kulky, přátelé, mu neublíží. Nezasáhnou-li ho na choulostivém místě, nechť je k nám Alláh milostivý!“

Všech pět mužů stálo v těsném hloučku, s puškama namířenými na obrovského tlustokožce. Místo, kde je slon tak zranitelný, vidět nebylo, protože měl stále vztyčený chobot. Rozzuřené zvíře se přiblížilo střelcům na čtyřicet kroků.

„Rozestavte se na všechny strany!“ vykřikl Otec čápa. „Budete mít lepší cíl.“

Vrhl se stranou a ostatní ho následovali. Jediným, který ho neuposlechl, byl Štěpán. Poklekl na koleno a zamířil svým kátel el fil přímo do rozevřené tlamy zvířete.

„Necht' Bůh pomůže, ať mu ta kulka pronikne do mozku,“ vykřikl, „jinak mi ten dobytek rozšlápne lebku.“

Zatím se slon přiblížil ke klečícímu střelci na několik kroků. Maďar stiskl spoušť, ozvala se ohlušující rána a Štěpán obdržel od pažby takový pohlavek, že se skácel do trávy.

„Lisír rak, dobrou chuť,“ zvolal postižený, „a je po mně.“

Avšak slon nesklonil chobot, aby uchopil malého střelce a vyhodil ho do vzduchu. Stál na místě a ani se nehnu. Velká těžká koule, vypálená z bezprostřední blízkosti, ho zarazila v prudkém běhu. Slon stál jako omráčený. Trvalo to jen chvíli, ale to stačilo, aby se Štěpán mohl zachránit. Jeho pověstný kátel el fil byl opravdu pozoruhodnou zbraní. Rozháněla přátele i nepřátele a oběma stranám ukazovala, jak je nebezpečné pohrávat si se střelným prachem. Otec smíchu, když postřehl nebezpečí, které hrozilo Štěpánovi, přiskočil a z ukořistěné pušky šejka Homrů vpálil slonovi kulku do spodní části chobotu. Mohl skončit pod sloní tlapou, nebýt Mesúfa.

Ibn es Sír se přiblížil ke slonovi z boku, takže dosud nebyl zpozorován. Sotva ho hadžil minul, vyskočil mladík na nohy a hnal se ke zvířeti. Doběhl k němu ve chvíli, kdy vystřelil Otec smíchu. Sotva výstřel dozněl, přiskočil Mesúf k levé zadní noze tlustokožce a zasadil mu nožem hlubokou ránu do stehna. Chtěl mu přetnout hlavní šlachy. Jeho záměr se asi nepovedl. Buď nezasáhl do pravé místo, nebo nebyl řez dostatečně hluboký. Slon se hbitě obrátil a pátral po novém nepříteli. Spatřil jich hned několik, a to tak nebezpečných, že je nemohl podceňovat.

Lovci, kteří měli před sebou nebezpečné zvíře, zapomněli na dřívější hluk, z něhož se dalo usuzovat o blízkosti celého stáda těchto tlustokožců. Starý poustevník se patrně odvážil až příliš blízko ke stádu, jehož samci ho začali pronásledovat. U bažiny zmizel svým pronásledovatelům na chvíli z očí, ale ti po něm nepřestali pátrat. Nyní se objevili na okraji lesa. Sotva uviděli hadžila, spustili válečný křik a hnali se k němu. Poustevník ihned pochopil, že sloni jsou daleko nebezpečnější nepřátelé, než několik nepatrných střelců, obrátil se a pádlil z ležení, aniž se pomstil za svá poranění.

Stádo jeho čtyřnohých pronásledovatelů mělo dvanáct členů. Jejich síle hadžil nemohl čelit. Stádo tvořilo jednu rodinu. Na čele běžel starý samec, patrně vůdce stáda, za ním čtyři mladší samci, tři starší a jedna mladší samice a tři odrostlejší mláděta. Chvátili za hadžilem, aniž by věnovali pozornost lidem, kteří se krčili v ležení. Sloupovitýma nohama dupali neuvěřitelnou rychlostí. Stádo se začalo trhat. Samice a mláděta už nestačily tempu statných a urostlých samců.

Štěpán a Alí leželi v trávě a pozorovali blížící se slony.

„Neopovažte se střilet po samcích!“ varoval Otec čápa. „Střílejte po mládětech a tím se zmocníme i samic!“

Zvedl pušku a zamířil na chobot nejbližšího mláděte. Schwarz nelenil a vystřelil po druhém mláděti a po několika vteřinách následoval třetí výstřel - Pfotenhauer vypálil kouli i z druhé hlavně své pušky a trefil třetí mládě. Jeho výbušné koule měly strašný účinek. Obě zasažená mláděta se svalila na zem s roztržitými čely. Schwarz se také trefil, ale jeho náboj mládě neusmrtil. Zasažený chobotnatec se zarazil v běhu, bolestně ryčel a kolísal jako opilec.

„Také má dost,“ pravil Pfotenhauer, „ale teď rychle za silné stromy!“

Sotva to dořekl, hnal se přímo k lesu. Za ním chvátil Schwarz a Alí se Štěpánem, kdežto Syn věrnosti a Mesúf zůstali na místě a položili se do trávy.

„Proč vlastně prcháme?“ ptal se Otec smíchu, když si vyhledal úkryt za stromem poblíž Pfotenhauera, „vždyť jsme zvítězili.“

„Neptej se, příteli, raději pohlédni vpravo,“ odsekl Bavor. „Rychle nabíjet! Samice se budou mstít!“

Mluvil pravdu. Matky zaslechly řev zraněného mláděte a rychle se vracely k ležení. Troubily choboty, pátraly po svých dětech a když je zahlédly, rozběhly se k nim.

Matky zastřelených slůňat chodily kolem jejich těl a ohledávaly je choboty. Matka zraněného slona ohmatávala ránu, hladila něžně jeho tělo a postavila se těsně k němu, aby ho podpírala vlastním tělem. Bylo to však marné. Slůně pokleslo na kolena, na bok a skonalo. Teď popocházely samice od mláděte k mláděti, až poznaly, že jejich miláčkové jsou zahubeni. Bojovně pozvedly choboty a zatroubily.

„Nadešla chvíle pomsty,“ připomenul Pfotenhauer, „samice nás budou hledat a když se jim to povede, zaútočí.“

„Zasloužili bychom, aby jsme byli potrestáni,“ ozval se Schwarz. „Pohledte na ten žal mlujících matek. Je to srdcevroutící pohled. Kdo má v sobě kousek citu, musí cítit s těmito zvířaty.“

„Divím se, že máte v sobě tolik citu,“ odpověděl Bavor. „Vždyť pocházíte ze severovýchodní oblasti německé říše, která je známá svou militantností. Člověk je nejhorší šelmou na zeměkouli, neboť vraždí s chladnokrevnou rozvahou.“

Ale, podívejte se! Viděl jste to?“

Ornitolog ukázal ke skupině slonů.

„Ano, jedna samice klesla na zem a bolestně troubí.“

„A nyní klesá druhá a teď i třetí! Už vím proč. Víte snad...“

„Že by Ibn es Sír...“

„Ano! On a Syn věrnosti. Odvážní hoši. Přiblížili se ke slonům a použili nožů. Musíme rychle k nim, jsou v obrovském nebezpečí. Nesmíme dopustit, aby se samice dlouho trápily.“

Oba mladíci se ukryli v trávě tak obratně, že samice je po svém návratu vůbec nespapaly. Když se matky zaměstnávali mrtvými mláděty, připlížili se k nim asi na vzdálenost deseti kroků a zaútočili kulbedami, srpovitě zahnutými noži, na samice. Rychlými seký jim přetřeli šlachy na zadních nohou.

Samice řvali bolestí, vlekli za sebou bezvládné nohy a snažili se lapnout své nepřátele, kteří se jim obratně vyhýbali.

Byl to příšerný pohled, ale naštěstí netrval dlouho. To už byli na místě Schwarz a jeho tři přátelé. Dobře mířenými výstřely z bezprostřední blízkosti ukončili trápení samic. Matky klesly k zemi. Svou lásku k dětem zaplatily vlastními

životy.

„Mají po bolesti,“ pravil Pfotenhauer a nabil svou zbraň. „To byl ale podařený lov! Šest slonů za patnáct minut.“

„Zbytečné vraždění,“ podotkl Schwarz.

„Proč?“

„Tolik masa stejně nepotřebujeme a samice s mláďaty kly nemají.“

„Nemyslím. Maso potřebujeme na cestu do Ombuly, neboť nevíme, dostane-li se nám při dalším pochodu něco k jídlu na dostřel.“

„Jsem jiného názoru. Každá ze samic váží kolem osmi tisíc liber a mláďata kolem dvou tisíc. To je asi třicet tisíc liber. Jak bychom mohli spotřebovat tolik masa do dvou dnů? Déle v tomto horku nevydrží...“

„To máte špatné mínění o našich Súdáncích. Měl byste se podívat, jak dovedou jíst - vlastně žrát. Ostatně nezapomínejte, že slon se neskládá jen z masa. Odpočítejte kůži a kosti - a jaké kosti! Když vám jde o lidskost, pravím, že je lepší, když padne několik slonů, než by vojáci měli trpět hladem. Teď si však nabijte svou pušku a připravte se. Nejsme ještě hotovi.“

„Myslíte, že se objeví další stádo slonů?“

„Jiné? Nikoliv, ale vrátí se sem sloni, kteří tudy běželi. Jakmile samci zpozorují, že se jim ztratily dámy s mláďaty, vrátí se, aby je hledali.“

„Snad je nebudeme zabíjet?“

„Ne, i když je škoda krásné slonoviny. Kly starého samce váží nejméně po dvaceti librách. Ale podívejte se! Sotva je práce u konce, vylézají Súdanci z děr.“

Když houf slonů zmizel, začali se vracet do ležení vojáci i Nuerové a obklopili mrtvé slony. Schwarz je rozdělil do několika skupin, určených k vyvrhování tlustokožců. Vojáci se s chutí pustili do práce, poněvadž se všichni těšili na znamenitou hostinu. Tu a tam se stupňovala nálada v bujnou veselost, která však byla brzy přerušena.

Zpracovávání sloniho masa bylo takřka u konce, když se od západu, kam hlídači zahnali stáda dobytka, zvedl silný pokřik hlídačů, do něhož se mísily zvuky bučících krav a řvoucích volů a býků.

„Co se děje?“ ptal se Schwarz. „Snad se nám nesplašil dobytek?“

„Možné to je. Vyčkejme však, za chvíli budeme moudřejší,“ odvětil Bavor.

Měl pravdu. Oba běloši stáli uprostřed davu, který jim zakrýval výhled. Za chvíli se vojáci, kteří je obklopovali, rozletěli za strašného pokřiku na všechny strany.

„El hadžil, el hadžil!“ ozývalo se ze všech stran. Neuplynula ani minuta a ležení se znovu vyprázdnilo.

Tem nejstatečnějším, kteří vytrvali, se uvolnil výhled na západní stranu. Odtamtud se rychle přibližoval žalostně bučící býk, v patách s poustevníkem. Omyl byl vyloučený, slonovi chyběl jeden kel.

„U všech rohatých! To je nadělení,“ řekl Bavor. „Teď je pro nás důležité, kam se býk obrátí.“

„S tím býkem je konec. Slon běží dvakrát tak rychleji,“ ozval se Schwarz.

„Máte pravdu. Ten pitomý vůl se žene právě na nás. To je pro nás štěstí, že ho slon brzy dostihne. Chovejme se tiše, by nás nezpозoroval.“

Slon dohnal býka, ale nenapadl ho zezadu, nýbrž zboku. Předběhl ho, vrazil mu mezi žebra svůj dlouhý kel, v běhu ho zvedl do vzduchu jako hříčku a vyhodil ho do vzduchu. Země zaduněla. Býk, i navzdory velmi těžkému poranění, se sbíral ze země, aby uprchl. Zuřivý velikan se však postavil k němu, nabodnul ho znovu, vymrštil podruhé do vzduchu. Sotva býk dopadl na zem, slon ho doslova rozšlapal na bezvarou hmotu.

Zuřivost mohutného tlustokožce byla živena jednak pronásledováním, jednak poraněním neobratných střelců a teď se vystupňovala v šílené řádění. Býkův skon neukojil jeho bojovnost a pilně se rozhlížel po nových obětech. V tom zahlédl skupinku mužů, která zůstala v ležení. Pustil se do běhu rychlostí, která si v ničem nezadala s rychlostí závodního koně.

„Do lesa! Rychle! Vylezte na stromy!“ řval Pfotenhauer. „V této rychlosti nemáme šanci ho přesně trefit.“

Všichni se dali na zoufalý útěk. Otec jedenácti vousů, i když byl ze všech nejmenší, dělal největší skoky. Neběžel, přímo letěl a křičel:

„Pane doktore! Střílejte, střílejte! Jestli mě tato hora masa nabodne na svůj kel a vyhodí do vzduchu, rozdrť mi všechny kosti. Střílejte, proboha!“

Těsně za Štěpánem se hnál jeho nerozlučný přítel hadži Alí. Poskakoval jako panter, vrhající se na kořist a řval přitom jako pravý muslim:

„Ó Alláhu! Ó věčnosti! Ó Prozřetelnosti! Už mě dohání, už mně má, ten prokletý Otec chobotu, ten ďaur! Kéž by se zhroutil do pekla, do té nejužší díry, plné smradu!“

Súdánec nerad mlčí, musí mluvit a křičet za každou cenu, i když se mu to většinou nevyplácí.

Také Mesúf a Syn věrnosti něco volali. Zdálo se, že tím chtějí zastrašit slona, nebo upozornit na sebe, aby odvrátili nebezpečí od svých druhů. Pustili se vpravo, ale rozzuřený slon se vytrvale hnál směrem, kterým pádil Štěpán a Otec smíchu. Tedy přímo k lesu.

Schwarz s Pfotenhauerem odbočili vlevo ke křovinám a když zpozorovali, že se slon nežene za nimi, stanuli.

„Ten nás ale prohnal,“ ozval se udýchaný Bavor. „Takhle jsem jakživ nepospíchal. Kdybychom tam zůstali, naše kulky by ho nezastavily a rozdupal by nás na krvavou kaši. Podívejte se, teď se pustil do houštiny, má na mušce našeho učence“ a „praotce všech vesnic a národů. Pospěšme si, musíme jim pomoci.“

„Počkejte!“ zadržel ho Schwarz. „Jen opatrně. Přece vidíte, že ti dva už dosáhli houštiny a jistě si najdou nějaký úkryt. Zachrání se i bez nás. Proč bychom se vydávali do zbytečného nebezpečí? Co kdyby se zvíře obrátilo proti nám?“

Chceme-li za ním, musíme ze strany, aby nás nespátlil. Pojdme!“

Slon mezitím dorazil k houštině a přes spleť křoviska vrazil dovnitř. Chobotem lámal a vytrhával stromy, silné jako

stehno dospělého muže. Otec jedenácti vousů stále slyšel za sebou dusot a praskot. Domníval se, že je mu slon stále v patách. Neodvažoval se ohlédnout a letěl stále kupředu. Najednou se zamotal nohou do plazivého porostu a upadl, kdežto Otec smíchu ho předběhl. Štěpán se znovu postavil na nohy, rozběhl se a - zapadl do vody. Upadl u břehu majje a po tomto skoku mu břeh ujel pod nohama. Rozhlédl se a nedaleko sebe uviděl kmen statného stromu. Když se podíval výše, zahlédl i nohy svého přítele. Zachytil se o větev, která se těsně skláněla nad vodu, a vytáhl se nahoru. K nejbližší větvi to nebylo daleko; Štěpán se vyšvihl i na tu a chtěl se vyšplhat ještě výše, protože tam, kde byl, by na něj mohl slon dosáhnout.

Tohoto záměru se však musel zříct. Strom po zásahu bleskem ztratil korunu a zbyly mu jen tři větve, z nichž nejvyšší bylo ulomená. Z kmene trčel pouze krátký pahýl, na kterém se mohla usadit pouze jedna osoba - a tam už trůnil Otec smíchu a kroutil obličejem, jako by nebyl v nebezpečí života, nýbrž v sedmém nebi Prorokově.

„Alláhu!“ skuhral Otec jedenácti vousů. „Co si počnu? Nemohl jsi vylézt na jiný strom? Všechny kolem jsou vyšší a mají větve. Slon na mě dosáhne a strhne mě jako zralý banán.“

„Kdo ti poručil, aby ses šplhal za mnou?“ šklebil se na něj Otec smíchu. „Já jsem v bezpečí. Chobot nevěřícího tluskokožce na mě nedosáhne.“

„Ale ke mně ano! Alláhu! Co teď? Už je tady!“

Štěpánův strach byl zcela oprávněný, protože praskot se ozval v bezprostřední blízkosti.

„Posuň se přece po větvi nad vodu,“ radil Alí ze svého posedu. „Větev je silná, udrží tě. Tam na tebe nedosáhne. Ale pospěš si, už ho vidím!“

Alí opravdu uviděl hlavu obra, který právě vytrhával mladý stromek, který mu stál v cestě, vyrval ho ze země i s kořeny a odmrštil jej na stranu.

„Ano, už lezu, už lezu,“ volal Štěpán zděšeně. „Aná fok l'is el hisán el bahr! Milostivý Bože, sedím nad nosem hrocha!“

Slon doběhl ke stromu, na kterém seděli oba přátelé. Uslyšel Štěpánovo skuhráni a zastavil se. Zatím však nevěnoval pozornost Otci jedenácti vousů, nýbrž Alímu, který se mu snažil poradit:

„Jen se drž pevně, velmi pevně! Kdyby tě husan uchvátil, rozdrtil by tě.“

Slon upíral svá malá očka na mluvku, zatroubil chobotem a vztyčil jej, aby ho polapil. Naštěstí na něho nedosáhl, chyběly mu asi tři stopy. Jakmile Otec smíchu zjistil, že slon na něj nedosáhne, volal posměšně:

„Jen se snaž, ty synu bezectného otce, ty synovce strýce, který se stal kvůli tobě směšným. Směji se tvé síle a opovrhují tvou chytrostí. Pojď, vylez za mnou, když po mně tak toužíš.“

Slon patrně pochopil marnost své námahy a upěl svou pozornost na Otce jedenácti vousů. Popošel až ke břehu a vztyčil chobot, aby stáhl Štěpána z větve. Nedosáhl však ani na něho. Štěpán to spokojeně pozoroval a připojil se k Alímu:

„Máš na mě zálsuk, ty praděde všech rypáků a dlouhých uší? Polez za mnou, abychom se zde objali.“

Slon mu však nedovolil, aby dále rozvíjel své krasořečnění. Rozhodl se k jinému způsobu útoku, který se mohl stát Štěpánovi osudným. Zvířecí důvtip mu velel ztrestat protivníka jiným způsobem. Objal větev chobotem a zatřásl jí takovou silou, že se Štěpán neudržel a zřít se do vody. Naštěstí pro něho se slon zapřel o přední nohy, které stály na okraji majje. Poněvadž však byl břeh kluzký, ujely mu. Pokusil se zadržet chobotem větev. Tato však povolila pod tíhou jeho těla, zlomila se a velikán se s velkolepým žuchnutím skácel do majje. Voda vysoko vystříkla a pak se zavřela nad jeho hlavou.

V příštím okamžiku se jeho hlava objevila nad hladinou, ale jeho osud byl zpečetěn. Vztyčený chobot se objevil v těsné blízkosti hroší tlamy, která se otevřela, sevřela chobot a ponořila se pod hladinu.

Několik sekund se voda prudce čeřila vysokými, krvavými vlnami a pak se vynořil slon bez chobotu, který mu hroch ukousl. Vyrazil ze sebe bolestný, vztekly řev a rozhlížel se po svém nepříteli. Hroch se vynořil několik stop před ním. Když ho slon uviděl, vyrazil prudce kupředu a vrazil mu svůj kel do boku. Oba tluskokožci se znovu ponořili.

V dalším průběhu boje se střídavě vynořoval nad hladinou zadek slona a bok hrocha. Slon se nedokázal zbavit svého břemene a hroch napínal své síly, aby svého protivníka potopil. Voda se vlnila mohutným příbojem, z něhož vytryskovaly malé praménky, takže nebylo možné pozorovat pohyb obou zvířat.

Toto hrozné vzájemné vraždění dvou veleobrů vyhnalo z nejbližšího okolí krokodýly, což zachránilo život Otci jedenácti vousů. Zapadl do majje tak daleko od břehu, že by jen stěží ušel těmto ještěřům, kdyby ustrašeně neprchali z místa zápasu.

Štěpán se rozhlédl a několika mocnými záběry se dostal ke břehu. Podařilo se mu to bez překážek a sotva vylezl z vody, začal se zájmem pozorovat zápas obou tluskokožců. Jeho odvaha se vrátila a znovu začal pokřikovat:

„Hamdu It'lláh, díky Bohu! Jsem zachráněn! Ty potvory mě chtěly sežrat a teď je oba pohltí šejtan i s jejich potomstvem. Pojďte sem všichni, co máte zdravé nohy a pohlédněte, jak jsem se zmocnil slona a hrocha!“

Ze svého vysokého posedu volal hadži Alí na Schwarze a Bavora, kteří sem chvátili s nabitými puškami:

„Ano, pojďte, pospěšte si! Nemusíte střílet, vraždí se vzájemně. Pohlédte na Otce chobotu! Vleče hrocha na souš, ale nemůže se ho zbavit, takže bídne zahyne.“

Hroch byl mrtvý. Slon dosáhl končetinami na dno majje, kráčel pozpátku a táhl za sebou svého vraha, nabodnutého na kel. Přes všechnu námahu se mu nepovedlo zbavit se hrocha, strašně řičel, přičemž mu ze smrtelné rány - ukousnutého chobotu proudila krev a barvila hladinu do červena.

„Pro nás už tedy nebezpečí pominulo,“ pravil Pfotenhauer, „ale musíme ukončit toto hrozné divadlo.“

Přistoupil na okraj majje, pozorně zamířil na lebku slona a stiskl spoušť. Při prvním výstřelu obr zakolísal, po druhém prohnul páteř, poklekl na přední končetiny a sjel i se svým břemenem do vody. Hadži Alí sklouzl ze stromu a přistoupil ke Štěpánovi, který se užasle díval na skon veleobrů.

„Fachru It'lláh! Sláva Bohu!“ vyskal Otec smíchu a skákal radostí. „Přemohli jsme ustrašence, ubili jsme ohavy! Ted' se

válí ve vodě i se svou hanbou a stydí se, že hynou tak nečestnou smrtí. Padli za oběť mé lsti, podlehlí mé odvaze. Všichni mě budou chválit a velebit, až budou pohlcovat šťavnatá sousta z těchto velikánů.“

„Drž hubu!“ okřikl ho Štěpán. „Čím ses proslavil? Vylezl jsi na strom a čekal jsi, až se ta hovada vzájemně zahubí a až pak jsi „statečně“ slezl z větve. Porovnej své jednání s mou udatností a tvá chvástavost umlkne navždy.“

„Tak?“ odpovídal vztekale Alí, při čemž se jeho tvář stáhla do grimasy, jako by chtěl umřít slastí. „Vypočítej své udatné činy. Také jsi vylezl na strom a udatně jsi lezl po větvi. Pak tě slon setřásl mezi krokodýly, kterým ses tak zošklivil, že raději odplavali. Teď tu stojíš mokrý jako krysa, že by se nad tebou i mrzák slitoval.“

„Nemluv takové blbosti. Nedosáhl jsem snad svým lstivým skokem do bažiny toho, že se i slon odvážil do vody a nalezl v ní smrt? Kdo se víc zasloužil o vítězství?“

Nerozluční přátelé by se hádali dál, ale jejich hlasy byly překřičeny hlučným řevem přibližujících se vojáků. Jejich zástupy se sem hrnuly ze všech stran. Vítězný řev byl tak strašný, že by se ho jistě lekl i rozdivočený slon, kdyby byl dosud živý. Vojáci skákali, křepčili, objímali se a hulákali. Trvalo dlouho, než se Schwarzovi podařilo tuto sebranku uklidnit. Nařídil přinést provazy a obrovská těla tlustokožců byla vytažena na břeh. Určené skupiny se ihned pustily do jejich vyvržení a rozčtvrcení.

Zatím, co se většina mužstva zabývala tlustokožci, Evropané s Otcem smíchu, Mesúfem a Synem věrnosti se vrátili do ležení. Pfotenhauer se obával návratu samců, kteří už jistě pátrali po svých samicích.

18. KAPITOLA V POSVÁTNÉ ROKLINĚ

Bavorovy obavy z návratu slonů se ukázaly liché, ale sotva Evropané vkročili do ležení, chvátali k nim lodníci od břehu a oznamovali, že se na volné řece objevil cizí člun, který směřuje k maji. Schwarz s Bavořem ihned spěchali ke břehu. Z místa méně porostlého rákosím bylo možno pozorovat řečiště daleko proti proudu. Po chvíli se objevil v tomto pruhu řečiště člun, poháněný několika vesly. Schwarz vytáhl dalekohled, chvíli pozoroval neznámé plavidlo a pak ho podal Bavorovi. Pfotenhauer chvíli pozoroval člun, zavolal k sobě Syna věrnosti a zeptal se:

Je to člun Zandů. Co to má znamenat? Vezmi tento přístroj a pohlédni.“

Ibn al Vafá poslechl, pozoroval člun a oznámil:

„Je to válečný člun mého kmene. Ale co tady dělá? U kormidla je Vaháfí, nejudatnější a nejchytřejší válečník Zandů, který zná pobřeží této řeky až k jezeru Ombaj. Jejich příjezd mě však překvapuje...“

„Nemusíme se hned lekat,“ chlácholil ho Bavor, „vždyť to nejsou nepřátelé. Tito lidé nevědí, že tady táboříme. Jakmile uvidí naše lodě, jistě se obrátí. Musíme jim rychle oznámit, že jsou nablízku přátelé.“

„Ano, efendi. Udělám to sám,“ prohlásil Syn věrnosti a pustil se hbitě do běhu podél břehu majje až k jejímu ústí do jezera. Dorazil ve chvíli, kdy tam člun vplouval.

Bylo slyšet, že kdosi volá na černochoy, načež se rozlehly radostné výkřiky a člun zabočil ke břehu. Ibn al Vafá skočil do plavidla, které vplulo do majje.

Vaháfí už zdaleka poznal Otce čápa.

„Efendi, jsem rád, že tě vidím,“ volal mu vstříc. „Nepřicházíme sami. Za námi pluje mnoho našich bojovníků.“

„Ale proč?“ tázal se Pfotenhauer, když Zandové vystoupili na břeh.

„Přišel k nám obchodník z Metamba. Cestou se stavoval v zeribě Omm et Tamásih a dověděl se, že Abúl Mot není doma, ale že najímá Nuery na výpravu proti nám. Náš král se rozhodl, že ho předejdeme. Svolal své bojovníky a mě vyslal na výzvědy, abych zjistil, co se děje v zeribě.“

„To se dozvíš od nás. Kam mu máš podat zprávu?“

„Táboří u malé říčky, která ústí do Nilu nad Nirrehem. Tam se schoval se svým loďstvem, dokud se nevrátím.“

„Kolik má s sebou bojovníků?“

„Více než pět set lidí.“

„Dobrá. Jsme sice dost silní, ale když se k nám připojíte, neujde nám ani jeden otrokář. Jak dlouho byste museli veslovat, abyste se dostali odtud ke svému králi?“

„Ne déle než jeden den.“

„Pojďte s námi do ležení. Tam se domluvíme.“

V táboře se konala porada, která rozhodla, že Vaháfí se ihned vrátí ke svému králi, aby mu podal zprávu. Nam-ňamové se měli vydat ze svého ležení přímo k Ombule, kde by se setkali se Schwarzovou skupinou.

Vaháfí se připravoval ke zpáteční cestě. V tom oznámila hlídka od jihu, že se k ležení blíží jezdec na koni. Pfotenhauer si pospíšil k hlídce a chvíli pozoroval příchozího dalekohledem.

„Je to běloch, ozbrojený po zuby,“ oznamoval, „kdo to může být? Patrně je to další posel od Abúl Mota.“

Vaháfí se ujal dalekohledu a díval se také. Naučil se ho používat za Pfotenhauerova pobytu u svého kmene.

„Je to zvěd,“ pravil. Nespouštěl oči z jezdce. „Nechť je proklet! Jmenuje se Dauvarí a v jeho stopách přichází smrt a bída.“

„Znáš ho?“ tázal se Bavor.

„Až příliš dobře. Jsem jediný Zand, který ho zná. Viděl jsem ho v zemi Moro. Sotva se tam rozhlédl a zmizel, přitáhla ghazva, pobila na pět set mužů a zajala třikrát pět set otroků. Tento muž putuje od zeriby k zeribě a zná všechny otrokáře. Projednává s nimi své obchody.“

„Zná tě?“

„Nezná.“

„Počkej tady. Jistě sem nepřichází bez důvodu. Jednotlivec by se zdráhal přiblížit k tak velkému ležení jako je naše.“ Přichozí uviděl čekající muže a bez rozpaků pokračoval dál. Přijel až k nim, sestoupil z koně, pozdravil arabsky a oslovil přímo Schwarze:

„Jste lidé z družiny Abd el Mota?“

„Kdo jsi?“ odpověděl Schwarz protiotázkou.

„Jsem askárij. Na svých cestách jsem se setkal s karavanou, které velí Abd el Mot. Přijal mě do svých služeb a vyslal mě, abych vás vyhledal.“

„Jaký vzkaz pro nás máš?“

„Máte se ihned vypravit k pohoří Guta. Najdete ho v roklině es Suvar.“

„Proč táhne právě tam?“

„Chce tam přepadnout nějaké vesnice kmene Mundů.“

„Kdy tam dorazí?“

„Pozítří. Když si pospíšíte, dorazíte tam o den později.“

„Jak se jmenuješ?“

„Umar ibn Sibá.“

Schwarz se zadíval jezdcí upřeně do tváře, ale cizinec vydržel jeho pohled s lehkým úsměvem. Jeho rysy jevily odhodlanost, důvěru však nevzbuzovaly.

„Lžeš!“ řekl Schwarz.

Muž vytáhl pistoli a hrozivě pravil:

„Opovaž se to říct ještě jednou a skolím tě. Nenechám se urážet.“

Domníval-li se, že Schwarze zastraší, byl na omylu. Evropan mu vyrazil z ruky pistoli, vytrhl mu z levice pušku a udeřil ho pažbou do hlavy. Cizinec se skácel. V příští chvíli byl spoután a odzbrojen. Rána pažbou ho zbavila na chvíli vědomí. Když procitl a zjistil, že je spoután, osopil se hněvivě na Schwarze:

„Takto jednáte s poslem a důvěrníkem vašeho velitele? Abd el Mot vás potrestá.“

„Mlč! Směju se tvým hrozbám,“ okřikl ho Schwarz. „Jsi lhář a podle toho s tebou naložíme. Nepřicházíš od Abd el Mota.“

„Ty jsi mě nerozuměl?“

„Rozumím ti líp, než si myslíš. Říkáš si Umar ibn Sibá, ale jmenuješ se Dauvarí a jsi ve službách otrokářů.“

„Mýlíš se, jsem posel Abd el Mota a jmenuji se Umar ibn Sibá.“

„Nevěř mu, efendi,“ ozval se Vaháfí, je to Dauvarí, já ho znám.

Spoutaný muž zlostně pohlédl na černocho.

„Kdo jsi, že se opovažuješ tvrdit, že mě znáš a obviňuješ mě ze lži?“ ozval se uraženě. „Jakmile budu svobodný, oplatím ti tyto urážky hrotem kindžálu.“

Schwarz napřáhl hrozivě ruku a okřikl ho:

„Drž jazyk za zuby! Víím, kdo jsi a nemám chuť poslouchat tvé hrubosti.“

„Nevíš nic. Říkám pravdu a když neuposlechnete rozkaz, který jsem vám předal, budete se zodpovídat přímo veliteli.“

„Myslíš tím Abúl Mota?“

„Ne. Už jsem řekl, že jsem poslem Abd el Mota.“

„Dobrá. Kdy tedy vyslal Abd el Mot svého prvního posla?“

„Nevím. Nemluvil o tom. Už k vám někoho vyslal?“

„Člověče, kdybys přicházel od něho, věděl bys, že den předtím sem vyslal člověka s jiným vzkazem. Kde ses setkal s Abd el Motem?“

„V Ombule.“

„Tam už dávno není.“

„Je tam dosud.“

„Není. Přiznáš se k tomu sám.“

„Nemohu se přiznat k něčemu, co není pravda.“

„Dokážu ti, že jsem přesvědčený o tom, že lžeš. Milý posle, dostaneš baštonádu. Tolik ran, kolik lživých slov jsi řekl. Budeš bit, dokud neřekneš pravdu.“

„Toho se neodvážíš! Moje pomsta by byla strašná.“

„Cože, červe? Ty se mi opovažuješ vyhrožovat? To je drzost, na kterou ti musím rychle odpovědět - výpraskem.

Rychle! Přineste pruty a větve! Kdo z vás umí vyplácet na paty?“

Dvacet statných mužů vyrazilo z řady. Z křovin byla přinesena vidlicovitě vyrostlá silná větev a zaražena do země vidlicemi vzhůru. Dauvarího svalili na záda a na jeho prsa se posadil jeden z egyptských vojáků, aby mu viděl do tváře.

Nohy mu připoutaly k vidlicím.

Několik mužů přineslo čerstvě nařezané pružné pruty, na prst silné. Askárijové losovali. Ten, který vyhrál, stáhl Dauvarímu sandále a začal ho švihat přes paty.

Dauvarí stiskl zuby. Chtěl přemoci bolest a nevydat ze sebe ani zvuk, ale nepovedlo se mu to. Při třetím švihy vykřikl a při dalších ranách se změnil jeho křik ve zvířecí řev. Při desáté ráně už prosil:

„Zadržte u Alláha!“ vykřikl zvěd bolestí. „Ano, je to tak. Abúl Mot na vás chystá léčku v roklině es Suvar. Chce vás zničit.“

„Proč právě Abúl Mot? Vždyť má pouze pět mužů? Asi chvátá za Abd el Motem, aby dovedl ghazvu do rokle.“

„Ano.“

„Přece ví, že ani Abd el Motovi lidi nestačí proti naší přesile. Bude se tedy snažit získat nové spojence. Mám za to, že

vyslal své Homry ke sjednání nových spojenců do okolních zeríb, neboť mezi černochoy by těžko našel spojence. Je to tak?“

Dauvarí váhal, ale nové rány ho donutily k odpovědi:

„Počkejte! Vždyť už odpovídám. Uhodl jsi to, pane. Alláh tě obdařil neobvyklým důvtipem. Abúl Mot vyslal dva Homry do zeríby Ulambo, jejíž majitel je jeho přítelem.“

„Dobrá. Radím ti, abys vážil svá slova. Jsi v mé moci a mohl ses přesvědčit, že nerozumím žertům. Zanecháš-li však všech záłudností a uskoků, neublížím ti a propustím tě později.“

„Je to pravda?“ tázal se vyzvědač.

„Nelžu.“

„Přísahaj, pane!“

„Jsem vyznavačem isá ben Myriám, takže nemohu přísahat. Mé slovo však platí jako deset přísah. Nyní řekni: Abúl Mot se spoléhá i na pomoc Nuerů, kteří padli do mých rukou?“

„Ano. Slibuješ mi svobodu, tak ti řeknu pravdu. Abúl Mot se domnívá, že jsi přiměl Nuery, aby táhli s tebou proti němu. Mým úkolem bylo přemlouvat je tajně za pochodu a přislíbit jim vše, co by si přáli, když se zase přidají k Otci smrti.“

„Nevmyslel si to právě nejhůř, ale při svých výpočtech opomenul tu nejdůležitější okolnost, že proti němu stojí vzdělání muži z dalekých národů a ne hloupí černoši. I kdybychom se nedopídili, kdo jsi ve skutečnosti, důvěru k tobě bychom jen předstírali a snažili bychom se dopátrat pravdy. Takže jsi měl přemlouvat Nuery za pochodu? Proč právě za pochodu?“

„Měl jsem vás přemluvit, abyste nechali lodě zde a pustili se pěšky k roklině.“

„Je to asi dvoudenní pochod. Za tu dobu se na nás mohou připravit. Už vím dost, nebudu tě dále obtěžovat. Zatím zůstaň v poutech. Propustím tě, až když nám nebudeš moci uškodit. Rány, které jsi dostal, sis zasloužil a přičti si je na vrub své prohanosti. I nadále se budu chovat k tobě podle toho, jak se budeš chovat ty ke mně. Zapamatuj si to!“

„Dauvarího uložili k ostatním zajatcům, ale trochu bokem, aby nemohl s nikým mluvit. Schwarz k němu postavil stráž. Evropané a velitelé oddílů zasedli k poradě, při níž vyšlo najevo, že Mesúf a Syn věrnosti znají pohoří Guta i roklinu es Suvar.

Suvar je množným číslem od slova súra. Roklina es Suvar byla tedy roklinou súr, čili kapitol koránu. Vaháfí objasnil původ tohoto pojmenování.

„Před časem bydlel v roklině pobožný imám, který obracel černochoy na Mohamedovu víru. Ti ho však nechtěli poslouchat a zabili ho. Když umíral, proklel to místo. V roklině vyschly všechny stromy a keře, zmizel vodní pramen a všechna zvířata opustila toto zputlé místo. Pak se objevil nový imám, který sňal kletbu z tohoto místa. Nasázel do něj tolik palem, kolik má korán súr - stočtrnáct - a u každého stromku pronesl první větu koránu:

Hamdu Il'lláh, rabbi álamín, chvála Bohu, pánu světa. Palmy se ujaly a rostly. Teď je rokлина prohlášená za posvátnou a jestli nás chce Abúl Mot zničit právě tam, jeho hřích je dvojnásobný. Alláh ho vydá do našich rukou.“

„Ty jsi o tom přesvědčený?“ tázal se Schwarz.

„Jsem. Neujde naší pomstě. Dorazíme tam dříve než on, aniž by měl o tom tušení. Nepůjdeme po souši, ale po vodě.“

„Myslíš, že po vodě budeme rychlejší? Po souši bychom šli rovně, kdežto na řece budeme muset sledovat veškeré její záhyby. Kromě toho se musíme plavit proti proudu.“

„To je pravda, ale veslaři je dost. Když půjdete pěšky, budete muset odpočívat a spát, kdežto na lodích se mohou veslaři střídát. Radím vám, abyste ihned vypluli. Mesúf a Ibn al Vafá znají řeku, mohou tedy řídit plavbu. Já se vypravím za svým králem, abych mu vše oznámil. Místo, kde táboří, je poblíž cesty k zeríbě Ulambo, odkud otrokáři očekávají pomoc. Jestli se tamější otrokáři rozhodnou jít mu na pomoc, zdržíme je.“

„Nemůžeme se vypravit ihned. Musíme počkat na bojovníky Otce kyje.“

„Budou tady nejdéle za hodinu,“ podotkl Otec kyje.

„Ale přijedou na velbloudech, kteří se na lodě nevejdou,“ namítl Schwarz.

„Zvířata necháme zde. Vždyť taky nepoženete před sebou stáda a budete je muset svěřit ozbrojeným pastevcům, kteří vyčkají na náš návrat. Hle! Rozhlédněte se po rovině. Vidíte onen dlouhý pruh jezdců? To jsou moji bojovníci. Za chvíli budou v ležení.“

„Neztrácejte tedy čas,“ řekl Vaháfí. „Zítra k večeru dorazíte na místa, kde táboří náš král a pozítří ráno můžeme dorazit s celým vojskem do rokliny es Suvar. Připluli jsme k majji, abychom zde lovili zvěř a pak pluli dále k zeríbě Omm et Tamásih. Teď se vše změnilo. Jistě nám dovolíte vzít si z naloveného masa zásoby na jeden den, takže můžeme ihned vyrazit. Alláh jífadak!“

Vaháfí rychle odcházel. Za chvíli už nasedal se svými Zandy do člunu a zmizeli u ústí majje.

Porada byla u konce. Všichni účastníci se svorně shodli, že přijmou Vaháfího návrhy. Nově přichozí bojovníci byli vyrozuměni o událostech, které se odehrály u majje. Tyto informace měli od posílů, které poslal Otec kyje. Bojovníci Otce kyje byli statní a dobře vyzbrojení a vítalo je všeobecné nadšení.

Druhého dne odpoledne, když se už slunce málem dotýkalo obzoru, dorazilo Schwarzovo loďstvo k místu, kde řeka ostře zahýbala k východu a spojovala své proudy s bočním ramenem, které do ní přivádělo své vody širokým řečištěm.

„To je rameno, o kterém mluvil Vaháfí,“ oznamoval Mesúf ibn Barák Schwarzovi. „Znám tuto řeku a vím, kde asi táboří král Zandů.“

Ještě než mohl Schwarz odpovědět, dolehl sem silný výkřik a současně s ním se objevil člun, který vyletěl z ústí přítoku. Za prvním člunem se objevil další a další - celá válečná flotila Zandů. V prvním člunu stál Vaháfí. Byl to právě on, který svým výkřikem upozornil na příjezd spojenců a jako první jim vyrazil vstříc.

Vál příznivý vítr, takže lodě mohly naplno využít svého plachtoví a navíc byly ve vleku člunů. K těmto člunům se teď

připojily i lodice Zandů, takže rychlost lodí se málem zdvojnásobila. Loďstvo vplulo do bočního ramena Bahr el Abjadu, plulo chvíli proti proudu, pak zabočilo do menšího přítoku bočního ramene, který byl dostatečně hluboký i pro větší lodě. Čluny zamířily ke břehu a lodě zakotvily v řadě za sebou. Nastal soumrak.

Říčka byla na obou březích vroubená houštinami, za nimiž se rozkládal sunutový les. U levého břehu, kde lodě zakotvily, byly vysekány křoviny, čímž se získalo dostatek prostoru pro vybudování přechodného tábořiště. Posekané větve se využily na stavbu chatrčí, postavených ve tvaru písmene „u“, otevřeného směrem k řece. Uprostřed tohoto prostoru planula veliká hranice.

Mezi řekou a hranicí stála skupina bojovníků, kteří mávali zbraněmi na počest přichozích a přátelsky na ně pokřikovali. Seskupili se kolem vyvýšeného, narychlo udělaného náspu z kypré půdy a větví, který měl představovat trůn. Na tomto provizorním trůnu seděl černoch a v každé ruce něco držel - nebylo však vidět co to je.

„To je král Nam-ňamů,“ vysvětloval Pfortenhauer Schwarzovi, „když přijímá hosty, rád sedí na trůnu.“

„Co to má v rukou?“

„Žezlo a říšské jablko.“

„U všech čertů! Král jako vystřížený z karet.“

„Ano. Jen Bůh ví, jak se dozvěděl o královských insigniích evropských panovníků, které si také nechal zhotovit. Při audiencích je drží v rukou. Vystupme na břeh, král nás očekává.“

„To je podivné, jak si všichni panovníci potrpí na ceremonie. Řekněte mi, jak ho mám pozdravit? Nechtěl bych ho urazit.“

„Použijte docela normální arabský pozdrav. Dělejte to po mně a nebudete mít žádné starosti. Král mluví arabsky, takže se s ním lehko domluvíte.“

Schwarz a Pfortenhauer vystoupili na břeh po vysunutém prkně. Za nimi kráčeli Hasan Murat s Otcem kyje, dále Otec jedenácti vousů s hadžim Alím a konečně Mesúf ibn Barák se Synem věrnosti. Ostatní zůstali zatím na palubách lodí. Jakmile se zástup přichozích přiblížil k trůnu, uzavřeli Zandové kolem něho kruh. Pfortenhauer přistoupil bez okolků ke králi, podal mu pravici a pozdravil:

„Mas'íl chér, já malik, zájj hadritak? Dobrý večer, králi, jak se ti daří?“

Král položil žezlo vedle sebe, uchopil podávanou pravici a přívětivě odpověděl:

„Ii hamdu It'lláh bi chér. Venta zájj il hal? Díky Bohu, dobře. A jak se daří tobě?“

„Fi hifzak bi hcér kamán, alfl šukr. Pod tvou ochranou dobře, děkuji ti,“ řekl Bavor. Pak ukázal na Schwarze a dodal:

„Přivádím svého přítele a doporučuji ho tvé přízni. Je bratrem Asvada, s nímž jsem byl u tebe na návštěvě.“

„Vaháfí mi o něm vyprávěl. Je podobný svému bratru a slyšel jsem, že mu říkají Abúl arba ijún, Otec čtyř očí. Vítám ho!“

Král Zandů teď odložil i říšské jablko a podal Schwarzovi svou levici. Přátelské potřásání se zopakovalo. Dobrácký panovník pohlédl na Štěpána a Súdánce a řekl:

„Ty dva také znám z Vaháfího vyprávění. To je nepochybně Otec jedenácti vousů se svým nerozlučným přítelem Otcem smíchu.“

Dál se nedostal, neboť Otec smíchu přistoupil blíže a spustil:

„Promiň, králi. Říkají mi Otec smíchu, ale toto oslovení je spíše pro mé důvěrné přátele. Jmenuji se hadži Alí ibn hadži ísá el Fá-rísí ibn hadži Umar ibn hadži Marván el Gandesí hafid Jakub Ab-dalláh el Sandžakí.“

„Dobře, dobře,“ usmíval se král, „tvé jméno je příliš dlouhé pro můj jazyk, a protože se považuji za tvého přítele, jistě dovolíš, abych tě oslovoval Otec smíchu.“

Otec kyje a Hasan Murat byli rovněž představeni a král je přívětivě uvítal. Když byli představeni všichni významnější členové výpravy, nastal čas, aby se panovník uvítal se svým synem. Syn věrnosti přistoupil ke svému otci, který ho objal a políbil. Láska k synovi a náklonnost k cizincům se zračily v králově tváři, vyzařující důvěru a dobrotivost. Král měl kulatý, plný obličej a tmavohnědou pleť. Byl nevysoké postavy, svalnatý, se širokou hrudí. Na sobě měl jakýsi jednoduchý župan, přepásaný šálou, za kterou visela zakřivená šavle. Jinou zbraň neměl. Jeho jedinou ozdobou byl účes. Vlasy měl spletené do tenkých copánků, vpletených do sebe a obepínajících celou hlavu. Na vrcholu tohoto účesu seděl vycpaný snovač.

Trůnové sedadlo bylo postaveno do půlkruhu a mohlo si zde sednout více lidí. Schwarz a Bavor se posadili vedle krále a ostatní kolem nich. Král vybídl Evropany, aby vyprávěli. Poslouchal je pozorně, nepřerušoval je otázkami a teprve když domluvili, pravil Schwarzovi:

„Doufám, že tvůj bratr a lovec slonů jsou naživu; kdyby je Abd el Mot zavraždil, zaplatil by mi za jejich muka tisíceronásobnou smrtí. To ti slibuji. Zítřka budeme vědět víc, neboť ještě před úsvitem dorazíme do rokliny es Suvar.“

„Myslíš, králi, že vojáci vydrží celonoční pochod?“

„Nepůjdeme pěšky. Poplujeme. Tato říčka teče od pohoří Guta. Známe místo, odkud je k roklině es Suvar jen půl hodiny cesty.“

„A co zeríba Ulambo. Abúl Mot tam vyslal dva posly.“

„Poslové se už vrátili. Nezdrželi se tam dlouho.“

„Jaký výsledek mělo jejich jednání?“

„Nevím. Nechtěli mi to říct.“

„Cože? Mluvil jsi s nimi?“

„Ano. Zajali jsme je a dal jsem je přivázat ke stromům. Když si přeješ, dám je přivést.“

„Žádám tě o to, králi.“

Všude kolem vzplanuly hranice a Zandové se rozložili kolem nich. Byli ozbrojeni srpovitými noži, luky a šípy, kopími a tarambiši (množné číslo od slova trumbaš). Na králův rozkaz se Vaháfí odebral ke strážím, aby přivedl zajaté Homry.

Schwarz je okamžitě poznal. Sotva ho zajatci spatřili, ulekli se.

Otec jedenácti vousů také poznal dva členy gum, která je přepadla u studnice Lvů. Obrátil se ke Schwarzovi a řekl: „Vždyť jsou to naši staří známí, proklatci a vrahové! Tentokrát nám neupláchnou jako tehdy u studnice Lvů. Nyní je stihne spravedlivý trest.“

„Ne. Už nám neujdou,“ odvětil Schwarz. Obrátil se k Homrům a řekl: „Vidím, že jste mě poznali. Víte, kdo jsem. Váš osud závisí na tom, jak se zachováte. Když mi budete pravdivě odpovídat, postarám se, abyste nebyli usmrčeni. Jak jste pořídili v zeribě Ulambo?“

Homrové se zamračili, pošeptali si rychle několik slov a jeden z nich se ozval:

„Nebyli jsem v žádné zeribě.“

„Nelži! Víím, že vás tam Abúl Mot poslal.“

„To není pravda.“

„Radím ti, abys nelhal, nebo dopadneš jako Dauvarí.“

„Dauvarí?“ vykřikl chlap zděšeně.

„Ano. Mysleli jste, že uvěříme jeho žvástům a necháme se vlákat do pasti? Slunce vám muselo vysušit mozek, že jste nás považovali za takové blbce. Osvěžili jsme mu paměť baštonádou a chlapík se přiznal.“

„Ten pes!“

„Nenadávej mu! Jakmile ti začne tancovat hůl po patách, budeš taky zpívat.“

„Opovaž se! Jsme pravověrní vyznavači Proroka a ty jsi d'aur.“

„Nejednám s vámi podle vaší víry, nýbrž podle vašich skutků. Chcete-li hanit mou víru, která je bezesporu lepší než vaše, tak si poslužte, ale upozorňuji vás, že dostanete dvojnásobný počet úderů.“

„Nevěříme ti. Ukaž nám Dauvariho.“

„Nemusel bych vyhovět vašemu přání. Mohl bych vás donutit výpraskem, abyste promluvili, ale jsem křesťan. Nemám rád násilí.“

Štěpán a hadži dostali rozkaz odebrat se na loď a přivést Dauvariho. Ten se však nemohl postavit na nohy, proto ho museli přinést na břeh. Posadili ho vedle Homrů, kteří na něho vztekale pohlédli, odplivli si a s opovržením se od něho odvrátili.

„Proč tolik pýchy?“ zvolal Schwarz. „Za chvíli budete taky pokorní. Chcete se konečně přiznat?“

„Nepřiznáme se k ničemu.“

„Uvidíme. Pruty sem!“

Homrové dostali „večeři“, která se ničím nelišila od „oběda“, jaký obdržel včera Dauvarí. Jejich nohy byly přivázány ke kopím, zaraženým do země a Schwarz jim dal vysázet baštonádu. Nevydrželi ani tolik, jako Dauvarí; už prvé švihy prutem jim šly znamenitě k duhu.

Vkrálově družině bylo dost lidí, kteří dokonale znali cestu k roklině es Suvar. Konala se porada, která rozhodla, že všech pět lodí zůstane zde pod dohledem několika desítek Zandů a že ostatní budou pokračovat v cestě na člunech, kterých byl dostatek. Vyplout se mělo ihned po večeři.

Schwarz poručil, aby všichni vojáci vystoupili na břeh. Jídla bylo dost. Zandové měli své zásoby, ke kterým přibýly tisíce liber sloniho a hrošihó masa z palub lodí. Nastaly právě hody. Maso, které zbylo po večeři, mělo být naloženo do člunů, protože se dalo předpokládat, že ho bude potřeba k záchraně Abd el Motových otroků od smrti hladem.

Celá zásoba masa byla nasolena a upečena na ohni, aby déle vydržela. Zandové měli dostatečnou zásobu čerstvých pochodní, protože předpokládali pochod nebo plavbu v noci.

Král a nejvýznamnější členové výpravy vstoupili do prvního člunu, který pojmul čtyřicet osob. Na jeho přídi v kamenném ohništi plála hranice. Askárijové nasedli do ostatních člunů, dlouhá řada plavidel odrazila od břehu a vydala se na cestu.

Caus a jeho lidi zůstali na dahabiji pod dohledem stráží, kdežto Dauvarí a oba Homrové byli připojeni k výpravě, aby byli v případě potřeby po ruce. Homrové projevovali až nápadnou pokoru.

Nastala zajímavá plavba nočním pralesem. Všude kolem bylo až nápadné ticho, přerušované jen bzučením komárů, které přitahovaly ohně na předních člunů.

Král seděl u ohně a nedbal na hmyz, který ho obletoval ze všech stran. Schwarz a Pfotenhauer se zabalili do sítí. Za nimi seděl Maďar, který si ustavičně šeptal s Alím. Oheň osvětloval pobřeží říčky a vrhal kmitavou zář na bujné tropické rostlinstvo.

„Víte, jaký mám pocit?“ promluvil Bavor. „Připadám si jako v divadle, kde dekorace tvoří les, ve kterém žijí rusalky.“

Podívejte se, jak zář ohně šplhá po té palmě a běží po její koruně. Tato jižní vegetace má zcela jiný charakter než naše severská flóra. A přece je mi dubový nebo bukový les milejší, než tyto palmy. Halt! Co to bylo? Viděl jste toho klacka?“ Přes řeku přelétával veliký tmavý pták a zmizel v houštině u levého břehu.

„Viděl jsem ho,“ ozval se Schwarz klidně.

„A znáte ho?“

„Zajisté. Byl to výr, ve zdejších končinách mimořádně vzácný.“

„Ano, objevuje se jen zřídka v horských pásmech. Víte, jak mu zde říkají?“

„Svědék.“

„Proč?“

„Kvůli hlasu. Křičí „šuhúdj, což je množné číslo od slova šáhíd čili svědek.“

„Správně. Znáte i jeho latinské jméno?“

Otce Jedenácti vousů, který pilně naslouchal hovoru obou učenců, poslední otázka zelektrizovala. Cítil, že je načase připomenout Otci čápa své latinské znalosti. Vztýčil se na sedátku a dříve, než mohl Schwarz odpovědět, řekl:

„Výr je latinsky bubalus. To už víím dávno, pane učence.“

Možná se Štěpán chtěl svou učeností blýsknout před králem Zandů, ten však jejich hovoru nevěnoval pozornost a podřimoval. Pfothenauer se otočil, jako by ho někdo bodl šídlem, ale rychle se vzpamatoval a otázal se: „Tak? Výr je tedy podle vás bubalus? A co je tedy bubo maximus?“

„Bubo?“ hloubal Štěpán. „To je přece buvol - ten, co má rohy.“

„Co vy všechno nevíte! To je úžasné! Má to jen jednu vadu, že jste zase všechno popletl. Bubo je výr a bubalus býk.“

„Nemohu tomu uvěřit. Nemýlíte se, pane?“

„Ne. Nemýlím se, pane Kutyo. Jsem přírodovědec, takže to musím vědět.“

„Není možné, abyste se spletl nebo zapomněl...?“

„Já se nemýlím. Zeptejte se doktora Schwarze, kdo z nás má pravdu.“

Schwarz musel dát Bavorovi za pravdu a Štěpán, nespokojený s výsledkem učené hádky, pokračoval: „Tak jsem se trochu zmýlil. To je maličkost. Moje učená hlava, bohužel, má své chvílky, kdy nebývá doma, ale vrací se a rychle se orientuje ve staré domácnosti. Přesto všechno jsem se učil gymnaziální latinu a znám všechny vědecké obory, všechny učené branže. Měl jsem vždy otevřenou kapuci...“

„Kapuci?“ opáčil Bavor. „Co to zase je?“

„Vy to nevíte?“

„Co je kapuce, to samozřejmě vím, ale nechápu, co tím myslíte.“

„Capuce je přece latinské slovo a znamená hlavu.“

„Už to začínám chápat. Co je tedy podle vás caput?“

„Caput? To je přece čepice, pokrývka hlavy. To byste při své učenosti měl vědět.“

„Já... že bych to měl vědět? Ale milý příteli, zase to říkáte obráceně. Hlava je latinsky caput a slovo kapuce - mimochodem odvozeno do slova caput - je pokrývka hlavy.“

„Cože? Jak jste mě nazval? Milý příteli? To si nechte pro sebe. Člověk, který mě stále napomíná, není mým přítelem. Přítel se pozná podle vědomostí. Odepřel jste mi zaslouženou pochvalu, proto vás musím pokládat za protivného nepřítel. Podle vás jsem to vždy já, kdo se mýlí. Prosím, přestaňte mluvit latinsky, neboť každé dítě, které vás slyší, pozná, že jste nikdy v životě latinu nestudoval.“

Při těchto slovech se Pfothenauer už nezdržel a vybuchl v hluchý smích, čímž však Maďara ještě více rozzuřil. Štěpán vztekle dupnul a zvolal:

„Proč se smějete? Co tady křičíte? Smějete se mně, nebo sobě? Na toho, kdo se mi vysmívá, vezmu jednoduše svou pušku a udělám z něho obyčejnou mrtvolu.“

A opravdu - Štěpán zvedl svůj kátil el fil a natáhl kohoutek.

„Cože?“ zvažněl Bavor. „Snad mě nechcete zastřelit?“

„Ano, chci. Chopte se zbraně! Mám svou čest!“

„To vám neberu. Myslím, že toto nedorozumění nestojí za to, abychom podnikli souboj na život a na smrt. Chcete zavraždit člověka, který zastřelil hrocha, jenž vás chtěl sežrat?“

Štěpánovi klesla ruka a levicí se pleskl do čela.

„Sám jsem hroch! Moje dnešní zlost byla větší, než včerejší hroch. Zachránil jste mi život a já - nevďěčník - jsem vás chtěl zastřelit. Já osel! Zde je má ruka, buďme bratři. Prosím za odpuštění.“

Bavor se chopil jeho ruky. Zapomenul, že se bratří s „hrochem“ a „oslem“ a srdečně ji potřásl.

Po tomto výstupu oba učenci uznali za vhodné pokračovat v rozhovoru potichu, aby Otcí jedenácti vousů neposkytli nový prostor pro hádku. Čas míjel rychle, poněvadž se stále bylo na co dívat. Až kolem půlnoci usnuli všichni, kteří nebyli zaměstnáni veslováním.

Když Bavor a Schwarz procitli, byla stále ještě noc. Veslaři už nepádlovali, plavba byla u konce. Čluny už byly přivázány ke břehu a mužstvo vystupovalo na souš. Král určil několik Zandů k hlídání člunů a výprava zamířila k roklině es Suvar.

Spojenci rychle postupovali tamaryškovým lesem, kde jednotlivé stromy stály tak daleko od sebe, že nepřekážely v chůzi. Pochodně dostatečné osvětlovaly okolí, takže průvodci nemohli zabloudit.

Pochod netrval ani hodinu, když přední hlídky zastavily a vyslaly ke králi Zandů posla se zprávou, že Je roklina na dohled. Král oznámil zprávu Schwarzovi a tázal se ho, chce-li do rokly sestoupit.

„Ne,“ odvětil Schwarz, „v žádném případě.“

„Proč?“

„Bylo by to pošetilé. Kdyby byli nepřátelé uvnitř, což se nedá vyloučit, vběhli bychom jim do rukou. Pokud tam nejsou, což je pravděpodobné, bude lepší vyčkat denního světla. Rozkaž, králi, aby tvoji vojáci uhasili pochodně. Zde si odpočineme. To je nejrozzumnější, co můžeme v této chvíli udělat.“

Všichni uposlechli Schwarzovu radu a usedli k odpočinku. Jakmile byly uhašeny pochodně, nikdo by neuhodl, že v lese táboří několik stovek vojáků.

Právě tak jako večerní soumrak, i svítání je v Súdánu velmi krátké. Někde v dálce se ozval pták a jeho hlas jako by probudil jitro. Temnota náhle ustoupila úsvitu, který se rychle změnil v bílý den. Ještě ani nedozněla píseň osamělého nočního zpěváka a už mu ze všech stran odpovídaly tisícehlasé chóry. Prvně bylo možné rozeznat jen kmeny stromů, pak už větve, jednotlivé listky a květy, a ani ne za tři minuty se rozednilo.

Schwarz povstal, pokynul Bavorovi a kráček s ním k předním hlídkám. Průvodci se nemýlili. Sotva sto kroků před čelní hlídkou padala půda kolmo dolů. Všude kolem byly vysoké tamaryšky, jejichž koruny byly tak hustě spleteny, že sotva propouštěly sluneční světlo. Porost končil těsně u okraje rokliny.

Roklina es Suvar byla asi osmdesát kroků široká a osm set kroků dlouhá. Její boční stěny se tyčily kolmo k nebesům. Z té strany, kudy se blížili spojenci, nebylo možné sestoupit do rokly. Jediný vchod, který do ní vedl, byl na protější

straně; úzký, ale poměrně dobře schůdný. Na stěnách rokliny nebyla žádná vegetace, zato i dole rostly silné, vysoké palmy, takže tam musela být i voda.

Oba učenci si bedlivě prohlíželi okolí a ohlédli se, až když uslyšeli za sebou kroky. Blížil se k nim král Zandů v průvodu Vaháfího, který přistoupil k okraji rokle a ukazoval:

„Pohleďte, efendiové, tady roste oněch stočtrnáct nachl es suvar, palem koránových sūr, které zasadil imám, aby zlomil kletbu tohoto místa. V celém okolí nikde nenajdete tento druh palmy, z čehož sami vidíte, jak mocnou přímluvou byla jeho modlitba u božího trůnu a jaký zázrak se tu stal.“

„V rokli dosud není ani živáčka,“ pronesl Schwarz. „Předešli jsem Abúl Mota a máme dost času se rozhlédnout po celém okolí. Rád bych věděl, zda ten vchod naproti je jediný.“

„Je jediný.“

„Víš to bezpečně?“

„Ano. Byl jsem často v okolí rokle a nadarmo jsem zkoušel slézt zdejší příkrá skaliska. Chceš-li, půjdu v čele a dovedu vás až ke vchodu.“

„Zadrž! Ne tak zhurta. Chceš snad, abychom všichni vešli do rokle a tam čekali na Abúl Mota?“

„Ano.“

„Ale to by byl náš konec!“

„Proč, efendi?“

„Abúl Mot by prošel vchodem, ale nesestoupil by dolů, neboť by nás uviděl; byli bychom obklíčení otrokáři a ze třech stran skálou. Nemohli bychom se ani hnout a záleželo by jen na mě, jestli nás postřílí.“

„Efendi, nevíš, kolik máme hlav, kolik silných paží?“

„Co zmůže tolik hlav, když se nenaučily přemýšlet? Nevidíš, jak úzký je vchod? Stačí dvacet mužů, aby ho udrželi a nikoho nepustili ven. Ne, o vítězství se musíme pokusit jiným způsobem. Tak, aby nikdo nebyl usmrcený.“

„Pane, to je nemožné.“

„Není vhodná doba, abychom se přeli. Musíme si prohlédnout roklinu. Půjdu tam jen s několika muži a ostatní vojsko vyčká na můj návrat.“

„Jakým způsobem hodláš zneškodnit Abúl Mota?“

„Ještě nevím. Nevěřím sice, že Abúl Mot vejde sám do rokle, aby si v ní odpočinul, na to je příliš chytrý, nicméně vyloučit se to nedá. Stane-li se tak, vleze nám do pastí...“

„Kdyby to udělal, zasluhoval by pořádný výprask,“ namítl Bavor.

„Ovšem, kdyby nás očekával. Vzpomeňte si však, že Abúl Mot nás očekává až zítra,“ odvětil Schwarz.

„Máte pravdu, na to jsem nepomyslel.“

Vrátili se do tábora a spolu s ostatními veliteli se vydali na průzkum rokle. Postupovali po jejím okraji. Bylo vidět až na dno údolí. Vpředu a podél obou stěn rostly palmy, uprostřed se zelenal šťavnatý palouk, ale nikde nebylo vidět vodu, která držela rostlinstvo při životě. Schwarz projevil údiv nad touto okolností, ale Vaháfí mu odpověděl:

„Sejdi do rokle a najdeš tam vodu.“

Poblíž vchodu končila skalní stěna tak příkře, že skupina musela zahnout do lesa a vrátit se obloukem k okraji rokle, odkud se půda skláněla ke vchodu. Les končil a půda byla porostlá plazícím se rostlinstvem. Schwarz před sebou uviděl travnatou rovinu, obklopenou ze všech stran žulovou skálou, měřící více než třicet kroků. U jejího úpatí se kolem celého údolí zvedala náspovitá vyvýšenina. V tomto přirozeném náspu byla stružka, v níž se shromažďovala pramenitá voda, která prýštila ze skály a vytvářela potůček, který se nedaleko vchodu do rokle ztrácel v podzemí. Tato voda napájela kořeny palem, nasázených na náspu ve stejnoměrných vzdálenostech.

„Počítej, pane,“ pravil Vaháfí, „vpravo padesát, vlevo padesát, sedm v pozadí a sedm u východu. A teď přistup bližší a podívej se, jak se každá z nich jmenuje.“

Schwarz popošel k nejbližší palmě. Asi ve výši oka dospělého muže bylo něco vyřezáno do kmene arabským písmem. Jednotlivé rysy písma se růstem stromů změnily v tlusté pupeny, takže je nebylo těžké přečíst.

Na první palmě stálo el fátha, na druhé el bakara, na třetí el Amrán, na čtvrté en níván a na další el máida, což znamená úvod, sūra krásy, sūra rodu Imránova, sūra žen a sūra stolu - to jsou názvy prvních sūr koránu. Rozumělo se, že místo, jehož stočtrnáct palem neslo nápisy z koránu, muselo být pro každého muslima posvátné.

Zandové sice nebyli přívrženci Proroka, ale částečně si osvojili islám. Chovali k této roklině úctu i bázeň, neboť do ní odmítli vstoupit a zůstali u východu. Evropané však kráčeli dále. Král chtěl vstoupit do rokle s nimi, ale Schwarz ho zadržel:

„Zůstaň tady, králi. Zde na kamenité půdě nezůstávají žádné otisky, kdežto dále v trávě by po nás zůstaly stopy, které by prozradily Abúl Mótovi naši přítomnost. Nesmí tušit, že jsme zde byli. Po nás dvou nezbyde žádná stopa, dovedeme je totiž zničit.“

Schwarz s Bavorem vkročili do rokliny.

19. KAPITOLA VPASTI

Schwarzovo opatrné jednání bylo oceněno, jakmile vyšel z rokle. Otec jedenácti vousů, který se upřeně rozhlížel po okolí, uviděl v dálce několik pohyblivých bodů.

„Pozor! Jdou jsem lidé. Musíme se rychle ukrýt, aby nás nepozorovali.“

Všichni se rychle stáhli do křovin, odkud se jednotlivě odplížili zpátky do lesa. Shora z úkrytu se rozhlíželi po rovině.

V dále bylo vidět nejdříve jen několik teček, ale brzy se objevovaly nové a nové tečky, které postupně narůstaly, až se nakonec spojily v úzkou jednolitou čáru, která směřovala přímo k rokli. Body se stále zvětšovaly a za necelých deset minut bylo možné rozeznat prvních pět jezdců, za nimiž se ubírali také pěšáci.

Po dalších pěti minutách bylo možné prohlédnout celý zástup, který se blížil v přísném pořádku a vždy za několika jezdci táhlo deset i více pěšáků.

„Je to ghazva!“ vykřikl Pfotenhauer. „Kdo jiný by to mohl být než Abd el Mot a Otec smrti se svými otrokáři. Táhnou přímo sem a jistě mají s sebou i čerstvě nachytnuté otroky. Dobrá. Aspoň nebudeme muset dlouho čekat. Brzy začne tanec.“

„Ale nebude pro ně moc veselý,“ prohodil Schwarz, obrátil se ke králi a pokračoval: „Zůstanu s Otcem čápa a budu pozorovat karavanu. Vy se vraťte do našeho tábora a oznamte našim lidem příchod nepřítele. Necht' zatím zůstanou na svých místech. Dauvarimu a Homrům strčte do úst roubík, aby nás předčasné neprozradili svým křikem.“

Král poslechl bez námitek, pokynul ostatním a vydal se zpátky do ležení. Schwarz a Bavor upřeně pozorovali ghazvu. Najednou spatřili jezdce, který vyrazil zezadu a hnál se vpřed, aby tam něco zařídil.

„Je to Otec nebo Služebník smrti,“ pravil Bavor, „podle všeho vyšle někoho na výzvědy, je-li vše v pořádku v rokli a jejím okolí.“

Nemýlil se. Z přední skupiny se oddělili dva jezdci a cválali k roklině. Byli to statní Arabi, osmahlí tropickým sluncem. Na jejich chování bylo vidět, že blízkost cizích lidí nepovažovali za možnou, neboť nedodržovali ani základní pravidla opatrnosti a klidně vjeli do rokle. Zanedlouho z ní vyjeli a vraceli se ke ghazvě, aby oznámili výsledek svého pátrání. Ghazva se mezitím přiblížila tak, že bylo možné rozeznat jednotlivé postavy. Schwarz vzrušeně oddychoval, zatínal pěsti a chvěl se rozrušením.

„Za několik minut se dozvím, je-li můj bratr zde a jestli žije nebo zemřel. Ale běda otrokářům, když ho neuvidím. Žádná milost, žádné slitování!“

Evropanům se naskytl pohled, při kterém jim krvácelo srdce. Spatřili dlouhou, téměř nekonečnou řadu otroků. Od sedla předního jezdce splýval dlouhý provaz, který obtáčel hrdla asi patnácti otroků, jejichž ruce byly spoutány na zádech. Černoši byli nazí a jejich těla pokrývali krvavé podlitiny. Šrámy svědčily o tom, že otrokáři je často seznamovali s bičem.

Za touto skupinou jeli tři jezdci, kteří vlekli za sebou po dvanácti otrocích. Tito nešťastníci měli navíc na nohou těžké dřevěné špalky, nejspíše jako trest za neposlušnost. Jejich těla byla jedna rána a vlekli se s vypětím posledních sil. Pak následovala řada černocho, jejichž hrdla a ruce vězely v pověsné šebá. Po nich následovaly ženy, nesoucí těžká břemena, pod nimiž téměř padaly. Měly nakrátko spoutané kotníky, takže se mohly pohybovat jen malými drobnými kroky. Za ženami kráčeli spoutaní chlapi se strašlivě zohavenými tvářemi. Nešťastníci vytrpěli hrozná muka: v obou lících měly guluf - tři řezy nožem na věčné znamení otroctví. Tyto rány, posypané pepřem a solí, aby se nemohly zhojit, hnísaly a hemžily se hmyzem.

Další oddíl ghazvy tvořili jinoši, kteří měli ruce připoutány ke kolenům, takže museli kráčet s ohnutými zády.

Není možné vylicit utrpení těchto nešťastníků a podrobně popsat muka, která museli snášet. Na útěk nemohli ani pomyslet.

Nejstrašlivější obraz bídy poskytovala matka, která nesla na zádech hnijící mrtvolu svého dítěte. Zajatá matka se jistě sháněla po svém dítěti. Za trest ho otrokáři zabili a přivázali ho na její záda.

Na všech otrocích byly znát známky surového zacházení ze strany otrokářů, únava, hlad a žízeň. Pravděpodobně pochodovali celou noc.

Schwarz si tyto podrobnosti zatím moc nepřipouštěl k srdci a usilovně pátral po svém bratrovi. Oddíl za oddílem mizel v roklině, ale po jeho bratrovi se jakoby slehla zem. Srdce mu horečně bušilo, vyprahlá ústa lapala po vzduchu a zuby mu skřípaly zlostí, až si toho Otec čápa všiml.

„Upokojte se přece,“ šeptal mu. „Nesmíte ztrácet naději. Dosud tady nejsou vůdcové a myslím, že právě u nich budou oba bílí zajatci.“

Konečně se přibližovali dva jezdci v bílých háicích. Sotva je Schwarz uviděl, zašeptal:

„Konečně! To je Abúl Mot.“

„Ano, je to on,“ přizvukoval Pfotenhauer, „a vedle něho Abd el Mot. A podívejte se, kdo jde za nimi? Žije, oba žijí! Vidíte ho? Ten vedle něho je asi sajjádařál.“

Byli to opravdu doktor Josef Schwarz a Barák el Kaší. Vypadali poměrně dobře. Dosud měli své oděvy a vzdorně se rozhlíželi kolem sebe. V jejich tvářích nebyla ani stopa po odevzdanosti.

„Bohudík!“ ulehčil si Schwarz. „Nejraději bych seskočil a vyrval je...“

„...a všechno zkazil,“ přerušil ho Bavor.

„Jsem si toho vědom. Musím se ovládnout. Ale musím ho upozornit, že jsme tady.“

„Proboha! Neprozradte nás!“

„Nemějte obavy! Dám Josefovi znamení, které nevzbudí pozornost otrokářů.“

Sajjádařál a doktor Schwarz byli spoutáni k sobě, bokem k boku, takže nemohli hýbat pažemi a jeden bez druhého nemohl udělat ani krok. Kolem pasu se jim vinul provaz, jehož konec byl připevněný ke třmenu Abd el Mota.

Když došli ke vchodu do rokliny, ozvalo se nad nimi podivné zaskřehotání supa. Nikdo mu nevěnoval pozornost, neboť Súdán je rájem supů, kromě Josefa Schwarze. Ten pozvedl rychle hlavu, rozhlédl se, zrudnul ve tváři a jeho oko zablesklo radostí. Podíval se na svah vpravo od sebe a spatřil mezi keři na kraji lesa ruku, držící pušku. Na okamžik se zarazil, rychle se však vzpamatoval, sklopil hlavu a kráčet dále. Po několika krocích pošeptal svému druhovi:

„Je pro nás štěstí, že si Abúl Mot nevšiml toho pokřiku supa.“

„Nebyl to pták, ale můj bratr.“

„Alláh! Kdože?“

„Mlč! Ne tak nahlas! Znáš toto zaskřehotání velmi dobře. Užívali jsme ho často na svých cestách v cizině, když jsme potřebovali jeden na druhého upozornit. Nevím, jestli je sám nebo ne, ale jistě nás osvobodí. Myslím, že už dnes v noci budeme svobodní. Nesmíme však na sobě dát znát, že máme nějakou naději na únik.“

Emil Schwarz postřehl pohled svého bratra a byl spokojený. Vyčkal na místě, až poslední otroci a jejich katani zmizeli v roklí a vydal se s Pfotenhauerem zpátky do tábora.

„Co podnikneme?“ tázal se Bavor. „Přepadneme je hned?“

„Ne, první oběti přepadu by byl můj bratr. Nedovedu pochopit, jak se mohl tak chytrý člověk Jako Abúl Mot uvelebit v této pasti. Stačilo by několik desítek bojovníků a mohli bychom ho klidně vyhladit. To však nemohu udělat, dokud má ve své moci mého bratra.“

Sotva se objevili Evropané v ležení, přikročil k nim Mesúf a dychtivě se tázal: „Mám strach o svého otce, efendí. Žije?“

„Je v pořádku,“ odvětil Schwarz.

„Viděl jsi ho?“

„Viděl.“

„Jak se mu daří?“

„Za daných okolností celkem dobře.“

„Díky Bohu! Běda otrokářům, jestli se nám ho nepodaří osvobodit živého a zdravého.“

„Musí se nám to podařit. Dal jsem svému bratrovi znamení, že jsme v jejich blízkosti.“

„Nesmíme ztrácet čas, musíme ihned zaútočit!“

„Jen pomalu, Mesúfe. Především musíme vyjednávat s Otcem smrti.“

„Ale... proč? Otrokáři o nás nevědí. Když na ně zaútočíme, strach jim bude svazovat ruce. Zvítězíme, aniž bychom narazili na vážnější odpor.“

„I kdyby byl tvůj předpoklad pravdivý, tekla by lidská krev a tomu chci předejít. Myslím, že oba vůdci otrokářů jsou dost zkušení, aby se rychle vzpamatovali z překvapení a první, co by udělali, by bylo zavraždění tvého otce a mého bratra. Snad je nechceš vystavit takovému nebezpečí?“

„Ne, pane,“ odpověděl jinoch, „jak je však chceš zachránit?“

„Za chvíli to uslyšíš.“

Schwarz svolal poradu, kde předložil svůj plán. Byl schválený, protože nikdo neměl lepší návrh.

Zanedlouho nastal v ležení pohyb. Za deset minut vojáci tiše obklíčili roklinu, takže otrokáři nic nezpozorovali.

Nejspolehlivější části pěchoty - vládním vojskem - se rozhodl Schwarz obsadit vchod do rokle. Král Zandů, Hasan Murat a Otec kyje veleli svým vojákům na návrší, kdežto Pfotenhauer, Štěpán, hadži Alí a Mesúf se přidali k Schwarzovi.

Dauvarí i oba Homrové museli rovněž ke vchodu do rokliny, ale poněvadž se po baštonádě nemohli postavit na nohy, museli být za pochodu nesení. Viděli všechny přípravy a věděli, že Abúl Mot nemá nejmenší naději vyváznout se zdravou kůží.

Bezstarostnost otrokářů byla takřka nepochopitelná. Schwarz sešel do údolí a zjistil, že ani vchod do údolí není hlídáný. Nesestoupil až dolů, nýbrž kázal zastavit pod krajními stromy. Nechal si donést zajatce až k sobě, aby jim udělil nutné pokyny.

„Dám vám příležitost, abyste smyli své dosavadní hříchy,“ oslovil je. „Teď vás rozvážu a pustím vás za Abúl Motem. Není to daleko, snad vás poraněná chodidla unesou. Řekněte mu, že je obklíčený a také, kolik nás je a jaké máme zbraně. To ho jistě donutí k povolnosti a rozumné úvaze. Vyřídíte mu mé podmínky:

„Propustí okamžitě lovce slonů a mého bratra s celým majetkem, který jim byl uloupený. Dále on a Abd el Mot se vydají do našich rukou. Splní-li tuto podmínku, propustíme jeho lidi na svobodu a nikomu z nich neublížíme. Když nepřistoupí na naše podmínky, nebudeme nikoho šetřit. Sami víte nejlíp, že nemají šanci uniknout a je ve vašem zájmu ho přinutit k poslušnosti. Podrobí-li se, budete svobodní, donutí-li mě k boji, čeká na vás smrt.“

Zajatci se zachmuřeně rozhlédli a sklopili hlavy, neboť tušili neoblomnost Otce smrti. Jeden z Homrů se ozval:

„Nemohl bys klást mírnější podmínky?“

„A jaké? Vždyť mírnější podmínky snad ani nelze vymyslet. Chci vám všem - kromě těch dvou - darovat svobodu. Co víc ještě chcete?“

„Jsme přesvědčení, že Abúl Mot nepřistoupí na tvé návrhy.“

„Tak půjde do pekel a vy s ním!“

„Mohu říct tvé podmínky i obyčejným askárijům?“

„Zajisté. Možná to bude lepší. Snad se mezi nimi naleznou rozumnější, kteří mu domluví, aby se vzdal. Nezapomeňte! Váš život je ve vašich rukou.“

„Jak ti máme oznámit rozhodnutí Otce smrti?“

„Nechť ke mně vyšle neozbrojeného posla s plnou mocí k jednání.“

„Zajmeš ho!“

„Nesmysl. Posel je v mých očích nedotknutelná osoba. Slibuji, že se může vrátit kdykoliv živ a zdrav bez ohledu na výsledek jednání.“

„I kdyby to byl sám Abúl Mot?“

„Ano. Můj slib platí pro každého. Řekněte mu, že jsem ochotný ho provést kolem celé rokle, aby se přesvědčil na vlastní oči, že nemá šanci uniknout. Teď už vše víte. Jděte!“

Na Schwarzův pokyn byly zajatcům sejmuta pouta, načež všichni tři odkulhali směrem ke vchodu do rokle. Jakmile zmizeli, byl vchod obsazen vojáky. Někteří z nich dostali pokyn klest křoví a nadělat záseky, kdyby se Abúl Mot

rozhodl vzít vchod útokem.

Schwarz a Pfortenhauer zaujali výhodné postavení u vchodu, takže měli do rokle volný výhled. Viděli, že uloupení černoši odpočívají u zadní stěny. Askárijové se zabývali přípravou jídla. U pravé stěny stál stan, patrně určený pro vůdce ghazvy. Lid se rojil a nikdo nevěnoval pozornost příchodu kulhajících vyslanců.

Oba Homrové a Dauvarí přistoupili k nejbližšímu otrokáři, cosi mu horlivě vykládali a ukazovali přitom ke vchodu. Muž pohlédl naznačeným směrem, vykřikl leknutím. V rokli vypukl nepopsatelný zmatek. Vojáci řvali, chápali se zbraní, mnozí z nich se schovávali za skalní výčnělky, jiní běhali zmateně sem a tam. Kulhající poslové byli pohlceni davem. Najednou jakýsi hrozný hlas překlíčil řvoucí dav. Zněl temně a dutě a rozléhal se po celé roklině.

„To je Otec smrti,“ šeptal Schwarz Pfortenhauerovi.

Úzkostlivý hluk slábl, každý zůstal stát tam, kde právě byl. V rokli zavládlo hluboké ticho, trvající asi čtvrt hodiny. Bylo to však ticho, které nic dobrého nevěštilo. Všichni otrokáři se ozbrojovali a výhrůžně pohlíželi k východu, který byl zahrazený silným zásekem.

Najednou se dav rozdělil a z jeho středu vyšel muž, který se zvolna blížil k východu. Nebyl ozbrojený a v ruce držel na znamení míru palmový list. Dvacet kroků od záseku se zastavil a pozdravil:

„Sallám! Mohu k vám a pak se svobodně vrátit?“

„Ano,“ ozval se Schwarz. „Slíbil jsem to a své sliby plním! Přístup blíže!“

Muž uposlechl. Protáhl se úzkým otvorem mezi skálou a zásekem a stanul před Schwarzem. Byl to obyčejný askárij, kterého vyslal Abúl Mot, aby se přesvědčil, stojí-li cizinec svému slibu.

„Posílá mě Otec smrti,“ ozval se posel, „přišel by sám a proto se ptá, může-li se bez překážek a svobodně vrátit k nám, kdyby se s vámi nedohodl.“

„Vyříd' mu, že nelžu. Mé slovo platí za všech okolností.“

Muž se obrátil a odkráčel zpátky do rokle. Zprvu postupoval zvolna, ale pak se rozběhl a upaloval do středu ležení, jako by ho někdo pronásledoval. Nedůvěřoval Schwarzovi a čekal ránu do zad.

„Nebesa!“ smál se Bavor. „Ten chlap rozhazuje nohama, jako by tancoval na šidlech. Jistě skáče radostí, že jsme ho nesežrali.“

„Kdo by měl chuť na takového lotra, který nemá svých pět pohromadě?“ ozval se Štěpán. „To si raději dám pečení z hrocha. Pohleďte! Slonbidlo už kráčí k nám. Podívejte se! Zdá se mi, že je to sám Jeho Veličenstvo Abúl Mot.“

Maďar mluvil pravdu. Zástup otrokářů se znovu rozevřel a z jeho středu vykročil Otec smrti. Kráčel hrdě a důstojně. Nebylo vidět, je-li ozbrojen, neboť opasek mu zakrýval háik, který splýval až k sandálům. Bylo tedy nutné jednat opatrně, aby lstivý Arab nepodnikl úskočně zákeřný útok. Přiblížil se k záseku a zastavil se před Schwarzem.

„Salám!“ pozdravil krátce, stejně jako posel. „Doufám, že dodržíš svůj slib a necháš mě volně odejít.“

„Pokud jsi dostál podmínce, tak ano.“

„Jaké podmínce?“

„Přijít beze zbraně.“

„Přesvědč se sám! Nemám u sebe ani jehlu,“ rozevřel svůj háik.

Schwarz odmítavě kývl rukou.

„Věřím ti,“ pravil. „Jakmile domluvíme, můžeš se svobodně vrátit do rokle.“

„I když nepřistoupím na tvé podmínky?“

„I tehdy.“

„Dobrá, půjdu tedy k vám.“ Přikročil k záseku a chtěl se protáhnout ven, ale Schwarz ho zadržel.

„Stůj! Tak rychle to nejde. Chceš-li ven, musím ti svázat ruce, abys neuprchl.“

Otrokář se potupně zasmál.

„Uprchnout?“ odpovídal sebevědomě. „Co tě to napadlo? Proč bych utíkal? Slyšel jsi přece, že jsem kladl podmínku svobodného návratu.“

„To ještě neznamená, že neutečeš.“

„Jak bych mohl utéct? I kdyby se mi to povedlo a tví vojáci mě netrefili, musel bych se vzdát svého majetku. A navíc nemám zbraně. Zahynul bych v této pustině.“

„Nesmysl. Živil by ses několik dní plodinami a za tu dobu bys dorazil do nějaké zerbí. Ostatně nebyl bys tak chudý, jak říkáš.“

„Jak to myslíš?“

„Přivedl jsi do rokliny jen rakiky. Kde jsou uloupená stáda?“

Výhublou tvář starého lupiče kmitl záblesk vzteku, který se ihned změnil ve vynucený úsměv.

„Nechápeš? Považuješ mě snad za hlupáka? Povím ti to jinak: když podnikneš ghazvu, nezajímáš jen otroky, ale bereš i dobytek. V Ombule jste ukořistili přes tisíc kusů. A Abd el Mot podnikl i další ghazvu. Kde je dobytek?“

„Jsi na omylu. Zajímali jsme jenom raliky. Kdybychom odehnali i dobytek, musel bys ho vidět.“

„Mě neoklameš! Chtěl jsi nás vlákat do této rokliny a zničit. Stáda by ti v tom překážela a proto jsi je nechal pozadu. Pospíšil sis napřed...“

„Ó, jaká moudrost!“ skočil mu do řeči Otec smrti, ale bylo vidět, že Schwarz brnkнул na správnou strunu.

„Kdyby se ti podařilo upláchnout,“ pokračoval Schwarz, „vrátil by ses ke stádům. Jistě tam máš dost ozbrojených lidí, kteří by ti zanedlouho vynahradili vše, co bys tady oželel. Pokračoval bys dál v loupení a vraždění.“

„Ty to však nedopustíš.“

„Za žádnou cenu.“

„Kde bereš právo mě soudit?“

„V těchto pustinách platí jediný zákon - zákon lidkosti. Každý člověk je povinný dbát na jeho dodržování. Ty jsi ho

překročil, proto tě čeká trest.“

„Směju se tvým zákonům! Poslové mi řekli, že máš tolik vojáků, že bys mě porazil i beze zbraní. Můžeš mi je ukázat?“

„Rád, ale s podmínkou, že si necháš spoutat ruce.“

„Šlíš, cizince? Já - svobodný Arab - já se mám nechat svázat? Zbláznil ses?“

„Mírní se!“ okřikl ho Schwarz. „Když mě budeš i nadále urážet, seznámím tě se svým bičem. Jsi obyčejný zloděj, jedovatý hmyz. Jestli ti i přesto dovolím podívat se na má vojska, musíš si vážit mé ochoty. Když se nepodrobíš, nemáme o čem mluvit.“

Jeho klidná řeč se neminula účinkem. Lupič odpověděl:

„Připouštím, že není hanbou nechat se spoutat z vlastní vůle. Doufám, že mi pak pouta sundáte.“

„To ti slibuji.“

„Dobrá. Dej mi pouta.“

Až teď mu Schwarz dovolil překročit záseky. Abúl Mot nastavil obě ruce a vojáci mu je spoutaly za zády. Obklopen čtyřmi vojáky Abúl Mot zvolna stoupal za Schwarzem na návrší. Pfotenhauer zůstal u vojáků, neboť nebylo vyloučené, že otrokáři chystají zradu a možná se pokusí ve Schwarzově nepřítomnosti zaútočit na vchod do rokle. Jestli se Abúl Mot domníval, že Homrové a Dauvarí mu vykreslovali situaci až příliš černě, tak se zklamal. Kráčel kolem husté řady bojovníků, obklopujících roklinu ze všech stran. Prohlížel si jejich zbraně, viděl jejich zachmuřené pohledy a pochopil, že násilím nic nepořídí.

Když dorazil k Nuerům, rozčilil se. Přistoupil k jejich náčelníkovi, plivl si před ním na zem a zvolal:

„Haif aléh, hanba tobě!“

Trest na sebe nedal dlouho čekat. Černý náčelník se rozehnal a udeřil ho pěstí do tváře. Abúl Mota zalila krev.

„Styď se, ty pse proradný!“ křičel divoch. „Vzpomeň si na bitvu na řece. Zbaběle jsi utekl, opustil jsi nás v největší nouzi. Kdyby tento cizinec, nechť ho Alláh požehná, nebyl tak dobrý a šlechetný, tak bychom tady nestáli. Teď mě chceš urážet za to, že jsem mu vděčný? Tvá cesta vede do pekel. Upeč se tam!“

„Efendi, proč strpíš, aby mě tloukl tvůj podřízený?“ osopil se Otec smrti na Schwarze. „Slíbil jsi mě, že mě nikdo neublíží.“

„Každému podle jeho zásluh,“ odvětil Schwarz chladně, „nepředpokládal jsem, že budeš napadat mé lidi. Když někoho urazíš, poneseš si následky sám. Skromnost a zdvořilost by ti svědčila více.“

„Tvou povinností je, abys mě chránil.“

„A tvou zase být zdvořilý.“

Pokračovali v obhlídce, až se druhou stranou vrátili k záseku. Pfotenhauer nechal mezitím úplně zatarasit vchod. Nezůstalo ani kousíček místa, kudy by se mohl člověk protáhnout. Vojáci pletli z větví primitivní košíky, které naplňovali zeminou a kladli na sebe.

Abúl Mot si chvíli prohlížel tuto práci, pak se zachmuřil, jízlivě usmál a zvolal:

„Musíte se nás hodně bát, když tady stavíte hotovou pevnost. Dej mi sejmout pouta! Můžeme začít jednat, ač si myslím, že je to zbytečná ztráta času.“

Vojáci sundali Abúl Motovi pouta a oba protivníci se posadili do trávy.

„Ten chlap se mi vůbec nelíbí,“ řekl Bavor německy. „Tváří se tak sebevědomě až nestydatě, jako by měl něco za lubem.“

„Hovoříte řečí, které nerozumím,“ pravil Abúl Mot. „Je to nezdvořilé. Snad se mě nebojíte?“

„Má-li někdo z nás strach, jsi to ty,“ ozval se Schwarz. „Jen ten, kdo se bojí, je nedůvěřivý. Vyžaduješ-li od nás zdvořilost, žádáš příliš mnoho. Radím ti, aby ses choval uctivě, jinak přestaneme brát ohledy...“

„Ohledy!“ zaječel Otec smrti. „Nepotřebuji vaše ohledy. Spíše já bych měl mít ohledy k vám, neboť jste v mé moci.“

„To může tvrdit jenom blázen!“

„Mlč, cizince! Jestli někoho z nás zachvátilo šílenství, tak já to nejsem. Mohu ti to i dokázat.“

„Tak to dokaž.“

„Nejsou snad tvoje požadavky šílené?“

„To sotva.“

„Ale ano. Chceš po mně, abych ti vydal nejen tvého bratra a lovce slonů, nýbrž i Abd el Mota a sebe. Jsou to tvoje podmínky?“

„Ano, přesně.“

„Nemyslíš, že jsou nesmyslné?“

„Ne. Musím tě upozornit, že zde nesedíme proto, abychom posuzovali kvalitu mých požadavků. Chtěl jsem s tebou mluvit, abych se dozvěděl, přistoupíš-li na mé podmínky nebo ne.“

„To jsem ti mohl říct hned, jak jsem přišel. Směju se tvým požadavkům.“

„Tak? A nic jiného mi nechceš říci?“

„Ne.“

„Naše porada bude tedy kratší, než jsem předpokládal. Jsme hotovi,“ pravil Schwarz a povstal.

„Hotovi...“ přizvukoval Otec smrti. „Mohu se tedy vrátit ke svým lidem?“

„Ano.“

„Maas saláma! Sbohem!“

Abúl Mot vykročil a aniž ho někdo zdržoval, přistoupil k záseku. Tady se chvíli zastavil a tázal se:

„Co teď uděláte?“

„Brzy se to dozvíš!“ volal Schwarz.

„Chcete na nás zahájit palbu?“

„Ovšem.“

„To neuděláte.“

„Kdo nám v tom zabrání?“

„Vlastní opatrnost. Při prvním výstřelu dám usmrtit tvého bratra.“

„A při druhém výstřelu umře lovec slonů?“ tázal se Schwarz s úsměvem, i když mu do smíchu nebylo.

„Ano. A při každém dalším umře jeden otrok,“ zasmál se Otec smrti. „Z toho vidíte, kdo má koho v moci.“

„My tebe, vždyť je to jasné.“

„Cože? Jsi šílený!“

„Klameš. První výstřel zasáhne tebe a druhý Abd el Mota. Myslím, že ses přesvědčil, že umím střílet.“

„Střílej si třeba jako ďábel, nebojím se tě. Myslíš, že se postavím tak, abys mě mohl zasáhnout? Směju se tvým výhrůžkám.“

„Ukryj se tedy dobře. Klidně si vraždi, kolik se ti zachce. Uděláme to jinak. Postřílíme všechny tvé lidi, takže zůstaneš na živu jen ty a Abd el Mot. Neptej se, jaká smrt vás čeká.“

„Vyhrožuj, jak chceš. Nevěřím ti, že obětuješ svého bratra.“

„Nemohu ho zachránit, nechť tedy zemře.“

„Nepokoušej se mě zmást. Mám pro tebe návrh.“

„Nuže?“

„Propustím tvého bratra a lovce slonů. Nechť táhnou ke všem ďáblům i se svým majetkem.“

„A co za to žádáš?“

„Abys táhl s nimi a nechal mě na pokoji.“

„Z toho nic nebude.“

„Nic? Nechť vás šejtán sežere! Slyšte mé poslední slovo: tvůj bratr zemře při prvním výstřelu.“

„A teď mě poslouchej ty, Otče smrti. Jestli mému bratrovi zkriviš co jen vlas na hlavě, dám ti vytrhat z těla úd po údu. Odejdi!“

„Půjdu, ale střež se mé pomsty.“

Abúl Mot se protáhl zásekem do rokliny a kráčel zpátky ke svým lidem. Štěpán popadl svou káti el fil, pohlédl na Schwarze a tázal se:

„Mám vystřelit na toho drzouna?“

„Nech toho!“ okřikl ho Schwarz. „Zavázal jsem se slibem, který neporuším.“

„Ano,“ přizvukoval Bavor, „musíme dostát danému slibu, ačkoliv bych za ním měl raději sám poslat olověný pozdrav. Ten chlap byl drzý. Místo toho, aby se ponížil, chce diktovat podmínky. Co teď? Myslíte, že splní své hrozby?“

„Nic neudělá.“

„Ohó! Myslím, že je všeho schopen.“

„To je pravda, ale přece to neudělá.“

„Považujete ho za lepšího, než je ve skutečnosti.“

„Vím, že je to zloduch, ale je moc chytrý na to, než aby provedl své výhrůžky.“

„Proč?“

„Protože by se pak nemohl spoléhat na naši milost.“

„Je to chabý důvod, kolego. Co nám prospěje pomsta? Může snad vzkřísit mrtvého?“

„Abúl Mot ví, že nám nemůže ujít. Má v rukou poslední zbraň - zajatce. To je jeho jediná naděje.“

„Možná máte pravdu. Ale přece jen nezapomínejte, že... co se děje? Vždyť se vrátil!“

Abúl Mot se opravdu objevil u záseku. Zastavil se a volal:

„Co se stane se mnou, když se vzdám?“

„Ušetříme ti život,“ odvětil Schwarz.

„A dáte mi svobodu?“

„Ne. Odevzdáme tě ve Fašodě...“

„Otcí pěti set?“

„Ano. Slíbil jsem mu to.“

„Děkuji za upřímnost. Živého mě nedostaneš,“ obrátil se a odešel.

„Jeho drzost nezná mezí!“ zlobil se Pfortenhauer. „Žluč mi překypuje, když vidím tu jeho jistotu.“

„To, že se vrátil, mě úplně uspokojuje,“ řekl Schwarz.

„Vždyť se nic nezměnilo!“ oponoval Bavor.

„Teď vím bezpečně, že mého bratra nezabije. Je jeho živým štítem. Proč však užívat násilných prostředků, můžeme-li se dostat k cíli lstí?“

„Lstí? Co chcete podniknout?“

„Už jsem se o tom zmiňoval. Musíme osvobodit mého bratra a lovce slonů. Když se to podaří, vyrazíme Abúl Motovi z rukou i poslední trumf.“

„Ale prosím vás! Mluvíte vážně?“ tázal se udiveně Bavor.

„Zcela vážně.“

„Chcete se převléci a hrát komedii?“

„Jsem k tomu odhodlán. Nechci vás přemlouvat. Připouštím, že je to velmi nebezpečné, ale...“

„Nechte toho!“ přerušil ho Bavor. „Co dovedete vy, dovedu i já a vašeho bratra mám tak rád, že pro jeho záchranu jsem ochotný zúčastnit se té maškarády.“

„Ta komedie se klidně může změnit v tragedii. Když nás polapí, je s námi konec.“
„To vím také. Zkrátka a prostě: nesmí nás polapit. Kdy se do toho pustíme?“
„Po setmění.“
„Ale do té doby se může přihodit ledacos.“
„Jsem přesvědčený, že se nic nestane. Abúl Mot neudělá nic, vůbec nic. Bude rád, necháme-li ho na pokoji.“
„Přestrojíme se za černochoy?“
„Ano.“
„To bych neradil.“
„Proč?“
„Z různých příčin. I když budu černý jako bota, těžko namluvím těm lotrům, že jsem černoch, neboť patrně ještě nikdy neviděli černocho s plnovousem. A za druhé - mohli bychom se pohybovat jen mezi černochoy, kdežto naši zajatci jsou v blízkosti vůdců ghazvy. Nebylo by lepší natřít se do hněda a přestrojit se za askárije?“
„I tak by nás nejspíš poznali. Nemusíme se potloukat mezi otroky, vždyť mezi otrokáři je také mnoho černochoů. Otázka je, jestli se vůbec máme dát spatřit. Snad se nám povede připlížit se k zajatcům, aniž by nás někdo zpozoroval a pro tento případ bude lepší, když se natřeme na černo. Ve tmě nás nikdo nerozezná od okolí. Pamätujete se, jak jsem u Bažiny hrochů nařídil zabalit sádlo a tři hrsti sazí? Teď z toho namícháme barvu a stanou se z nás černoši.“
Štěpán naslouchal rozmluvě učenců. Sotva Schwarz domluvil, ozval se:
„Já se také natru sazí a udělám ze sebe černocho. Půjdu s vámi, abych pomohl...“
„Ty bys byl ten pravý!“ odmítal ho Schwarz.
„Ano, právě já. Nebojím se nikoho a ničeho.“
„To věřím. Ale k tomuto podniku potřebuju lidi s chladnou hlavou a ty ji, při vši úctě, nemáš. Zbytečně bys nasazoval život.“
„Ó, pane doktore! Já umím všechno. Prosím vás, vezměte mě s sebou...“
„Nejde to. Tentokrát musím zamítnout tvou prosbu. Mohl bys ohrozit nejen sebe, ale i nás.“
„Nikoho a nic neohrozím!“
„Nepůjdeš a dost!“ řekl Schwarz.
Štěpán odešel. Jeho druhové poznali z jeho zachmuřené tváře, že se mu přihodilo něco nemilého a zajímala je příčina. Štěpán se jim přiznal. Jakmile se Mesúf dozvěděl, oč se jedná, chtěl se rovněž zúčastnit výpravy, ale Schwarz ho také odmítl.
Krátce poté nařídil Schwarz Štěpánovi, aby se postaral o dopravu masa pro vojáky, kteří střežili východ a zátarasy. Maďar si vybral několik vojáků k přenesení masa a pokynul Alímu a Mesúfovi, aby ho doprovodili. Pustil vojáky před sebe, trochu zdržel své druhy a šeptal:
„Proč bychom se také nepřestrojili za černochoy? Není snad sajjádafál tvým otcem, Mesúfe? Je tvou povinností ho osvobodit.“
Štěpána poháněla pouze touha po dobrodružství, Ibn es Sirra synovská láska a Alí - ten byl ochoten zúčastnit se jakéhokoliv podniku, do kterého se pouštěl jeho přítel Otec jedenácti vousů. Jakmile si Štěpán získal souhlas svých společníků, pokračoval ve výkladu:
„Co nám v tom brání? Vyčkáme, až zmizí Otec čtyř očí a Otec čápa, natřeme se sazí a hrr - za nimi! Jsme přece také hrdinové a nebudeme se nečinně válet nedaleko nepřítele.“
„Neklam se!“ napomínal ho Mesúf. „Nejsme hrdinové a nemůžeme se ani zdaleka vyrovnat našim vůdcům.“
Trojice přátel hovořila déle o svém záměru, takže se z toho nakonec vyklubalo malé spiknutí proti vůdcům. V družném hovoru došli až do ležení. Štěpán nechal naložit na bedra askárijů tolik masa, že ho sotva unesli, sám pak vybral ohromnou tykev, do které naložil hroší sádlo, ze kterého se měli vypálit saze.
Když se vrátili k zátarasům, Štěpán nechal rozdělat několik ohňů, na nichž vojáci opékali maso. Pak se na nich pod dohledem Štěpána vyráběly saze. Rozškvařené sádlo stékalo z rozně do tykve, do níž bylo vloženo několik pryskyřičných větví, které se zapálily. Unikající černý dým se zachycoval na lýkovou síť a pak se čas od času seškrabával. Za hodinu askárijové vyrobili tolik sazí, že by to stačilo i pro deset lidí.
Schwarz se odebral do ležení na návrší, kde si dal svolat všechny velitele, aby jim oznámil výsledek jednání s Abúlem Motem a udělil jim další pokyny. Zatím předstíral, že hodlá ještě vyčkat, nevzdá-li se Otec smrti dobrovolně a požádal je, aby nenařizovali střelbu, necht' se děje v rokli cokoliv, ledaže by sám vyslal posla s rozkazem zahájit střelbu. Pak se vrátil dolů k záseku a šel hledat pitnou vodu, kterou vojsko nutně potřebovalo. Brzy bylo jeho pátrání korunováno úspěchem. Vývěrala nedaleko skal do menší tůně. Byl to pramen, který se v rokli rozšiřoval v potůček. Schwarz zjistil, že voda je pitná a chutná, takže byli na nejbližší dobu zásobeni vším potřebným.

20. KAPITOLA VÍTĚZSTVÍ

Přešlo odpoledne a nic vážného se nepříhodilo. Otrokáři se chovali klidně. Zabrali celou rokli a nevěnovali pozornost svým nepřátelům. Jejich vůdcové patrně přemýšleli o své záchraně, ale nedopracovali se k žádnému kloudnému výsledku. Chyběla jim totiž křídla - jediný prostředek, kterým by se dalo bez úrazu uniknout z obklíčení. Konečně nastal soumrak. Ve středu rokli se rozhořela velká hranice, živěná suchými palmovými větvemi, kterých byl dostatek. Před záseky také zaplanuly ohně a na celém návrší kolem rokli hořely veliké hranice. Večer přišla za Schwarzem vzácná návštěva. U jeho ohně se nečekaně objevili Tolo a Lobo. Schwarz se jich zeptal, proč

opustili své místo v ležení. Tolo odpovídal:

„Lobo a Tolo jsou z kmene Belanda, ubozí černoši z Ombuly jsou také Belandové. Lobo a Tolo je půjdou utěšit a pomoci, kdyby jim hrozilo nebezpečí.“

„Jakže? Chtěli byste do rokle?“

„Ano, chtěli.“

„Chytnou vás.“

„Nechytnou. Noc je černá, rokle je černá, Lobo a Tolo jsou také černí - nespatří je nikdo.“

„Kdyby vás poznali, zabili by vás. Vždyť jste uprchlí otroci.“

„Vplížíme se k zajatcům. Nikdo nás neuvidí. Máme ostré nože, rozřežeme jim pouta...“

Schwarzovi se líbila jejich odhodlanost, přemýšlel o věci a záměr černochoů se mu zdál uskutečnitelný. Promluvil o věci s Bavořem a ten měl na věc stejný názor.

„Dobře, dovolím vám to, ale musíte se zachovat podle mých příkazů,“ oznámil Schwarz.

„Lobo a Tolo učiní vše, co poručí dobrý bílý efendi.“

„Doplníte se ke svým krajanům a zbavíte je pout. Musíte jim ale vysvětlit, že se nesmí ani hnout, dokud neuslyší výstřel. Pak ať neztrácejí čas a nechtějí běžet k východu z rokle. Rozuměli jste?“

„Rozuměli.“

„Počkejte zatím tady. Vplížím se do průchodu, abych se přesvědčil, jak daleko je volná cesta.“

„Ne, efendi. Lobo poleze sám. Je černý a může se plížit jako had. V zřetěbě se mu to podařilo až do tokulu Abd el Mota.“ Schwarz už znal tento příběh a černochovi plně důvěřoval. Dal mu svolení, načež Lobo zmizel v průchodu mezi záseky a skálou. Asi za čtvrt hodiny se vrátil a oznamoval:

„Vše je v pořádku. Belandové jsou vzadu, před nimi jsou otrokáři a uprostřed rokle je oheň. Vpravo je stan, pak nic a nedaleko záseku šest askárijů - hlídačů. Sedí vedle sebe a nedávají pozor. Vypravují si mezi sebou. Lobo šel dvakrát kolem nich a neviděli nic. Lobo a Tolo mohou do rokle.“

„Dobrá, jděte,“ řekl Schwarz. „Buďte však opatrní, nedělejte hluk a zachovejte se tak, jak jsem nařídil.“

Černoši se protáhli kolem záseku, položili se na zem a naslouchali. Po chvíli se odplížili od vchodu a zmizeli ve tmě.

Vojáci u záseku bedlivě pozorovali nenastane-li nějaký hluk, z něhož by se dalo soudit, že odvážní Belandové byli chyceni, ale v roklí panovalo ticho.

Schwarz si z hluboka oddechl a pokynul Bavořovi.

„To jsou stateční mládenci. A to někteří naši učenci tvrdí, že prý černoši jsou na stejné duševní úrovni jako zvířata. Je to nehorázná lež, nehodná člověka s akademickým vzděláním. Z tisíce bělochů by se sotva našel jeden, který by se odvážil udělat pro své bližní tolik, jako tito dva.“

„Ano. Naši učenci a cestovatelé si zakládají na tom, aby roztrušovali lživé zprávy o svých výzkumech. Kdo ví, kdo nám jednou co vytkne,“ ozval se kousavě Pfothner.

„To člověk nikdy neví. Nyní však není čas na učené hádky. Setmělo se. Mohli bychom se připravit k nočnímu výletu.“

„Máte pravdu. Ti tam uvnitř jistě neočekávají, že jim budeme rušit noční klid. Pusťme se do toho.“

Oba si nechali přinést saze, svlékli se do prádla, natřeli se na černo a obvázáli si bedra zástěrou.

Otec čápa vypadal opravdu hrůzostrašně. I když pomineme dlouhé šedivé vousy, ještě žádný černocho neměl takový dlouhý nos.

Oba si zastrčili za zástěru své revolvery a nože a zmizeli za zásekem. Sotva zmizeli, přinesl Štěpán novou zásobu sazí. On, hadži Alí a Mesúf se rychle svlékli a natřeli se na černo. Kolagasi se jich zeptal, k čemu má sloužit jejich přestrojení. Otec jedenácti vousů ho upokojil tvrzením, že plní jen Schwarzovy rozkazy, podle kterých ho má následovat do rokle. Všichni tři se proplížili kolem záseku a zmizeli ve tmě.

Schwarz a Bavor se zastavili na volném prostranství za zásekem, položili se na zem a plížili se opatrně do středu rokle. Před sebou viděli hořící hranici a u ní sedící strážníky, o nichž se zmiňoval Lobo. Obrátili se k pravému úbočí rokle a plížili se podél náspu. Tmavá barva jejich těla jim byla výbornou zástěrou.

Zanedlouho vylezli na násep, na němž stál stan vůdců otrokářů - Otce a Služebníka smrti. To byl jejich cíl. Domnívali se, že nedaleko stanu budou oba zajatci, které chtěli osvobodit. Po jejich levé ruce planul strážní oheň. Mezi ním a stanem sedělo šest strážců a kromě nich nebylo široko daleko nikoho vidět. Daleko za stanem byl druhý oheň, kolem něhož leželo několik askárijů, kdežto ostatní leželi opodál zahalení v příkrývkách. V pozadí rokliny, v místech, kde byli shromážděni zajatí otroci, bylo temno.

Nad hlavami učenců šelestily palmy. Těsně před nimi byl stan. Dorazili k němu bez překážek. Byl sestrojen z dvanácti tyčí s nejvyšší uprostřed a přes ně bylo napnuté plátno, přivázané u země ke kolíkům. Vchod byl obrácený směrem k hranici. Zadní stěna stanu nebyla přichycena ke kolíkům, nýbrž byla volně přehozena přes vodorovné laťky, jež byly přibité k řadě tyček, vyčnívajících ze země do výšky tří stop. Uvnitř stanu tím vznikl protáhlý prostor, do něhož se mohly ukládat různé předměty, které by jinak ve stanu překážely.

Z vnitřku stanu se ozýval tlumený hovor.

„To je Abúl Mot a Abd el Mot,“ šeptal Schwarz.

„Ano, poznávám ho po hlase,“ odpovídal Bavor. „Ti chlapi se cítí úplně bezpečně. Domnívají se, že nic nepodnikneme. Vždyť ne-rozestavěli pořádně ani stráž.“

„Spolehněte se asi na své rukojmí. Poslyšte!“

Ozval se hrobový hlas Abúl Mota. Pak se ozval hlas, který patřil - Josefovi Schwarzovi.

„Bože můj, můj bratře!“ šeptal Schwarz. „Zajatci jsou tedy ve stanu.“

„To je dobře. Rychle! Vyveďme je ven!“

„Počkejte! Dvakrát měř a jednou řež - znáte to přísloví? Jen klidně ležte. A hlavně žádný hluk, jinak jsme ztraceni.“

Schwarz nadzvedl rúžek plátna stanu a pohlédl dovnitř. Před ním byl zatemnělý prostor, ale dále bylo jasno. V pozadí stanu bylo několik balíků. Na zemi ležely houně, na nichž seděli čtyři lidé, kterým bylo vidět jen na nohy.

„Vklouzněte za mnou a schovejte se za nějaký balík,“ šeptal Schwarz Bavorovi, „ale potichu.“

Protáhl se zvolna otvorem, aniž se dotkl plátna a lezl dále podél stěny stanu do úkrytu za zavazadla. V tmavém koutu ho nebylo vidět, stejně jako Pfotenhauera, který se vplížil za ním.

Schwarz vztyčil tělo a hlavu, rozhlédl se a uviděl všechny čtyři muže. Jeho černě zbarvená tvář byla zakrytá záhyby plátna. Stan nebyl osvětlený. Dopadala sem pouze zář vzdálené hranice.

Josef Schwarz a lovec slonů seděli u prostřední tyče, ke které byli přivázáni rukama, zkříženými na zádech. Po jejich pravé straně seděl Abd el Mot a po jejich levé straně Abúl Mot, oba zády ke Schwarzovi a zády ke vchodu, aby měli výhled do tábora.

„Nechť mě Alláh potrestá, jestli vás klamu,“ mluvil Abúl Mot. „Jsme zde úplně sami a zítra se odsud vypravíme do zeríby, která je vzdálená asi dva dny pochodu.“

„Kdybys nelhal!“ odpovídal mu Schwarz. „Když opravdu míříš do zeríby, proč jsi zvolil tuto velkou okliku? Proč jsi pospíchal právě do této rokle?“

„To je jako výslech před kádím. Myslíš, že jsem povinen něco vysvětlovat svému zajatci?“

„Doufám, že nastane chvíle, kdy tě poženu k zodpovědnosti. Mám takové tušení, že ta chvíle už není daleko.“

„Mysli si, co chceš. Směji se tomu,“ odsekl mu Abúl Mot.

„Tvá tvář mi říká něco jiného. Ráno jsi byl veselejší. Proč ses k nám choval po celý den přísněji, než v posledních dnech? Proč jsi nás nechal převézt do svého stanu? Nikdy předtím jsi nás nevyznamenával takovou pozorností. Nevěříš ani vlastním mužům, a proto se domnívám, že zde v okolí je někdo, kdo nás chce vysvobodit.“

„A kdo by to měl být?“

„Kdo? Můj bratr.“

Abúl Mot sebou mocně trhl.

„Pse!“ zasípěl. „Kdo ti to prozradil?“

„Kdo? Ty sám - právě teď. Má domněnka byla tedy správná.“

„Nejásnej předčasně. Raději vás oba usmrtím, než bych vás vydal.“

„Nesmysl. To neznáš mého bratra. Takových jako ty zvládne na sta.“

„Vraž mu nůž do žeber,“ ozval se Abd el Mot. „Jak můžeš dovolit tomuto d'aurovi, aby tě takhle tupil?“

„Drž hubu!“ okřikl ho Otec smrti. „Vím dobře, co mám udělat. Tvé rady nepotřebuju. Podívej se raději po strážích. Jestli ti psi spí, dej je spráskat bičem.“

Abd el Mot tiše zaklel, odplivl, povstal a opustil stan. Bylo slyšet, jak se vzdaluje směrem k záseku, kudy se Schwarz a Bavor připlížili.

Abúl Mot chvíli mlčel. Upřel hrozivě zrak na své zajatce a tázal se:

„Ještě jednou se tě ptám: Kdo ti prozradil, že se tu potuluje tvůj bratr? Musel to být někdo z mých lidí. Mluv!“

„Neřeknu.“

„Ale řekneš. Jinak ti dám roztlouct paty rákosem.“

„Jen to zkus! Pamatuj si, že za to bych tě zbičoval vlastníma rukama a nechal bych ti sedět kůži z břicha.“

„Nevyhrožuj! Kdypak? Až tě šejtan ponese do pekel? Dej si pozor, aby se to nestalo už dnes v noci.“

„A tobě také. Jak znám svého bratra, dnes v noci se dostaneme na svobodu.“

„Kdo vám pomůže?“

„Já,“ ozval se hlas za zády lupiče.

Emil Schwarz se po odchodu Služebníka smrti připlížil kupředu, takže se ocitnul na několik stop od Abúl Mota. Sotva otrokář zaslechl jeho hlas, chtěl se obrátit, ale v témž okamžiku ho popadly dvě mocné ruce a stiskly mu chřtán. Abúl Mot bezmocně rozhodil rukama, ale jeho protivník ho svalil na zem, takže se nemohl ani hnout. Tu vyrazil ze svého úkrytu i Otec čápa. Zajatci se vyřeštěně dívali na tmavé, téměř nahé bytosti. Vousatí černoši! Jeden z nich dokonce s neuvěřitelně dlouhým nosem, který byl Josefu Schwarzovi nějaký povědomý.

„Emile! Naci!“ zvolal. „Je to možné? Tak brzy?“

„Ticho!“ zašeptal jeho bratr. „Naci, přetřáse rychle pouta! Omráčím toho lotra, aby nemohl křičet.“

Schwarz sevřel levačku v pěst a zasadil Arabovi několik ran do spánku. Lupič upadl do bezvědomí.

„Tak, to je víc, než jsem očekával,“ oddechl si Emil Schwarz. „Mám nejen vás, ale i tohoto lotra. Teď se nám bude muset vzdát celá ghazva. Vylezte za mnou zadem, aby nás nikdo předčasně nepozoroval.“

Popadl Abúl Mota a vlekl ho za sebou mezi balíky a dále k zadní stěně stanu. Ostatní mu byli v patách. Zajatci si vydechli a protahovali údy, ztuhlé dlouhým vězněním.

„Díky Bohu!“ řekl Josef Schwarz. „Konečně na svobodě! Děkuji ti, Emile! Děkuji ti, Naci!“

„Teď ticho!“ varoval ho jeho bratr. „Ještě nejsme v bezpečí. Položte se na zem! Máte světlý oděv a zář ohně proniká až sem. Někdo by vás mohl spatřit. Svlečte ty bílé háiky a pomozte mě táhnout Abúl Mota.“

Emil se protáhl otvorem ven, popadl Abúl Mota a táhl ho za sebou, kdežto ostatní ho tlačili ze zadu. Nedošli však daleko, když se od strážného ohně ozval výkřik:

„Vatóf, vála chatva, imsiko! Stůj, ani krok, chyt'te ho!“

Ozvalo se několik dalších hlasů a padl výstřel. Mezi ohněm a zásekem se objevilo několik postav, nesoucích cosi těžkého, zahaleného do světlé látky. Tajemné postavy prchaly k východu z rokle.

„Co se děje?“ tázal se Emil Schwarz. „Kdo jsou tam ti vpředu? Snad neobjevili Tola a Loba? Josefe, emire, popadněte otrokáře a upalujte s ním k záseku. Průchod je u skály. Venku jsou naši vojáci. Nácku, ven s revolverem, zadržíme strážce.“

Emil Schwarz se hnal z náspu k ohni a Pfotenhauer mu byl v patách. Zarachotily dva výstřely z pušek. Strážci, ženoucí se ke vchodu se zarazili, a když spatřili dva černochoy, které považovali za své přátele, zavolali na ně.

„Pomozte!“ křičeli. „Nepřátelé vtrhli do našeho ležení a unesli jednoho z našich lidí. Ó, Alláhu! Tam utíkají další dva a zase někoho nesou!“

„Také utíkejte, padouchové!“ rozkřikl se Emil Schwarz a srazil nejbližšího strážce k zemi. Pak přiskočil k druhému, udeřil ho rukojetí nože do spánku a vrhl se na třetího.

Poněvadž nestřílel, Pfotenhauer se řídil jeho příkladem. Bavor zvedl pušku, která vypadla jednomu ze strážců, zatočil s ní nad hlavou a omráčil čtvrtého strážce. Chtěl se vrhnout na zbylé hlídače, ti však pádili zpátky k ohni a uvolnili cestu k východu z rokle.

U zadní stěny rokle nastal strašlivý hluk. Ze tmy se vyřítili osvobození černoši a vrhli se vztekale na nic netušící askárije.

„Proboha!“ zvolal Schwarz. „Proč nepočkali... Bože, ty výstřely! Řekl jsem přece Lobovi a Tolovi, že výstřel bude znamením, kdy mají otroci odhodit svá pouta a běžet k východu. Obávám se, že to dopadlo poněkud jinak. Neutíkají, nýbrž přepadávají své katany a mstí se. Rychle ven! Naši náčelníci jsou v nejistotě, co mají dělat. Musím rychle vydat příkazy. Venku se dozvíme, jak se to vlastně stalo.“

Vysvětlení bylo prosté. Podnikavý Štěpán a jeho dva druhové se vplížili do rokle a pustili se napravo k náspu, stejně jako Schwarz s Bavořem. Všichni tři se připlížili až na úroveň strážného ohně, právě když Abd el Mot vycházel ze stanu. Sotva se přiblížil k trojici útočníků, vyskočil Štěpán ze země a tázal se ho:

„Kdo jsi?“

„Jsem Abd el Mot, pse! Co tady děláte, vy černí psi? Dám vás...“

Ale nedořekl. Štěpán mu zaťal prsty do chřtánu, strhl ho k zemi a mlátil ho pěstí do hlavy.

„Držte ho!“ sípěl ke svým druhům. „Musím ho omráčit.“

Hlas Abd el Mota bylo slyšet až u ohně, čímž se pozornost strážců obrátila k místu zápasu. Zatím se však užaslí strážcové nehnuli a dívali se jen, co se vlastně děje. Abd el Mot ztratil vědomí.

„To je lov,“ šeptal Štěpán. „Chopme se ho a ven s ním za záseky! Pak se vrátíme.“

Všichni tři popadli omdlelého a vlekli ho k východu. Až teď na ně vykřikl jeden z hlídačů a když nedostal odpověď, vystřelil. Naštěstí kulka neškodně prořízla nad hlavami třech černochoů, ale hlídači se pustili za nimi.

Útočníci chvátali se svým břemenem, pokud jim stačil dech a dorazili k záseku daleko před svými pronásledovateli.

Hlídači se obrátili, aby vyhlásili poplach, ale narazili na Schwarze a Pfotenhauera.

Josef Schwarz a sajjádaťjál se zastavili se svým břemenem u záseku, vyčkávali na příchod svých osvoboditelů a pak společně s nimi se protáhli průchodem za záseky. Emil Schwarz vrazil do Štěpána, který se právě chystal vrátit se do rokle.

„Mohl jsem si to myslet,“ zvolal Schwarz, tlačíc překvapeného Maďara před sebou. „Rychle zpátky! Přiložte na hranici!“

„Vy... jste... se... také... vrátili?“ koktal Štěpán, ale hned se vzpamatoval z překvapení, vypnul hrdě hrud' a tázal se:

„Nikoho jste nechtyli? Zato já mám pořádný úlovek. Chytil jsem sólokapra a trochu jsem mu naklepl hlavu.“

„Kohopak jsi zajal?“ tázal se Schwarz.

„Abd el Mota. Půjdu tam znovu a přitáhnu i toho druhého lotra, Abúl...“

„Máš všech pět pohromadě?“

„Mám všech pět... smyslů a mnoho odvahy. Popadl jsem ho za chřtán a škrtil ho, dokud neomdlel. Pak jsme ho dovlekli...“

„Je to možné?“ přerušil ho Schwarz. Ty jsi opravdu zajal Abd el Mota?“

„Ano. Abd el Mota. Služebníka smrti v životní velikosti.“

„Ty jsi čertův chlapík! To se ti nemuselo vyplatit a nám také. Slyšíš ten řev a nářek v rokli? To je tvoje vina. Teď si však pospěš a rozdmýchej oheň.“

Brzy vyšlehly plameny a jejich zář dopadla na Abd el Mota, ležícího poblíž ohně. Mesúf, který klečel vedle něho, mu koukal do očí a když se přesvědčil, že je to opravdu Služebník smrti, vykřikl:

„Ebríd ben Lafsa z Bafírmí! Alláh mě vyslyšel a vydal mi ho do rukou. Konečně tě mám, ty pse!“

Josef Schwarz a lovec slonů se krčili o několik kroků dále u Abúl Mota, který byl dosud v bezvědomí. Když uslyšel sajjádaťjál jméno svého nepřítele, pustil otrokáře, přikročil k ohni a zvolal:

„Kdo vyslovil to proklaté jméno? Kdo z vás je zná?“

Mesúf se vzpřimil a pohlédl cizinci do tváře. Poznal v něm muže, kterého zahlédl ve spáleništi zeríby.

„Já jsem je vyslovil, neboť toho lotra znám,“ pravil. „Jsi mužem, kterému říkají sajjádaťjál? Jmenuješ se Barák el Kaší, emír z Kenademu?“

„Ano, jsem Barák el Kaší.“

„Alláhu! Je to on. Můj otec!“

„Ty - ty že jsi můj syn? Je to možné? Vykonal Alláh opravdu ten zázrak...“

„Jsem tvůj syn. Jmenuji se Mesúf. Později ti vše řeknu.“

„Věřím ti, věřím. Hamdu It'lláh! Nejsem víc Abú billá Ibn, mohu se klidně vrátit do Kenademu, neboť má přísaha ztratila platnost.“

Oba si padli do objetí a přestali vnímat své okolí.

„Ano, do Kenademu!“ ozval se po chvíli Mesúf. „Půjdu s tebou, otče. Ty jsi byl Abú billá Ibn a já zase Ibn billá abú. Našli jsem se a už se nerozloučíme.“

Jakmile se oheň rozhořel a ozářil okolí, přichvátal Emil Schwarz ke svému bratrovi, aby ho objal. Tiskl ho k sobě a když ho konečně pustil, zvolal poděšeně:

„Proboha, Josefe! Co se ti stalo? Jak to vypadáš?“

„Jak bych vypadal? Jako jindy,“ pravil Josef.

„Ne, takto jsi nevypadal. Co ty skvrny na tváři? Oni tě týrali?“

„Ach tak!“ přerušil ho Josef a hlučně se rozesmál. „Poslyš, Naci! Ten člověk se namaže sazí, objímá mě a líbá a pak se diví, že mám skvrny. Tohle je silný tabák.“

Emil Schwarz se zarazil.

„Úplně jsem zapomněl, že jsem černoch. Jak vlastně vypadám?“

„Jako já!“ vykřikl Otec jedenácti vousů. „Podívejte se na mne. Nejsem snad dokonalý černoch?“

Oba Schwarzové i Bavor vybuchli v srdečný smích. Teď se k nim přiblížil i Otec smíchu, aby se pochlubil svým hrdinstvím.

„Nejsi jediný!“ okřikl ho Štěpán. „Je to moje zásluha, že jsme zajali toho zlosyna!“

„Takže vy dva?“ promluvil Emil Schwarz, „Ale já jsem viděl tři muže. Kdo byl ten třetí?“

„Mesúf,“ řekl Štěpán a ukázal k ohni, kde stál Barák el Kaší se svým synem.

Sajjád afjál držel svého syna kolem ramen a díval se mu do tváře. Najednou se však zatřásl a odstrčil ho od sebe.

„Můj přítel Asvad tvrdil, že se zde shledám se svým synem,“ zvolal trpce. „Vydával ses za něho, a protože jsem tě nemohl dobře prohlédnout, věřil jsem ti. Teď však vidím, že jsi klamal. Jsi černoch a v žilách mého syna koluje arabská krev. Mesúf měl světlejší pleť než ty.“

„Vždyť ji má světlou,“ zvolal Emil Schwarz. „Tvůj syn se namazal sazemi, aby se mohl k tobě přiblížit a osvobodit tě.“

„Jakže?“ tázal se emir. „Sazemi? Synu, ty ses odvážil do takového nebezpečí? Teď už nemám pochybnosti. Jsi můj syn. Alláh tě obdařil odvahou tvého otce. Pojď na má prsa, na mé srdce!“

Přitáhl Mesúfa k sobě, aby ho objal, ale vzápětí ho pustil z náruče a uskočil stranou.

„Stůj!“ zvolal. „Ten padouch chce utéct! Zůstaneš zde, pse! Chci tě rozdupat jako jedovatého štíra, jehož dotek usmrcuje.“

Abd el Mot se vzpamatoval z mrákot a zpozoroval, že ho nikdo nestřeží. Chtěl toho využít a pomalu se odsunoval od ohně. Pak se náhle vztyčil a chtěl uprchnout, ale emirovo bystré oko postřehlo jeho pohyb. Skokem se octnul u ohně, srazil ho k zemi a dupnul mu na hrudník.

„Musíme být opatrní,“ pronesl Emil Schwarz a zabránil emirovi v dalším surovém zacházení. „Tito dva lotři jsou pro nás příliš drahocenní a nesmíme jim poskytnout ani nejmenší možnost k útěku. Svažte je pevně, ať jim třeba krev stříká z prstů. Ale poslyšte, co se děje v rokli. Tam se urputně bojuje. Myslím, že divá pomsta slaví strašlivé žně.“

Evropané a jejich spojenci spěchali k záseku, aby sledovali výjevy v rokli. Pokud jim zář ohně dovolovala, viděli v pozadí mezi palmami zmatené kloubko lidských těl, z něhož se občas oddělili zápasící dvojice, které se rychle blížily do středu rokle. Výsledek těchto pohybů byl vždy stejný. Člověk, běžící vpředu byl dohnán svým pronásledovatelem, sražen k zemi, načež se ozval smrtelný výkřik. Vítěz se otočil a pádlil zpátky ke klubku těl.

„Co si počneme? Zasáhneme do toho vraždění?“ ozval se Bavor.

„Nebylo by to nic platné,“ pravil Schwarz, „černoši přísahali pomstu svým katanům. Teď jsou volní a není síly, která by je zastavila.“

Mluvil pravdu. Ostatní to uznali a usadili se odevzdaně kolem ohně.

Křik pomalu slábnul. Ozývaly se jen sporadické výkřiky, doprovázené vítězným řevem. Nastalo ticho. V roklině se pohybovaly jen houfy černochů, kteří prohledávali ležící postavy. Od předního houfu se oddělil černoch, proběhl celou rokli, protáhl se kolem záseku a stanů u ohně. Byl to Lobo.

„Jakou zprávu přinášíš?“ tázal se ho Schwarz.

„Jsou mrtví.“

„Všichni?“

„Ano. Ani jeden z otrokářů už nežije.“

„To je strašné! Jak se to stalo?“

„Lobo a Tolo se doplížili k ubohým Belandům, aniž by je někdo spatřil. Rozřezali jim pouta a čekali. Padla rána, padli dvě rány. Mysleli si, že přišel čas. Černoši se vrhli na otrokáře, škrtili, bušili šebá, bodali noži, až byli všichni mrtví.“

„To byly jatky! Divím se, že Arabové nehledali pomoc u nás.“

„Nemohli. Zatarasili jsme jim cestu.“

„Ale vy také musíte mít značné ztráty.“

„Ano. Mnoho mrtvých a mnoho raněných, ale pomsta je dokonána. Otrokáři už nebudou zotročovat ubohé Belandy.“

„Vyslali tě ke mně?“

„Ano. Mám ti oznámit, že boj skončil. Nechť jdou přátelé černochů za mnou a stisknou jim ruce.“

„Přijďme. Máte ještě nějaké přání? Máte hlad?“

„Nemáme. Abúl Mot měl dostatečné zásoby. Černoši je museli nést, nyní je snědí.“

Lobo se vrátil ke svým krajanům a za chvíli ho následovali Evropané se svými nejbližšími přáteli. Všichni byli nadšeně uvítáni, Lobo vyprávěl svým krajanům, co všechno udělali tito cizinci pro jejich osvobození.

Popsat bojiště by nebylo možné. Roklina se stala místem hrůzy a děsu. Na Schwarzovu radu se černoši přemístili ven na rovinu, kde byly rozehnuté velké ohně. První starostí černochů bylo uhašení žízně, neboť otrokáři jim nedali napít. Otce a Služebníka smrti museli před černochoy ukrýt - jejich bývalí zajatci by je roztrhali na kusy.

Běloši byli zvědaví, co mají Belandové v úmyslu. Lobo a Tolo jim naznačili, že se za svítání odeberou zpátky do svých zničených osad, aby zachránili to, co ještě nebylo zničeno. Cestou se chystali napadnout strážu u uloupeného dobytka a vzít si zpět svůj majetek.

„To je opravdu strašné,“ pronesl Emil Schwarz, když se znovu posadil k ohni. „Téměř pět set mrtvých! Ale aspoň na

čas ustane lov na otroky. To je jediný kladný výsledek tohoto masakru.“

„Nelituji pobité lupiče, neboť jsem byl v jejich zajetí, ozval se Josef Schwarz. „Byli to ďáblové v lidské kůži. Kdo z nich však udělal vrahy? Kdo za to může? Ti dva padouchové, kteří leží u ohně a mají ještě v sobě tolik drzosti, že se dorozumívají navzájem posunký, kterým nerozumíme.“

„Nezaslouží si ani to, abychom se na ně dívali. Dám je přivázat ke stromu, ať je máme z očí,“ pravil hlasitě Schwarz, pokynul nejbližším askárijům a poručil jim arabsky:

„Seberte tyto dva lupiče a přivažte je k tomu silnému stromu!“

Josef Schwarz chtěl vznést námitku, ale Emil pokračoval německy:

„Dělám to úmyslně. Viděl jsem, jak spolu hovoří posunký, a proto chci vědět, o čem se radí. Jdi s vojáky a přesvědč se, jestli jsou dobře uvázáni. Pak se vrať k ohni. Jeden voják nechť střeží opodál, aby se domnívali, že mohou spolu nerušeně mluvit. Dopližím se k nim a vyslechnu je.“

„Dobře,“ přikývl Josef a dodal arabsky: „Nevšímej si jich.“

Oba lupiči byli odvedeni k určenému stromu a pečlivě přivázáni. Zatím se Emil Schwarz připlížil ke stromu velikou oklikou a ulehl tak blízko, aby slyšel rozmluvu zajatců. Když se Abúl Mot a Abd el Mot přesvědčili, že stráž neuslyší jejich šepot, Služebník smrti se ozval:

„To byla ale noc! Samo peklo se vychrlilo na mě a tito dva bratři jsou učinění ďáblové. Jak ses dostal do zajetí?“

„A ty?“ osopil se na něj Abúl Mot.

„Na náspu mě přepadli tři černoši. Než jsem se vzpamatoval...“

„A mně zajal ve stanu sám šejtan. Vplížil se tam jako had.“

Strážcové asi spali, jinak by je museli vidět. Teď jsou mrtví, to je jejich odměna a trest. Nechť je Alláh posadí na točící se kouli, aby si už nikdy nemohli odpočinout.“

Chvilí si vyprávěli podrobnosti o svém přepadení a zajetí, načež Abúl Mot zaskřípěl:

„Ať je prokletý den, kdy jsem se setkal s Otcem čtyř očí! Domníval jsem se, že se ho lehce zmocním, ale mýlil jsem se.“

Kdyby mě jen po tom neúspěšném přepadení u studnice Lvů nechal na pokoji. Ani bych si na něj nevzpomněl. On mi však byl stále v patách a přinesl hanbu na mou hlavu.“

„Nevěříš, že se zachráníme?“

„Ne. Naše dny jsou už sečteny. Víš, co se mnou ten prokletý ďaur zamýšlí?“

„Ne.“

„Chce mne odevzdat fašodskému mudirovi. Otcí pěti set.“

„Alláhu! Snad tě jen straší. Kdyby ses dostal do rukou mudíra, nepřežil bys to.“

„Je to tak. Nechal by mě ubíčovat k smrti, jako mě Homry, které ten ďaur zajal u studnice Lvů.“

„Neztrácej naději. Odsud do Fašody je daleko a jistě se nám cestou naskytne příležitost k útěku.“

„Nemyslím. Budou nás bedlivě hlídat. Máme jen jedinou možnost, jak se dostat opět na svobodu.“

„Jakou?“

„Tady žádnou, ale ve Fašodě, až budeme odevzdáni Otcí pěti set. Miluje spravedlnost, ale peníze ještě více. Rozumíš mi?“

„Ano. Chceš se vykoupit. Musel bys mu však vyzradit skryš, kde jsou uložené tvoje poklady.“

„Ani mě nenapadne. Poslal by pro peníze a mě by nechal ubíčovat. Ne. Potřebuji někoho, kdo by mu za mě zaplatil.“

Polovinu hned a druhou, až bych byl svobodný.“

„A máš takového ručitele?“

„Mám.“

„Koho?“

„Tebe.“

„Vždyť nemám žádné peníze a jsem zajatec.“

„Jistě dostaneš jen výprask a budeš propuštěný. Jsi jen mým zástupcem, plnil jsi pouze mé rozkazy.“

„Nezapomeň na lovce slonů, emíra z Kenademu. Mezi námi je krevní msta.“

„Nalezl svého syna a je celý bez sebe radostí. Jistě ti odpustí.“

Pokorně ho popros, plač a slibuj nápravu. Ti dva křesťanští psi se za tebe jistě přimluví. Neradi přelévají lidskou krev.“

„Poslechnu tě. Kdyby se to povedlo, jsem zachráněn.“

„Udělají to, věř mi. Poslyš, slib jim, že se staneš vyznavačem ísá ben Maryáma. Jistě se na to chytanou a jakmile ti uvěří, darují ti svobodu. Pospíšíš si do zeríby, kde sebereš peníze.“

„Nevím, kde jsou.“

„Povím ti to. Víš, že jsi mi věrně oddaný a že mě neoklameš, ale bude lepší, když to odpřisáhneš.“

„Přisáhám ti to při svém vousu, při prachu mých otců, při vousu Prorokově a všech svatých kalífích.“

„To mi stačí. Když jsme leželi u ohně, dával jsem ti znamení. Rozuměl jsi jim?“

„Pochopil jsem jen, že jde o peníze.“

„Vysvětlím ti to. Když jsem přišel na spaleniště zeríby, prošťourával šejk Džurů celé okolí. Asi tušil, že někde musí být peníze. Ten prašivý pes! Naštěstí je nenašel a ani nemohl najít. Mám je dobře schované. Poslouchej dobře.“ Abúl Mot se poohlédl kolem, ale nespatriil nic podezřelého.

„Pokračuj,“ vybědl ho netrpělivě Abd el Mot.

„Jižně od trnité ohrady, na pastvinách, je ohniště, postavené z ploských kamenů. Odhrabeš-li půdu kolem nich a odstraníš je, narazíš na skálu. Není to však skála, nýbrž balvan, uměle splený z písku, vápna a jílu a vypálený v ohni. Pod tímto balvanem leží šest darůfů, měchů, plných nově raženými abú nukáty. To je mé jmění. Jeden měch bude tvůj, když se ti povede mě zachránit a...“

„...a kdybych tě nezachránil, podrží si všech šest,“ přerušil ho Schwarz, který vystoupil. „Nemusíš se bát. Abd el Mot neuvidí ani jeden abú nukát. Já sám dojdou pro ně a rozdělím je mezi své spojence. Ti obdrží také tvá stáda, o které tě připravil tvůj „věrný“ caus.“

Schwarz zavolal strážného a dal odvést Abd el Mota k jinému stromu aby se nemohl domlouvat se svým velitelem. Abúl Mot vztekle skřípěl zuby, ale pak odevzdaně svěřil hlavu. Pochopil, že jeho celoživotní dílo je v troskách. Až teď pochopil, že sedí na kraji propasti, ve které se mu připravuje hrob...

Druhý den ráno, krátce po východu slunce, se shromáždili osvobození otroci, aby se vydali na pouť do svých osad. Byli šťastní, že unikli otrockým poutům, ale vzpomínka na vypálené domovy je naplňovala smutkem. Své zabité druhy naložili na zvířata, aby je pohřbili s těly svých bližních, kteří byli zavražděni při přepadení osad. Schwarz jim poskytl dostatečné zásoby masa na cestu. Nastal čas loučení. Černoši poděkovali svým zachráncům a vydali se na cestu ke svým domovům.

Později odtáhli i vítězové. Zvolili si stejnou cestu, kudy sem přišli. Šťastně dorazili ke svým člunům. Mrtvolý otrokářů zůstaly nepohřbené v roklině...

Mužstvo nastoupilo do člunů, které vyrazily proti proudu. Zakrátko dorazili do ústí říčky, kde byly zakotvené lodě.

Vojáci se nalodili a celá výprava odpplula do Majje hisán el bahr. Když tam dorazili, dal Schwarz vystrojit velkou hostinu, které padlo za oběť i několik kusů dobytka z Abúl Motových stád. Zbytek stáda Schwarz daroval Otcí kyje. Po hostině se Dorové rozloučili se svými spojenci a odtáhli do svých osad.

Lodě pokračovaly dále po proudu až k místu, kde stála zeriba Omm et Tamásih. Ubožák Abúl Mot musel přihlížet, jak Schwarz nechal vyzvednout jeho poklady. Každý účastník výpravy obdržel tolik peněz, aby byl se svým podílem spokojený.

A pak nastal konečný rozchod. Bratři Schwarzové a Pfotenhauer se vydali na území Nam-ňamů. Chtěli rozšířit své sbírky a navštívit oblast spravovanou Eminem pašou. Pak se chtěli vrátit přes Zanzibar do své vlasti. Hasan Murat se svým vojskem se vrátil do Madungy.

Abúl Mot a Abd el Mot byli předáni kolagasimu vládního vojska a emirovi z Kenademu, který se rozhodl plout na dahabiji do Fašody a požádat mudíra o vydání Abd el Mota k potrestání na místě zločinu.

„Abúl Mot patří do mudírovy pravomoci a bude mu vydán, ale Abd el Mot patří mně. Musím ho dopravit do Kenademu. Tam uloupil mého syna tam ho stihne Alláhův trest. Změklo mi srdce od chvíle, kdy jsem znovu našel svého syna, ale tento šejtan musí pocítit, že dovedu být tím, čím jsem byl dříve. Jsem Barák el Kaší, Barák Ukrutný, před kterým se třásl každý, kdo nedbal Alláhových zákonů.“

Emil Schwarz dal emirovi svou adresu a požádal ho, aby mu napsal. Teď, když se všechno zdárně vyřešilo, nezbylo, než uspořádat vadža el vida, oslavu na rozloučení.

Štěpán a hadži Alí prosili, aby mohli i nadále zůstat ve Schwarzových službách. Emil Schwarz souhlasil. Nejsmutnější bylo rozloučení Mesúfa se Synem věrnosti. Oba jinoši si slíbili věčné přátelství. Na rozloučenou byla vypálena rána z děla na dahabiji a lodě vypluly směrem k Fašodě. Schwarzové a Pfotenhauer se nalodili na královský člun Zandů a flotila se vydala na jih.

Karavana otroků byla zničena, vítězové se rozešli různými směry s přesvědčením, že vykonali svou povinnost a že obchod s otroky v této oblasti Nilu utrpěl těžkou porážku.

Když si někdo prohlíží adresář známého jihoněmeckého univerzitního městečka a začne od písmena „V“, utkví jeho pohled na strašlivě dlouhém, negermánsky znějícím jméně, zabírajícím tři řádky a zní: hadži Alí ibn hadži isá el Farísí ibn hadži Utmán ibn Umar ibn hadži Marván el Gandesi hafid Jakub Abdalláh el Sandžakí. Za tímto jménem je i bydliště tohoto podivného Germána: Zahradnická ulice 6, přízemí. Obchodník s orientálními předměty.

Kdo by pocítil potřebu koupit si lahvičku růžového oleje, turecký čibuk nebo Mohamedův amulet a navštívil tento dům, uviděl by velikou, paláci podobnou budovu, v jejíž levém přízemním křídle se nachází zmíněný obchod, k němuž přiléhají vedlejší obytné místnosti. Nad krámem je veliký štít, na němž je napsán zlatými písmeny nápis, o jehož pravdivosti by se dalo oprávněně pochybovat: Hadži Alí, orientalista.

Kdo by byl zvědavější, mohl by se podívat i na tabulku v průjezdě, kde jsou napsána i jména ostatních nájemníků této budovy. Dočetl by se tam i jiného „zaručeně germánského jména“ Kutya István, správce domu, učitel jazyků a ornitolog - spisovatel, průjezd vpravo.

Pátravým zrakům pozorovatele nemohou ujít ani jména ostatních obyvatel domu - vědeckých kapacit: profesor dr. Emil Schwarz, I. patro, profesor dr. Josef Schwarz, II. patro, profesor dr. Ignác Pfotenhauer, III. patro.

Kdyby se poutník, krácející touto ulicí - ovšem ve správnou dobu - podíval k oknům třetího patra, uviděl by v jednom z nich hlavu, trčící v rudém fezu s černým střapcem. Pod snědým čelem, vroubeným snědým obočím, by uviděl obrovský rudý nos, živě se pohybující nad troubelem znamenité másury, súdánské dýmky.

Dole v přízemí, vpravo od dveří u okna, sedává několik hodin denně malý chlap, s tváří zbrázděnou neštovicemi a se sporým vousem, sestávajícím z několika štětín, pilně zaměstnaného opisováním tlustého rukopisného svazku s mnohoslibným názvem: Proč mají ptáci peří.

Tímto „ornitologem“ je bývalý Otec jedenácti vousů. Ve chvíli, kdy opustil Súdán v průvodu třech profesorů-doktorů a přijal jejich nabídku na zaměstnání se zvučným názvem „správce domu“, se rozhodl, že bude vyučovat cizí jazyky, ale poněvadž se k němu žáci nijak nehrnuli, usmyslil si, že bude dělat konkurenci Otcí čápa. Vydáním učeného díla mu chtěl dokázat, že také viděl několik ptáků a že o nich tu a tam trochu přemýšlel. Přidal si proto titul spisovatele-ornitologa a názvem svého díla učinil otázku z pověstného vypravování ornitologa ze školních let. Vychází dobře s bývalým Otcem smíchu, k němuž sice zákazníci chodí, ale ne ani tak kvůli zboží, jako spíše kvůli jeho podivuhodné tváři. Když se zlobí, tvář mu zdobí úsměv a chce-li být k zákazníkovi milý, zamračí se, jako by ho chtěl spolknout. Zákazník se tím baví a hlavně - nakupuje.

I teď sedí tento podivuhodný mužiček u stolu a láme si hlavu nad rukopisem, který byl už asi dvacetkrát vrácen různými nakladateli s věcnou poznámkou: „nevyhovující němčina, která není v souladu s učeným obsahem díla“. V tom se rozlehne zvuk okenního klepátka a v průjezdu se objevuje úřední čepice listonoše, nesoucího dopis. Přinesl velkou, ušpiněnou obálku, plnou cizokrajných známek. Neobratná, jakoby dětskou rukou napsaná adresa zní: Dr. Emil Schwarz a na druhé straně je napsáno jméno odesilatele: Barák el Kaší, emir z Kenademu.

Správce, učitel a autor v jedné osobě vyběhne ze světnice a zabuší na boční dveře Alího krámu.

„Hej!“ křičí prudce. „Profesoři jsou na zahradě?“

„Ano, viděl jsem je,“ odpovídá Otec všech vesnic a národů němčinou, která je ještě hroznější, než samospasitelné brebentění po-maďařeného a poněmčeného Slováka.

„Pojď ven! Rychle! Přišel dopis z Afriky. Od sajjádaafjála z Kenademu.“ a už se žene Štěpán do zahrady a mohutný, tlustý Alí za ním. Trojice učenců sedí v besidce a v klidu si pokuřuje, ale rázem vstane, když uslyší zprávu o dopisu z Afriky. Obálka se zkoumá ze všech stran a nakonec ji Emil Schwarz otevírá kapesním nožem. Dopis je psán arabsky, ale koho zajímá způsob korespondence přísného vládce kenadenské oázy, tomu budiž pro poučení jeho doslovný překlad:

Mému milému příteli, slavnému mu'allimu, Otci čtyř očí! Veliký je Alláh a poskytuje noci rosu. Slíbil jsem, a proto píšu. Lidí je mnoho a mně se daří dobře. Ó, synu mé slasti, těší mě, že jsem tě našel v roklině es Suvar, útěcho mých očí, miláčku mé duše! Datlovníky mají letos hodně plodů. Můj syn je dobrý, zesílil a vyrostl. Můj milovaný velbloud oslepl na jedno oko. Jak se ti daří, jak tvému bratru a jak Otci čápa? Jak prorok žízní v poušti, tak prahnu i já po vás. Požehnaný je ten, kdo má syna. Abú1 Mot byl ubičován k smrti. Už mu nespílám, je mrtvý. Kéž se daří tvým velbloudům a tvým palmám. Cause a jeho askárijé stihl také spravedlivý trest. Jen děti poslušnosti sklídí zralé ovoce. Byli zmrskáni a uvrženi do vězení, kde jsou dosud. Mé bohatství se množí, díky Alláhovi, ze dne na den. Abd el Mot zemřel. Neptej se kdy a jak. Teď ti píšu já a hned piš i ty. Od příštího pátku budu vyhlížet na jih i na východ, na sever i na západ, jestli už přichází tvá odpověď. Piš srozumitelně a zřetelně, neboť oko vidí víc, než rozum. Vítr mi potřhal dva stany a mnoho mých ovcí zbloudilo v poušti. Zuj si střevíce, vstupuješ-li do mešity a rozdávej štědře almužny, neboť jsem tvůj přítel
Barok el Kast emir z Kenademu.